

**Omnia Andreae Alciati emblemata : cum commentariis, quibus
emblematum omnium aperta origine, mens auctoris
explicatur, et obscura omnia dubiaque illustrantur, per
Claudium Minoem**

<https://hdl.handle.net/1874/37449>

cc OMNIA
A N D R E Æ
A L C I A T I V. C.

EMBLEMATA:

CVM COMMENTARIIS, QVIBVS
Emblematum omnium aperta origine, mens
auctoris explicatur, & obscura omnia dubia-
que illustrantur:

PER CLAVDIVM MINOERM
Diuionensem.

Editio tertia alijs multo locupletior.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXXI.

AUGUSTINO THVA-
NO, IOANNI GVESLÆO, ET
BARNABAE BRISSONIO REGIAE
procurationis in suprema Gallorum curia
Trium-viris, sacriq̄ue consilij Senatoribus.

*V*M postremam manum imposuissem
meis in Alciati emblemata commenta-
rijs, meq̄ horum laborum quos ultro sus-
ceperam non tam peniteret, quam certè
puderet adeò incòsultò & precipitanter
in lucem missos, nullo alio consilio vtendū
mihi putari, quàm vt arte aliqua corrigerem si quid casu
& temerè malè olim cecidisset: quemadmodum sese ge-
runt qui ludunt tesserais, quibus in manu non est vt sem-
per felicem iactum obtineant. Itaque sumpto ad cogitan-
dum spatio, quantum quidem mihi concessum fuit otij
superioribus anteaactis annis cūm Lutetia Aureliam di-
uertissem ad persequendum iuris studium, cui me addi-
xeram, dedi operam vt commentarius non omnino malus
postremò veniret in manus hominum: quem sciebam non
tam mea opera, cui vix ausim quicquam tribuere; neque
studio vel industria, cuius ego mediocritatem confiteor,
quàm Alciati i. c. clarissimi nomine apud multos impri-
mis gratiosum. Cumq̄ sit omni homini ingenio, quicq̄ a-
niminum applicat ad scribendum & commentandum ali-
quid, innatus quidam naturalis amor in libros, quasi pa-
rens in liberos susceptos; ego confecto libello cœpi mecum
querere cui meas probarem vigilias: & ne nihil recepte
darem consuetudini, de patrono mihi deligendo tumpri-
mam cogitari: non quòd existimarem dignum esse opus
* 2 quod

quod in arce collocaretur tanquam illa Minerva Phidias:
sed quia optimum & honorificum ducerem laudari à
laudato aliquo viro, cuius suffragia apud bonos omnes u-
terer. Hunc tandem mihi scrupulum exemit pro sua facili-
tate summusq; in me amore STEPHANVS PASQUIE-
RIVS, Senatus Parisiensis causidicus, vnus ex ijs quos
disertos nostra vidit atas. auctor enim mihi fuit vt vos ex
omnibus appellarem: multa adiiciens quæ sine assentandi
aliqua suspitione non ausim nunc mandare scriptis, quia
non minus esse putem verecundum quædam etiam veris-
sima silere opportunè, quàm alia commodè & sobriè dice-
re. In quo si quæ sit à me culpa commissa, non possum im-
prudentiæ lapsum deprecari: at fidissimi tamen egregie-
q; cordati monitoris ductum, & eius hominis, cui me cha-
rissimum esse sentio, auctoritatem sequi, minimè sum
grauatus. Quæ mea quanquam honesta oratio videri de-
beat, nonnullos tamen suspicor fore, qui vel iudiciũ meum,
vel etiam verecundiam desideraturi sunt, qui sim ausus
meas qualescunque nugas, quisquilias, ineptiasq; quod
ait ille, viris ornatissimis, dignissimis, literatissimis,
committere. sed illi non tam molesti erunt, atque vt
ita dicam, ἀπιθόδιον, si ad eam quæ mihi cum Pas-
quierio intercedit, amicitiam, meũque propositum ad-
uerterint, qui libelli tenuitatem sub ornatissimorum ho-
minum nominibus apparere voluerim: vt quod meo quã
humili studio præstare nondum possum, id splendore ho-
minum in Repub. maximorũ coner efficere. Quæ enim
inuidia est si arrepta leui aliàs occasione mihi propitios &
salutares eos optem qui permagna sunt auctoritatis; vel
etiam proponam imitandos in eo in quo nunc versor mu-
nere, vt aliquam laudis partem consequar, quam vos fide
omni ac religione, rerumq; maximarum experientia sci-
mus esse consecutos? Sed multa fateor, eaq; præclara sunt
ei comparanda doctrina præsidia, qui vos non dico equa-
re, sed

re, sed imitari se posse speret. cui cogitationi defixus, non
sum adeo temere audax, aut parum de me cogitans, ut pu-
tem unquam me ad eam glorie metam peruenturum: sed
si quantum vos in supremo Gallie senatu potestas, ego in
hac in qua versor provincia consequar aliquando, non vi-
debor male bonas horas collocasse. Nec verò possunt omnes
esse Thuani, Gueslai, Brissonij, ut quasunque liti-
tricas expediant, ut res iudicatas animo percipiant, ut le-
gum morumq; rationes tanquam digitos teneant, ut for-
mulas omnes iudiciorum prudenter & providè comple-
tantur: non ideò tamen quanquam absimus à perfectio-
ne tantorum operum cedendum foro putamus, quin quòd
pro ista ingenij tenuitate possumus, omni animi con-
tentione prestemus. Et hac ut missa faciam, non parum
laboro ne me a plerisque videatur nimis ambitiosè quæsitæ
libri nuncupatio, atque qui meas merces approbari gestiã
is qui hoc licitationis tadio facillimè careant: aut perin-
de sim affectus, ut qui olim sordidam & detritam togam
impensius ostentabat, quòd honoris summum captaret. Ad-
hac non paruum pudoris periculum mihi fortè subeundũ
est, quòd non vnum ex vobis aliquem, qui profectò mihi
omnium instar esse poterat, sed tres coniunctim sim aggres-
sus. Atqui, ne noceat ἀναίσιος ἐὼνοια, huius facti mei ratio-
nem si probaturus accessero, numquã verba mihi de futura
puto. neque enim prodeò tanquam ludibundus ille La-
con, qui cum vnus ad Demetrium Antigoni filiũ missus
esset, ἐν πρὸς ἐν, nimium audacter & improbè respondit:
sed ita me comparo, ut qui multiplici anchora suum na-
vigium firmat: aut vt dignitatis amplissime homines, &
animorum coniunctione pares mihi conciliem hoc tempo-
re, quòd cum ad vos accessero percipiam aliquem huius vel
glorie vel doctrine gustum: aut certè maximas virtutes
quibus aliis antestatis, summas ingenij laudes, aliãque
multa & magna rerũ pulcerrimarũ exempla, quæ in vo-

his elucescunt, mihi proponam ad imitandum. Agedum,
AVGVSTINE THVANE, patrone fisci ornatissime,
te compellare audeo, quem ad omnem gravitatem probi-
tatemq; natura finxit: quem pridem tuo muneri & ho-
nori, qui certè magnus est, pro dignitate respondentem v-
niuersa miratur Gallia, vnàque omnes quotquot de inge-
niis & virtute aliqua insigni indicare possunt.

Te GVESLAE, cognitor Regie sapientissimo, allo-
quor, quem superiorib. anteaëtis annis ad caelum vsque
nostra euexit Diuio, eademq; absentem obnixè laudat:
quem nunc Senatus Parisiensis suspicit & exosculatur:
quem principis opt. max. aula vnum ex iis colit quos
consultissimos predicat. Teq; BARNABA BRISSO-
NI eloquentissime, & polyhistor ingeniosissime, quem ex
meritis, acumine iudicij, doctrina, fide, boni omnes certa-
tim laudant, industrij admirantur, eruditi complectun-
tur: quid multa? quos Regis & Reipub. negociis impli-
catos ad astra vsque tollunt ij quibus est patria commen-
data salus, eos adorsus iam liberè conuenio: & glebulam
hanc mei fundi certè inopis, necdum satis exculsi appen-
do: cuius quidem apprehensione potestatem vobis facio
totum agellum istum meum qualis qualis esse potest vin-
dicandi. Quo ego, vt verè & ingenue fatear, studij huius
mei omnem metam fixi & locaui: quod si vobis probari
sensero, aliorum iudicia nihil moror:

-- & quicquid sum ego, quamuis

Infra Lucilli censum, ingeniumque, tamen me
Cum magnis vixisse inuita fatebitur vsque
Inuidia: & fragili quarens illidere dentem,
Offendet solido.

Sed quia nihil à vobis agi scio non moderatum, nihil non
equabile, nihil quod cum ea quam sustinetis in Republ.
dignitate non consentiat, nolim pro mea vnus libidine
vel

vel tenuitate splendorem clarissimorum vestri nominum
obscurare. Si quid igitur à me peccatum fuerit, culpam
aliqua pretermisum, penam illam ignorantem debitam, quam
de se Thrasymacho Socrates estimavit, opto mihi irroga-
ri, nimirum qui argui à peritis, ab amicis admoueri, do-
ceri à sapientioribus, sed vestri maxime similibus, è re
mea cupiam.

Stampis, Idib. April. CIO. 12.

LXXX.

* 4 VI RI

D. G. V.

VIRI DOCTISS.
NICOLAI GVLONII LIB
TERARVM GRÆCARVM LVTETI
tiae Professoris Regij, de his in Alciati Emble
mata commentariis.

Odysf. 7. Εγγέωρος μεγάλη Διὸς ἦν Μίνως ὀαρεϊδής,
τῆς κνώσση βασιλεύς, ὡς περ Ὀμηρος ἔφη,
τῆ παρὰ καὶ μήτιν δεδάως καὶ ἐπίφρονα βελήν,
ἀρχομένοις ὅσιν Κρησὶν ἔθηκε νόμους.
τὸν δ' ἦμιον Μίνω μῖσαι θρέψαντο, καὶ αὐτῶ
δῶκαν εἰς δάφνης ἱερὸν ὄζον ἔδειν,
ὅκ δ' ἐπιεῖν κρήνης ἑλικωνίδος ἐν θεῶν ἕδωρ,
τῆ δ' ἐκορεσάμενος μοῖραν ἀίρε θεῶν·
ὄνεια ρητήρων εἶτ' ἐν θυμήματα φαίνει,
ἐκ χρυσεῖς σώματος νάματα λαμπρὰ ῥέει·
εἴτε παλαιοτέρων ὑπομνήματα φθέγγεται ἀνδρῶν
ἐ νέος, ἀλλὰ νόος γρηαλέος φρενέει·
εἴτε σαφνίζει κρυφίων αἰνίγματα μύθων,
μάντις ἀληθείης Ὀιδίποδος κρατέει·
αἱ δ' ἐπαρεκβολαὶ Ἀλκματῆ εἰς δαίδαλα ἔργα,
ἀρεκείως τὸν ἔμιον μαρτυρέεσι λόγῳ.

D. GVLONII EPIGRAMMA

LATINIS EXPRESSVM

NUMERIS.

TER ternos Iouis auditor rex Gnosius annos,
Maonida vt cecinit Musa verenda, fuit:
A quo consilium, sacros mentisq; recessus
Percipiens, leges Cretibus ille tulit.
At nostrum Musa Minoem aluere benigna,
Cuius Apollinea tempora fronde tegunt.
Dantq; Heliconiadum sacros haurire liquores;
Inde satur retulit munera lata Deum.
Oratorum igitur siue enthymemata torquet,
Aureus ex sacro defluit ore lepos:
Seu reserat nobis veterum monumenta virorum,
Mens cana illius nil puerile sapit:
Siuc etiã abstrusas res prorsum anigmata pãdat,
Oedipodem vates veridicus superat.
Explanata quidẽ Alciati hæc Emblemata, passim
Testantur me nunc omnia vera loqui.

Vertebat P. Pinellus Vindocinensis.

* 5 Stepha-

Stephani Pasquier, in supremo Senatu
Parisiensi Patroni.

*Q*UÆSITOR Minos urnam mouet. hoc tibi, *Claudi,*
Emblema in prima fronte notato libri.
Atque hic augusta sedeat sub imagine Minos,
Omnia qui iusto temperet imperio.
Hoc autem cur te sortiri schema velimus,
Si petis, in promptu plurima causa subest.
Nam si Lethæo renocas Emblemata ab Orco,
Alciatum campis reddis & Elysijs:
Si veterum laudas laudanda, errata repurgas,
Pro merito tribuens premia cuique suo,
An tu non isto es Minos emblemate dignus,
Qui cum Minois nomine, numen habes?

Germani Andeberti, Aurelij Indiæ
Reg. Præsidis.

An tibi, an Alciato plus, Minos docte, pararis
Nominis & fame, quis neget ambiguum?
Sic enigma facis, nodosa emblemata soluens:
Vis solum hoc? tu te vincis, & Alciatum.

Nicolai Quaterfolidi præfecturæ
Columerensis Vicelegati.

Te semel ut vidi, facilem doctumq̄, repente
Agnoui, verbis mellifluumq̄, tuis.

Vt vidi, haud deceptus ego, neque me abstulit error,

Nam bene conveniens tu tibi nomen habes.

Nimirum (ignoscant Charites, Musq; polita,

Et, si quid peccem, parcat Apollo mihi.)

Nominis hoc anagramma tui & cognominis è re est,

O ANIMVS DVLCIS, quem tua scripta probant.

CLAV-

CLAVDIVS MINOS
DIVIONENSIS,
LECTORI STUDIOSO
ET CANDIDO.

ROTOGENEM pictorem sua ætate
nobilem, tam improbo fuisse studio, tã-
que indefessa pingendi cura diligentia-
que memoriæ proditum est, vt Apelli-
parem in omnibus futurum dicerent,
si manum de tabula tollere potuisset: ac-
deò vtile in omni vitæ humanæ institu-
to vulgatum illud, *μηδὲν ἀγαν*, vt Isocratea in cõpositione
cura diligentior à plerisque reprehendatur. Quod ideò à
me dictum volo, amice Lector, vt planum tibi faciam,
quis meæ commentationis in hæc Emblemata modus à
me sit adhibitus: in quo nimirum è multis quæ facillè co-
gere citra negotium poteram, ea duntaxat in suos locos
contuli, quæ ad rem præsentem magis accommodata vi-
derètur. In quo malui, breuiùs omnia persequi, & leui-
ter attingere, quæ nemini esse ignota suspicabar, quã quã-
si *παρὰ τὸ δέον*, perque locos communes identidem exsparia-
ri. Sed ne te pluribus morer, non erit alienum, si re ab-
ouo ducta, quod aiunt, huius meæ lucubrationis con-
siliu explicem, vt eadem via compertum habeas, quid
quantumque in literis contenderim, quosque labores
hactenus incredibili facultatum penè omnium inopia
laborans in ipsis pueritiæ meæ rudimentis sum perpes-
sus. Quo tempore cùm sperarem me liberatum iri diffi-
cultatibus & penè dicam, miseriis, quibus exerceri &
interdum obrui pupillus solet omni parentum ope desti-
tutus, manendum quasi aliqua in vigilia mihi statuebam,
neque

neque animum ita deieciēbam, ut à liberalium artium studio penitus auocarer: tamen neque fortuna, neque alia melior occasio hunc mihi fructum, quem Dei beneficio videor consecutus, haudquaquam polliceri videretur. Nam me (anno ætatis duodecimo) per septennium fermè ad inferiores relegatum scholas, & nodis, quibus me expedire non nisi serò admodum potui, detentū constrinxit inimica & certè molesta sortis cōditio, quæ studia mea nescio quo veterno quasi sopita & fermè extincta reddidit. Quibus tamen in ærumnis sic animus occalluit, ut septem anni citiùs elapsi sint, quàm meum otium tam malè collocasse senserim. Quæ quanquam vera sint, tamen cùm exantlatos à me labores in memoriam reuoco, est certè quod summo & præpotenti Deo immortales habeam gratias, qui me hoc veluti gyro includi primùm voluerit: atque me, quanquam ea ætate nimium rudem, nec dum satis confirmatum, provinciam suscipere concessit, ad quam partim ætatis imbecillitate, partim etiam ingenioli modulo ac captu omninò eram ineptus. Postquam enim linguæ Latinæ & Græcæ, Mathematicæ & Philosophiæ peripareticæ rudimenta delibassem, earumque disciplinarum cognitionem aliquam certè mediocrem percepissem in palæstra viri literatissimi L. Baëzæ, Hispani hominis (cuius in Logicis & Arithmeticis commentationes in lucem editæ à doctis commendantur) opportunitatem aliquam sum nactus ea omnia recoquendi seduliùs, quæ per triennium & eò plus in Philosophico stadio primùm hauseram. In quo quidem diuturna certè, parumque utili meditatione retextendo, hærendum mihi diutius fuit quàm vnquam cogitassem, ut quasi scopulum Sisyphium toto fermè septennio effractis penè viribus voluerem. Quæ tamen à me dicta, nolim à quoquam sic accipi, ac si quas in studiis ærumnas pertuli, tam molestè ferre debeam: nihil enim est quod tanti faciam labores nescio quos, aut spontaneas illas molestias, quæ studiosos comitari solent;

lent : quanquam tamen (vt id ingenuè ac liberè) dubius sim an ratione aliqua conqueri mihi liceat, quòd fortunam non tam iniquam habuerim , quàm ingenium inani admodum & rusticano quodam pudore præpeditum. Dei enim optimi maximi beneficio (cuius munere ac dono sum id quod sum) recreari paululum occupit ingenij mei languor : & ita hucusque perueni , vt nunquam me pœnituerit tantillis laboribus adeptum studiorum fructus vberiores quàm vnquam cogitassem : nō quòd ingenio me valere iactem (quod in me quàm sit exiguum, planè sentio) sed quòd mihi nasci contigerit tempore feliciore, quo inciderim in præceptorem cordatissimum, multiplici rerum cognitione locupletem , & quod in maximis duco, cui meum studium probari haud dubiè perciperem. Ex eo itaque cum excessi, quantū in me fuit, bonorum auctorum Græcorum Latinorumque pomœria libero, & quieto animo peruolutaui, erat enim mihi ortij satis : bibliothecas virorum aliquot eruditorum adij, quantum mihi concessum fuit ; & eruditionis aliquius comparandæ instrumenta quamplurima perquisiui, eaque auidè arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens, vt ea mihi nota essent, quorum postea vsum aliquem, quanquam admodum mediocre, sum diligentia & studio consecutus. In his itaque cum mihi viderer aliquantò implicatus, deque multis multa consultarem, commodè incidit in manus meas Alciati liber Emblematum, quem recèns nobis Lugduno aduectum, & aliquot annis antè, Parisiis excusum, noueram à philologis omnibus non nimium commendari. Quem cum de manibus ferè non deponerem, & multa in eo perobscura deprehenderem, in quibus hærebam diutius, & in multis nitendo sudans, quòd tunc quos vellem imprimis libros non haberem, sciscitabar ex Leodegario Agathochthonio, Benedictino Diuionensi, homine verè pio, & in Hebræa, Græca, Latinaque lingua non mediocriter versato, vnde mihi omnes nodi & scrupi dissolui possent. Ille quidem de nonnullis me liberè admonuit, sed hoc

hoc maximè, vt fontem ipsum, si fieri posset, adirem, ex quo nimirum Emblemata quodque sumptum esse constaret: & Alciati interprete, quoad eius maximè fieri posset, enarrarem: id est, Alciati scripta alia, quò id præstare commodius, sedulo & accurate voluerem: utque ingenij vires periclitari paterer, meque nihilo segnius exercerem, cum studia mihi alia grauiora non suppetere, ipsa omnia Emblemata scholijs & commentarijs illustrarem. Cuius viri consilio primum non leuiter inflammatus, primas lineas (quantum per ætatem certè tenellam & consilij inopem licebat) ducere incepti: in quo primo impetu satis mihi sum conscius, me non secus atque vrsinum foetum inconditum planè & informem peperisse. Quòd enim mihi hic auctor impenitentissimè placeret, cum summa perlegi auiditate: cuius opes admirabiles vt accuratius & melius aperirem mihi, alios plerosque qui ad hoc argumentum tam plausibile facere videbantur, deuorauì: perque multas Philologiae areas locupletissimas summa cum voluptate exspatiatus, ad extremum id mihi lucrifeci, quod nunquam fuisset consecutus, nisi animum ad hanc rerum explicandam difficultatem applicuissem. Et quidem non potuit hic liber vel ob argumenti splendorem varietatemque vel auctoris nomen clarissimum apud omnes qui non sunt alieni à Musarum amceniorum choro, non gratissimus esse: cuius lepores & concinnitatem eò pluris facio, quò video maiorem cum voluptate vtilitatem in eo coniunctam, quàm alijs penè innumerabilibus qui quotidie manibus teri consueuerunt. Quis igitur mihi iure succenseat, aut paulò etiam iniquius frontem corruget, quòd aliquas horas in eo explanando collocarim? Non enim meam qualemcunque industriam & studium ab hoc genere scriptiois putauì vnquam alienum esse debere, quàm non parum in eo esse difficultatis agnoscerem, quæ nisi ab homine & otio & literis abundante, vix solui posse videretur. Quòd si quis, vt sunt varia & iniqua ferè hominum iudicia, animo reputet commentarium nullo labo-

labore à nobis absolutum, censeatque id operis quibuslibet aut etiam Grammaticulis committi non minus quam mihi potuisse, vehementer errat. Quotus enim quisque est (absit arrogantia dicto) qui vel Ethicæ disciplinæ aut physiologiæ ignarus, ne dicam historiæ aut linguæ Græcæ prorsus inscium, qui vnum aut alterum Emblemata pro dignitate enarrari? At ut isthæc missa faciam, quis noster in eo explicando & illustrando libello conatus fuerit & industria, ut eruditos non latuerit, ita imperitis non potest non esse perobscurum & valde ignotum, qui non plus ea de re quàm cæci de coloribus iudicent. In quo si non ingenij dexteritas aliqua vel rerum peritia melior elucescat, certè diligentia quædam obseruari non obscure ab ijs potest qui sunt æqui rerum æstimatores. Id verò maximè, nisi fallor, perspicuum erit in obseruando fonte & origine cuiuscunque Emblematis, in comparandis vtriusque linguæ auctoribus, qui magnū videbantur adferre adiumentum ad singulas notas & explicationes, ut denique in cumulandis iis locis, qui sparsim apud Alciatum in scriptis aliis prolixissimis habeantur. Quæ cum dico, scio equidem quid mihi obiici hoc loco possit: quasi qui velim diligentiam ab omnibus approbari meam, ut nihil omninò concedam iis qui in eo libello primùm enarrando elaborarunt, suamque nobis industriam probauerunt. Certè, ut verum fatear, modestiùs de me sentio, quàm ut velim incidere in minimam arrogantia suspensionem: sed ut aliorum ingeniorum sum candidus æstimator, ita velim hoc mihi tribui concedique, ut de me non falsa iactanti mihi credatur. Ne enim dissimulare videar, scio ante annos octodecim, Sebastianum Stokamerum Germanum in aliquot Alciati Emblemata scripsisse commentariola (sic enim appellat) familiariter admodum & studio facili concinnata: sed fuerit auctoris mentem, & argumenti splendorem secutus, aliorum esto iudicium. Loquor de Tornesij Lugdunensis Typographi editione, non de alia quadam quam ante aliquot annos adornauit Plantinus hac nostra ætate dili-

diligentissimus Typographus: ea enim aliquot accessio-
nibus longè alia est quàm prior: quod non erit obscurum
ei qui editionem vtramque conferre volet. at vel poste-
rior, vt ut sit, ea est tamen, vt eruditorum oculis non sa-
tis digna videatur. Sed esto; scripsit Stokamerus ille in a-
liquot Emblemata, non tamen attigit omnia: siquidem
fortè diuinare non potuit quid in aliis auctor sibi vellet;
ita quædam perobscura sunt, vt vel multa rerum cogni-
tione, vel Delio natatore sit opus ei qui ea commodè ve-
lit explicare. Adhæc, etiamsi Bartholomæus Anulus,
vir eruditus, breuibus verbis, omnium ferè Emblemata-
rum sententiam complexus sit, eum tamen non puduit
aliquot intacta omninò prætermisisse, quam ob causam
nescio, nisi quod verissimum esse video quod vulgò dicitur,
Docti est etiam quædam ignorare: vel, vt cum Poëta,
Non omnia possumus omnes. Nihil enim moror Ie-
suitanæ familiæ sodalem aliquem, quem accipio ante an-
nos sex in hac Academia publicè interpretatum hæc ea-
dem Emblemata: sed tamen quædam, non omnia atti-
git: quàmnam ob causam nescio, nec vt sciam sum ad-
modum sollicitus: me tamen non fugit, si persecuturus
esset quod inceperat, aliorum quorundam industria ei
fuisse vtendum, aut certè vigilias maximas eum impen-
surum in explanandis rebus tam variis, tamque ingenio-
sè ab ingeniosissimo Iureconsulto excogitatis aut effor-
matis. Quod tamen dictum nolim, vt Iesuitæ illi quic-
quam detrahi velim (quandoquidem lubens faucem li-
teratis omnibus, cuiuscunque professionis & instituti ha-
beantur) non hoc dico, inquam, vt mihi canere videar,
qui nihil aliud possim de me asserere, quàm quod inge-
nio penè nullo sim: & si quid sit, illud diligentia cui-
piam velim tribui potius quàm acumini aut dexteritati.
At si ad iustam carminum tam lepidorum explicationem
multa deesse obiecerit aliquis; dico, nihil esse quod omni-
bus numeris absolutum dici & perfectum possit. Sum
equidem, vt verè dicam, quod potui, consecutus, nullū-
que vnquam laborem in bonis auctoribus euoluendis, qui

in hoc mihi possent esse commodiores, effugi, ut ipsam
auctoris mentem elicerem: quam si nondum affecutus
omni parte videar, tamen quantum à me fieri potuit, con-
natus sum, ut eo nomine nostram qualemcunque diligen-
tiam doctis non nimium morosis probatum iri cōfidam.
Quam si gratam studiosis, ut utilem spero, & aliqua di-
gnam approbatione intellexero, efficient profectò, ut
qualiscunque nostra industria excitetur ad eam commen-
tationem non modò illustrandam, sed etiam locupletan-
dam. Quid enim desperem studium eiusmodi gratum
fore, cum res per se iucunda & fructuosa mirabiles amo-
res in animis eorum qui sunt ingenui & liberales, excitet.
Laudatur à nobis Orator, Poëta, Historicus, Philoso-
phus, aut aliquis alius scriptor, si *γνώμης* insignioribus
tanquam stellulis effulgeat & splendet: quæ cum alicubi
leguntur, digito aut transuerso calamo notari solent,
ut memoriæ commodiùs insigantur, & citiùs occurrant,
cum iis opus erit. Atqui has sententias non passim, nec
semper, nec ubiuis reperire est facile, cum nullum sit Em-
blema, quod præter sententiam non afficiat animum rei
nouitate, & egregia quadam antiquitatis cognitione.
Adhæc *γνώμης* sunt interdum obscuriores, neque omni-
bus peruiæ esse possunt: Emblemata aut subiectæ picturæ
causa, aut carminis *ἑρμηνεία* aut *ἐπιγραφή*, aliquam facilita-
tem habet, in qua possit animus conquiescere. Proinde
non mirum videri debet, si hoc scribendi genus & Alcia-
to, & viris plerisque grauibus admodum placuerit, ut al-
iquid eiusmodi ludis eruditis consequi possent, quod
studia grauiora dulci (ut ita dicam) lenimento reficeret.
Id enim simile præstitere post Alciatum Gulielmus Per-
rierius Tholosus, qui Morosophiam centum Latinis &
totidem Gallicis tetraëstichis conscripsit. Hinc pegma Co-
staliij habuimus, hinc Bartholomæi Anuli pictam Poe-
sim egregiè & sollerter elaboratam: mitto enim Bocchij
laudatum ingenium, qui in hoc genere summum se ar-
tificem præstitit: postremoque omnium optimè post Al-
ciatum, si quid mihi credendum sit, Ioannes Sambu-
cus,

cus, & Adrianus Iunius, sua nobis Emblemata cuderunt, quibus nihil ingeniosius aut accuratius adinuentum, nihil diligentius elucubratum aut absolutum esse constat. Sed ut superior ætate Alciatus fuit, ita, ni fallor, se priorem & ingenij sollertia, & doctrinæ laude præstitit: quem cum hoc in genere primas tenere dicam, quas suo iure mihi repetere videatur, non est quod quis suspicetur me non nihil famæ doctissimorum huius seculi virorum Iunij, Sambuci, Achillis Bocchij detraxisse. Id verò studij genus nisi fuisset liberale censendum & docto homine dignum, nolissent ipsi profectò viri tantam suam industriam contulisse, aut bonas interdum horas collocasse in iis quæ nihili facienda esse duxissent. Sed de his iam satis.

Superest ut breuiter totam nostræ commentationis rationem explicem, iisque respondeam quos ad obrectandum citius quàm imitandum paratos fore præsentio. In hac tota ineunda ratione nihil magis obseruandum esse duxi, quàm scrupos omnes & mæandros difficiliore, ut locos etiam obscuros enarrare, & Emblematur penè omnium originem ex suo fonte ductam repetere, postremoque usum cuiusque loci & sententiæ facilem pro virili parte adiciere. Quàm verò perspicuè & commodè id à nobis tentatum sit, non dico perfectum, alij viderint: aliquid certè laboris & diligentie obseruari non obscure potest, doctrinæ nullam mihi tribui darius laudem postulo: in quo tamen ab iis qui seriò docti sunt & literis politioribus exculti, facilius aliquam gratiam impetrare mihi videbor, quàm imperitis & quibusdam nebulonibus, qui omnia non modo temerè vellicant, sed, quod ait Comicus, nisi quod ipsi faciunt, nihil rectum putant. Nullum adhuc scriptorem legi, qui cuilibet in omnibus satisfecerit. Nam in multis cura aut labor desideratur, in aliis ingenij dexteritas, aut Græcæ linguæ peritia, vel Latine proprietas: in aliis denique multorum auctorum lectio, aut historiarum cognitio: quasi verò virtutes hæc omnes singulæ in singulis tam facile deprehendi possent. Non enim me latet in Virgilij poemate, Seruij

Consilium
& metho-
dus hori
Commen-
tationis.

Grammatici diligentis & accurati operam sæpenumero desiderari : quemadmodum nec desunt, qui itidem in Porphyrii & Acronis commentariis in Horatium obseruent : sed certè hi mihi videntur molestissimi censorum, qui cum nihil faciant, nulloque se labore nobis commendent, importunè tamen de aliorum scriptis conqueruntur. Non tamen vt mea qualicunque commentatione præiudicatum alicui velim, quasi mea tam vnicè probem, vt nolim aliquando vel emendari, vel castigari. A qua suspitione quantum abhorream, qui me propius agnouerunt, facillè liberabunt : qui nihil aliud à doctis requiram, quàm vt hæc minutias sua reprehensione in quibus erratum fuerit, aliquando dignentur : vt in iis recognoscendis parem diligentiam atque operam impertiant. Non enim nostros errores emendari feremus impatienter; neque nos vlllo modo piguerit audire potiora suggerentem & meliora : vt nec molestum erit priorem sententiam commutare, si quid minùs accuratè tractatum aut expensum à nobis quispiam conqueratur. Quod dum facio, videri nolim in publica literarum causa præuaricari, & ea docere quæ aliquando putem dedocenda. Quod tamen nec sine exemplis nec rationibus me præstaturum intelligunt, si modò adsit aliqua in iudicando æquitas, cum nemini dubiù sit, posteriores cogitationes meliores esse : & in monumentis veterum legamus, Hippocratè artis medicæ principè quædam à se non satis diligenter tradita, primum emendasse, ne cæteri etiã in idè impingerent. Idè factum à M. Tullio meminimus, qui cum Rhetorici libri, quos adolescens scripserat, non satis placerent, vt minus elucubratos damnare magna parte maluit, quàm corrigere, scripsitque accuratius libros alios oratorios, quos tanti fieri à doctis agnoscimus. Sed & Fabius duos libros à se primum De arte dicendi scriptos, quod non satis probarentur expunxit, & duodecim illos vtilissimos nobis magno studiosorum omnium applausu dedit, in quibus videtur & priores emendasse, & perfectius aliquid reliquisse. Quod illis igitur tantis viris laudi datum est in suis re-

tractat

tractandis, non debet nobis esse damno vel fraudi, vt me-
minerint quorum maximè interest, doctiores permulta
scire, non tamen omnia. Itaque vt seueriorem omnem
obiurgandi anam præcludam, subinde Horatianum
istuc apud eum qui sit reprehensus, oppono, vt & sei-
psum norit, & errata mea me non deprecantè sustineat:

Si quid nouisti rectius istis,

Candidus imparti: si non, his vt ere mecum,

Lutetia cio. 10. LXXX.

LIVRE GYRALDUS L. M.

L. DE VOTIS NOSTRO-

TOUR TEMPTUM

IV- ** 3

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

EX LIB. POETICES VI. DE AL-

ciati Emblematis IVDICIUM.

ALCIATI, præter Emblemata, nihil mihi videre contigit. ea verò talia sunt, vt cum quouis ingenio certare possint. Dulcia sunt, pura sunt, elegancia sunt: sed non sine neruis. sententiæ verò tales, vt etiam ad vsum ciuilibus vitæ conferant.

LILIVS GYRALDVVS LIB.

II. DE POETIS NOSTRO-
rum temporum.

ALCIATVS potest inter poëtarum collegium & consortium reponi, eo quòd eius extant carmina plurima diuersis in vrbibus iam impressa, vt sunt epigrammata & emblemata. De hoc enim illud verissimè dici potest quod est apud Ciceronem de Scæuola, Iurisperitorum eloquentissimus, eloquentium iurisperitissimus: addam ego, & polyhistor, bonusque poëta. Sed nostra commendatione non indiget Alciatus, qui suis scriptis iam toti orbi illustris & clarus habetur.

SYNTAGMA
DE SYMBOLIS:

STEMMATVM ET SCHEMATVM ratione, quæ insignia seu arma gentilitia vulgò nominantur: Deq; Emblematis.

DE SYMBOLIS & rerum notis nonnulla plerique scripserunt: eorum tamen nemo est adhuc, quod sciam, qui eam rationem & argumentum sit accurata disputatione persecutus. Id vt præstare quodammodo possim, quòd videam eas partes hoc loco mihi demandatas, de inuentione symbolorum, eorumque vsu & sine quædam, si non accuratè, at certè breuiter dicenda mihi videntur, ne subinde cogar anxie repetere quæ semel dixisse satis erit.

Qua fuerit inuentionio prima Symbolorum.

COMPERTVM quidem nobis est vel sola coniectura; primos illos homines, sed potissimum Aegyptios & Chaldaeos, qui in schola Memphitica philosophati sunt, imò ante expressam notarum aut characterum inuentionem & scripturæ vsu, reperisse symbola quædam rudia, vt animalium, vel siderum, vel rerum aliarum, quæ *ἱερογλυφικὰ*, id est, sculpturas sacras appellarunt, quod primum ab his factum esse constat, ne ab imperita multitudine mysteria & arcana sapientia, quam colebant puris animis ac manibus, facilè profanarentur, sed ab iis duntaxat intelligerentur, qui sacris iisdem initiati essent. Quarum rerum initia prima fuisse admodum rudia & simplicia nemo ambigit, qualia solent esse rerum pænè omnium principia, quæ à rebus minimis ortantur. Quod nobis planum esse poterit, si eam inuentionem, quam Aegyptiis & Chaldaeis acceptam tribuimus, conferamus cum ornatu, & accurata expolitione, quam huic præclaræ inuentioni Græci adiecerunt, tanta profectò cum vniuersitate & apparatu, vt posteriores Græcorum cogitationes prioribus his, & fermè incultis Aegyptiorum signis præfer-

re non dubitemus. Eo enim factum esse crediderim, quod etiam inuēto scripturæ vſu à curiosis quibusque ingeniis, sed maximè philologis, Imperatoribus, ducibus, & aliis etiam, quibus politior quædam literarum cognitio, rerumque meliorum elegans & culta natura placuit, auctus sit & asseruatus non sine literarum politiorum ornatu is *ἱερογλυφικῶν* vſus. Ad quam philologiæ partem quodam modo hoc Syntagma declarandam (non enim mei pudoris est magnum quidpiam de me polliceri, quicquid sit, velim studiosi æquè consulant: nam aliis fortasse trado lampadā, qui perficient quod hīc à me inchoatum potiùs quàm perfectum) fingamus primum nobis aliquè ordinem familiarem, vt eruditi homines, & maximè rerum antiquarum studiosos hac qualicunque, sed tamen familiari commentatione iuueamus.

Quid Symbolum, & quotuplex sit huius vocis acceptio.

SYMBOLVM ita Græci definiunt: *σύμβολον ἐστὶν ἕκαστον ἐν ἧμῶν συμβάλλειν καὶ γινῆναι*; est id quo aliquid coniectamus & cognoscimus. Vocabuli huius multæ significationes occurrunt: ex quibus hæ sunt in primis. Symbolum accipi vulgare est pro signo quod epistolæ, vel vasi, aut dolio, aut ceteris eiusdem generis imprimitur, ne resignentur à quibus minimè oporteat: idque nos vulgari lingua Marquam nominamus. Deinde pro bellico signo, quam Tesseram vocant Gallis *Mot du guet*. Tertio idem sonat ac collatio vel pectus, qua plures in vnum conferunt ad epulas & conuiuia celebranda: quo sensu plerique viri eruditi etiam symbolum, & symbolam, vsurpant neutro & feminino generibus, & quibusdam rationibus confirmant, Symbolam dedi, apud Terentium, non Symbolum dedi, esse legendum. Quarto, Symbolum nuptiarum annulum significat. Quinto, coniecturam seu indicium, quo præ noscimus aliquid, vel coniectamus, vel observatione dignum putamus, quo sensu ad res varias transferri testantur auctorum monumenta. Sexto, pro Principis numismate sumitur. Septimo, pro argumento seu etymo, seu denique vaticinio aut nota quadam quæ quidpiam occultatur, sed tamen doctis auribus intelligendum proponitur; quo sensu postremo nos Symbolum ad Emblematis naturam accommodamus, & veluti ad finem nostrum huius Syntagmatis explanare conamur.

De Symbolis Aegyptiacis.

OBSE RV A M V S itaque à sapientibus Aegyptiis *sym*
bol

*Italiano la
parola che
danno a' soldati*

bola primū fuisse vsurpata illa, quæ *ιεργλυφικὰ* nuncupa-
 bant, quibus suam raram illam quidem & reconditam sapiē-
 tiam solis iis agnitam esse volebant, qui ea se dignos præsta-
 rent. Ab ea enim consulto & prudenter hisce ingeniosis &
 eruditis symbolis, ut iam admonui, profanum vulgus arce-
 bant: eoque modo arcana illa doctrinæ reuera primæ & ar-
 duæ, castis beneque rotundis auribus & præparatis animis
 excipi volebant. Insignis est apud Clemētem Alexandrinum
 locus 5. Strom. quo loco ait, Aegyptios & Hebræos symbolis
 vfos fuisse reconditis, ut sapientiæ diuinæ eos participes effi-
 cerent, qui rebus sacris initiati essent. Addit etiam nefas exi-
 stimatum Platonem, cum qui minimè purus esset, ad purum
 quiddam attrectandum accedere: quam ob causam sacræ
 vaticinia ænigmatis reddita olim fuisse constat, nec vera my-
 steria ostendi iis solita, qui temerè & impudenter accederēt,
 sed qui primū purgati essent, seseque diligenter præpara-
 rent. Obseruat idem eos, qui ab Aegyptiis docerentur, pri-
 mū quidem arripuisse viam & rationem, quæ vocabatur
επιλογεσφικὴ, id est ad epistolas scribendas comparata me-
 thodus: alteram, qua sacerdotes utebantur, id est *ιεργεσφικὴν*
 tertiam & postremam *ιεργλυφικὴν* nominabant, id est
 sacram quandam sculpturam vel cælaturam: ex quibus ma-
 ximè celebris fuit ea quæ *συμβολικὴ* dicebatur. Longior es-
 sem, si exempla Clementis vsurparem, quæ eadem pænè sunt
 apud Orum Niliacum. Sed vnum id dūtaxat. Omnes quot-
 quot vetustis temporibus de rebus diuinis aliquid scriptis
 mandarunt, tam Barbari quàm Græci, rerum principia oc-
 culta esse voluerunt, & ipsum verum (*ἡ ἀληθὴς*) ænigmatis, si-
 gnis, symbolis, & allegoricis quibusdam figuris tradiderunt.
 Eadem fuere celebrata illa Græcorum oracula: quæ causa est
 cur Apollo Pythius cognomen *λοξίας* habuerit, eò quòd ob-
 scurè ac obliquè responderet. Cum Clemente illo poly-
 histore vnà coniungam Plutarchum, qui disputatione *περὶ*
Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος idem omninò docet, interque alia
 ostendit hoc veterum Aegyptiorum institutum fuisse, ut ab
 iis legerentur reges, vel ex ordine sacerdotum, aut eorum qui
 militiae nomen darent: eò quòd illi ob fortitudinē, hi verò
 ob sapientiā magni ac celebres haberentur. Si quis è bellico-
 sis rex crearetur, statim se sacerdotibus erudiendum dabat,
 idemque sapientiæ particeps efficiebatur, eius inquam sapiē-
 tiæ quæ fabulis pleraque occultabat, & obscuro quodam ver-
 borum

borum inuolucro veritatem complectebatur. Hæc eius verba: *Θὸς ἐγένετ τῶν ἰστέων, καὶ μετέτετ τῆς φιλοσοφίας ἰπικὴν κρυμμένην τὰ ποσσὶ μύθοις καὶ λόγοις, ἀμυδρὰς ἐμφάσας τῆς ἀληθείας καὶ ἀφάσας ἐχέσας.* Quod certè ipsi notant, cum Sphinges ad templorum limina locant: innuunt enim eam, quam de rebus sacris doctrinam profitentur, ea sapientia constare, quæ obscura sit, & inuolucris quibusdam lateat.

De Pythagoræ symbolis.

CERTÈ antiqua illa Pythagoræ symbola huius Philosophiæ usum non minimum præbuere; quæ cum à Tyrreniis (apud quos fuit educatus, teste Plutarcho) aut ab Aegyptiis, ut relatum est ab Iamblichō nobili Philosopho, accepisset, ita excoluit, ut magnam suæ doctrinæ partem hisce mysteriis oclufam esse voluerit. Tradit enim idem Iamblichus, eos olim designasse per nauis gubernatorem, supremum Deum, primum motorem, & primam illam causam rectam omnium; ut ostenderent omnia Dei providentia curaque administrari: ut per mundi lutum, materiam aptam ad generandam, ipsumque corpus intelligi volebant. Atqui & interdum non alio symbolo Deum designabant, quam oculo depicto, cui & baculum seu sceptrum substituebant: quandoquidem Deus vnus est, qui omnia videat, & penes quem sit præcellens & regiadignitas. Nonnulli tamen stantem baculum ad aliud referunt, nempe ad naturam diuinam ἀφραση καὶ ἀκίνητην, id est mutationi minimè obnoxiam, & quæ nunquam labefactari aut imminui vllō vnquam pacto possit. Hanc Aegyptiorum Philosophiam Chæremon complexus est, ut & Orus Apollo Niliacus: auxit Pythagoras, illustrarunt excellentes quidam Philosophi & scriptores nobiles Athenæus, Clemens & Cyrillus Alexandrini, Pausanias, Porphyrius, Plinius, Appuleius, Plutarchus: quamque nostra ætate pænè intermortuam magno labore ac industria, imò verò admirabili pænèq; diuino ingenio excitauit, cuiusq; perfecit numeris Pierius Valerianus, magnis illis Hieroglyphicōn Commentariis. Cuius primæ sapientiæ usum, ne dissimulare videar, retinuerūt multò ante Pythagoram Moses, Salomon, alijque Hebræorum sapientes: sunt & qui de Chaldæorum symbolis ex Pselli commentariis, quibus magica oracula seu Chaldaica Zoroastres exequitur, nonnulla posteris reliquerunt. Sic enim ex figura plantarum, florum, animalium, stellarum, rerumque aliarum pleraque inuoluebantur.

bant, vt minimè putem commodiùs sapientiæ veterū quaedam reliquias ad nostra vsque tempora transmitti potuisse. Id verò si quis velit ostensum esse aliqua exemplorum farragine, statim colliget, pro fertilitatis symbolo Papauer vulturum, Cupressum pro morte, Oliuam signum pacis, Laurum & Hederam ingenij semper virentis, Malum cotoneum connubij, notam ipsidem habitam fuisse, vt Satyrum vel Capram libidinis, Leonem terroris, iracundiæ, dominatus: Solem anni, Lunam mensis, & cetera alia longè multa, quæ immenso labore pariùque doctrina idem Pierius excutus est.

Nota

Vnde profectus Stemmaturum usus.

Ex quo factum esse constat, vt sapientes quique posteriquentioni huic tam ingeniosæ multum ornamenti adiecerint suis tum libris, tum disputationibus: sic etiam permulti nobiles & generosi, viriùque principes, qui bellicis olim negotiis præfecti sunt, vt etiam hodie, qui eundem dignitatis gradum obtinent, quò sui nominis atque familiæ splendorem quam latissimè propagarent, stemmata quædam & symbola sibi vsurparunt. Et certè omnibus panè gentibus in more positum fuit, vt speciale aliquod signum militare haberent, quo faciliùs cogi possent, & in vnum conuocari locum milites, qui vel sparsi vel fusi extra castra essent. Occurrit mihi quod Diodorus Siculus i. Βιβλιοθ. retulit, quo loco initium eiusmodi schematum videtur repetere à temporibus Osiridis, his planè verbis: τὸ δ' αὖτὸ σίελοι σμυεσρατεῖν δὲ νόμοισιν ἔχουσιν ἄνεστιν τε καὶ Μακεδὼνα Διόφραστὸς ἀνδρεία ἀμφοτέρωθεν ἔχουσιν ἔτι ἐπισημοτάτοις ὄπλοις διὰ πᾶν ζῶον ἐκ ἀνοικεῖαν τῇ περὶ αὐτοὺς εὐτολμία. Pindarus enim testis est Amphiarum in expeditione Thebana pictū draconem in elypteo circumtulisse: Staius Capaneum hydræ: Polynicem Sphingis imagine, vfos in scutis fuisse. In bello Troiano Agamemnon pictum habebat in scuto Leonem vnà cum epigrammate, ἔτα μὲν φόβος ἐστὶ βορῶν: Vlisses delphinem: Typhonem Hippomedon ore fumos efflantem: Perseus Medusæ vel Gorgonis caput. Neque enim dubium potest esse quin & ceteri Nobiles suæ insignia familiæ, seu symbola quædam propria sibi vëdicarint. Homerus alter 8. Aeneid. id minimè sibi prætermittendum putauit, cum Turni auxiliares copias memorat, quorum hominum arma signaque diligenter & studiose perlecutus est. Cimbrorum & Teuto-

num bello illo horribili, quod in Mario Plutarchus describit, id memoria dignum notat, eos populos, quanquam immanitate barbaros, suis in peltis, scutis, aliisque id genus bellicis instrumentis, non modò nitorem armorum fuisse, sed & depictas ferarum imagines. Nonnulli putant Marium primum Aquila pro schemate vsus, vt præter ceteros testis occurrat Val. Maxim. Primis enim imperij Romani temporibus, in expeditionibus bellicis cum educenda esset acies, aut etiam manus conserendæ, pro signo, fœni manipulis utebantur: vnde legiones manipulares primò appellatas esse constat. Sed cum incrementum aliquod cepisset imperium, signa alia sibi sinxerunt, qualia fuere Lupi, Equi, Capri, Minorauri, pro vario Principum arbitrio, qui militibus præficebantur. Sed vt eadem Aquila vsurpari cœpta est pro publico & perpetuo imperij Romani symbolo; sic vsus inuoluit, vt quæcunque legio distinctas insignium notas haberet, quod posteris ita transmissum est, vt eius rei memoria, quæquam longa temporum intercapedine, longoque spatio, & præne vetustatis obliuione demersa, scriptorum beneficio tamen nondum intermori potuerit. Dio tradit in Pompeij Magni annulo expressa fuisse trophæa tria, vt antè idem Sylla dictator fieri sibi curarar. Plutarchus verò ait in eo summi pretij lapillo, qui Pompeij fuit, qui que post mortè eius, Cæsarem cœgit ad lachrymas, Leonis conspicuam fuisse imaginem ensis tenentis. Quod genus doctrinæ reconditoris quanquam pleriq; ludicrum esse censeant, ausim tamen dicere id sapientibus olim hominibus familiare habitum pro certo constare: quod declarant erudita & literata illa symposia: quo maximè nomine Principibus digna videri debet exercitatio, quos si verè Principes agant, literatis colloquiis suas epulas condire par est: non vt inertes quidam aulici, & (quod dicebat ille) arietes in aureo vellere, qui lapillis & tessellis, qui cubis & foliorum lusu non modò toros dies terunt, in quibus luditur quidem, sed interea permultum otij & pecuniarum impenditur, multoque plus temporis inferunt, quàm necesse esset; cum in ea symbolorū doctrina exercenda, & liberis hominibus digna cognitione, non mediocris utilitas capiatur, ingenium intendatur, iudicium augeatur, exerceatur memoria, mirifica oblectatio capiatur. Sed hæc missa faciamus. Quàm enim superioribus antea actis oculis hæc symbolorum vsus magnis quibusdam viris arriserit,

rit, exemplis innumerabilibus testatum habemus: Quin id antiquarij & studiosi longè antè, & hoc nostro seculo diligèter obseruarunt in quibusdam prisorum temporum numismatis æreis & argenteis, tum saxis & ædificiis, longa seculorum caligine, & quasi senio ferè omniò collapsis, ex quibus illorum veterum hominum studium agnoscunt in obseruandis familiis, vel gentis alicuius stemmatis, aut effingendis iis quæ ipsi suo arbitratu conceperant, quæque vel multis, vel certè paucis, & quidem eruditis atque ingeniosis proposita esse cupiebant. Siquidem, ut è multis pauca sublegam, Alexander Magnus Serpentis imagine vsus est, quòd se à Ioue Amnone patre sub forma serpentis esse natum credi vellet. Augustus Cæsar magnam sui animi moderationem, alienumque ab omni temeritate iudicium, id est maturitatem in rebus gerendis ostensurus, in altera numi aurei parte, quod eudendum ea maximè causâ iusserat, Papilionem vnâ cum fluuiatili Cancro cælari voluit; altero quidem tarditatem, altero verò celeritatem intelligebat. Eundem & Sphingis imagine in sigillo seu sphragidio sumpsisse memorant: quo plerique coniciunt eum designasse suam in rebus obscuris illustrandis, & conficiendis negotiis alioqui perplexis admirabilem solertiam, quod tamè signum commutauit Republ. primùm composita, & imagine Alexandri Magni postea fertur vsus, fortasse ut Monarchiam, qua se dignum putabat, intelligeret: quam vbi magna, planeque inaudita felicitate consecutus est, nō alia delectatus est imagine quàm sua. Mæcenaseques Augusto familiarissimus, Ranam vsurpauit, fortasse Seriphiam, ut quibusdā placet, ad arcani fidem, quam vnice obseruabat ille, designandam. Titus Vespasianus Augustum æmulatus, proprium sibi ac peculiare schema vel symbolum habuit, quo maturandum esse præcipiebat, Delphinum anchoræ alligatum. Narratur historiis Ecclesiasticis, & D. Hieronymi Commentariis, literam Hebraicam א , salutis fuisse olim signum etiam Paganis ipsis habitū, quod parietibus templi Serapidis passim visum fuit. Nullus est ex nostris, quin audierit aut legerit memorabilem illam Constantini Magni expeditionem aduersus Maxentium, qua maximè signis militaribus signum Dominicæ Crucis primùm cœpit. Et certè Crux meritò pro salutis nota vsurpari cœpta est, quòd T literæ, quod fuit olim absolutionis signum, videatur respondere, si picturam & lineas spectes.

Quid enim, ut externa illa quæ innumerabilia sunt, transiliam, ut quæ leguntur de Atheniensium Noctua, Persarum Aquila aurea, vel Solis effigie, aut igni facta, Thebanorum Sphinge, Osiridis cane, Cyri Gallo aureo, & aliis etiam pluribus, de quibus fidem scriptores faciunt? Sed nescio quomodo nos magis delectant & afficiunt domestica, ut est Nauis illa, quam pro stemmate habuerunt Franci veteres; sicut Sidonius Apollinaris & Panegyristes ille Pacatus testantur: quod idem signum Parisiorum esse adhuc aperte videmus: ut tria illa Repagula rubea seu vectes, quibus in publico stemmate Burgundiones vsi sunt; ut Vrsi, quibus Heluetij: ut Leones, quibus Germani quidam duces: ut Igniarium vnâ cum silice, quo equites illi torquati, qui à Burgundo duce primùm instituti sunt? longum enim esset in singulis immorari, & ad ea omnia explicationes adiicere. Quid inquam, nunc memorem veterum illorum Gallorum stemmata & insignia, quæ sibi vel ingeniosi finxerunt, aut aliqui nati sunt occasione, vel tanquam hæreditario iure possessi vsurparunt? Quia tamen multus essem, imò verò fortassis nimius in ea rerum veterum commemoratione, quas subinde fateri cogimur longa vetustatis obliuione nobis penè delatas & obliteratas: facilius videtur, meo quidem iudicio, in his pedem, ut ita loquar, figere, quæ non tam prisorum hominum libris, quàm ipsò nostrorum patrum, & quidè huius ætatis hominum exemplo, planè attinguntur. Itaque præter publicum & solenne imperij Germanici stemma, quod Carolus quintus superioribus annis pro imperatorio iure habuit, symbolum etiam peculiare sibi vendicauit, duas Herculis Columnas, vnâ cum symboli anima **V I T E R I V S** Lodoicus **X I I**. antequàm ad regnũ euectus esset, aliqua ratione Histricem, quem Porcum spiceum vulgus appellat Francisus **I**. felicitis memoriæ Princeps, tria lilia, quibus alij Reges regio nomine fuerunt vsi ad hæc nostra vsque tempora, & Salamandram aliqua causa propriam sibi fecit: Henricus **I I**. eius filius, crescentem Lunam, vnâ cum hemisphærio, **D O N E C T O T V M I M P L E A T O R B E M**: Margarita Navarra Regina, magni Francisci soror, heroina verè illustis, Heliotropium non sine causa sibi legit: Carolus **I X** duas Columnas in se complicatas vnâ cum, **P I E T A T E** & **I V S T I T I A**, descripto epigrammate: Catharina Medicea, Regum mater, Iridem seu cælestem arcum, adicere symboli

symboli argumento, *φῶς φεγγῆδος γαλιλῆω*: Annas Mommo-
 rancius, militum magister, nudum Ensem, vnā cum verbo
 Α Π Α Α Ν Ο Σ: Marescallus Santandreuus nodum Gordiū;
 Plerique idem tribuunt Regi Catholico, vt Iouius ipse Car-
 dinalis Borbonius, pastoricae dignitatis notam, Ensem seu
 gladium flammeum habuit, quo verbi diuini vim intelligi
 aiunt: Carolus Lothareus Cardinalis Hederam atræ pyra-
 midi hærentem, vnā cum versiculi parte altera T E S T A N -
 T E V I R E B O: Franciscus Turnonius Cardinalis caeleste
 Manna: Christophorus Madrucius Cardinalis Tridentinus,
 Phœnicem se in igni comburentem, vnā cum sententia, P E -
 R I T V T V I V A T: Ferraricnsis denique Cardinalis He-
 speridum mala ab insomni non custodita dracone, quo vir-
 tutes significari constat. Alphōsus Aragonum rex libro aper-
 to, ad libertatem designandam, vti maluit. Franciscus Sfor-
 cia cū ducatum Mediolanensem obtineret, Canis sibi sym-
 bolum pingi fingiq̄ curauit, vnā cum epigrammate, N E -
 M O Q V I E T V M I M P V N E L A C E S S E T. Duo inter
 cetera Principum Italorum symbola, eruditissimis hominibus pla-
 cuerunt, nempe vnum Laurentis illius Medicei, & alterum
 Prosperi Columnæ: Ille quidem tres plumas habuit colore
 triplici distinctas, albo, viridi, rubeo, vnā cum S E M P E R
 adiecto vocabulo, quod eruditi homines ad virtutem tripli-
 cem, Fidem, Spem, Charitatem, rerulerunt: Hic verò Colū-
 na, quo tempore Rauennati Reipub. præfectus, urbem ob-
 sessam defendebat, duplicem ramum complicatum pro sym-
 bolo circumtulit, alterum è Cupressio, è Palma verò alterum,
 vnā cum sententia adiecta ab eloquenti homine Antonio à
 Casanova, E R I T A L T E R A M E R C E S. Illum quidem
 ramum, mortis; victoriæ hunc esse notam volebat: vt signifi-
 caret in ea expeditione sibi certissimum esse mori, vel vince-
 re. Quibus profectò notis & signis illustribus magni illi he-
 roës ac Principes excellentem aliquam suorum animorum
 cogitationem non obscure ostendi voluerunt.

De qua quidem philologiae parte, ne cogar singula per-
 censere, cū quosdam viros excellenti doctrina, & antiqui-
 tatis vel maximè studiosos aliquando disputare audiebam,
 memini vtrò citroq̄; habitos ea de re sermones eruditos, ex
 quibus tamen ad extremum, vt vno dicam verbo, nihil ferè
 præter coniectanea mihi comparari. Nam vt prisca illa &
 externa præteream, quidam auctores sunt non omninò ma-

li, à quibus accepimus priorum Gallia Regum, qui à Pharamundo profecti sunt, insignia fuisse tres Bufones aut Rubetas: nonnulli tres Coronas malunt: alij Leonem qui Aquilam ad caudam habeat. In quo illi boni scriptores temerè interdum & sine iudicio caligant: quippè qui quod Regum quorundam peculiare symbolum fuerit, ad alios etiam tanquam commune omnium referant. Videri autem certius potest, tribus Liliis primum Clodoveum fuisse vsus, cum primum suadente Clotilde vxore lectissima, religioni Christianæ nomen dedit: quod liliorum trium stemma postea etiam Reges ad nostra vsque tempora retinuerunt.

Polydorus Virgilius in Anglica historia, quo loco vitam Gulielmi Nothi persequitur, auctor est Reges Anglos ad eam vsque regis illius ætatem certas insignium notas minime habuisse: sed pro regum varia successione, etiam signa illa fuisse varia. In quibus omnibus primò excogitandis, effigendis, exornandis, aliqua ratione pingendis vel sculpendis, non video quid veri certique statui certò possit: nisi dicamus pro animorum & opinionum varietate miram semper penèque incredibilem symbolorum eiusmodi varietatem extitisse. Eset quidem imperiti hominis, parumque in rerum veterum historia exercitati, qui auderet affirmare nullam subesse sententiam in ea ingeniosa inuentione stemmatum, schematum insignium & symbolorum: quæ veteres ipsi non tam studiosè affectassent, nisi suæ doctrinæ solertioris, suæ laudis & gloriæ, suarumque cogitationum aliquam non minimam partem aliis notam esse voluissent.

Symbolorum tria genera.

CETERVM ne hoc quidem prætermissum velim, symbola & Emblemata, de quibus hoc agitur libro, multiplicia esse & varia: quorum tamen rationem multiplicem ad quosdam quasi cancellos reuocare possumus. Quædam enim historica sunt, alia physica, alia ethica, & certè allegorica, quibus aliquid petitur à fabulis aut rerum natura, ingeniosè ad mores vt plurimum traducitur. Historica sunt ea, quæ dicuntur ex historiis, vt Leænæ statua ærea in acropoli Atheniensi posita, de qua 13. Emblem. Triumphus M. Antonij triumviri de M. Tullio interfecto, 29. Emblem. Hunni Scythici descriptio, 37. &c. Physica verò, vt Bacchi & Palladis simulachris eadem ara crectis, 23. vt de Ciconiæ ἀντιπαργύρα, 30. quæ tamen ad mores omnia mihi reduci posse

posse facile videntur, quia ex iis omnibus, quanquam non semper ita perspicue, moralis sententia eliciatur.

Differre inter se schemata, imagines, seu insignia, symbola.

QUOD cum fortasse pluribus ostendo, nolo mihi quispian succenseat, ut qui nullum planè discrimen constituam inter schemata illa seu insignia vel arma, quæ vocantur gentilitia, imagines, & peculiaria hominum vel publica nationum aut civitatum symbola. Scio equidem ut primò de schematis, id facile vel tacente me intelligi ab iis qui omnino non sunt obruti: nullum stemma esse puto, quod symbolo & nota non constet: sed tamen non omnia symbola stemmata esse possunt: Alterum enim, nempe symbolum, latius: strictius verò & specialius alterum accipi compertissimum est.

Alia verò imaginum ratio, quamquam ad eundem fortasse finem olim Romani sumpsisse videantur imagines, ut posteri, & hodie Nobiles sua illa stemmata. Ij certè nobiles erant, qui sui generis imagines poterant ostendere, teste M. Tullio: quæ causa fuit, ut sæpè imagines pro nobilitate usurpari familiare sit auctoribus. Eas Romæ patricij in primis sibi tribuerunt, & qui soli maiores magistratus, nempe Aedilitatem maiorem, Præturam, Censuram, Consulatum obtinebant. Quæ imagines quales fuerint, lib. 6. Polybius medocuit, Plinius 35. ut etiam M. Tullius permultis locis. Erant enim simulacra quedam oris similitudinem artificiosè fictam, coloribus & pigmentis adumbratam referentia, quas in insigniore domus parte positas armaria lignea includebant. Eas autem imagines diebus festis exornabāt apertis armaris: cum quæ aliquis è propinquis aut affinibus mortuus elatus esset, in funere circumferebantur, addito, ut magnitudine quam simillimi apparerent, reliquo corporis truncato. Eas demum cereas fuisse me locus admonet Plinianus, quem citavi proximè: ut indè appareat maiorum imagines posteriis etiam temporibus nominatas, sed non ita tamen usurpatas. Nam insignia Nobilium imagines habent illas quidem, sed non humani vultus, ut fuere olim Romanorum. Pro quibus certè imaginibus posteriora secula cœperunt habere sua illa, quæ vulgò Arma vocitantur, id est insignia gentilitia: quæ ut ad honorem & gloriam veteribus usurpata sunt, sic certe uti credibile est, fuere postea virtutis præmia, & reatum præclarè gestarum aperta testimonia.

Quæ

Quæ spectentur in symbolis.

AD extremum itaq; quid ad conficienda symbola in primis obseruandum sit, adiiciam, vt tandem (eorum gratia maximè, qui hanc liberalem & ingeniosam cognitionem colunt) formulam quandam apponam symbolorum conficiendorum, expeditam illam quidem & facilem iuxta Iouij doctrinam, qui non modò notas heroicis Principibus multis excogitauit, sed & artem quandam apertam & compendiarium admodum inchoauit potius quàm perfecit.

Symbolorum id proprium & peculiare est, vt gyris quibusdam & mæandris, nempe obscuris sententiarum inuolucris obtegantur. Si enim tam aperta & popularis esset inuentio, nihil doctrinæ aut gratiæ in iis esse videretur, quod symbolis Aegyptiorum, Chaldæorum, Pythagoreorum, Græcorum, & aliorum iam antè quadam ex parte demonstratum est.

Deinde, in eo vel maximè sita est Symbolorum ratio, vt cum grauitate breuitateque quadam plurimum sententiæ contineant: quod obseruandum notat auctor grauis & acutus Demetrius Phalereus.

Id præterea obseruatur vt plurimum, vt symbolum habeat aliquam cum adagio seu paræmia similitudinem. Et quidem sæpenumerò fit, vt symbolorum & adagiorum eadem natura esse appareat, quanquam inter se ratione quadam differant. Quod Plutarchus diligenter obseruauit in quibusdam: & præter eum Appuleius, qui etiam exemplum apponit, vt eum olim diceretur, Ex quocunque ligno Mercurium non fieri, significabant omnia & quæuis ingenia minimè ad doctrinam capessendam idonea; neque cuiusque animum ita esse à natura informatum, vt ingenij cultum tam commodè capere possit.

Quæ tamen fortassè magis attinent ad ea symbola, quæ oratione viuâque voce vsurpantur, non ea quæ *πυρόματα* & *ἄφωνα σύμβολα* nominantur. Certè inter vtraque magna potest intercedere similitudo, vt nusquam esse non possit inter res & verba non minima cognatio: aut si magis placeat, vt ænigmata, sic symbola sunt alia in verbis, in sententiis alia; quædam etiam in vtroque, imò interdum literis atque syllabis. Quod pluribus illustrarem, si putarem id studiosos aliquo tandem modo remorari.

Ars quadam inueniendorum & excogitandorum symbolorum.

Et itaque, qui symbolum aliquod vel schema commodè volet effingere, spectanda hæc primùm proponuntur, vt iusta sit animi & corporis analogia (per animum sententiam vno, altero, vel certè paucis comprehensum verbis intelligo: nomine corporis, symbolum ipsum designari placet.) Deinde, ne ita tenebricosum sit & obscurum, vt Delio natatore opus habeat. Tertio, vt facilè conspici & diiudicari possit, si fortè aliquid interiectum habeat: vt interdum sunt sidera, stellæ, luna, sol, ignis, vnda, nubes, siluæ, rupes, speluncæ, & alia innumerabilia. Quarto, ne qua humana forma, nisi admodum rarò, depingatur. Postremò, adhibeatur interdum anima illa symboli lingua quadam nobili minimeque vulgari, vt id *παιρσιμονι κρη ἀγαλμα*, ingeniosaque inuentio, quæ cogitationem requirat, & eam quidem eruditam, multò plus dignitatis habeat & grauitatis. Id autem fieri ab eruditis, vel iis qui à liberali & polita literarum cognitione auersum animum non habeant, Græcè aut Latinè commodè solet: aut denique, si magis placeat extera quadam lingua, idque sententia breui, arguta, graui, vel adagio, aut etiam hemistichio, integro versu nonnunquam, qui vel recens natus, vel aliunde petitus sit, dummodò argutiarum aliquid & salis contineat. De symbolis, schematis, & stemmatum ratione iam satis: nunc tandem de Emblemate quædam commentemur.

De Emblemate.

PLERIQUÈ sunt non satis acuti, qui Emblemata cum Symbolo, cum Aenigmate, cum Sententia, cum Adagio temerè & imperitè cõfundant. Fatemur Emblematis quidem vim in symbolo sitam esse: sed differunt, inquam, vt Homo & Animal: alterum enim hîc maximè generalius accipi, specialius verò alterum norunt omnes qui aliquid iudicij habeant. Emblemata ænigma non est, quanquam interdum cum ænigmate aliquam similitudinem habeat: Ratio enim quædam est apertior in Emblemate, propter notas quæ apertæ & perspicuæ sunt: Aenigma verò in verbis ambiguum est & obscurum, vt etiam viros alioqui solertes & ingeniosos interdum longa mora teneat. At Symbolorum & Emblematum, de quibus maximè hîc agimus, ratio debet esse clarior & apertior: vt quemadmodum ab iis imperiti arcentur, sic docti

Et homines aliquid habeant in quo ingenium exercent.
 Neque Emblemata sunt γνώμη seu sententia, quanquam sępe
 Emblemata sententias in se contineant: nisi fortasse qua ra-
 tione Emblemata sumitur *μυθωνυμικῶς* pro epigrammate seu
 explicatione Emblematis. γνώμη enim verbis exprimitur: &
 nisi fallor, aliter γνώμη esse minimè potest, nisi pro eo vsur-
 petur, quod ἐνθύμημα diceremus. Emblemata enim sępenume-
 rò est ἄφρων: nec semper necesse est in Emblemate esse adic-
 tum epigramma. Denique, vt vno verbo, Sententia & Em-
 blema videntur mihi differre vt verba & res, seu signa qua-
 dam rerum, & res signata. Denique non est adagium vel pa-
 roemia: quia Emblemata est aliquid ingeniosè ab ingeniosis
 excogitatum, vt ita dicam: adagium verò sermo fit in ore
 omnium versans. In quo aduertendum an ij acutè viderint,
 & non potius aberrarint, qui quascunque sententias, adagia,
 similia, apophthegmata, historias ad Emblemata posse reuo-
 cari censuerunt, quasi ex re quauis Emblemata cudi & confici
 deberet.

Supereft itaque Emblematis nomen explicemus, si prius
 Alciati verba ex Commentario in tit. De rer. & verbor. si-
 gnific. apposuerimus. Verba significant, inquit, res signifi-
 cantur; tamen & res quandoque significant, vt Hierogly-
 phica apud Orum & Chæremone, cuius argumenti & nos
 carmine libellum composuimus, cui titulus est Emblemata.
 Hęc ille.

*Emblema quid, vnde dicatur, & quomodo id nomen
 propriè, quomodo figuratè accipiatur.*

DICITVR Emblemata, quicquid interseritur ornatus
 causa, non modò parietibus & pavementis, sed & rebus aliis
 permultis, vt vasis, pateris, vestibis: cuiusmodi sunt clauicu-
 li, aut imagines aureæ vel argentæ, vniones & gemmæ, ce-
 teraque generis eiusdem. Ζωστόν vel δαίδαλμα dicitur Eusta-
 tio, nempe ornatum exemptile quod innoxie demi potest
 vasis aureis vel argenteis, idemque reponi. Id enim nominis
 deductum esse constat παρά τὸ ἐμβάλλειν, aut ἐπιμύθειν
 quod est inserere, interponere, vel iniicere. Antiquitus enim
 lapillis quibusdam quadratis & minutè sectis politisque, in
 quibus eicones quædam intertextæ essent, ædes magnatum
 & Principum regię vt plurimum ornabantur, vt colligere est
 ex Pausania, Plutarcho, Appuleio, Philostrato, & aliis plerim-
 que: cuius etiam rei vsum aliquem videmus in quibusdam
 tem-

templis, tum ædibus publicis & priuatis, vt nostra hæc atas antiquitatis æmula pridem esse cœpit. Itaque *μὲν ποιεῖν* hic Emblemata vocantur carmina, quibus imagines, agalmata, pegmata, & id genus alia scire adinuenta, variè & eruditè explicantur. Sed & oratio variis verborum rerumque pigmētis & lenociniis Rhetoricæ artis elaborata, Emblematis referta dici figuratè potest. Norum enim illud M. Tullij ex Lucilio;

Quàm lepidè lexæis composta vt tessera omnes

Arte, pauimento atque Emblemate vermiculato.

Verba sunt Lucilij Poëtæ Comici, apud quem Scauola exagitat Alburium, qui nimius esset in ornatu & structura verborum: in quo non vitabat affectatum dicendi genus doctis auribus odiosum. Non possum subtrahere à M. Tullio Verrem reprehendi acerrimè, quòd emblematum vim, quæ esset in Sicularum vasis, abstulisset: quodque Suetonius à Tiberium elegantia verborum studiosiorem, emblematis vocem aspernatum in quodam patrum decreto: commutandum enim verbum censuisse, & pro peregrino Romanum conquirendum.

Ceterum plerique vel suspicari vel obijcere poterunt hic ab Alciato Emblemata improprie dici, cum ea carmina videantur potius expositiones esse & explicationes Emblematum, id est eorum symbolorum vel simulacrorum, quæ ab antiquis petita hic magna parte representat, & horum rationem tradit. Sed dicimus adiuncta non temerè aliquando subiectorum habere rationem metonymicis, & sententiam vel epigramma dici posse, quod Emblemata in se completatur.

CLARISS. VIRI ANDR.
ALCIATI IN LIBRVM
Emblematum Præfatio, ad Chonradum Peutingërum Augustanum.

*DVM pueros inglans, iuuenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta viros;
Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signaq; facta manu:
Vestibus vt torulos, petasis vt figere parmas,
Et valeat tacitis scribere quisque notis.
At tibi supremus pretiosa nomismata Cæsar,
Et veterum eximias donet habere manus.
Ipse dabo vati chartacea munera vates,
Quæ, Chonrade, mei pignus amoris habe.*

Ad Chonradum.] De Chonrado illo Peutingero, cui hoc opusculum dicatum constat, tantùm ea dicam & huc referam, quæ scriptorum nostri temporis lectione consequi potui. Andreas Cratander in Epistola quadam, quam editioni omnium Ciceronis operum præfixit, hæc habet: Chonradus Peutingerus, eximium illud Augustanorum Vindelicorum decus & specimen, qui cū incomparabili auctoritate, quam in gnauiter sustinēdis molibus Reipubl. magna nominis celebritate adeptus est, egregiam humanorum studiorum peritiam coniunxit. Pro quibus quo animo depugnet, vel indefatis apparet, quod mihi aliquot Ciceronianarum orationum reliquias, & venerandæ vetustatis exemplaria transmiserit, canquam auxiliatrices copias, &c. Hæc quidem ille. Sed expressius Henricus Pantaleon Prosopographiæ parte 3. eiusdem Chonradi vitam, laudesque perstrinxit. Sic autem: Chōradus ille Angustæ Vindelicorum ex honesta familia natus, & in omni genere virtutum ibidem educatus est. Is cū felici ingenio esset præditus, à teneris annis literis incubuit, & in primis legum lectioni diligentem operam impendit. Hinc factum, vt iuris doctor omnium acclamatione creatus fuerit. Accedebant

cedebant multæ heroicæ virtutes, & rerû agèdarum dexteritas. Itaque patriæ utilis ciuis & singulare ornamentum extitit, atq; à Maximiliano Cæsare inter suos consiliarios cooptatus fuit. quin etiam hûc Erasmus Roterod. plurimum ob eruditionem dilexit, & inter summos amicos habuit. Scripsit is anno 1506. Sermones conuiuiales, in quibus multa de mirandis Germaniæ antiquitatibus referuntur: præterea de gentium quarundam emigratione Epitomen, quæ Procopio, & aliis historicis in editione adiecta. Erat enim Chonradus rerum antiquarum singularis æstimator, qui eiusmodi indagare, & posteris proponere magna delectatione erat solitus: tandem ætate confectus obiit, & apud suos honorificè sèpultus est. Hactenus Pantaleon, quæ omnia pænè mihi videntur sumpta ex 18. Epist. Erasmi.

Dum pueros.] Dissimilitudine suum negotium cum aliorum otio conferēs, tria lusorum genera ponit, ex adiuncto tempore quo hoc opusculum scripserit. Pueri nucibus delectantur: hincque vulgò trita prouerbia, Re'inquere nuces; & Ad nuces redire. Adolescentes & iuniores tessera delectantur, quod est aleatorum. Segnes autem, quiq; corporis motum refugiunt, chartulis pictis oblectantur.

inglans.] nux.
tessera] Dicitur tessera, quicquid ex omni parte quadratum est. Gel. lib. 1. c. 20. & Cæl. Rhodig. lib. 20. cap. 14. & 27. Cubus à Græcis dicitur: estq; corpus ex sex lateribus æquali latitudine planitierum per quadratum. Is cum est iactus, quam in partem incubuit, immotam habet stabilitatem, vt sunt etiam tesserae, quas in aluenm ludentes iaciunt. Badæus 5. De asse.

Emblemata cudimus.] A fabris aurificibus, vel aliis sculptoribus ἀνοροία.
Festiuis horis.] Diebus genialibus, quibus animum remittentibã à seuerioribus studiis. vel, festiuis horis, id est, subcisiuo tempore. Sic enim Mar. Tullius, cum dies aliqui dabantur ad rusticandum, vt etiamnum dantur iustitiorum dies nostris Senatorib. ad eorum numerum accomodabat quæ scribebat. testis est ipse 1. de Legibus.

Artificum illustri.] Hic versiculus descriptionem continet τῶν ἐμβλημάτων. qua de re iam satis. sed hic aduerte materialem causam.

Vestibus vt torulos.] Finalis causa, & vsus Emblemata. Torulos autem appellat eminentias quasdam in vestibus, col-

rollis, & alijs similibus. Cicero in Oratore perfecto, de medicis
 genere dicendi loquens, Addit, inquit, aliquos vt in corona
 ros, omnemque orationem ornamentis modicis verborum sen-
 tentiarumque distinguit. Sunt itaque toruli, ornamenta ex auro
 vel argento, quæ petasis, id est, pileis, aut penulis vestibulisque
 adiaci solent. Palam est illud ex Amphitruone Plauti: Tum me
 patri autem torulus inerat aureus sub petaso.

petasis.] pileis, galeris, &c. Petasum, Arcadicum pileum
 gnificatione primaria esse, didici ex Hesychio. *πέτασος τὸ τῶν Ἰσθμίων
 βαρὸν φόρημα.* sic enim legendum in Hesychio, non *πέτρίον*, vt
 vulgatis. Suetonius ait, Augustum non nisi petasatum, hoc est
 velato capite sub dio spatari solitum. Certè & Poëtæ petasatum
 Mercurium faciunt. Id nominis à *περάνω*, pandere, vel exten-
 dere deflectitur: quod pilei genus galero non absimile voluit
 Prudentius 2: in Symmachum:

*Nec petaso insignis poterat Lacedamone capta
 Mercurius seruare suas de clade palastras.*

parmas.] Parma, securum breue peditum, pelta etiam dicta
 Plinio. Nonius in dictionibus Parma, & Veles. Martialis:

*Hæc quæ sæpè solet vinci, quæ vincere rarè,
 Parma tibi scutum pumilionis erat.*

Varro De lingua Latina, & Alexander ab Alex. 6. cap. 21.
tacitis notis.] Sic se habent Aegyptiorum Hieroglyphica,
 etiamnum hodie symbola ea, quæ armis, scutis, signis militari-
 bus, & ceteris id genus apponi solent. De quibus lepidum & eru-
 ditum scripsit Dialogum Paulus Iouius. nos in nostro syno-
 ginate quædam adduximus.

At tibi supremus.] Optatio ex dissimilibus. Idem ferè dissi-
 milium locus est apud Horat. ode 8. lib. 4. Carmin.

*Donarem pateras gratæque commodus,
 Censorine, meis exa sodalibus:
 Donarem tripodas, premia fortissimæ
 Graiorum: neque tu pessima munerum
 Ferres, diuite me scilicet ætium,
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas:
 Sed non hæc mihi vis: non tibi talium
 Res est, aut animus deliciarum egens
 Gaudes carminibus: carmina possumus
 Donare, &c.*

Huius autem dissimilitudinis hæc mihi videtur germana sen-
 tentia: Possum ego tibi, Chonrade, Emblematarum quorundam
 filium

siuam & cumulum ex veterum auctorum bibliothecis aggregare: at magnus Imperator (cui sis à consilijs) potest tibi com-
modè & munificè suppeditare veterum artificum manupretia,
statuas, imagines ingeniosè pictas, sollerter expressas, sculptas,
efformatas: ipsissimas inquam imagines, non picturam quan-
dam nudam aut descriptionem, qualis mea hæc est chartacea.

supremus Casar.] Maximilianus Imperator, cuius consilia-
rium fuisse Peutingerum paulò antè meminimus ex Erasmo.

Ipse dabo.] Τὸ πῆξρον in libro Poëtico Poëtæ consecrato.
Non enim modò videndum quid, sed & cui des. Seneca De be-
neficijs: Vide ne mittas munera superuacanea, vt feminae ar-
ma, rustico libros, & studioso retia. Id enim est ac si cani des pa-
leas, & ossa asino. Sic Martialis 14. lib. sed non eodem tamen
sensu:

*Non sunt munera quæ putas puella,
Cum donat vacuas poëta chartas.*

B 1

AD

AD ILLVSTRISS. MAXIMILIANVM
 DVCEM MEDIOLAN. SVPER
 insigni Ducatus Mediolanensis.

EMBLEMA I.

EXILIENS infans sinuosi è faucibus anguis,
 Est gentilitiis nobile stemma tuis.
 Talia Pellæum gessisse nomismata regem
 Vidimus, hisque suum concelebrasse genus:
 Dum se Ammone satum, matrè anguis imagine lusam,
 Diuini & sobolem seminis esse docet:
 Ore exit, tradunt sic quosdam enitier angues.
 An quia sic Pallas de capite orta Iouis?

Proponit schema gentilitium sine inigne Ducatus Mediolanensis, in quo serpens caruleus in aureo æquore infantē, vel amiculum puerum rubore tinctum euomens, conspicitur. Cuius quidem schematis rationem adferam, si prius huc transfero, quod idem noster auctor ea de re scripsit c. 43. De singulari certamine, vt Alciatus ipse Alciatum enarret hac in parte. Sic enim ille: Celebre est in Annalibus Othonis Vicecomitis cū quodam Sarraceno in Asia certamen, quem ille manu captum confossumque galeæ ornamento priuauit, idque gentilitiis insignibus suis addidit, hoc est, vipera vix natum, & adhuc manantem sanguine infantem ore euomens: nimirum ab Alexandro Magno acceptum emblemata. Siquidem in eius antiquis nominatis idem sigillum reperire est, quo Ione se natum rex ille per ambages ostendebat. Et enim serpentis forma pluribus Græciæ locis lupiter colebatur. Suntque in Asia genera serpentum, quos ore parere hominum opinione receptum est. Haecenus ille. Celebratur itaque stemma eiusmodi à diuina & antiqua origine, perenni que nobilitate, è sano Sapientiæ capite, promanante. Sed instruenti mihi commentaria integra, quoad eius maximè fieri potest, occurrit præter alia, quæ de hoc stemmate Ducum Mediolanensium retulit Franciscus Petrarca, Rerum memorabilium libro 4. ad finem: cuius hæc pænè verba sunt: Azo Vicecomes, qui deinde Mediolani Principatū obtinuit, magni animi iuuenis, patris iussu cum copiis transmisit Apenninum. In ea expeditione cū fortè descendens equo requiescit, ingens vipera, nullo aduertente comite, in galeam Principis iuxta positam irrepsit: quam cū mox capiti reponeret, famoso quidem & horrifico, sed prorsus innocuo lapsu, per genas Ducis interriti fluxit. Eam à nemine lædi passus adolescens ille animosus, ad omen geminae victoriæ traxit, hincque factum tandem, vt ipse pro signo bellico vipera vteretur. Et hæc quidem Petrarca, magni nominis raræque eruditionis auctor: quam narrationem, cū adolescens Bononiæ studiis operam daret, se sæpè audiuisse scribit. Idem pænè Gabriel Simeon Italus retulit, eo Compendio, quod lingua patria edidit de Ducibus Mediolanensibus: cuius tamen verba huc conferre minimè atinet. Paulus autem Iouius, nostræ patrumque memoria historiæ scriptor insignis, cum Alciato conuenit, eo nempe libro, quo Mediolanens. Principum Vicecomitum vitam est complexus. Ait enim Othonem (sacro in bello contra Turcos & Sarracenos, Bulionio Godofredo duce) insigni

Alciati 10
c. 43.Franc.
Petrar-
cius.Gabriel
Simeon.Paul. Io-
uius.

pietate & magnitudine animi virum, nihil territum Volucis Sa-
 raceni ferocitate, qui medio in campo ad singulare certamen fer-
 tissimum quemque ex acie Christiana prouocabat, cum eo fuisse
 congressum, tandemq; cum non minore fortitudine quam fe-
 licitate deuicisse: deque confossi hostis galea opimum plenum
 que immortalis gloria spoliū retulisse, auritam, scilicet, viperam
 inexplicatis spiris minaciter à cono calidis erectam, & puerum
 passis manibus deuorantem. quod vnum auspicate virtutis ar-
 gumentum, non modò gentilitiæ laudis gestamen fuit, sed &
 posteris id insigne audacter vsurpantibus, & imperia, & opes, &
 latè gloriam portendit. Fuere qui existiment Volucem ex sin-
 pe Alexandri Magni progenitum, tulisse pro insigni viperam, ex
 Olympiadis fabula, puerum parturientem, quòd ea à dracone
 se compressam fuisse, Iouis imagine, prædicaret. Sic Iouius. Ce-
 terum id stemma nobile & antiquum video. Si quis enim verum
 rum Aegyptiorum rotas, quas Hieroglyphicò nomine appe-
 labant, obseruarit ex Oro maximè Niliaco, facile discet eos im-
 gine serpentis, Imperatorem regemque designasse. Quid enim
 dominium orbis, quid prouinciæ Principem, quid regem omni-
 mum & tutelarem siue custodem, quid heroem, quid nominis
 & famæ amplitudinem figura serpentis exprimebant, nisi quòd
 spectato huius animalis admirabili genio, conditionem & di-
 gnitatem Principum eo schemate ingenioso, eruditis hominum
 oculis proponi volebant: Iactatum enim fuit olim Græca liber-
 tate in potentiores, qui populi dispendio suas opes adaugerent
 Anguem, nisi anguem degluerit, draconem non fieri. Sed &
 proditum memoriæ est, serpentes olim adiunctos leonibus, quo
 Opis Deæ simulacris apponi erant soliti, quo significabant or-
 bis Principatum. Anguis enim circularis orbem, Leo verò fer-
 ritudinem viris que repræsentabat. Quòd autem serpens ita se-
 pè depictus conspiceretur, qui sibi caudam mordicus ore retine-
 ret, pauci sunt qui explicuerint. Ea verò mihi perplacet erudi-
 torum quorundam hominum coniectura, qui aiunt eo in re-
 ctum, & quasi ob oculos positum fuisse Regem eum, qui finem
 sibi actionum omnium & consiliorum prudenter & accurate præ-
 poneret, cuique vltima, imò verò minima etiam curæ essent. Eo
 enim nomine Augustus, Antoninus Pius, Traianus, Hadrianus,
 Pertinax, Seuerus Alexander ad cælum euecti sunt: contra ma-
 lè cessit Heliogabalo, Caracallæ, Commodò, Domitiano, & x-
 liis permultis Reipub. Romanæ pestibus, quòd simul atque ad
 summum illum Principatum cõscenderunt, abiecta cura publi-
 ca, sibi

Quid per
 serpentem
 Aegyptij
 designa-
 bant.

Quid per
 serpentem
 qui caudã
 mordicus
 teneat?

ca, sibi tantum seruire, suasque persequi cupiditates, quo iure, qua iniuria, voluerunt. Ceterum Anguis imagine, Rex custos & tutelaris indicabatur: nam in bonorum Principum monumentis, populus suum in Regem studium (cuius beneficentiam grato animo agnoscebat) non alio modo posteris commendabat, quam serpente vigili, surrecto vertice, & elato pectore. quod Homerum illud declarat, *Ὁδὲ χερὶ πηνύχου ἴουδ φη βελήφροσιν ἀνδρα*: Nō decet virum consultorem, qualis Princeps esse debet, tota nocte dormire. Apud Horatium eo quidem sensu, serpens Epidaurius appellatur, vt apud Græcos ὄφρας ὄμματα, ad vigilantiam designandam. Denique tam fuit insigne & celeberrimum Hieroglyphicum serpentis, vt non temerè Imperator clarissimus Epaminondas versus extremo ad Mantineam confecto bello: cuius memores posterì columnam crexerunt, appenso clypeo, in quo sculptus draco esset. Eius monumenti rationem affert Pausanias, quia is Imperator laudatissimus ex Spartiarum genere, quod Thebis antiquissimum fuit, ortum duxisse putabatur, quorum id gentilitium insigne esset, vt qui ab anguineis illis dentibus à Cadmo telluri mandatis essent oriundi. Nondum mihi tempero, quin alia quædam ad huius magnifici stemmatis arcanum illustrandum adiciam. In ostentis enim & prælagiis, Angue summa nominis dignitas & amplitudo portendebatur, nō modò iis, qui ad regij dominatus, aut etiam regni fastigium expectabantur, sed & iis, qui arte quadam vel ingenio celebritatem quandam sibi compararunt. Vt enim retulit 1. De diuinatione M. Tullius: Cùm Roscius in cunabulis esset, educareturque in Selonio, qui est campus agri Lanuuii, noctu lumine apposito experrecta nutrix animaduertit puerum dormientem circumplexum serpentis amplexu, quo aspectu exterrita clamorem sustulit. Pater autem Roscij ad aruspices retulit: qui responderunt, nihil illo puero clarius, nihil nobilius fore. Atque hanc speciem Praxiteles cælauit argento, & Archias expressit versibus. hæc Cicero. Spartianus auctor est, Seuero imperium præmonstratum: ei enim in stabulo dormienti serpens caput cinxit, & sine noxa expergefactis atque acclamantibus familiaribus, abiit. Feruat & Anguem portendisse imperium Aureliano, quanquam ille mediocrium fortunatum & parentum esset. Nam cùm eius pueri peluim serpens cinxisset, neque vnquam potuisset interficere, postremò mater eius anguem occidi noluit. Mulier hæc templi Solis sacerdos erat, diuinationum minimè ignara, quippè que familiarem hunc serpentem, tanquam genium agnosceret. Ti-

Serpens
Epidaurius.

Anguis
quid significabat.

Roscij.

Seuerus
Imp.

Aurelianus
Imp.

Tiberius
Cæsar.

berius Cæsar serpentem draconem in deliciis habuit, eique
manu cibum ministravit: quem cum is corrosus à formicis ob-
servasset, monitus est cavendam esse sibi vim multitudinis: for-
micis enim populum significari. Maximini Junioris, qui à patre
regni particeps factus est, dormientis caput serpens circumdedit
futuræ dignitatis præsagium. Idem præterea, quod de Alexandro
Magno, refertur de Pomponia Africani Scipionis matre, & Aelia
matre Augusti Octavij, quæ in templo Apollinis somnians
cum Dracone congressam, indeque factum, ut macula pectus
Draconis in corpore constanter hæreret, quæ nunquam postea
eximi potuit. Sed hæc satis.

Augusti
mater.

Fauces.
Sinuosus
anguis.

Sinuosi è faucibus anguis.] Fauces sunt gulæ partes interiores
Plinius: Summum gulæ fauces vocatur, postremum stomachus
Sinuosus autem epitheton serpenti conveniens: sinuosum enim
dicimus à λόγῳ sinu, & μεταφορικῶς apud eundem nostrum au-
ctorem postea, sinuosi in faucibus antri.

Stemma.

Stemma] Nobiliores erant, qui sui generis imagines & stem-
mata proferre poterant. Budæus Annotat. in Pandectas. V. Sur-
patur plerunque pro corona: deductum enim est id nominis
ἐπέων. ut illud Homericum,

τίμιον ἔχων ἐν χροῖνι ἐκπέων Απὸ βασιλῆος.

Gentilitia
stemma.

gentilitiis.] Pro imaginibus posteriora tempora insignia gen-
tilitia habuerunt, quæ arma vel armaria vulgò dicuntur: quæ ip-
sa quoque primum, ut simile est veri, virtutis fuere premia, ac
rerum præclarè gestarum decora. Budæus.

Pellaus
Alexan-
der.

Pellaum regem.] πελαγονικῶς pro Alexandro, ut apud Iuven-
nal. 10. Sat.

Vnus Pella*o* iuveni non sufficit orbis. Aufonius Paulino:

Ocyus illa iugi fatalis solvere lora

Pellaum potuisse deum reor.

Præclarus
Alexan-
dri ortus.

Sic autem dictus à Pella vrbe Macedonia. Pompon. Mela lib. 2.
quam etiam Plin. Alexandri patriam appellat, 35. lib.

suum genus.] Iustinus lib. 12. ait Alexandrum, virum supra
humanam potentiam magnitudine animi fuisse præditum. Quæ
nocte cum mater Olympias concepit, visa per quietem est cum
ingenti serpente volutari: nec Deï decepta somnio. Nam pro-
fectò maius humana mortalitate opus vterò tulit, quàm cum
Acacidarum gens ab vltima sæculorum memoria, & regnū pa-
tris, fratris, mariti, & deinceps maiorum omnium illustraverit:
nullius tamen nomine quàm filij clarior fuit. Plutarchus auctor
est.

est, quòd cum Ammonis sacerdos Alexandrum salutaturus, lingua virio præpeditus, pro παιδίων, filiole, dixisset παῖς δῖος, id est, Iouis filii, hinc cælestis originis gratiam captatam, cui initia dedisset error. Apud Lucianum in Mortuorum dialogis, Alexander fatetur vtile sibi fuisse ad res gerendas, quòd Iouis Ammonis filius crederetur. Formidandum enim erat, ne aliquis sibi repugnaret. Id cur factum sit, lege Augustin, De ciuit. lib. 3. cap. 4. Præclara extat Alexandri laudatio apud Appuleium primo Floridorum.

Dum se Ammonesatum.] Iupiter Ammon ab arena dictus, quòd sub arietis forma coleretur in templo à Libero patre in arena condito. qua de re multa Lilius Gyrald. Syntagmate 2. hist. Deor. Politian. cap. 52. Miscellan. Lege & Hygin. lib. 2. De signorum cælest. historiis.

Iupiter
Ammon.

tradunt sic quosdam enitier angues.] Plinius lib. 8. cap. 23. & Solinus cap. 30. Polyhist. Amphisbænas ore parere tradunt: his enim caput est geminum, hoc est, & ad caput & ad caudam. Neminem quidem studiosorum latere velim, id commodè atque perspicuè relatum scriptis à Pierio 15. Hieroglyph. ne quis me ingrati animi arguat, qui ex tam fecundo ac copioso rerum selectissimarum pomærio tot flores & fructus collegerim.

Amphis-
bæna.

enitier.] pro eniti, παραγωγή. Enixæ dicuntur feminae, nitendi, hoc est, conandi & dolendi labore perfunctæ. Nexum enim dicimus arctum & colligatum. Nonius. Id quidem ad zonæ solutionem referri non inconcinne potest, qua partus describitur à poetis, nempe quòd omni nexu oportet mulier soluat, vt commodius enitatur & pariat. Callimachus Hymno in Iouem: *ἢ τῆμος ἢ ἴρεσι δὲ ἑλύσασθαι μέτρην*, id est, quando peperit. quod & admonet Græcus scholiastes. Alcimeda apud Apollonium Argonaut. 1. filij discessum lugens,

Eniti.

† ἴρεσι

ἢ ἐπὶ μένῳ
μέτρην πρῶτον ἑλύσασθαι καὶ ὕστερον. quo loco scholiastes ab altero non dissidet, quin & adicit, *ὅθεν καὶ λυσιζώνης δευτέρου ἐξῆρται ἐν ἀθήναις.* Quorum locorum mihi copiam pro sua humanitate fecit Ioannes Frater, Baiocensium gymnasij hac in Parisiorum Academia primarius, vir vtriusque linguæ peritissimus, & cum quo, literarum nomine, mihi nuper amicitia intercessit.

An quia sic Pallas, &c.] Testis est Pindarus Olymp. ode 7. cuius rei rationem (sed aliam atque aliam) reddunt Fulgentius Mythologic. 2. Phornutus De natura deorum, Gyraldus Syntagm. 11. Ouid, Fastor. 3. epimythia etiam sua tradit, sed longè

Cur Pal-
las è Iouis
nata cogno-
sca.

aliis diuersa. Ex his enim alij speculationem physicam, alij ethicam, alij alia considerant. Themisthius oratione 10. οὐδὲ φιλοσοφῶντες τὰς φιλοσόφους (alloquitur Imperatorem Valentem) πάντων ἀποκινῶσι καὶ ὁπόσοι σὺ χρόνοι τῆ ἔτης ἐπὶ χάρας μῦθους, ἀνάγκης καὶ μερίξεως τῶν λόγων. οἷς εἰσαγγήσεις δὲ οἱ φιλοσοφούντες ἐν ἰσῶν ἀφῆρα, γνώμης ἀμα καὶ δυνάμειος σε θεραπεύσεως. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθλιῶν ἐν τῆς κεφαλῆς ἡγῶσιν οἱ ποιηταὶ Ἐ Διὸς, ἐν δὲ φανύμενοι καὶ οἱ ἄλλοι ὅτι ἀποσῆκει τῶν βασιλείων μῆτε λόγον ἀπεκρίνα, μῆτε παράξεν ἀποκρίνην ἐμφαιτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ νοῦν ἐνεργῶν εἶναι, καὶ γέμειν τὸ πᾶν ἡγεμονίᾳ.

Existimo autem cum Pindari scholiaste ad 7. Olympior. fundamentum id esse referendum eò, vt dicamus omnes artes & disciplinae, è Iouis cerebro, id est, summi & præpotentis Dei mentis & sapientia proditiisse. Perspicuum enim nobis esse debet, vt alia omnia bona, sic ipsas quoque ingenuas artes à Deo nobis esse comunicatas. Et quanquam Dei beneficio nobis hæc Minerua generetur, ductore tamen & magistro primum opus est. Nemo enim est, qui doctrinæ laudatissimam ἐξω comparare sibi queat, qui non bonis præceptoribus sese tradiderit instituendum. Hinc enim à minuendo, quòd neruos minuat, Mineruam dictam præstant. Pallas autem vel δὲ τὸ Ἐ πάλλειν τὸ δόρυ, ab hasta vibranda vel à Pallante occiso: qua de re postea fusiùs.

de capite orta Iouis.] Imitatus videtur illud Propert. è lib. 3.

Semina curarum de capite orta tuo.

Martianus Capella initio libri v. 1. de Pallade,

Hinc de patre ferunt sine matris foedere natam,

Proutida consilia quòd nescit curia matrum.

Postremum hunc versum (quod obiter moneam) vna voce corruptum, Beroaldus emendat annotat. in Caligulam Suetonij, ἡ pro, consilia, legi mauult, consilium. Ego cum meo Iureto ita meliùs & commodiùs, nisi me coniectura fallit:

Proutida consilij quòd non sit curia matrum.

MEDIOLANVM.

EMBLEMA II.

BITURICIS vernex, Heduis dat sacula signum:
 His populis patrie debita origo mea est.
 Quam Mediolanum sacram dixere puella
 Terram: nam vetus hoc Gallica lingua sonat.
 Culta Minerva fuit, nunc est ubi numine Tecla
 Mutato, Matris virginis ante domum.
 Laniger huic signum sus est, animalq; biforme,
 Acribus hinc setis, lanitio inde leui.

Nil mihi videtur hic affingere, quam quòd Mediolani,
 urbis Insubrum notissima, notationem eliciat ex duarum
 Gallie ciuitatum schematibus publicis. Ait enim Heduos porci

Heduaris
& Birus
rigis sche-
mata,

ci, Bituriges arietis habuisse signum, Memineram quidem Alciatū Parerg. iuris §. c. 13. alterius meminisse. Huius hæc verba. Habebant & ciuitates sua signa, quibus originem aut cultum constarentur, Hinc in nomismatis Atheniensium plerunque videmus noctuas. Sic Claudian.

- ad moenia Gallis

Condit a lanigera suis ostendentia pellem.

Mediola-
nena unde
nominata.

Quo fortasse perinet quæ de Mediolani iactis fundamentis refert Lilius §. ab urb. cond. Ex Heduarum itaque & Birusigum schematibus publicis hinc constituit Mediolani *ἑρμῶν*. Mediolanum autem à sue mediatim lanaro denominationem sumpsit. Dum enim prima urbis huius fundamenta iacerentur (ut præter alios retulit D. Ambrosius) aper est repertus media parte lanatus: Alij à Medo Insubrum duce nominatum Mediolanum malunt. Urbs est metropolis Galliarum Cisalpinarum, à Gallis Insubribus condita 359. annis ante Christum natum: quanquam Olanum ducem Tusciae primum eandem excitasse testetur Cato fragmento 7. Origin. Hinc docti plerique prodire, inter quos non infimum, sed merita gloria certè insignem Alciatum iure adscripserrim, qui hoc emblemate Mediolanum natale solum non illepide celebrat Hoc obiter aduertendum. Imperio in Orientem translato, veteri quasi senescente Roma, Imperatores, Mediolano capi & delectari cœperunt, unde in tantum excreuit ea urbs, ut à Procopio 2. Gothici belli, prima inter Occidentis urbes post Romanam dicatur, & facile ceteris antecire, ut magnitudine, ita & hominum frequentia, reliquisque fortunæ bonis. Ausonius Catalogo illustrium urbium:

*Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumera cultæq; domus, sacunda virorum
Ingenia, antiqui mores: tum duplicem muro
Amplificata loci species, populique voluptas
Circus, & inclusi moles cuneata theatri:
Templa, palatinaq; arces, opulensq; moneta,
Et regio Herculei celebris sub honore lanacri,
Cunctaq; marmoris ornata peristyla signis,
Mœniaq; in valli formam circumdata limbo:
Omnia qua magnis operum velut amula formis
Excellunt, nec iuncta premit vicinia Romæ.*

Ad id illustrandū multa suppeditabūt Geographica Volaterrani & Munsteri: ille quidē lib. 4. hic verò 2. lōgē plura retulit. Quædam etiā petēda ex historia Liliiana lib. 5. ab v. c. ut iā admonui.

Bituriges

Bituricis veruex.] Veruicem hinc pro ariete fortasse posuit *veru-*
gensis, sed parum refert. Bituriges autem (quorum ciuitas
 metropolis est Biturix) Aquitaniae populi sunt, quorum fines ab
 Heduis Ligeris diuidit fluuius, de qua lib. 8. belli Gallici Cæsar.
 Vrbs est Academia florentissima celebris, in qua per quinquen-
 nium magna cum laude ius ciuile docuit Alciatus; quod ex ali-
 quot suorum operum locis colligere est facile, tum vel maxime
 his versibus (quorum mihi copiam fecit ante aliquot annos,
 vir eruditus, qui Alciatum doctorem illic audiuit) quibus Bitu-
 rigem donauit, cum Italiam repeteret:

*Bituriges**In Acade-
mia Bitu-
rigem pro-
fessus est
Alciatus.*

Vrbs Biturix inuitus, amans te desero amantem,

Quinque per astatas terra habitata mihi.

Nunc opus ad vitulos est à veruicibus ire.

Ergo vale, & felix sit tibi lanicium.

His autem alludit ad Biturigum stemma, quod non nihil adiu-
 uat huius loci enarrationem. Quibus Alciati versibus contume-
 liose respondit nescio quis: quo iure, qua iniuria, non est meum
 disquirere, nisi quod existimem nihil tam bellè fieri dicere pos-
 se, quin malè interpretando possit deprauarier. Huius anonymi
 hoc est maledicum tetrastichon,

Non nos, sed nostros nummos Alciatus amabat,

Qui tacitus spretis vanuit hospitibus.

Ille ergo valeat vitulos pasturus: at illum

Nostra vel horrentem frigore lana teget.

Ceterum cum ait vitulos, porro Italos intelligit: cuius rei cau-
 sam ex Gellio petas licet, lib. nempè 11. cap. 1. quæ tamen à me
 obiter dicta sint.

Heduis dat sacula signum.] Hedui, qui & Augustodunenses, *Hedui.*

Gallie populi, in Ducatu Burgundia & Francorum regno siti,
 olim fratres & consanguinei à Romanis appellati. Cæsar Com-
 ment. belli Gall lib. 1. *sacula.*] pro sue, diminutiuum.

Vetus hoc Gallica lingua sonat.] Nimirum Gallicè, Milan, dici-
 mus, à mediatim lanato sue. Sidonius Apollinaris lib. 7. epist. 1.

*Vetus lin-
gua Gal-
lica.*

Et qua lanigero de sue nomen habet. Veterem linguam Gallicam
 ait, vel propter Gallos Insulares à quibus Mediolanum excitatum
 iam docuimus: vel propter veterem linguam, quam longè aliam
 fuisse quàm quæ nunc nobis est vulgaris, & verisimile est, & do-
 cti plerique autumant.

Culta Minerva &c.] Ait olim cultam illic Minervam fuisse,
 nunc autem D. Teclam à populo Christiano coli. Hæc virgo
 & martyr sub Nerone apud Iconium, Pauli discipula.

*D. Tecla
Martyr.*

Nun-

Nunquam procrastinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATI gentis insignia sustinet Alce,
 Vnguibus & undè fert àvalardouar &.
 Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
 Qui tot obiisset tempore gesta brevis?
 Nunquã, inquit, differre volens. quod & indicat Alce
 Fortior hæc, dubites, ocyor ànne fiet.

Alciato-
 rum sche-
 ma.

Principis & patriæ hæctenus insignia quasi depinxit; nunc
 suæ familiæ gentilitium stemma proponit & explicat. Al-
 ciatos enim ab Alce fera nuncupato, à fortitudine nimirum &
 diligentia commendabiles tacitè indicat, sumpto argumento à
 Alces feræ natura, quæ equi robore, cerui celeritate, & ni proci-

ritas aurium & cervicis distingueret, iumēto similis habetur, auctore Plinio lib. 8. cap. 15. Quod quidem appositè illustrat elegantia Alexandri apophthegmate, qui quærenti qua tandē via tanta sibi adeo celeriter comparasset, respondit (quod vnguibus Alces insertū legitur) μηδ' ἐν ἀναβαλλόμενῳ, nihil differendo aut recrastinando. Siquidem optima & accommoda belli comes est festinatio: quo fit, vt qui imperant, quò rerum difficultates; quæ non nihil remorando vltro sese offerunt, arcere facilius possint, eò pede citissimo necesse sit properare. Eam enim ob rem Alexander ab omnibus fermè laudatur, quòd sua præcipiti in rebus agendis cura & industria, Principum omnium celeritatē multis quasi stadijs anteverterit. Narrant enim eum pedites sic instituisse, vt sua celeritate equorum cursum adæquarent: ipse ne quidem sibi parceret, noctes vt plurimum insomnes traduceret, seque crepitaculo excitaret, si quando somno corripit se sentiret, quò maxime tempore vigilandum esse intelligeret. Itaque cum ab eo Darius impeteretur, maxime conquerebatur nullum sibi satis longum relinqui spatium, quo Alexandrum pro viribus, & ea qua præstabat animi contentione atque copiis, rerunderet. Hoc enim præcipuè curabat Alexander, vt diu noctuque, magnis itineribus confectis, improvisum hostem offenderet. quem animum etiam adolescens habuisse memoratur. Huic enim cum Aristoteles diceret exspectandam esse robustiorem ætatem, qua longè melius & opportunius ad res bellicas animum applicaret: At metuendum mihi est, inquit, ne dum annos exspecto firmiores, audacem iuventutem interea mihi præcipi per incuriam patiar. Hunc Cæsar imitatus, atdua quæque quasi temerè & sine consilio aggrediebatur, imò verò dicebat de iis consultandum non esse, quòd ad ea perficienda maximam vim celeritas haberet. Non prætermittam Acliani locum de celeritate Alexandri in rebus conficiendis, variæ hist. lib. 10. Alexander Philippi filius ter decem stadijs continuo itinere confectis, antequam quietem caperet, exercitus cum hostibus conflixit, & eos vicit. Ἀλέξανδρος τρίς πρὸς αὐρανόσια στάδια ἐφεξῆς μετ' ὁπλῶν ὁδοιποροῦσας, συμβαλὼν τοῖς πολεμίοις, πρὶν ἀναπαύσασθαι τὸ στρατόπεδον, ἐκέρθησεν τῶν ἐχθρῶν. Rectè Flau. Vegetius lib. 4. c. 31. in rebus bellicis celeritatem amplius solere prodesse quàm virtutem. Huc facit M. Tullius 6. Philipp. Nam cum plerisque in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est, tum hoc bellum indiget celeritatis. Videram etiam quòd idem habet oratione de Pompeij laudibus, seu, vt inscribitur, Pro lege Manilia; Non enim

Alexandri festinatio.

Julij Cæsaris celeritas.

Virtutes Imperatoris.

illæ sunt solæ virtutes imperatoriæ, quæ vulgò existimantur labor in negotiis, fortitudo in periculis, industria in agendo, celeritas in conficiendo, consiliû in prouidendo, &c. & deinceps. vnde de illam tantam celeritatem, & tam incredibilem cursum iniuriam putatis. non enim illum eximia vis remigum, aut ars inaudita quædam gubernandi, aut venti aliqui noui, tam celeriter in vastissimas terras pertulerunt, sed hæ res, quæ ceteros remorari solent non retardarunt. Prætermitto quæ de celeritate Alexandri retulit Q. Curtius libris maximè 5. & 7. Hæc enim prolixiora fortasse. Monemur itaque hoc lepido carmine maxima quæque perfici diligentia, & virium firmitate (quæ duo apertè repræsentantur Alce) & assidua tam animi quàm corporis cura & contentione feliciter absolui. Nullus enim est repertus hactenus (nisi sit fortuna quadam benigniore lactatus) qui absque aliquo labore improbo, constantiaque animi sit aliquam summam laudem consecutus. Citatur ex aliquo veterum: Ἀλέξανδρος ἔργον πολεμικόν, καὶ ἐργαζόμενος, μήτε κοιμηθεὶς ὄνειδος.

i. Alexandrus audendo, laborando, agendo, non deludendo, summam celebritatem consecutus est. Huic conuenit illud Hesiodi:

μηδ' ἀναβάλλεαις τ' αἰετοῖν, ἐστ' ἐπιήφει.

& Lucan. 1. bell. civil.

Tolle moras, semper nocuit differre paratis.

cui affine Ouidianum illud:

Sed propera, nec te venturas differ in horas:

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

Martial. *Non bene distuleris, videas quod posse negari.* Id vnum ex præceptis Socratis refertur à Xenoph. 2. ἀπομνημονεύματα.

Quicquid agas, promptissimè, atque optimè & diligenter agere.

[Fortior hæc, dubites, &c.] Id est, an fortior, velocior ne sic Alce, dubium est. quo subindicat vires celeritate pares, & contra celeritatem viribus æqualem esse debere: alterum enim sine altero non multum potest adferre commodi, imò damna plerumque maxima, funestumque exitium hinc consequitur. Alce descripsit Cæsar 6. Comment. quæ si quis conferat cum Plinianis, facilè aduertet id tam facilè non posse conciliari. Didici ex quibusdam Germanis eruditissimis hominibus, quæ traduntur à Plinio de Alce, veriora esse quàm quæ à Cæsare. Is enim retulit a priorum quorundam, qui eam fortasse feram nunquam viderant, opinionem: at eam esse, qualem Plinius describit, experientia constare.

Celeritas
et diligentia
laus.

In Deo lætandum.

EMBLEMA IIII.

ASPICE vt egregius puerum Jouis alite pictor
 Fecerit Iliacum summa per astra vehi.
 Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
 Dic, hæc Mæconius sinxerit vnde senex.
 Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstant,
 Creditur is summo raptus adesse Ioui.

Consilium nostrum fuit hac nostra qualicumque commen-
 tatione, primùm quidem fontem Emblematis ex insigni-
 tiore quodam scriptore petere, vsumque indicare sententiæ,
 quam petitus noster artifex non modò animo committit, sed
 C etiam

etiam ob oculos ponit. Ne tamen videar, quod faciunt alij nonnulli, nimiam lectionis diligentiam ostentare, non semper in tam ambiciosè, vel superstitiosè potiùs, vt ita loquar, originem indicabo, sed postquam quædam præfatus ero, de iis quæ ad subiectum argumētum necessaria videbuntur. Statim enim me recipio ad huius carminis ingeniosi sententiam, si quædam priorum vice præludij & quasi disputationis anticiparo. Vniuersam potissim ænigmatum esse plenam docet Plato in Alcibiade 2. qui præterea quæ non sit cuius intellectu facilis, quòd rerum veritas quibusdam verborum inuolucris obtegatur. Huiusmodi autem figmenta tribus modis explicari possunt, vt plerumq; veterum monumentis deprehendimus: quidam enim physice, alij ethice inspicunt; nonnulli etiam rei Theologicæ rationem habent, vt

Poesis pene tota ænigmatibus plena.

Quatuor elementa totidè deorum nominibus intellecta. Cur Palladas cum Marte dissideat.

Saturnus Rhea. Macrobius Saturn.

Quæ ad finem poëtæ figmentis vsi sint.

Allegoria poëtica ratio.

ex doctrina Platoniorum plerique docti viri. Sic enim Homerus ingeniorum vertex quatuor illa prima σοφεία inter se pugnantia, & sese mutuò producentia effinxit sub nominibus Iouis, Iunonis, Neptuni & Plutonis. Ad mores traducitur allegoria, vt cum Palladem cum Marte dissidia & pugnas cedere aiunt, eam nempe animi partem, quæ sit rationis experta, in superiorem se se attollere intelligimus, virtutiq; vitium aduersari. quo de genere est ea, quam nunc sumus explicaturi, fabula. Ad Theologicam verò rationem nonnulla referuntur, vt cum cælum suo motu tempus producat, quæque gignat perpetuò absumes, imaginem quandam intelligimus esse Dei, Cælum, Rheam atque Saturnum filios deuorantem: in quibus Cælus (vel Cælius) eternam sententiam diuinam præfert, Rhea vitam, Saturnus autem eiusdem mentem. Quæ antè visum est operæ pretium admonere, vt maturiùs ad nostri Emblematis ἐπιμύθιον deueniamus, Poëtæ quæ veteres, quantum fieri poterit, ab inepta quorundam sciolorum contumelia vindicemus. Eos enim tale quippiam in fabulosis narrationibus obseruare voluisse crediderim, quale priores illi Iurisperiti (vt M. Tullius in libris de Oratore memorat) obseruarunt, qui vt auctoritatem aliquam obtinerēt, eamque augerent, artem suam vulgarem esse noluerunt, nisi cum Cn. Flautio primus eam propalauit, qui eam ob rem dictus est cornicum oculos confixisse. Eodem planè modo veteres illi poëtæ sub aliis quo quasi velo certè obscuro, fabulosisque ornamentis res suas occultarunt, vt imperitam plebeculam à mysteriis sapientiæ recedatioris arcerent. Quod & Lactantius indicat, lib. 1. c. 11. & 12. cum Poëtæ ait, quæ verè gesta sunt, in aliquas species obliquarum figurationibus, cum decore aliquo conuersa traduxisse, & mendacium

tium non in factis, sed in nominibus admisisse. Quamobrem inepti & planè *ἀνοσι* sunt, qui in poëticis narrationibus, & figmentis explicandis, ipsa tantum voces, nudaque vocabula, aut etiam simplices *γράμματα* considerant, nec ea potius eliciunt, quæ sensum aliquem abstrusorem cōtineant: ut qui in picturis diuidicandis colores aliquos, aut operam lineas quasdam conspiciunt, aut ut qui mercibus inuolutis appositas imaginum tesseras admirantur, nec quid intus lateat, aut inclusum esse possit, animaduertunt. Habet enim diuinum hoc studiū nescio quid latens & reconditum, quod æquè omnibus peruium & apertum non fit, sed ei duntaxat homini, *Ingenium cui sit, cui mens diuinior*, ut Placcus loquitur, sicuti non obscure aliquot disputationibus est à diuino Platone traditum. Sed & ut hoc adiiciam, Poëtas ipsos Philosophis sapientia neutiquam posteriores, aut inferiores fuisse, præter alios quosdam Platonicos contendit Maximus Tyritus. Hi enim sese videntur populari auræ, & infimæ plebeculæ accommodasse, dum fabulosa eiusmodi prodiderunt, quæ diuinis rationibus accommodarunt, rem quidem aperta ratione abstrusorem; ænigmatis autem clariorem, æqualiter à scientia atque inscitia distantem, fidem sibi facientem propter id quod iucundum est, & admirationem, aliaque non satis vulgo persuasiva: adhæc quæ animum ad rerum existentium peruestigationem, & corū quæ remota sunt, inquisitionē diligentē concitet. Qua in re præstanda hi sanè homines magnum quiddam effecere: quandoquidem auribus humanis insidias quasdam sunt commenti, ij quidem re ipsa Philosophi, nomine autem Poëtae, rem inuidiosam ad eam artem reuocarunt, quæ populum admodum demulceat. Sese enim perinde habet erga multitudinem popularem Philosophus, atque diues aliquis in eos qui premuntur inopia. Sic autem videmus natura comparatum, ut qui vitio sunt alicui addicti, virtutem contrariam non sustineant, nisi eam superinductus aliquis fucus adumbrarit. Habetur autem Poëta mollis & facilis, propterque delectationem diligitur, & propter virtutem nequaquam, aut saltem rarò cognoscitur. Ita enim medicum salubre quoddam alexipharmacum dulci aliquo liquore aspergunt, ne deterreatur æger saporis aut succi acrioris amaritie. Eodem planè modo de Philosophia illa veteri sentiendum, quæ sententiis suis figmentorum ac carminum, tanquam veste cultuq; magnifico tectis, præcorū hominū animos primū cepit atq; delinuit: neq; secus id quidē, quàm dissimulata disciplinae molestia ad institutionē & morum feritatem cicurandam il-

Laus poëtica.

An poëta philosophis posterior.

Poëta nomine, re philosophi.

Poëta se vulgo facilius accommodant.

Poëtica
eadem ac
philoso-
phia.

lexit. Nec est autem quod in dubium reuocet, vtri melius de di-
uinistractarint, Philosophine an Poëta: quin potius studi-
vtrumque tanquam inito foedere, mutuò sese complecti depre-
hendat, vt eadem non diuersa putes. Cùm enim Philosophum
ais, Poëtam etiam intelligis: & cùm Poëtam, Philosophum
quoque innuis. Hæc & multa alia Tyrius, quæ huc conferre pla-
cuit, ne in sequentibus reperere subinde cogar. quod semel
monuisse satis erit, vt quatum Poëtis debeamus, philologus in-
telligat, nostrumque consilium in narrationibus mythologicis
& Poëticis allegoriis planum aliquando faciamus. Si enim
bulam nudam aut historiam artexere satis esse ad commentatio-
nes has, quanquam tennes, existimasset, anam ridendi, cau-
pendique hæc, tanquam Poëtarum deliria & nugamenta præbe-
remus: (nonnulli enim sunt, & fuere iam olim, qui poëtico
hoc studium vt planè nugatorium aspernentur) & maximè hoc
de Ganymede figmentum, quod reprehendit Lactant. D. An-
gustin. De ciuit. 18. cap. 13. & ipse Plato 1. De legib. sub per-
sona Atheniensis hospitis, nimirum ob insanum pæderastia fra-
gitiu. Sed quia non video quàm sit necesse singula tam anxie

Ganyme-
dis fabula
varie ac-
cepta.

Quid per
Ganyme-
dē intelli-
gimus.

persequi, quin potius ad propositum finem me continuo recipere
iam tandem par sit; agè verò, per Ganymedem ab aquila rap-
ptum, animam humanam intelligimus, quæ, vt ait Plotinus, in
tum condere caput intra cælum dicitur, cùm relicta quasi corpo-
ris secretionem, cælestia mentis oculo contemplatur: quod factum
absque raptu quodam fieri minimè potest. Plato etiam in Phæ-
done & Theæreto, cùm iubet animam à corpore seiungere, non
loco segregandam esse intelligit; sed monet ne corpori animam
adhæriscat, neque ob corporis commercium à mente supericiam
fiat alienus, coneturque, quantum fieri poterit, subditam sibi
animæ speciem ad superiora perducere. Cõstat autem sumptum
Emblema ex Xenophontis Symposio, quo loci concinne & ap-
positè Ganymedis *εἴρωμα* explanat. Ait enim Deos & Heroas
animæ amicitiam multò pluris facere, quàm vsum qui ex corpo-
re percipitur. Iupiter enim quarum formam (cùm essent mortu-
tales) amauit, has ipsas mortales esse fuit: quorum verò animam
est amore profecutus, hos immortalitate donauit; de quorum nu-
mero Hercules, Castor ac Pollux esse dicuntur, cum aliquot alii
quos Heroas appellabant. Sic etiam asseuerat Ganymedem non
corporis, sed animi gratia à Ioue in Olympum fuisse raptum.
Cuius quidem rei & testimonium ex ipso nomine colligamus
licet. Habetur enim alicubi apud Homerum, *γάνυται δὲ τὸ* *αἰσῶν*
lectatur

Unde Em-
blema di-
stima

latatur audiendo: & alibi, etiam *πικινὰ φρεσὶ μῆδεα εἰδώς*, id est, sapientia plena mente consilia sciens. Ex ambabus igitur his vocibus, non corporis, sed mentis deliciarum nomen Ganymedes Philosopheri, ut aliquo tandem onere candidatos linguæ Græcæ leuare possim: Επιθυμῶ δέ σοι, ὦ Καλλιὰ, καὶ μυθολογήσαι, ὡς ἐ μόνον ἀνδραποιοῦ, ἀλλὰ καὶ θεοὶ καὶ ἥρωες τῶν τῆς ψυχῆς φιλίας περὶ πλείων ἢ τῶν σώματων ζῴων ποιούται. Ζῶς τε γὰρ ὅσων μὲν θυμῶν ἐστὶν ἀφροδῆς ἡρώου θυμῶν μὲν, εἰς αὐτὰς θητὰς εἶναι ὅσων δὲ ψυχῆς ἀφροδῆς, ἀθανάτους τέτυκται ἐπιθυμῶν ἡρώων μὲν καὶ διοσκύρου εἰσι, λέγονται δὲ καὶ ἄλλοι καὶ ἐγὼ δὲ Φημι καὶ γανυμήδην ἐ σώματων, ἀλλὰ ψυχῆς ἐνεκα ἰσὺς διὸς εἰς ἀλυμπου ἀντιχθλίωσι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ μαῦν. ἐστὶ μὲν γὰρ δὴ πᾶσι καὶ ὁμῆρω, γάνυται δὲ τ' ἀκέρων.

Ἐποὶ δὲ φησὶ εἶοσι, ἠδύται δὲ τ' ἀκέρων. ἐστὶ δὲ καὶ ἀλλοδίπου, ἢ ὡν σωμαφοτιεῖται τέτων ἐκ ἠδυσώματων ὄνομαδεῖς ὁ γανυμήδης, ἢ ἢ ἠδύγνῶμων ἐν θεοῖς τιμήται. Hæc fermè Xenophon. Facillimum mihi esset repetere agalmatis historiam, nisi fallor à Plinio, qui sic habet lib. 34. cap. 8. Leocras aquilam sentientē quid recipiat in Ganymede, & cui ferat, parcentem vnguibus etiam per vestem, &c. perindeque facillè ex Homeri scholiaste ad 4. Iliados Homericæ. Sed quid opus in tantillo libro tam multis? Ceterum raprum eiusmodi Alciatus traducit ad eos, qui pia cogitatione, & ardenti affectu animi, Dei quasi domicilium penetrant, tamque sibi placent in iis quæ Deo grata sunt, ut in hac etiam vita non nihil æternæ beatitudinis deliciarum experiantur. Ab hoc non dissentit Homeri scholiastes ad 4. Iliad. qui Iouis nomine primam intelligentiam πρῶτον νοῦν: Ganymedis verò, eum qui consiliis diuinis gaudeat. Ἐστὶ γὰρ ὁ γανυμήδης, ὡς ὁ νοῦς ἢ οἰκεῖν τὸ νοῦς μῆδεα γάνυται. Hoc penè sensu dixit Naumationibus delectari, id est (nam Græca perbellè conueniunt huic Ganymedis etymo) — καλόν.

παρθενικῶν καὶ ταργίστων αἰετῶν μελεδήμασι χαίρειν. Sed & Grammatici non modò, quin etiam Philosopheri non postremi nominis beatos seu felices, quos *διδαιμόνας* καὶ *μακαρίους* appellant, non alio sensu iis id impositum nomen putant, quòd habeant aliquè cum diis consensum. Nam & *διδαιμόναι* Aristotelis interpretantur *δὲ* *ὧν*: nonnulli etiam *χαίρειν. μακαρίους* autem à *μα*, καὶ *τῶν* *χαίρειν*. Locus Aristot. est Moral. ad Nicomach. 7.

Locus è Plinio.

Iupiter quid,

Felices qui.

Aniù re gina aquila, & Iouis ales.

*Anium
regina a-
quila, &
Iouis ales.*

Iouis alite.] Aquilæ *μελίσπερος*. Hanc anium reginam apper-
lant, crediditque antiquitas eam Ioui tela ministrare & fulmen

Horatius 4. Carm.

*Qualem ministrum fulminis alitem
Cui rex Deorum regnum in aues vagas
Permisit expertus fidelem
Iupiter in Ganymede flauo.*

Phornutus eam Ioui esse sacram vult, quod volandi perniciosius
aliis auibus excellat. *iegòs d'ògvis*, inquit, *αὐτῆς ὁ αἰετὸς λέγεται ἕως
Διὸς τὸ ὄξύπελον τῶν τῶν ἐν αἰ τῶν ἀδων πτηνῶν*. Lege Plinium libr. 10.
cap. 4. & 5. Pierium Valerian. lib. 19. Hieroglyphicôn. Sicut
qui aliò conuertunt aquilam: nauem enim intelligunt, cuius
insigne aquila esset; aut legionem militum, qua legione rapta
esse putatur. Lactant. libro 1. cap. 10. Fulgentius Mythologicus.

*Hom.
Iliad. v.*

Puerum Iliacum.] Ganymedem, ab Ilio Troiæ ciuitate, qui
Troem patrem habuit Troiæ regem: & à Poëtis dicitur ab aquila
raptus, & in cælum sublatus, vt deorum præficeretur aquila
culis. Martialis lib. 1.

*Aethereas aquila puerum portante per auras
Ille sum tumidis vnguibus hæsit onus.*

*Puerilis
simplici-
tas Deo
grata.*

Quisne Iouem tactum puerili, &c.] Puerilem simplicitatem
id est, innocentiam & mentis puritatem Deo gratissimam esse
passim testantur sacræ literæ. Quò illud sacri oraculi referretur
dum: *Sinite paruuli ad me veniant. &, Nisi efficiamini sicut
paruuli, &c.*

*Homerus
cur Mæo-
nius di-
ctus.*

Mæonius sinxerit vnde senex.] Homerus, qui Mæonius ca-
etiens appellatur à Martiano Capella lib. 1. de nuptiis Philologorum
à Mæone rege à quo educatus fertur, ita cognominatus. Theophrastus
sagoras apud Lucianum in Demosth. encomio, ita de Homero
verba facit: *πατέρω ἢ μείονα τὸν λυδῶν, ἢ ποταμῶν, καὶ μητίετα ἢ
δάπην φατὴν ἢ νόμφην τῶν δρυάδων*.

*† μενα-
λίπην*

*Ganyme-
dis nomen
vnde.*

Consilium, mens atque Dei, &c.] *μυθολογία* est, in qua aduer-
tendum, quàm graphicè & commodè Ganymedei nominis
exprimat. *γάνυμι* enim, vel *γάνυμαι*, lator est: respondetque
quæ dixit, *Gaudia præstant: & μέδεα consilia*. vnde *γάνυμι*
δισσι τῶ δὲος, Emblematis & figmenti sensum explanat.

Sapientia humana stultitia est apud Deum.

EMBLEMA V.

Quid dicam? quoniam hoc compellē nomine monstrum
 Biforme, quod non est homo, nec est draco?
 Sed sine vir pedibus, summis sine partibus anguis
 Vir anguipes dici, & homiceps anguis potest.
 Anguem pedit homo, hominem eructavit & anguis:
 Nec finis hominis est, initium nec est fera.
 Sic olim Cecrops doctis regnavit Athenis:
 Sic & gigantes terra mater protulit.
 Hæc vafrum species, sed religione carentem,
 Terrena tantum quiq; curet, indicat.

HOc in monstro designando verbis vsus est obscuris, & sententis planè ænigmaticis. Id tamen quicquid sit, apertè primùm fonte; deinde auctoris consilio, si tamen possim comòdè, illustrare conabor. Totum hoc fermè videtur imitatus e gryphis monostichis, & disticho quodam, quæ in collectaneis

epigramm. Græcorum legimus, quæque huc ascribemus. Sum autem eis *χειρονα ἰπποκένταωρον*, lib. 4. Anthologia, his verbis:

Ἀνδρὸς ἔν κέχρητο ἵππος, ἀνέστραμος δ' ἰππὸθεν ἀνὴρ.
 Ἀνὴρ νόσφι ποδῶν, κεφαλῆς δ' ἄπρ, αἰολῶ ἰππῶ.
 Ἴππῶ ἐρδύεται ἀνδρῶ, ἀνὴρ δ' ἀποπίρδεται ἵππῶ.
 Ἴππῶ ἔην ἀκέρως, ἀνὴρ δ' ἀτέλειος ἔκειτο,
 Ὄνη φύσις παῖζ' ἔσσα θοῶ ἐνεκίετασεν ἰππῶ.

ad verbum sic effertur:

Ex viro descendit equus; ascendit autem de equo vir,

Vir sine pedibus, sine capite autem celer equus.

Equus ructat virum, vir autem pedit equum.

Equus non habebat principium, vir autem carebat sine:

*Sed hunc natura ludens acri equo * miscuit.*

infixit.

Quid hoc

monstro

intelligatur,

zuv.

Hoc informi monstro, quod nec omninò formam humanam, nec omninò serpentinam figuram habeat, natura quidem auctori, quodque necdum certam appellationem sortiri possit, ij notantur, qui anima rationis particeps à Deo informati, terrena tantùm sapiunt: & neglecta conditione sui meliore, humi repunt in naturamque belluinam degenerant. Monstrum enim, ut hinc

Epicurei,

non enim finem spectant Epicurei homines, propter quem homini sit concessa ratio, qua miserè abutuntur, eamque spontanea quadam & exitiosa ignoratione inficiunt. Tales fuerunt

Philosophi

gidi illi Philosophiæ satellites, qui cum perpetuò dogmatis sapientiæ veteris, & sibi parùm constantis adhæserint, nihil aliud

Cecrops

vis formis,

spirarant quàm quæ terræ sunt, tamen si vnū illis videretur esse studium caelestia diuinaque contemplandi: quos ideò exagitat

vir sanctissimus Augustin. libris De ciuit. Dei, Lactantius, Eusebius, & alij multi. Opinor autem hinc Alciatum exempli causa

Cecropem apposuisse, nec quidem ab re. Ille enim primus idolorum cultu totam Græciam imbuic, primus Iouem inuocauit simulacrorum vsus induxit, aras construxit, & sacra diis fecit

(teste Eusebio, Herodoto, & pluribus alijs) quæ omnia ante ea tempora omninò fuerant inaudita. Quòd verò primus inter matrem & feminam certa connubia dicatur instituisse, quæ antè vurga essent & incerta, διφυής, id est biformis, est nominatus. Hinc

que

que colligere licet mundi sapientiam, quam technis & præstigiis
 satanicis inuexere priores illi Principes, meram fuisse stultitiam,
 cum perspicuum sit eam longè descivisse ab institutis illis præco-
 rum patrum, qui leges diuinas à Noëo, & eius meliori posterita-
 te hauserant. Hos itaq; vastos, & religionis expertes, quibus tan-
 tum cura terrena sunt, & quorum Deus venter est, ex hominum
 albo reuicimus. Neque enim hominum appellatione digni sunt,
 quanquam planum sit eos rationis, doctrinæ cuiusdam & huma-
 nitatis haud expertes fuisse: nam ea re caruerunt, qua sola dif-
 fert homo à reliquis animantibus, id est religione, in qua certè
 nos hominis summum bonum constituimus. Quanquam enim
 homo sit vera & expressa Dei imago, si tamè sic se abiiciat atque
 prosternat, vt opificem Deum ignoret, in belluarum numerum
 meritò est aggregandus. Id potè totum potest conuerti in pro-
 fligatos, & perditos huius seculi *ἀθεϊστές*, & voluptarios Epicuri as-
 sectatores, qui neglecta futuri boni spe, suas omnes cogitationes
 abiecerunt in id modò quod adest, quodque præsens est. Id qui-
 dem ego argumentum non inuitus explicarem copiosè: sed sa-
 tius est vt breuius contraham, si studiosum quemque admonue-
 ro, id commodius repeti posse à Lactantianis Institutionibus,
 maximeque lib. 2. cap. 3. & sequent, item lib. 3. cap. 10. lib. 5.
 cap. 15. & iis quæ sequuntur, vt denique lib. 6. capitib. 1. 7. 9.

*Qua ma-
xime re
homo à
mutis ani-
malibus
differt.*

Athei.

Quid dicam? quonam etc.] Quæ noua sunt, stupenda, aut ad-
 mirationis aliquid præ se ferunt, vt quæ à communi rerum na-
 tura sunt aliena, describi ferè solent quibusdam verborum sub-
 obscuris ambagibus & rerum inuolucris, vt hîc fit ab Alciato in
 monstri huius periphrasi. Totum certè *δυσχερὴν*, vt periculosa
 plenum alex doctis visum, mihi quidem non potuit non videri
 perobscurum. Quod si rem acu, quod aiunt, non tetigerim, ten-
 tati tamen quid hac in parte vires alioqui imbecilles possent, &
 aliis tradidi lampada, vt maiore tandem industria diligentiam
 aliquam nostram obscurent.

*Obscura
obscuris
descripta.*

Quæ dum interea meditor, fortassè non malè vno claudâ pro-
 verbio, quod hîc obscure proponitur: Id igitur prouerbiū v-
 surparunt duo ecclesiæ Christianæ lumina, Nazanzenus Gre-
 gorius, & Chrysostomus: Ille quidem in epistolis sic, *πῶς πείλην
 πείρησεν φιλοσοφίαν, καὶ κατὰ πόδους αὐτῶν*, pedestrem amplexari, humi-
 que manentem philosophiam. Idem monodia in Basilium: *ὡς
 ἀνὸρ περὶ ὁδῶν καὶ κατὰ νερευκῶς ὀπίθῃ*: quorum vita seruilis est,
 qualis mancipiorum & humum spectans. Sic Chrysostomus ad-
 hortatur, humi repentes cogitationes erigamus, *ἵνα ἴδῃς χάμα
 σου*-

συρρηδύους λογισμοὺς ἀνορεθίσωμεν. Mitto enim quod de paganorum studio multi è nostris tradiderunt, quos alicubi Theodoros ἡμεζήλας καὶ ἰπιγείας appellat: id est, rerum caducarum & huiusmodi repentiū studijs addictos. Sed Lactātiana quaedā lucē huic afferent, meo quidē iudicio, ex cap. 3. lib. 2. Quos homines philosophis loquitur) philosophus ac poëta Lucretius grauius accusat tanquam humiles & abiectos, qui contra naturæ suauitatem ad veneranda terrena se prosternant, ait enim:

Et faciunt animos humiles formidine Diuūm

Depressosq; premunt ad terram. alio loco sic idem:

Nec pietas vlla est, velatum saepe videri

Vertit ad lapidem, atque omnes accedere ad aras,

Nec procumbere humi prostratum &c.

Paulopoit, non oportet sublimes & excelsos animos aduocare, atque in terram premi, sed nihil aliud, quàm cælestia cogitare.

Biforme, quod non est homo, &c.] Secundi hi quique versuum senarij sunt trimetri Iambici. Obiter admoneo hic confusorum & hominem, draconem cum angue siue serpente, &c. ænigmatum lex est. Ad hæc obscuris verbis de industria videtur vsus, vt rē abstrusam, & quasi reconditā in sculpere potius quàm delineare videatur.

Anguem pedit homo, &c.] Hic Græcorum more non absumptam vocalem, quæ in cæsura hac remanet integra, idque ferè sit difficultatis aut grauitatis ostendendæ ergò. Ceterum notè detur vsus his verbis, pedit, &, eructauit, quæ vim magnam habent ad demonstrandā monstri huius obscenitatem. Rem turpem turpia verba decent.

Nec finis hominis est, &c.] Non desinit in hominē, quod finem non spectet, cuius maximè causā cõditus homo sit: nec habet principium, quod primò anima rationis particeps donatum à Deo sit, vt omnibus alijs animantibus excelleret, sicuti copiosa dissertatione Cicero r. De legib.

Sic olim Cecrops, &c.] Cecrops regionis Atticæ rex primus qui Athenarum arcem extruxit. hinc Cecropidæ Atheniensium Pausanias ait eū διφουῖν, hoc est, naturæ duplicis, superiori partem viri, inferiori feræ, quod coniugia primum instituerit in Atticâ regione. Malim tamen referre ad id quod superius attingi, de superstitione nimirum, & idolomania, quam primus illic dicitur induxisse. Lege D. Aug. De ciuitat. cap. 8. libro 18. Iustin. lib. 2.

Doctis Athenis.] doctis, μὲν ἑπιπέρι. Doctas posuit, propter celebratissimā toto orbe scholā. Hinc enim magi Oratores

*Pedere
& eructare
obscena
verba.*

*Plin. 7.
cap. 56.
Cecrops
rex Athenis.*

res, hinc Rhetores, hinc Sophistæ, hinc clari deniq; legū latores. Plutarchus huius epitheti vim expressit commentario, *πολλοὶ ἐν αὐτῇ πόλει, ἢ καὶ σοφίαν ἐνδοξότεροι*. Reuera hæc vrbs, inquit, multarum etiam aliarum mater, artiumque benigna parens, quarum alias prima reperit, in hæc lucem misit, aliis honorem, vim, incrementa contulit. Græcè verò sic: *πολλῶν μὲν δὲ καὶ ἑλλᾶν ἢ πόλις ἡδὲ μήτηρ ἔστροφος δὲ μὲν τεχνῶν γέγονε, τὰς μὲν εὐσεβῶν καὶ ἀναφήνασσι πρῶτη· ταῖς δὲ δύνανται περὶ δεῖναι καὶ πρὶν καὶ αὐξήσειν*. Cicero i. de Oratore, omnium doctrinarum inuentrices Athenas appellat. Sic idem pro Flacco: Ad sunt Athenienses, vnde humanitas, doctrina, religio, fruges, iura, leges ortæ, atq; in omnes terras distributæ putantur. Hæc sunt præclara certè & antiqua vrbs Athenarū eulogia. Sed occurrunt etiā aliorum quorundā nō poenitēda testimonia. sic enim Velleius Paterculus ad finē i. hist. Rom. Vna vrbs Attica pluribus annis eloquētiæ, quàm vniuersa Græcia, operibusq; floruit, adeò vt corpora gēis illius separata sint in alias ciuitates. Ingeniū verò solis Atheniēsiū muris clausa existimes. Apuleius enim 10. Asiniaurei: Quale autè & illud iudicium apud legiferos Athenienses & catosillos, & omnis scientiæ magistros. Idem Apolog. i. Apud Athenienses catos Melecides fatuus. Et Iustin. lib. 5. Athenas vocat patriam communem eloquentiæ, Lib. 2. idem scripserat, literas certas ac facundiam, & ordinem civilem, disciplinæ veluti templum Athenis. Mamertin. oratione panegyric. quam Iuliano dictam volunt: Ipsæ illæ bonarum artium magistræ & inuentrices Athenæ. Quid enim transfiliam cum aliis quam plurimis Cassiodorum, qui lib. 12. Variarum, epist. 15. Athenas sedem esse sapientium dictas ab antiquis ait?

Sic & gigantes, &c.] Gigantes terrigenæ dicuntur à Poëtis, id est, terræ tilij, vt vi nominis intelligitur; γῆ, terra; γίνομαι, fio, nascor. vel, *παρὰ τὸ ἐκ γῆς ἰέναι*, quasi *ἐκ γῆς γεγεννημένοι*. fuerūt autem staturæ admirabilis; quorum pedes in serpentum volumina desinebant, ique in Deorum perniciem nati putabantur: cum quibus pugnare ausi, fulmine concussi sunt. Pugnâ hanc attingit Pindarus in Nemeis. Huius figmenti rationem Mythologi adferunt, eamque traducunt ad homines quosdam impios, qui Deos negligerent, aut etiam negarent: quorum pedes in Draconum volumina desisse aiunt, quòd nihil superum, nihil rectum cogitarent, totius eorum vitæ gressu ad inferna mergēte. Macrobi. Saturnal. 1. Quod epimythion hexasticho completus est Bartholom. Anulus in picta Poësi: hunc enim scriptorem,

Laus Athenarū.

rem, alioqui recentem, eruditum tamen & acutum, cſſare nihil verebor:

*Tale gigantum legitur genus, ut nihil altum
Cogitet, at ſpernat, vel neget eſſe Deum:
Et tantum quantum ſenſu exteriori mouetur,
Commodat ad præſens ſe, vel ad id quod adeſt.
Hoc genus anguipedum myſtici ſinxere Poëtæ,
Quorum affectus humi (ſegnīs ad alta) repat.*

Si vacat, lege Picium Valerianum lib. 16. & 25. Hieroglyphis Miſſos facio, qui multi multa de Gigantibus, quorum alij fuiſſe negant, quidã contrã & certè plures, non enim vacat ſublegere quæ de gigantibus tradunt Herod. in Clio. Plin. 7. c. 16. Solin. cap. 5. tantum admonuiſſe ſat eſt. Ego quidem facilè mihi perſuaſerim hoc gigantum nomine inteligi veteribus barbaram & impiam gentem, quæ ſub hominis figura feritatem exerceret, à quibus honeſtarum rerum inducta fuerit à *Cæſia*, quales deſcribuntur à poëtis Cyclopes, Læſtrigones, alijsque qui ferinis moribus vagabantur, inſontes & probos quoſque impunè lædebant, nullam diuini humanique iuris rationem habebant.

Hæc vaſtrum ſpecies, &c.] *ἠπιόδορον*, ſeu figmenti ſententia.

Vaſer.

Vaſtrum.] Vaſtrum, callidum, & quaſi valde Afrum. Nonius Ciceo De repub. 3. Non ſunt in diſputando vaſtri, non veteratores, non malitioſi.

*Religio
homini
propria.*

religione carentem.] in qua tamen ſummum hominis bonum eſſe liquidò conſtat: cetera enim quæ putantur eſſe homini propria, in ceteris quoque animalibus deprehenduntur. Religio ſola differentes homines à belluis facit: quam qui non admittit, alienus à natura hominis, vitam pecudum ſub humana ſpecie viuunt. Lactant. lib. 2. cap. 3. & lib. 3. cap. 10. & de ira Dei, cap. 7. & 8. Norabo ad extremum humanam ſapientiam (quæ apud Deum ſtulticia dicitur D. Paulo) hîc potiſſimum reprehendendam quippè quæ religione caruerit. Vult autem Lactantius vnam cum altera, id eſt, religionem cum ſapientia inſeparabili nexu colligari, in quibus hominis officium, & veritatem omnem incluſam eſſe colligat. Religio enim, quæ ſine ſapientia ſit, non religio, ſed ſuperſtitio putanda eſt: ſapientia verò ſine religione mera eſt ſtultitia, de qua eſt illud Prophetæ: Perdam ſapientiam ſapientum, & prudentiam prudentum reprobabo. & D. Pauli 1. Cor. 1. & 3. cap.

*Humana
ſapientia
eius ſtulticia
dicatur.
Lib. 3. c.
11.*

*Eſa. 29.
Abd. 1.*

Ficta religio.

EMBLEMA VI.

REGALI residens meretricis pulcherrima sella,
 Purpureo insignem gestat honore peplum.

Omnibus & latices pleno è cratere propinat:
 At circum cubitans ebria turba iacet.

Sic Babylona notant: quae gentes illice forma,
 Et ficta stolidas religione capit.

Quam variè hoc agalma nonnulli hoc tempore accipiant,
 quamque obliquis interpretationibus contorqueant, &
 ad tuos affectus accommodent, utpotè odio partium laborantes,
 certè recensere pudet. Quamquam enim salua fide & pudore,
 aliorum sententias in medium afferre possem, ne cui tamen sto-

ma-

Falsa religio que.

Aureum poculum.

Virtutes vitia imitantur.

Pseudosophi.

machum moueam, tutius esse iudico veterum hominum doctrinam potius, quam nouorum placita consuetari. Id est D. Ioannis *ἀποκάλυψως* 17. sumptum esse clarum est: quod quidem de euentura religionis obseruatione, & veræ pietati operosa posita intelligitur. Ea est collectio reproborum, quæ meretur dicitur, quòd Deo rerum omnium auctore neglecto, & vero spolio Iesu seruatore, impuro, illicito & nouo quodam cultu, id est fucatae religionis ritu, impurae ac formidabili beluæ dicitur insidere. Aureum poculum manu tenet, id est, hypocrisis persequitur, qua dissimulatis vitiis, & sapientiæ fucatae auro, pietatis veræ prætextu, quam plurimis imponit, qui ebrietate plus quam fanatica correpti, miserè præcipientes in ima ruunt. D. Augustinus lib. 20. De ciuitate Dei, idem planè hunc locum interpretatur: Quæ sit ista bestia, inquit, quanuis sit diligentius inquirendum, non tamen abhorret à fide recta, vt ipsa impia ciuitas intelligatur, & populus infidelium contrarius populo fideli & ciuitati Dei. Imago verò eius, simulatio eius mihi viderur: in eis videlicet hominibus, qui velut fidem profitentur, & infideliter viuunt. Fingunt enim se esse quod non sunt, vocanturque non veraci effigie, sed fallaci imagine Christiani. Hactenus ille. Calix aureus adagij vice vsurpatur à D. Hieronymo: Multa de perfectione dicuntur, ait, vt qui volumen Philosophi nesciunt, sub martyris nomine bibant de aureo calice Babylonis. Origen. de vana & fucata eloquentia totum hoc intelligi voluit. Eos enim qui apud gentiles, inquit, eloquentiæ laude floruerunt, pessimorum dogmatum sermones mortiferos, id est, venenum in calice aureum infuderunt. Lubens equidem huc referrem, quæ in eam ipsam rem commentati sunt nonnulli è neotericis viri certè eruditissimi doctrinæque veteris amantes. Sed ex auctorum recentiorum fluuiis meos agellos tam sæpe irrigare iam non est animus, ne quis philologus mihi pro suo iure diem dicat: quòd longè pulchrius sit (vt Varro dicit apud M. Tullium) adire fontes, quam riuulos consuetari. At vt ad rem propius: Promptum quidem id nobis, verumque esse constat: decipimur specie recti. Nam vt prudentiam malitia, & temperantiam immanitas in voluptatibus aspernandis, & magnitudinem animi superbia in animis extolendis, & despicientia in contemnendis honoribus, & liberalitatem effusio, & fortitudinem audacia: sic superstitionem religio imitatur. Vt enim olim apud Græcos nonnulli Philosophi pallo barbaque promissa raram quandam sapientiam pollicebantur, semperque habebant in ore libertatem & honesti studium, eam

ex iis longè multi vitiis plusquam vulgaribus, planeque seruilibus laborarent: Utque apud Iudæos Pharisei & Essæi tristi vultu, laeis phylacteriis, & cultu quodam fucato, apud imperitum & rude vulgus venabantur sanctitatis opinionem: ita etiam, quod dicere nos admodum pudet & tædet, sed dicendum tamen; inter Christianos homines fuere iam olim, & adhuc hodie sunt, reuera nimis multi, qui suis præstigiis fictaque doctrina imperitos homines inescant, quibus errorum quasi poculo miserrimè & fallacissimè imponunt: ijque tandem facti ebrij, erronea persuasione tanquam mente capti, purissimos veræ & simplicis doctrinæ fontes aspernantur, & ita insanientes ad belluæ nutum sese toros componunt, vt nunquam postea de cõmutando vitæ misero statu cogitent.

Pharisei.

Pseudo-christiani.

Regali residens, &c.] Adiuncta sunt maiestatis & reginæ cuiusdam magnificentia: Turpitude & impuritas regio in folio locū habet, qui soli virtuti debebatur. At nulla vitia præsentiorè intuchunt perniciè, quàm quæ splendoris & honesti veste reguntur. Sedere enim in Hieroglyph. maiestatem & angustum honorem exprimit, vt est à Pierio relatum lib. 43. Vestis purpurea, pudoris & verecundiæ notam, idem lib. 40. Hieroglyphic.

Qua vitia maxime perniciofa.

Purpura.

Peplum.] sacrum & solemne vestimentum. Prouerbiū hinc fluxit, Peplo dignus, ab Aristoph. deductum, de strenuo & insigni quodam viro. Suidas tamen peplum ait esse *ἰμάτιον ζωνυρίου* ἢ *ποικίλον, οἷον περιπέλος τις ὄν.*

Peplum.

Latices.] Latex, quod intra aliquid lateat, dictus humor quis. Hic vinum sacrum, vt apud Virgil. in 4.

-- *latices nigrescere sacros.*

illice forma.] illicente & seducente. Illicere est illaqueare. Nonius. vel illice, ab illex, id est, sine lege. Plaut. Lectus illex est, esca meretrix.

capit.] decipit & allicit. Virgil. 1. Georg.

-- *neque insidiis noctis capiere serena.*

Cicero 3. Offic. ex veterum legum formula: Nam quanti verba illa, vti ne propter te fidem tuā captus, fraudatusue sim. Et in iure sæpe, capere pro decipere: vt, Non capitur qui ius publicum sequitur, l. 116. de reg. iur. D. Sæpe etiam titulo de Mitionib. vt l. 3. l. 11. & l. 12. hinc captionem accipi pro fraudatione, fallacia, damno non rarò reperimus, l. 1. de in integrum restitut. l. 1. in fin. de vacat. mun. l. 3. de coll. bon. D. Et capiosum pro fallaci atque damnofo, l. 41. de vsu cap. vt & aliorum locis aliis.

Non

Non tibi, sed religioni.

EMBLEMA VII.

ISIDIS effigiem tardus gestabat asellus,
 Pando verenda dorso habens mysteria.
 Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorat,
 Piasq; genibus concipit flexis preces.
 Ast asinus tantum præstari credit honorem
 Sibi, & intumescit, admodum superbiens:
 Donec eum flagris compescens, dixit agaso,
 Non es Deus tu, aselle, sed Deum vehis.

Sacerdo-
 tes honore
 afficiendi,

Sacerdotes, Episcopi, & qui rebus sacris præsent, in honore
 sunt habendi, ob id maximè, quòd sacris præsent, quorù
 ador

administri, licet interdum aut vitiis plusquam vulgaribus im-
 plicari, aut ignari & stupidi habeantur. Hi vero vt suum munus
 & officium curare vel maximè debent, sic quantum dignitate
 sustineant, ipsos subinde animo secum reputare par est. Me-
 mberint tamè se homines esse, nec sibi arrogèt impensius, quòd
 tantum ministerium gerant, & rerum diuinarum curam, quasi
 humeris impositam habeant, ne, vt asinus audiuit. Non es Deus,
 sed Deum fers, illi audiant: Non vobis hæc, sed Deo soli omnis
 est tribuenda gloria. Itidem dici potest de præfectis Imperato-
 rum aliorumque principum cum popularem applausum exci-
 piunt: audacius quam par est in prouinciis, in quibus vicem re-
 giam obinent. Sic enim adeò modestè, tamque circumspèctè
 sese gerere debent, vt priuati honoris nomine nihil, ipsius Prin-
 cipis laudi vel minimum detrahant, & se interea norint quales
 sunt. Est enim operæpretium τὴς ἐν ἀξιώμασι τιμωρίας γινώσκειν,
 ὅτι ἀνθρώποι εἰσίν. Succurrit mihi exemplū nobile Cornelij Galli
 Aegypti prouinciæ præfecti, is quia sese gessisset insolentius,
 multaque flagitiosè fecisset, statuas etiam sibi locari passus &
 Pyramides in altum tolli, quibus à se gesta continerentur; ac-
 cusatus est à Valerio Largo: cognitioni præfuit Augustus: igno-
 minia notatus est Gallus: veruitque Cæsar, ne reus provin-
 ciam postea obtineret. Reulit Dion lib. 53. Huic penè simile
 quod narrat Corn. Tacitus lib. 4. de Lucilio Capitone; qui
 procurator Asiæ sub Tiberio accusatus est in senatu à provin-
 cialibus, quòd vim prætoris vsurpasset; militumque manu ad
 comitatum vsus esset: itaque conuictus, in exilium pulsus est.
 Laudatur à Plutarcho Uticensis Cato, quòd quæstor factus
 scribarum, officiorum, aliorumque generis eiusdem minuerit
 eam prærogatiuam, quam longo tempore vsurpauerant: iussit
 enim, ministros non magistros se esse meminissent. Sumptum
 est Emblemata ex Gabriæ apologis. Sic enim ille:

Præfecti
 ac mini-
 stri Prin-
 cipum.

Font. Em-
 blematis.

ὧμοις ὄν παρῆχθαι ἀργυροῦν ἑρέτας,
 ἔπερ σιωπῶν τῶν πᾶς ἕσταυ ἐπεροσύνει,
 τὸ φῶ δ' ἐπαρθεῖς, μὴ δέλων μένθ ὄν,
 ἠκκατέν. ἔ θεός σὺ, τὸν θεόν δ' ἄγεις.

Qui versiculi quoniam commodè (sed ἀειφρασιμᾶς) redditi
 sunt à Gabriele Faërno Cremonensi, conferam huc perlibenter:

Simulacrum asellus baiulans argenteum,
 Cum id transeuntes flexo adorarent genu,
 Sui hoc honoris gratia est fieri ratus:
 Iamq; insolenti elatus arrogantia
 Nolebat ambulare, donec aspero

D

Probè

Prohò dolatus fuste clunos, audiit:

O stulte, non es tu Deus, sed fers Deum.

SE NORIT HOMINEM, QUI MAGISTRATUM GERIT.

Fabulæ huius rationem vno disticho complexus est Iocinus Mercerus, Hebrææ linguæ Doctor regius: quod memini ab eodem non semel in suggestu obiter dictum:

Quid sibi vult asinus tergo mysteria portans?

Indoctos videas sapè præsse sacris.

*Quid per
asini sym-
bolum ve-
teres intel-
lexerint.*

Non erit à te alienum, si adiecero, asinum à veteribus Aegyptiis sapientiæ, fortitudinis, laboris indefessi, & frugalitatis esse symbolum. Qui enim sapientiæ sit operam daturus, eum oportet victu esse tenui, omnia quæ in vitam humanam cadere possunt, æquo ferre animo, neque ad vllam excandescentiã aut contumeliã sese conuertere: animo esse paruum, simplicem, inopem, vt asinus est, qui nullum inter carduos & lactucam discrimen faciat: nullũ deniq; sit onus quod detrectet: & vbi oportuerit, pro boue terrã proscindat, sitq; totius humanæ cõmoditatis assiduus minister, vt etiã, quod adagio dicitur, portare mysteria cõpellatur. Lege Pieriũ Hieroglyph. lib. 12. Et hæc quidem mihi meditati, succurrit illa mordax & acuta Cornelij Agrippæ declamatio, quã De scientiarũ vanitate inscripsit, ad cuius finem adiunxit Asini encomiũ. de quo homine quid omninò sentiam, nihil habeo necesse dicere: nisi quòd cũ in literas declamatum videri voluit egregiè literatus: quanquã tamen non minùs apud sanos videatur aucupio vanitatis delectatus, quàm otiosè sollicitus in vanitate artium insectanda.

*Asini en-
comiũ per
Corneliũ
Agrippã.*

Isis.

Isidis effigiem, &c.] Isis, vxor Osiridis, Aegyptia dea, in uentris hordei segetem, vnde & Ceres appellatur. Eadem autẽ quæ Isis de qua Ouid. 1. Metamorph. Diodor. lib. 1. cap. 2. Cuius & meminit D. Augustin. lib. 8. cap. vlt. aliisque locis. Lactant. 1. cap. 11. & 15. quidquæ ea significetur, enarrat Macrobius. cap. 20. Permi Saturni. & postremo Lilius Gyrald. Syntagmate 12.

Pando dorso.] reflexo, curuo propter impositũ onus. Ouid. 1. Metamor. *Sustinet, & pãdo non fortiter harret asello.* Idẽ 1. Fastor.

Venerat & senior pando Silenus asello.

& 3.

Vtq; piger pãdi tergo residebat aselli.

Item 2. Amor. *Currit in immensum panda carina solum.*

Mysteria.

Habens mysteria.] Alludit ad parceriã, ὄρος ἄγρον μυστήτων. Sicut autẽ mysteria, arcana quædam vulgo minimè cõmittenda, & tantũ cognita, qui illis dem sacris initiantur; ἀπό τῆς μυστικῆς ἀρχῆς ab ore obsignando. omnibus enim mysteriis filètij fides debetur.

Quà Dij vocant, eundum.

EMBLEMA VIII.

IN triforcato mons est lapidum: supereminet illi
 Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
 Mercurij est igitur tumulus. suspende viator
 Serta Deo, rectum qui tibi monstrat iter.
 Omnes in triforcato sumus, atque hoc tramite vita
 Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

Didicimus ex Stephano & Hesych. Græcis auctoribus, Mer-
 curium Hodium & Hegemonium fuisse priscais appellatum
 (Ὁδίου καὶ Ἡγεμόνιον ἐπέων) tum à viis & semitis, in quibus sta-
 tuebatur ad viam monstrandam peregrè proficiscentibus. Proin-

Mer-
 curij cur
 Hodius &
 Hegemo-
 nium di-
 cimus.

Mercurij
effigia.

de Hermæ, id est, statuæ Mercurij, & lapidei lignei ve cippi solent
bant in triuiis erigi ad indicanda viarum discrimina, quia
Deos eis et auctos et auctos in ymaginei genos, ait Phurnatus. Viatores in
statuis solebant lapidum acervos cumulare: sic enim Deum
rabant honorari, ea scilicet re quæ in promptu esset & obuia:
quod ita viam repurgare viderentur; vel quod eo lapidum cum
lo Dei effigies prætereuntibus esset notior. Vlpianus, aucto
Græcus, annotat ad oration. Demosth. aduersus Leptinem. He

Hermæ.

mas, id est, Mercurios eiusmodi fuisse quadrangulos, super
parte Mercurij figuram referentes, inferius inscriptiones viarum
ostendentes. Qua de re Gyraldus Syntaxmate 9. Iuuenalis
respexit, cum ait, *truncòque simillimus Hermæ*. & Prouerb. Mer
curio dextro, & Mercuriale, & Bifrons Mercurius. Hoc an

Sequenda
natura.

quasi enigmatio monemur, ea tantum sequenda esse, ad qua
& natura nos idoneos esse voluit, cum summe fatuitatis & demer
tia sit, aliquid inuita, quod aiunt, Minerva suscipere & per
qui. Recte dicebat Cato apud Ciceronem, naturam optimam de
cem sequendam, nihilque aliud fuisse olim gigantum more be
lare cum Diis, nisi naturæ repugnare. Sed & D. Paulus adhe

1. Cor. 7.
Ephes. 4.

tatur, eam ut sortem vitæque rationem teneamus, cui nos De
addixit. Sed quoniam menti humanæ ea est innata cæcitas
ignoratio, ut qua via sit eundem planè ignoret. omni piæ vitæ
tu, & summissa mente ad eum perfugiendum est qui se viam, qui
tatem, qui vitam esse fassus est; quem qui sequitur, in tene
non ambulat: continuoque illud Davidicum nobis ardenti an
mo reperendum, *γνώρισον μοι κύριε ἐδὸν ἐν ἧ πορεύομαι*. Osee

Psal. 143

mihî, Domine, viam in qua ambulem. Certè & Socrates apud
Platonem in Critone, pergendum ea solùm esse viam, qua De
nos ducit, asseuerat. Quò pertinet illud Persij è 3. Satyra:

— *disce quem te Deus esse*

Inssit, & humana qua parte locatus es in re.

Quid no
mine Mer
curij.

Ceterum ne transiliam quod ad re pertinere videatur, hinc Me
curij nomine olim Deorum nuncij, vel sacras literas (qua
bis diuinam voluntatem aperiant) intelligimus: vel Propheta
& Doctores, sacri & cælestis oraculi nuncios, ex quibus er
doxam salutis æternæ viam & rationem excipere est necesse. Sc
ta autem suspensa, honorem cultumque aliquem obseruan

Serua.

exhibendum esse significant. Hoc addam postremo: videri
Emblema non malè referri posse ad cuiusque vitæ genus & in
turum, ad quod ingrediendum cum difficile sit, opus est ali
Mercurio, id est præceptore seu doctore, qui viam doceat.

Mercurio

Mercurij est igitur tumulus.] In aliis quibusdam exemplari-
 bus legitur *Cumulus*: sed utraque lectio tolerabilis. *Tumulus*,
 quasi tumenstellus, pro sepulcro frequentius usurpari solet. Qui
 verò loco vocabuti *tumulus*, aut *cumulus*, legi malunt, facies,
 non mihi probantur: quia vocabulum, facies, pro effigie aut sta-
 tua hinc veram Latinitatem non sapit. Non desinam prius, quam
 quod improba lectione observaui, studiosis rerum antiquarum
 communis. Olim consuetudine receptum fuit, ut superstitione
 si temerè oblatos in via lapides stipitesque, tanquam numina
 colerent. Appuleius de *Atino*: Neque iustius religiosam moram
 viatori obiecerit, aut ara floribus redimita, aut spelunca frondi-
 bus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus
 coronata: vel enim colliculus sepimine consecratus, vel truncus
 dolamine effigiatus, vel ce pes libamine humigatus, vel lapis un-
 guine deliburus. Propertius:

Et quicumque facer, qualis ubique lapis.

Xenophon: *ἡ εὐς ὑπὸ εἰδ' ἱερῶν, οὐτε βαμῶν, οὐτ' ἀπὸ τῶν θείων ὀν-
 δῶν λαμῶν, εὐς δὲ ἡ λίθους καὶ ξυλὰ τὰ τοχόντα, καὶ θηρία σέβει.*

Suspende viator Serta Deo.] Plinius historiae mundi 21. cap.

2. Inter sacra tantum & bellicos honores, coronis nomē suum
 iudicantibus. Idem 3. cap. Etiam tunc coronæ Deorum honos
 erat. Quibus ex locis intelligimus, coronas statuis rebusque sa-
 cris olim solitas appendi. Quòd si quis auctoritatem etiam alio-
 rum sibi dari postulet, adferre possum Appuleium, qui sic 3. De
Atino aureo: In ipso verè meditullio, inquit, Hipponæ Deæ simu-
 lacrum residens ædiculæ, quod accuratè corollis roseis, & qui-
 dem recentibus fuerat ornatum. Et 4. lib. Iamque per plateas
 precantem, populi frequenter floribus, fertis, & solutis ad-
 bens: Corona, ait, multiforis variis floribus sublimem distin-
 xerat verticem. Et paulò post: Dextra proferens sinistram Deæ
 coronam, mihi etiam Hercules coronam consequenter. Itemque:
 Nam sibi visus est quiete proxima, dum magno Deo coronas
 exaptat. Ad hunc veterum ritum respexit Ouid. *Fastorum* 2. de
Arione loquens, qui citharcedus à piratis captus, iamque de vita
 desperans,

*De corona
 qua
 statuis
 Deorum
 appenda-
 bantur.*

—capit ille coronam

Qua possit crines, Phæbe, decere tuos.
 Apponam & Tertulliani locum è libro De corona militis, ubi ait
 Pandoram primùm à Charitibus coronatam, honoris causa sci-
 licet, cum à Diis omnibus muneretur.

Viatores
homines.

Viator.] quicumque sis hac in vitam hospes, ut omnes tenentur sunt. Plato vitam nostram modò viæ, modò peregrinationi similem facit. *περιπαιδιὰ γὰρ ὁ βίος.*

Omnes in triuio sumus, &c.] Iuxta Ouidianum illud, *Fastor. Vt stat, & incertus, quâ sit sibi, nescit, eundem, Cum videt ex omni parte viator iter.*

Theognis: ἐν τριόδῳ ἐστίν: In triuio consisto. ut enim viam sæpe pro consilij ratione poni solemne est Græcis: sic τριόδῳ pro incertitudine consilij. Itaque Plato 7. Legum, *καθ' ἅπαν τὸν τριόδῳ γινώσκῃ* &c. monet ne ad rem nouâ & inusitatâ amplectendum accurramus, sed consistamus, quasi ad triuū aliquod venerimus & Minutius Felix in Octa. ut qui rectam viam nescit, vbi, ut sit in plures vna diffunditur, hæret anxius, nec singulas audet eligere, nec vniuersas probare: Sic cui non est veri stabile iudicium &c. Sic hac in vita tot tantæque sese offerunt difficultates & lebræ. Adde quòd tam crassa, tamque supina hominum mentibus insita sit ignorantio, ut quid potissimum sequi debeat, quid ignoret, & nisi adiutus ope caelesti, in certam aliquam viam recipere non potest. Dicebat enim ipse salutis instaurator: Si me nihil quicquam efficere potestis. Nec verò sumus idonei ad aliquid vel cogitandum tanquam ex nobis; sed si ad aliquid idonei videamur, id certè ex Deo est, ait D. Paulus, 2. Cor.

tramite vita] curriculo vitæ & decursu. Toro disticho eadem continuat *ἀλλήγησιαν* à viatoribus. *Trames*, transversa & obliqua semita.

ostendat ni Deus ipse viam.] Allusio ad illud Pindari: *Ἀδὲ ἐπὶ πρῶτοις*, ab Iouis proœmio. quo significatur conatus omnis nostri principium à Deo sumendum esse. Aristides oratione Panygyrica: *ἀλλ' ὡππερ ἐφ' ἑπιπύδαρ*, Θεοῦ δείξαντες ἀρχὴν, εὐδὲν δὴ καλῶν. Sed, ut ait Pindarus, Deo initium ostendente, nihil est impeditum. Item auctoralio loco eandem sententiam vsurpauit: Θεοῦ δὲ, φησι πύδαρος, δείξαντες ἀρχὴν, εὐθεία δὴ κέλ' εὐρος ἐπὶ τὸ προκείμενον: Deo initium monstrante, ait Pindarus, facilis est semita ad inueniendum quod propositum est.

Fidei symbolum.

EMBLEMA IX.

STET depictus HONOS tyrio velatus amictu,
 Eiusq³ iungat nuda dextram Veritas.
 Sitq³ AMOR in medio castus, cui tempora circum
 Rosa it, Diones pulchrior Cupidine.
 Constituant hæc signa Fidem, Reuerentia Honoris
 Quam fouet, alit Amor, parturitq³ Veritas.

EX antiquissimo marmore, quod etiam visitur hodie Rome, Vnde traq³
 sumptum Emblemata. Est autem Fidei simulacrum, quod sum Em^a
 imagine imberbi, sed ætate matura, cui adiectum nomen H o- blema.
 NOR. Hic VERITATI, quæ virginea est facie, manum por-
 rigit:

Fides ad-
iuncta cau-
sis descri-
pta.

Fides
quid.

Veritas
nuda.
Honor.

Pudicus
amor.

Sancta
trilogis
Sabinis
præfigu-
rata.

Iupiter
Pistius,
Sanctus,
Sagus.

Fidij si-
mulacrum

Honor
Deus.

rigis: in medio AMOR Juer. His tribus simulacris FIDII
describitur; quippè quæ veritate, fide & amore nitatur. Verita-
tem matrem habet, illam quidem nudam & simplicem, nō con-
ptam fucō aliquo, non velo tectam. Et quidem fides definitio
dictorum conventorumque constantia & veritas, quæ ideo pa-
rentem habere Veritatem dicitur, & eam nudā, quod in pacti
conventionibusque nihil fucatum esse, aut à vero alienum di-
beat: cui adhæret Honor posita dextera, tanquam stabilis
iusdam, firmique pacti pignus. Is Honor purpurea indutus
ste, quod veritas facillimè possit imminui & labefactari, nisi
sit honoris & reuerentiæ quædam ratio, qua eadem fulciri oppor-
tunè & cū dignitate possit. Hoc etiam virtutis præmium, & ho-
neitatis omnis tanquam patrem nutricium, pictores & plac-
nobis adumbrarunt. At locum medium occupat honestus Amor
qui veritatem & honorem nexu firmo colligat & deuincit. Non
enim tanquam condimento aliquo amicitia & beneuolentia
mutuæ consocientur hæc inter se alioqui diuersa, vinculum nu-
lo penè negotio dissolui poterit. Id etiam totum referre par-
ad antiquam illam veterum Sabinorum præfigurationem facti
sanctæ τριλογίης, apud quos, diu ante CHRISTI seruatione
aduentum, erat simulacrum quoddā triplici facie, cuius etiam
nomen triplex, nempe Sanctus, Fidius, & Semipater, haud di-
biè præcipuum religionis Christianæ mysterium repræsentantem.
Quod ab Ouidio describitur 6. Fastor. Sanè Dionys. Halicarn.
lib. 4. ait Iouem, Pistium esse dictum, quem Romani Sanctum
appellabant, qui & Sagus, Pistius, Sancus, & fidei sponsor ali-
nominibus efferebatur. Coniicere est Pistium eundè fuisse com-
Fidio. Nam ut τρισις Græcè fides, ita τριπλοῦς πισίς, Fidius no-
minari commodè potest. Sed & hodie in Romanis antiquitatibus
Fidij simulacrum ita effictum conspicitur. Marmor est in
fenestræ modum formatum, in quo tres imagines effictæ statu-
tur. Dextra quidem virilis habitu pacifico, sinistra verò vt muliebris,
liebris, eodem habitu; coronam in capite lauream gestans, quæ
dextram dextræ iungat cum priore imagine. In harum duarum
medio ingenui pueruli effigies cernitur, cuius supra caput hoc
legitur, FIDII SIMVLACRVM: apud imaginem dex-
xtram virilem HONOR: in sinistra imagine muliebri, VERITAS.
TAS. Gregor. Gyrald. Syntag. 1. 2. & 10. Historiæ Deorum.

Stet depictus Honor, &c.] Honorè pro deo coluerunt veteres,
vt etiam Fidem & Virtutem, & Ouid. Fast. 5. ex Honoris, &
Reuerentiæ coniugio ortam esse Maiestatem voluit. Plin. 35. cap.
e. Au.

10. August. De ciuit. 4. cap. 21. & 24. Adijciam obiter: Amor honori adiunctus verecundiam creat, imò verò ipsamet verecundia dici nō ineptè potest. quò spectat illud M. Ciceronis ex Lælio: Maximum ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit verecundiam. itaque in ijs perniciosus est error qui existimant libidinum, peccatorumque omnium patere in amicitia licentiam.

Tyrio amictu.] purpurea veste. Ex Tyro vrbe Phœniciae conchyliis, & murices aduehuntur, quorum sanguine fit purpura. Plinius lib. 5. cap. 19. Nunc omnis eius nobilitas conchylio atque purpura constat. Et lib. 3. c. 6. Quare Puteolanum potius laudatur, quàm Tyrium aut Gætulicum, vel Laconicum, vnde pretiosissimæ purpuræ. De purpuræ autem inuentione, si vacat, lege Cassiodorum initio lib. 1. Variarum formularum.

ungat nuda dextram VERITAS.] Fingebatur ἀλήθεια, vt scribit in Amphiarao Philostratus, virgo niueis induta vestibus. Hippocrates in quadam ad Philopamenem Epistola, eam depingit mulierem pulchram, magnam, simpliciter ornatam, illustrem ac splendidam, cuius oculorum orbis pro lumine nitebant, vt astrorum & stellarum fulgorem viderentur imitari. Nuda hic dicitur, quòd qui eam colunt, aperti sunt ac simplices, nullo modo fraudulentis, aut insidiosis; aut quòd veritatis oratio simplex esse debeat, aut quòd in luce & oculis omnium agnosci velit. Hinc Horat. 1. Carm.

Veritas
Dea quae
modo picta.

Nuda Veritas cur.

— & Iustitia soror

Incorrupta Fides, nudaque Veritas.

Ceterum Fidei symbolum in dextris iunctis cōspiciebatur, idque Numæ Pompilij instituto. Moris etiam fuit, vt fidei faciendæ & comparandæ gratia dextras coniungerent. Quod multis auctorum meliorum locis facile est obseruare. Veritatis nudæ rationem docuit libro 44. Hieroglyphicōn Pierius: symbolum vero dextrarum coniunctionis Gyrald. 1. Syntagmate Historiarum: post ceteros omnes vir eruditus Cælius Curio appendice Hieroglyph. Pierij quædam non pœnitenda retulit.

Dextera
Symbolum
Fidei.

Diones pulchrior Cupidine.] De duplici Cupidine, & Venete duplici maturius postea. Dione Veneris mater ex Ioue, vnde Venus Dionæa. Virgil. 3. Aeneid.

Sacra Dionæa matri, diuisisq; ferebam.

Fœdera.

Ad Maximilian. Mediolan. Ducem.

EMBLEMA X.

HANC citharam, à lembi qua forma halientica feruntur
 Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
 Accipe Dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
 Quo noua cum sociis fœdera inire paras.
 Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas:
 Unaq; si fuerit non bene tenta fides,
 Raptave (quod facile est) perit omnis gratia conchas,
 Illeg, præcellens cantus, ineptus erit.
 Sic Itali cœerunt proceres in fœdera: concors
 Nil est quod timeas, si tibi constet amor.

*At si aliquis desciscat (vni plerumque videmus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.*

Pincipi suo indicat, quanta vis concordiae sit, sumpta com-
paratione à lyra temperato, aut confuso concentu: ea enim
constans ex summis, mediis, & infimis chordis concinnam red-
dit harmoniam, si tamen eam vir artis peritus aptauerit. Eodem
quoque pacto Respublica omnis variae ac diversae conditionis
hominibus composita, firma & concordia pace ligatur, si modò
Principem habuerit idoneum, qui & cōsilio & vīu rerum valeat,
qui que benevolentiam, assensum, & commune pacis vinculum
inter ciues fouere norit. Ea ratione praë alijs quorquor vsquam
fuerit ab omni seculorum memoria terrarum Dea gentium que
Roma perstitit, quandiu Principes habuit pacis & tranquillitatis
studiosos, iidem que auctoritate dignitate que cōmendabiles. Ci-
cero de Republica disputans, inducit Scipionem eum, qui Car-
thaginem deleuit, de Republ. verba facientem, quando iam iam
que peritura praesentebatur. Cū enim Scipio in 2. lib. sine di-
xisset, vt in fidibus ac tibiis, atque cantu ipso ac vocibus, concen-
tum esse quendam tenendum ex distinctis sonis, quem immu-
tatum ac discrepantem aures eruditae ferre non possunt, eum que
concentum ex dissimillarum vocum moderatione concordē
tamen effici & congruentem: sic ex summis & mediis, & infimis
interiectis ordinibus, vt sonis, moderata ratione ciuitatem con-
sensu dissimillimorum concinere: & quae harmonia à mu-
sicis dicitur in cantu, eam esse in ciuitate concordiam, arctissim-
um atque optimum omni in Repub. vinculum incolumitati-
tis, quae sine iustitia esse non potest: quod à Cicerone petita
constat è 4. De republ. Platonis, cuius haec verba: ὁρᾶς αὐτῶν,
ἢν δ' ἄγῶ, ὅτι ἐπεικῆς ἐμωτοδόμεθα ἄρτι, ἄς ἀριστεία πνί ἢ σω-
φροσύνη ὁμοιωταί, τί δ' ὅτι ἐκ ὅσπερ ἢ ἀνδρεία καὶ ἢ σοφία ἐν μέρῳ
ἢν ἑκατέρῃ εἰς ἅσα ἢ μὲν σοφὴν, ἢ δ' ἀνδρείαν τῶν πόλεων παρείχῃτο, ἐκ
ἢν τῶν πόλεων ποιειᾶν τῆ, ἀλλὰ δ' ὅλης ἀτεχνῆως τέταπται Διὰ πασῶν
παρεξ ὁδῶν ἐμωάδοντες τὲς τε ἀδανεισᾶτες ταυτῶν, καὶ τὲς ἰχνηρο-
τάτους, καὶ τὲς μέσους, εἰ μὲν βάλαι, φρογῆσῳ, εἰ δ' ἑ βάλαι, ἰχθυῳ
εἰ δ' ἑ πῶ ἢ δ' ἢ χεῖμασιν, ἢ ἄλλῳ ὁτασῶν τῶν τριστῶν ὡσεὶ ὁρᾶται
ἢν φαῖνται ταυτῶν τῶν ὁμόνοιων σωφροσύνην ἐνεῖν χεῖρονης τε καὶ ἀμει-
νονος καὶ φύσιν ἐμφανίαν, ὁπότερον δ' εἰ ἄρχῃ καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἐν-
ἐκᾶσῳ. Haec ex Cicer. lib. De Repub. retulit D. Augusti-
nus lib. 2. cap. 21. De ciuit. Dei. Sed hoc loco non erit alienum,
si admoneam Romanos veteres per Lyrae Hieroglyphicum con-
cordiam

Re'publ.
cum lyra
compara-
tio.

Locus in-
signis è 2.
de Repub.
Cic. cum.

Quidam
lyram in
terris in-
luxerunt.

cordiam designasse, vt & veteres alij iudicium compositum, con-
 cordiam inæqualium, rectam bonamque institutionem, iustitiam,
 nem, amorem, sedatum animum, & alia plura; vt cōmodius
 concordiam suadendam symbolum ab Alciato minimè videatur
 excogitari potuisse. In lyra enim diuersæ chordæ simul compo-
 nuntur, & ad eundem tonum temperantur: quod prudens & se-
 datus homo præstat vel in suis affectibus rationi subiciendis, vel
 in œconomia moderanda, vel denique gubernatione Reipublice
 in quibus homines varij ac diuersi, cum singuli sint, non possunt
 nō habere singulas de rebus opiniones: sed sapiētis tamē Princi-
 pis moderatione in vnum quasi harmoniæ concentū conueniunt.
 Isidorus quidem Cynicus meritō Neronem increpabat, quod
 cum Musicæ arti operam daret, Nauplij mala bene caneret; sit
 verò bona malè disponderet; neq; sibi vllum in vita concentum
 proponeret. Et Diogenes Musicos stulticiæ arguebat, qui lyra
 chordas optimè iuxta suæ artis leges compararent, animum vero
 minimè componerent. Ea quidem ratio fuit, cur Plato animum
 harmoniæ & concentus nomine appellarit: & Aristophanes sapientem
 hominem & Gratijs ornatum, optimum Musicum & citharœdum esse.
 Nam idem Plato putauit Musarum nomen *μουσικόν*, quod sonat idem ac honestè instituere. Sed inter ceteros
 symboli huius significationes, mihi placet admodum ea, qua ratio,
 qua mens, qua iudicium, & recti perspicientia intelligitur.
 Sic enim plerique optimi scriptores (inter quos principatū quendam
 sibi suo iure Cicero vindicat) cōcordiam à corde deesse ducunt.
 cor enim animus videtur, eò quòd in corde sit animi principat-
 tus: vnde cōcordes, vecordes, & excordes denominantur. Alij cō-
 cordiam à chorda deriuari malunt, quòd variæ chordæ cantum
 vnum faciant. Iam verò quia studiorum consensus atque simi-
 litudo amorem pariat, Platoni lyra consecratur, & annumeratur
 inter ea quæ sunt amoris monimenta. Cum enim in se lyra
 suauitatem Musicam contineat, non malè videtur habere
 quandam cum Venere, Amore, Gratijs similitudinem: quippe
 quæ blando ad se homines illicio pertrahat. Ceterum ea sedatum
 animi iucunda grataque imago, imò verò laborum, studiorum
 & perturbationum dulce lenimen, bellè fuit institutis Lacedæ-
 moniorum expressa, apud quos erat sollenne, vt ad lyrae auribus
 bix, vt alij volunt, sonum aciem instruerent: & Achilles nō aliter
 ratione furibundum animū sedabat, quam lyrae modulis: vt pla-
 nè mihi Hieroglyphicum istuc mirabile esse videatur. Sed de ly-
 ra plus satis, & fortasse *ωδύγητος*: nisi quòd huc referrem lubens
 que

*Concordia
 unde di-
 scit.*

quæ de lyra retulit Stobæus ex Euryphamo Pythagoreo, cap. *περὶ τοῦ ἀμωσίου*, quo loco humanam vitam cum lyra non incō-
cinnè confert. Nō possum etiam, quin hoc loco memorem, quæ
Diogenes Pythagoreus disputat apud eundem Stobæum, cap. *περὶ βασιλείας*, Regis esse munus ut Rempubl. lyra inftar mode-
retur; nempe, vbi prius sibi ipsi imperarit ex præscripto legis:
quippè qui nosse debeat populi, quem sibi commissum habeat,
harmonia & concentum ad eam legem sibi accommodandam
esse.

Hanc citharam, &c.] Hic lyram pro testudine, quæ vulgò
est Lutina, accipit: cuius inuentionem Mercurio referunt. Poly-
dor. lib. 1. cap. 15.

*Lyra sed
testudo.*

à lembi qua forma halieutica] quæ formam habet lembi, na-
vicular brevis & celerissima. Lazar. Baius lib. De re nauali. Ha-
lieutica autem per similitudinē scaphæ piscatoriæ. hinc Halieu-
ticum opus, in quo de piscibus tractatur. *ἀλιεύς* enim piscator. ut
Quidius Halieuticon opusculum scripsit: quod tamen plerique
viri docti Lucano tribuunt. De Halieuticis quædam Plinius lib.
32. cap. 2.

Lembus.

*Halieutica
ca.*

Vendicat & propriam, &c.] Vendicat sibi propriam quantū-
vis, inuentionem tamen Græcis debet. Sed tamen Italos id sibi
vendicare suspicor, quod apud eos lyra vsus sit frequens habi-
tus. Non erit incommodum reperere, quæ de Musicæ prima
inuentione collegit Polydorus Virgil. lib. 1. cap. 15.

*Lyra ino-
uentio.*

Quo noua cum sociis, &c.] Historias Italicorum bellorum tibi
comparat ex P. Iouio, Guicciardino, & aliis permultis, si vacat.
gratia.] concentus, decorum, suauitas.

concha.] lyra, testudinis.
Nil est quod timeas, si tibi constet amor.] *ἴσως* admodum effi-
cax, planeque iis necessaria, qui suum imperium volunt esse sta-
bile & permanēs. Sic Isocrat. ad Nicoclem: *φολακῶ ἀσφαλετά
ἢ τῶν ἡγῶν σάματ' εἶναι τῶν τε τῶν φιλῶν ἀρετῶν, καὶ τῶν πολιτῶν
ἡτοιῶν, καὶ τῶν σωτῶν φρόνησιν. Διὰ γὰρ τῶν καὶ κτῶν καὶ ἀξιώ-
σεων τῶν προσηνίδας μάλισ' ἄν τις δυνάσται.* Ex Claudian.

*Optima
principis
custodia
qua.*

*Non sic excubia, non circumstantia pila,
Vt tutatur amor.*

Præclarè Agesilaus, cum rogaretur cur Sparta nō cingeretur mœ-
nibus, ciues armatos, & inter se consentientes, satis esse ad vrbs
præsidium respondit. Dicebat etiam ciuitatem non saxis, aut val-
lis, sed incolarum virtute muniri, quos nimirum si iungat con-
cordia, nullus potest firmior esse murus. Ad id respexit Cicero 2.
Philipp.

Philip. Nónne igitur millies perire est melius, quàm in sua ciuitate sine armorum præsidio non posse viuere? Sed nullum est istuc, mihi crede, præsidium: charitate & beneuolentia septimum oportet esse, non armis. Plutarch. ἐν πολιτικῆς περιουσιῶν nihil commendatius esse viro civili ait, quàm vt suos ciues amicitia mutua, concordiaque deuinciat, litium & discordiarum occasione[m] omnem tollat. λέιπεται δὲ τῶ πολιτικῶ μόνον ἐκ τῶν κερδῶν ἔργων, ὃ μηδένος ἐλαττόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν, ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ ἐν φιλίᾳ πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ τοῖς συνοικῶσιν ἐρεῖδας δὲ καὶ διχοφροσύνας καὶ δυσμῆρειαν ἐξαιρεῖν ἄπιστον, &c. Nec verò aspernanda vox est Agasicles, qui rogatus, qua ratione Princeps tutus haberi absque stipatoribus & satellitio posset: Si subditis ita imperaret, vt patet liberis. Quid enim Periandri vel Antigoni præclara huc responsa conferam? Horum enim alter dicitur, summa opem nitendum esse iis, qui tutò regnare vellent, vt beneuolentia potius quàm armis stiparentur: alter, amicis suadentibus, vt si Athenas caperetur, firmis & validis eam præsidiiis muniret, rectissimè dixit, nullum imperij firmius & stabilius esse præsidium, quàm ciuium beneuolentiam. Idemque penè Synesius: Ὀύσια μόνη καὶ μάλα σα βασιλείας ἐστὶν ἰσχυρὸν φυλακτῆριον. Nec verò mihi temperare possum, quin adiciam istuc ex Arato Plutarch. Veram ac stabilem ciuium beneuolentiam, optimam esse Principis custodiam: ἔδεν, οἷον ἀληθινὴ καὶ βέβαια εὐνοια φυλακτῆριον ἀνδρὸς ἀρχόντου. Grassatores enim & latrones sese tutantur præcipitiis & rupibus, quantum possunt: Regi autem nihil fide & beneuolentia suorum firmius aut munitius esse vnquam potest.

desciscat.] discordet, aut factiones concitet.

solutur.] dissoluitur.

harmonia.] fidium concordia & concentus, ab ἀρμόζην, componere. Fab. c. 10. lib. 1. Instit. Orator. & Macrob. 1. Saturn. c. 6. Laudatur Iustiniano, Nouella constitutione 8. καλῆτε καὶ σύμφωνας τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων ἀρμονία: qua soluta sequitur ἀτάξια & perturbatio omnium Reipubl. ordinum.

Harmonia unco dicta.

Silen-

Silentium.

EMBLEMA II.

Cum tacet, haud quicquam differt sapientibus amens:
 Stultitiae est index linguaq, voxq, sua.
 Ergo premat labia, digitoq, silentia signet,
 Et sese Pharium vertat in Harpocratem.

Id expressum est ἐν τῷ Παρθένῳ, i. Anthologiae Graecorum
 Epigrammatum:

πᾶς τις ἀπ᾿ αἰδέσθῃ φρονιμώτερος ἐστὶ στασιῶν,
 τὸν λόγον ἐγκυβήτων ὡς πᾶσι αἰσχροτάτων.

Dem tacer indoctus, poterit cordatus haberi:

Is morbos animi namquod acendo tegit.

Sic

Prudentes
paucilo-
qui.

Sic enim ferè non distinguitur imperitus à docto, à circum-
cto prudentique homine imprudens, si linguam cohibuerit. Et
ob rem facile est conicere, cur quos Homerus, ingeniorum
tex, sapientissimos effinixerit, eisdem & sileres ferè, aut certe
ciloquos esse voluerit. Nouerat enim silentium, & parcum
briumque orationis vsus, specimen habere grauitatis: contra
apud sapientes maximè, loquacitatem indicem esse stultitiae.

Thersites
Homeri-
cus.

que enim alio nomine Thersitem morionem vituperatione
gnum arguit, quàm quòd loquax esset, quàm quòd obstreper
importunè garrulus & seditiosus. Is enim non propriè loquitur
non verba facit, vt alij, sed tumultuatur. *Ἰερσίτης μὲν ἄπειρος*

Nestor e-
loquens.
Menelai
oratio
cordata.

πῆν ἐκπολόα. Nestori consultissimo seni tribuit orationem
dulcius ab ore fluentem: *τῷ κ' ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίαν*
αἰδῆν. Menelao argutam illam quidem, & nunquam à re dice-
dentem breuiloquentiam: *παῦρος μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγύως, ἐπι*
πολυμοθῆς. Vlyssi grandem & vehementem, sed diu tamen
gitabundum facit, antequàm loqui incipiat. Rectissimè dicitur
est à quodam ex veteribus, loquendi magistros nos habere
mines, tacendi verò Deos. Proinde vt laudatur *ἰχθυοθία* Pythi-
gorica & Spartanus ille Lycurgus, qui suos à pueris silentio
tari voluit. Notum est adagium Græcorum, Tutum silentij
mimum: & illud Simonidis, Locutum fuisse pœnituit, tacuisse
rò nunquam. Succurrit Zeuxidis pictoris ad Principem Mega-
bizum sermo. Is enim Princeps cum, animi causa, in pictoris
ficinam descendisset, & vnà cum suis de arte pingendi disputa-
ad ostentationem auderet: Cum primùm huc venisti (inquit
Zeuxis) & linguam continuisti, pueri mei nescio quid de te
gni sibi pollicebantur, quippè qui tuum cultum tuamque pur-
puram obseruarent: sed vbi de arte, quam non tenes, loqui co-
pisti, te continuò vt ridiculum hominem esse putarunt. Quis
captiuus cum duceretur ad Antiochum regem, qui homines
comitabantur, iubebant esse presenti animo, expertorum
tasse regis clementiam, vbi ad eius oculos peruenisset: Nulla
go mihi spes, inquit: alludens ad luscum regem, qui iocus inter-
pestiuè iactus homini fuit exitiosus. Merito apud Pindarum ce-
lebratur Thebanns Epaminondas, qui quanquam multa sciret
pauca tamen loquebatur. Et certè frequenter vsauent, vt qui
plus habeant pectoris, vt ita dicam, id est, in quibus & eruditi-
& prudentia maior, ij minus habeant linguæ. Demaratus cuius
in confessu quodam sileret, rogatus an id faceret stultitia, an
monis inopia? Atqui, inquit, stultus nūquam tacere poreit. Ne
pollit

Vlyssi ora-
tio vehe-
mens.

Pythago-
reorum
silensium.

Megabi-
zus re-
prehensus
à Zeuxi-
de.

Iocus in-
tempesti-
uus.

Laus Epi-
aminonda.

Demara-
tus.

possum trāsilire absq; piaculo auream Zenonis vocem, qui Athenis exceptus à quodā Principe vnà cum regis oratoribus (quòd ille sciret eos eruditis sermonibus oblectari, curauit & quosdam Philosophos arcessere) solus nihil dicebat. Itaque comiter à legatis appellatus: De te verò, Zeno (inquiunt illi) quidnam sumus nostro Principi renunciaturi? Nihil, inquit, aliud, quàm Athenis esse senem, qui tacere sciat inter pocula. Quod non simpliciter dignum laude habitum est. magnum enim est senem taciturnum esse, cum ea ætas sit admodum garrula: fortasse maius, quòd inter pocula, vbi non vno nomine ad loquendum homines prouocantur: denique quòd Athenis, vrbe omnium loquacissima. Itaque olim dictum est in nescio quem, qui quàm diu siluit, tam diu magnus & grauis habitus est: Philosophus hic videri poterat, si tacuisset. Pindarus Isthmiorum 1. Herodoti Thebani encomio, Sæpenuerò tacuisse, gloriam maiorem afferre dicit: ἡ μὲν πολλὰ κίη καὶ τὸ σιωπῶν μέγιστον φέρει. Ad eundem omninò sensum occurrit ex Plutarcho id, in quo gloriatur vel in primis Ino Euripidea, nimirum se scire σιγῶν τε ὄρου δὲ καὶ λέγειν ἰσσοφικῆς. Non desinam prius, quàm huc retulerò pulcrum certè Pythagoræ Samij elogium quod scriptum reliquit Apuleius 2. Floridorum; quandoquidem de silentij laude mihi verba facienti occurrat, quod aliquis ex veteribus longè antè dixerat, nullos certè fore sapientiæ fructus, nisi qui à radicibus silentij proficiscantur. Sic igitur hic noster Apul. Tot ille doctoribus eruditus (Pythagorā intellige ab Aegyptijs, Chaldæis, Pherecide Syro, Anaximandro Milesio, Epimenide Cretensi, aliisque multis edoctus) tot tamq̃ue multijugis comitibus disciplinarū toto orbe haustus, vir præsertim ingenio ingenti, ac profecto supra caput hominis animi augustior, primus philosophiæ nuncupator & creditor, nihil prius discipulos suos docuit quàm tacere: primaq̃ue apud eum meditatio, sapienti futuro linguam omnem coercere: verbaq̃ue quæ volantiæ poëtæ appellant, ea verba detractis pinnis, intra murum candentium dentium premere. Prorsus inquam hoc erat primum sapientiæ rudimētum, meditari, condiscere: loquitari, dediscere: &c. Idem fuit Iamblichi Pythagorei præceptum, γλώσσης πρὸ τῶν ἄλλων κράτει, θεοῦ ἰσχυρῶς. linguam cohibe præ alijs omnibus ad Deorum exemplum. Sed ad id argumentum copiose locupletandum, consultò repete quæ habet doctissimè congesta Plutarch. commentario De garrulitate, & tractatu De Iside & Osiride: quo loco doctè quid olim Harpocrates apud Aegyptios mysterij habuerit.

Zeno se.
nex, inter
pocula ta-
citurus

De silentij vtilitate Gellius lib. 11, cap. 10. Plin. 3. cap. 5. & 26. ca. 6. Prouerb. Tutum silentij præmium.

Amens.

Amens.] qui mente est minuta, vel qui à mēte descendit, Varro. hīc, pro stulto, vel eo qui non malè Abderologus dici potest, id est stulta loquens, quiq̄ue nihil nisi nenias, nugasq̄ue mentis effutiat.

Stultitia est index, &c.] Stultitiæ argumentum manifestissimum est lingua effrenata. interpret est enim mentis & consilij.

Ergo premat labia.] Ad id Iuuenal. Satyr. 10. apparet allusio.

— *digito compeſce labellum.*

*Labra vn
de dicta.*

Labia] Plutarchus 8. Sympoliacōn, problem. 6. Labra, quod iis cibis capiat, appellationem sortita esse vult, id est, λαμῶν ἢ ἰσθμῶν ἢ ἑσθμῶν. Sed id fortè nihil ad rē, vt pluribus disputare, an labia vel labias sit legendum. neque enim me mouet Gellius & Apuleius, qui labias vsurpant in voce feminina. Gellius quidem lib. 10. Noctium, cap. 4. bis vsurpauit labias in feminino. Macrobius 2. Saturn. cap. 2. citat quosdam versiculos, in quibus est, Cucurrit ad labias mihi. Sanè Apuleius lib. 3. Asini aurei, dixit labias pendulas: lib. 10. contorta in modum linguæ extrema labiâ grandissimum calicem vno haustu perhausit. hīc enim labia extrema, est septimus casus. Eodem: labias modicas ambrosiorore purpurantes suauari. At, quid opus pluribus? certè labias & labia citra differentiam veteres dicebant: quāquam Donatus ad Eunuchum distinxit non aptè profectō, vt labra, superiora; labia inferiora sint; & virorum labra, mulierum labia; & labia asinorum: quod an verum vnquam fuerit, ceteris relinquo diuinandum.

digitoq̄, silētia signet.] Alludit ad illud Ouid. ex Metamōr. 1. 1.

Quiq̄, premit vocem, digitoq̄, silentia suadet.

Maruanus Capella lib. 1. Verum quidam redimitus puer ad eum compresso digito salutari, silentium commonebat. Et Apuleius lib. 1. De asini. aur. At ille digitum à pollice proximū ori suo ad mouens, & in stuporem attonitus: Tace, tace, inquit, &c. Responxit autem ad id quod de simulacro Serapidis auctores referunt, cui præpositus erat silentij Deus Harpocrates, digito labia comprimens, aut Angerona ore sera obſignato. D. Augustin. De ciuit. 18. cap. 5. Gyrald. Syntag. 1.

*Serapidi
præpositus
Harpocra-
tes.*

*Reddere,
& facere
Harpocra-
tem,
quid.*

Pharium vertat in Harpocratem.] Apud Catullum reperitur formula hæc loquendi prouerbialis, Patrum reddidit Harpocratem: pro eo quod est, imponere silentium. Idemq̄ue dixit, factum me esse puta Harpocratem; id est omninò taciturnum & silentem.

silentem. Politian. Miscel. cap. 83. Prouerb. Reddidit Harpocratem.

Veritas in Harpocratem.] Verba Plutarchi sunt ex disputatione de Iside & Osiride: τὸν ἀρποκράτην ἔπειθε ἄπειλῃ καὶ νύπιοι, ἔπειθε δὲ ἁπλῶς καὶ ἀνομισίον, ἀλλὰ τὰ περὶ θεῶν ἐν ἀνθρώποις λόγους τιμᾶ καὶ ἀπειλῆς καὶ ἀλύφρατος πρῶτα καὶ σωφρονιστοῦ. διὸ τῷ εὐμαρτοῦ δ' ἀκτύλων ἔχει πρῶτα καὶ σιωπῆς σύμβολον ἐν τῷ μυστηρίῳ. id est, Harpocrates non est habendus Deus imperfectus, aut etiā infans, vel certè qui leguminibus præficiatur, sed præses atq; censor aliquis nouæ, imperfectæ & incompositæ hominum de Diis sententiæ. Itaque & digitum ori admodum habet, quod signum præ se fert taciturnitatis & silentij: proinde qui mente Mesore offerunt ei legumina, dicere solent, Lingua fortuna, lingua genius.

Non vulganda consilia.

EMBLEMA XII.

LIMINE quod caco, obscura & caligine monstrum,
 Gnosiacis clausit Dædalus in latebris,
 Depictum Romanæ phalanx in prælia gestat,
 Semiuiroq; nitent signa superba boue:
 Nosq; monent, debere Ducum secreta latere
 Consilia, auctori cognita techna nocet.

Minotauri
 effigies
 in signis
 militari-
 bus.

Minotauri effigie inter signa militaria Romanis ideo fuisse
 scribit Festus, quod non minus occulta esse debeant con-
 silia Ducum & Principum, quam fuerit olim domicilium Minota-
 tauri labyrinthus: idque vel maxime in bellicis expeditionibus
 oblatum.

obseruari debet. Vt enim momenti plurimum ad victoriam har-
 bet taciturnitas, ita sæpenumerò ingētes adfert calamitates lin-
 guæ intemperantia. Dion auctor est, Tiberium Cæsarem, cum
 aliquādo apud eum quispiam percontaretur, quid causæ esset cur
 sua consilia minimè committeret iis quibus tutò fidere poterat,
 respondisse, Aut nulli, aut paucis cognitum esse oportere Prin-
 cipis consilium. Id quod nouerat exactè & Metellus Macedoni-
 cus, qui sciscitanti cuidam ex amicis, qua ratione tam subito cō-
 silio vteretur: Si ipsam, ait, vellem scirem consiliorum meorum
 esse consciam, eam confestim abiicerem. Etenim *σύμβουλον* is-
 nicanda. Plutarch. *περί πολυπραγμοσύνης: οἱ τὰ τῶν μετ' ὄντων κρυπὰς*
ἐπιτέτις, παρὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς γνώσεως ἑαυτῶν, Qui potētorum ma-
 la inquirunt, iæpè antè seip̄os pessundant, quàm cognouerint
 quod quærebant. Etenim qui solis radios, & splendorem omni-
 bus apertum diffusumque nolunt intueri, sed ad ipsum solem
 conuertunt oculorum aciem, excæcantur. Itaq; Philippides Co-
 micus, cum Lyfimachus ipsi dixisset, se velle de suis aliquid re-
 cani. Quæ enim suauissima & visu pulcherrima Reges habent,
 ea liberè ostentari volunt, vt splendida conuiuia, opes, munifi-
 centiam: si quid autem sit arcani, id quidem non est mouendum,
 neque vel minimum attingendum, &c. Nota est historia de Ful-
 uio, cui pessimè cessit, quòd arcanum Principis Augusti Octauij
 andri rebus gestis, Persarum morem esse vt arcana regum mira-
 rīde celent: vt non metus neque spes vocem eliciat qua prodan-
 tur occulta: vetus enim disciplina Regum silentium vitæ peri-
 culo sanxerat. Linguam grauius castigari, quàm vllum probrū:
 nec magnam rem sustineri posse putant ab eo, cui tacere graue
 sit, quòd homini facillimum natura esse voluerit: hæc ille. Huc
 reponēda verba Cassiodori ex formula Notariorum, libro sexto
 Variarum: Non dubium est, ait, ornare subiectos Principis se-
 cretum, dum nullis æstimantur necessaria posse committi, nisi
 qui fuerint fide magna solidati. Publicum est quidē omne quod
 agimus: sed multa non sunt antè scienda, nisi cum fuerint Deo
 auxiliante perfecta: quæ tanto plus debēt oculi, quanto amplius
 desiderantur agnosci. Regis consilium solos decet scire grauissi-
 mos. Imitari debent armaria, quæ continent monumenta char-
 tarum, vt quando ab ipsis aliqua instructio quæritur, tunc lo-
 quantur. Totum autem dissimulare debent, quasi scientes ne-

Tiberius.

Metellus
Macedo-
nicus.Philippi-
des Comi-
cus apud
Lyfima-
chum.Fulvio
male ces-
sit ob de-
rectum
principis
arcana.

sciant. Nam sollicitis inquisitoribus sæpè & vultu proditur
 ratur, &c. Leo imperator, lib. De bellico apparatu: In re
 (ait) occultis & abditis fideles adhibe tibi & temperantes
 & taciturnos, & qui in sua & non aliorum potestate
 cum secretæ res istæ, vt secretiores fiant, minimè ad cognoscen
 dum multitudine indigent. Onofander lib. De optimo imper
 tore, cap. De consiliis non euulgandis, scribit, Stulti inconsider
 tiq̃e esse temerè in vulgus consilium promere, & multitudi
 arcanum intempestiuè committere. Improbi enim, & qui
 Republ. malè sentiunt, eiusmodi obseruant occasiones: quas
 eti, in hostes confestim transfugiunt, eum nuncium allaturi,
 de sibi honores & præmia consequi posse rentur. Nec fuit v
 ullus exercitus, de quo plerasque ob causas tum liberi, tum
 in hostes haud commigrent: vbi præsertim arcanum aliquod
 serium tractari sentiunt, vel conferendi manû, & proeliandi tem
 pus aduentare animaduertunt. Hæc ferè ille. Ceterùm acc
 certè lex fuit olim apud Aegyptios, qua iubebatur ijs abscon
 linguam qui Reipubl. arcana, quæ tecta esse oporteret, alicui
 texissent, vt retulit Diodor. Siculus. Laudabile fuit institut
 maiorum quo obseruabatur vt si quis de Repub. quidpiam
 more alioiue modo, id ad magistratum deferret antea, nêue
 alio quoquam communicaret, ne inde publicis rebus detrimen
 aliquid importaretur. Magistratus quæ accepisset, vel occultare
 si ita videretur, vel multitudini proderet. Eam ob rem Athen
 cum hospes venisset in officinam tonsoris, narrare cœpit v
 esse Athenienses in Sicilia: tonsor statim ad magistratum ren
 ciavit: hospes, quia non satis constanter affirmaret, vel quia
 bem totam eo rumore perturbasset, vinctus, tortusq̃ue est, &
 nec certiore nuncio de vero constitisset. Reuera multum refert
 in rebus tam magni momenti non temerè spargi rumores falsos
 vel parum veri similes: vnde ex summa profusaq̃ue lætitia ma
 ror acerbissimus, summaq̃ue consternatio: aut contrà, ex mære
 re, lætitia nimia & immoderata, quo nihil vel corporum vale
 dini, vel publicæ securitati perniciosius. Referrem exemplum
 Val. Maximi de Publio Varieno, sed obuium est cuique, lib. 1.
 cap. 8. cui etiam argumento bellè conuenit, quod idem scribit
 initio lib. 2. Valerius: singula enim exscribere non vacat. Inter
 ea tamen nō prætermittam quod Ammian. Marcellin. 21. apud
 Perlas neminem consiliorum fuisse conscium, præter optimates
 taciturnos & fidos, apud quos silentij quoque numen colere
 tur. Vide Vegetium De re militari cap. 6. lib. 3. Frontin. Str
 tagem. lib. 1. cap. 1.

Limine quod caco, &c.] Descriptio periphrastica labyrinthi, *Minotaurus*
 in quo reclusus fuit Minotaurus. Plin. 36. cap. 13. Monstrum
 hoc ex Pasiphaë & tauro procreatum Poëtæ tradunt, idque arte
 Dædalca, quod superiore parte hominem, inferiore taurum re-
 ferebat. Ouid. 2. De arte:

*Dadalus oclusit conceptum semine matris
 Semibouemq; virum, semiuirumq; bouem.*

Historiam referunt Hygin. Palæphat. lib. 1. Fabulos. narration.
 Virgil. in 6. Ouid. 8. Metamorph.

Dadalus.] Dædalus ingeniosissimus faber, cuius inuenta plu- *Dadalus.*
 rima narrat Plin. lib. 7. cap. 56.

In latebris Gnosiacis.] In tenebris labyrinthi Cretensis. Gno- *Gnosius.*
 sos vrbs Cretæ clarissima fuit Minois regia. Hinc Gnosiacus,
 & Gnosius adiect.

Romana phalanx.] Exercitus Romanus. Phalanx vocabulum *Phalanx.*
 Macedonicum, pro cuneo & acie militari, connexionem atque
 testudine quadrata militum.

Signa superba.] Vexilla militaria.
Techna.] τέχνη, pro fraude, cauillatione: aliàs artem si- *Techna.*
 gnificat.

Nec quæstioni quidem cedendum.

EMBLEMA XIII.

CECROPIA efficitam quam cernis in arce Leenam,
 Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.
 Sic animum placuit monstrare viraginis acrem
 More fera, nomen vel quia tale tulit.
 Quòd fidibus contorta, suo non prodidit vllum
 Indicio, elinguem reddidit Iphierates.

Leana
 meretri-
 cis pat. &
 et. in ter-
 uentis.

Patientia & fortitudo plusquam virilis in muliercula exte-
 nis etiam cruciatibus affecta, tenacem fidem & illibaram
 & ad miraculum constantem arguit. Fuit Leana scortum Har-
 modij & Aristogitonis, adolescentum in Atheniensi ciuitate no-
 bilium.

bilium, qui cum inter se consilium inissent de tollenda Pisistratarum tyrannide, & Hipparchum duntaxat, è tyrannis altèrum, de medio sustulissent: (Hippiam enim fuerant adors) successu conatus caruit: Hæc capta fuit, & torta fidiculis, vt consilia iuuenum proderet: sed cruciatibus, quanquam grauissimis, non cessit: quin in his post multos cruciatus, animam exhalauit. Eam ob rem Athenis, vt honor ei haberetur (non tamen tanquam scorto) animal nominis eius erectum fuit, & vetitum in opere linguam addi ab artifice, vt honoris causa intelligeretur.

Exemplum hoc constantissimæ mulieris adfert Tertullian. & in Apologetico, & ad Martyres: quò nostri fierent animosiores, & constantiores in tormentis quibuscumque perferendis Christianæ persuasionis nomine: quandoquidem leui adeò de causa reppete ac fama non modò cruciatus intolerabiles parui fecissent, sed & spontaneæ morti sese dedissent. Hæc enim ipsa, carnifice iam defesso, postremò linguam suam comestam in faciem tyranni facientis expuit, vt expueret & vocem, ne coniuratos proderet, si etiam victa voluisset, ait idem Tertullian. Exempla permulta eadem penè sunt apud Valer. Max. lib. 3. cap. 3. idemque omnino Pluratch. in vita Hyperidis Rhetoris: & hoc memorabile Leænæ facinus celebrat, commentario περί ἀδολεχίας. Eadè in tormentis patientia, vel pertinacia potius, prodita memoriæ fuit de quodã, qui Principè Gonzagã proditurus erat, & in hostium manus traditurus. quam historiam petas licet ex Cardani 8. cap. 40. De rerum varietate. Historiam hanc de Leænâ plurimi retulerunt; vt Pausanias in Atticis, Athenæus Dipnosoph. 13. cap. 24. Plin. lib. 7. cap. 23. idemque lib. 34. cap. 8. Gellius 9. cap. 2. & 17. cap. 21. & Lactantius lib. 1. cap. 20.

Cecropia in arce.] id est, Atheniensis, à Cecrope sic dicta, vti sup. memorauimus ex Plinio.

viraginis.] Virago ἀνὴρ ἄνευ γυναικός, vel ἀνδρὶς. Symmachus: αὐτὴ Virago. κληθῆναι ἀνδρὶς, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς ἐλήθη αὐτὴ. hoc est, vocabitur hæc virago, quia ex viro sumpta est. Ouid. Metamorph. 2.

— bello metuenda virago,
de Pallade loquens, quæ virili sit animo & virtute. Et Martian. Capel. lib. 6. de eadem: Consultisquæ virum præsis. hinc dicta virago. Auson. epigr. 1. Tressæque viraginis arma retractat. sic appellatur Iuturna 12. Acneid.

Fidibus.] Fidiculæ dicuntur chordulæ, non etiam vngulæ, vt putat Isidorus 5. Erym. c. 27. quo loco scribit, Vngulas dictas,

*Fidicula
vel fides.*

quòd effodiant: hæ & fidiculæ, quia his rei in eculeo torquentur, vt fides inueniatur. At Val. Maxim. lib. 3. cap. De patientia, apertè ostendit, fidiculas esse funiculos, seu chordulas: Raptus verbera, ait, fidiculas laxauit, soluit eculeum. Sueton. in Caligula cap. 33. Quin & subinde iactabat exquisiturum semel fidiculis de Cæsonia sua, cur eam tantoperè amaret. Idem in Tiberio refert, eum Imperatorem excogitasse genus tormenti, quo repente veretris deligatis fidicularum simul, vrinaeque tormento homines distenderet. De his Seneca lib. 3. De ira, cap. 3. Apparatusque illi reddendus est suus, eculei, & fidiculæ & ergastulæ. Ammian. Marcell. lib. 29. Intenduntur eculei, expediuntur per dera plûbea cum fidiculis & verberibus, &c. l. 1. C. Theodol. de quaestionib. Nullas omninò ob fidiculas perferendas inconsulto ac nescientibus nobis, &c. & l. 2. cod. Decuriones siue ob aliquid, siue ob suum debitum exortes omninò earum volumus esse pœnarum, quas fidiculæ & tormenta constituunt. Extrat iure mentio eculei, vngularum, seu fidicularum l. 4. Cod. de leg. Iul. mai. l. 16. C. de quaestionib. l. 8. Cod. de malef. Marhem. Curtius in 6. de Alexandri gestis, Philotam ait post fidiculas lampadibus ardentibus tortum fuisse. Sed de fidibus & fidiculis plus satis.

Iphicrates

Iphicrates.] Huius meminit Plinius 34. cap. 8.

Consilio & virtute Chimæram superari, id est,
fortiores & deceptores.

EMBLEMA XIII.

BELLEROPHON ut fortis eques superare Chimæram,
Et Lycij potuit sternere monstra soli:
Sicutu Pegaseis vectus petis athera pennis.
Consilioq; animi monstra superba domas.

Nulla est tanta difficultas, aut etiam vis, quæ consilio & magnitudine animi sopiri, & tolli tandem non possit. Quamquam enim nobis interdum sit concertandum cum fortioribus, & fraudum omni genere instructioribus, pugnae tamen minime est cedendū, si modò panoplia firmissima prudētiæ cōstantiæque

Consilij &
fortitudi-
nis vis.

Bellerophontis historia.

tiâque muniti & instructi simus. Notius enim est quàm vt con-
firmare necesse habeam, nihil tam arduum tamque inaccessibile
esse, quod dexteritate ingenij attingere & assequi non possimus
nullas denique tâtas vires aut molimina impetere posse, quæ ter-
lerantia & mentis dexteritate non retundantur. quod hoc epi-
mythio bellè proponit. Bellerophō eques præstâtissimus, & ad-
olescens formæ dignitate insignis, ab Antia Præti Regis Argi-
uorum vxore sollicitatus ad amorem, idque cum constanter elu-
aueratus, mulier doloris & odij impatiens, ad maritum derulio-
seque ab adolescente fuisse appellatam mentita est. Itaque ex-
factus, & vt quoquo modo de medio tolleretur, expeditionibus
aleisque valde periculosis expositus, non tamen animum abiecit,
sed permultis laboribus exantlatis victor euasit; & denique
ad Chimæram delendam non tam vocatus, quàm coactus, Pega-
so equo alato vectus, monstrum virtute incredibili confecit. E-
bulam hanc copiosè & eruditè non modò retulit, sed & ad histo-
ricam fidem reuocauit Sabellic. 5. Enn. 1. Non grauabor autem
huc attexere mythologiam Plutarchi de Bellerophonte, de qua
Chimæra, ex lib. De virtutib. mulierum. Huius hæc est senten-
tia: Fabulosum est quod in Lycia dicitur euenisse, tamen si hoc
publica fama receptum sit. Narratur itaq; ad eum modum: Anti-
sodarus, seu Isaras, vti nominatur à Lyciis, ex Lyciorum colonia
quæ iuxta Zeliâ erat, venit vnâ cum nauibus piraticis, Chimæ-
ro duce, homine bellicoso, sed crudeli admodum & efferato.
Huius nauis in prora Leonis, in puppi Draconis habebat in-
igne. Cumque noxæ multum Lyciis intulisset, mareque infestum
habuisset, vt ne quidem traici tutò posset, neque vrbes maritimæ
proinde habitabiles essent, in eum quidem expeditionem suscepit
Bellerophontes, & ad extremum interfecit, fugientemque
Pegaso infecutus: atque Amazones expulit, & bellica virtute de-
muit, &c. Deinde sequitur: Sunt qui affirmant Chimæram il-
lam Poëtarum figmentis decantatam, montem fuisse Soli oppo-
situm, in quem Solis radij cum retroflecterentur, & vehemen-
tem æstum in planicie in retorquerent, factum esse vt inde fruges
marcescerent. Quæ mali causa cum nota esset Bellerophō-
ti, excidi iussit ipse præcipitij partem eam, quæ leuissima puta-
batur, & plurimum solarem æstum reflectebat. sed quod non
essent habitæ gratiæ, iratus ad vlciscendum Lycios se contulit
tandem tamen à mulieribus placatus est. Eandem historiam con-
plexus est integram enarrator Homeri ad Iliad. 5. vt & lib. 1. Pe-
laphatus: ἀλλήπερος autem Fulgentius 1. Mythologicôn. Vide
Proo-

Prouerb. Bellerophontis literas.

Bellerophon.] à Bellerō Corinthiorum Principe à se interem- *Belle-*
pto sic denominatus, quasi malorū occisor. τὰ βέλγη enim ma- *phon un-*
la dicuntur: vel quasi βεληφόρητος, sapientem conuictorem di- *de dictus.*
xeris, vt apud Homer. βεληφόρητος ἀνδρα, vt vult Fulgentius.

Chimaram.] Chimæra, monstrum triforme, priore parte *Chimæra*
Leonem, Draconem posteriore, media capram referebat, flam- *quali &*
masore euomebat. Homerus: πῦρ δὲ λέων, ὄπισθεν δὲ δράκων, μέσση *quid fue-*
δὲ χίμαιρα, δεινὸν ἀπὸ πνείσσοις πρὸς ἄνδρα. Proinde Virgil. in 6. *rit.*

flammas armatam ait. quo loco Scruus asserit reuera montem
esse in Lycia, cuius tum cacumen arderet, iuxta quod Leones
essent: media verò pascua, & ima serpentibus plena, quem habi-
tabilem fecisse postmodum Bellerophontem. A qua sententia
parum discedit Palæphatus, cum ait, ante planitiem montis
Chimæra: Leonem fuisse quendam, Draconem autem retrò, ex
quibus pastores læderentur. Ad quæ loca Bellerophon vbi acces-
sisset, montem occupauit, posteaque iniecto igni feræ perierunt.

Triformis est autem Chimæra (qua notatur amoris petulantia, *Chimæra*
id est, καὶ μὲν ἔρωτος) quia voluptas corporis insultu leonino pri- *cur triformis.*
mum inuadat, deinde procacitatem & lasciuiam induca, postea
verò poenitentiam & venenum. Fulgent. 3. Picrius 1. & 14. Hie-
rologlyphic.

Pegasus pennis.] Pegasus nauim fuisse, qua vectus est Belle- *Pegasus*
rophon, tradit Palæphat. Nauigia enim cum ex alto cernun- *quid.*

tur, si fortè remis agi contingat, ob celeritatem, mobilisque ve-
trique remorum ordines procul spectantibus, alarum præ-
beat animalium speciem. Ad allegoriam verò si referamus, per
Pegasus (ex Medusæ cæde prognatum) famam & immortalita-
tem nominis intelligimus. Virtus enim cum terrorem (quæ
Gorgone figuratur) amputauerit, famam procreat. Fulgent. &
Picrius lib. 4.

Petis æthera.] Prouerbialis formula, pro, laudem consequeris
immortalem.

Consilioq; animi.] Plus consilio & animi dexteritate effici,
quàm viribus corporis, exemplis infinitis perspicuum est.

Monstra superba.] ἀκηχευαῖς, pro dolosis lycophantis, obtre- *Monstra*
tatoribus, & aliis generis eiusdem. *hominum*
lycophantis
et.

Vigilantia & Custodia.

EMBLEMA XV.

INSTANTIS quòd signa canens det gallus eoi,
 Et reuocet famulas ad nona pensa manus:
 Turribus in sacris effingitur arca peluis,
 Ad superos mentem quòd reuocet vigilem.
 Est leo, sed custos oculis quia dormit apertis,
 Templorum idcirco ponitur ante fores.

Duo pà-
 storu ec-
 clesiastic
 munera.

Duo sunt Episcopi necessariae dotes, vt eius cui animarū cura
 demandata sit: nimirum vt iis quibus praesit, conueni-
 studeat, vt nihil eorum eis desit, quod spectet ad fidei verè profes-
 sionē & augmentū: néve quis à recta via desciscat, aut sacrae doctrin-
 ae terminos transiliat. Nec verò est satis, vigilantē eum esse, nisi
 etiam

etiã custodẽ sese fortissimũ præbeat, id est, cum cura & vigiliã, quæ perpetua sit oportet. est etiã necesse habeat coniunctã cum moribus doctrinã, qua & suos instituat, & alienos etiam hostes, atque erroneos homines forti animo retundat, verãque & sanã institutionis quasi hasta percellat. Quod duplici symbolo hinc ostenditur, sumpto argumento ab iis animalibus, quæ & sacris in turribus, & pro foribus templorũ apponi solent, gallo nimirũ, & leone: quorum alter vigilantiam, custodiam alter designat. Sanẽ nõ citra mysterium veteres gallum editiori sacrorum templorum loco constitui voluerunt, quo pastoris potissimũ vigilantia repræsentaretur. Quò spectat illud D. Gregorij ex homilia quadam: Quisquis populi speculator ponitur, inquit, debet in alto stare per vitam, vt prodesse possit per providentiam. Sunt præterea qui Doctores sacros hieroglyphicẽ galli nomine, velint intelligi; propterea quòd illi inter præsentis vitæ tenebras venturam lucem, quasi cantando prænunciant. Vt verò gallus interuallis aliquot noctis, modò hos, modò illos excitat, & tempus antelucanum discrimine aliquo partitur: ita pro ratione personarum, aliarumque circumstantiarum, doctrinam salutarem animis inferere debet. Quantum verò ad leonem pertinet, Aegyptij vigilantem innuere cum vellent, aut etiam custodem, leoninum caput appingebant: leo enim clausis oculis vigilat, dormit aperitis, quocirca non ab re ad sacra claustra & sana leones eriguntur, tanquã custodes, ait Orus, & Pierius lib. 1. Hieroglyph. ex quo cetera petas licet, si quid præterea desideres. Non possum illud Plurarchi transilire, lib. De Pythiæ oraculis: ὁ δὲ ἀλεξτρούωνος ποιήσας ἐπὶ τοῖς κήδεσσι δὲ δαπιδανῶν, ἐπιδυνλώσας ἐδήλασεν ἄρην, καὶ κελύων ἐπιύδων ἀναβλήσας: i. qui gallũ in manu pinxit Apollinis, matutinũ tempus, & solis ortum instantem significare voluit. A pulcius lib. 2. Commodum noctis indutias cantus perstrepebat cristatæ cohortis. Ouidius in Fastis gallum Nocti cædi scribit à Romanis:

Noctẽ dea Noctis cristatus ceditur ales,

Quòd tepidum vigili prouocet ore diem.

Et elegantissimè Plinius lib. 10. cap. 21. Proximè, ait, gloriam sentiunt & hi nostri vigilēs nocturni, quos excitandis in opera mortalibus, rumpendoque somno natura genuit. Norunt sidentia, & ternas distinguunt horas interdium cantu. Cum Sole eunt cubitum, quartaque castrensi vigilia ad curas laboremque reuocant. Nec Solis ortũ incautis patiuntur obrepere, diemque venientẽ nuntiant cantu, ipsum verò carum plausu lateant, &c. Aelianus 4. animal.

*Gallus
cur sacris
turribus
statuatur.*

*Quid per
Leonem.*

animal. historiarum, cap. 29. ὁ ἀλεκτρυὼν τῆς σελήνης ἀνιχθήσκει εὐδαιμόνως φασί, καὶ σκιετῶν ἡλίου ἢ ἀνιχθάν ἐκ ἄν ποτε αὐτοῖς ἀγαλάγοι ἀδελφοὶ ἔσονται. δεῖ αὐτῶν μᾶλλον ἐστὶν τινεὶ ἀδελφῶν, i. Gallum gallinaceum ex oriente Luna, vt afflatum diuino quodam spiritu bacchari arripere exultare ferunt. Oriens autem Sol nunquam ipsum fallit, vehementissimè vocem contendens. Lucretius 4. sic:

*Quinetiam gallum, noctem explaudentibus alis,
Auroram clara consuetum voce vocare.*

Poëticam rationem huius antelucani gallorum cantus tradidit Lucian. in Somn. siue Gallo: philosophicam Heliodorus in Ethiopic. i. his verbis: καὶ ὃν γὰρ κριεὶν ἀλεκτρυόνες ἀδουσιν, εἴτε λόγῳ, αἰδομένης φυσικῆς τῆς τῆ ἡλίου καὶ ἡμᾶς περισσεύουσιν ἐπιτοῦ τῆς ἀποστροφῆς κινεῖσθαι, εἴτε ἐκ τῆς θερμότητος, ἀμῶ καὶ τῆς πρὸς κινεῖσθαι καὶ σπειροῦσθαι ἐπιθυμίας τῆς σιωποῦντος ἰσθίου κρηνοῦσθαι ἐπι τὸ ἐργον ἐγγιγοῦσθαι. At verò pulcherrimum D. Ambrosij locum ex lib. 5. cap. 24. libri, quem Hexæmeron inscripsit, apponere non grauabor, quòd sit huic Emblemati valde accommodatum.

Galli cantus suavis est in noctibus, nec solum suavis, sed etiam utilis, qui quasi bonus cohabitator & dormientem excitat, & illicitum admonet, & iter facientem solatur, pressum noctis hora significatione protestans. Hoc canente, latro suas relinquit insidias: hoc ipse Lucifer excitatus oritur, cælumque illuminat: hoc canente, mæstitiam trepidus nauta deponit, omnisque ex improbro vespertinis flatibus excitata tempestas & procella mitescit: hoc canente, deuotus affectus exilit ad precandum: legem quoque munus instaurat. hoc postremò canente, ipsa Ecclesia a petra culpam suam diluit, quam, priuquam gallus cantaret, contraxerat. Istius cantus spes omnibus redit, agris letatur incommodum, minuitur dolor vulnerum, febrium flagrantia mitigatur, reuertitur fides lapsis, Iesus titubantes respicientes errantes corrigit. Hæc ille. quo ex loco facillè videmus, quid nobis statuendum sit in vitæ & studiorum ratione, cum vir ille sanctissimus tantum elaboret in eo explanando mysterio.

instantis eoi.] Lucis aduentantis. ἡὼς, aurora Græcis. Aufertur in Eidylliis:

- ter clara instantis eoi

Signa canit serus deprenso Marte satelles.

Et reuocet famulas.] Ouid. i. Amorum, eleg. ad Auroram.

Tu, ne feminei possint cessare lacerti,

Lanificam reuocas ad sua pensa manus.

Idem de Lucretia 2. Fastorum:

Lumen ad exiguum famula data pensa trahebant.

Et in Epistolis:

Néne traham serua grandia pensa manu.

area peluis.] περιφρασις nolæ siue tintinnabuli, cuius inuen-

Nola seu
tintinna-
bulum.

tionem reperere ex 6. Polydori cap. 13. De pelui area ipse Alciat.

8. Parerg. cap. 11.

custos oculis quia dormit. &c.] Sic Orus habet lib. 1. ἐρηγηρότε

ρεάφορτις, ἢ καὶ φύλακας, λέουσι ὀρθάφοροι κεφαλῶν, ἐπεὶ δὲ ὁ λέων

ὀρθάφορος, ἢ καὶ φύλακας, μέμνηται τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ μάλιστα δὲ ἀναγωγῶν

ἢ καὶ τῶν ἰσθμῶν ἰσθμῶν λέοντες ὡς φύλακας παρελήφασιν : Vigilantem

& sedulum hominem & custodem cum Aegyptij volunt ostend-

ere, leonis caput pingunt, quoniam leo vigilans oculos clau-

dit, eosdem cum dormit, apertos habet: quod quidem custodiae

atque excubiarum signum est. Vnde & non absque significa-

tionem, templorum claustris leones, qui sint custodum loco, ap-

pinxerunt. Leonem quidam παρὰ τῆς λέωνος, λέων, à videndo,

deductum volunt. Et Fulgentius gallum Mercurio attribuit

ob mercatorum vigilantiam.

Quid per
leonem
Aegyptij
designa-
bant.

EMBLEMA XVI.

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non sobrius esto:

Hi nerui humana membraq; mentis erunt.

Ecce oculata manus credens id quod videt : ecce

Pulegium antique sobrietatis olus:

Quo turbam ostenso sedauerit Heraclitus,

Mulxerit & tumida seditione grauem.

Dvo hęc præcepta cuique honesti studioso traduntur, nimirum vt sobrietatem amet, & credulitatem leuem & temerariam vitet: quam ad rem duabus (suo more) notis vititur, nempe pulegio, & oculata manu: illo quidem, vt sobrietas parua contenta significetur: hac verò, qua rerum certarum fides intelligatur. Cicero 1. Epistolar. ad Atticum, carmen hoc Græcum

Privatis rebus meis, inquit, propter infirmitatē bonorum,
iniquitatem malorum, odium in me improborum, adhibeam
quandam cautionem & diligentiam, atque ita Siculus infufur-
ter Epicharmus cantilenam illam suam:

ἢ φει, καὶ μέγιστον ἀπιστεῖν, ἀφ' ὅπου ταῦτα τῶν φρενῶν:

vides. Alteram quidem rationis ac vitæ quandam formam, vt opinor,
Consulatus. Quamobrem; ait, Epicharmion illud tenero, ner-
nos atque artus esse sapientiæ non temerè credere. hæc Cicero.

Relatum est etiam ab Alciato nostro lib. Parergon 4. c. 8. So-
bria virtutum penè omnium seminarium est: quam vnā qui
habeat, & cæteras etiam facillimè habuerit. Plato in Charmide

temperantiā; vitæ hominum custodem appellat. in Gorgia præ-
cipit, vt qui sanus ac beatus esse velit, hanc virtutem exerceat. Et
Xenophanes nihil in homine nasci mali posse, qui temperantiā

suæ amplexatus. Itaque quotquot sapientes olim habiti sunt,
temperatissimi prædicantur: vt Socrates, qui quòd tenui victu
vixit, ea peste sauiissima tactus non est, quæ Atticum inuasit. Et

Plato, apud quem cum nobilis imperator Timotheus cænasset
moderatis cibis exceptus, postridie illi factus obuius, dixit, Qui
apud te, Plato, cænant, sequenti die bene se habent. Nominatur

& Pythagoras inter sobrios, qui etiam dicebat, Venter pinguis
non gignit sensum tenuem. Idem cum offendisset aliquem insi-
ster obesum; Non desines, inquit, tibi molestiorem carcerem

trahere? Prætermitto Græcorum veterum frugalitatem lauda-
m sapientibus, qui semel tantum interdum epularentur. Ergo
Plato delatus in Siciliam, cum nullum isthæc patriæ frugalitatis

vestigium obseruaret, admiratus est insulæ corruptissimæ depræ-
tarum morem, quemadmodum refert ipsemet in epistola qua-
dam ad Dionis propinquos. Apud veteres Romanos, frequen-

ter pultis vsus, quàm panis fuit: & eorum bonæ valetudinis qua-
rit quædam mater erat frugalitas, inimica luxuriosis epulis, & a-
perosa. Val. Max. lib. 2. cap. 5. Hæc etiam virtus non modò phi-

losophos, sed & Imperatores commendauit, vt Fabricium, Cu-
m multos, Coruncanium, Catonem, Cæsarem Iulium, aliosque
pellenda. Credulitas verò aut maturè admittenda, aut statim re-

uenioque rectius iudicat & certius, quàm qui temerè credit:
habet. Theocriti proinde laudatur illud:

μηδὲ πρὸς τὰς ἀρετὰς καὶ ἀρετὰς πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

M. Tullij
locus, vn-
de petita
est Emble-
matis epi-
graphie.

Sobrieta-
tu laus.

Creduli-
tas.

Ne crede citissimè, ni priùs finem videas.

Retulit etiam id Epicharmium Clemès 4. Stromatum, & stitutum Christianum accommodat. De credulitate, quae mox adjiciam.

Epicharmus.

Epicharmus.] Siculus, Philosophus & Poëta, Comœdiæ uentor, Suida teste.

ne non sobrius esto.] Duo negata vni affirmationi æquivalent, *nerui, membraq;.*] μεταφορῶν, quibus vim utilissimi præcepti illustrat.

Sobrietas animi robur.

Hi nerui humana, &c.] ῥώμη ψυχῆς σαφροσύνη, ut refert alibi Stob. quo sensu dixit Iustina genitricem virtutum frugalitatem. Hic neruos & membra sumit μεταφορικῶς: ut apud Democritum νῦν πολέμου τὰ χρέματα: ut M. Tullius, vectigalia, neruos & pub. dict. sic Fabius lib. 1. mollem educationem neruos animi & corporis frangere. & Dion in Vespasiano, pecunias noster vos esse imperij semper dixerunt, id est, νῦν γὰρ τῆς ἡγεμονίας τὰ χρέματα αἰεὶ ποτε εἶναι ἔλεγον.

Oculata manus.

oculata manus.] Adagium, quo rerum certitudo significatur vsurpatum à Plauto:

Cum à pistore panem petimus, vinum ex ænopolio, si as habent, dant mercem: eadem nos disciplina utimur. Semper oculata nostra sunt manus, credunt quod vident.

Vim Prouerbij videtur expressisse Terentianus ille leno, cum in Adelphis; Nunquã ego adeò astutus fui, quin quicquid possidem malle in præsentia auferre potius. Et sacre literæ admonent omni spiritui credendum non esse.

Non statim fidem dant.

Credens id quod videt.] Herodotus: ὅτι τυχάνει ἀνθρώπων εἰσὶν αἰσῶντες ὀφθαλμῶν: Aures sunt hominibus magis indagatulæ quàm oculi. Hesiod. autem 1. ἔργων sub finem:

πιστῆς δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίας ὄλεσαν ἄνδρας.

cuius sententiæ vim tenere debent qui versantur in Rebus & negotiis grauioribus implicantur, sed maximè temporibus ricolosis. Si enim propter amicitiam multorum fucata viam tti fides interdum sit habèda, perpetuò meminisse debemus thagoricæ parcemiæ, Ne cuius dextram inieceris. quandoq; dem hominum ea sit improbitas & versutia, ut nō modò sermō sed & frons, vultus & oculi ipsi persæpè mentiantur. Apollonius rogatus à rege Babyloniæ, qua ratione quierus in suo principatu perduraret: Si, inquit, paucis fidem habueris. Nulla enim rebus maior perniciēs impendet, quàm cum delatoribus facile ad se aditum præbent. Plato de Repub. magistratū optat, qui τὰ ὅτι λέγειτε θυλάμην, id est, qui aures obtusas habeat ad

mores & fabulas populares. Addã & id Plautinũ è Truculento:
*Non laudandus est is, qui plus credit quã audit quã
 Quã videt. non placet, cum illi plus laudant quã audiunt
 Quã quã vident. pluris est oculus testis vnus, quã auriti
 Decem. qui audiunt, audita dicunt: qui vident, planè sciunt.*

Quod tamen non probatur* Apuleio, initio Floridorum, qui
 vt inferniat argumento quod tractat, plus fidei aurium quã o-
 culorum esse adhibendum vult. Huius hæc verba: Non itidem
 maior mens Socrates: qui cum decorum adolescentem, diuque
 tacentem conspicatus esset: Vt te videam, inquit, aliquid elo-
 quere. Scilicet Socrates tacentem hominem nõ videbat: etenim
 arbitrabatur homines non oculorum, sed mentis acie & animi
 obruta considerandos. Nec ista re cum Plautino milite congrue-
 bat, qui ita ait: Pluris est oculus testis vnus, quã auriti de-
 cem. Imò hunc versum ille ad examinandos homines conuerte-
 rat: Pluris est auritus testis vnus, quã oculati decem. Atqui si
 magis pollerent oculorum quã animi iudicia, profectò de sa-
 pientia foret aquilæ concedendum. Homines enim neque lon-
 gè distita, neque proximè adlita possumus cernere, & cat. A pu-
 leius tamen aliò sententiam torquet, vt dixi, neque propriè con-
 dario. M. Tullius in Lælio: Hæc in fabulis stultissima persona im-
 dantur à *apuleio* quidam ex veteribus, non quidem vt omninò si-
 dera omnibus abrogemus, sed vt nullo non loco circumspecti si-
 mus, videamusque quatenus dextra sit huic vel illi admouenda.
 Demosthenes hanc à *apuleio* vnã ait omnibus qui sapiunt con-
 cessam à natura custodiam salutis & fortunarum. Homerus V-
 llysem quem sapientissimum facit, non alio vsum præsidio dicit,
 neque alia ratione terræ marisque periculis euasisse, quã quòd
 nemini se crediderit, & callidè consilia sua texerit. Hesiodus non
 abre monet, vt neque fratri quisquam adeò fidem habeat, aut
 etiam negotium aliquod vel ioco transigat nisi teste adhibito.
 Nullus est qui nesciat ab inimicis nobis importari grauissima in-
 commoda: sed longè perniciosius damnum ab amico creatur sæ-
 penumero; quia sit aliqui facile inimici effugere insidias: ab
 amico verò, aut eo qui amici nomen mentiarur, quis ita prou-
 idè cauteque sibi cauerit quin interdũ opprimatur? Nisi mole-
 stus esse ostèderè multo plures ab amicis quã inimicis oppres-
 sos esse: plures vrbes prodicione captas, quã vi expugnatas: plures
 in veterũ libris, ipsaq; vita quotidiana reperiri amicorũ questus,
 quã

quàm inimicorū accusaciones. Verū lōgior esset oratio ex multis
exēplis, quēdā satis erunt. Dion perijt, quanquā suspicaretur in
dias sibi strui à Calippo, sed veritus est obseruare amicū & hostē.
Antipater Cassandri filius, vocato ad cenā Demetrio, illoq̄
cissim sequēti die vocato, veritus ei diffidere, à cena oppressus est.
Sed ne lōgior sim, lege orationē Dionis Chrysoſt. *περὶ ἀπιστίας*
Pulegium.] siri & vinolentiæ contrarium. cuius vires per
multas habet Plin. lib. 20. cap. 14. & Apul. De herbar. virtutibus
cap. 92. multa.

*Heraclitus
ut eō-
coriam
suaserit.*

Heraclitus.] Heraclitus in seditione quadam rogatus à civi-
bus, vt concordiam suaderet, suggestum ascendit, calicem frigidi
compleuit, infusam digito farinam miscuit vnā cum pulegio
idq̄que bibit, & hinc discessit: nimirū re ipsa loquens, plerumq̄
que seditiones ex luxu rerumq̄que superfluarum vsu oriri: in
eos autem faciliē constare concordiam, qui modicis ac tantū
necessariis essent contenti. Plutarchus De garrulitate.

*Magna
vis est ora-
tionis non
modo, sed
et gestus
viri boni.*

Quo turbam ostenso, &c.] In eo nonnullis fortasse *σικετὴν* ha-
bendus est Heraclitus, sed certē hac ambage, & symbolis aphor-
plus fortē persuasit, quā alius quisp̄iā oratione prolixissima
quidē *πολλῶν πᾶντο καὶ μακρῶν ἀεὶ ὁδῶν ἐν ῥήματι καὶ νῦματι πῖσι*
τὸ ἀνδρῶπιον ἐλευτέρον ἡγεῖται: Plerumque vir, cuius peripete-
fides est, vno verbo vel nutū longas aliorum orationes superat.
Sic enim fidem fecit Amasidi Pittacus, cū linguam immolati-
tiæ victimæ remisit, tanquam membrum omnium vel optimū
vel pessimum. Sic Anacharsis, cū apud Solonē repertus est
gestu dormiēs, vt dextrā haberet ad motā ori, sinistrā pudendis:
significaret maiore studio & cura linguam esse cohibendā, vt per
omnium maximē rebellis. Quid enim vel Sciluri facinus ad e-
cordiam suos liberos adhortantis, vel Tarquinij superbi summa
papauerum capita baculo decutientis huc commemorē, cū in
iam vulgō trita sint? Olim enim cū nōdum Platonis opera, vel
Carneadis, aut Chrysippi sapientia loquax esse didicisset, omnia
breuibus oraculis, aut symbolis, interdumq̄que ἀφάνεις, non mi-
nus commodē tradebantur, quæ pertinerēt ad vitæ humanæ cultū
tum & informationem. Sed audiamus Plutarchum ea de re
diosē commentario *περὶ ἀδολοχίας* differentem: οἷός ἐστι, inquit, *σικε-
βολικῶς ἀνδρῶπιον φανῆς ἀδελφῶντες ἐκ ἐπιανῶνται, καὶ θαυμάσιον
ἀλαφροῦτος, ὡς ἡράκλειδος, ἀξιούτων αὐτῶν τῶν πολιτῶν γνώμων
εἰπεῖν ἀφῖομενοῖας, ἀναθῶς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ λαδῶν ψυχρῶν κύλων
καὶ τῶν ἀλφίτων ἐπιπάσας, καὶ τῶν γλήχευι κινήσας, ἐπιπῶν ἀπὸ
ἐνδὲξ ἀμῶν ὁ αὐθῆς ὅπ τὸ πῖς τυχεῖσι δοκῆσθαι, καὶ μὴ δῆσθαι τῶν
λυτελῶν, ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοιοῖα ἀλαφροῦτος πᾶσι.*

ἢ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον
οὐκ ἐπέλειοθι;

EMBLEMA XVII.

ITALICÆ Samius sectæ celeberrimus auctor
 Ipse suum clausit carmine dogma breui:
 Quo prætergressus? quid agis? quid omittis agendum?
 Hanc rationem urgens reddere quæque sibi.
 Quod didicisse Græcum volitantum ex agmine fertur,
 Arreptum gestant quæ pedibus lapidem:
 Necessent, neu transversas mala flamina raptent.
 Quæ ratione, hominum vita regenda fuit.
 Hinc Pythagoræ versiculum in primis obseruari diligen-
 ter, & addisci cuperem, ab iis maximè qui studia libera-
 lia sectantur, & ex iis fructum aliquem sperant vberimum. Per-
 mul-

*Errores
eorum qui
libras ad-
dicunt.*

multi enim ex iis peccant, quod non satis attentè septa, ut ita dicam, lectionis transiliunt; & aliis rebus animum applicantes, non vident se abscedere ab eo laudabili & ingenuo instituto, cui nomen dederunt. Alij sunt, qui quanquam laboriosi, non sunt contenti satis, aut adijciunt animum ad ea quæ agunt: Alij denique quanquam multa, & quidem sæpè diuque agant, tamen innumerabilia, aut certè multa prætermittunt in transcurso, quæ instituti laboris perfectionem valde conducerent. Sed præfatus

Locus Alciati ex prælectione quadam

Alciatum magistrum audire citius, qui ita suos auditores adhortatus est quadam prælectione, ab iisdem primùm rogatus, quod præcipuè methodo in studiorum cursu esset utendum: Præfatus nobis (inquit ille) vetustissimus Italicae Philosophiæ auctor Pythagoras, qui discipulos suos carmine Græco, quod maximum necessarium adipiscendæ disciplinæ esset, admonuit, quodquæque quotidie eos in ore habere iussit. Id est eiusmodi: *ὡὴ πνεύματι δ' ἔρχεται πῖ μοι δ' εὖν ἐκ ἰσλαέδης*; Etenim hæc tria non tam præserta, quam oracula unicuique nostrum semper ante oculos esse debent: In primis scilicet, ne qua in re aut excidas, aut trans-

*1. Quò
transgressus*

uersus ab instituto tramite feraris. quod iis contingit, qui aliter in rebus, animi intentione occupata, ad scholas tamen accedunt, ut qui vel amore capti, vel armis rixisque dediti, vel alia iustitiam mancipati, vel artibus illicitis addicti, scholastici tamen nominem seruant. In hos Annæus Seneca veteris Iureconsulti verbis inuenitur: Etiam magna, inquit, pars vitæ elabatur malè agentibus, maxima nihil agentibus. Qui enim auribus solis prælectionibus, mentem aliò intendunt, ij aliud agere Latinis dicuntur. Aliud terum est, ut attendamus ad id quod agimus: ut cum quid bene ni à nobis factum fuerit, magna voluptate afficiamur: si vero quid malè vertisse viderimus, in futurum abstinemus. Etenim præmium virtutis maximum ipsa est animi voluptas. Iisce enim iuuenibus, qui in sophisticis cauillationibus, vel legum optimarum ambagibus diutiùs immorantur, rectè quis dixerit: Vide quid agas. Cuius rei exemplum in huius anni lectionibus accipi potest. Fuerunt florente Romano imperio varij in eorum Republicæ magistratus: ut Præfecti prætorio, ut Proconsules, ut Præfides prouinciarum, ut clarissimi, ut spectabiles, ut illustres, & si qua alia sunt huiusmodi nomina. Hæc hodie mutata Reipub. forma exoleuerunt, nec vllò in vsu permanserunt, sed vnusquisque iudex eam habet cognominationem, quæ sibi vel lege municipij, vel Principis sui diplomate cōcessa est. Ideo quæ parum refert diutiùs in veterum magistratuum muneribus

*2. Quid
agunt*

agunt

dignoscendis versari. Bartolus certè & veteres non ultra tres, aut quatuor lectiones hac in re videntur consumpsisse. Quòd si quis maiorem anni partem hoc in argumento transigere velit, huic rectè præceptum Pythagoricum infurrabitur, Vide quid agas, Superest tertium, ne quid agendum omitramus. In quo sanè adeò peccant vniuersi studiosi, vt vix vllum superfit remedium.

3. Quid
omittis
agendum?

Et hæc quidem Alciatus: cuius disputationem, & apertam dilucidamque huius carminis explicationem huc attexere malui, quàm quidpiam aliud comminisci, aut aliundè minus opportunè inculcare. Constet ergo inter nos omnem humanæ vitæ lapsum in tribus esse potissimum; aut cum secus quàm oporteat, facimus, quod est plus quàm deceat; aut quod omissum oportuit: aut omittimus quod erat faciendum. Priori respondet illud, πῆ παρέβλω; quò transgressus? alteri verò, τί δ' ἔρεξα; quid feci? tertio, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; quid feci non conueniens? Solebat itaque suos hortari Pythagoras, vt perpetuò id carminis in animo versarent. Sic autem ille in Aureis carminibus:

Triplex
hominum
lapsus.

Aurea Py-
thagora
carmina.

μη δ' ὕπνος μελαγχρῖσιν ἐπ' ὄμμασι παροδ' ἔξαλλ',
πῆ ἐν τῶν ἡμετέρων ἔργων τρεῖς ἐκείσιν ἐπιδιδείν,
πῆ παρέβλω; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Quæ interpretatus est auctor epigrammatis de viro bono, his quidem verbis: *Ἴδιος ἵψου σὺν τοῦτο σὺν ἀγροῦ ἀδύνατος.*

Non prius in dulcem declinet lumen somnum,
Quæ prætergressus, quid gestum in tempora, quid non?
Cur isti factò decus absuit, aut ratio illi?

Lepidissimum hoc Pythagoræ carmen vidit Seneca lib. 3. De ira, c. 36. cuius verba non piget huc adicere: Omnes sensus perducendi sunt ad firmitatem. Natura patientes sunt, si animus illos desinat corrumpere, qui quotidie ad rationem reddendam vocandus est. Faciebat hoc Sextius, vt consummato die cum se ad nocturnam quietem recepisset, interrogaret animum suum, quod hodie malum tuum sanasti? cui vitio obstitisti? qua parte melior es? Desinet ira, & erit moderatior, quæ sciet sibi quotidie ad iudicem esse veniendum. Quid ergo pulchrius hac consuetudine excutiendi totum diem? Qualis ille somnus post cognitionem sui sequitur, quàm tranquillus, altus ac liber, cum aut laudatus est animus, aut admonitus, & speculator sui, censorque secretus cognosceret de moribus suis? Vtor, hac potestate, & quotidie apud me causam dico. Cum sublatum è cōspectu lumen est, & conticuit vxor, moris iam mei conscia, totū

Præcla-
rus Seneca
locus.

diem mecum serutor, facta ac dicta mea remeior. Nihil
 ipse abscondo, nihil transeo. quare enim quicquam ex erroribus
 meis timeam, cum possum dicere, Vide ne istud amplius facias
 nunc tibi ignosco, &c. Neque est alienum etiam quod relatum
 est apud Apuleium 1. Florid. de Gymnosophistis loquens: Vbi
 ait, mensa posita, priusquam edulia apponantur, omnes adole-
 scentes ex diuersis locis & officiis ad dapem cōueniunt. Magistri
 perrogant, quod factum à lucis ortu ad illud diei bonum fecerint.
 Hic alius se commemorat inter duos, arbitrum delectum san-
 similitate, reconciliata gratia, purgata suspicione, amicos ex
 pensis reddidisse. Eodem alius, sese parentibus quidpiã imper-
 tibus obedisse, & alius aliquid meditatione sua reperisse, vel al-
 terius demonstratione didicisse: denique ceteri commemorant.
 Qui nihil habet ad offerre, cur prædeat, impransus ad opus fore
 extraditur. Hæc Apul. Confer Hieroclis commentarium ad Ca-
 mina Pythag. & Arrianum dissertationũ Epicteti lib. 4. c. 6. huius
 enim transferre singula, nihil attinet. Ceterum Gruem cum la-
 pillo depictam, prudentiæ symbolum fuisse notum est. Doctores
 enim probatissimi auctores, lapillum Grues idè ferre, dum
 sublime volant, vt illius lapsu explorent, supra terramne an ma-
 re volitent: quod ex sono intelligunt, ac proinde confidendum
 an ulterius progrediendum sit. Maximus Tyrius disputatione
 40. lapilli arrepti aliam rationem adfert, nimirum quòd proprie-
 imbecillitatem corporis, alasque parum fultas, instar nauis flui-
 rent à ventis impulsæ. quod cum intelligunt, non antè se volare
 credunt, quàm lapidem apprehenderit, firmamentum vide-
 ret vacillaturi volatus, salutisq; custodiam. Harum prudentiam
 cum non ignoraret cordatus homo Deucalion, à diluuij fluctibus
 seruatam aiunt gruum beneficio: quarum quidem superuolu-
 tantium clangore admonitus enatauit, teste Pausania. Non erit
 huc conferre alienum, quod scitè & ad hunc locum accommoda-
 tè Plutarch. retulit lib. πότρυξ τῶν ζῴων φρονιμώτερη, τὰ χροαῖα
 τὰ ἐνδοξα. sic enim habet: ἡ δὲ γροαὶ μεταβολὴ τῆς πτήσεως ἐστὶν
 ἄνεμος, ἐχέως γίνεσθαι εἶναι, ἀλλὰ τὸ τοῦ κρινῆ πάντες ἰχθύες νοοῦντες, ἡ
 πρὸς κῦμα καὶ ῥαυῶν ἀντιλήχοντα, καὶ παραφυλάττεισιν ἵπως μὴ τῆς ἐπι-
 πρὸς φερομένης τοῦ πικύματι, ἢ λεπίς ἀναπύουσι αὐτῆν λυπῆ τὸ πικύ-
 μα γυμνασθῆναι καὶ διατραχωθῆναι ὅθεν αἰσιμαίχουσι ἑαυτοὺς ἀντι-
 πρῶτος γὰρ οὐκ ἔστι καὶ κροαίῳ ἢ θάλασσα, τότε βροαίῳ καὶ
 πρὸς κῦμα καὶ τῆς ἐπιφανείας ῥέουσα λείας πύξ, καὶ ἐκ ἀνίσχουσι τὰ φε-
 κῶδες. id est, Illa verò gruum ad ventum aciei commutatio, de-
 vnt

Apuleius
de Gym-
nosophi-
sta.

Gruis
Synbolis.
Gruum
volatus.

vnus, sed & vniuersi maritimi generis est: siquidem & æstum fluctusque contrà natando niti, & eadem de causa aquaticis omnibus mos est: cauent quippè ne ventus à tergo incumbès, squa- mas subrigat cieatque, atque ita nudatum & exasperatum cor- ripunt: sic enim à vertice scissi fluctus & branchias cohibent, & per summa delati minus infestant, & horrorem non incutiunt. Hæc ille. Ascriberem alium locum non minùs commodum ex eo quem scripsit ipsemet De animal. solertia libro: sed indicare duntaxat hîc mihi satis esto. Ammian. Marcellin. lib. 18. de Bar- norabat garrulo quodam nebulone, eodemque proditore: Ig- listhenem, inquit, notum Aristotelis sapiens dictum, qui Cal- drum mittens, ei sæpe mandabat, vt quàm rarissimè & iucun- dè apud hominem loqueretur, vitæ potestatem & necis in acie linguæ portantem. Ne sit hoc mirum homines profutura dis- ceruere nō nunquam & decentia, quorū mentes cognatas cæle- stibus arbitramur: animalia ratione carentia salutem suam inter- dum alto tueri silentio solent, vt exemplum est perquam no- tum: Linquentes orientem grues ob calorem, plagamque pe- tentes occidentem, cū montem penetrare cœperint Taurum aquilis abundantem, timentes fortissimas volucres, rostra la- pillis occludunt, ne eis eliciat vel necessitas extrema clango- culos: iisdemque collibus agiliore volatu trāscursis proijciunt cal- culos, atque ita securius pergunt, &c. Nescio an huc conferre au- sum Virgilij illud ex 10. Aeneid.

—quales sub nubibus acris

Sermonia dant signa grues, atque æthera tranant

Cum sonitu, fugiuntq; notos clamore secundo.

Vide Plin. lib. 10. cap. 23. Pierium Hieroglyph. lib. 17. & Pro- uerb. Grues lapidem deglutientes.

Italica Samius secta, &c.] Pythagoram Italicorum Philoso- Pythago-
ras.
phorum sectæ auctorem fuisse testatur Cic. 1. Tuscul. & D. Au- gustin. in lib. De ciuit. 8. cap. 2. Venit autem in Italiam Tarqui- nio Superbo regnante, tenuitque magnam illam Græciam cum honore & disciplina, tum etiam auctoritate. Multaque post sæ- cula sic viguit Pythagoreorum nomen, vt nulli docti alij vide- rentur. Samius autem ab insula Samo denominatus est. Huius vitam pete ex Laërtio, Plutarch. Plin. lib. 2. Gellio lib. 1. & 4. De huius doctrina Ouid. Metam. 15.

Quò prætergressus?] Lege Prouerb. Quò transgressus?

Quod

Quod didicisse gruum.] Ex volatu gruum prudentiam bene
in rebus agendis nobis proposuit, nimirum *ὅς ἀπὸ τῶν γράων
οὐκ ἐπιμαρτυρεῖ ἢ φεγγεῖν ἢ μὴτ' ὀφείδης*: ut vereri addiscant homines
tionis participes, si deteriores se præstiterint auibus in vitæ ad-
nibus.

mala flamina.] aduersi & impetuosi venti.

Prudentes.

PROBLEMA XVIII.

IANE bifrons, qui iam transacta futuraq; calles,
Quiq; retro sannas, sicut et ante, vides:
Te tot cur oculis, cur fingunt vultibus? an quod
Circumspectum hominem forma fuisse docet?

Ianum

IAnum biformem seu bicipitem veteres quidam plastræ & pithores effinxerunt, vel quod ferinū & siluestrem cultum suorum hominū in ciuilē mutarūt: vel quod pater Græcæ & Latine gentis crederetur: aut quia Solem, quem eundem cum Iano vocabant esse, cælestis aulæ ianitorem putarent, quippè qui eam oriens aperire, occidens verò claudere videretur. Sed tamen id tam celebre, variisq; nominibus decantatum Iani bicipitium quam plurimi ad solertiam prudentiamque regis retulerunt: si quidem prudentis est præterita nosse, futuris verò multo antè providere. quod significauit Persius, inquitens:

Ianus biceps cur.

Prudentis officium.

O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinxit. Terent. in Adelph.
Istuc est sapere, non quod ante pedes modò est,
Videre, sed etiam illa qua futura sunt, Prospicere.

Et certè hic regis optimi typus est, qui cum cæteris præsit, debet etiam prudentia, aliisq; virtutibus antecedere. Neque enim alla ratione puto Aegyptios oculum in sceptro regio suis hieroglyphicis designasse, quàm ut in Principibus, summisque Regibus maximè, prudentiam, tanquam Reipub. vigilantem ac prospicientem oculum esse debere significarent. Hoc de signemto multi Poëtæ luserunt, quorum alij ad alia ingeniosè traxerūt. Quid. 6. Pastor.

Typus optimi regis.

- *Videt Ianus qua post sua terga geruntur.*

Sed maximè in primo, vbi faciei duplicis rationes alias adfert. Macrobius i. Saturn. Creditur, inquit, geminam faciem prætulisse, ut quæ ante, quæque post tergum essent, intueretur. Quod est, qui & præterita nosset, & futura prospiceret, sicut Anteuoranos coluntur. Quò spectat adagium, *πρόσω καὶ ὀπίσω*, A frontibus & futuris conferre. Eundem fuisse Ianom cum Noëo (qui post diluuium vitem vinumque adinuenit) auctor est Berossus, (nisi tamen nos fallit Berossi nomen) quanquam dissentias Lilius Gregorius sub finem Syntag. 4. Sed bicipitij huius in Italiam profectus, sedibus apud barbaros positus, linguam vitæque rationem mutauerit. sic enim fama receptum est; vel uerent, ad aliud vitæ traduxerit & reuocarit institutum, ita ut agriculturam & ciuilem cultum eos docuerit. Sic verò ille: *ἄλγε τίς τῶν*

Macrobius locus.

Ianus idē qui Noëus.

τί τὸν Ιάνου διαφύσσον οἶοντα γερνέαι, Ἐγράφεισιν ἔπειτα καὶ παλαιῶν
 σιν; πότερον ὅπ τῷ μὲν λόγῳ ἔδεικνεν ἐκ περραυθίας αὐτοῦ (ὡς ἰσορροπία) καὶ
 εἰς δὲ εἰς ἰταλίαν καὶ συνοικίσας τῆς αὐτοῦ ἐκ βαρβαρίας, μετέβαλεν
 γλῶτταν καὶ διάσταυ; ἢ μᾶλλον ὅτι τὸν περὶ τὴν ἰταλίαν αὐτοῦ ἐκ
 καὶ ἀνόμοις χραμφοῦς ἔπειτα εἰς ἔπερον εἰς ἀήμω, πείσας καὶ γαυροῦ
 καὶ πολιτοδίαδ, μετέβαλεν καὶ μετεκρίσθη;

Imago Iani bifrontis, sed corona spicea in nummis eius
 nunc conspicitur, tributa Pompeio ob curam annonae, de qua
 Erisius in Nomismatis: qua similitudine deceptus Theodor.
 terus eandem effigiem Iano tribuit lib. vlt. Variar. lection.

Sanna.

sannas] irrisiones ab occipitio distorto, & labris contractis
 Pers. I. Satyr. *Occipiti caco, postica occurrere sanna.*

Prudens magis quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

NOCTVA Cecropius insignia prestat Athenis,
 Inter aues sani noctua consilij.
 Armifera merito obsequiis sacra Minerua,
 Garrula quo cornix cesserat ante loco.

Verborum parsimonia sapientes maximè decet, eorumque
 perspicacitas in rebus obscuris & difficilibus agnosci ver-
 sarique debet. Eo enim præcipuè differt ab imperico & stulto
 prudens, rerumque sciens, quòd pauciloquus, quòdque ocula-
 us in iis sit, ad quæ alij conuient, vel oculorum mentis ob-
 scura caligine cæcutiunt. Eius quidem rei symbolum est No-
 ctua

Paucilo-
 qui sapien-
 sis.

Cur no-
ctua Mi-
nerus sa-
era, &
Athena-
rum Sym-
bolum.

ctua, olim Atheniensium insigne, ac Mineruæ sacra, nimirum propter oculos cæcios: quod indicat parcemiam γλαυδὲ ἰσθητῶν ποσειδῶν scis enim Atheniensibus Noctuæ volatus, victoria signum celebatur. Iustin. lib. 23. rei huiusce causam Hieroni duci ascribit, cui adolescenti prima bella ineunti, Aquilam in clypeo, Noctuam in hasta confedissee refert. Quod ostentum, & in confectum, & manu promptum, Regemque futurum significabat. Alij malunt referre ad nummum aureum & argenteum, in quo insculpta erat Noctua. Vnde fluxit prouerb. Noctuas Athenas Pierius 20. Hieroglyph. Gyrald. Syntagm. 11.

Sed quorsum hoc Emblemata, dixerit aliquis, aut quodnam argumentum habet? Nimirum ciuitatem optimis moribus ac legibus institutam sapientia, consilio maturo, recta prudentia firmam, sprete inani hominum loquacitate. Idem de singulis magistratibus, qui que Remp. administrant, est statuendum, quod ratione Demosthenes, alijque boni oratores auersos habebant demagogos, blandosque concionatores qui vulgi cupiditate inferuebant: nec minus eos insectabantur quam sophistas & streperos optimi quique Philosophi. Certè epigraphes argumentum, quod habet instar oraculi, *Prudens magis quam loquax*, potest non incommodè illustrare Fabij Maximi exemplo, qui quod tēpore Annibalem iuueniliter exsultantem sua patientia frequentibus multis conuicijs militari lasciuia impetitus, non ponebat rumores ante salutē: nisi occurreret laudatum Eteonici facinus. Is laudatæ cede monijs præfectus, cum accepisset suos milites in insula Chios annona laborantes tacitè coniurasse in insulares Chios: utq; si discernerent, arundinem manu pilæ circuntulisse: cecidit ille non aperta vi (quod fieri commodè non poterat) agendum sed quindecim delectis comitibus, per urbem incedendo, qui potestatus ei obuiam veniebat arundinem habens, obtruncari iussit. Causam sciscitantibus nihil aliud respondebat, quam id à se factum, quod gestasset arundinem. Itaque cæteri coniurati arundines statim deposuerunt. Imò Eteonicus Chios conuocatis nullū quidē de cōiuratione verbū fecit, ne metū aut suspicionē crederet, sed pecunias imperauit, quas iussit militibus distribui, ut quid noui molirentur. Ii statim paruere. Sic paucorū pœna percontantibus multis occursum est. Retulit Xenoph. 2. rerū Grecarū.

Athenas
unde no-
minatæ.

Cecropiis Athenis.] Athenas Cecropias à Cecrope Rege Atheniensibus Cecropidas appellari, iam in superioribus attigimus. Athenæ autem ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς (ne iterum adhuc repetere cogamur) hoc est, Minerua, quæ nomen huic ciuitati imponitur.

D. A.

D. August. 18. De ciuit. cap. 9. ex Varrone diuersum ab aliis
sentit. Vide Platon. in Cratylo.

Armifera Minerva.] Minerva ex cerebro Iouis armata profiliit. Mihi succurrit illud Anacreontis de rosa:

*Minerva
ex arma-
ta è Iouis
crebro
profilijs.*

*πολεμολόγον τ' ἀθήνην
κορυφῆς ἐδείχθη Ζῆος,* id est, vt cum è vertice Iouis exiliit ar-
mata scuto & hasta Minerva: & Ouid. 6. Fastor.

Creditur armifera signum caeleste Minerva. Idè 2. Amorum,
eleg. 6. *Vixit & armifera cornix inuisa Minerva.* Martial. initio
epigramm. *Accipe belligera crudum thoraca Minerva.*

Meminit & in Olympiis Pindar. Ode 7. Armata autem fingi-
tur (ait Phorantus) in ipso ortu, quod sapientia suis ipsius præ-
fidiis satis instructa sit ad maximas & difficillimas res obeundas.
Deinde artium omnium & belli Dea, quod & disciplinarum li-
beralium vsus, & bellorum administrationem sine sapientia
maneam, & inanem esse intelligimus. Pindar. Scholiast.

*Armata
ex Pal-
las.*

Armifera merito, &c.] Noctuam dicatam fuisse Palladi, re-
putata cornice, copiose tradit Ouid. 2. Metamorph. Minerva
Erichthonice Cecropis filiabus cistella viminea inclusum, ser-
uandum tradiderat, & ne aperirent, interdixerat. Quod cum
neglexissent, Coronis factam Minervæ indicauit, vnde ab eius-
dem comitatu repulsa est, & in cornicem mutata. Sic enim con-
queritur:

*Noctua
ex Palla-
di sacra,
reicta
cornice.*

*Redditur, vt dicar tutela pulsa Minerva,
Et ponar post noctis auem. mea pœna volucres,
Admonuisse potest, ne voce pericula quarant.*

Quis postrema verba mythologiam habent. Garruli enim,
siquè nimio linguæ vicio laborant, haud vnquam possunt cum
sapientibus & cordatis viris habere commercium: quin vbi apud
eorum aliquid effutierint, tandem odiosa infamiæ labe aspergun-
tur, & à conuictu laudato virorum honestorum, & virtute in-
signium abesse coguntur. De noctuæ prudentia Dion Chryso-
stomus doctè ac lepidè oratione Olympica, quæ est 12. Hoc
noctuam merito consecratam, nempe ab Eustathio ingeniosè
ad I. Iliad. rationem redditam: *γλαύκη* sacram esse *τῆ ἀθρητική*
ἀθρητική, ἀθρητική, τὸ ἀθρῆν τῆ γλαύκωσιν τω τὸ τῆ: quia nimi-
tum *ἀθρῆν* & *γλαύκωσιν* idem significant.

Garrula quo cornix.] Memini legere me apud Plutarch. De
odio & inuidia, inter cornices & vlulas perpetuum esse disti-
dium, quarum vel occisarum sanguinem permisceri quidam
negant:

*Cornicum
& vlula-
rum dis-
sidium.*

negant: ut etiam si quis confundat, utrumque seorsum difflo-
 narrent. Aelian. lib. 3. cap. 9. de animalib. perspicuè idem
 dit. ἐπεὶ δ' ἐν γλαυξ ἔστιν αὐτῇ (supple κορώνη) πολέμιον, καὶ ἡ
 γὰρ ἐπιβουλεύει τῆς αὐτῆς κορώνης, ἥδε μὲν ἡμέραν ἐκείνην
 δρᾷ. ὅτι οὐκ εἰδὲν γὰρ ἔχει τὴν ὄψιν τὴν γλαυξ τῆς κορώνης αὐτῆς.

Maturandum.

EMBLEMA XX.

MATURARE iubent properè, & cunctarier omnes;

Ne nimium praeceps, neu mora longa nimis.

Hoc tibi declaret connexum echeideae telum:

Hæc tarda est, volitant spicula missa manu.

In rebus arduis, & quibus neglectis aliquid periculi esse potest, cauendum à nimia celeritate, atque etiam mora: sed videndum maxime, ut maturè non modò suscipiamus, sed & contestemur quod nobis propositum est, ne hac vel ill hac aberrando parte nos quodammodo perniteat. Plutarch. oratione ad Apollonium: σοφοὶ δὲ, τὸ μὲν ἐν ἄλλοις, ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ ἀεὶ ἵστασθαι: Sapientes illud quidem, Ne quid nimis, præter modum celebrarunt. Laudatur & illud Phocylidæ:

*Vitanda
nimia ce-
leritas &
nimia tar-
ditas.*

πρώτων μέτρων ἄριστον, ὑπερβαίαι δ' ἀλκιναί:
 eo enim vel maximè nomine Aristidem vrbe pepulerunt Athenienses, quòd nimis iustus esse videretur. Eodem penè modo Ephesij Hermodorum. At vt modum aliquem exemplis citatis imponamus, hoc vnum addamus ex Liuiò: In bello Punico secundo, Terentio Varroni, homini iuueniliter exultanti & meritorio datus est collega Paulus Aemilius, maturus ætate & consilio, vt sua prudentia feruorem alterius temperaret. Sic Fabium Max. creatum aliquando belli ducem memini, cum quodam cunctatore & maturo, vt Marcelli celeritatem reperiret. Id si placet ad nimiam quorundam studiosorum industriam referre, sic statuo. Præceptum hic est rebus in omnibus agendis validissimum, quo aurea mediocritatis regula commendatur. Sicuti nihil magis expedit quàm agrum optimè colere: ita sapienter putatur inutilissimum nimio se labore conficere. Plantæ æquè mediocri aluntur; immodica suffocantur: sic iuuatur ingenio laboribus ac studijs moderatis; contrà obruitur si immoderanter exerceas. Nam vt plerunque luscinijs euenit ob nimium canendi studium, quo mirificè delectantur, vt in eo expirent, necesse est, vt ait Plinius, spiritus deficiat citiùs, quàm cantus: ita nonnulli, studijs intenti plus quàm par sit, in ipso conatu interit dum emoriuntur. Cæterum nulla opera, quanquam ab illustri artifice profecta, commendatur, quæ immoderata sit, vt Apelles Protogenis tabulas admirabatur quidem, vt immensi laboris hoc tamen non laudabat, quòd manum ponere de tabula vnquam posset, significabat ei nocere nimiam diligentiam; quam etiam in compositione Isocrateâ reprehendit Fabius: adeò modum in rebus, & certi denique fines spectandi sunt in omni capiendò consilio, labore sustinendo, aggrediendo, perficiendo quæ negotio, vt quod ait Flaccus,

Insani sapiens nomen ferat, æquum iniqui,

Vltrà quàm satis est, virtutem si petat ipsam.

Quibusdam certè in negotijs celeritate opus est: mora obest, hoc enim citat ex nescio quo Plutarch. *πληθύναν ἀγώνων πρὸς ὅσους ἀντιπάλους ἄνωγον ἑσθλαὶ σπότον.* Certaminibus iam propositis, coniectio virtutè profundas in tenebras deiecit. Itaque M. Curius Dentatus Consul, cum delectum subitum coactus esset educere, neminem inueniens, cui respondisset, coniectis in sortem tribubus cunctantibus, Pollia, quæ proxima exierat, primum nomen extraxit, cuius vrna citari iussit. eo non respondente, bona hæc subiecit. Quædam cum illi nunciatum esset, accurrit ad tribunal Consulium, collegiumque

gumque tribunorum appellavit. At Consul Dentatus appellationem non recepit, bona eius & ipsum vendidit, non tam festinatione pœnæ, quàm præveniendi periculi causâ, quando res, tumultusque belli moram dilationemque nō reciperet, dum interim cognosceretur de excusatione aut immunitate. Retulit Val. Max. lib. 6. Alijs in rebus probatur tardum cōsiliū, ut multo præstantius cōtrâ nimium præcepta damnatur, ut quod adiunctam pœnitentiam habeat. Sic Lucian. epigramm.

ἡ βροχὸύπλους βυλὴ μὲν ἀμείνων. ἡ δὲ πυχρεῖα
αἰὲν ἐφαλοκιδίην τὴν κατάτοιαν ἔχει.

Sed de his iam satis. Virtus ea maturitas appellatur, illa quidem media inter celeritatem nimiam & tarditatem. Nigidius apud Gellium libro 10. cap. 11. Maturè, inquit, est quod neque citius est, neque serius, sed medium quiddam & temperatum est. Bene atque propriè Nigidius. Nam & in frugibus & in pomis matura dicuntur, quæ neque cruda & immitia, neque caduca & nimium cocta, sed tempore suo temperatè adulta. Interpretationem hanc Nigidianam duobus verbis eleganter expressit Augustus Cæsar: nam & dicere in sermonibus, & scribere in epistolis solitū ferunt *ὀκιδι βροχιδεως*. per quod monebat, ut ad rem agendam simul adhiberetur & industriæ celeritas, & tarditas diligentia: ex quibus duobus cōtrariis fit maturitas. Sic Poëta Nectanquā intucit discessum ventis imperantē, ut & citò discedar, tanquā fugiant, & tamen standi mediocritatem in regressu teneant, tanquam maturè, id est, tēperatè abeuntes. Veretur enim, ne in ipso discessu classi noceant, dum raptu nimio tanquam per fugam redeunt. Cæterum id duabus notis Hieroglyphis ob oculos ponitur. Telum enim velocitatis agilitatisque indicium est, ut explicat lib. Hieroglyph. 42. Pierius. Remora autē impedimentū & tarditatē designat, idē libro 30. Alij tē planè eandē significante, Delphinū Remoræ adiunxerunt, ut Paul. 3. Pontif. Max. Alij anchorā Delphino copularūt, ut Aldus Manutius nobilis typographus. Erasmus Prouerb. Festina lentè, id pluribus explicavit: in quod vberimū copiosè orationis quasi fluuium congestit. *echeneide*.] Remora, vel echencis, à sistendis nauibus sic appellata, *παρὰ τὴν ἔχιν τὰς ναῦς, ναῖς*, de qua in sequentibus oportet, eleg. 4. -- Sarmatica spicula missa manu.] Ouid. ferè sic 1. de Pontif. Nescio an huc etiam rectè contulero quod de Cymodocæa nymphe Virgilius in decimo: -- fugit illa per undas
Ocyor & iaculo, & ventos equante sagitta.

Maturitas.

Augusti dictum.

Telusa quid.

Remora quid.

In deprehensum.

EMBLEMA XXI.

I AM DV DV M quacunq; fugis, te persequor: at nunc
 Cassibus in nostris denique captus ades.
 Amplius haud poteris vires eludere nostras:
 Ficulno anguillam strinximus in folio.

Fugax
 tandem de-
 prehensus

Allegorica prosopopeia in quibus deprehensum, & fugacem
 cum sublatus, & pro temporis occasione subterfugijs vsus, non
 tamen possit effugere & expedire sese, si tandem correptus ac-
 tiori nodo illigetur. Id facile & commodè potest illustrari nobis
 libus historijs, de Perse, Pseudophilippo, Ingurtha, qui Roman-
 orum infestissimi hostes dolis, fraudibus, subterfugijs vsi, ut
 capi

npi posse viderentur, tandem tamen succubuerunt: sed libri sunt
 in omnium manibus. E multis quæ occurrunt, vnum sublege-
 re placet ex Iustino: Hanno Carthaginienſis adeo diues erat, vt
 ceteros ciues opibus anteciret. is de occupando regno cogitauit,
 sed interfecto primùm ſenatu: quod machinatus ſimulatis filiæ
 nuptijs, plebi in porticibus publicis, ſenatu ſuas in domo epulas
 parari mandauit, vt poculis veneno infectis ſenatores teſtius
 enecaret, & ita Remp. inuaderet. Quo tamen conſilio nefario
 per miniſtros detecto, magiſtraibus placuit ſcelus declinari, non
 vindicari; periculum enim erat ne plus negocij exhiberet res co-
 gnita, quàm cogitata. Itaque decreto cohibuerunt, vt modus
 ſumptiarum ſumptibus ſtatuereſſet. Quo cõſilio præuentus Han-
 no, ſeruitia concitat, rursusq; conſtituta cædibus die, cum iterum
 ſe proditum vidiffet, munitum caſtellum cum viginti ſeruorum
 milibus occupauit, ſed comprehenſus eſt ad extremum, dum ſibi
 conatur Afros & Mauritanos conciliare. Virgis cæſus, effoſſis
 oculis, & manibus cruribusq; fractis, necatus eſt: corpus ver-
 beribus lacerum cruce affigitur. Filij quoque cognatiq; quan-
 quam innoxij, vltimo ſupplicio affecti. Sed ne ſim longior, id &
 opportunè torqueri poteſt in eos qui fallacis ſunt fidei, quiq;e
 trebro ſurtim ſe ſubducunt ab iis, apud quos verum dicere ne-
 ceſſe habeant: vti pleroſque (heu nimium multos) noſtra hac
 tempeſtate vidimus, qui aliud in ore promptum habent, aliud
 in pectore clauſum tenent, quod de Catilina Salluſtius ait; ſic-
 que imponere aliis aſſueuere, vt non vereantur perfricta fronte
 pertinaciùs obſiſtere iis quos ſibi iuſtè interdum aduerſari no-
 runt. Quod & accommodari poteſt in pertinaces quosdam & re-
 fractarios, qui diuinis oraculis demum in noſtram ſententiam
 pertrahuntur, cum eos nihil morentur humana. Ducta eſt ſi-
 militudo à natura anguillæ; quæ quia ſit lubrica, facilè contine-
 ri nequit, niſi folio ſici ſcabro & aſpero. Lege prouerb. Cauda
 tenes anguillam: & Anguilla in ſtrigmento, in Eraſmicis & Iu-
 nij adagijs.

Anguilla
lubrica.

Ficulno anguillam, &c.] Alluſio ad Prouerb. Folio ficulno
 anguillam. cui poteſt videri aliud finitimum quod refertur ab
 alijs, Inter Orci caneros adhæreſſe: pro arte irretiri, vt nulla pa-
 teat effugij ratio.

Custodiendas virgines.

EMBLEMA XXII.

VERA hec effigies innupta est Palladis: eius
 Hic Draco, qui domina constitit ante pedes.
 Cur Diua comes hoc animal? custodia rerum
 Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
 Innuptas opus est cura asservare puellas
 Pernigili, laqueos vndique tendit amor.

Cur Pal-
 ladis sim-
 lacrum
 Draconē
 pvenere &

PHidias clarissimi nominis statuarius, Palladis simulacrum
 Draconem apposuit, quem pedibus Dea comprimere: quo
 significabat virgines & puellas (fuit enim Pallas virginittatis sym-
 bolica

mea) peruigili cura continendas esse, ut ea ratione sit optimè
 muliebri pudicitiae consultum. Nunquam est enim committen-
 dum, ut otio sese dedant, aut plus quam satis est, vagentur: quã-
 doquidem eo sexu nihil fragilius sit aut imbecillius. Val. Maxi-
 mus lib. 6. refert exemplum lögè præclarum de Publio quodam
 Mænio, qui se pudicitiae acerrimum vindicem præstitit. Nam in
 libertum suum, quanquam admodum gratum tibi animaduer-
 tit, quòd filiae suae iam nubili osculum dedisset; cum præsertim
 non libidine, sed errore lapsus videri posset. Et quidem pœnæ
 grauitate, teneris adhuc puellae sensibus castitatis disciplinam in-
 vt non modò virginitatem illasam, sed etiam oscula ad virum
 sincera perferret. Sanè Draco à visu, quem acutissimum habe-
 bat, nomen apud Græcos habuit, id est *παρα τὸ δῆρα*: nam *δέρα*
παρα est, acutissimè video: vt & *ὄφης*, serpens, ab *ὄψω*; ideoque
 Palladi sacer est, quia vocabulum id *παρα τὸ πάντι ἀρρεῖν καὶ βλέ-
 πειν, καὶ πρὶ πάντων νοεῖν*, factum plerique tradunt, prudentia inque
 ligat. Porro quòd hîc scribat veram esse Mineruæ virginis effi-
 giem, nec tamen explicet per partes, sed Draconem tantum ad-
 iungat, vigilantiae veluti ministrum, non videtur alienum, si
 Deæ panopliam subiecero. Puella igitur armata virum sapien-
 tem aduersus omnes animi perturbationes se armantem, & viriis
 animo forti resistentem significat: vel quòd virtutem suis ipsius
 præsidii instructam satis esse intelligimus, vt iam dictum est.
 Galeam habet cristatam in capite, quod referendum est ad iudi-
 cium, & constantiam, qua vel maximè sapientis cerebrum, ar-
 & propugnaculum animi, porissimum valeat: hastam verò lon-
 gam, quòd oratione percutiat eminus: Scutum crystallinum vi-
 ri sapientis magnam solertiam repræsentat, qua seipsum haud
 aliter intus diiudicat, quam si in speculo crystallino ea quæ ex-
 terna sunt, contempletur. Sed illud Gorgoneo capite terribile
 apparer, quod formidinis & terroris imaginem esse volût: quam
 alij pectori Palladis appingunt, quia sapiens in pectore terrorem
 habet, quo aduersarios afficiat. Inde enim Tritogeniam dictam
 esse vult Phornutus, quòd malis terrorem & metum ingeneret.
 Pallium triplici colore tinctum, quòd sapiëntia sit multiplex, seu
 quòd testata & aperta sit, neque cuiuslibet seipsam conspiciendam
 præbeat. Candidus in eo color simplicitatem respicit; aureus in-
 terniteus, vim sapiëntiae fulgurantem: purpureus fulgorem pe-
 nitentem. *γλαυκῶπις* ideo est, *εφοβερὰ, καὶ τρογυρῆ, καὶ δεινὰς*
αὐδρακίη.

Draco
 unde no-
 men ha-
 bet.

Cur ar-
 mata Pal-
 las.

Galea.

Scutum.

Caput
 Gorgonia
 in clypeo.

Pallium.

αὐδριχὴ, quòd vt illustris est & conspicua, vt quidam volunt, sic
formidabilis. Non enim tam cæsius habet oculos, vt acutè
videat: ὄρα γὰρ δ' εὐμὺ· vnde & ὀφθαλμῖς ἢ ὀπλίεις dicta
templumque habuit à Diomede positum, nomine ὄξυδερκέως

Dracones
& Vhulæ
Palladis
consecran-
tur.

γονῶς. Cæterùm alij, & Homerus maximè, tradunt eam glau-
esse oculis & cæsis: qua ratione huic consecrentur Dracones,
Vhulæ, nimirùm ob similitudinem oculorum: acutissimo enim
visu est Draco, & quandam excubandi vigilandi que vim habet
nec venatione capi posse videtur. Draconi autem similem enim
virtutem indagatricem aiunt, quæ diligentissimè omnia persera-
tetur, rimeturque studio indefesso: ideoque ab acuto visu illi no-
men factum, vt iam diximus. Sed placet huc, non præter
tamen, attexere quod perspicuè docuit Ponticus Heraclides
allegoriis Homericis: ἡ δὲ σὺν φρονήσει μετάνοια, δικύς ἐστί
παιήματα ἀθηναίωσι· ἡ δὲ ὄρα γὰρ ἢ θεός, ἐκ ἀλλ' ἑνός, ἢ σὺν
ἐπ' αὐτὸν ἐστὶν, ἀθηναίωσι, καὶ πάντων τοῖς λεπτοτάτοις οὐκ ἐστὶν
λογισμῶν διατρέξουσα· διὸ δὲ καὶ περιττόν αὐτῷ ἐτίμησαν· ἄφρονη
αἰεὶ τὸ φρόνημα, ἐδιδίκευ κηλίδι μαινομένη δυνάμει, ἐν τῷ
δῖος κεφαλῆς γεννητῆς δοκεῖ. τῶν μὲν γὰρ ἀπὸ φρονήματος τῶν
λογισμῶν ἔναι μητέρου: Quæ coniuncta est cum prudentia per-
tudo, iure apud Poëtas Athena, id. est Minerua, nuncupatur.
Etenim eius nomen non aliundè ducitur, quàm ab intellectu.
Athena tanquam ἀθηναίω vocetur, hoc est contemplatrix, & ni-
hil non inspiciens acutissimis mentis oculis. Itaque virginem
eam manere dicunt: quia prudentiæ vis nō perit, neque vlla
dari macula potest. Adhæc putatur è Iouis orta capite: quem
cum præcipuè rationum esse matrem ostendimus. Sed hæc
satis. Lege Phornutum lib. De natura Deorum, Fulgent. My-
tholog. 2. Gyrald. 11. Syntag. & Picrium Valerian. 14. His
roglyphic.

Pallas
virgo.

Innupta Palladis.] Hinc περιττή dicta, eo enim nomine cul-
ta est in Acropoli Atheniensi: vnde & templum Parthenon.
eius autem virginitas puri & incorrupti esse symbolum, Phor-
nutus ait.

Cur Diua comes hoc animal?] Huius quidè rei meminir ob-
ter Plutarchus, commentario De Iside & Osiride.

Lucos, sacraque templa colit.] nimirùm vt custodiæ symbolum
eadem enim ratione hortis Hesperidum seruandis præfectus

Virginitatis
custodia.

est Draco peruigil.

Innuptas opus est.] Phocylidis eadem est sententia:
περιττή δὲ φύλασσι πῶλυ κλείσεις θεοτάμοισι,

ἡδὲ μὲν ἄχρι γάμων πρὸς δόμων ὀφθῆναι ἰώσης
 κάκῃ. *id est,*
 ἄχρι γάμων πρὸς δόμων ὀφθῆναι ἰώσης.

*Clausula tibi virgo thalamis seruetur honestis,
 Nec finito hanc ad connubium foris vsque videri.*

Forma puellarum seruata parentibus agrè est.

Quò spectat etymon nominis *παρθένος*, quod Grammatici de- *Unde*
 ductur à *παρθένος τῆ μητρί*, quòd virgo apud matrem manere *παρθένος*
 debeat. quem morem veterum Hesiodus attigit 2. *ἔργων*: *ἡ*
ἔτι δόμων ἔνδοθεν φίλην παρὰ μητέρα μίμνει. *dicatur.*

Sed & Homerus in persona Penelopes, vult pudicam mulie-
 rem vix solam in medium procedere, sed ancillis comitibus sti-
 param. sic enim ille:

ἔκ εἶν, ἄνευ τῆς καὶ ἀμφίπολος δὲ ἔπειτα. *id est,*
Haud sola, ast illam dua famula comitantur.

Val. Maximus exemplū seueritatis memorat in *Q. Antistio*,
 qui vxorem repudiavit, quòd illam in publico cum quadam li-
 bertina vulgari secretò loquentem vidiisset. Is enim maluit oc-
 currere incunabulis & initijs culpæ, quàm perfectum scelus vin-
 dicare. Itidē fecit Sempronius Sophus, non alia de causa, quàm
 quòd vxor, ignorante se, ludos spectare ausa esset.

Laqueos vndique tendit amor.] γνώμη.

Vino prudentiam augeti.

EMBLEMA XXIII.

HÆC Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
 Tempora tenent, soboles utraque vera Jouis.
 Hæc caput, ille femur soluit: huic vsus oliui
 Debitus, inuenit primus at ille merum.
 Iunguntur merito: quod si qui abstemius odit
 Vina, Dea nullum sentiet auxilium.

Qui Dÿ
 veteribus
 habiti.

Pro Diis fuisse veteribus habitos, qui sibi beneficiis huma-
 num genus deuinxissent, notius est ex M. Tullij libris De
 nat. Deor. Lactantio & Euseb. quàm ut confirmare sit necesse
 Tantùm obiter admonebo, quosdam Deos iisdem olim tempore
 & art

& aris fuisse cultos, vt Cererem & Neptunum, quod absque sale *Dij multo*
 cibi penè omnes insipidi sint, refert Plutarchi. Sympol. 4. Vt Her- *ij salè aris*
 culem & Musas, quia Euandrum literas docuit Hercules, idem *positi.*
 testis est in quæstion. Rom. Sic denique Mercurium iuxta Ve-
 nerem statuere, vt ostenderent matrimonij voluptatem maximè
 orationis indigere: itemque Suadam & Grantias, vt innuerent
 coniuges inuicem quæ vellent, persuadendo impetrare debere.
 Certe reperio apud auctores quosdam Græcos, nomine peculia-
 ri Deos nuncupatos esse *συναὶς*, quibus delubrum commune
 fuit. ij etiã dicti *ὀμαχεῖται* vt apud Thucydidem. Vt & metapho-
 ricòs Synesio epist. 1. *συναὶς ἢ ποιητικὴ τῆ φιλοσοφίας*. Romæ etiam
 in inscriptione priuata cuiusdam domus, teste Fabricio, *δὴ ἰδίων*
καὶ ἀλλοῦ συναὶσιν, καὶ τοῖς συναὶσιν θεοῖς. De his verò satis. Plinius *Vini vti.*
 autem lib. 23. ait, Vino ali vires, sanguinem coloremque homi-
 num, & mentem augeri cum nobilioribus partibus. Gellius lib.
 15. cap. 2. ex Platonis sententia, vinum ingenij fomitem esse re-
 fert, virtutisque incitamentum, si mens & corpus hominis eo
 flagret. Quod quidem malè à nugatore quodam citarum sic e-
 mendat Gellius: Sed enim, inquit in primo & secundo De
 legibus, non vt ille nebulo opinabatur, ebrietatem istam tur- *Plato qua*
 pissimam, quæ labefacere, & minuere hominum mentes solet, *tenus vi-*
 laudauit: sed hanc largiorem paulò, iucundioremque vini in- *nū laudet.*
 uitationem, quæ fieret sub quibusdam quasi arbitris, & magi-
 stris conuiuiorum sobriis, non improbavit. Nam & modicis ho-
 mos ad instauranda remissionibus refici integrarique ani-
 sen sim lætiores, atque ad intentiones rursus capiendas fieri ha-
 biliore. hæc Gellius. Hinc illud vulgò tritum emanasse suspi-
 citur Bacchi, & Palladis, eodem altari erectis, vt nimirum signi- *Cur Bac-*
 ficetur prudentiæ incrementum esse aliquod, si Bacchi, id est, *chus &*
 vini generosi, sed moderati, vsus accesserit. Etenim vinum prom- *Pallus ea-*
 pissimum habetur liberè loquendi tanquam calcar: itaque & *dem ora*
 vino sacundiam & inuentionem tribuit Plutarchus. Ad hæc *locaretur.*
Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
Profuit dicenda.
 Et Aeschylus, poëta clarissimus, non nisi inter pocula tragedias
 scripsisse fertur. Quid plura? Narratur & priuci Catonis sæpè
 macro caluisse virtus. Præterire non possum quod scribit Athe-
 nasus Dipsosoph. 10. cap. 13. ex Polybio, vinum mulieribus
 inuentionem interdicitur: causam verò adiicit; *ὡς λαβεῖν ἐστὶν ἀσφάλου*
τινὸς

τὴν γυναικα πῆσαν οἶνον, fieri non posse, vt quæ mulier vino
 biberit, lateat. Ea causâ maximè puto ab eodem Gellio sumptam
 lib. 13. cap. 11. Conuiuarum numerum à Gratiis ad Musas
 sinere. Sic veteres Bacchum Musis adiunxerunt, quia vino
 minimum vires ingenij excitentur: quam ob causam laudes
 sunt hominum veterum symposia: eoque nomine Homerus
 puto suos Heroas, ipsumque Vlysses inter pocula de rebus
 gè feriis facere differentem. quod Virgil. egregiè imitatus est.
 Scio quid Plutachus sentiat quo loco disputat, An sit inter po-
 ta de rebus grauib. differendum: sed locum indicare mihi
 est ad alia properanti. Videtur porrò Alciati carmen confectum
 agalmate illo διοῦσε καὶ ἀθανάτοισι lib. 4. Epigram. Græcorum
 quod tale est:

εἰπέ τί στί, ζυγόν καὶ παλλάδι; τῆ γὰρ ἀκοιτες
 καὶ πόλεμοι, παρὰ σὲ δ' ὀδύνην εἰλαπίνην.
 μὴ ὠπετῶς, ἃ ζεῖνι, Ἰῶν πέρι βίᾳ μετὰλλα,
 ἴσθι δ' ὅσοις ἔκλειθ' ἀίμοι τῆδε πέλω.
 καὶ γὰρ ἐμοὶ πολέμων φίλιον κλέθ'. οἷδ' ἔσ' ἔπιπυς μοι
 ἢ ἄθ' ὀδμηθεῖς ἐνδ' ὅσ' ἄπ' ἀκακοῦ.
 καὶ μερόπων δὲ φύνη ἐγγύθ' ἔμειν' ἢ μὲν, ἐλαίη,
 αὐτὰρ ἐγὼ γλυκεροῖς ὄπτευσιν ἡμερίδ' ἔμειν'.
 καὶ μὴν ἐδ' ἐπ' ἐμοὶ κούτηρ' ὠδύνας ἔπειτλη,
 λῦσα δ' ἐγὼ μὲν πᾶσιον, ἢ δὲ, κέρη.

Quem dialogisimum sic Latio donatum reperi:

Dicito, quid commune tibi est cum Pallade? namique

S picula sunt illi, sed tibi vina sacra.

Talia ne temerè Diuos spectantia queras,

Aduena, dicuntur quin cape verba prius.

Bella mihi curæ, tum belli gloria, & istud

India testatur robore victa meo.

Prodest illa virtus succo frondentis oliua,

Pocula sed nostro munere lata bibis.

Per me nec genitrix vllos est passa dolores:

Femur ego solui, sed caput illa patris.

Bacchus pater.] Bacchus, Liber pater, vt Neptunus pater,

Bacchus
 cur pater.

pollo pater. Liberum autem patrem nominatum aiunt, quod
 cum in India bellasset, multas secum feminas abduxisset, quæ
 Bacchæ dicebantur.

Bacchus
 & Pallas
 cur Ioue
 patre na-
 ti.

soboles utraque vera Iouis.] Bacchus Iouis ex Semele filius
 quo postea. Pallas ex Iouis capite nata, vt superius exposuimus.
 est. Suspicio hoc in loco non temerè Bacchum vnâ cum Minerva

na coniungi, & vtrumque sobolem Iouis dici: vt notet duo præstantissima munerâ homini à Deo concessa, quorum alterum ad vandas, nimirum prudentia; alterum ad corporis vires instaurandas, nempe vinum, pertineat.

ille semur soluit.] Hoc vberius in sequentibus.

huic vsus oliui.] Olea Mineruæ tribuitur, quòd semper vireat, *Olea quid Mineruæ facta.*

quòd aliquid semper habeat glaucedinis, & quòd oleum nihil contineat humidi admixtum, sed semper sincerum & à nigros persequeret: ita & virginitas, ait Phornutus. Sunt qui sertum olea assignent, quòd arbor hæc pacis sit symbolum; ideoque arma ferri dicuntur, bellaque suscipi, quò tandem commodius in pace viuatur. Gyrald. Syntag. 11. aliam habet rationem.

inuenit primus at ille merum.] Præter alios quam plurimos, testis est Plin. 7. cap. 56.

linguntur merito.] Antiphanes proinde τὸ ζῆλον idem ac τὸ πίνειν, aut πίνειν significare dicit, id est, viuere esse bibere.

abstemius.] à vino abstiniens. temetum, vinum antiquis fuit. Gellius lib. 10. Ouid. Metamorphos. 15.

-- gaudet q̄ meris abstemius undis. Varro:

Quantopere abstemias mulieres voluerint esse, etc. Nonius:

Abstemius.

Prudentes vino abstinent.

EMBLEMA XXIII.

QVID me vexatis rami? sum Palladis arbor.
 Auferte hinc botros, virgo fugit Bromium.

Videtur hic *prolixus* Superiori enim dixit epigrammā eum qui à vino abhorreat, haudquaquam prudentem esse: quod rationibus aliquor, si non omnino necessariis, saltem tamen probabilibus confirmari potest. Nunc autem prudentem à vino abstinere debere ponit. At hæc inter se sic conciliare facile, si dicamus prudentis esse vino moderatè vii: secus enim sumptum, rationem obturbat, curas, vigoremque animi impedit, ut merito cesserit in Prouerbum, Sapientiam vino cæcum umbrari, ait Plinius. Cuius quidem rei non inscius Romanus

illis, vino semper est vsus parcissimo. Capitale fuit Romanis
 matronis vinum attingere. vnde institutum, vt cognatis osculum
 ferrent, reprehendendi causa, quò indicium odor faceret si bibis-
 sent. Sed & M. Cato refert, non solùm probro affectas, sed mul-
 tatas quoque à iudice mulieres non minùs si vino vsæ essent,
 quàm si adulterium admisissent. Egnatius Metellus vxorem,
 quòd vinum bibisset, interemit: cuius facti nec accusatorem,
 nec reprehensorem habuit, vnoquoque existimante optimo ex-
 emplo illam violatæ sobrietatis pœnas pependisse, ait Val. Max.
 lib. 2. cap. 1. Et sanè, inquit, quæcunque femina vini vsum im-
 moderatè apperit, & virtutibus omnibus ianuam claudit, & de-
 tinuisse. Polybius etiam testis est, matronas liberas vino ab-
 te tricesimum, vt etiam seruos, item & ephebos omnes ad annum vi-
 tradunt. Proditum est ab Aeliano, lib. 2. cap. 37. De var. hist.
 Zalcenci legem apud Locrenses fuisse, qua si quis merum bibis-
 ser, nisi valetudinis causa medico id iubente, morte muçtabatur.
 Ex quibus perspicuum est, quàm olim odio habiti sint ebriosi,
 vinoque dediti. Porrò hîc oliua, Mineruæ arbor, vitem incre-
 par, quæ suos ramos implicet, & admoueat oliuis. Sumptum est
 autem distichon ex eo Græco incerti:

Romulus
 sobrius.
 Matrona
 Rom. vi-
 num non
 attinge-
 bant.

Quibus
 vinum in-
 terdicere-
 tur.

Fons Em-
 blematis.

παλλὰδ' ὅ ἐμὶ φυτόν, ἑορμαίε τί με θλιβέτε κλώνες;
 αἰεὶτε τὰς ῥότους παρθένοι & μεθύω.

Quod Iambicis dimetris sic reddidit Politianus:

Quid me implicatis palmites,
 Plantam Minerua, non Bromij?

Procul racemos tollite,
 Ne virgo dicar ebria.

Retuli paulò antè monitum Polybij tertè graue, λαθεῖν ἐστὶν ἀδύ-
 νατον τὴν γυναικα πῖσσω εἶναι, fieri non posse, vt quæ vinum bi-
 berit mulier, lateat. Bellè consentit illud Varronis ex Agathone:
 Virgo de conuiuio abducatur idèò, quòd maiores nostri virginis
 acerbæ aures Veneris vocabulis imbui noluerunt. Ouid. 3. artis:

Turpe iacens mulier multo madefacta Lyao,
 Digna est concubitus quoslibet illa pati.

An verò etiam conciliabimus ad epigraphâ huius distichi Plau-
 tinum istuc? Non vinum moderari, sed vino solent, qui quidem
 probi sunt.

sum Palladis arbor.] Plin. lib. 12. cap. 1. & lib. 17. cap. 44.
 testis est. Phornutus & Martianus Capella lib. 6.

Minerva oliua sacra, Pacifera dicta: humanis visibus non possit
 batur, nec temerè Deorum aris accendebatur. Græci quidam
 gabant ab impudicis plantatam crescere, fructumue ferre. itaque
 à virginibus, & castis duntaxat inferi volebant.

botros.] Botros, gemma. pro tacemo accipitur *ovum dicitur*
virgo fugit Bromium.] abhorret à vino.

Bacchus
 Bromius.

Bromius autem Bacchus dicitur: *ναγὸν τὴν ἑσπέρην* refertur,
 est. tonitru, qui dum nasceretur, est auditus, vt fabulantur
 à *ἑσπέρη*, fremo. Ouid. Metamorph. 4.

— Bacchumq; vocant, Bromiumq; Lyæum.

Inuenal. 6. Satyr.

— Bromium committere noli.

& ad rem appontè Theogoniæ scriptor non inuenustus,
 lades:

A strepitu Bromius, quòd vociferetur Iacchus:

Quòd curis soluat corda, Lyæus erit.

Reperi citatur ex Ennio Athamante:

His erat in ore Bromius, his Bacchus pater,

Illis Lyæus vitis inuentor sacra.

EMBLEMATA:
In statuam Bacchi.
DIALOGISMVS.
XXV.

XI

BACCHE pater, quis te mortali lumine nouit,
Et docta effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnoſſida uidit,
Atque illo pinxit tempore, qualis eram.
Cur iuuenis, teneraq; etiam lanugine uernat
Barba, queas Pylium cum superare ſenem?
Numeribus quandoque meis ſi parcere diſces,
Iunior, & forti pectore ſemper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua deſunt;
Quos niſi dementis talia ſigna decent?

H 2

Hoc do-

Hoc doceo, nostro quòd abusus munere sumis

Cornua, & insanus mollia sinistra quatit.

Quid vult ille color membris penè igneus? omen

Absit, an humanis vreris ipse focus?

Cùm Semeles de ventre parens me fulmine traxit

Igniuomo, infectum puluere merfit aquis.

Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit vndis:

Qui non, ardenti torret ab igne iecur.

Sed nunc me doceas, qui vis miscerier? & qua

Te sanus tutum prendere lege queat?

Quadrantem addat aqua, calicem sumpsisse salerni

Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat.

Stes intra heminas: nam qui procedere tendit

Vltra, alacer, sed mox ebrius, inde furit.

Res dura hæc nimium. sunt pendula guttura, dulcet

Tu fluis. heu facile commoda nulla cadunt!

*Vini in-
commodi-
tas.*

Bacchicæ statua profert ἐπιμύθησις ἠδὲ διῆγοι per Dialogos quo demonstrat incommoditates & damna quæ remissionem consequantur: nam ex immodica vini potione ebrietas ebrietate furor, quo nihil vel miserius, vel exitiusius videndum cogitari potest. Deinde sumendi vini legem quandam scribit omnibus vtilem, & planè necessariam. Omnia significat diligentius aperiam, ne quid interturbem. De fugienda ebrietate Plinius fuscum orationis titulum exprompsit lib. 14. tom. 1. cap. Proverbum, Vinum caret clauo: & Vinum senem, & nolentem, saltare impellit. Plato 3. De Repub. & 6. De Legibus.

*Bacchus
Liber pater.*

Bacche pater.] Cur Baccho Liberi patris impositum non Plutarch. explicat καὶ φιλ. ῥαμναίων libro: quòd nimirum non liberis libertatem ingeneret. Nonnulli enim per vinolentiam liberi & feroces efficiuntur: aut quia liba exhibuerit, aut quia apud Eleutheras urbem Bœotia, Eleutherius, i. Liber appellatur.

mortali lumine.] humanis oculis. hæc ad figmentum. Non nefas olim fuit Deos fuisse homines putare.

Praxiteles.

Praxiteles, qui me, &c.] Id Plinius attigit inter plurimorum sculptoris opera laudarissima lib. 34. cap. 8. Oriundus hic sculptoris artis artifex ex ea Italia parte, quæ quondam magna Græciae pars fuit.

tebatur, & ob artis excellentiam ciuitate Romana donatus.

rapientem Gnosfidā.] Ariadnen intelligit, Minois Cretēsiūm
regis filiam, quæ Thesei amore capta, Minotauri necandi occa- *Ariadne
à Baccho
raptā.*
sionem ei præbuit, ea lege vt se vxorem duceret. Sed eam The-
seus in insula Naxo somno sepultam reliquit, cuius misertus
Bacchus eam sibi connubio iunxit, quam in cælo raptam, Coro-
nam Gnosfiam appellant.

Cur iuuenis, &c.] Ouid. 3. Fastorum sic:
Sive quòd ipse puer semper iuuenisq; videris,
Et mediā est atas inter vtrumque tibi.
& in Metamorph.

*Cur iuue-
ni Bac-
chus.*

- - tibi enim inconsumpta iuuenta,
Tu puer aternus, tu formosissimus. -

Iuuenis ideò effingitur, quòd ad iuueniles annos molliter
transigendos maximè conferat, si parcius, &, vt decet, sumatur:
vel quòd hilares & lætos faciat. Gyrald. Syntag. 7.

Lanugine.] Barba molli, à lanæ similitudine, vt est in cotoneis
malis.

Lanugo.

queas Pyliū cum superare senem.] Allusio est ad Prouerb. pro-
ximè citatum, Senem vel nolentem vinum saltare compellit:
cui conuenit illud ex Athenæo:

ὄν κῆρ φρονέοντες ἐς ἀφροσύνην ἀναβάλλει: hoc est,
Insanire facit sanos quoque copia vini.

*Vini in-
sanire fa-
cit.*

Huc spectat quod Plato De legib. 1. ait: non solum senem fieri
puerum, verum etiam temulentum. Per senem Pylium
qualem Nestorem Homerus celebrat in Iliade. Quem tamen
cum de Bacchi iuuenta non de vi, sed de ætate & tempore in-
telligendum esse mihi facile persuadeo cum Ioan. Fratre, viro sa-
ne docto; mirari enim possit aliquis Bacchum iuuenem semper
videri, cum sit ille Nestore annosior. Nam & apud Lucianum
Iupiter ridet Cupidinem, qui se puerum esse iactet, cum sit *ἀγ-
καλὸς* tubens admitto, vt cruditam dignamque quæ probetur omnium
calculus.

Tympana non manibus, &c.] Tympanum luxuriæ instrumen-
tum dicitur à Iustino, lib. 30. Suspicio Baccho tribui tympanū,
inquam hilaritatis signum notissimum, vel propter strepitum
conditum, quem edere interdum solent qui vino sunt onusti.
Plutarchus de Ptolemæo Iuniore, qui temulentus in palatio,
tympano comploso obambulabat, Grate, inquit, & calamiro-
sum

*Tympanū
cur aduers-
tum Bac-
cho.*

sum si Cleomenes opperiretur otium dissolutū Regis Cybæ
 præstigiatoris, vbi primū ille tympanum posuerit, & tripudium
 cetus dimiserit. Græcè ita: δ' ἄν γὰρ εἰ Κλειομένης κάθηται
 τραγῆρου βασιλέως χαλῶν ἀναμύθων, ὅταν πρῶτον ἀπόδηται τὸ
 πᾶνον, καὶ κρηπεπίυσῃ τὸν θίασον.

Cornua
 Bacchi.

capiti non cornua desunt.] Ouid. in Epist. Sapphusæ

Accedant capiti cornua, Bacchus eris.

Nam prius ab Orpheo in Hymnis βακίρας, καὶ δίκρας est
 pellatus. Diodorus in 5. rationem reddit, quod prius boues
 go iunxerit, vel quod Ammonis filius fuerit, qui capite aricæ
 pingebatur. Cornua pro audacia Phornutus accipit, quod au
 ces vinum reddat. Veteres cornibus pro poculis vsos, & eam
 causam Bacchum dici cornutum & remulentum scholiastæ
 dam tradunt.

Vini vsus.

Hoc doceo, nostro, &c.] Sic Plin. cap. 1. libro 23. Vino molli
 nerui iuuantur, copiosiore læduntur, sic & oculi. Stomachus
 creatur, appetentia ciborum inuitatur, tristitiæ cura hebetatur
 vrina & albor expellitur, somnus conciliatur: Contrà, si nimis
 adhibeatur vini vsus, belluina cornua capessimus, & in furoribus
 intolerabilem nonnunquam ruimus.

ait
 unde dicitur.

Hoc doceo, nostro quod abusus, &c.] Non me fugiebat, vt
 vini, τῷ οἴνω, appellationem Plato in Cratylo deduceret, nempe
 παρὰ τὸ οἴνωτος τὸν νόον ἐμπιπλωῶν, quod opinione mentem
 pleat: vel, vt etymolog. ἀπὸ τῆς οἴνωτος, eo quod iuuat & recreat.
 Sed ad hunc locum mihi satisfecerit Plutarchi monitum in
 Sympos. Probl. 10. cuius hæc est sententia: Quod verò
 nimium est, vt in consultatione de rebus arduis imprudens
 imperitus rerum sequatur prudentiores, hoc vinum ebriis
 mit. Ideo enim Plato vino nomē ait inpositum esse οἴνω, quod
 efficiat, vt qui biberint, sapere se putent. οἴνω νοῦν ἔχει.

quod abusus munere sumit cornua.] Athenæus lib. 13. οἴνω
 ποῖντ εἰς τὸ σῶμα, ἵπνια πλεῖστα καὶ ἵπνια καὶ τὰ κλεινότερα: Vnde
 in corpus descendente, ascendunt verba improba & furiosa.

Cornua
 quid.

sumit cornua] in effusam prolabitur audaciâ. Ouid. 1. Amor.

-- tunc pauper cornua sumit.

& 4. Trist.

Iam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsit;

Nec mihi sumendi causa sit vlla velim.

Idem 3. Amor. eleg. 10. quo ioco significat se resipuisse, & amoris
 laqueis extricasse se, ait,

Venerunt capiti cornua fera meo.

Plato Dialogo De impositione nominū, οἴνω dictum vult, quod

ὁ οἴνου, nempe δὲ τὸ οἴνου ἡμῶν ἐμπιπλᾶν. quod Horatius 1.
Carm. videtur circumlocutione expressisse:

-- *sua tene cum Berecynthia*

Cornu tympana, qua subsequitur cacus amor sui,

Attollens vacuum plus nimio gloria verticem,

Addis cornua pauperi.

Quid. 4. Falorum:

Mitte pater caput huc, placatq; cornua veras.

Quo loco admonendi mihi sunt Philologi, Bacchum veteribus Bacchus
cornutus
quid fin-
xerint.
μαγιστῶν depictum, id est cornutum, aut cornigerū: vel quod
primus rationem boum copulandorum ad agriculturam inue-

nisse credatur: vel quod eius pater Ammon cornutus colebatur.

Plato aliam causam historicam rerulit 2. Legum, & post eum

Athenæus Dipnosoph. 2. Olim soliti erant in capiendo potu

cornibus uti pro poculis. hinc verbum *κέραιος*, pro, vinum fun-

dere: & *κράτηρ*, quasi *κράτης*, quod à nomine *κίρας* deflexum

est. Pompeius Festus ad moralem sententiam accedit, quod qui

remulenti sunt, adeò interdum truces apparent, ut cornua ha-

bere videantur. & Scholiastes Horatij ad Odam 19. secundū

Carm. ibi,

Te vidit insons Cerberus aureo cornu decorum --

aut cornua Baccho tribui solita, quia ebrietas arrogantiam & au-

daciam gignat.

mollia sistra.] Ebrius ad musicam, ut asinus ad lyram. Sistro Sistrum.

dulci & sonoro instrumento in sacris Isis diis utebantur veteres.

Martial. *Hac quatiet tenera garrula sistra manu.*

Quid. de morte Tibulli, *Quid nos sacra inuant, quid nunc Ae-*

gyptia profunt sistra? De sistro, Pierium Hieroglyph. 48. di-

ligenter euolue. Instrumentum hoc æneum fuit, curuum ad le-

betis formam, ut Plutar. commentario de Iside rerulit: circum

erant parua quædam cymbala seu tinnabula, & in eius parte

superiore sculpta erat felis humana facie; in ima vero, figura Isi-

dis & Nephthys.

Quid vult ille color membris, &c.] Nuda fiebant Bacchi simu- Nudus
Bacchus.

lacræ, inquit Phornutus, ut naturam vini ostenderent, quod arca-

na detegat. Horat. 1. epist. *Quid non ebrietas designat? operta re-*

cludit. Rubedo autem colorem satis indicat, hincque cognomen Igneus
Bacchus.

Ignigenæ habuit. Strabo lib. 13.

Cum Somaes de ventre parens, &c.] Notissima est fabula, quam

fusè tractat Ovid. 3. Metamorph. dicitur opera matris Bacchus

vetero produsse, fabula vimirum calorem eius & feruore innuen-

Fabula de
ortu Bac-
chi ad
quid.

te, ait Phornutus: tali enim natura est vinum, vim obtinens
parem. Sed apud Poëtas est: Femori Iouis infutum ad
ctionem venisse, quòd secundò femoribus vinum mature
perficiatur. cum primùm enim maturum est, vlti profusius
imperfectum: sed pedibus calcatum, fit perfectius. Nam
illa generatio fit in autumnii maturitate, quæ est etiam tum
vigente. At cum calcatur, & pedibus exteritur, id femoribus
fici videtur, Et hæc quidem *φυσικῶς*. Alij modo alio enarrant.
Prouerb. Perdidisti vinum infusâ aqua, fabula huius origo
fertur. Veteres enim merum bibebant, non sine noxa, domo
Staphilius Sirrheni filius docuisset vini diluendi rationem.
to etiam admonebat, Bacchum temulentū Deum sobrijs Nym-
phis temperandum esse, id est, vinum aqua miscendum, quod
hoc Epigrammate Meleagri compertius est:

Αἰ νύμφαι τὸν βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἤλαβ' ὁ κῆρ
νίψαι, ἵπῃς τέρφης ἄρτι κυλιόμην.

τέρφης σὺν νύμφαις βρόμι φιλ' ἢν δέ νιν εἶργης
μίσγας, δέξῃ πῦρ ἐπ' καιόμην.

Id ego ita olim conabar reddere:

*Prosiylt rapido cum Bacchus ab igne puellus,
Est Nymphus lotus puluerulentus adhuc.*

*Cum Nymphis ideò gratus sit Bacchus: at illum
Nî miscere sinas, igneus ardor erit.*

Ponticus Heraclides lib. De allegorijs Homericis, id perspicue
doeuit, citans illud ex Iliad. ζ. ὅς ποτὲ κεννομένωσι διανύσσειο
γας, &c. ait enim Bacchū seu Dionysium *καινόμηνον* appellari
Poëta, id est, insanum & furentem, quòd nimio vino insani
mines fiant. Bacchi nutricibus, vites intelliguntur, quas Lycus
gus pepulit per montem Nyseron: quia consuetudo fuit alle-
uandi vini causa admiscere marinam aquam. Idem videtur fer-
tire Athenæus Dipnosophist. II. cap. 3. quo loco rationem red-
dit, cur Nymphæ dicantur Bacchi nutrices, nempe quòd aqua
immista vinum augeat, & temperet. Prisci autem illi Ioui duas
nutrices, Lunoni vnam, Apollini duas, Baccho plures attribue-
runt, quòd oporteat hunc Deum pluribus nutricum Nympharum
mensuris mansuefactum esse ac domitum. Huc adscribere
non piget lepidum Cœlij Rhodigini Epigramma, quod, nisi
lor, è Græco confluxit:

Ardentis Semeles audens puer excidit aluo,

Ardebatq; vno mater & ille rogo.

Et spes nulla super misera succurreret matri,

Bacchus
Nymphis
semper a-
dus,

Nymphæ
Bacchi
nutrices.

At puer in flammis non tamen ustus erat.
Ogygis occurrit, sed non prius attigit illum,
Succubuit multa quam Iouis ignis aqua.
Ignis abit, sed non abiit vis ignea prorsus,
Quiq; cuncti summæ parcit, in ima furit.
Quisq; igitur procul: O puerum ne tangito, clamat,
Quisquis es; ignis enim est, ni prius imbre laues.
 Huc facit illud Plutarch. disputatione, An seni regenda Respub.
 Aquam mero miscemus, quo Deum furentem (vt cum Platone
 ait) sobrio altero castigatum temperemus. ὡς φησιν πλάτων ἐ-
 πί τοῦ μινυμυμῆ αἰεὶς ὑδωρ ἀκράτῃ, μαγνόμενον θεὸν ἐτέρω θεῷ ἢ-
 φησι σαφροῦς ἰσθῆς καὶ λαὸς οὐδμον. Idem de philosophis, qui non
 minus literatis sermonibus condiunt apparatus conuiuij, quam
 vinum aqua diffusa diluit, ἕχ ἤπην τοῖς Μύσοις τὸν Διόνυσον ἢ τοῖς
 Νύμφαις κεράννουτες: non minus Bacchum Musis, quam Nym-
 phis permiscentes. Huc pertinēt Cnemonis verba ad Nauticlé,
 lib. 5. Aethiop. hist. apud Heliodor. καὶ μοι δοκεῖς καὶ τοῦ δαιμό-
 νιον μάλιστα σιωπεῖναι, τὸν ἐρίμην τῶ Διονύσῳ συγκαλιθῆναι, καὶ λόγων
 ἰδὸν μοι τῶ πὸ τῶ σιωπῆσαι. Videris mihi sacrae rei tenere opti-
 mationem, qui coniungis Baccho Mercurium, & orationis
 condimentum poculis admisces. Eiusdem lege quaestionem pri-
 mam Sympos. 3.
 Hinc sapit hic, liquidis, &c.] Idem est illud Antinoi, ni fallor;
 apud Homerum Odyss. φ.
 - οἶνον σὲ τρέφει μελιθεῖς, ὅς τε καὶ ἄλλος
 ἐλάτῃ φ, ὅς ἂν μιν χανδ' ὄν ἐλη, μὴ δ' αἰσιμα πίνῃ.
Vinum ledit dulce, quod et alios
Ledit, quicumque ipsum abundanter capit, neque decenter bibit.
 At quæ causa incusandi vini, si quis damnum inde consequatur?
 ἐπὶ οἶνον ταῦτα ἐδ' ὁ δ' ἰόνυσος πίνῃ. τὸ δ' ἄμετρον τῆς πόσεως καὶ τὸ
 πῆρ τῆ καλῶς ἔχοντος ἐμφορεῖται τῆ ἀκράτῃ. ὅς δ' ἔμμετρα πίνῃ, ἰλα-
 ρῆται καὶ μὴ καὶ ἠδίων γήσονται. Theocritus Eidyllio 13. à Baccho
 dati hominibus lætitiā & dolorem ait:
 οἶνα δ' ἰόνυσος δ' ἄκ' αὐδ' εἰσι χάσμα καὶ ἄχθος.
 Fabulam hanc scio à variis accommodari variè. Referam, si com-
 modè possim, quæ Philo Iudæus habet lib. Quod omnis probus
 liber, de Theodoro & Lysimacho loquens: Cum, ait, Lysima-
 chus præterea rogasset, num & è patria fugatus esset propter suo-
 rum inuidiam ciuium: respondisse, Nequaquam, sed propter
 excellentiam ingenij, quod patria minimè capiebat. Sicut enim
 & mele Baccho grauida cum non potuisset perferre vterum, Iu-

pitur eam miseratus, abortiuum ambussit, & inter Deos
sic cum patria mea minor esset, quam ut caperet Philosophus
bonus quispiam, siue Deus, siue Genius, Athenas in locum
tunatiorem commodioremque me transtulit, &c.

torret ab igne iecur.] Horat. 4. Carmin.

Comest labore maximi,

Si torrere iecur quaris idoneum. Idemque:

— meum

Feruens difficili bile tumet iecur.

Vide Athenæum 10. Dipnosoph. cap. 9. Plin. lib. 14. cap.
De Alexandri vinolentia.

Sed nunc me docent, &c.] Non sat fuit ostendisse incommo-
& aegritudines, nisi remedia quædam adhibeantur. Præceptum
itaque est de vino temperatè sumendo, nimirum ut quarta
aquæ semper immisceatur. quod tamen præceptum pro statu
locorum, temporum & personarum ad *ἰσχυρίαν* reuocandum
est. Prouerb. Episcythifare. Athenæum 10. cap. 8. & lib. 14.
15. Quò etiam pertinet illud ex Græcis epigrammatis:

Βάκχε μέτρον ἄριστον, ἢ μὴ πολὺ μὴδ' ἐλάττω,

ἔστι γὰρ ἡ λύπησιν ἀπὸ τοῦ, ἢ μανίας.

χαίρει κελιάμυρον τρεῖσι νόμοις τίτρωται αὐτὸς,

τῆμ' καὶ θαλάμοις ἔστι ἰτιμόνετα.

ἂν δὲ πολὺς πινούσῃ, ἀπέσρωται μὲν ἔρασι,

κακτίσται δ' ὕπνῳ γείνοι τῷ θαλάμῳ. id est,

Nec minor esto modus Bacchi, nec largior æquo,

Hinc maror mentes occupat, inde furor.

Quartus tres secum Nymphas admittere gaudet.

Sic thalamis aptus, coniugioque venit.

Namque solet teneros contemnere multos amores,

Et sanuum morti conciliare parem.

intra heminas.] Significat ultra mediocres mensuras nihil ad-
ijciendum, vel sobriis mensuris utendum. Neque enim Græcorum
veterum, bibacitate insigniam, aut Germanorum nostri
huius temporis consuetudo probanda, qui inter conuiuandum
potando cærent.

max ebrius, inde furit.] Gallis veteribus non ebrietas modè
sed ebrietatis comes rixa & concertatio à Platone, alijque
busdam notatur. In cuius culpæ societatem Germani à Cornelio
Tacito vocantur, pari que & vinolentiæ & contentionis appella-
lantur nomine: sic enim ille: Aduersus sitim non eadem tempe-
rantia, diem noctemque contiuare potando nulli probum.

Vino quo-
modo uten-
dum.

Indulseris ebrietati suggerendo quantum concupiscunt, haud minus facillè viuis, quàm armis vincuntur. Crebræ, vt inter violentos rixæ, raro conuicijs, sæpius cæde & vulneribus transfunguntur. Hæc Tacit. Obiter adijciam quod memini legere me apud Firmicū Maternum, auctorem non postremi nominis, libello quo Paganorum errores conuellit: Lycurgum Thracium idè vites excidi iussisse, quia vinum in Thracia insaniam furoremque pareret: quò pertinere pato initium Odes lib. I. Carm. Horat.

Natis in usum latitia scyphis

Pugnare, Thracum est. tollite barbarum

Morem, verecundumq; Bacchum

Sanguineis prohibete rixis.

Qua ratione etiam Alistyages apud Xenophontem, cum Cyrum rogasset, quam ob causam à vino abstinuisset inter conuiuandum: quia metuerem, inquit, ne in cratere mixta venena essent. cum enim tu ad natalitia amicos adsciuisisti, facillè obseruabam enim vos, ait, neque mentis neque corporis esse com-
potes.

*Res dura hæc nimium, &c.] Dura quidem, iis potissimum, qui
Abi omnia effusè licere volunt.*

Gramen.

EMBLEMA XXVI.

GRAMINEAM Fabiopatres tribuere corollam,
 Fregerat ut Pœnos, Hannibalemq; mora.
 Occulit inflexo nidum sibi gramine alauda,
 Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
 Saturno Martiq; sacrum, quo Glaucus adese
 Polybides, factus creditur esse Deus.
 His meritò arguitur nodis tutela salutisq;
 Herbaq; tot vires hac digitalis habet.

Gramen
 quid sig-
 nificet.

GRamen herbam, quæ aliis est sanguinaria, celebrat, veteri
 tutela, præsidij salutisq; symbolum. Ex ea enim corona præ-

dicta

minea fiebat apud Romanos maximo in pretio habita. Sed & proprias quasdam in ea vires esse exemplo est Alauda, Martis avis, quæ nidum gramineis ramulis vallare soleat. Adhæc Saturno & Marti gramen est consecratum, ne quis eam in minimis habendam putet. Postremò comeso gramine Glaucus, Deus marinus est habitus. His omnibus tanquam notis arcanis defensionem, salutemque intelligimus: quibus vilicebit, quoties effugij, aut præsidij spem voluerimus ostendere: vt si potentior aliquis nos opprimere conetur, aut quispiam in nos malè affectus noxam inferre, nos in legum tutela, & iuris nostri innocentia fiduciam collocando, prouerbiali hoc schemate vtemur, dicem utque nos gramineas habere frondes. Vt autem varij sese casus offerunt, ita diuersis modis istuc vsurpari potest. Graminis symbolum significare mihi videtur certissimum erumnarum omnium, & infortuniorum quasi præsens alexipharmacum: quod & de disciplinis humanioribus, integritate animi, aliisque generis eiusdem, quorum portus tutissimus est, intelligi facile potest. De gramine Plin. cap. vlt. 24. lib. Athenæus 7. Et hæc, prima mea coniectura fuit, inops quidem consilij, quod verum fateri cogor, vt ætas in qua minutias hæc commentabar. nunc verò Emblematis huius veram sententiam repeto ex Festo Pompeio, cuius hæc verba: Herbam do, cum ait Plautus, victum me fateor significat: quod est antiquæ & pastoralis vitæ indicium: nam qui in prato cursu aut viribus contendebant, cum superati erant, ex eo solo in quo certamen erat, decerptam herbam aduersario tradebant. Citatur ex Attio,

Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt.

Plinius de obsidionali corona, dari solitam è gramine testatur, quod gramè decerptum erat quo loco obsessos seruasset aliquis. Summum enim apud veteres victoriæ signum fuit herbam porrigere victos, hoc est terra & altrice humo & humatione etiam cedere. Idem Plin. de elephanto lib. 8. Mirus pudor est, victusque vocem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit. Itaque herbam dare siue porrigere gramen, est sese fateri victum, agnoscere victorem, præsidij & salutis auctorem reuereri.

Gramineam Fabio, &c.] Corona graminea (quæ & obsidionalis) duci dabatur ab iis quos obsidione liberarat, ait Gellius: ea que fiebat è gramine quod eo loco natum esset, intra quem clausi erant qui obsidebantur. Hanc coronam s. p. q. r. Fabio Maximo dedit bello Pœnorum secundo, quòd urbem Romam obsidione hostium liberasset. Hac nullam aliam fuisse nobiliorem, quæ

*Corona
graminea.*

quæ nunquam nisi summa desperatione daretur, Plinius 11. cap. 3. 4. & 5. memorat.

*Patres,
Senatores*

patres.] Romani Senatores, quod erga Rempubl. parere esse animo deberent, sic nominati. Sallust. in Catil. hi velate te, vel curæ similitudine, patres appellabantur.

Pœni.

Pœnos Hannibalemq̃.] Id est, Hannibalem Carthaginensium Ducem. Pœni, quasi Phœni, quia duxerunt originem à Phœnicibus. quam tamen derivationem ab alijs usurpata[m] refert Pompon. Sabinus ad principium Aeneid.

Fab. Maximus.

mora.] cunctatione. Hinc Fabius cunctator appellatus, de quo Poëta 6. Aeneid. Ennium imitatus, sic:

Vnus qui nobis cunctando restituit rem.

*Anima-
dum qua-
rendam
falsaria.*

*Alauda
in grami-
ne nidifi-
cat.*

Oculis inflexo nidum, &c.] Quibusdam aubus & bellis herbarum quarundam cognitio est à natura instra, vt quod arte maxima & diligenti obseruatione homines ipsi sciunt, hæc natura beneficio sentiant. Quod autem alauda siue galerita nidum ex gramine cõficiat, ex veteri Prouerbio sic expressum est à Cassiano Basso scholastico, lib. De agricultura: Galeritæ, inquit, in gramine nidificant. vnde etiam Prouerbiū,

ἐν κρυφῷ κρύβει τὸ συγλὴ κίχρη τῆς ἀγροῦς:

Ramosum gramen nido occultatur alauda.

Solet enim alauda peculiari quodam amuleto suum lustrare nidum, impositis quibusdam ramulis graminis, sicuti aquila callicritho, cornix verbenaca lupina, turdus myrto, palumbes laureis vt ex Zoroastræ magi 15. *χαρπορικῶν* retulit literatissimus Belgij decus Iunius, adagio,

Alauda in nido latet gramen.

Glaucus.

quo Glaucus adeso, &c.] Id variis modis ab Athenæo libro 7. cap. 16. & alijs narratur. Hic piscator fuit Anthenodius, nativus di peritissimus, qui vel cunctos sui temporis natatores in vada exuperabat, ait Palæphatus: nam solebat è portu spectantibus donec iam extra eorum esset prospectum, enatare. Cùm autem rediret, persuadebat sese in marinis fluctibus vixisse; hincq̃ Marinus Deus primùm est nominatus. Tradunt alij cum alijs quando ob nimiam piscium, quos ceperat, multitudinem fuisse defessum, onusq̃ue in media via abieçisse: vnum ex piscibus moribundum herba gustata reuixisse, & in fluuium prosiliisse, quod cum Glaucus obseruasset, eadem herba comesa, immortalitatem adeptus putatur. Prouerb. Glaucus comesa herba habitat in mari. Plinius lib. 9. cap. 16. & lib. 32. cap. 11. Ausonius: 50

*Sic Anthenodius Bæotia per freta Glaucum,
Gramina gustatu postquam exitialia Circes
Expertus carptas moribundis piscibus herbas
Sumpfit, Carpathium subiit nouus accola pontum.
Ille hamis & rete potens scrutator operi
Nereos, a quo ream solitus conuertere Tethym
Inter captiuas fluitauit prado cæteruas.
Ad id respexit Franc. Picus Mirandulan. in Voto pro salute con-*

ugis (mihi enim aliud agenti pridem locus ille occurrit.)

Num mihi firmari possent mea vota, maligno

Impete depulso morbi? num pallida tabes?

Num tetræ pelli poterit mors improba succis?

Gramine vel Glauci vel prisca Paonis arte?

Quòd dixit gramen Saturno & Marti sacrum, Aischyrión Sa-

mius in quodam Iambo ait, Saturnum feminasse gramen, quod

vocat gramen Deorum: Marti autem, quòd in campo Martio

Romæ cresceret, & Martiali donaretur præmio. Horat. princi-

pio 4. Carminum:

Te per gramina Martij

Campi, te per aquas, dure, volubiles.

Horatius 3. Carm. Od. 7.

Quamuis non alius flectere equum sciens

Aequè conspicitur gramine Martio.

Scruus nititur causam reddere, cur gramen Marti sacrum sit: &

Quid, etiam in Fastis. Reuera gramen & in nominis ratione, &

te ipsa, cum Matte aliquam habere similitudinem videtur: nam

Gramen & Gradius (quod Martis cognomen) à gradiendo

& serpendo duci videntur: & cum sit castrametario, locus com-

modus, id est planities campi deligitur ab Imperatorū ministris,

quo loci solet esse gramen, cuius omninò tollendi vel auellendi

nulla ratio esse potest; ideoque puto ab Ouidio, epitheto ad

rem accommodato, inexpugnabile gramen appellatum esse, &

transformat.

Polybides.] Polybi filius. In eo patronymico fateor me hæ-

sisse: sed hunc, quanquam leuem, scrupulum exemerunt pro-

topographi ex Argonautiæ. Apollonijs scholiaste. Plerique no-

tant, Polybidem Parisiensis viri eruditi mihi pridem significa-

tè denominatum, quod ipsum non videretur abhorreere à Glau-

ci viuacis fabula: Sed huic tamen coniectanco vt non planè sum

assensus, sic neque omninò repugnaui.

*Gramen
cur Sa-
turno &
Marti sa-
crum.*

Polybides.

nodis] *notis*, *symbolis*.

digitalis.] *δακτύλιος*, vt *Aristolochia μάργα* ἢ *δακτύλιος* à digitorum forma, qui intersecti sunt. q. d. herba hæc virescit
 ras habet, etsi digitum non excedat. *Plin.* 24. cap. 19. Sunt &
 aculeatum gramé vocant trium generum, cum in cacumine
 lei sint, plurimum quini, *dactylon* vocant, &c.

Nec verbo, nec facto quenquam lædendum.

EMBLEMA XXVII.

ASSEQUITUR, *Nemesis*q, virum vestigia servat,
 Continet & cubitum, duraq, frena manu.
 Ne male quid facias, neve improba verba loquaris:
 Et inbet in cunctis rebus adesse modum.

Nemeseos nomen, ut hinc ducam initium, ἀπὸ τοῦ νέμεσος, indignari, succensere, iuste accusare. νέμεσις verò apud Latinos nomen non habet, Plinius testatur lib. 28. cap. 2. & Avianus eidyllio de Mosella:

— *Latia Nemesis non cognita lingua.*

Adrastia etiam dicta ultrix superbiorum & arrogantium verborum, ἡ κάρως ὑπερ ὄγκων καὶ ἀχαλίμων λόγων: ait Suidas. Pausanias Adrastiam ἀπὸ τοῦ μηδέν αὐτῆν ἀποδιδράσκειν: ἐστὶ γὰρ ἡ παρὰ τοῦ μηδέν ἀνέκφυκτῶν καὶ ἀναπόδρασον: quòd nimirum ipsam test effugiat: nam diuina ultio est inevitabilis, quæque non potest effugi. Quo sensu puro dictum à Catullo,

— *precesq; nostras*

Oramus caue despuas ocello,

Ne pœnas Nemesis reposcat à te,

Est vehemens dea, laderè hanc caueo.

Idem Pausanias in Atticis, auctor est, Nemesein, siue Rhamniam scelerum vindicem habitam, potissimumque contumeliosos & elatae mentis hominibus succensere, illosque iuste persequi & punire. Macrobius 1. Saturn. 17. eam contra superbiam solitam scribit: nec defuere qui apud Hesiodum Nemeseim Iustitiam interpretentur, cum cecinit, αἰδώς καὶ νέμεσις, pudor & Nemesis homines reliquere, & ad immortalium cœtus evolarunt. Sæpenumerò pingebatur cubitum sistēs, & frenum manu tenens. De qua illud est in Græcorum collectaneis lib. 4.

ἡ νέμεσις ἀπολέγει τὸ πῆχει τῷ τε χαλίῳ,
μήτ' ἀετῶν ἢ ποιῶν, μήτ' ἀχάλινα λέγειν.

Præmanus cubitum ostentat, gerit altera frenum:

Et aliud eiusdem serua: hæc admonet os cohibe.

Contineo Nemesis cubitum, quæ causa, requiris?

ἡ νέμεσις πῆχυν κατέχο, τίνος ἔνεγκε; λέξες,
καὶ σὺν ἀπαγγέλλω μηδέν ὑπερ τὸ μέτρον.

Contineo Nemesis cubitum, quæ causa, requiris?

Præcipio cunctis rebus adesse modum.

Plato Dialogo 4. De legibus Nemeseim iudicij angelum appellat. Dicitur enim sua sententia proximè accedit ad nostram religionem: Non enim ex diuinis oraculis verè persuademus supremum rerum omnium opificem nihil latere, nihilque omnino impunè reliquere: quippè qui, ut cecinit Orpheus,

πάντ' ἰφθαλμῶν, καὶ πάντ' ἀκείδ, καὶ πάντα ὄρα βλάδ.

Idem Tragic. Seneca:

Dominare tumidus, spiritus altos gere:

*Nemesis
vindictæ.*

S equitur superbos ultor à tergo Deus.

Prouida itaque fuit admodum veterum in moribus componendis cura, diligentiaque, qui vt ostenderent superbiam Deo alijs vitis inuisam esse, dixerunt eos qui hac correpti essent, modo censura diuina, sed etiam indignatione puniri: idcirco proprium ad hanc vltionem numen adhibere, Nemeseos nomine nuncupatum. Colligere est enim è multis, quatuor primis (ait Ficinus) nempe legem, iudicium, iustitiam, Nemesim. Horum exemplum quisque nostrum in se habet, in mente legem quid agendum sit, quid non, communi norma dictatorem, & honestum quidem sequendum, eius verò contrarium fugiendum. Habet in ratione iudicium distinctiori quadam argumentationū discursione discernens, quod in hac vel illa actione positum est honestum esse vel turpe. In voluntate est iustitia quæ eligat aut prosequatur, quod ratio per mentis leges sequendum vel fugiendum dictauerit. Est & in imaginatione Nemesis quæ turpibus actionibus verbalique succentat, ac legitime ingnetur. Aristot. 2. de arte dicendi, *νεμεσις* pro animi commotione accipit, & pro virtute, 2. Moralium ad Nicomach. mediā illam quidē inter *φθόνον* & *ἐπιχαριστικίαν*, id est inuidiā & peruenientiam; definitur itaq; in Rhetoricis, *λύπη ἐπὶ τῷ φαινομένῳ καὶ εὐχίας ἐν περὶ αὐτοῦ*, dolor ob eius felicitatem qui ea sit indignus, quod ita velim apertius explicari. Opponitur misericordiae Nemesis id est indignatio: sunt itaq; quodammodo inter se contrariae, non tamē propter se, at propter res subiectas: bonum enim bonum nunquam contrarium est. Misericordia, est ægritudo ex alterius miseria, iniuriā laborantis, & is quidem affectus nascitur ex opinione mali, non cuiusuis, sed eius tantum quod vel dolorum vel interitum afferat. dolorem quidem, vt si quis vir mitis & bonus malus pellatur in exilium, & ab amicis destituatur, aut aduersa fortunæ casu aliquo concutiatur: interitum, vt si quem in nocentem torqueri, vexariue videamus. At Nemesis prospera fortunæ improborum excitatur. In vtraque dolor quidam est: nam misericordia dolemus innocentis afflictī infortunio: Nemesis dolemus felicitate hominis improbi. Qua in re plerique falluntur qui eandem esse Nemesis atque inuidiam putant, propter aliquam motuū similitudinem. Nam inuidia nullum inter bonos & malos discrimen ponit, sed bonis alienis cruciatur, seu illa indignè, seu indignè accidunt: & inter æquales ac similes præcipue regnat. At Nemesis ægre fert tantum indignos & improbos quibus & honoribus florere: qua ratione laudabilis animi commo-

*In mente
lex.*

*In ratio-
ne iudicium*

*In voluntate
iustitia.*

*In imaginatione
Nemesis.*

tio est, vt virtus existimetur, & in probis tantum viris est. Cum
 enim æquitas postulet, vt malis malè, bonis eueniat bene; certè
 vir probus & iustus maximè gaudet, cum iustitia seruetur: vt cum
 sceleratos homines, sicarios, grassatores, prædatores aliosq; id
 genus de medio tolli videt: sic neque minus gaudet quando vi-
 tis bene meritis aliquid optimè succedit. Quæ omnia paulopost
 exemplis illustrabimus. De Nemese sic Ammian. Marcellin. lib.
 14. ad finem: Hæc & huiusmodi innumerabilia vltix facinorum
 impiorum bonorumq; præmiatrix aliquoties operatur Adrastia,
 atq; vrinã semper, quã vocabulo duplici etiam Nemesim appel-
 lamus. Ius quoddã sublime numinis efficacia, humanarum mē-
 tum opinione lunari circulo superpositum, vel (vt definiunt a-
 lij) substantialis tutela generali potentia partibus prædens fa-
 tis: quam Theologi veteres fingentes Iustitiæ filiam, ex abdita
 quadam æternitate tradunt omnia despectare terrena. Hæc vt
 regina causarum, & arbitra rerum, hæc disceptatrix, vrinã sor-
 nitium temperat, accidentium vices alternans, voluntatumque
 nostrarum exorsa interdum aliò quàm quò contendebant exitu
 terminans, multiplices actus permutando conuoluit. Eademque
 necessitatis insolubili retinaculo mortalitatis vinciens, factus tu-
 mentes incassum, & incrementorū detrimentorūque momenta
 versans, vt nouit, nūc erectas mentiū ceruices opprimit & ener-
 uat, nūc bonos ab imo suscitans ad bene viuendū extollit. Pin-
 cūctis existimetur: & prætere gubernaculū dedit, ei que sub-
 didit rotam, vt vniuersitatem regere per elementa discurrens
 omnia non ignoretur. Sic ille: qui etiam lib. 22. Quem ab ima
 fore adusque iubendum Imperatori penè elarum, ideoque in-
 tolerabilem, humanorum spectatrix Adrastia, aurem (quod di-
 citur) vellens, monensque vt castigatiùs viueret, reluctantem
 præcipitem tanquam è rupe quadam egit excelsa. Audiamus
 etiam Artemidorum, qui lib. 2. Nemesi, ait, semper bona est
 viuentibus secundum legem, & moderatis hominibus, & philo-
 sophis: at verò cōtra leges delinquentibus, & his qui aliquibus in-
 ficias struunt, & magnas res auspicantur. Nam impedimento
 esse, & obstarè his quæ inconsultè & præter animi nostri senten-
 tiam fiunt, Nemesim vocamus. Quidam produnt, quòd Dea
 hæc bona quidem in peius vertat, mala autem in melius. De ea-
 dem Nemesi Plutarch. disputatione De iis qui serò corripuntur
 à lumine, multa eruditè collegit, vt & Gyrald. Syntag. 15. &
 Erasim. in Prouerb. Adrastia Nemesi.

Locus est
 Ammian-
 no.

Artemio
 dorilocna.

vestigia seruat.] Epigramma Græcorū i. ἵχθυον εἶς ὀβρὴν εἰσὶν
id est, vestigiaria, quæ vestigia hominū insequatur. est & quæ
ad p̄ouerbiū allusio, ἵχθυος μὲν πρὸθεν, & ἵχθυον δὲ ὀπίσθεν: id est, vestigia
giis insistere, & vestigia persequi: quod Platoni familiare est.

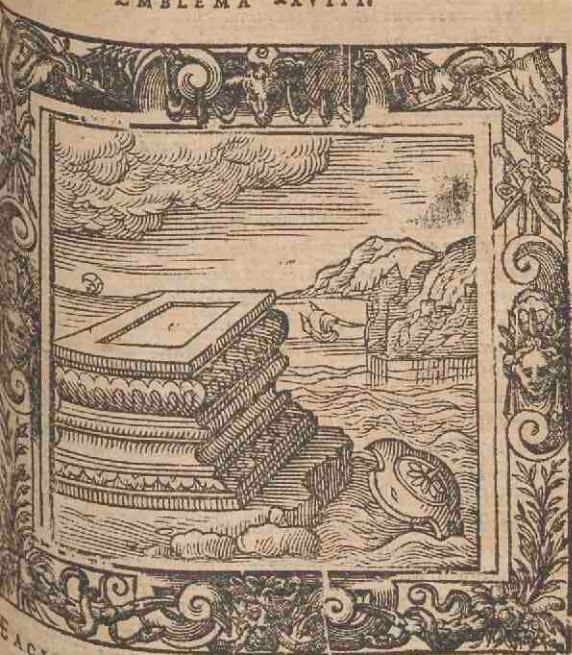
Continet & cubitum, durasq; frena.] Hæc temperantia
bola diligenter annotat Pierius Hieroglyphicôn 36. & 48.

Ne malè quid facias] Sic tandem Nero post multa impia
scelerata facinorosa perpeffus est suam Nemesim. Is enim
interfecta, iudicium non effugit eorum qui prehendi non
tuerunt. cui enim senatus coactus fuerat assentiri, huius
populus noctu culeum suspendit; palam etiam voces, audiebatur,
his conceptæ verbis: Nero matrem interfecit: quas nuntii
Neronem deferebant, non tam vt afferrent interitum de
quàm vt Neronem apud Neronem accusarent. Tandem
miseram, impiam, & indignam omninò vitam, à senatu
catus est, vt nudus per publicum duceretur, furca eius inferri
piti, virgis ad mortem vsque cæsus, atque ita præceptis
daretur, vt retulit Xiphilinus, & Eutropius. Passus est etiã
certè vt atrocissimam sic iustissimam Nemesim Seianus, mi
quidem sed fallaci honore sub Tiberio lætatus, ad eò vt im
ratori pro collega haberetur. sed & Liuiã Drusi, filij Tiberij
eodem stuprata, & Druso veneni potione per Eudemum
cum extincto, quòd denique Prætorianos militesq; alios
tis ac magnis largitionibus sibi deuinxisset, eòq; in principis
iurasset, Tiberius hominem non aperta vi, sed paulatim dep
sum irretiuuit, eumq; in senatu accusauit. Crimine patris
Patres ita censuerunt; vt Seianus capite multaretur, eius cor
in Gemonias proijceretur, in liberos etiam animaduertentes
qua de re multa Dio lib. 58. Corn. Tacit. in 5. Val. Max. 9.
De improbè dictis & sceleratè factis, alijq; multi.

neue improba verba loquaris.] Demadi pessimè cessit, qui
funeribus necessaria vèderet, optasse dicebatur vt in hac arte
grande maiusq; solito lucrum obueneret. itaque damnatus
quia id votum nisi ex mala mente, pessimoq; in Rempub.
mo proficisci iudicatum est: ad eò id lucrum non posse sine
torum morte contingere. Retulit Seneca de benefic. 6. Sic Theophrastus
doto præceptor Protophili Aegyptiorum regis sua lingua
exitio: nam cum Pompeium interfici persuasisset, quia mori
nò mordere dixisset, imò verò sese iactasset Casare Iulio fore
rem. in Asia tandem à M. Bruto deprehensus, meritis pœnas
vt est apud Plutarch.

Tandem tandem iustitia obtinet.

EMBLEMA XXVIII.

ACIDÆ Hectoreo perfusum sanguine scutum,
 Quod Græcorum Itiaco concio iniqua dedit:
 Nauphago arripuit Neptunus in æquora iactum
 Nauphago, ut dominum posset adire suum:
 Hectoreo Aiæcis tumulo namque intulit vnda,
 Quæboat, & tali voce sepulchra ferit:
 Hæcisti Telamoniade tu dignior armis.
 Affectus fas est cadere iustitia.

Apparet id sumptum esse ex duobus Epigrammatibus. Græcis lib. I. titulo εἰς δ' Ἰκλιῦ: primumque sic habet:

ἀσπίδ' ἀχαιῶν τὴν ἔκπερ' ἀλγεῖ πύσσα,
λαρῆάδης δ' ἀναὶν εἶλε κρηχεροσίη.
ναυηγὸς δὲ Φάλασσα κητίσασε, καὶ παρὰ τύμβον
αἰώτ' ἠκτιῶν ἄρμισεν, ἐκὶ δ' ἄκη.

*Pelida clypeum non aquo cessit Vlysses
Iudicio, plenum sanguinis Hæctori,
Sed mare naufragio detraxit; namque natando
Is tumulum Atacis, non libatam petiit.*

Quod autem sequitur, Alciatus ipse expressit, sed Musa pri-

limum fusiore, addiditque postremo ἐπιμόδιον:
καλὰ ποτεῖδ' ἄων δ' ἴκασεν πολὺ μᾶλλον Ἀθήνης,
καὶ κρείσιν ἐκείνων συζυγὴν ἀπὶ δ' ἔξε Φάλασσα.
ἀσπίς ἐν ἀγυιῶν εἴσι τοῦ, καὶ σῆμα πύσσει,
αὐτὸν σ' ἐκκλήσει τον ἄξιον ἀπιδιάντῳ,
ἔγχεο καὶ πλάμων, ἔχης σῆμα ἰτακίδαο.

De armis
Achillis
contentio.

Pausania
locus pro-
clarus.

Veritas,
et ius,
premitur,
non oppri-
mitur.

Cæterum de Achillis armis inter Ajacem & Vlysssem coorta est nobilis illa, Poëtrisque decantata controuersia, quæ sanè Ajacem cedere coactus esset astutus & uaser Vlysses, nisi sua eloquentia tanquam fascino aliquo iudices Græcos in suam sententiam pertraxisset, His tamen armis iniuria & dolo parris, non diu possessa est malæ fidei possessor. Retulit enim Pausanias non postremo nominis scriptor, se audisse ab Acolensibus, qui Ilium post cæcæ euerisionem tenuerunt, de armorum eiusmodi prodidisse iudicio, illudque in primis: Post Vlyssis naufragia, arma de quibus certamen fuerat, ad Ajacis tumulum tempestate delata. Id Poëta uolente factum colligit hic Emblemographus, ut alludat ad uulgatum miserorum & afflictorum conquestum, Iustitia uerumque laborat, sed tandem eluctatur: & quanquam premitur, non opprimitur tamen. Cicero pro Cluentio: Multorum improbitate depressa ueritas emergit, & innocentia defensionis terclusa respirat. Et pro Cælio, exclamat magnam esse vim ueritatis, quæ contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam defendat. Idem in Sextiana defensione: Alia quædam ciuem egrogium iniqui iudicij procella peruerit, cæteri aut repentina percussu, ac tempestate populari, per populum tamen ipsi creati sunt atque reuocati, aut omnino inuulnerati, inuulnerati uixerunt. At uerò qui senatus consilium, qui auctoritatem principum, qui instituta maiorum neglexerunt, & imperitia

concitatae multitudini iucundi esse voluerunt, omnes ferè Reip.
 penas aut praesenti morte, aut turpi exilio pependunt. Per-
 multis sanè exemplis confirmari potest, plerisque iudicum ini-
 quitate, aut etiam populari rumore, vel alio modo damnatos,
 deque honoris gradu decessisse, qui tandem vita functi, certissi-
 mis coniecturis in fontes, & ab omni obiecto crimine immunes
 deprehensi, concitatam de se opinionem non modo abstererunt,
 sed immortalis gloria tandè donati sunt. Opportunè ergo dictum
 est à Livio: Veritatem laborare saepè, extinguì nunquam. Ut e-
 nim quæ falsa sunt, vel nullo certè laborante delentur temporis
 aliquo tractu: vera autem & iusta violentis hominum iniuriis
 interdum cedunt, sed tandem emergunt. Rectè Menander:

ἢ πᾶσι δ' ἔστι κἀπὸ τὸ δ' ἰσθῶν ἰμπρατῆν,

εἰς τοὶ δ' ἰσθῶν ἰμπρατῆν ἔχ' ἐν δ' ἰσθῶν

κἀπὸ τὸ δ' ἰσθῶν ἰμπρατῆν ἔχ' ἐν δ' ἰσθῶν.

Tempore omni quod iustum est vincere par est:

Vnus vir iustus infinitis non iustis

Præstat, Deo & iustitia adiuvantibus.

Quamvis monumenta præclarorum hominum sita squalleant,
 eorum tamè virtus nullis vnquam seculis obscurari omninò po-
 test. Huc fortè non incommodè illud Pindari ex Od. 8. Olymp.
ἢ ἀργῶν τῶν δ' ἔστι κἀπὸ τὸ δ' ἰσθῶν ἰμπρατῆν, id est, Nec pulueris
 situm occultit congenitorum inclytam gratiam.

Aeacida.] Achillis: ab Aeaco Telamonis & Pelei patre.

per fuscum sanguine Hectoro scutum.] Id dicit, propterea quòd
 Achilles Hectorem interfecit.

concio iniqua.] iniustum iudicium Græcorum procerum: vel
 iniqua cōcio Vlyssis: quam repete ex Ouidij Metamorphos. 13.

Concio, tria significare Gellius lib. 18. cap. 7. notat ex Verrio
 Flacco: locum, suggestumque vnde verba fierent: item cætum

populi: & orationem ipsam quæ diceretur ad populum.

Ithaco.] Vlyssi, ab Ithaca patria.

Iustior arripuit Neptunus.] aqua marina fuit æquior Aiaci,
 quæ scutum & arma illi arrepta reddiderit. Tacitè videtur allu-
 dere ad id quod postea dicit, plus inesse piscibus marinis huma-

nitatis & fidei, quàm hominibus. Seneca Declamat. 1. Contro-
 versiarum 7. O maria iustiora iudiciis, ò mitiores procelle patre!

Sic Ouid. 1. Tristium eleg. 4. vbi poëta suos labores cum V-
 lyssis laboribus comparat:

*Cumq; minor Ioue sit tumidis qui regnat in undis:
 Illum Neptuni, me Iouis ira premit.*

Idem 3. eiusdem operis elegia vndecima:

Neptuniq; minor quam Iouis ira fuit.

Apud eundem, Dido Aenæ,

Iustior est animo ventus, & unda tuo.

In quibus ego comparationibus video Hyperbolen: & quidem mari nihil est implacabilius.

dominum suum.] Aiacem, qui dominium quidem iure, post Achillem mortuum, animo retinuerat: possessionem vero nimè, quam Vlysses eloquentiæ viribus obtinuerat.

boat.] clamat. translata à bobus.

voce.] catachresis, pro sono.

Vicisti, &c.] *ἔσθ' ἄνωγοιτα.*

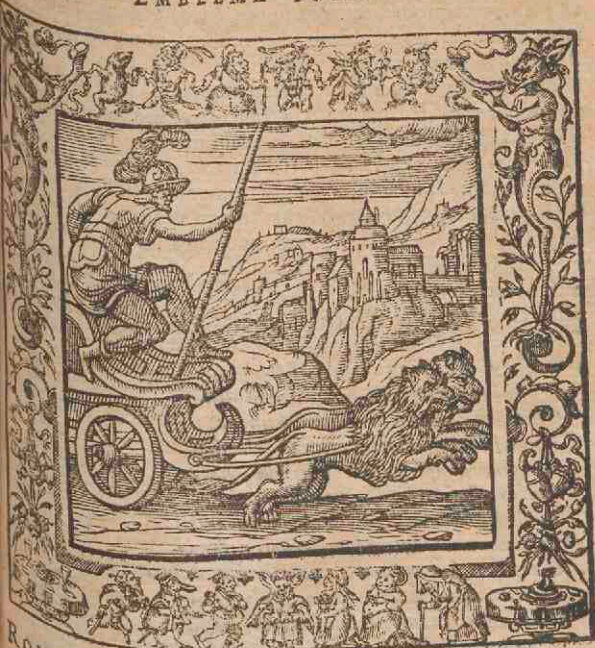
Telamoniade.] Ajax Telamonis filii.

Affectus fas est, &c.] *ἰκύνεισ' & ἐπιμόδιον*, ad quod illustrandum succurrit Aeliani exemplum nobile ex lib. 13. var. hist. de Mæcareo quodam sacerdote Mitylenensi, sed quia liber est in curia nym manibus, non ascribam.

Etiam ferocissimos domari.

EMBLEMA XXIX.

ROMANVM postquam eloquium, Cicerone perempto
 Perdiderat patria pestis acerba suae
 Inscendit currus victor, iunxitque leones,
 Compulit & durum colla subire iugum:
 Magnanimos cessisse suis Antonius armis,
 Ambage hac cupiens significare duces.

Testis huius historiae potest videri Plinius, qui sic lib. 8. cap.
 16. Primus Romae leones ad currum iunxit M. Antonius,
 & quidem civili bello cum dimicatum esset in Pharsalicis cam-
 pibus, non sine quodam ostento temporum, & generosos spiritus iu-
 gum.

Emblema
 tractum ex
 Plinio &
 Cicerone
 2. Anto-
 niana.

gum subire illo prodigio significante. Plutarchus autem in Ciceronis vita copiosa oratione recenset interitus eiusdem caulis quibus M. Antonius eum ad necē postulauit. Nulla tamē prior fuit, quā quod Cicero, cū sibi (ē re sua) maximē esset oporere seruire temporī non potuerit. Actionibus enim Philippicis in Senatu habitis sic excauidit Antonius, ut inde omnem, qui aiunt, lapidem mouerit, quō Cicero de medio tolleretur. Ita itaque ex vrbe discedēs primō in Tusculanum venisset, inde per trāuersis itineribus in Formianū, ut nauim cōscenderet, in ad prouectus esset, ventisq; aduersis agitatus, & vitæ & fugæ suscepit rādium. Itaque reuersus in Formianum ab Antonij militibus peritus est, & Popilius Lænas (quem aliquando Cicero in Senatu defenderat patronus) prominenti ex lectica, præbebatque immotam ceruicem caput amputauit, & ab Antonio in duas manus in rostris positum fuit: quo loco orationes in Antonium Cicero habuerat. Valer. Max. 5. cap. 3. multa Seneca Controuers. 2. & Suasoriarum 6. capite. Seuerus Corneliū in hoc rum hoc planē funestum ita deflet:

*Abstulit vna dies aui decus, istaq; luctu
Conticuit Latia tristis facundia lingua,
Vnica sollicitis quondam tutela salusq;
Egregium semper patria caput: ille Senatus
Vindex, ille fori, legum, ritusq; togæq;
Publica vox sauis aeternū obmutuit armis:
Informes vultus, sparsamq; cruore nefando
Canitiam, sacrasq; manus, operumq; ministras
Tantum, pedibus cuius proiecta superbis
Proculcauit ouans: nec lubrica fata, deosq;
Respexit, nullo luctu hæc Antonius auro &c.*

Meminere alij quidam facinoris huiusce Antoniani, vel potius insolentiæ plusquā nefariæ insani huius hominis iugatos equos ad currum iungentis. Et hoc quidem certē sat nobis intellegendum datur, nullam esse tantam vim, aut firmum animi propositum, nullius tam præfractam vocem & sententiam, quæ non coerceri aut edomari queat. Quoties enim vel libertas vel virtus oppressa, & quasi sopita est tyrannorum violentia? Vtrō se huiusmodi offerunt exempla longē multa de ijs qui indigna & immerita exuncti nece à multis iam anteaetis annis, desiderium sui nobis reliquerunt, ut eorum non possimus vel sine lacrymis, vel sine dolore meminisse.

*Nihil tam
durum
quod frangi
non possit.*

Scd

Sed ut ad Ciceronem reuertamur: Cæsarem in senatu confossum
 accipimus à ciuitatis Romanæ principibus, qui tyrannidem
 perferre non poterant; qui tamen cum aleam periculosissimi &
 sanctissimi consilij subiissent, longè aliud cecidit quam pura-
 sent; tyrannum enim de medio sustulerunt, at ipsam tyranni-
 dem tollere non potuerunt. Statim enim perturbatis rebus, &
 omnium consternatis animis eandem potentiam nescio quo fa-
 to M. Antonius occupauit, quanquam moribus & vitæ instituto
 dissimilis aliisque partibus Cæsare inferior; cui apertè omni con-
 tentione animi restitit M. Tullius, & plerique alij nobiles Ro-
 mani: quos (inito fœdere cruentissimo Triumuiratus) proscri-
 pit Antonius, ex iisque multos interfecit. Eam quidem quæ non
 modo antè præsentiebat, sed planè experiebatur insanam M.
 Antonij rabiem non dissimulat ipse Cicero 2. Philipp. cum ait:
 Doletis tres exercitus populi Romani interfectos? interfecit
 Antonius? auctoritas huius ordinis afflicta est? afflixit Anto-
 nius: desideratis clarissimos ciues? eos quoque eripuit vobis An-
 tonius: omnia denique quæ postea vidimus (quid autem ma-
 li non vidimus?) si rectè ratiocinabimur, vni accepta referemus
 Antonio. Et deinde subiicit: Versatus in bello est, saturauit se
 sanguine dissimillimorum sui ciuium. Item quæ 3. Philip. ait, eum
 in hospitis tectis Brundisij fortissimos viros, ciues optimos, iu-
 gulari iussisse, quorum ante pedes eius morientium sanguine os
 vxoris respersum fuisse constabat. Certè Plinius lib. 14. cap. 22.
 Antonium sanguine ciuium ebrium, & eum sitientem nomina-
 uit. Et hæc quidem fortè satis. Quanquam enim ad Emblematis
 explanationem videamur adduxisse quæ studioso cuique satis-
 faciant: tamen adiciemus, quod non parùm fortasse conducatur ad
 materiam seu fontem carminis huius explanandum. Si enim lo-
 cus est coniecturæ nostræ dandus (in quo tamen nihil cuiquam
 velim præiudicatum) videtur id Alciatus duxisse potius ex An-
 tonianæ 2. M. Tullij loco, sed (ut plerisque doctis videtur) cor-
 rupto, qui sic habet: Vehabatur in essedo Tribunus, &c. seque-
 batur eum rheda cum lenonibus, comites nequissimi. Nonnulli
 hic legunt, leonibus, quod non probatur criticis, & iis qui ma-
 iorem probabilitatem sectantur, qui quæ censoriam virgulam in-
 scriptis auctorum meliorum subinde adferunt. Quo ex loco suum
 videtur Emblemata confinxisse Alciat. & leonibus, legisse pro, le-
 nonibus: adhæc non rectè temporum rationem habuisse. Si quos
 nihil præfractè hac in parte ausum affirmare.

M. An-
tonius ty-
rannus.

Fons Em-
blematis

M. Tullij
laus.

Romanum eloquium.] κατὰ τὴν ἰσχὺν Romanae principis
quentiae vocatur Cicero, vt etiam dilectus artifex Reipubl.
ministranda à D. Augustin. Plinius senior eum sic lib. 7. c. 11.
salutat: Salue, inquit, primus in toga triumphum, linguam
lauream merite, &c.

Pestis
patrie.

patria pestis acerba sua.] Allegorica nefarij hominis, Reipubl.
pub. perniciosi hostis, descriptio, quam sæpè orationibus
pat, vt Catiliniis, Post reditum, pro Sextio idem orator: vt
Clodium aliquando tetram & immanem belluam, sæpè furiam
sæpius pestem appellat. Sed & Gabinium atque Pisonem,
imperij Romani pestes memini nominatos eadē oratione
tiana. Sic in Politic. Plurarchus Reipubl. Hostes Aristiona,
bium, Catilinam, pestes, morbum & vomitam patrie appella-
id est, νόσημα καὶ ἀπόνημα πόλεως. sic Virgil. Aen. 3. Harpyias
stem & iram Deorum: & 12.

— Turni se pestis ad ora

Fertq; refertq; sonans.

Non mihi tempero, quin & hæc adiiciam, in eorum maximo
gratiam, quos in polioribus literis instituimus: quicquid letu-
le, noxium & damnosum est, id pestis nomine solere appellat
verbum enim, pestis, παρὰ τὸ πῦρ: vnde ducta vox antiqua, pesti-
sum. pernicies etiam à perneccando dicta. Sallustius: Et si cetera
pestis adesset, mansurum potius, &c. Catullus seipsum alloquitur
ita de amore suo,

Me miserum aspicate: & si vitam puriter egi,

Eripite hanc pestem, perniciemq; mihi.

Idem ad Rufum:

Eripuisti heu heu nostra crudele venenum

Vita, heu heu nostra pestis amicitia.

M. Tullius 1. in Catilin. Hoc autem vno interfecto, intelligitur
hanc Reip. pestem paulisper reprimi. & ibidem: Atque delebitur
tur non modò hæc tam adulta Reipubl. pestis, verum etiam stirps
ac fermen malorum. Idem 2. in Anton. vt Helena Troianis, sic
iste Reipubl. causa belli, causa pestis atque exitij fuit. & Philip-
7. Tetram & pestiferam belluam ne inclusam & constrictam
dimittat, caute. Apuleius 5. Asini aurei, De sororibus Pity-
chæ: Sed iam, ait, pestes illæ, teterrimæq; furiae anhelantes vici-
reum virus nauigabant. Idem lib. 7. Verum fortuna meis crucia-
tibus insatiabilis aliam denuò mihi pestem instruxit. Eodem se-
mate dixit idem Apuleius 9. Asini, De muliere quadam, Sed
omnia prorsus vt in quadam cœnosam latrinam in eius animam
cor.

confluxerant flagitia. Et Arnobius lib. 5. contra gentes, de Ioue loquens; Vt esset, ait, criminum sedes, maledictorum materia, locus quidam expositus, in quem spurcitæ se omnes scenarum colluuiionibus deriuarent, &c.

ingum.] Nolim prætermissum quod notat Pierius 48. Hieroglyph. iugo seruitutem significari, & fatigationem. vnde vulgatum illud, Subdere colla iugo, pro eo quod dicimus, in seruitutem trahere, à bobus sumpta metaphora.

Ambage hac.] signis & mutis demonstrationibus eiusmodi. Leones enim iunxit, vt significaret se fortissimos quosque sub iugo misisse. Leo in Hieroglyph. fortitudinem, robur, & alia multa signat: qua de re Pier. Valerianus lib. 1. Ambages autem primaria significatione pro verborum circuitu, & sententiarum aliorum ductu accipi solet: at hîc, quantum coniicio, schema vel pompam, aut fastum insolentem arguit, quo tacitè quid sibi vellet, innueret Antonius. Scio quidem apud auctores frequenter sumi *metaphorais* pro verborum circuitu, qualis in criminibus excusandis aut velandis adhiberi nonnunquam solet. Linius 2. Per ambages regens ingenij sui effigiem. & 9. Vix pueris dignas ambages, senes & consulares fallendæ fidei exquirere. & id quidem translaticie. propriè verò ambages sunt flexus & mæandri fluminum. Claudianus itaque Aequoris ambages dixit. sic sæpe apud Cornel. Tacitum Annalib.

*ingum
quid.*

Leo quid.

Ambage

AERIO insignis pietate Ciconianido,
 Inuestes pullos pignora grata fouet.
 Taliq; expectat sibi munera mutua reddi,
 Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
 Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
 Corpora fert humeris, prestat & ore cibos.

Parenti-
 bus quan-
 tum de-
 beamus.

Omibus ijs qui humanitatis iura colunt, ab ipsa omnium
 magistra natura persuasum debet esse quantum parenti-
 bus debeant, nisi tamen omnem humanitatem sibi detrahi po-
 tiantur. Siquidem non homines modò arcana aliquo sensu pie-
 tatis in parentes, sed & animantium quædam, à quibus adhibe-
 ratio, admonentur. Ciconiæ enim, ut est apud Solin. c. 43. Po-
 lybit.

lybist. quantum temporis impenderint sc̄ribus educandis, tantum & ipsæ à pullis suis inuicem aluntur. Quamobrem Aegyptij cum significarent hominem, qui patris curam gereret, Ciconiam & Cucupham dēpingebant, quòd hæc soleant genitoribus senio confectis eodem modo gratiam rependere, quo ipsæ fuerint educatæ. His enim nidum parant, pennas vellicant inuites, & pabulum suppeditant: idque quoad resumptis pennis sibi ipsis querant sufficere. Itaque hæc & pietatis, & grati animi symbola gerunt, vt videre est apud Pierium lib. 17. Hieroglyph. Pudeat par est in re inferiores, aut etiam deteriores auibus esse. At qui nus, nimirum vitam eorum conseruare tutarique, qui nobis auctores vitæ fuerunt: & quo nobilior est nostra conditio, eo affectus debet esse paratior ad humanæ vitæ officia obeunda. & pietatem omnem exercendam. Nobis enim ætate iam affectis, & imbecillioribus factis, itidem liberi restituent. Nec verò est quòd pluribus has naturæ leges commonstremus, quandoquidē omnes norint post tria illa, quæ ad diuinū cultum spectant præcepta, primum rerum humanarum decretum esse, vt parentes ipsos in honore habeamus: cui & spem certūque præmium vitæ longioris adiecit supremus ille legis auctor Deus, ad excitandam hominum tarditatem. Hesiodus huc alludens, ἡ ἔργων, seculum impium describit ab effectis hominum sceleratorum, qui probro contumeliaque afficient, eosque senio affectos non sustentabunt. Iupiter, inquit, perdet hoc genus hominum, Ζεὺς ὀλέσει τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων οἱ κηράσκοντες ἀπλήστους τοκῆας, μέμφονται δ' ἄργα τοῦς χαλεποῖς βάζοντ' ἐπέεσσιν ἠχιλλιοι, οὐδ' ἔστιν ὅππιν εἰδ' ὄπτες, οὐδ' ἔμψ' οἴζε κηράσκοντες ἰκεῖνοι ἀπὸ θρηπτήλα δούτων κηράσκοντες.

Sed vbi est illa naturæ vis (ait Cassiodor. variar. epist. 14. lib. 2.) quæ amplexu copulæ destinatur ad posteros? ferarum catuli sequuntur parentes: à cespite suo virgulta non discrepant: propagio vitis propriæ seruit origini, & discrepat homo à suo fustis iniunctio! Quid dicamus illa beneficia, quæ vel extraneam personam possunt obligare? Nutriuntur à paruulis: ipsis laboratur: ipsis diuitiæ conquiruntur: & cum sibi vnusquisque credat abundare quod possidet cum à patribus adhuc quæritur, pro altera potius ætate peccatur. Proh dolor! non marebimus eorum affectum, pro quibus subire non recusamus exitium? Maria ipsa sauis tempestatibus excitata genitoris cura non refugit, vt pe-

regri-

regnis mercibus acquirat quod propriae soboli relinquat. A
 ipsae, quarum vita semper in escis est, naturam suam extraneam
 sordē non maculant. Ciconia, redeuntis anni iugiter nunciatur
 eiciens tristitiam hyemis, letitiam verni temporis introducit
 magnum tradit exemplum pietatis. Nam cum parentes eorum
 pennas senio coquente laxauerint, nec ad proprios cibos qua-
 dos idonei potuerint inueniri, plumis suis genitorum membra
 frigida refouentes, escis corpora lassa reficiunt: & donec in ple-
 num vigorem alis grandaeva redierit, pia vicissitudine iuuen-
 reddunt quod à parentibus paruuli acceperunt. Ideoque non
 merito vita longa seruantur, qui pietatis officia non relinquunt
 Haec Cassiodorus. Et hanc quidem naturae legem, quod plerumque
 que à sceleratis quibusdam naturae monstris violaretur, iura con-
 lia confirmarunt, ut l. 5. Si quis à liberis, D. de liberis agnos-
 dis: & de alienis liberis ac parentib. Cod. ubi responsum hoc
 gitorum Antonini Pij: PARENTVM NECESSITATI
 LIBEROS SVCCVRRERE IVSTVM EST. ea ratione
 alimenta praestari debent pro modo facultatum: & si non
 stentur, captis pignoribus & distractis cogetur quis satisfacere
 tentiae. Tractauit hoc argumentum Basilius Magnus orationibus
 nis eis ἐξ ἀνάγκης. Nonnulla ex Platone i. Alcibiad. petas
 Aristotel. i. De animal. historia, Plin. 10. cap. 23. & Val. Max.
 lib. 5. cap. 4. Proverb. ἀντιπαύγειν.

Aëri nido.] alto, ex subiecto adiunctum μετωνυμικῶς, ut apud
 Virg. i. ecloga:

Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo.

& 3. Palumbes eadem ratione dicuntur aëriae.

insignis pietate.] Petronius Arbitrator Ciconiam pietaticolam

cem appellauit. hinc in numis Adriani sculpta est, cum in
 ptione, PIETAS AVGVSTA. Reges enim antiquitus
 mo in scepro Ciconiae gestabant effigie, in imo Hippopotamus
 ait Suidas: ut admonerentur, pietatem plurimi esse faciendam
 saeuitiam & crudelitatem cohibendam atque comprimendam.

Inuestes.] impuberes, & quibus propter teneram aetatem
 la pars corporis pilat, ait Nonius. de hoc verbo multa doctus
 nerius noster Selection. i. cap. 29.

pullos pignora.] Appositio. Liberi inter virum & uxorem
 quam vinculi & charitatis mutuae habentur pignora. Ouid.
 Fastrorum:

In sinu natos pignora chara tenent.

Effigies
 Ciconia in
 scepro.

Inuestes.

Liberi
 pignora.

de Nouella Valentiniani de libertis: Itaque libertus, qui ci-
 uis Romani priuilegium fuerit consequutus, siue vnicum pi-
 gnum, siue plures cuiuslibet sexus habeat filios, cum mori co-
 perit, soboli suæ omnes proprias si maluerit facultates supremo
 securus dimittat arbitrio. Claudian. 1. De raptu Proserpinæ,
 ubi Pluto queritur se priuari spe sobolis:

*Ast ego deserta marens inglorius aula
 Implacidas nullo solabor pignore curas?*

Et paulo post de Cerere:

Commendat Siculis furtim sua pignora terris.

idem 3. eiusd. operis,

— *renocat tandem custodia obari*

Pignoris. —

K

Abstinea-

Abſtinentia.

EMBLEMA XXXI.

MARMOREÆ in tumulis una ſtat parte columna
 Vrcens, ex alia cernere mallunium eſt.
 Juſ hac forma monet dictum ſine ſordibus eſſe,
 Deſunctum puras atque habuiſſe manus.

H A Ec Epigraphæ non plena ſatis eſſe, & argumento cum
 nis accommodata mihi videtur. Velim itaque reponi
 Abſtinentia à muneribus capiundis. Ceterùm cum nuper ſe
 fortuna incidifſem in Ariſteæ Græci ſcriptoris librum, qui eſt
 lege diuina, commodè ſeſe locus obtulit huic Emblematici
 parum accommodus. Ille ſic: ἐπιπέτορας δὲ καὶ τὰς τῶν
 δῶνι, ὅμφοι τὰς χεῖρας, τὸ τῶν καὶ τῶν ἐν ποταμῶν διαφύσει δὲ

Ariſteæ
 locus de
 Iudæorū
 riſu in
 manibus
 auuencis.

Ἐπιπέσει ἐπὶ τῷ μηδ' ἐν εἰργαίῳ κακόν. πῶς αὖτε γὰρ ἐν ἐργαίῳ ἀλλοτῶν κα-
 ρῆν γίνεσθαι, καλῶς ἢ ἀσπίως μεταφράζοντες ἐπὶ τῶν δικαιοσύνην καὶ τῶν
 ἀλλοτῶν πάντα. id est, Interrogarunt (Iudeos intelligit) cuius
 rei causa manus abluerent vota facturi. significarunt illi id fieri
 in testimonium & argumentum nullius sceleris perpetrati. Nam
 quòd per manus omnes conatus solent expediri, ita pulchrè &
 sanctè ad iustitiam omnia referebant. Nonnulla sunt apud Cas-
 tar qui volet lib. 9, epist. 19. & lib. 11. epist. 8.

Marmorea in tumulis.] Hæ sunt iudicis æquissimi notæ,
 quibus post mortem vel maximè celebretur. Siquidem vr-
 ceolus vel aqualis vna tumuli parte; malluuium cum man-
 tili in altera depictum, arguit sepulti hominis in admini-
 stranda iustitia æquitatem & innocentiam. Quæ virtutes vt
 iudicem quemque maximè commendant; sic ab eo si absce-
 dant, non iudex, sed impius & inhumanus carnifex haberi-
 dus est. Reclamant enim aduersus iniquos iudices, & diuinæ &
 humanæ constitutiones, quòd in Republ. bene liberaliterque
 instituta nihil debeat incorruptius obseruari quàm iudicium,
 quod lingua sæpius quàm nummis perverti solet. Quamobrem
 non iniuria Cicero dicebat se non intelligere, cur qui sententiam
 pecunia corrumpit, pœna dignus sit: qui autem oratione, laudè
 ferat. At præcipuè iudicis est nec muneribus, nec affectibus pri-
 se Deum habere se iudicem, cuius oculum nihil effugere aut
 præterire possit. Adhæc, quantum ad symbola proposita spectat,
 malluuium & vrceus integritatem iudicis, & à muneribus ca-
 piundis abstinentioniam repræsentant. Manuum siquidem ablu-
 darum gestus olim fuit innocentia quædam aperta demonstra-
 tio. Cum enim quis se infontem & immunem à crimine aliquo
 velle indicare, sed nec vllum in eo admittendo assensum præ-
 buisse, præsentibus quibusdã manus abluerat, vt ex ea manuum
 munditie puritatem animi declararet. Huc quidem spectat il-
 lud regij Psaltis, Lavabo inter innocentes manus meas: idemque
 est intellectum à peruerso nostri Redemptoris iudice Pilato, cum
 accepta aqua manus abluit, innocentiam professus, crimenque
 in Iudeos reiciens. Quod annotauit Pierius Hieroglyph. 35.

Vrceus.] vas terreum aut æneum ad aquam excipiendam aut
 hauriendam. Malluuium, siue pollubrum, vas est siue lebes ad
 manus abluendas, quasi manulauium.

Ius dicitur.] Iudex, vt vult Varro, iuncto verbo dicitur, qui
 ius

*Aqualis
& mallu-
uium.*

*Virtutes
iudicis.*

*Manus
abluere
quid olim.*

Vrceus.

Ius dicitur

ius dicit. Ius dicere ipsorum est magistratum. Cicero pro Flacco: Qui anno antè ius dixerat. Idem ad Atticum: Quippe Laodicea me dicere cum Romae Plotius dicat. & 10. Antea. Qui cum Prætor urbanus esset, vrbe caruit, ius non dixit.

Sed id paulò distinctius est explicandum, ne mihi diem dicitur iuris studiosi. Didicimus itaque ex Ulpiano, l. Ius dicentis, de iurisdic. omn. iudic. Ius dicentis, hoc est Prætoris, officium esse latissimum. At non modò prætorem intelligimus ius dicentis nomine, sed & præfectum vrbi, vt D. de off. præf. vrbi. & De in ius voc. l. 2. præsidem prouinciæ, l. cum hi. §. sed mandare, D. de transact. & ædilem curulem, qui certis de casibus ius dicebat, l. 1. de ædilit. edict. fuit tamen magis vsitatum, vt ius dicentis verbo Prætor appellaretur, velut iuri dicundo prætor constitutus, l. 2. §. populo, D. de orig. iur. At de vrbs prætor id modò intelligimus: alij enim qui creati sunt Repub. augeantur te, ius non dicebant, sed tantum de capitalibus quæstionibus cognoscebant, quæ ipsis obuenerant sorte, vnde Quæstiores appellati. Ne longior sim, ita statuo, alium fuisse à Prætoris officio, & à ius dicente: quod planum est ex M. Tullio, 2. in Tit. & pro Rabir. Post. Itaque distinguimus officium Prætoris ius dicentis: vt stipulationem etiam prætoriam à iudiciali separauerim, nisi aliquando iudicis & prætoris nomina confundantur. Sed in primis temporibus Imperatorum (quo antiqua penè omnia obliuenerunt vnà cum linguæ Romanæ puritate) iudicum nomina quicumque magistratus etiam maiores appellari cœperunt. *puras habuisse manus.*] Hi puris manibus viuere dicuntur, qui purè atque integrè vitam transigunt: qui neque dolo neque fraude, neque astu alijs negotium facessunt: qui denique sunt (vt hic Aristoteles intelligit) ἀδωροδόνητοι, id est, à muneribus accipiendis alienati. Horatius paulò deflexit:

— bene si quis, inquit,

Et uiuat puris manibus. Sic dicuntur in Nouell. 8. *puris manibus.*

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

SANCIVS contiguo Marius mihi pariete, nec non
 Subbardus, nostri nomina nota fori,
 Aedificant bene nummati, sataguntq; vel vltro
 Obstruere heu nostris undique luminibus.
 Me miserum! gemina quem tanquam Phinea raptant
 Harpyia, vt propriis sedibus eyciant.
 Integritas nostra, atque animus quesitor honesti,
 His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Q Verela est de duobus suis vicinis, qui aedificando lumi-
 bus suis officerent, sicque ab eis importune fatigaretur, vt
 olim

olim Phineus ab Harpyiis, ut parum abesset quin propriis
 bus expelleretur, nisi succurrisset animi probitas & integritas.
 Sic enim viri boni sæpenumero ab importunis dominis decer-
 tur sine vlla legum & honesti ratione, nisi æquanimitate, vel
 rius numinis aliquo præsidio, & quasi ariete vindicentur. Dem-
 sthenes in Calliclē: τὸ καλεῖσθαι ἀπὸ τῆς ἡγέμενος ποιητῆς ἐπι-
 νέειν πρὸς τὸν νότον: id est, Nihil molestius esse potest, quàm in viciniam
 malum & avarum incidere. Quò etiam illud Pindari non ma-
 quadrabit ex Nemeor. 10. Καλεῖσθαι δ' ἐξ ἡσυχίας ἀνθρώποισιν ὀμίλειν
 ἐσθλῶν: Periculosum est contendere cum potentioribus.

[pariete.] Proceleusmaticus, dactyli vice.

[satagunt, vel ultro, &c.] Arguitur iniustus & violētus di-
 animus, à quibus in primis est timendū, quippe qui neq; ius
 que bonū, sed nec æquū colūt. Qua ratione puto dictū à Platonē
 5. legum: valdè diuites homines non esse bonos. Refert Platonē
 ita quendā dixisse Syllæ gloriānti: Quomodo vir bonus esse
 res qui tam magnas opes possideas, cum nihil à patre accep-
 eris?

[Obstruere nostris luminibus.] Obstruere luminibus vicini
 cere, quæ lumen eidē eripiat. Obstruere enim luminibus, vel
 antiquū iuris. Vnde Cicero pro domo sua: Cum ille negaret
 quit, primò se luminibus eius obstruētū minabatur: Idē in
 ro: Ut horū cōcisissimè sententiis (de Philisto & Thucydide loquens)
 interdū etiā nō satis apertis cū breuitate, tū nimio acumine
 cit Theopompus elatione atq; altitudine orationis suæ, quod
 Lyfiæ Demolthenes: sic Catonis luminibus obstruxit hæc post-
 riorū quasi exaggerata altius oratio. Quod dictū à Cicero
 metaphorā nemo nō videt, pro eo quod dixisset sine tropo
 dimēto fuit ne orationis Catonianæ lumina viderentur. Re-
 Thucydides: πρὸς τὰς ἀστυγέμενας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἰδιώ-
 καλίσταται. Ex vicinis malū bonūmve proficiscitur. Harpyiarum
 verò fabulam Plutarch. lib. De usura vitanda, torquet in de-
 tores, qui grauentur ære alieno: tolerant enim ac sustinent eas
 quam Phineus Harpyias illas pennatas pascentes, &c. ἀστυγέ-
 μεναι πρὸς τὸν νότον ἡσυχίας ἑσθλῶν. Referam Alciati verba ex Co-
 mentario ad tit. De verb. signific. l. 139. Finge, inquit: Cogit
 dit lex volenti lautè ædificare, ut vicinū ad proximæ rei vendi-
 tionē cogere possit. an eum quoq; adiunabit, qui lautū ædificiū
 perfecit, sed addere illi aliquid desiderat, puta hortum ampliat
 vel impluuiū & qua in re cum ego impeterer, negabam adiun-
 Cum enim ornatus vrbis ratione ita constitutū esset, & qui eius

Obstruere
 luminibus
 quid.

ad expolienda ædificia incitareretur, in eo qui iam perfecisset, hæc ratio locū nō habebat. Paulo post ita: Verum cum nō tā iuri meo quā in iudicibus diffiderem, transegi, ut verissimū sit illud Hesiodi, μή δ' ἂν ἑὸς ἀπ' ὀλοῦτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη. quod, ut ait Columella, non solum de boue dicitur, sed etiam de omnibus partibus rei familiaris; adeo refert non habere malum vicinum, hæc Alciat.

geminæ quæm tanquam Phineæ raptant Harpyiæ.] Hesiodum secutus, duas tantum Harpyias statuit. Virgil. trium meminit, quatuor nomina Aëlo, Ocypete, & Celæno. Finguntur volucres monstrosæ, facie virginea, vnguibus vultures referentes, ἀπὸ τῆς ἀρπάζειν, à diripiendo dictæ. vnde Suidas ait, ἀρπυκτικὸς δὲ δῆλον εἶναι. Sic autem habet fabula. Phineum vxorem duxisse Cleopatram, Boreæ & Orithyæ filiam tradunt; cumque alteram nomine Idæam Dardani filiam superinduxisset, eius nefanditur & ipse à Diis excæcatus, in eumque missæ Harpyiæ, quæ verò Zetes & Calais cum Argonautis Colchos proficiscentes à rege Phineo suscepti fuissent honorificè, ut eum hac intolerabili molestia liberarēt, Harpyias magna dexteritate pepulerunt, & in Plotas vsque insulas persecuti sunt. Cætera ex 3. Aeneid. Virgilianæ, 6. & 7. Metamorph. Ouid. petes. Vide etiam Valer. Flaccum 4. Argonautic. Sed quoniam nobis proposuimus fabulis ipsis allegoricas enarrationes adicere, non videbitur à re alienum, si explanemus quid Harpyiarum nomine intelligatur.

Sanè ut vis nominis indicat, Harpyia rapacitatem notat: vnde Harpax, & harpagare verbum apud Plautum. Fulgentius ait, ideo virgines fingi, quod rapina omnis sterile scatur, nulliusque sit plumis opertæ, quod latitet quicquid ab iis ætuscatum est. Tres verò, quoniam primò aliena expetuntur, cui succedit inuasio, & postremò absconduntur. Hinc enim nomina è re facta, Aëlo, tanquam ἄλων ἄλλο, tollens alienum: Ocypete, citius auferens; Celænum verò nigrum. Sunt qui per tres Harpyias, auaritiam, inuidiam & superbiam intelligi velint. Opinor autem hinc Alciatum de industria duarum tantum meminisse, ut ad rem suam, id est, duos vicinos accommodaret. Ille quidem 2. Prætermissorū est, Harpyias ira tonantis aduersus Phineum impulsas à Poëta fingi, quod quæcunque maxima orientur mala, ita diuinæ solent ascribi: & Theophrastus hæc tempestates, sterilitates, & alia generis eiusdem, quæ non vitio terræ, sed cælinis prou-

Harpyia quot. & vnde dicitur.

Phineus.

Zetes & Calais.

Harpyia quid.

Cur volucres Harpyiæ.

Cur plumis prædita.

Cur tres.

Aëlo.

Ocypete.

Celæno.

niunt, ἀπὸ τῆς δαίμωνος αἰτίας appellat, id est, causam Deorum numine vrgentem. Si plura de Harpyiis requiras, consule Synonyma 6. Historiæ Deorum Gyraldi.

Integritas nostra, &c.] Accommodat fabulam. Propriis animabus cedere cogar, & his expellar, nisi mentis integritate & honestate vindicer, meque tuter, vt olim Phineus, Zete & Calais adolescentibus fortissimis. Vitæ innocentis conscientia (vt hoc obiter adijciam) est instar muri aheni, qua nimirum sustentatus, non eget Mauri iaculis, nec arcu ad retundendas iniurias iniquorum & violentorum hominum. Itaque rogatus quæ vita metu careret? innocens, inquit, & eius qui sit sibi conscientius: nam omnes animum innocentem amant & charum habent, vt est apud Pindar. adeò vt innocentem damnare pro uisissimo crimine sit iam olim habitum: ergò malè cessit Archilochum interfecisset: Cæcilio Metello de Dalmatia contra causam triumphanti: Attalo regi Asiæ, quòd in fontes alicuius eos occidisset. Sed hæc satis: longiùs enim oratio euagatur.

Hu nisi sint Zetes, &c.] Pindarus Pythior. 4.

Ζυμὸν γέλαντι δ᾽ ἄσπον ἐν —
 τῶν βασιλεὺς ἀνέμων
 ζήτην κάλαιν τε πατὴρ βορέας
 ἀνδρῶν πτερῶσι νότον πε-
 φρίκοντος ἀμφω πορφυρέοις. id est:

Ridenti animo velociter ornabat rex ventorum Zeten Calaisque pater Boreas viros, qui alis in tergo mouebantur ambo purpureis. Boream autem ventum esse Septentrionalem nemo non scit, cuius filij dicuntur Zetes & Calais, fictis ingeniosè vocalibus. Ex nominum etymo non est dubium quia longè multo uariorem, & quidem magis apertam. Certè mihi placet scholiasticum Pindari acumen, qui eo loco ζήτην αἰς ζήτην, nempe ἀπὸ τῆς κάλαις quòd nimium flet, interpretatur: κάλαιν verò, vt qui leniter flet. At ad rationem physicam non vsurpat Aleæ, sed ad mores conuertit, quòd faciliùs ingeniosis hominibus id carmen ostendet.

Integritas nostra, atque animus quæsitior honesti.

Nam κάλαις fortasse ἀπὸ τῆς καλῆς, quo animi designatur integritas: animus autem quæsitior honesti, est ille ζήτης à ζήτην, qui mentem habens, quod quærere significat. Idem video posse obijci, quæ à Platone inducuntur: quæ nomina interdum totius disputationis argumentum implicent.

Zetes &
 Calais, ad
 quid relata
 nomina
 na,

Signa fortium.

DIALOGISMVS.

XXXIII.

QVÆ te causa mouet volucris Saturnia, magni
 Vt tumulo insideas ardua Aristomenis?
 Hoc moneo, quantum inter aues ego robore præsto,
 Tantum semideos inter Aristomenes.
 Insideant timida timidorum busta columbe;
 Nos aquile intrepidis signa benigna damus.

Hoc ex Epigrammatôn Græcorum libro 3. sumptum, *Aquila pro stem-*
 pulchrè est æmulatus: quo sub nomine Aristomenis Im- *mase Im-*
 peratorem Carolum V. celebrat, alluditque apertè ad aquilam, *peratoris.*
 quam

quam in scuto habuit, & imperiali stemmate, quæ fortitudinis
notam præ se ferat. Ea enim ut dignitate cæteris avibus antecede-
lit: ita ille Princeps alios & fortitudine & splendore nominis lau-
gè antecedit. Epigramma est Antipatri, quod huc adscribitur
non piget:

ἄρει δῖος κενίδας ἀλέκτορι, τῷ χάρι' ἔστις
ζῆργός ὑπὲρ μεγάλῃς τύμβον ἀελομένης;
ἀγγίξω μερόπειον, ὅθ' ἔνικεν ὄσασιν ἀελο-
οίωνων χυόμεν, τῶσόν ὅδ' ἠμιθέων.

ἀελομένη δὲ δαίμοισιν ἐφ' ἐρήσοι πέλειαι
ἄμμις δ', ἀτρετοῖς ἀνδράσι περὶ μέγα.

hoc est:

Nuncia fars Iovis præpesq; volatibus ales,

Cur magni ad tumulum sedis Aristomenis?

Hæc homines moneo, volucrum quantum optima viuo,

Tantum hic heroas optimus inter erat.

Sit parint pauide timidorum busta columba,

Ast ego delector fortibus usque viris.

volucris Saturnia.] quasi dixeris Iouiana: nam & Iupiter di-
citur Saturnius. Virgil. in 4.

Nec Saturnius hæc oculis pater accipit æquis.

Sic apud Homerum multis in locis κενίδας.

magni Aristomenis.] ἀελομένης, optimæ mētis hominem so-
nat, ait Pindari Scholiastes, & Pausan. in Messenic. cum Gra-
corum omnium optimum Apollinis oraculo iudicatum referat.

quod & alicubi confirmat D. Hieronymus. Vir fuit admiranda
planeque stupendæ dexteritatis, qui de Lacedæmonijs victoribus

nobiles retulerit, à quibus bis atque iterum captus, mirabiliter
evaserit. sed tandem ab eisdem occisus, execto eius corpore (ut

dendi causa) cor hirsutum est repertum. Plin. lib. 11. cap. 11.
Valer. Max. lib. 1. cap. 8. meminit Dion Chrysostom. oratione

35. iniriò ferè.

quantum inter aves.] Collatio parium.

Semideos inter.] Semidei sunt Heroës illustres, & nobiles vi-
ri, qui quoniam ad Deorum immortalium naturam quamproxime

mè accesserunt, ab imperita plebecula, & Poëtis ipsis (qui volu-
garem opinionem velis remisque consecrati sunt) in numerum

Deorum relati creduntur. Hesiodus:

Ζεὺς κενίδης ποίητε δεισιότερον καὶ ἄρειον

ἀνδρῶν ἠρώων θεῶν γένος, οἱ καλέονται

ἠμιθεοί. — Ouid. 1. Metamorph.

Sunt mihi semidei sylvestria numina Fauni.

Iupiter
Saturnius

Aristo-
menis.

Semidei.

& Sic

& Stadius in 2. Reges femideos appellat. Lucianus in mortuorū dialogis sub Trophonij persona, ἦρος, inquit, ἐστὶν ὁ μήτ' ἀνθρώπος ἐστὶ, μήτε θεός, ἀλλὰ καὶ σωαμφοτέρων ἐστὶ. Mitto quæ Plutarch. de oraculorum defectu disputat, quæque D. August. 10. de ciuit. Dei cap. 21. alijque certè multi retulerunt de heroibus.

Insideant timide, &c.] Columbam pro trepidatione & timiditatis symbolo ponere vulgatissimum fuit antiquis. nam & nomen illi apud Græcos τρέφω hoc idem significat: deducitur enim τρέφω, quod est trepidare. Homerus enim sic:

ἢ δ' ἐὶς ἄρτιος τρέφωσι πλειάσιν ἰδμεθ' ὀμγίαι. hoc est, *Ha pauida gressu similes abiire columbis.* Ouid. 1. artis,

Vt fugiant aquilas timidissima turba columba.

Pierius Hieroglyph. lib. 22. id scitè perspicueque declarat.

busta.] sepulchra. Iuuenal. Satyr. 3. *portandum ad busta cadaver.*

Quidius Fastorum 5.

Compositiq; nepos busta piabat aui.

Et Virgilius:

— semivstiq; seruant Busta.

Cicero in Pisonem: Quorum ego furori nisi cessissem, in Caetina busto, vobis ducibus, mactatus essem. Mortuorum cadauera olim cremabant, & cineres, quæ religiosè asseruabant, busta dicebantur, quasi combusta. Cicero tamen 3. De legib. bustum pro monumento accipit, vt & Suetonius pro sepulchro.

Nos aquila.] Aquilam Romanorum (rerum dominorum) inigne fuisse quamplurimi auctores referunt. Neque verò id sine causa factum conicio. nam vetusti quique aquilam auium principem vocitabant: vt Horatius proinde dixerit ei Iouem permisisse regnum in aues vagas. Obseruabant enim eius auis præstantiam virium, eam politam, concinnam, intrepidam, strenuam, liberalem: quæ adiuncta perpetuò fortem debeat Principem comitari. Sed & aquilino naso homines regios appellarunt, testibus Platone & Plutarcho: ita vt Persæ ad regnum nemini aditum liberum concederent, nisi qui ea nota insignis esset, atque Cyrus, ille, quem aquilino naso fuisse memora-

bat. Pyrrhus etiam Epirotarum Imperator, Aquilæ cognomen sibi datum à suis lubens admisit. Cùm enim milites eum Aquilam appellassent: τί γδ, inquit, & μέλλω τῆς ὑμετέρας ὀπλοῖς, ὡς τῆς ὀπλοῦ ἰεγῆς, αἰετὸ μὲν; Quid verò non debeo vestris armis tanquam alis pernicipibus in altum tolli? Imò verò apud Thebanos Aquilæ vt sacrae aues colebantur, vt apud Aegyptios Crocodili, Ibes, Cynocephali. Imò non ausim equidem tran-

silire,

Columba
pro trepidatione.

Bustum,

Aquila,
insigne
Romanorum.

Aquila
præstantia.

Aquilino
naso homines.

Pyrrhus,
Aquila
dictus.

Aquila
sacra aues
quibus.

filire, Aquilam olim rerum successum prosperarum portendisse.
 sic enim Iupiter omen optimum cepit, cum sibi aduersus Tri-
 nas proficiscenti apparuit Aquila. Prætermitto lubens quæ pro-
 lixa sunt in Xenophontis commentariis. Certè Aquilam alij re-
 ferunt Gordij, pauperis alioqui viri, in curru per totum diem ses-
 sisse: vnde regnum Phrygiæ filio Midæ præmonstratum vo-
 lunt. Cùm Hiero admodum adolescens esset, & mediocrium ho-
 mo fortunarum, primo bello quod vnquam iniisset, Aquila sedes
 eius clypeo, quod præsagium regni fuisse creditur. Tarquinio
 Romam migranti Aquila pileum e capite abstulit: vnde Tana-
 quil vxor variciniolorum perita regnum illi portendi coniecit. C.
 Marius puer Aquilæ nidum cum septem pullis in agro reperit,
 cuius ominis ratio fuit septem Consularibus ostensa. Celebratus
 & Octauij Cælaris Principatus primùm Aquilæ ostento nota-
 tus. Cùm enim aliquando in via Campana pranderet, Aquila ex
 improviso panem ei de manibus eripuit, & leniter deinde red-
 didit. Nec præmittendum quod legitur de Alexandro Macedo-
 ne, quo recens nato, Aquilæ duæ in culmine domus per totum
 diem sedisse dicuntur: quod omen tum primùm captum fuit du-
 plicis Imperij, nempe Asiatici & Europæi. Sed hæc dum collo-
 go, ferè non sentio mihi ad reliqua pergendum.

*Aquila
 omen.*

Ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι.

ΕΜΒΛΕΜΑ XXXIIII.

Et toleranda homini tristis fortuna ferendo est,
 Et nimium felix sepe timenda fuit.
 Sustine (Epictetus dicebat) & abstine, oportet
 Multa pati, illicitis absq; tenere manus.
 Sic ducis imperium vincetus fert poplite taurus
 In dextro: sic se continet à grandis.

DVobis his verbis, ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι, Philosopho Epicteto
 familiaribus, tota bene vivendi ratio comprehendi potest.
 Primò siquidem ad patientiam adhortabatur, qua quisque disce-
 ret tum adversos fortunæ casus, tum etiam laborem æquo ani-
 verbis.

Philosofia
 Epicteti duo-
 bus com-
 prehensa

mo perferendum: altero, esse ab omni luxu, potissimumque verecunde præcipiebat abstinendum. Quæ duo præcepta duobus hisce verbis comprehensa, sic Horatius illustrauit:

*Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque prius, sudauit & alsit,
Abstinuit Venere & Baccho.*

Patientia. In tolerantia constans hominis animum agnoscitur, quando licet malis non cedit, sed contra audentior exurgit. Vnica siquidem constantia hominem ab hominum communi fece differetem maximè, & longè nobiliorem facit: quandoquidem, ut de cetero cecinit Prudentius, omnibus aliis virtutibus, & societate & auxilium suum fortis patientia misceat; virtusque omnis vicia sua sit, quam non patientia firmet. At quantum conducatur ab abstinentia quantalque habeat vires, pleni sunt auctorum libri, plebs antiquorum monumèta. tam enim latè patet, ut per omnia curam virtutum domicilia ferè locum sibi suo iure vendicat. Hoc apud Lactantiū triplex statuitur virtutis gradus: primus est à malis operibus abstinere: alter, à verbis malis: tertius, à rerum malis cogitatione. Sed ut paucis, quemadmodū Patientia & Abstinentia duæ virtutes sunt præ ceteris vtilis, sic iis opposita duo vitia, Incontinentia nempè & Incontinentia, multò omnium grauissimum & exitiosum maximè dicebantur Epicteto (teste Gellio lib. 17. cap. 19.) nempè cum aut iniurias, quæ sunt ferendæ, non toleramus neque ferimus: aut à quibus rebus voluptatibusque nos tenere debemus, non tenemus. Itaque, inquit, si quis hæc duo verba in cordi habeat, eaque sibi imperando atque obseruando curaret, erit plerunque impeccabilis, vitamque viuet tranquillissimam. Verba duo hæc dicebat, ἀνέχου καὶ ἀπέχεου. Hactenus Gellius. Alciatus, uti hoc ob oculos ponatur, συμβολικὸν adiecit, nempè tauri roboris excelsi patientissimum & abstinētissimum animal. Aegyptij enim sacerdotes cum fortem & temperantem signum curare vellent, taurum valetudinis integræ pingebant, ait Orus. Onerum enim & laborum omnium patientissimus est, ærummas nullas detrectat, instatque operi heuili quantumlibet. sed & abstinens est; quippè qui post vacæ cōceptum, cum illa nō cōcepta ut idem Orus lib. 2. literarum Hieroglyph. & Plin. lib. 8. cap. 45. Vide Pierium Valerian. lib. 3. Hieroglyphicōn. De aduersitate æquo perferendis animo, quædam Lactantius 6. cap. 18. & Plinius in tarchus Consolatione ad Apollonium. de abstinentia verò exempla longè multa sunt apud Val. Max. lib. 4. cap. 3.

Et toleranda homini, &c.] Huic respondet verbum ἀνέχου. Ad horatium

Horatio est ad patientiam: cui simile Virgil. illud:

Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

Et nimium felix, &c.] Publij mimus est is:

Fortuna cum blanditur, captatum venit.
 tum enim maximè timenda est, cum valde prospera putatur.
 ergo idem Publius verè:

Fortuna vitrea est, qua cum splendet, frangitur.

Horatianum hoc etiam vulgò tritum: *Sapius ventis agitur*

ingens Finus. quò videtur respexisse ad illa Herodoti, in Polym-

nia: ὁρῶν αἰς τὰ ὑπὲρ χερῶν ζωὴν κεραινοῖ ὁ θεὸς, οὐδ' ἐῖς φασίλαζεν.

ἢ δ' ἐσμικρὰ οὐδ' ἐμιν κινεῖ δ', ὁρῶν δ' ἐῖς ἐσκήμαται τὰ μέγιστα αἰεὶ κρη-

δὲνδρα, τὰ τῶν αὐτῶν ἐπισκήπῃ δ' ἕλκεα; φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπὲρ χερῶν

πάντε κλέβει.

Epicetus.] Stoicus fuit natus Hierapoli Phrygiæ, cuius qui-

dem morum & vitæ tanta fuit admiratio, vt lucerna eius fictilis

tribus drachmarum milibus penderetur. Circumfertur eius no-

mine Enchiridion multis paradoxis refertissimum, quod eius au-

ditori Arriano tribuitur: continet libellus ille quasdam disputa-

tiones admodum vtilis & succinctas ad perturbationes animi

cohibendas.

illicitis absq̄ tenere manus.] id est tenere manus abs illicitis, nam

absq̄ue, hîc non est vna dictio, sed duæ, conflata ex præpositio-

ne abs, & copulatiua, que, ne quis fallatur. Suadet itaque con-

tinendas esse manus ab illicitis. notum hoc,

Est virtus, placidis abstinuisse bonis.

cui non malè conuenit Ciceronis illud *Offic. 1.* Bene Pericles,

cum haberet collegam in prætura Sophoclem poëtam, hîcque de

communî officio conuenissent, & casu formosus puer præteriret,

dixissetque Sophocles: O' puerum pulcrum, Pericles: at enim

præterorem, Sophocles, decet non solum manus, sed etiam oculos

abstinentes habere.

Sic ducis imperium, &c.] Aegyptij cum indicarent hominem

modestum, & qui facile posset à malè factis auerti, taurum ge-

nu dextro ligatum pingebant. Si enim dextro genu constringa-

ur, mansuetum se præbet, & vincula consequentem. Pierius

codem lib. 3.

poplitee.] poples, genu est curuatura, pars genu opposita. Lu-

— nisi poplite lapsa

ultima curuati procederet ungula tauri,

Epicetu-
tus.

Tauri sym-
bolo quid
significat-
ur.

In adulari nescientem.

EMBLEMA XXXV.

SCIRE cupis dominos toties cur Thessalis ora
 Mutet, & ut varios querat habere duces?
 Nescit adulari, cuiquámve obtrudere palpum:
 Regia quem morem Principis omnis habet.
 Sed veluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem,
 Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon.
 Nec scire tamen domino fas: ultio sola est,
 Dura ferum ut inbeat ferre lupata magis.

Locus è
 Demosthenis in-
 serpsate.

EX Vlpiano Demosthenis interprete, historiam primi huius distichi petitam suspicor. Verba eius non piget adhibere: ἀλοῦς ἀπίθνος ἢ ἠεκαλίης ἡπταλός, ἐτυράνυσσι

καὶ οἱ τὸν παῖδες. μὴ φέροντες οὖν τῶν τυραννίδων οἱ θετταλοὶ, καὶ
 οὐκ ἔβουλον ποιεῖν, μετεπέψαντο εἰς συμμαχίαν τὸν Φίλιππον· εἰ-
 σὶ δὲ ἐξέβαλε τὴν ἀλευάδαν ἐκ τῆς τυραννίδος· καὶ ὑπερ-
 ἔβουλον αὐτῶν ἠμολογηῶντες οἱ θετταλοὶ, δέδωκεν αὐτῶν νεμεσῶ-
 νος καὶ τὰ χεῖματα τὰ ἐκ τῶν λιμῶν, ἃ τῆς ἀγρᾶς ἄπεισι θεττα-
 λῶν ἀνδρῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἰάστου θετταλον ὄντι, ἃ πρὸς ἐφθῆσας
 ἀνδρῶν ἀδελφῶν πρὸς λακεδαιμονίους μετετάξαντο, ὡς φησὶν ὁ
 ἰδ. id est, Aleuas quidā ex Herculis familia Thessalus, ty-
 rannus in Thessalia positus est: deinde huius etiā liberi. Quam
 Thessali nec ferre possent, & quò se verterent, non habe-
 re Philippi opem petierunt. Is cū venisset, Aleuadas tyrannum
 expulit. Cuius beneficij nomine gratum suum animum de-
 dit, vsum fructum Pagasaram, portuorum item ac mer-
 catorum vectigalia illi concesserunt. Perfidi autē existimati sunt,
 quod propter Thessalum Iasonem, quem Medæ fregisse fidem
 credunt, vel quia bello Peloponnesiaco, cū vtraque acies iam
 in procinctu, ab Atheniensibus ad Lacedæmonios defece-
 rit, ut ait Thucydides. Hactenus Vlpian. Innascitur autem ple-
 rumque popularis rebellio, vel ob iniquam magistratus admini-
 strationem, vel intolerabilem Principum tyrannidem. Accidit
 etiam, qui dum equum alioqui violentum moderari nesciat, nec
 sit opus aut freno, ut sistat, aut calcari, ut inciet ad cur-
 sum, aut modum teneat, excutitur facillimè, seque ex eius ma-
 nus equo eximit: Eodem modo Princeps importunus, & in suos
 ignarus, vulgi animos in se commouet. Eam ob causam di-
 citur Aristippus bene cessarum Regi & Principi, si equitandi
 artem primū teneret: etenim si alias disciplinas disceret, id qui-
 bus principibus, qui cū deliquerint, argui nolent: at equitandi
 artem, qui adulari nesciat, ut homo, nec certe blandiri, ut parasitus
 sedit, errarum statim vel ipse Princeps equum, ut decet, non rexe-
 rit se indignum reputer, qui in tanto dignitatis gradu sedeat.
 Quod præceptum alicubi à Plutarcho literis consignatum me-
 moratur ad hunc fermè sensum: Qui equos domant, iis primū

Equitan-
 di peritia
 quara-
 tione in
 principi-
 bus esse
 debet.

adblandiuntur, ac mollissimè tractant, vt assuescant freno popularis multitudo lenitate retinenda & excipienda ei qui in pace regere cupiat. Huc respicit grauitè dictum à Scipione Africano maiore, quo, regi Antiocho pacem cum Romanis inire cupienti exprobrauit, non esse tempus, quando quidem ipse perpeffus esset lupatum & hippocomonem. Quò etiam Scipionis hæc ea pertinent, quæ retulit ex Epicteto, serm. 44. Quæ in modum, ait, bonus equorum domitor non bonos tantum pascit, feroces autem famelicos valere iubet, sed ambos ex æquo nutrit, magis verò castigat alterum, & cogit similem fieri meliori: sic vir prouidus, & ciuilis facultatis peritus, bonos ciuibus beneficiis demereri, malos autem non continuò perdere conatur, sed de alimento quidem minus ei prospiciet; instituet verò, vt urgebit eum vehementius qui rationi & legi obstiterit. Plutarchus in initio De institutione liberali: Qui equi à primis bene domiti annis, suis non obsequuntur sessoribus? Qui autem indomiti perstant, nõne ceruice durissimi, & animis feroces euaferunt? Idem De discrimine adulatoris & amici, ex Carneade ait, Equorum & regum filios nihil rectè neque bene discere, præterequitare: quod his assentetur præceptor in exercitatione, non semper ea probans quæ puer admiserit, cedens ac submittere se plus quàm par est. Certissimum enim est, sæpè ab equo inire rem deici, qui equitandi fuerit ignarus. Hæc ferè Plutarchus in ca studiofis penè omnibus ad manum esse scio: itaque hic ex Aristotele sto. Nec verò hic transilire possum, equum rectè cum puer non quouis sed ferocienti, & qui nisi difficulter freno pareat, forem cum principe comparari. Didici enim frenato equo in ægypto xoglyphicè hominem designari ferocem quidem & animo imperioso, sed qui tamen obsequatur rationi. Est enim equus, aut ferus & superbum, sed quod hominis leges subeat, & quæ egrediatur, vbi paulum assueuerit; vt quod ait Horatius,

Non equitem dorso, non frenum depellat ab ore.

Sic Virgilius in Georgic.

Sed tamen iudem olim curru succedere fuiti

Quadrupes, & frena iugo concordia ferre.

Idipsum & obseruatur in Carthaginis historia: cum enim fundamenta iacerentur, caput acris equi repertum, & hæc in rem fore bello egregiam præmonstratum est: cuius ostensio significatio fuit, facilem victu per secula gentem. Adde quod apud Onirocritas & somniorum coniectores, caput equi in canis, si in somnis apparuerit, seruitutem significari. De

Scipionis
cordata
vox.

Carneadis
supp. the-
gnit.

bus iam satis. Nunc ad historiam redeo, quam me non statim esse nactum fateor, sed penè aliud agens tandem reperisse. Cum enim iam horum commentariorum, non quidem perpoliendorum, sed scribendorum me satietas aliqua tandem caperet, quippè qui ad studia grauiora festinare, mihiq; per multa nondum sati. faceret, quod omninò, sicuti mihi proposueram initio, consilium auctoris derexisse non viderer, maximeq; trium vel quatuor Emblemata, & huius ipsius in primis, opportunè de his verba facienti mihi, & studia humanitatis recolenti (tres ante annos, ni fallor, vnà cum viro doctissimo ROBERTO VVIRIO, Tornodorense, Glareani Loriti quondam auditore, qui per septennium hac in Academia Parisiensi diligèter & eruditè docuit) mihi venit in mentem, quod aliud agens ab homine amico acceperam, huius Emblematis originè videri haustam ex Diod. Siculi lib. 16. ad annum Philippi 4. Sic enim penè Diodorus: Alexandrum Phereum tyrannum interfecerunt Thebe dorus: Alexandrum Phereum tyrannum interfecerunt Thebe vxor eiusq; fratres Lycophon & Tisiphon: qua ex re sibi gratiam popularem pepererunt. Hi tamen in apertam tyrannidem prolapsi, sæuitiam tantam exercuerunt, vt Principes Aeuadæ in Thessalia nobilissimi in eos coniurarent. Quòd verò id per se nò possent, Philippum Macedonium in sui auxilium aduocarunt: qui profectus in Thessaliam, tyrannis deuictis libertatem huic populo restituit.

Locus
Diodoro
Siculo.

Thessalis ora.] Regio Thessalica, id est, ipsa Thessalia: *obtrudero palpum.*] Prouerb. Plautinum, pro eo quod est, arte doloq; fallere, siue adulari. Hinc Palpones dicuntur adulatores. Translatio ab equisonibus, qui refractariis equis vel manuum plausu, vel linguæ palpo blandiri solent. Lege Chiliad.

Obtrudero
palpum.

Regia quem morem Principis.] Occurrit exemplum Constantini Manassis, de Imperatore Michaële ab assentatoribus miserè perditò: In fabulis est (inquit ille) venatorem illum Actæonem à rabidis canibus pro fera dilaniatum: sic certè cum Michaëlem stipsissent assentatores quidam improbi, effeminati, omninoq; malè feriat, in quod exitium miserum, inquam malorum leticam cum non coniecerunt! Curtius lib. 8. Non decrat talia concupiscenti perniciofa adulatio, perpetuum malum Regū, quorum opes sæpius assentatio, quàm hostis euertit. Paterculus 2. historix Rom. De nepote Augusti Caio: Nec defuit conuersatio hominum vitia eius assentatione alentium, etenim semper magna fortunæ comes adest adulatio.

Principes
ab assen-
tatoribus
perditus.

sonipes.] equus velox & superbus, à sonitu pedum sic dictus. *Sonipes*

Hippocomon.

Hippocomon.] ab equis ornandis seu componendis, ut et Hippocomius ab equis instruendis fucato colore, robur iugum mentientibus, ait Quintilian. & Alciat. noster Comm. in tres posteriores libr. Codic.

Clementia principis.

Nec scire tamen domino fas.] Clementia principem maxime decet, nihilque deber esse ab eo tam alienum, quam nimia crudelitatis seueritas. quod si cogant iura & leges in facinorosum quando scire, id efficere debent, non quidem persona, sed in odio.

Lupata.

Lupata.] frena asperissima, quibus equus ferocior coercetur. Lupinis dentibus ita nominata, qui dentes inaequales sunt. Quod I. Amorum:

Asper equus duris contunditur ora lupatis.

Claudian. 2. de raptu Proserpinae:

Terruit orbis equos pressis parere lupatis.

& Panegyrico de Probrino & Olybrij consularibus

— iuga ferrea neclit

Cornipedes, rigidisque docet seruire lupatis.

Obdurandum aduersus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

NITITVR in pondus palma, & consurgit in arcum;
 Quo magis & premitur, hoc magis tollit onus:
 Fert & odoratas, bellaria dulcia, glandes,
 Quæis mensas inter primus habetur honos.
 I puer, & reptans ramis has collige: mentis
 Qui constantis erit, premia digna feret.

O Ccasionè palmæ arboris, quæ pondere pressa non flecti-
 tur, sed attollitur, & cuius suauissimi fructus, nempe da-
 ctyli, cum voluptate secundis mensis apponuntur: ad laborem
 & difficultatum perpeffionem fit adhortatio, ex qua nempe si-
 mus

Phornuti
locus.

mus utilitatem aliquam non minimam capturi. Locus sese mihi offert Phornuti Graeci scriptoris, qui ait, Musas ex veterum sententia coronari palma, ob nominis similitudinem, eò quòd Phœnices primi credantur literas inuenisse. Probabilior autem ratio est, quæ ab eo sumitur, quòd planta hæc tenellis sit, quòd benefica, quòd perpetuò virens. Arbor hæc difficulter scanditur, fructusque refert suaves admodum, vt non ad re Musæ coronis vrantur e palma confectis. Græca si quis malis apponã: *επιφανουώπυ δε φοίνικι, ως μιν ἕως κομίζουσι, ἀλλὰ τὴν ὀρεάνω μίαν, ἀπὸ τῶν φοινίκων δεκείν ἐδέρματα ἵνα τὰ ζῶματα, ως δε ἕωπα γάτρων ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ τευφερόν καὶ ἐνεργὸς καὶ ἀείλιον καὶ δυσανεύετον καὶ γλυκύκαρπον τοῦ φυτοῦ.* Nullus est certè, qui eruditionis aut fame laudem maximã assequi possit, nisi primùm graues & molestos labores pertulerit. Id velim symbolum bene natis adolescentibus proponi, qui aliquando studiorum liberalium difficultates non minimùm deterrentur. Si enim fructum maximùm literarum, cogitatione intimoque sensu degustarent, hac vna grata boni spe, molestias quantumuis acerbas deuorarent. Sanè rebus agendis proposita semper debet esse constantia, quæ sit ærummæ cuiusuis firmissimum condimentum. Ad id explicandũ palmam proponit; cui si pondera magna imponas, ac tam grauitè vigras & oneres, vt oneris magnitudo sustineri nequeat, non deorsum illa cedit, nec intra flectitur, sed aduersus pondus resurgit, & sursum nititur. Idcirco in certaminibus fuisse victoriæ signum quòd plurimi prodidere. hinc vulgatum adagium, Palmam ferre. Vide Gellium lib. 3. cap. 6. ex Plutarch. 8. Symposiac. & Plin. lib. cap. 42. Constantiæ exempla Val. Maxim. habet lib. 3. c. 8.

Studiis
deterren-
tur labo-
rum diffi-
cultatibus

Palma
pauca.

odoratas glandes.] odoriferos dactylos,

Bellaria.

bellaria dulcia.] *πέμματα* vel *τραγήματα*: suntque omnia ea quæ secundis mensis apponi solent. Gellius lib. 13. cap. 11. Locus est elegans apud Ioann. Salisberiensem (auctorem quidem non ineptum, & quem non ægrè inter optimos fortasse habemus, si meliore sæculo florisset) in Polycratice lib. 8. cap. 7. Significant bellaria, ait, omne genus mensæ secundæ, quoniam ibi solent apponi quæ pulchriora sunt & deliciariora. Vtitur autem hoc nomine M. Varro: Bellaria, inquit, ea maximè mellita sunt; quæ mellita non sunt. Quod forte eò refertur potest, quòd vtenti gratiora sunt ea quæ necessitas appetit, quàm quæ irritatio gulæ inuenit, hæc ille. Addam & locum Arnobij a. uer. gent. lib. 7. nam & his verbis bellaria significat. Puimentorum varietatibus, ait, afficiuntur Diuinitates, vt fieri mos est post cenam

num dirium & locupletum saginas: frustilla hæc paruula pro sus-
 nibus mateolis sumunt, non quibus famem sedent, sed vt pala-
 tis adiuueant otium, seque ipsos plenæ appetitu voracitatis in-
 stigent. Sed vereor ne quis hæc præter rem congesta dicat.

mensas inter.] *ἀγασ ἐγφῆ*, pro inter mensas.

reptans.] nitens & conscendens, *μεταφρεῖς*.

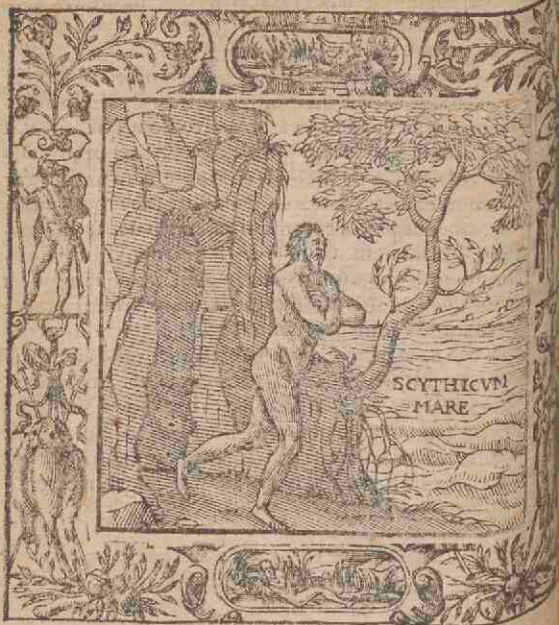
mentis qui constantis erit, &c.] *γνώμη*, quæ complectitur totius

Emblematis sententiam. Eam illustremus licet exemplo nobi-
 li, vt Emblemata per se quidem lepidum, accessione quadam fiat
 illustrius. Admirabilis Q. Fabij Maximi constantia omni lau-
 datione superior venit in mentem. Is cum pecuniam pro capti-
 uis Annibali numerasset, fraudatus ea publicè, tacuit: vt enim
 parentibus, sic neque patriæ communi parenti putabat esse ali-
 qua occasione succensendū. Cum sibi dictatori magistrum equi-
 tum Minurium iure imperij senatus æquauit, quanquam queri
 posset, siluit tamen. Multis iniurijs, contumelijs, probris lacessi-
 tus, in eodem animi habitu permanit. In bello gerendo promi-
 dus, rumores qui de se temerè à suis spargebatur, quòd cum An-
 nibale inueniliter exultante non conlteret manus, aut cõtem-
 pfit aut elusit, adeò vt se inuictum aduersus iram, spem, metum-
 que præstiterit. Dignus ergo non vna palma Fabius; qui nisi se
 Annibalem potentissimum hostem vix etiam pugnando retu-
 disse.

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

HVNNVS inops, Scythiciq; miserrimus accola Pontus
 Ustus perpetuo linida membra gelu:
 Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyai,
 Et pretiosa tamen stragula semper habet.
 Nam murina illum perstringunt vndique pelles:
 Lumina sola patent, cetera opertus agit.
 Sic furem haud metuit, sic ventos temnit & imbres;
 Tutus apudq; viros, tutus apudq; Deos.

EMblema hoc à Iustino historico peti- tum esse, facisè qui- busdam
 intelliget, qui Scytharum descriptionem, quam remittit ille

lib. 2. euoluerit: Sic enim: Scythis inter se fines nulli: neque agrum colunt, nec domus illis vlla, aut tectum, aut sedes, armenta & pecora semper pascuntibus, & per incultas solitudines errare solitis. Vxores liberisque secum in plaustris vehunt: quibus, coriis imbrum hyemisque causa tectis, pro domo scelus apud eos fuit grauius: quippè sine tecto munimentum liceret? Aurum & argentum perinde aspernâtur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle vescuntur. Lanæ iis vsus ac vestitiu men ferinis aut murinis vestiuntur. Hæc continentia illis moru quoque iustitiam dedit, nihil alienum concupiscentibus. Quippe diuitiarum cupido ibi est, vbi & vsus. Atque vnam reliquis moralibus similis moderatio & abstinentia alieni foret. Professio non bellorum tantum per omnia sæcula terris omnibus contrahatur: neque plus hominum ferrum & arma, quam naturalis fatorem conditio raperet. Prorsus vt admirabile videatur præ illis naturam dare, quod Græci longa sapientum doctrina, præceptisque Philosophorum consequi nequeunt, cultosque proficit viciorum ignorantia, quanto in iis cognitio virtutis. Et hæc quidem Iustinus. Quem locum integrum, quia pulcherrimus est, ascribere malui, quam truncatum. Hinc enim Alcibiades, vt opinor, materiam traxit Emblematis, vti iam dixi: cuius sententiam complectitur, & quasi animam ingeniosæ picturæ quam subiecit oculis. Ea verò significatur, animum hominis pendere non debere ex his quæ caduca sunt & fortuita, vtpotè quæ debere esse satis, quæ benigna natura sit elargita, vel quæ ab ingenio proficiuntur. Vel intelligit paupertatem vbiunque terrarum (etiamsi ab omnibus penè miserrima censeatur) esse tutam & securam. Quam ad rem describit Hunni Scythici hominum ceterorum iudicio pauperrimi conditionem, vt ex eo censudat, tutiores esse opes & facultates quæ nobis insunt, quam quæ petuntur aliunde. Genus hoc hominum sic describi ab historicis recentioribus animaduërto, ne vel minimum studiosi dicti: inde Hunni habuere, gens Scythica. Mox Gotthi ex insulis Oceani Germanici profecti, post Gotthos Longobardi, nouis-

Biantis
apophthegma.Animus
ab exter-
nis mini-
mè pen-
dens.Pauper-
us ubiq;
tuta.Descriptio
Hunno-
rum.

timè Hungari ex alia Hungaria Scythica egressi, quæ non longe à Tanais ortu extat, & Imbra hodie dicitur: misera adhuc regna ut porè quæ sit sub celo frigidissimo, Daci Moscouiæ tributum non tamen aurum, argentumue, quibus omninò carent, sed pectus violas animalium pelles sabellorum scismorumque penduntur mines. Non arant, non serunt, neque panes conficiunt: ferantur carnibus & piscibus vescuntur: aquam potant, sub tuguris & virgultis contextis inter densas sylvas humiles habitant: vnde ut homines syluestribus feris cõmorantes, vestimentis se non lanæ neque lineis induant, sed pellibus nuper aut lupò, aut canis uo, vrsòve detractis. Nullius ipsis aut auri, aut argenti vsus: lacus mel in cibatu frequens: contra frigora & rigores ferinis pellibus murinisq; corpora cõmunibant. Facile huc possem aggerere cõmibilem eiusdem gentis descriptionem ex 3. i. Ammiani Marcelliani, ab initio ferè. sed studiosos admonuisse sat est.

accola.] incola, qui aduentitius terram colat.

Vrere.

Vstus perpetuo gelu.] Vrere etiam frigoris est. Virg. 1. Georg.

— Boreæ penetrabile frigus adurit.

& Lucanus:

Vrebant montana nives. —

Sic Ouidius 3. Tristium, eleg. 2.

Plurima me pelago terraq; pericula passum

Vstus ab assiduo frigore pontus habet.

eodem lib. eleg. 4. — *astriçta terra perusta gelu.*

sed & Fastor. 1.

Vos date perpetuos teneris sementibus auctus,

Nonna per gelidas terra sit vsta nives.

quianquam tamen verbum istud, Vrere, pro molestiam exhiberi accipi metaphoricòs, & quidem non raro, palam est. Corn. Tacitus lib. 13. Ambusti multorum artus vi frigoris. & Festus Pompeius lib. 14. ait, primum nomen inde accepisse frigus quòd fructus nempe ac virgulta perurat.

Qui Cereris non nouit opes.] qui vsum panis atque vini non habet. Sic Marcellinus: In sua vita visu sunt asperi, vt neque igitur, neque saporatis indigeant cibus, sed radicibus herbarum agrestium, & semicruda cuiusuis pecoris carne vescantur.

Bacchus
Lycus.

Lycus.] Bacchi, id est, vini, *δρόν τῆ λύκου* sic dicti, quòd hominum membra & animos dissoluat, vt norunt omnes.

Stragula.

stragula.] vestimenta, pallia. pro lectorum opertoris aliiis *murina pellos.*] è murium pellibus. Ammian. Marcell. sic. for. dum ètis operiuntur linteis, vel ex pellibus syluestrium murium

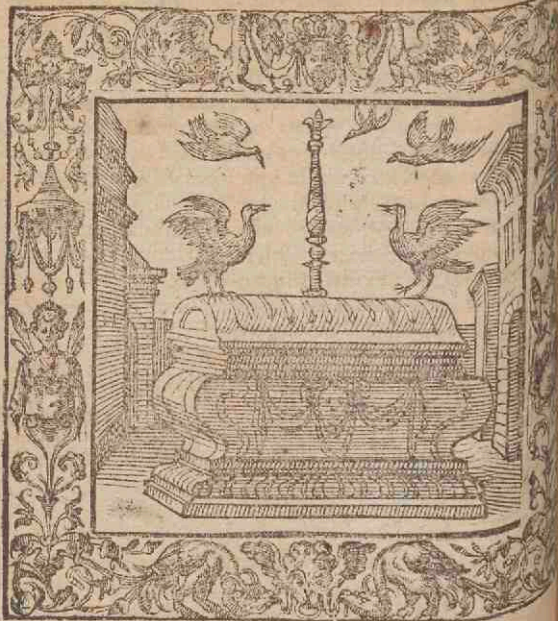
confarciatis. Nec alia illis domestica vestis est, alia forensis: sed
 senel obsoleti coloris tunica collo inserta nō antè deponitur aut
 mutatur, quàm diuturna carie in pannulos defluxit defrutata.
 Hæc ille. Seneca in epistolis meminit pellicularum vulpium &
 melinos, quæ ad arcendum frigus comparatæ essent. Has Ar-
 rectè.

Sic furem haud metuit, &c.] Sic sanè nemo potest non bea-
 tissimus esse, qui est totus apertus ex sese, qui què in se vno ponit
 omnia: cui antem spes omnis & ratio & cogitatio pendet ex for-
 tuna, huic nihil potest esse certi, nihil què quod exploratum ha-
 beat, permanens sibi, ne vnum quidem diem, ait M. Tullius.
 Hæc pertinent quæ Seneca disputat epist. 14. quo loci compa-
 rat fortunæ & doctrinæ bona. Circumspiciendum nobis est quo-
 modo à vulgo tuti esse possimus. Primum nihil inde concupi-
 scamus: rixa est inter competitores. Deinde nihil habeamus
 quod cum magno emolumento insidiautis eripi possit; quàm
 sanguinem sit in tuo corpore spoliatorum. Nemo ad humanum
 propter ipsum venit, aut admodum pauci: plures cō-
 putant quàm oderint. Nudum latro transmittit: etiam inobscū-
 via pauperi pax est. Ad philosophiam ergo confugiendum: Hæc
 literæ non dico apud bonos, sed apud mediocriter malos, insu-
 lacum loco sunt, &c.

Concordiæ symbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

CORNICVM *mira inter se concordia vita est,
Mutua statq; illis intemerata fides.*

*Hinc volucres hæc sceptrâ gerunt, quod scilicet omnes
Consensu populi stantq; caduntq; duces:
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Advolat; & secum regias fata trahit.*

*Plebs cõ-
cordia
principi
necessaria.*

P Rincipibus & Regibus hæc vna & prima esse cura debet
ut populi concordia tuteatur, omnemq; motuū & seditiosas
caussas præcidant, si suū statum tranquillū & securū esse velint.
Quam

Quam concordiam & consensum regiae potestatis conseruatri-
 con hic proponit *συμβολικῶς*, adhibita cornicum quae sceptrum
 sustinent imagine. Maxima itaque debet esse Regum pruden-
 tia & moderatio in eorum quibus praesunt, amore fouendo, &
 modis omnibus persequendo, si modò sibi bene velint esse con-
 populari. Meminisse siquidem debent imperium suum pendere à
 populari consensu. Quod ne sit molestum exemplis hinc inde
 conquisitis confirmare, tantummodò repetam quae auctor ipse
 met in l. 15. Comment. De verbor. signific. attulit. Principio
 regum omnium, inquit, non diuina iussione, sed ex populi con-
 sensu reges assumpti sunt: quod & post Romani imperij occa-
 sum seruatum fuit, cum Carolus Magnus à populo Romano Au-
 gustus electus est, & à Pòrifice Leone sacro oleo inunctus: quod
 res translatum hodie Gregoriana lege in septem Germaniae Prima-
 non esset idoneus, Pipinum, *παυκελτικῶς* consilio substituerant.
 Et cum Pipini proles à maioribus degenerasset, rursus Odonem,
 mox eius fratrem Robertum, & deinde Roberti nepotem Hu-
 gonem ad summum fastigium euexerant. Is Hugo est, qui vul-
 gò Capetus dicebatur, vnde oriundi sunt qui etiam Francorum
 regibus moderantur. Et quod de maximis hisce Regibus, nimirum
 Romano & Franco, dictum est, idem & in inferioribus obserua-
 tum fuisse, qui historicos legerit deprehendet, vt meritò censèā
 diuina lege eum iustum Principem esse, qui ex populi consensu
 regneret quod & Aristoteles tradit: qui verò inuitis dominetur,
 eum tyrannum esse. Vnde cum magna regna nō ex subditorum
 consensu, sed per violentiam primò constituta sint, meritò D.
 August. De ciuit. Dei 4. magna atrocitas esse dixit, adducto
 etiam pirata cuiusdam exemplo, qui comprehensus, & ante A-
 lexandrum Magnum adductus, cum interrogaretur qua causa
 mare haberet infestum: Quid tibi, inquit, vt orbem terrarum
 infestum? sed quia id ego ex iguo nauigio facio, latro vo-
 car: tu quia magna classe, Imperator. Haec tenus Alciatus. Quo-
 tidies autem veterum monumenta percurramus, facillè obserua-
 mus quam fluxa, & momentanea sit Principum potentia, quā-
 quam sublimis & altis nixa radicibus putetur. Hi enim nisi pre-
 tario, & quasi populari suffragio imperant, nempe quorum
 nihil moderatum sit imperium, quam citissimè corruit. Aelia-
 nus refert Thyrsam insignem tyrannum suos adeò toruisse,
 legem rulerit, qua nemo neque priuatim neque publicè
 principem colloqui aut miscere sermones auderet. Quod cum
 subditis

Locus ex
Alciatus.

Historia
Thyrsi ty-
ranni ex
Aelianus.

subditis molestissimum & odiosissimum esset, qui nutu
 rum, manuumque gestu animi sensa cogebantur exprime
 etiam voluit esse prohibitum, ut molestiae dolorem adiecerit
 tolerabilem: quispiam eorum locum publicum petiit, qui
 lachrymis effusus, alios etiam ad solum prouocauit. Id cum
 scisset tyrannus, in forum statim venit, quod etiam id si
 populo eriperet, stendi nempè libertatem; ciues commo
 regis satellitibus extorserunt, & suum tyrannum de medi
 tulerunt. Eandem fortunæ mutationem sensit Amasis
 tiorum Rex. Cum enim plerosque ex suis extremo suppli
 fecisset, alios fortunis spoliasset, & in omnes insolentior
 superbior veniret, imperium eius aliquantò toleratum est.
 Actisanes Aethiopum Rex in eum irrupisset: tum enim
 occulta erupere. cumque multi ab eo descuissent, regno
 pulsus est, teste Diodoro lib. 2. Cæterum Cornices habent
 concordiae symbolo tradunt Orus & Pierius lib. 20. Hierog
 Iuuenalis Satyra prima:

Amasis
 furum.

Cornix
 quid.

Vt colitur pax, atque fides, victoria, virtus,

Quæq; salutato crepit at concordia nido.

quem Satyrici locum scio à plerisque non de cornice (que
 concordiae nota hie statuiimus) sed de ciconia intelligi
 enim ad id Ouidianum istud adducere:

Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.

sed cornicis imago videtur in Faustinae Augustae nummi
 scriptione CONCORDIA. Sceptrum autè virgâ regiam
 roglypticum regni esse, ex literis sacris tradit idè Pierius lib.

Mutua statq; illis.] Priores editiones habent,

Inq; vicem numquam contaminata fides.

Quam autem sequimur, correxit Barth. Anulus, ut alios
 dam locos, quos postea indicabimus.

quod scilicet omnes, &c.] Huc, ni fallor, videtur pertinere
 ronianum illud, Ode 35. lib. 1.

Iniurioso ne pede proruas

Staptem columnam: neu' populus frequens

Ad arma cessantes ad arma

Concitet, imperiumq; frangat.

hic columnæ nomine, sceptrum Principis, ipsumque
 rum regium, populi, omniumque Reipub. ordinam
 fundatum significat: quæ nisi seruetur concordia,
 eunt. Proinde Nazarius panegyristes: concordiam, fundam
 ac radicem otij, bonorum ciuium seminarium, quietis pub
 segetem appellat.

Discordia præcepit adrolat.] Discordiam Deam coluere pagani *Discordia*
homines, quam eandem cum Ate (de qua postea) plerique vo- *Dea.*
cant. Vide Gyrald. Syntag. 1.
regia fata.] Regis aut Principis mortem.

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

In bellum civile duces cum Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra suis:
Mos fuit in partes turris cœuntibus easdem,
Coniunctas dextras mutua dona dare.
Foderis hac species: id habet Concordia signum,
Ut quos iungit amor, iungat & ipse manus.

Origo huius
Emblematis.

Lib. 2.
ca. 19.

Dextra
Symbolum
Fidei.

ME docuit Alciatus ipsemet Annotationibus, quas in Cornelium Tacitum edidit, vndenam materiam sumpserit Emblematis, nempe ex eodem Tacito, lib. 2. & 18. quibus dicitur, dextras concordiae signa vitro citroque destinari ab exercitibus solitas. Nec verò asperror, quod libris Genialium dicitur, notat Alexander Neapolitanus, nempe Marium, cum in manus maxima clade saeviret, quos servare voluit, dextra recta aut salute data incolumes fecisse: nisi quod ille, suo vel multa confingat, vel auctorem non appellet ex quo aliter mutetur. Sed ad rem. Tacitus in lib. 2. Annalium, ubi de morte Germanici agit: Jurauere amici, dextram morientis committentes, hic gestus est datae fidei Germanico, qua pollicetur familiares, eius se mortem vituros. Idem paulò antè: Ab Artabano Parthorum Artabano legati venire, miserat amicitiam ad se dux, & cupere renouari dextras. Hic foedus renouatum a principibus Germanicum & Artabanum significatur. Occurrit exemplum Valerij Max. ex lib. 6. cap. 4. de Caio Popilio, qui missus ad Antiochum missus, isque cum prompto animo & altissimo vultu dextram Popilio porrexisset, inuicem ei suam porrigere noluit, sed tabellas senatusconsultum continentes tradidit, cui cum post aliquam breuem moram satisfecisset, Popilio numerum eius tanquam socij apprehendit. Caesar 2. De bello Gallico, tendere manus, petendae pacis signum fuisse Gallicum morat, ubi de Bellonacis: item 7. Gergouiorum mulierum, quae pectore nudo prominentes, è muro pallis manibus Romanos obrestabantur. Signum item fuisse deditionis eodem Tacito dicitur, ubi de Heduis, qui manus tendere, deditionem signum re, & proiectis armis mortem deprecari dicuntur. Ferè etiam dextram quae Iustin. de Dario moribundo retulit 1. 1. lib. 1. Is enim porrecta manu exspirauit, quam vnicum pignus fidei regiae dextram se ferendam Alexandro dare dixit. Sic conqueritur dicitur neas Virgilian. 1. Aeneid.

— cur dextra iungere dextram

Non datur? quò pertinet & illud ex vndecimo Aeneid.

Oremus pacem, & dextras tendamus inermes.

Cicero etiam pro Deiotaro: Per dextram ipsam, quam hospiti porrexisti. Fuit enim & hospitij symbolum apud Syros & Persas. Hinc & Romani Principum bene de Republ. meritis statuas pedestres & equestres ita effinxerunt, ut dextra porrecta fidem in Republ. ostenderent. Itaq. in ipso belli, seu tumuluum civilis classico, ne amici cum inimicis absque discrimine perirent, merentur.

merentur, interpositum est eiusmodi fidei sacramentum. Hoc de
 symbolo Picrius lib. 35.
 Viribus & caderet, &c.] Significat bellum ciuile, idque vide-
 tur ex Horatij Epod. 16. Oda imitatus:

Suis & ipsa Roma viribus ruit.

*Bellum
 ciuile.*

Et tunc consultor ille apud Antiochum Annibal rebus omnibus
 futuro iudicio perpensis ait, Romanos nunquam nisi armis
 suis vinci posse: nec Italiam aliter quam Italicis viribus subigi.

Martia terra.] Roma, vel quod fuerit studiis asperrima belli, *Roma tar-
 ra Mar-
 tita*

propter Romulum Martis filium, vt fama tulit, sic appellata.

Quid. 3. Trist. eleg. 7.
*Dumq; suis victrix septem de montibus orbem
 prospiciet, domitum Martia Roma, legar.*

Pulcror, & maior quo sub duce Martia Roma.

Quodam loco Martiam turbam, pro Romano populo dicit:

Crede mihi, nimum Martia turba sapit.

Sic Symmachus lib. 1. epistolar. Ab exortu penè vrbis Martia,

TERGEMINOS inter fuerat concordiae fratres
 Tanta simul pietas mutua, & vnus amor:
 Inuicti humanis ut viribus ampla tenerent
 Regna, vno dicti nomine Geryonis.

Vires
 cordiae.

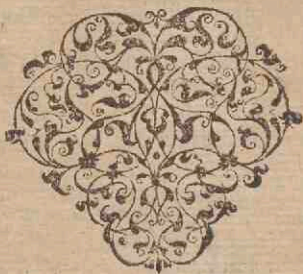
Concordia, vinculum incolumitatis & pacis, tot tantisque
 vires habet, ut vix ferè queat, etiamsi præ se ferat res
 quid pusillum aut debile, nempe vbi singulorum habetur ratio.
 Ut enim lapides quidam insulæ Cycladicæ (teste Plinio) in
 natant in aqua, fracti concidunt in fundum: ita Respublicæ in
 discordiis pessum eunt, & quamocysimè collabuntur: con-
 cordiæ verò pace ligatæ manent & perdurant. Quod aperte docet
 Schi...

Scilurus ille Scytha, cum moribundus ex tetorum fasciculo col- Scilurus
fasciurus.
ligato, & postea soluto inuictam concordiam filijs comendauit.
Eam ob re etiam finxerunt veteres, Geryone fuisse tricorporem,
aut tricipite, quod una cum fratribus, quos duos habebat, tanto
amoretantaque fide eorum traduxit, ut ij vno nomine Geryones Geryon
cum tri-
caps &
tricorpore.
dicerentur: adeoque vnicam regi animam & voluntatem inesse,
quod sane idem omnino videtur Iustino sub finem lib. 44. Nec enim mo-
ror, quod alij id referant ad tres insulas Hispanie copiosissimas,
duas nempe Balearides & Ebusin, quibus imperauit Geryon:
sed neque quod Palaphatus, ad Trinacriam, id est, tricipitiam
ciuitatem in Euxino ponto malit conuertere, cum hoc nihil ad
nostram institutum pertineat. Caeterum aiunt Geryones ab Her-
cule vinci nunquam potuisse, nisi separatos & a se disunctos.
ex quo perspicuum fit, quam firmus & inuictus sit vnanimus il-
le animorum & voluntatum quasi nexus atque consensus. Vni-
uersi quippe concordantes inuicti, qui singuli debiles, & nullius
sunt roboris. Sic enim, ut Philolophi loquuntur, vnita virtus
valentior est seipsa dispersa. Lege Pierium lib. Hieroglyph. 32.
c. Detricipitio. Tales fuisse Moliones, aut Molionides obseruo;
c. Detricipitio. Tales fuisse Moliones, aut Molionides obseruo;
liquidem D. Gregorius Nazanzenus, ut hoc obiter adijciam,
pro concordi fratrum amore, verbum Molionides vsurpauit,
non sine aliqua prouerbij facie: *οι Μολιονίδαι τῆς ὀμηρικῆς δέλεο
ἐὶ τὰ μὲν, ἄς ἰστῶν ἰα συμφορῶν ἐγνώριστ:* Molionidas, Homericis
poematis miraculum, quos periculorum societas coniunxit.
Plutarch. *περὶ φιλαδέλφειας, θαυμάζουσιν ἐδὲν ἤπλον ἢ τὸς Μολιονίδαις
ἐκείνους συμφορῶν τῶν σώμασι γαγενέαι δουσιώταις:* Non aliter quam Mo-
lionidas illos admirantur, quos coalito corpore concretos fuisse
existimant. Hi vasta corporis mole Augie regi Elidis auxilia-
res, oppressi sunt ab Hercule atque interfecti, ait Pindarus. In-
terpres Homeri ad Iliad. λ. quaternas manus totidemque ocu-
los illis tribui a veteribus adnotat. Horum nomina Eurytus &
Creatus.

Tergeminos.] Lucretius lib. 5.
Quidve tripectora tergemini quoque Geryone vis.
Virgil. 8. Aeneid. — maximus ultor
Tergemini nece Geryonis spoliisque superbus
Abides aderat.

vno nomine Geryonis.] Geryon, vocabulum priscum a gara Geryon
unde de-
ditus.
deriuatum, quod est aduena, ut interpretatur Hieronymus. Nam
filius Prisci Hiarba Numidae fuit: ergo adueniens classe in Hi-
spaniam,

spaniam, Geryonæ, id est, aduenæ nomen habuit. Non potest
 hoc loco subicere quod mihi occurrit ex Politicis Plutarchi
 loco monet, eum qui sit infirmo corporis habitu, industriam
 bi pro socio debere sumere, ut quondam Nicias Lamachum
 quidem proditum est memoriæ his artibus Geryonem admi-
 rabilem fuisse, qui multa crura, pluresque manus atque oc-
 los habere dicebatur, vnico tamen animo atque consilio
 sui fines moderaretur. hæc ferè Plutarchi. Permulti mem-
 huius pegmatis, ut Eunapius Sardinus auctor Græcus, vita
 phistarum: Lucianus in Toxari, ipso extremo penè; Arrianus
 de Alexandri gestis lib. 2. quo loco sententiam retulit. Hæc
 Abderitæ de Hercule & Geryone.

Vnum nihil, duos plurimum posse.

EMBLEMA XII.

LAERTÆ genitum, genitum quoque Tydeos unâ,
 Hac cera expressit Zenalis apta manus.
 Viribus hic prestat, hic pollet acumine mentis,
 Nec tamen alterius non eget alter ope.
 Cum duo coniuncti veniunt, victoriâ certa est.
 Solum mens hominem, dextrâve destituit.

Emblema huius typum observo apud Homerum Iliad. *Fons Erasmii*
 2. quo loco unâ cum Agamemnone & Menelao Nestor *Emblema.*
 consultat de mittendis exploratoribus in Troianorum castra.
 Hanc in se provinciam recipit Diomedes animi magni vir, si
 M 3 tamen

Tamen ei socius aliquis vnà profecturus adiungatur. *Eius verba:*

νέστορ, ἔμ' ὀτρύνει καρδίη καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ,
 ἀνδρῶν δυσμετέων δ' ὄντα στρατὸν ἰγγύς ἐόντα
 πρώων· ἀλλ' εἴ τις μὲν ἀνὴρ εἰς ἔπειθε καὶ ἄλλ',
 μαῖλλον ψαλπιωρῆ, καὶ παρσιλεύει τέρην ἔτα.
 σὺντε δ' ὕ' ἐρρομένω, καίτε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησον,
 ὄππως κέρδι' ἔη· μούνη δ' αἴπερ τε νόση,
 ἀλλὰ τε οἱ βεβήσων τε νόσ', λεπτή δέ τε μήτις. *id est,*

*Nestor me mouet cor, generosus ὄ, animus,
 Fortium hostium subire castra, qua propè sunt,
 Troianorum. sed si sit aliquis vir qui me sequatur,
 Maior erit mihi fiducia, & audacius erit
 Euntibus vnà duobus: namque hic ante illum cogitat
 Qualiter utile sit: solus verò quanquam intelligat,
 Tamen ei tardior animus, & consilium imbecillius.*

Plutarchi disputatio, qua ciuilem hominem informat, huc ex
 cit, cum ita dicit: ἂν δ' ἤ τις ἐργώδης, ἐπιφανὴς δ' ἔσται καὶ μεγάλη πρῶ-
 ξις, αὐτὸν ἐπιταύτη τάξειαν τε πρώτων, εἰς παρσιλεύει τὸν φίλον
 Διομήδης,

εἰμὲν δ' ἢ ἄρδον γε κελύειτ' ἐμαυτὸν ἐλέει,
 πῶς ἂν ἔπειθε' Ὁ δ' ὀτρύνει γὰρ θεῖοιο λαοδοίμου;

Cum res aliqua proponitur, magna quidem illa atque illustri
 sed ardua & difficilis, laborum & operis socium tibi amicum
 sumito, vt Diomedes: Quòd si mihi alterum adiungi iubent
 inquit, quì tandem possim obliuisci diui Vlyssis? &c. Eundem
 Homerilocum Apuleius de dæmonio Socratis vsurpauit, & hoc
 uibus verbis explicuit: Nónne Vlysses, ait ille, cum Diome-
 deliguntur, veluti consilium & auxilium, mens & manus, ani-
 mus & gladius? Nihil egregium, nihilque magnificum per se
 bellè potest, in his potissimum quæ bellica negotia respiciunt,
 nisi maturo consilio coniungantur corporis vires, id est, nisi in-
 uenum robustiorum viuacitas, senum & eorum qui valeant ex-
 perientia, ductu regatur. Non enim solùm viribus, aut velocitate
 tibus, aut celeritate corporum res magna geruntur, sed consilio,
 ratione, sententia. Proinde Sophocles:

γνώματι μὲν ἔρρον τῶν ἐν ἀνδράποισι τερφεί·
 βελαὶ τὰ δ' ἐξέπρεξάν, ἔ χειρ' ἂν δέειται.

Hominum quidem rationibus opera fiunt ac nutriuntur: sed
 eas res consilia effecerunt, nō manuū robur. Proponitur autem
 ἡ γνώμη

Consilium
 & vires.

sed
 ἡ γνώμη

in quo sint expressæ & mutuò coniunctæ effigies Vlyssi & Diomedis, quorum alter prudentia & consilio, alter verò firmitate virium commendabilis. Itaque quantum profuerit, utriusque industria, & laudata strenuitas in bello Troiano, notum est ex Homero & historicis. Huc Proverbium. εἰς ἀνὴρ, ἔδ' εἰς ἀνὴρ, unus vir, nullus vir: quo intelligitur quantum cōferat mutuum auxilium in rebus arduis, & alioqui difficilibus. Huc etiam referendum illud, οὐν τε δ' ἔργον ἕνα, ex Iliad. Homericæ x. Quam ob causam apud Aegyptios Mercurij gemini simulachrum sic effictum conspiciebatur, ut alterum senili esset vultu venerandum; alterum, florente iuventa: ut significarent eum, qui Reipub. multa obire ritè velit, cum animi prudentia vires habere debere conjunctas, quòd alterum alterius egeat adminiculo.

Vlyssi & Diomedis effigies unius quidam Mercurius geminis

Aristoteles 8. Moral. Nicomach. οὐν τε δ' ἔργον ἕνα καὶ γὰρ αἰεὶ καὶ πρὸς ἀλλήλους διατάσσεται, &c. quod perspicuè declarat Sallustius initio Catilinarij belli: Diu magnum inter mortales certamen fuit, vñe corporis, an virtute animi, res militaris magis procederet. Nam & priusquam incipias, consultò, & ubi consurum alterius auxilio eget. ita utrumque per se indigens, alterius auxilio eget. Lege Plutarch. disputationem pulcherrimam, An seni gerenda Respubl. sit. Sed occurrit mihi He-

ἡλικίαν ἢ πλεονέκων μαλέτη, μέζων δ' ἐπιδήκη. id est, Plus augere potest multorum industria vires.

Memorandumque Homericum ex Iliad. μ. — πλεονέκων δ' ἐπὶ ἔργον ἕμεινον.

Quid verò Euripidem hoc ciens præteream ex Phœnissis & Hieraclicidis,

εἰς δ' ἀνὴρ ἔπ' ἀνὴρ ἕνα ἕνα, vel illud ex Hieraclicidis,

εἰς δ' ἀνὴρ ἔπ' ἀνὴρ ἕνα ἕνα. In id quadam elogium de Fauno Aboriginum rege, quod in x. retulit Dionysius Halicærn. ἀνὴρ μέγας ἐὼς δ' εὐαγγελίου ἑσώβητος: vir & impiger & consultus. De Mithridate sic Paternus: Consilij dux, miles manu. Idem Pacatus panegyrico Theodosij, dux consilio, miles exemplo. Sed placet admodum quod fuit memoris proditum de Lælio & Scipione; quorum amicitia non mi- gloriæ Scipionis inuidebant, dicebant eum esse egregiorum fa- cinorum histrionem; nempe Lælium illius collegam gestorum: Scipionem præclara quadam gerere, sed Lælij consilij. Tradit Jul. Capitolina. Antonium Pium, nec in bellicis, nec in civilibus

negotijs aliquid statuisse, quàm sumpto cum viris grauib; filio; dicebat enim æquius esse vt tot & talium virorū confilij sequeretur ipse, quàm vt tot præclari homines ab vnius conpenderent.

Vlysses.

Laërta genitum.] id est, Vlysses Laërtæ & Anticleæ filius. Hic Rex fuit Ithacæ & Dulichij insularum, vir multificus, astutus admodum, cuius nomine Odyssea tota Homeri scripta est.

Diomedes.

genitum quoque Tydeos.] Diomedem, Tydei & Deiphilæ filium, inter Græcorum duces fortissimos insignem.

Zenalis.

Zenalis.] Quis ille fuerit, adhuc clam me esse fateor ignuè. puto equidem nomen esse cuiusdam egregij pictoris ætate Alciati non minus celebris fuit, quàm Alexandri temporis Apelles, aut Lysippus, alter pictor, alter statuarius: nisi aliquid malit esse nomen quoddam fictitium.

Solum mens hominum, &c.] Consilium viribus destitutum per se non conducit: contra verò corporis robur consilij expers, facile in præceptis ruit. Isocrates Parænesi ad Dæmonium. *ῥά μιν ἀνδρῶν τὰ μὲν φρονήσεως ἀφίλησεν, ἀνδρῶν δ' ἐταύτης πλείω τοὺς ἔχοντες ἐπιμαρτυροῦσι, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσχυρῶντων ἐκόσμησε, ταῖς δ' ἐτῆς ἐπιμαρτυροῦσι ἐπεισκόπησεν.*

Firmissima conuelli non posse.

EMBLEMA XLII.

OCEANVS quamuis fluctus pater excitet omnes;
 Danubiumq; omnem barbare Turca bibas:
 Non tamen irrumpes per fracto limite, Caesar
 Dum Carolus populis bellica signa dabit.
 Sic sacrae quercus firmis radicibus adstant,
 Siccæ licet venti concutiant folia.

INUIT ea vix confici, aut labefactari posse, quæ firmis hærent
 radicibus, quæque vel longo temporis decursu, vel insigni a-
 liqua virtute famam sibi pepererunt immortalem. Id autem ferè de
 totum mutuatus est ex Epigramate quodam Crinagoricis P'opulos

Οὐδ' ἦν ἀκραιὸς τῶν ἄστων πλημυδρῶ ἐγείρη,
 οὐδ' ἦν γαστροῖν ἦν ὀνὸν ἀπῶνται πῖν'
 Ἐ' ἀμυγρῶ δ' ἄστων ἑλῆσθ' ἴδεντο, ἃ χροὶ καὶ μίση,
 δέξια σημαίον καί τε ἐπὶ θυροσάδην.
 Οὐπὼ καὶ ἰσχυρῶς ἐβύς ἔμπεδ' ἀρίζων
 ἰσῶσιν. Φύλακον δ' αὖτ' αὖτ' ἀνέμει.

Apponam Ioannis Sleidani versionem, ut tyrunculus facilius
 prehendat, quorsum imitatus sit Alciatus auctorem Graecum
 nec perinde ad verbum reddiderit, ut scilicet gratularetur
 Carlo V. Imperatori, qui Turcas insigni victoria profligavit.
 mor dicemus. Sic ergo Sleidan.

*Oceanus moueat licet omnes undique fluctus,
 Et potet Rhenum Teutona terra suum;
 Non cadet imperium Roma, quo tempore Caesar
 Praerit, atque salus publica facta reget.
 Sacra Ioni quercus nam sic radicibus haeret,
 Et tamen aridulas huic capit aura comas.*

Germ. car.
 vii. Prin-
 cipum vi.
 Senio de
 Turca.

Id conuertitur ingeniosè ad celebres illas victorias, quas
 mani Principes de Turcarum exercitu retulerunt. Cum enim
 Solymanus trecentis millibus armatorum, Vngaria maior
 parte occupata, Austriam, ipsamque Germaniam toto corpore
 inuadere stauisset, de Vienna, clarissima Austriae vrbe, obli-
 da cogitauit, quod immenso apparatu circiter Idus Septembris
 anno 1529. aggredi conatus est. cuius minas & imperium
 quanquam maximum, cum Germani non ita putarent esse
 tuendum, vrbe undique obsessa, tanta fortitudine resisterent,
 Turcae multoties reiecti, vix ad oppugnationem vel fustibus
 gi possent. Sic Turca per mensem integrum continuis oppug-
 nationibus Viennam frustra tetauit, postmodum Id. Octob. re inter-
 inglorius discessit, & fugienti similis in Thraciam rediit, multo
 millibus ex suis amissis.

*Oceanus quamuis, &c.] Citatur ex Lucilio:
 — pater optimi diuini,
 Ut Neptunus pater.*

Patrem Neptunum, ut hic Oceanum patrem, qui aquam haurit
 fieri, à qua cuncta oriuntur, dici palam est. quae doctrina
 Thaletis. Homerus: ἀκραῖος τ' ἀπὸ τῆς θύρας πάντας τῆς γῆς
 Idem, ἀνταὐτὸν τῆς γῆς γένεσσι, καὶ μηδὲν ἐκ τῆς θαλάσσης
 quam, id est mare dicitur: ut Platoni prima illa rerum omnium
 materia: qua ratione Pindarus, ἀεὶ τὸν μὲν ὕδαρ ἐκείνη. Similiter
 Virgilianum hoc,

Oceanumq; patrem verum.

Cicero Academ. 2. Princeps Thales, vnus ex septem, cui lex
 reliquos consensisse ferunt, ex aqua dicit constare omnia.
 Quò pertinent etiam Homericæ Isthac à multis decantata, qui-
 bus Oceani patris vbertas longè lateque patens ostenditur,

ὄψιν ἰὼν ἄνθρωπος ἠὲ καὶ ἄνθρωπος ἰὼν ἄνθρωπος
 καὶ πᾶσι κήρυκαί τε, ὅπως ἔστιν ἄνθρωπος.

Sed & Catull. Argonauticis:

Oceanusq; pater totius qui amplectitur orbem.

Quid si per Oceanum patrem ἀνεργεῖν ἡμῶν intelligamus Turci-
 cum Imperatorem sua celeritate, suoque (vt ita loquar) homi-
 nis, vel potius mancipiorum examine & inaudita multitudi-
 ne, toti Europæ, orbique Christiano, vt magnum & immen-
 sum mare cæteris fluuiis bellum indicentem, dudumque mini-
 tantem? Oceanus denique ἄνεργεῖν ἡμῶν, à celeritate. Viderur
 hic alludere ad illud ex 1. Metamorph. Ouid. vbi loquitur de
 diluuiio in terras misso: — illum

Caruleus frater iuuat auxiliariis undis,

Conuocat hic annes. —

Intelligit itaque noster hic auctor innumerabiles Turcarum co-
 pias in alto mari nauigantes, Danubiumque Germaniæ fluum
 nobilissimum numero suo exercitu exhaustientes. Alledit ad
 exercitum Xerxis, quem Græci vt numerosissimum facerent,
 flumina exhaustisse finxerunt.

Sic sacra quercus, &c.] Comparatio appositissima. Licet ven-
 tamen hinc & hinc perflantibus è quercu frondes decidant arida, ipsa
 tamen immota sedet arbor: sic imperium firmis haret funda-
 mentis augustum & stabile, tametsi plerique hinc auocentur, aut
 pereant in bellis Turcicis. Quò pertinet illa Virgiliana collatio:

— veluti annosam valido cùm robore quercum

Alpini Boreæ nunc huc, nunc flatibus illuc

Eruere inter se certant, &c.

Et aduerte interea, quercus nomine significari in Hieroglyph. Quercus
 fortitudinē, diuturnitatem, imperium firmum & principatum, quid.

vt docet lib. 51. Pierius Valerian.

firmis radicibus adstant.] Huc forè non omnino malè illud
 referam Seneca è lib. De prouidentia. Id in quoque, air, solidissi-
 mū est, quod ex eruit. Non est arbor solida, nec fortis, nisi in quā
 frequēs vētas cōkursat. Ipsa enim vexatione cōstringitur, & radi-
 ces certius figit. Et id ex Epistola 265. Libanij Rhetoris (quem
 lib. Græcè si haberē, eò libētius vterer:) Ea, inquit, me ne mini-
 mē quidē cōmouerūt. Neque enim verusta, & iā firmis radicibus
 arbor ad terram flecti, vento etiam maximè surrenti, faciliè potest.

Oceanus
 pater
 quid alle-
 goricus.

Quercus
 quid.

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

INNVMERIS agitur Respublica nostra procellis,
Et spes ventura sola salutis adest:

Non secus ac navis medio circum aequore, venti
Quam rapiunt; salsis iamq; fatiscit aquis.

Quod si Helena adveniant lucentia sidera fratres:

Amisfos animos spes bona restituit.

Tempus
Nicei col-
loquij.

SI quid nostrae coniecturae dandum, suspicamur id ab Alciato
scriptum fuisse, quo tempore ad Niceum colloquium, magna
omnium spe & votis expectabantur Reipubl. Christianae Prin-
cipes potentissimi, Carolus quintus Imperator, & Franciscus
Galliarum Rex.

Galliarum Rex: quò loci nonnulli in certam spem veniebant
 sedus aliquod firmum & stabile, pacemque inter eos composi-
 tum tandem aliquando & sancitum iri: vt eo transacto negotio
 riarum omnium & contentionum, tum denique falsarum opi-
 nionum in religione Christiana tam longè lateque grassantium
 omnis occasio tolleretur, aut certè magna parte lues ista sanare-
 tur. Comparat ergo Christianam Rempubicam cum naui ven-
 tis & fluctibus hinc & illinc agitata, sic vt parum absit, quin in-
 dat, nisi tã crassæ caligini & tempestati Deus Opt. Max. aliquid
 sternati animi recreentur. Sunt verò qui hinc per Castorem &
 Pollucem intelligi velint summum Pontific. & Imperatorem,
 quibus vnanimi voto ad metam eandem collimantibus bello-
 rum cessatio, turbationumque optata fuit quies. M. Tullius E-
 guant. Conscende, inquit, nobiscum, & quidem ad puppim.
 Vna nauis est iam bonorum omnium: quam quidem nos damus
 operam vt rectam teneamus, vtinam prospero cursu. Idem in
 Pisonem non sine gratia vsus est eadem allegoria: Non tam sui-
 timidus, vt qui in maximis turbinibus ac fluctibus Reipub. na-
 uem gubernassem, saluamque in portu collocassem, frontis tuæ
 nubeculam pertimescerem. Alios ego vidi ventos, &c. Et pro
 Sextio eandem translationem mirè variat. Si mihi in aliqua na-
 uis cum meis amicis nauiganti hoc accidisset, vt multi ex multis
 locis prædones classibus eam nauem se oppressuros minitarètur,
 nisi me vnum sibi dedidissent, &c. Cùm verò in hanc Reipubl.
 nauem creptis senatui gubernaculis, fluitantem in alto tempe-
 stibus seditionum ac discordiarum, armatæ rot classes, nisi ego
 vna deditus essem, incursum viderentur, depugnarem potius
 cum summo, non dicam exitio, sed periculo certè vestro, quàm
 non id vnus pro omnibus susciperem. Horat. i. Carmin. eodem
 sensu & schemate:

O nauis, referent in mare te noni Fluctus, &c.

Præter Stobæi locum cap. 44. & alium quendam è Plutarchi
 Bruto, quibus Rempubicam naui comparant, succurrunt duo
 alij è Panegyricis Maximiano dictis. Prior is est Pacati: Statim
 igitur præcipitantem Rempub. refrenasti, & gubernacula flui-
 tantia recepisti, omnibus spes salutis illuxit, posuere venti, fuge-
 re nubes, fluctus resederunt: & sicubi adhuc in longinquiorebus
 tætris aliqua obuersatur obscuritas, aut residuus vndarum pul-
 sus,

*Compa-
 ratio Rei-
 publ. cum
 naui ven-
 tis agita-
 ta.*

*Castor &
 Pollux
 quid alle-
 goricè.*

lus immurmurat, necesse est tamen ante tuos murus discedere
 fileat. Alter verò est Mamertini: Neque, inquit, cum Rep
 nauem secundus à puppi flatus impletet, salutarem ma
 gubernaculis addidisti, &c. alia enim longiora sunt, quam
 transferri commodè possint. De naui quædam Pterius
 collegit libro 47. quæ hîc commemorare nihil attinet.

circum.] Circum hîc aduerbij naturam induit.

fatiscit.] deficit, & præcò obruitur vi tempestatis & fluctibus.

Virgil. 1. Aeneid.

Accipiunt inimicum imbrem, rimisq; fatiscunt.

Castor &
Pollux.

Quòd si Helena adueniant, &c.] *περιπέγοις* est Gemini
 qui Castor & Pollux à Poëtis dicuntur, & Iouis ex Leda filij
 ubi adoleuissent, mare piratis liberarunt, eaque de causa
 pitij nautis olim credebantur. Ferunt, si horum alter ap
 tempestatem portendere; si ambo, serenitatem. De his
 nius: Vidi nocturnis militum vigiliis inhaerere pilis pro val
 gorem effigie ea, & antennis nauigantium, aliisque ca
 paribus, ceu vocali quodam sono inhiunt, vt volucres
 ex sede mutantes: graues cum solitaria venere, morgent
 nauigia: & si in carinae ima deciderint, exurentes: gemina
 salutare, & prosperi cursus prænuincia, quarum aduentu
 diram illam ac minacem, appellatamque Helenam ferunt.
 id Polluci & Castori id numen assignant, eosque in mari
 inuocant. Hominum quoque capita vespertinis horis
 prælagio circumfulgent. Omnia incerta ratione, & in
 maiestate abdita. De stellis, quæ Dioscuri appellantur, P
 2. Decretorum philosophicorum, cap. 18. Ouid. sub fin
 Fastorum, Diodor. Sicul. sub finem etiam cap. 5. lib. 5. Lib
 lib. 2. cap. 2. Valer. Max. lib. 1. cap. 8. & alij quam multa
 obiter meminisse legere me apud Festum, stellâ significare
 ac prosperum, idque ex Ateio Capitone, auctoritate secun
 uilij anguris. Lucè etiam seu lumen, id est *φῶς* pro spe accip
 lemne fuit, vt apud M. Tull. 1. Philippica: Lux quædam
 batur oblata, &c. Euripid. item, *φῶς ἡκεῖ ἐ μοῖς κακοῖς*, lux
 meis malis. Nam & Varro de lingua Latina 2. testatur, lucem
 fausto omine veteribus fuisse. Ex quo illud Virgilij:

— *subitoq; fragore*

Intonuit laeum, & de caelo lapsa per umbras

Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.

In simulachrum Spei.

EMBLEMA XLIIII.

QUA Dea tam lato suspectans sidera vulv?
 Cuius peniculis reddita imago fuit?
 Elpidij fecere manus. Ego nominor illa,
 Qua miseris promptam Spes bona praestat opem.
 Cur viridis tibi palla? quod omnia me dnce varent.
 Quid manibus mortis tela refracta geris?
 Quod viros sperare decet, praecido sepultis.
 Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
 Sola domi mansi volitantibus undique noxis,
 Aserai vt docuit msa verenda senis.

*Quae tibi adest volucris? Cornix fidissimus oscen;
Est bene cum nequeat dicere, dicit, erit.*

Qui comites? bonus Euentus, praecipuus Cupido.

Qui praecunt? Vigilum somnia vana vocant.

*Quae tibi iuncta astat? scelerum Rhamnusia vindex,
Scilicet vt speres nil, nisi quod liceat.*

E Legans est Spei descriptio per Dialogismum, cuius op-
pè vires & adiuncta conuenientissimis symbolis expre-
Ea enim hominem laetum reddit, & semper meliora expectan-
tem ad mortem vsque comitatur. Ea tamen si importuna
immoderata, vlticem Rhamnusiã secum aduocat; quae
plus equo ambitiosa faciat irrita. Alia sigillatim enarrabo, sed
huc adscripsero doctissimi viri B. Dardani epigramma in Spei
vt, si fieri possit, cum Alciati Emblemate conferam. Est autem
eiusmodi:

Tu qua sustentas tereti vestigia ligno,

E' sine Dea? an nostro sanguine creta? Dea.

Vnde sata? è caca rerum caligine. Et ecqua

Admonuit nutrix vbera? Credulitas.

Equinam à tergo plaudent tibi? gaudia, dic quis

Pallidulo semper te prait ore? Timor.

Suspiciis intento cur calum lumine? tandem

Hinc dabitur votis meta suprema meis.

Fare, age, quae vultus deturpet causa serenos?

Excruor quoties irrita vota cadunt.

Cur baculo innixa es? dum pascit opinio mentem

Caca meam, irrepst curua senecta mihi.

Quid titubas pedibus? rerum est spes lubrica: sapè

Quod puto complecti, labitur è manibus.

Obiter adnotarim Spem Deam à Romanis cultam ædes habuisse
se in foro olitorio. Gyraldus ait, eam se vidisse pictam in Aedibus
Imperatoris aureo numismate. Femina fuit stans, inquit, iustitiam
laciniam sinistra manu nonnihil attollens: dextra in cubito
elata pateram proferebat, in qua repositum erat veluti ciborum
id est, vas in floris similitudine, cum hac inscriptione S P E I
R. Quidam etiam Spem Deam viridi indutam palla effinse
& sedentem supra dolium cum cornice: quidam etiam eam
mesi, &c. hæc ille. vide Syntag. 1.

suspectans sidera vultu.] Hic aduertendum alicuius expectandi

Spei effe-
sta.

Spei Dea.

Spei
sidera
quid.

tionis signum, quod expresse notauit regius Psalter, 120. psal-
 m. *ἡ ἐξ τῶν ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἦν ἡ βοήθεια μου.* & 122.
ἡ ἐξ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν καρθικὸν ὕμνον ἐν τῷ ἐργασίῳ.

peniculis reddita imago.] id est, penicillo depicta & expressa. *Peniculus.*
 mentum, vel penicillus, siue peniculum, pictorum est instru-
 mentum, ex caudarum extremitatibus confectum. Plin. 35. lib.
 Arrepto penicilo lineam ex colore duxit lumnæ tenuitatis per
 tabulam.

Elpidij fecere manus.] Nomen est è re fictitium. nam *ἐλπίδες* *Elpidius.*
ἐλπίδης ἐλπίδος, hoc est, à Spe, quam depinxit, nomen habet.

Spes bona præstat opem.] Alludit ad Prouerb. *Spes seruat affli-*
ctos: & Spes alunt exules. Ouidius:

Spes bona dat vires, animum quoque spes bona firmat:

Viuere spe vidi qui moriturus erat.

Sed & memini legere me apud Plurarchum, olim Romæ aram
 fuisse bonæ Spei. Cui conuenit & versiculus è Comædia quapiã,

ἂν ἦ ἀποχῶν ὡσεὶ τῶν παῖς ἐλπίσι.

Cur viridis tibi palla?] Palla vestimenti genus est ad terram *Spe: viri-*
 usque promissum. Viridis autem color eorum est proprius, qui *di vesta*
induta.

Nos sperare docet viridis spes dicitur esse

In viridi, quoties irrita retrò cadit.

Quid manibus mortis tela, &c.] Refracta mortis tela non te- *Fracta te-*
 mere Spei tribuuntur, quòd viuos etiam in extremas miseras *la mortu.*
 adactos soletur & recreet. vt enim habet Adagium, Aegrototo dum
 anima est, spes est. & Theocritus:

ἡμῶν γὰρ ἡ φίλη εὐαπίε, τὰ χ' αὐτῶν ἔοσι τ' ἄμφοιν,

ἐλπίδες ἐν σωσίῳ, ἀνέλπιστοι δ' ἐθανόντες.

κὼ Ζεὺς ἀποκαμῶν πέλει αἰθέρῳ, ἄλλοτε δ' ἔβη. hoc est,

Fidere, Bate decet, melius cras forsitan habebis;

Sperandum est viuus, non est spes vlla sepultus.

Nunc pluit, & claro nunc Iupiter athere fulget.

Quidam Radium ob intempestiuam libertatem à tyranno iu-

iectus in caueam, in qua more feræ alebatur, ad cruciatum igno-

ramque amputatis naribus, ac scedata vulneribus facie cùm

à quibusdam admoneretur, vt inedia sibi dolorum finem ali-

quem quæreret, his respondit: At cuncta homini, quoad viuus,

Speranda sunt. Repete pulcherrimam Spei descriptionem apud
 Ouidium 1. De Pont. Eleg. 7. Quæ dum commentor, lubens
 adijciam Fornerij mei, præclari certè hominis distichon,
 quod ille mihi utraque lingua, eademque sententia suggestit:

ἔλπις μεγάλῃ φέρει μάωη τέλει ἐνδοθι ἤτορ,
 ἢς ἀπάντοτε γαίνεσθαι ἤδιον, ἢ ἐβιοῦν.

*Intus alit pectus nostrum spes viuuda: qua se
 Desituar, durum est uiuere, malo mori.*

Pracidero *pracido sepultis.*] *Pracidere* hinc amputare vel denegare significat: & dicimus, spem alicuius rei *pracidere*, id est, auferre, & præcludere, ut apud Ciceron. 2. Verr.

Locus ex Hesiodo. *Cur in dolioli, &c.*] Ignauia hæc nota esse potest. Nam dum speramus, desideramus: sed malim hoc ad fabulam referre quam tradit Hesiodus de Pandora, principio ferme libri, quæ καὶ μέγας inscribitur. Hæc enim pyxidem omnibus malis repletam cum aperuisset, innumerabilia calamitatum generatim in mundum homines inuasert, vna tantum spes in dolioli labris remanente, id est, in ipsius ore pyxididis consistente. Sic enim Hesiodus

ἀλλὰ γυνὴ χεῖρσι πιδε μέγα πᾶμ' ἀφιέστο
 ἰσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήστω κήδεα λυγρὰ
 μένη δ' αὐτόθι ἔλπις ἐν ἀρήκῃσι δόμοισι
 ἐνδόν ἐμμενε πιδε ὑπὸ χεῖρσιν, ἐδὲ θύραζε
 ἔξῃσιν. hoc est, — tegmen ab urna

*Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem
 Curarum infesta effigies: Spes sola remansit
 Intus, & è labris ima sub parte resedit.*

Origenes aduersus Celsum lib. 4. hanc ridet fabulam. Ridet enim, inquit, est quod de dolioli dicitur, quod olim viuere non minus absque malis, & graui dolore, & morbis molestioribus, quæ Paræ mortalibus dederant: sed femina manibus magnæ dolioli operculum auferens, diffudit hominibus, & curas ac dolores partita est. sola autem ibi Spes in tutissimis domibus intus remansit, & cetera est sub dolioli labris, nec extrâ euolauit. Hæc Origen. Mythenologi tamen Pandoram, ad humanum corpus referunt, femine nomine exprellum, quod carnis imbecillitas minimo exiliere potest.

Ascræi ut docuit, &c.] Hesiodus ab Ascræ Bœotia vico. Viginti 6. Ecloga:

— hos tibi dant calamos, en accipe, Musa

Ascræo quos ante seni. —

Quæ tibi adest volucris? cornix.] Quod vocè edat Cras, Cornix Spei adiungitur.

Oscen. *Oscen.*] *Oscen*, aus dicebatur olim ab Auguribus, quod auspiciū faceret, ait Varro.

Est bene cum nequeat, &c.] Videtur hoc imitatus, & quidam mutauit

annuatus ex Suetonij Domitiano, vbi agitur de Cornice, quæ
 paucis ante Imperatoris mortem diebus dicitur edidisse illud:
 ἐξ ἧς πάντα καλῶς. quod ostentum sic est aliquis interpretatus, ait
 ipse Suetonius:

*Imper Tarpeio qua sedit culmine cornix,
 Est bene, non potuit dicere, dixit, erit.*

[*Qui comites? bonus Eventus, &c.*] Duo hi Spei comites vana Bonus
eventus.
 quædam phâta smata ingerunt, ne plus, tædij adferat expectatio,
 quam ferre queant miseri mortales. Boni Eventus simulachrum
 dextera pateram, sinistra spicam ac papauer tenens, sculptum
 Romæ fuisse scribit Plin. libro 34. cap. 8. & 36. cap. 5. Boni E-
 ventus, & Bonæ fortunæ simulachra in Capitolio ex Praxitelis
 operibus. Gyrald. Syntagm. 1.

[*Vigilum somnia vana vocant.*] Plato dicebat τὰς ἐλπίδας ἐγγε- Spei vige-
lium som-
nia.
 ἰατῶν αἰ, ἢ ἰατῶν ὀνειδος εἶναι. quò videtur allusisse Maro in Bu-
 colic.

— *an qui amant, ipsi sibi somnia fingunt?*

Non enim est qui verbis possit facile consequi, quàm varias in a-
 nimo patiantur imaginationes, qui vehementer aliquid sperant.
 Atque his inanibus simulachris perinde afficiuntur, ac semet
 oblectant, vt si iam tenerent quæ sibi pollicentur.

[*Vigilum somnia vana.*] Pindarus Olymp. 12.

— *αἴ γε μὲν ἀνδρῶν
 πῶς ἀναί, τὰ δ' αὖ κάτω
 ὦ δὲ μεταμῶνια τίμοι-
 ναί, κυλίνδοντ' ἐλπίδας.*

id est,

Speret enim mortalium, multa sursum, deinde verò deorsum
 vana mendacia secantes volutant.

[*scelorum Rhamnusia vindex, &c.*] Quælibet enim sperare,
 non est cuiuslibet. Itaque in hoc præcipue illud animo fixū hæ-
 rat, Ne quid nimis. Fortunæ, vt naturæ noscenda est mensu-
 ra suæ, nec verò sapiunt qui altius spirant, plusque animi gerunt,
 quàm virium habeant.

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

ROSTRA nouo mihi setigeri suis obtulit anno,
 Hecq; cliens ventri xenia, dixit, habe.
 Progreditur semper, nec retrò respicit unquam,
 Gramina cum pando prouit ore vorax.
 Cura viris eadem est, ne spes sublapsa retrorsum
 Cedat; & ut melius sit, quod & vltieris.

Natura
perci.

R Viticus quidam Alciati vicinus Kalendis Ianuaris pro
 num caput pro strenis obtulit. Hinc sibi Emblematis pro
 gumentum nactus Alciatus, ex natura suis (qui dum si quis
 reflexo colligit, semper vltieris progrediens, nunquam
 aspicit) nempè ut nihil pro castinando meliora sequamur.

que temporis aliquam particulam finamus effluere, quod non
 pertinet ad aliquem progressum, & rei melius gerendæ occasio-
 nem. Alludit autem ad extremū (vt ne in minutulis etiam etio-
 sum deprehendas) ad symbolum Caroli V. Imperatoris, quod
 est **V L T E R I V S**. Quid si hoc referamus ad studij Philosophi-
 ci assiduitatem, vt Plutarchus facit dissertatione de profectu mo-
 rum? Sic enim ille: *ἐν τῷ φιλοσοφῆν οὐκ ἔστι ληγέσις ἀλέλειμμα πρὸς*
ἡσυχίαν, ἀδὲ στεργμός. In philosophando & virtutis iuvenere nulla
 est cessatio, nulla perperui progressus intermissio. Contra,
 miserè & nonnunquam improbè desipiunt qui suis ita malè re-
 bus prospiciunt, vt quo magis ætate prouehuntur, peiores eua-
 dunt, sicuti Menedemus permultos Athenas, studiorum causa,
 proficisci dicebat, principio sapientes, deinde philosophos, postea
 rhetoras, tandem idiotas. Qui itaque se meliorem in dies facit,
 quasi seipsum vincit: qui in deterius abit, vinci se ignauè per-
 mittit: quod Plato i. De legib. ait esse turpissimum: *ἡτιὰς αὐτὸν*
ἔρ' αὐτὸ πάντων αἰσχιστὸν τι ἄμφο κ' κάκιστον.
 [*Rostranouo.*] Rostram non modò de auibus, sed & de aliis
 animantibus dicitur.
 [*eliens.*] litigator, qui patronum sequitur, vt ab eo defendatur
 in iudiciis.

*Symbolum
 Caroli
 Quinti
 Imp.*

Illicitum non sperandum.

EMBLEMA XLVI.

*SPES simul & Nemesis nostris altaribus adsunt,
Scilicet ut speres non nisi quod liceat.*

RECTÉ & verè Pindarus Nem. 8.

κεῖται δ' ἐλπίδων καὶ νότον τίλει:
vanæ spei imbellis euentus. quò spectat Horatianum illud et

Carmin.

Terret ambustus Phaëthon auarus

Spes, &c.

*Spes cum
Nemese.*

Memimus in superiori Spem cum Nemese unâ expressisse
fuisse; ex quo intelligi liceret, nihil nisi quod fas & iustum sit

quodque fieri facile possit, expectandum, sibi que fingendum esse. Nam valde est insolens & temerarium ambire quæ nequeas assequi, aut si assequaris, non tamen tueri aut seruare possis. Occurrit exemplum Cæsaris Borgiæ Valentinorum Ducis, qui auctius quàm aliquis alius eiusdem conditionis, Imperij maiestatem sibi pollicitus, militariibus aliquot vexillis appingi curarat illud vulgo Italico, *O Cæsar, ô nullo, id est, Aut Cæsar, aut nullus:* qui tandem morte misera interceptus, vaticinij locum inuenit; sed non quem spe magna sibi proposuerat. Itaque de eo sic lusit Sannazarius:

Aut nihil, aut Cæsar vult dici Borgia: quidni,

Cùm simul & Cæsar possit, & esse nihil?

Idemque in eundem:

Omnia vincebas, sperabas omnia Cæsar:

Omnia deficient, incipis esse nihil.

Obiter aduertendum distichon Alciati videri è quopiam Græco expressum, sed ad imitationem effectum:

ἐλπὶς ἂν καὶ νέμεσις Δύος παρὰ Γωμόν ἐτεύξα.

τίω ἰδὲ ἢ ἐλπίζης, τίω δ' ἴνα μηδ' ἐν ἔχης.

Quod sic eleganter reddidit Politianus:

Spem simul & Nemesim posita dicat Eunus in ara,

Scilicet ut speres omnia, nil habeas.

Scriptit & in eandem sententiam lepidè ac doctè Marullus: qui quia proximè videtur accedere ad Alciati Emblemata, huc adscribere non grauabor:

Quanam hac tam semper tam lata est? optima rerum

Sper bona, qua lateri iuncta? potens Nemeſis.

Dux magis, an comes est? vindex magis. vnde duabus

Templa eadem? speres us nisi quod liceat.

Pudicitia.

EMBLEMA XLVII.

PORPHYRIO, domini si incestet in adibus uxoris
 Despondetq; animum, praeq; dolore perit.
 Abdita in arcanis natura est caussa: fit index
 Sincera haec volucris certa pudicitia.

Porphy-
 rionis auis
 natura
 varia.

ALIANUS cap. 35. lib. 14. ait, Porphyrionem mulieris pu-
 dicitiae observatorem esse, matrisque familiam adulterium
 suspensio suo indicare. Quod Athenaeus etiam commemorat
 Diplosoph. libro 9. cap. 12. ex Polemonis lib. 5. eorum quoque
 ad Antigonom & Adam scripsit, retulitque Leonicus in Var-
 hist. lib 3. cap. 17. Aiunt itaque Porphyrionem domi educatorem
 mulieres quae sunt sub viri imperio, diligenter observare, et
 melius

modique habere sensum adulterium admittentis, ut quando hoc cognoverit, domino significet, sibi que vitam suffocatione, vel alijs volunt, suspensio adimat. quam esse certissimam commissi adulterij notam aiunt. Huius rei causa est in abditis naturæ secretis: tantumque licet hinc colligere, quam turpe, quamque flagitiosum sit adulterium, cuius actu vel clanculario aus eiusmodi vita priuatur. Itaque quantum ad id argumentum pertinet, hæc adhiberi potest pro certæ & illibatæ pudicitie symbolo. Huius etiam naturæ miraculi mētio est apud alios quosdam, sed vetericos, quorum studium & industriam laudo: sed veteres in primis habeo. Secundus Maternus (quem ego aliàs citavi, aulicorem cetere pius & doctus) scribit, à leone catullissimo animalis leonem feminam iugulari, quæ cum pardo coierit. Apud Aristotelem & Plinium exempla quædam alia leguntur, quibus eadem naturæ verecundia ostenditur. Non est alium quod Nouella 12. Iustinian. scribit, eos qui se pollunt nefario coitu, ea facere quæ bruta rationis expertia detestantur. *ωρᾶτερον ἀσεβείης καὶ ἀνόσιου, καὶ βλαβερῆς ἐπιθυμείν, ὅποια πολλὰ ἐστὶν ἀλόγων ἀποβῆναι ζῶων.*

incester.] polleat se adulterio. Incestus, vel incestum, est flagitium in affines admissum. Non. Marcel. sed & pro quacunque libidinosa pollutione Seruius accipit. *κέστis*, pudoris cingulum, quo sponsa ornabantur. per translationem sumitur pro pudore ac legibus connubij. Hinc *ἀνίκεστον*, pro turpi flagitio Græci accipiunt. Iurisconsulti incestum sumunt pro impudico, & turpitudinis flagitio in propinquos admissio, l. vlt. D. de ritu nupt. *despondet q̄ animum.*] animum despondere, apud Ciceronem nunquam legitur. Iudæus opinatur: vltim tamen eius loquendi formula apud Varronem, Liuinum, Columellam notat. apponit p̄ autin. id ē Menæch. Pater eius postquam perdidit puerum, animum despondit.

Abditam arcanis.] Causam occultam philosophi appellant. Causa secretæ. ut cum quæritur, cur magnes ferrum? cur succinum paleam trahat? id in naturæ arcanis esse dicunt.

Incestus

Despondere animum.

Causa secreta.

In victoriam dolo partam.

EMBLEMA XLVIII.

AIACIS tumulus lacrymis ego perluo Virtus,
 Heu misera albentes dilacerata comas!
 Scilicet hoc restabat adhuc, vt indice Græco
 Vincere: & causa stet potiore dolus.

Bons Em-
 blemati.

Explicatur id agalma ab Eustathio ad Iliados Homericæ
 citaturque à Porphyrio alicubi. Quod epigramma tribu-
 ca Sicyonio, & in Voluptatem conuersum, ex altero factum
 Aiace, me admonuit doctissimus Camerarius. Hoc ex
 matôn Græcorum sumptum. est enim tetrastichon A (elepachis)

à δ' ἐγὼ αἰτλάριον ἀριτὰ παρὰ τῆ δὲ κάθημι

ἵατος τὴ μῶω κείσμενα πλοκάμης,
 Ζυμὴ ἀχει μιν γάλοω ἢ ἰσολημένα, ἔνεκ' ἀχειοῖς
 ἀδελόφροσι ἀπ' ἅτα, κρείος οὐ ἱμῶ κέχρηται. id est,

Dilacerata comas, visu miserabilis eheu

Confideo ad cineres hic Telamoniada,
lata dolore graui mihi quod fraus callida quondam

Judicibus Grauis antè locata fuit.

Protopopœia est Virtutis ad Aiacistumulū insidentis, & magna lachrymarum copia eiulantis, propterea quod iniuste lata sit à Græcis iudicibus sententia de armis Achillis Vlyssi, non autem Aiaci, cui debebantur, adiudicatis. Quo intelligi datur, quosdam viros bonos plerumque iniquorum iudicum decretis angi, & iniuste de suo iure deturbari; nullis tamen cōdolentibus aut opem vel consilium præstantibus. Eiusdem omninò argumenti sequitur eodem 3. lib. Epigramma nomine Antipatri, ex quo libet: sed fuisse prope Sigæum Troiæ promontorium ponit Plinius lib. 5. cap. 30. & Sozomen. histor. tripart. cap. 18. lib. 2. *dilacerata comas.*] Signum doloris grauiissimi. Sic Ouid. de Tibulli morte: *Venit inornatas dilacerata comas.* Aeschylī Schoellæ *ἐν τῷ ποίησι: σὺν ἡδὲ γὰρ τῆς θεηνοῦσι τὴν δὲ τὰς ἐοικῶν τῆς θεῶν.* Porro Aleiat. imitatus est Ouidian. hoc 4. de Ponto, 13.
Venit ad albentes illabefacta comas.

iudice Græco.] id est, Agamemnone, quem prauam Atridem vocat Aufon. in Epitaphio Aiæcis, quod etiam huc non malè referri potuisset. Vide num alludat ad Prouerb. Græca fides. Sed is postremò locus mihi videtur altiore quadam consideratione indigere. nam cum dicit, *hoc restabat adhuc, ut iudice Græco Vinceret,* rem exaggerat ipsa Virtus lachrymarum plena, à iudicibus id omnium minimè fuit expectandum, eiectam, oppressam ac desertam fuisse. sunt enim Græci sapientiæ nomine commendati, quo etiam cæteris aliis nationibus præluceant. Atqui si id à Barbaris profectum esset, ferendum quidem aut ridendum denique fuerat. E multis quæ occurrunt locis ad id illustrandum, apponam vnum aut alterum ex M. Tullio: quibus clarorum virorum benequæ de repub. meritorum casus miseros & indignam fortunam conqueritur. Sic pro Sextio: *Hæc audiuius de clarissimorum virorum consilijs & factis: hæc accepimus, hæc le-* quando populi animos ad seditionem, aut qui largitione *cac-*

Virtutem
 lugera
 quidam

Agamem
 non.

runt mentes imperitorum, aut qui fortes & claros viros, & bonos de Repub. meritos in inuidiam aliquam vocauerunt: leues semper nostri homines, & audaces, & malos, & perniciosos ues putauerunt. at verò qui horum impetus & conatus reppererunt, qui auctoritate, qui fide, qui constantia, qui magnitudine animi consilijs audaciam restiterunt: ij graues, ij principes, ij principes, ij auctores, huius dignitatis atque imperij semper habent sunt. At ne quis ex nostro, aut aliquorum praeterea casu haec viae pertimescat, vnus in hac ciuitate, quem quidem non possum dicere, praecclare vir de Republ. meritus, L. Opimius dignissime concidit, cuius monumentum celeberrimum in sepulchrum desertinum in litore Dyrrhachino relictum est. Idem i. de Oratore vbi agit de Rutilij causa, qui C. Marij consul à publicanorum iniurijs Asiam defenderat, inuisus patri stri ordini, penes quem iudicia tunc erant, in exilium pulsus & damnatus repetundarum. Sic itaque Cicero: Cùm esset ille exemplum, vt scitis, innocentiae, cumque illo nemo neque prior esset in ciuitate neque sanctior, non modò supplicibus esse noluit, sed ne ornatiùs quidem aut liberiùs causam suam, quam simplex ratio veritatis ferebat. Et post: noster vir amissus est, dum causa ita dicitur, vt si in illa communi Platoni ciuitate res ageretur, nemo ingemuit, neque inclinauit patronorum; nihil cuiquam doluit: nemo est questus in Rempub. implorauit; nemo supplicauit. Caterùm nescio an posse ferre huc possim opportunè adag. quo dicitur bonos viros esse lachrymabiles; faciles enim sunt ad misericordiam viri boni que: vt de Heraclito palàm est. sic Aeneas Virgil. facit lachrymans. Dido contra duritiem eidem exprobrans in 4.

Num stetu ingemuit nostros num lumina flexit?

Et Horat. in Odis Plutonem illachrymabilem facit:

Non si trecentis quotquot eunt dies

Amice, places illachrymabilem Plutona.

Nolim praetermissum quod notatur à scholiastis quibusdam, Accusationem (de quo hic) nominatum ab *αι, αι, heu, heu*, nota dolentis seu lamentantis particula, & *αι, αι, δὲ* lamentari est.

In fraudulentos.

EMBLEMA XLIX.

PARVA lacerta, atris stellatus corpora guttis
 Stellio, qui latebras, & caua busta colit,
 Inuidia, prauiq; doli fert symbola pictus.
 Hec nimium nuribus cognita Zelotypis!
 Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
 Sit quibus immersus stellio, vina bibat.
 Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
 Quam forme amisso flore relinquit amans.

Plinius lib. 29. cap. 4. eradit è stellionibus malum medica-
 mentum fieri. Nam, inquit, cùm stellio immortuus est
 vinc,

*Crimen
stellionatus.*

vino, eorū qui biberint, faciē lentigine obducit. Ob hoc in unguento necant eū, insidiātes pellicū formæ. Alciatus lib. 1. de morbo gōn, cap. 46. id copiose satis enarrat. Sic enim ait: Crimen stellionatus nomē sumpsit à stellione lacerta stellata: quod animalis pellē apud veteres audiit, siue quia inuidū (cū enim eodē quo quis modo pellē exuat, eam confestim deuorat, tanquā vitium se pro comitialis morbi remedio norit, idcircoque hominibus præripiat, vt Plinius lib. 8. cap. 31. attestatur) siue quod ex hoc malum medicamentum fiat, quo mulieres decipiuntur. Nā si mortuus est in vino, faciē eorum qui biberint, lentigine obducit: ob hoc in unguento eum necant, si quæ mulieres pellicū formæ insidiantur. quæ ex causā verisimile est primò proditū id iudicium: an quia in id animal versus sit, vt canit Ouidius in metamorph. 5.

— *duri puer oris, & audax?*

vnde & impudentiæ est symbolum, Græcèq; dicitur ἀσκηλὸν quia sit ἀσκηλὸς τῆς ἀρῆς, cōtactu asper & durus. Hæc Alciatus dicit. Sanè idem Plinius lib. 30. cap. 10. nullum esse animalis nomen ex opinione communi, quod fraudulentius inuideat hominibus: dæque stellionum nomen in maledictum translatum, ferunt. Plerique volunt stelliones eosdem esse ac tarantulas, quas Græci ἀναλασσῆτες nominant. Quia verò ex proximo Alciatus meminerimus criminis stellionatus, de eo hæc pauca obiter. Stellionatus ijs obijcitur qui aliquid dolo fecerint: & quinque nomen proprium deficit criminis, stellionatus obijcitur, ait Vlpian. Locum autem præcipuè habet in eo qui rem fortè alij obligatam dissimulata obligatione per calumnitatem distraxerit: sed & in eo qui merces supposuerit, vel eorum perit, quiq; imposturam fecerit, pœna stellionatus obijcitur legibus constituta, quia nec legitimum crimen est. Ceterum hoc aduertendum, vt auctoris mentem apertius aperiamus, plerisque animantibus certas quasdam notas esse malignitatis naturam inditas, vt caueamus ne quid inde noxæ damniue committamus. Vulgò enim fertur cauendum esse ab iis qui notis quibusdam insignes sunt. Diciturque non rarò eum qui pedibus claudicat, & animi quadam claudicare parte; quiq; gibbe deformatus aut struma, aut aliquo generis eiusdem vitio, corporis infestiorum esse, & magis versipellem; si quid tamen vulgari hominum opinioni dandum: Vitiosum corpus vitiose naturæ imaginem esse. Quod Homerus in suo Thersite cōfirmavit, qui vt deformior erat, ita etiam turpior, loquacior, & seditiobus describitur.

Nota malignitatis.

Sic Cicero pro Roscio Comædo cauillatur Fannium Chæream
 ex habitu corporis: Nōne ipsum caput, & supercilia illa penitus
 abrasa olere malitiam, & clamitare calliditatem videntur? nōne
 ab imis vnguibus vsque ad verticem summum (si quam conie-
 cturam affert homini tacita corporis figura) ex fraude, fallacijs,
 mendacijs constare totus videtur? qui idcirco capite & superci-
 lijs semper est rasis, ne pilum vllum viri boni habere dicatur. Lu-
 cit eodem penè schemate Martialis in Zoilum:

Crimine ruber, niger ore, breuis pede, lumine luscus

Rem magnam praestas Zoile, si bonus es.

Stellatus corpora guttis Stellio.] Virg. 4. Georg.

— *sapè ignotus adedit*

Stellio lucifugis congesta cubilia blattis.

Quid. 5. Metamorph.

— *latebrasq; petit, aptumq; colori*

Nomen habet varijs stellatus corpora guttis.
 Huc referam non inuitus doctissimi viri Turnebi carmina de
 Stellionis eadem animaduersione, ex Epithalamio Francisci
 Valehij: hæc enim:

Sic qua pellicibus nupta insidiantur auaris,

Quas forma plus esse doleat, medicata propinans

Pocula, guttata lentigine stellio qua tu

Insicis, vt vario signetur tergo vultus

Discolor & maculis linefcent ora suboris.

Et caua busta colit.] Ouid. 3. Amor. 8. eleg.

Mors tamen à templis in caua busta trahet.
prauisq; doli.] doli mali, quem Seruius definit machinationem
 quandam alterius decipiendi causa, cum aliud simulatur, aliud
 agitur. Labeo autem omnem fallaciam, calliditatem, machina-
 tionem ad circumueniendum & decipiendū alterum adhibitam,
 tenferque sine dolo malo aliud agi posse, aliud simulari.

*Dolus
 malus.*

Zelotypis.] ζήλος, æmulatio seu inuidentia; τύπος, forma.
 Hinc mulier zelotypa, quæ formæ alienæ inuidet. Ea zelotypiæ
 opinio permultis mulieribus animum dedit viros quoquo modo
 tollendi de medio, vt hoc etiam adijciam præter rem. Nam Cic.
 2. de offic. refert Alexandrum Phereum ab vxore interfectum
 propter pellicatus suspicionem. Sic Antoninum Verum Lucilla:

*Zeloty-
 pus.*

Lemniæ viros omnes vna excepta interfecerunt: & Demetrius
Anrigoni filius, Nicanor, alijque à suis feminis interempti.
*Denique cum omnia peruestigaris, collige tecum, quod vindi-
 ca nemo magis gaudet quam femina.* Ouid. 2. artis,

Sed

*Sed neque fulvus aper media tam sanus in ira est,
Fulmineo rapidos dum rotat ore canes,
Femina quam socij deprensa pellice lecti
Ardet, Et in vultu pignora mentis habet.
In ferrum flammamq; ruit, positoq; decoro
Fertur, ut Aonij cornibus ic̄ta dei.*

Lentigo.

lentigine.] Lentigo, macula s̄brufa, aut nigricans in
aut manibus ad lentis similitudinem.

Pellex.

pellice.] Pellex, quasi *παλλαξ ἢ πωλλικὴς*, ait Gell. lib. 4.
3. vel à pellendo, quòd uxorem legitimam è thalamo pellit,
quòd virum pelliciat. Paulus in l. 144. de verb. sign. Dignus
Masurij Sabini sententia pellicem pro ea sumit quæ
matrimonium cum aliquo consuescat, domiq; retineat
ditq; vulgò sic accipi, quæ cum eo se misceat cui sit vxor
terum an admittere ausim distinctionem Iuriconsulti in
lege, inter pellicem, amicam, concubinam, nondum satis
Sed præstat audire Demosthenem oratione aduersus Neæ-
egregiè nomina τῆς παλλακῆς, τῆς ἐταίρας, καὶ τῆς γυναικὸς
guentem: ait enim τὰς μὲν ἐταίρας ἡδονῆς ἕνεκα ἔχουσιν, τὰς δὲ
λακῆς τῆς καθ' ἡμέραν ἰεραπορίας τοῦ σώματος, τὰς δὲ γυναικὸς
παιδοποιεῖσθαι γνησίως, καὶ τῶν ἐνδὸν φύλακῶν πίστην ἔχειν. Amicæ
beinus voluptatis caula: pellices seu concubinas famulitij
ræ quotidiana gratia corporis vti mur: vxores autem ducimus
legitimostollamus liberos, fidamq; rei familiaris custodiam
habeamus.

Dolus in suos.

EMBLEMA L.

ALTILIS allecator anas, & cerula permis,
 Assueta ad dominos ire redire suos,
 Congeneres cernens volitare per aëra turmas,
 Garrit, in illarum se recipit q̄, gregem,
 Pretensa incantans donec sub retia ducat:
 Obstrepitant capta, conscia at ipsa filet.
 Perfida cognato se sanguine polluit ales,
 Officiosa aliis, exitiosa suis.

HAc similitudine (cuius facilè subintelligentur apodosis)
 proditorum animum fraudulèrum aperitè arguit: qui cùm
 bene

Prodigium
 vultu
 des.

bene velle se fingant, vt simulatis eiusmodi alloquiis imp
 eò sanè nocentiores, quò versutiores, habendi sunt. Sic
 plerumque infantes & incautos in ignota discrimina, vel
 tremum vsque vitæ periculum adducant & compellant, sed
 tissimum cum vel vitæ consuetudine, & familiaritate, aut
 obsequij aliqua specie fucata eos tenent irretitos, nodis
 tenacibus illigatos, vt sese hinc nequeant extricare. quo de
 re sunt vesperiliones quidam, & sceleratissimi sycophatæ
 rum numerus quantum his temporibus accreuerit, dici non
 test) qui viros inculpatæ vitæ, simplices planè, & ab omni
 alienos, in discrimen & præcipitium trahunt; nullumque
 mouent lapidem, vt, quod est in prouerbio, in laqueos indu
 quam ad rem cuniculis quibusdam vtuntur, cum impingunt
 men detestandi sortilegij, vel etiam hæreseos, aut sectæ ali
 vt securius magisque impunè ouiculam, id est hominem sim
 cem, minimeque malum ab omni crimine tam scelesto, tam
 abominando alienissimum maectent, vel certè quocunque
 dem modo exterminent; sic vt insonsille misellus hac aspe
 labe (tamenti toto vitæ tempore virtuti pietatiq; nec en
 derit) humanæ societatis perniciēs, & pestis habeatur ab im
 ta multitudine, quæ vt in vitium plus quàm liceat credula
 ob inconstantiam maximam, quæ illi familiaris est, ad vitium
 ipsas inuertendum sic prompta & parata sit, vt, quod ait
 sincerum avidè cupiat vas in crustare. Sed vt paucis contrah
 hoc genus hominum vt exitialius & magis auersandum, qu
 præter alios, in quod leges animaduerrant, dignissimum. Qu
 enim vnicè docuit optima illa omnium magistra natura, qu
 lunt, & improbitate iniquiore labefactant, nimirum vbi co
 suum sanguinem insidiantur, & in animas suas fraudem
 tur, vt loquitur Salomon. Id totum tamen torqueri melius
 rasse potest in patriæ proditores, quales fuere ei Phidias
 apud Græcos, apud Olynthios Lathenes. Talis fuit Metellus
 Suffetus dux Albanorum, pugnae desertor in bello Romano
 aduersus Albanos, qui suæ proditoris pœnas dedit ab equitibus
 cerptus, vt lib. 1. Linius memorat.

Anas.

Altilis allecator anas.] Anatem à natandi assiduitate dicitur
 vult Varro, 5. De ling. Lat. Altilis, quòd alatur domi, vel
 vt gallinæ, &c. Allecator porrò ab alliciendo. Legi alicentem
 rem esse aucupibus ex oculatam columbam in reti colligatam
 strepitu cæteras columbas ad se pelliciat. ea dicitur
 πῦδος, quod est decipere, seducere, in laqueum allicere.

Sed audiamus ipsum Alciatum, qui ea de re sic lib. Parerg. 9. cap. 11. Plaut. in Milite, Paleurtio nomen veteratori impostorique seruo conueniens. vnde & *παλδύριον*, quasi allectarices aues Aristoteli lib. De hist. animal. 9. turtures vel columbæ, quæ aluntur, vt aucupes alias alliciant, eosque ad congeneres capiendos adiument. quod & in corunicibus fieri consuevit, itemque anasibus, de quibus (est enim aucupij genus valde iucundum) nos quandoque carmine sic lusimus:

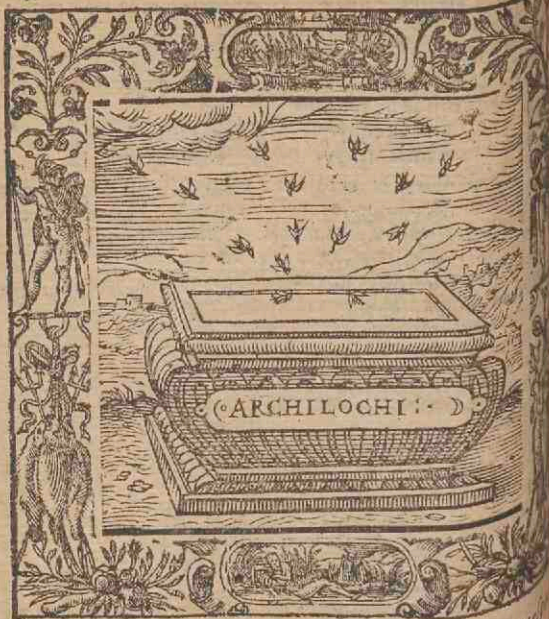
Altilis allectator anas, & cerula pennas, &c. Hæc Alciatus. *ire redire*] ire, pro abire, vt alludat ad verba Iustiniani, in §. Ceruorum quoque, De rer. diuisione, in Institut. in syluam ire & redire solent. & paulopost: In ijs animalib. quæ ex consuetudine abire & redire solent. Martialis 12. lib. epigramm.

At quis inter mensas ire, redire suas.
garris.] Garrire, quasi ineptè strepere, Nonius. & proprium *Garris*
allicium quidam putant.

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

ARCHILOCHI tumulo insculptas de marmore vestras
Esse ferunt, lingue certa sigilla mala.

Maledi-
centia no-
ta.

Scriptor
maledi-
cus.

Vespæ tumulo affixæ Archilochi, linguæ malæ petulantiam
effrenem arguunt: hæ enim raucæ sunt & mordaces,
nullam ab iis neque oblectationem, neque fructum comparari
re possis, vti nec à maledicis aut mordacibus expectare
quam præter aculeum debeas. Hoc autem Archilochus intellexit
tur scriptor quiuis, insolita quadam verborum petulantia
mordacitate alios insectans: in quo tamen neque curam, neque
exeditione possis deprehendere: sed hoc tantum notus, quod
ciã in obrectando maluerit ostentare, tamq̃: prauè innotescens
quã stare gratis, & cū silentio, vt loquitur Martialis. Fuit

Archilochus Poëta Lacedæmonius, vel Parius, vt alij volunt, qui Lycamben socerum tam atrocibus & virulentis carminibus infestatus est, vt eum adegerit ad laqueum. Hinc Prouerb. Archilochia edicta, pro contumeliosis & mordacibus: &, Archilochi patria, pro maledicis: &, Archilochum terere, pro eo quod maledicentia delectari. Quò pertinet Archilochi epitaphium ex 3. Epigramm. Græcorum lib.

Σαματὶδ' ἀρχιλόχῳ παρεπήντιον, ὅς ποτι πικρὴν
 κῦμα ἐχθραίων πρῶτ' ἔδωψε χόλω,
 καμάξῳ ἐλιπῶνα τὸν ἡμέρον, οἶδ' ἄλκαίμωτος
 κροκόδῳ τ' ἐλασῶν ἀμμιτα θυγατέρων.
 ἤμα δ' ἠπαράμενον ὀδοπόρε, μήποτε τῦδ' ἔ
 κινήσῃς τύμῳ σφῆκας ἐφοζομένῃς. hoc est,

Archilochus iacet hoc in littore tectus, amara
 Cuius vipereo carmina felle madent.
 Sanguine foedauit Musarum Heliconæ, Lycambes
 Luget natarum turpia lora trium.

Hospes abi tacite, irrites ne forte crabrones,
 Illius in tumulo quos habitare vides.
 Pindar. 2. Pyth. ait se nolle conuicio aliquo Ixionem afficere,
 quod Archilochus conuicia non bene cefferint. Sic ille:

— ἰμέδ' ἐχθρῶν
 φέβγην δ' ἀκ' ἀδίνον, κροκοδρεῖαν
 ἄδον γ' ἰκῆς ἰών, τὰ πόλ-
 λ' ἄν' ἀμα χερσὶ
 ψομρὸν δ' ἀρχιλόχῳ βαρυλό-

Me autem oportet effugere morsum imbellem & impotentem,
 maledicentiam nempe. Vidi enim iam olim multa in egestate
 possum conuiciatorem Archilochum, infensis obrectationibus
 cauteritum, & quasi pinguem factum. Antisthenes dicebat Dio-
 genem vespis esse similem. Vespis enim non magnum esse ala-
 & Strobæus Sermon. II.
 certa sigilla.] quæ sunt symbola certæque notæ hominis intē-

peranter linguæ abutentis, vt qui maledicentissimus fuerit. *Vespa ob-
 rectatag
 ves.*

In receptatores sicariorum.

EMBLEMA LII.

LATRONVM, furumq; manus tibi, Scava, per viam
 Et comes, & diris cineta cohors gladijs:
 Atque ita te mentis generosum prodige censes,
 Quod tua complures allicit olla malos.
 En nouus Actaon, qui postquam cornua sumpsit,
 In predam canibus se dedit ipse suis.

In receptatores.] Hæc epigraphe mihi statim reuocauit in me-
 rem quod de receptoribus, seu receptatoribus iura edixerant
 quos nempe voluerunt acerrimè animaduerti, l. 3. §. cogno-

De off. præf. vigil. quia sine his diu maleficia latere non possunt. l. i. de recept. Sic Vlpian. in l. Congruit, de off. præf. vult à præfide animaduerti in sacrilegos, latrones, plagiarios, fures, prout eorum quisque deliquerit: receptoresque eorum coëccere, sine quibus latro diutiùs latere non potest. Cui simile illud Quintilianus ex declamatione 255. ubi ait, proximos eos esse transfugis à quibus transfugæ recipiuntur: quia natura simile sit, facere scelus & probare.

Stobæo citatur illud ex Phauorino, ni fallor: *ὡπερ ὁ ἀκτιλὸν* Fons Emblematis à Stobæo.
ἴσθ' ὅ τῶν τε φερδύων ἀπ' αὐτοῦ κλωῶν ἀπὲρταται, ἕπτος οἱ κόλακας
ὡς τῆς φερδύων περὶ λούσσει: Quemadmodum Actæon à canibus, quos alebat, dilaceratus est: ita parafiti & assentatores eos à quibus nutriuntur, miserè perdunt. Nonnulli sese putant insigniores & quidem nobiliores, si quosuis sicarios, nulliusque frugis homines & ganeones inertes, domi & mensæ suscipiant, hayd sano mentis oculo præuidentes se vnà cum patrimonij comminuti damno, nominis & plerumque vitæ iacturam facere. Tutissimos enim se fore credunt, utpotè tanto tamque generoso satellitio stipari; & tamen non aduertunt, quanti constat, quamque noxia sit ea familiaritas. Anulus in picta poësi sic:

Corribus in ceruum mutatum Actæona sumptis

Membratim proprij diripuere canes.

Næ, miser est dominus, parasitos quisquis edaces

Pascit, adulantum præda parata canum:

Sed quibus irridendum suggerit & comedendum,

Seruus est ex domino cor niger efficitur.

Qui mythologica tractarunt, hoc de Actæone figmentum ad Venatores Actæones
 venatores referunt, qui suas opes miserè dilapidant in venandi luxu iuutili admodum & sumptuoso: etenim à canibus, quos alere, tandem vitione diuina quasi membratim dilaniantur. Nam tamen nihil aliud sceleris admitteret, nisi in eo quod erogent in victum canum quod commodius posset egenis & pauperie pressis conferri: ea tamen culpa satis habet grauitatis ad pro-nocandum iustam Dei præpotentis iram, qui tot bona nobis non est elargitus, ut iis tam malè vtamur. Eoque grauius illi peccat, quod rebus necessariis animum non applicent, ut agriculturæ, ut Reip. ut aliis honestis actionibus, sed omnè temporis vsuram collocant in venatu: quo fit, ut in vrgentem minusque sibi notam penuriam præcipientes ruant. Itaque dici non ab re potest, eos non à canibus modò, sed a iibus & equis absumptos ac dilaceratos. Palaphatus ait Poëtas hoc figmento nihil aliud docuisse, quàm homi-

Veterum
industria.

Otiosi ve-
natores.

Locus
Dionis
Chrysof.

homines cauere maximè debere, ne quid agant quod diis
sum sit aut ingraturū, aut quod eos in iram prouocet. Adhuc
omnes labori fuisse intentissimos, & manibus victum quatuor
non seruis aut exteris sua negotia, sed sibi tantum committunt
ideoque qui laboriosi essent, opibus & facultatibus præ caeteris
abundasse: contrà qui sese otio dedebant, voluptates confecti
bantur, venationi & aleæ dabant operam, in extremam rem
penuriam decidisse, & opibus exhaustos esse, quemadmodum
ipsi Actæoni contigit. Sed id speciatim in prodigos adolefcen-
non ab re licet conuertere, qui promi magis quàm conditi
Phryges serò sapiunt, & tum fortè, sed frustra resipiscunt, cum
nihil est amplius in loculis. Sibi quidem mirè placent, cum
cundis fortunæ ventis opes suppetunt, quibus impudentes & in-
nauos ganeones (qui nullum aliud sibi pensum relictum habent
quàm vt lautas culinas affectentur, alienaque quadra viuunt) in-
scant & enutriant. At exhaustis patrimoniis, quid illis supererit
nisi vt aliena compilent, tandemque in malam crucem adiguntur,
tur, ab iis relictis, longumque valere iussi, à quibus in conditi-
nem tam miseram, tamque abiectam coacti sunt? Non potest
huc traducere, quæ Dion Chrysof. orat. 10. De seruis, apponit
scribit, se non putare damna à malis canibus plures accipi
quàm à malis hominibus. Etenim à canibus perniciosis vitæ
Actæonem aiunt (inquit ille) perditum, & his quidem in rabie
cum acti essent: à perniciosis verò hominibus dici nō posse, qui
perierint & plebeij & reges, quot etiam ciuitates; hi quidem à
seruis, illi autem à militibus & satellitibus; alij ab amicis quorundam
busdam, nomine tenus amicis: alij quidem à filiis & fratribus
uxoribusque damna capiunt innumera. Retulimus supra ex Constantino
stantino Manasse memorabile Michaëlis Imperatoris exemplum
quem cum Actæone discerpto à canibus comparat: siquidem
consulto illi Principi, quòd ab assentatoribus obsessus esset, non
serè omninò cessit.

Scæua.] proprium quoddam nomen aut fictitium non temerè
re suspicetur aliquis. plerique, scæua, legunt, pro, dira, crudelis
terrifica, &c. sed malim Scæuam accipi, vt Symmachus, pro
probo, sinistrae famæ homine, rerum imperito. Quæ sub ebor
tu tuo à quibusdam scæuis designata dicuntur, ait ille. Et Graeci
eum qui sit ingenio tardus *σκαίου* appellant. *ἡδὲ σκαίου*, *ἡδὲ σκαίου*
μυα, dicit Aristophan. 1. neque scæuam, neque cōsiliij inopiam
manus.] multitudo, vt maxima militum manus apud Cæ-
ronem in Philipp. & sæpè aliàs.

prodige.] Cicero 3. Offic. Prodigii, qui epulis & viscerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum venationumque apparatu pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem, aut nullam sunt omnino relicturi.

allicit olla malos.] Ea est ollæ amicitia, ut habet Prouerbum; ad quod respexit Martialis lib. 2.

Hunc quem vina tibi, quem mensa parauit amicum,

Esse putas fide pectus amicitia?

Vinum amat & cyathos, & sumina, & ostrea, non te.

Sublato vino nullus amicus erit.

En nouus Actæon, &c.] Tangit Actæonis fabulam, quam fucæ narrat Ouid. 3. Metamorph. Hanc lubens prætereo, ut vel pueris notissimam.

In adultores.

EMBLEMA LIII.

SEMPER hiat, semper tenuem, qua vescitur, *adulatore*

Reciprocatur Chamaleon:

Et mutat faciem, varios sumitq; colores,

Præter rubrum vel candidum.

Sic & adulator populari vescitur aura,

Hiensq; cuncta deuorat:

Et solè mōres imitatur Principis atros,

Albi & pudici nescius.

Emblema
è Plutarco
de peti-
tione.

Expressum id è Plutarchi libello, De discrimine adulato-
ris & amici. huius hæc verba: Ο' κόλαξ ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν
ἀπέχει.

λέοντες πίπτοντες ἐκείνους τε ἢ ἀπ' αὐτοῦ χροῖαί πλὴν ἔλονται συναφ-
 ριστάτου, καὶ ὁ κόλαξ ἐν τῆς ἀξίους ἀπὸ δ' ὁμοίων ἑαυτὸν ἐξ ἀδριάντων
 παρίσταν, ἐδ' ἐν δ' ἀπὸ τῆς τῶν ἀφ' ἑαυτῶν ἀμίσητον. Adulatori quidem om-
 nino id accidit vt Chamæleonti: siquidem vt ille colorum om-
 nium similitudinem exprimit præterquàm albi: sic assentator,
 cum se similem præstare non possit in his quæ digna sunt studio,
 turpia quæque imitatur quantum potest. Vt enim nonnulli pi-
 ctiores imperiri, quia nequeant assequi quæ pulchra sunt & dif-
 ficilia, in næuis quibusdam ac verrucis aut rugis depingendis to-
 ti sunt, & quælibet repræsentant, præter ea quæ pulchra sunt,
 quæque ingeniosi artificij laudem mereantur: Sic & assentator,
 vt principi viro, cui assidet, aliquid gratum faciat, eius diligen-
 ter imitatur intemperantiam, iracundiam, supercilium, acerbi-
 tatem in seruos, diffidentiam in domesticos, & cognatione iun-
 ctos. Nam præterquàm quod sponte, naturaque propensione
 ad deteriora propensus est, videtur eo modo sibi longè abesse à
 vitio reprehensionis, si turpia imitetur. Quem morem vt bar-
 baricis moribus convenientissimum, meritò perstrinxerunt au-
 ctiores grauissimè: hoc enim vitio quòd laboravit Alcibiades, vt
 qui ingenio esset versatili, & ad quideis comparato, naturam
 Chamæleontis habuisse dictus est. Sed mirū est sanè quod narrat
 de Arabum quibusdam pòpulis, apud quos inualuit consuetudo,
 vt illorum Rege aliqua corporis parte affecto, aut decurtato, po-
 pulus eius regionis agritudine imitetur Principis, illoque mem-
 bro fasciis lanaque conuoluto, sic in medium prodit. Quod idem
 de scutra quodam Philippi Macedonis memoriae proditum ac-
 cepimus. Cum enim in oppugnatione cuiusdam ciuitatis Ar-
 abum, vnus Philippo fuisset erutus oculus, postridie scutra
 fascia similem oculum circumligatus processisse fertur. Idem-
 que cum crus in quadam pugna Regi fractum esset, in eius con-
 spectum venire non erat solitus, nisi claudicans, eodemque cru-
 re colligato. Ea itaque est assentatorum mens, hoc vnum studiū,
 vt imitentur omnia, omnibus assensum præbeant, præterquàm
 iis quæ sunt à natura sua longissimè remota, nimirum quæ à ni-
 uo simplicitatis & innocentia decore, ac pudoris & verecundia
 quasi rubori omninò sit aliena. Nam quod Antisthenes dictita-
 bat, vt meretrices omnia bona præter prudentiam, sanumque iu-
 dicium suis amatoribus imprecantur: sic assentatores iis quibus
 eū agunt. Vide Pierium in Chamæleonte, lib. 27. Hieroglyph.

Adulator
vt Cha-
mæleon.

Alcibia-
des.
Arabum
assentatio.

Scurra
Philippi
Macedo-
nis.

Semper hiat, &c.] De Chamæleonte sic Plin. cap. 33. libro 8.
 Ipsc cællus, inquit, hianti semper ore, solus animalium nec ci-
 bo nec

bo nec potu alitur, nec alio quàm aëris alimento: & coloris natura mutabilior: mutat namque cum subinde, & oculis, & cauda, & toto corpore, reddi que semper quemcunque proximè attingit, præter rubrum, candidumque. Cassiodorus Variar. formularum lib. 5. epist. 34. naturam Chamæleontis ad frustratorem debitorem non minus ingeniosè traducit. Fugere nescius, sed suæ sponsonis ignarus: obliuiosus cum relinquitur: trepidus cum tenetur. Mutat verba, variat constituta: nec in vna dicitur qualitate cõtētus, diuersis imaginibus immutatur. Meritò Chamæleonti bestia conferendus, quæ paruorum serpentum formæ consimilis, aureo tantum capite, & reliquis membris subalbentis prasini colore distinguitur. Hæc quoties hominum aspectus incurrerit, dum ei fugiendi velocitas denegatur, nimia timiditate colores suos variè commutat, vt modò venera, modo blattea, modò prasina, modò possit cyanea reperiri. Prouerb. Chamæleone mutabilior.

Reciprocatur.] repetit, retroflectitur, vel recipit. procare, petere est; vnde procax, & proci dicti. Reciprocum verò à recipiente do dici ait Varro, quia eò redeat vnde profectum est. Hinc manus & animæ reciprocatio. Hoc loco verò reciprocare proprie est auram resorbere, subindèque retrahere: sic enim Liuius reciprocare pro respirare vsurpauit.

vescitur aura.] Allusio ad Prouerb. Vento viuere. Populæ aura vesci, est populi nugis assentiri, vulgi mores insequi.

Albi & pudici nescius.] Color albus mentis integritatem, & rubeus pudorem signat, vt dicemus postea.

Color al-
bus &
rubeus.

Ei qui semel sua prodegerit, aliena credi
non oportere.

EMBLEMA LIIII.

COLCHIDOS in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam male credis anis?
Dira parens Medea suos sanissima natos
Perdidit; & speras parcat ut illa tuis?

HOC ex Graeco Archia:
 αἴαν ἴδω νόστι τε δῖα ταυρήσῳ χελιδῶν,
 μηδ εἰς γρηπῆ πικλίδι νοσσι στροφεῖς ἰ
 ἔπιηδ' ὄρεαλίχην πῖσιν σέο σκν δὲ φυλάζειν
 κελχίδα, κηδ' ἰσθίαν φξοαμένω τοκέων
 Sic Marullus exposuit 3. Epigrammatior:
 Quid vagat tot terras urbesq; emensa volucris,

Typis
Emble
mat.

Colchidos in sauo nidificas gremio?
 Pignoribusq; tuis credis malè sana fidelem,
 Ipsa suos partus qua lanianuit atrox?
 Ni fetus exosa tuos Pandione nata
 Phasiaca quarit perdere sanitia.

Breuius reddidit Politianus, nimirum tribus hendecasyllabis

Medea statua est misella hirundo,
 Sub qua nidificas; tuosne credas
 Huic natos, rogo, qua suos necauit?

Sed breuissimè Borbonius noster, vno disticho,

Medea statua est: natos cui credis, hirundo?
 Fer aliò: viden' hac mactet vt ipsa suos?

Fides non
 habenda
 si qui fi-
 dem vio-
 larit.

Apostrophe est ad hirundinem, ad statuam Medeæ nidificatæ
 ex quo datur intelligi, cauendum esse ab eo qui semel impropositus
 vel iis nullam amplius habendam fidem, qui semel vel quocumque
 modo læserint: aut iis nullo pacto assentiendum, qui cum illa
 dilapidarint, vix aliorum curam commodè gerēt. Nemini enim
 res aliena quàm sua debet esse charior aut commendatior. Quocirca
 modo enim fieri potest, κακῶς καὶ χρημίστον ἀνοσιούτως ἰδόντες, ἢ
 πρὸν ἐν ἀδωρσίῳ; Id explicat Socrates apud Xenophonem lib.
 3. ἀπομνημ. nempè colloquio cum Glaucone. Refert Plutarchus
 ἐν γαμικ. περὶ γρηλ. Qua ratione Timarchum impudicæ
 prodigalitatæ accusauit Aeschines, non tam vt hominem perditum
 afficeret, quàm ne deinceps ad populū concionaretur. Qui enim
 rem familiarem adeò malè administrasset, indignus videbatur
 cui publica crederentur. Præclarè Tiberij factum memorat
 Corn. Tacito: qui vt honestam innocentium paupertatem leuaret
 uit: ita prodigos, & ob flagitia egētes Vibidium Varronem, Me-
 xium Nepotem, Appium Appianum, Sullam, Vitellium in
 senatu, aut spontè cedere passus est. Gorgia oratore publice
 quando dicente vt concordiam suaderet, Melanthius non sustu-
 nuit. aiebat enim de pace eum minimè aliis verba facere debe-
 re: qui sibi, vxori & ancillæ concordiam persuadere nō potuisset. Idem
 in Laconicis: Agis Archidami filius ei minimè Duci fidem ha-
 bendam dicebat, neque credendū iuuenum exercitum, qui ipsam
 ipsius patriam miserè prodidisset. Id dicebat Ephoris, qui Imp-
 ratorem quendam lubricæ hominem fidei in hostes mittebat.
 Medea. Colchidos.] Medea Colchis nominata, quòd Colchorū
 lia fuerit, quæ Iasoni vt nuberet, aurei velleris obtinēdi
 diq; viā ei cōmonstrauit, sed prius Dracone sopito. Tandem
 sone repudiata, quos ex eo liberos susceperat, interemit.
 fabulam ex 7. Metamorph. Ouid.

Temeritas.

EMBLEMA LV.

IMPRÆCEPS rapitur, frustra quoque tendit habenas
 Auriga, effreni quem vehit oris equus.
 Haec facile haec credas, ratio quem nulla gubernat,
 Et temerè proprio ducitur arbitrio.

Significatur nihil ei committendum esse, qui in proprios affe- Cui non
credenti.
 tus nullum sibi suavit imperium, sed temerè huc atque il-
 luc concitatus fertur, non aliter quàm equus, quem nulli freni
 nullæque habenæ continent. Similitudinem hanc mutuatus est
 ex Platone, qui animum nostrum cum auriga, corpus verò &
 eiusdem perturbationes cum equis comparabat. Iuxta quod ab
 Hieronymo, etiam dictum est, sensus corporum quasi equos esse
 sine

sine ratione currentes : animam verò in aurigæ modum fieri
 currentium retinere. Maximè enim est efficiendum , vt appo-
 ritus rationi obediatur, eamque neque præcurrant, nec propter
 meritatem, nec propter pigritiam aut ignauiam deserant, sed
 tranquilli, atque omni perturbatione carcant, vt docet M. Tu-
 lius. Locus Platonis est in Phædro, de duobus equis bono & ma-
 lo, & eorum auriga ratione : quò M. Tullius alluisse visus est
 De Republ. Vt auriga indoctus è curru trahitur, operitur, elan-
 tur, laniatur. Què locum obseruauit Heraclides Ponticus lib. de
 allegoriis Homericis. Locus hic, vt apparet, è Maximi Tyrii
 mone 55. tractus est. Neque verò grauabor locum integrè
 legere: τῶν δὲ τῆς ἀνθρώπινης ἐνδείας πρὸς τὸ θεῖον ἐξου-
 παν, ἐπιθεῖς τὴν ψυχὴν γῆιν σώματι, ὡς ἠνίοχον ἄρματι, καὶ
 ὄντας τὰς ἡνίας τῶ ἠνίοχῳ, ἀφήκει θάιν, ἔχουσιν ἄρμα παρ' αὐτῷ ἠνι-
 χνης, ἔχουσιν ἢ καὶ ἀτεχνίας ἐξουσίαν ἢ δὲ, ἐπὶ δὲ ἐπιβῆ ἀρμα-
 λάθονται τῶν ἠνίων, ἢ μὲν οὐδαμῶν καὶ μακροζία ψυχὴ καὶ
 τοῦ ἐπὶ τὸ ὄχημα ταύτην ἐμβιβάσασκεν θεοῦ καὶ ἠνιοχῶν πρὸς αὐτῶν
 ἔχεται τῶν ἠνίων, καὶ ἀρχὴ ἔαρματι, καὶ κολάζει τὰς ἠ-
 μίας· οἷδ' εἰσὶν ἀτεχνῶς παρ' ὁδοῦ ἀποι, ἀλλ' ἄλλαχ' εἰς δια-
 μίνωτων, ἀκόλατος καὶ ἀδιδών, καὶ ὑβριστής, ὁ δὲ, θυμικὸς
 ἐπιπικὸς καὶ ἐμπληκτος, ὁ δὲ, βαδής καὶ ἐκλελυμῆ, ὁ δὲ
 εὐκαὶ καὶ μικρόφρων καὶ πεπνός. ἕτας ἄρμα, ἰσοστασιμένον παρ' αὐ-
 τῷ ἠνίοχον, καὶ ἄ καὶ μὲν κρατῆσεν αὐτῷ, κρατὰ τῶν ἔδωκεν ἑαυτῷ
 ῥύμην ἄξων φέρει, ἔνν μὲν τῶ ἀκχλάσσι πᾶσι πᾶν τὸ ἄρμα θυμικῶν
 αὐτῷ ἠνίοχῳ ἐπὶ ὑβρεις καὶ παροινίας καὶ λαγνίας, καὶ ἀλλο-
 εἰλικρινείας ἠδονίας, ἔνν δὲ τῶ θυμικῶ ἐπὶ κηκώσεις πᾶν τοῦ ἀρ-
 Latinè ita sonant: Verùm hic vnus inuentus est modus ab
 Deo, quo humana conditio minorem se esse diuina fatetur,
 propterea scilicet quòd animum terrestri corpori, tanquam
 gam imposuit curru, cuius & habenarum sustinendarum & ir-
 citandi vim esset habiturus. Huic enim aurigæ, simul aurigæ
 artem, virisque tradidit: simul etiam liberum abutendæ artis
 bitrium dedit, qui postquàm inscenderit currum, & habenas
 ceperit, siquidem felix beatúsque animus sit, memoriamque
 beat se iussu Dei sublatum esse in currum, validèque
 nem regere debere, nimirum habenas moderatur, regitque
 rum, & equorum temeritatem contundit. At equi diuerium
 petunt cursum, temereque huc atque illuc rapiunt currum
 ad petulantiam, ingluuiem ac contumeliam, ille ad temeritatem
 tem atque ferociam, alius verò tarditatem, mollitiè, seruitutem
 fatuitatem, atque humilitatem sectatur; cuiusmodi seditionem

bus distractus currus, aurigam conturbat: & si vicerit eum præ-
 uentis equi vis, fertur currus pro libidine victoris. Quo fit, ut
 victrice interdum petulantia, vna currus & auriga ad contume-
 rias, conuicia, impuritates, atque alias nefarias, minimeque sin-
 tatas voluptates; interdum verò dominante iracundia, in mul-
 tas variâsque calamitates vterque feratur in præceps. Huc etiam
 referam commodè illud D. Cypriani, ex lib. De disciplina & bo-
 no pudicitia: Coërceat animus, ait, stimulos carnis, refrenet im-
 petum corporis. Accepit hanc enim potestatem, ut illi ad impe-
 ritium eius membra seruirent. Et quasi legitimus ac perfectus au-
 riga ultra concessas corporis metas extollentes se carnis impetus,
 caelestium præceptorû habenis reflectat, ne ultra terminos suos
 currus iste corporis raptus in periculum suum secum & ipsum
 rapiat aurigam, &c.

Cypriani
locus.

*In præceps rapitur frustra, &c.] Alludit ad illud Virgilianum,
 — frustra retinacula tendens,*

Fertur equis auriga, neque audit currus habenas.
 Et ad prouerb. De curru delapsus. Citatus ex Platone locus est
 in Phædro, qui explicatur commodissimè à Plutarcho, Quæ-
 stionum Platonice. 8. quò pertinet Ciceronis hoc è 3. Tuscul.
 Exisse è potestate dicimus eos qui effrenati feruntur, aut libi-
 dine, aut iracundia. Qui igitur exisse è potestate dicuntur, ideò
 dicuntur, quia non sunt in potestate mentis, cui regnum totius
 animi à natura tributum est. hinc compotes & impotes, qui ani-
 mum habent, vel non habent in sua potestate.

*effreni quem vehit oris.] Manifesta allusio ad parœmiam, Os
 iatrec, id est, ἀζαλιῶν σωματος ἰππος.*

In temerarios.

EMBLEMA LVI.

ASPICIS aurigam currus Phaëthontæ paterni
 Ignivomos ausum flectere Solis equos ;
 Maxima qui postquam terris incendia sparsit,
 Est temerè in seffo lapsus ab axe miser.
 Sic plerique rotis fortune ad sidera Reges
 Euecti, ambitio quos iuuenilis agit ;
 Post magnam humani generis clademq̃, suamq̃,
 Cunctorum pœnas denique dant scelerum.

Stulti
 Principes.

Phaëthontis casus hîc traducitur in Principes quoque
 Ducésque iuueniliter exultantes, qui magno suo

malis cuncta sursum & deorsum vertunt: cumque quod volunt, omne sibi licere putent, non mirum est, si intolerabilem malorum lernam secum aduehant. Nihil enim aliud afferre potest tam caeca praecipue temeritas, quam certissimum populi discrimen, & interdum exitium. Quod si illi quandoque resipiscant (quod ferè non fit, nisi accepto damno, eoque gravissimo) id sane contingit, postquam vulgus decidit in grauem fortunarum omnium iacturam, ut spei nihil reliqui habeat. ferè fit enim, ut Principes illi fatui & exordes, eo quod habeant in alios imperij ac potentiae, pro sua libidine miserimè abutantur, & quasi prodigant in Reipubl. detrimentum. Vitio datur Agamemnoni, quod ambitiosus magis quam cordatus fuerit, qui pro vna Helena tot tantisque homines ad necem postularit, suosque ad eandem belli aleam provocarit. Rectè Flaccus:

Fabula qua Pavidus propter narratur amorem

Gracia Barbarie lento colissa duello,

Stultorum regum & populorum continet astus.

Non est ambiguum, quin securius auum traduxissent, & gloriam credo meliorem fuissent consecuti nobilissimi Imperatores Cyrus, Xerxes, & Alexander, si suis contenti finibus, maluissent regna propria tutari & administrare, quam armorum aleam quam var esset, alienis inhiare. Idem & innumerabiles alij, quorum efferatior ambitio, regnandi que cupiditas, & suum & populi interitum accersuit. Quid enim, ut caeteros taceam, a subornatus muneribus, quam ut grassatorum princeps orbem circumcursaret, sibi suisque labores & molestias innumerabiles crearet, nullumque quietis & otij finem proponeret? Huius inuincibilem victoriarum sitim nullus vel prosperrimus successus unquam restinguere potuit; nullus honos, quamquam magnus, eius ambitionem sedauit. Itaque non contentus amplissimo imperio Persico, impetum fecit in Scythas, in Bactrianos, in Indos, ultra etiam progressurus si per copias suas licuisset, aut nisi morte violenta repressus esset. Quid de Pompeio? quanta virtute & experientia viro? quam magni à suis habitus? nec enim vna causa fuit cur à Romanis, aliisque gentibus maximo in honore esset. Eum tamen miserè occaecauit tandemque perdidit insanae se iactabat, nec se modò, sed & patriam & Reip. quam defendere se iactabat, oppressit & funestè dilacerauit. Totus enim in auaranda gloria, in cuius communicationem admitti neminem

sustinebat, dum Spartacum perdomuit: dum Lucullo eripit
 storias Ponticas & Armeniacas; dum Metello honorem de
 tis suffragatur, vnusque omnibus excellere, omniumque ob
 rare gloriam cogitat, alienauit à se optimorum quorumcunq;
 animos. Ergo dum potentiam suam putat egregie fultram, C. C.
 saris affinitate, quem sibi adiunxerat ad suas vires firmandas,
 eodem fuit oppressus.

Et hos quidem suæ ciuitatis Phaëthontas rectè dicimus. Co
 les nimium multos superior patrum & nostra vidit ætas. Co
 stantinus Manasses, Annal. de Michaëlo Imperatore hunc
 modù ferè scribit: (quia enim Græca non suppetunt, Latine
 sionē huc conferre nō verebor.) Vbi Michaëlus maturā ad
 peruenit, iamque solus amplitudinem negotiorum imperij
 curare cœpit, reapse verum illud probauit esse quod est in
 lis. Quippè mox vt alter quidam iuuenis Phaëthon, curro
 sceno, totum Romanorum imperium perdidit, & ipse de
 patriciæ regno, veluti quodam curru, est derurbatus & ex
 sius, non pronus tantum cadens, sed etiam deorsum labens.
 Quippè luxuriôsæ humidæque vitæ se dedit, velut alter Ne
 ro, immodestus in vino, animo offeminato, impudicus, tem
 lentus, omnem pecuniam in collusores exhauriens, qui cum
 scurræ impuri, curruum agitadores, mimi, primo statim dilu
 lo temulentia dediti, delicias ciborum & suauium opsonium
 auidè quærentes, totos dies apud inuerecundas mulieres
 gentes, potores, ludiones, libidinum flammis furentes; quos
 scilicet olim erat ille Sardanapalus, rex Niniuitarum, & quos
 dum meditor, vltro sese offert Caroli vltimi Burgundia
 fatum deploratissimum, qui propter virtutem bellicam, &
 tionem amplissimam, inter Principes fortunatissimos haberi
 tuisset, si vim ingenij qua pollebat, & magnitudinem animi
 qua se terribilem & formidabilem ostenderat, ad sua potius
 seruanda, aut etiam augenda, quàm ad extera expugnanda
 uertisset; nec sanè tam infelicem mortem obiisset. De quibus
 tamen aliàs fortasse commodius. Huc refer Adagium, Ave
 gem, aut fatuum nasci: & Habenas ignarus non tractet. Falsè
 lam hanc alij aliò transferunt. nimirum ad insignem quandam
 conflagrationem, vt Plato in Timæo, cui Lucretius lib. 5. lib
 scribit. Ficius & aliquot alij tradunt fuisse Comeram
 natura solarem, qui tandem dissolutus, intolerabilis æstus
 citauerit. Sed hæc præter rem. Si ad mores referre
 nere huc potes exemplum Flamini Consulis, cuius insignem

Michaël
 Impera-
 107.

Carolus
 dux Bur-
 gundia
 1177.

Insigne detrimentum suæ Reipubl. attulit. Valer. Max. 1. cap. 6.
Phæthontis casum ad principes improvidos, ambitiosos, suiq;
officij minimè memores torsit etiam Dio Chrysostomus ora-
tione prima De regno.

Igniuomos equos.] Quatuor equi Solis naturam illius igneam *Equi*
indicant: Phlegon, à φλέγω, quod est inflammo: Pyrois, quasi *Solis.*
ignitus, ἀπὸ τῆς πυρός: Eous, ab ἠώς, aurora; Aethon, quasi ardens:
Sunt qui his equis quatuor horas iuxta Solis exortum appa-
res intelligi velint. vnde est illud,

Hac iubet, hac splendet, dein hac calet, illa tepebit.
Malim ego à studiosis legi diligenter quæ de iis Solis equis ha-
bet: Ouid. 2. Metamorph.

Sic plerique rotis, &c.] Similitudinis est ἀπὸ δ' οὐρα. Fortunæ
rota, cui insidet, tributa est, propter varietatem & incōstantiam.
Galenus ἐν ὀρθοπεικῶν ἐπὶ τὰς τέχνας egregiè fortunam eiusque
inconstantiam depinxit.

Furor & rabies.

EMBLEMA LVII.

*ORA gerit clypeus rabiosi pieta leonis,
 Et scriptum in summo margine carmen habet,
 Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida:
 Talia magnanimus signa Agamemno tulit.*

*Signa fe-
 rocitatis.*

Quorundam Principum & Imperatorum ferocia & im-
 mitas signis plerumque notisque vexillaribus exprimi-
 tur, ut ut quid in animo reconditum habeant, tacitis symbolis
 aperte ostendant. Quid enim significant in eiusmodi sym-
 bolis Vultures, Gryphes, Dracones, Aquilæ, Leones, quæ
 pacitatem, ferociam, interuicium, formidinem, & carcerem
 neris eiusdem, quæ perpetuo sanguinarios Duces comitantur.

At ut carmen nostrum explanemus, habuit Agamemnon clypeum, in quo esset depictus Leo ad terrorem aliis incutiendum: quod quidem scutum in Olympiæ fano per aliquot tempora pependit, inscriptione etiam adiecta:

αὐτὸ μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὃ δ' ἔχειν ἀγαμέμνων.

hoc est, *Terror hic est hominū, qui hunc gerit, est Agamemnon.*

Leo quidem pro signo roboris & vigilantia apud Aegyptios habebatur: sic & ad terrificum hominē, qui reliquos aspectu solo

Leo, terroris symbolum.

consternaret, assumebatur. testis est Pierius in Leone. Plutarchus

Aristide: Hanc iusti appellationem, inquit, regum & potentum

nullus est profecutus: ἀλλὰ πολιορκήται καὶ κερουνοὶ καὶ νικήτορες, ἐπίοι

δ' ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἰεραὶς ἔχουσι τὰς ἀρχὰς ἀνδράσι, τὴν δ' ἀπὸ τῆς βίας καὶ τῆς

δυναμείας, αἰετοὶ καὶ μάχοι ἢ τὴν ἀπὸ τῆς δόξης ἀγαπῶντες: sed potius dicti sunt urbium vastatores, fulmina, & domitores:

alij etiam aquilæ & accipitres vocari maluerunt, à vi & potentia, ut apparet, magis quàm ex virtute laudem & gloriam ample-

ctentes.

In eos qui supra vires quicquam audent

EMBLEMA LVIII.

D V M dormit, dulci recreat anm corpora somno
 Sub picea, & clauam cateraq; arma tenet,
 Alciden Pygmaa manus prosternere letho
 Posse putat, vires non bene docta suas.
 Excitus ipse, velut pulices, sic proterit hostem,
 Et saui implicitum pelle leonis agit.

P Indarus Nem. 10. χαλεπὰ δ' ἔστι ἀνδράποισ ὀμιλεῖν ἄλλοις
 ror. id est, Difficilis pugna est fortioribus repugnare vellic
 quod mihi declarat in Vriana Herodotus: καὶ ὀύναμις ἰσχυρὸν αἰὲν
 ἔσται

ὅτι πῦρ ἢ βροχὴ ἐστὶ καὶ ὑπερμῆκτος. Apologus hic admonet, nihil præter vires aggrediendum, nec vllum suscipiendum negotium, ad quod perficiendum vires non suppetant. Rectè Pin-dar. Pyth. 6. ἕρῃ καὶ αὐτὸν ἀεὶ παντὸς ὀρεῖται μίττεςον: oportet quisq; sui modulum spectet. Sic Propertius:

Turpe est quod nequeas capiti summittere pondus,

Et pressum inflexo mox dare terga genu.

Et Cicero 1. Officior. Suum quisque noscat ingenium, ac rem-que se & vitiorum, & honorum suorum iudicem præbeat, ne secnici plus quàm nos, videantur habere prudentia: néue histrio videat in scena, quod non videat sapiens in vita. Sed, ni fallor, *Temera-ry.* conuerti fabula in eos potest, qui licet tenuis fortunæ sint, aut ingenio non perinde valeant, audent tamen potentiores, vel etiã doctiores impetere, quo ex confictu nihil reponaturi sint præter infamiam & detrimentum. Allusio est ad prouerb. Cùm sis manus, cede. Quod intellexisse videtur Ammian. Marcellinus 22. lib. quo loci magnum Iuliani Imp. animum celebrat, & maledicorum in eo contemptum illud effert prouerbiali schemate, eoq; eruto è Græco apologo quopiam: Frustrà, inquit, virum circumlatrabant, immobilem occultis iniuriis, vt Pygmæi, Thion-damas agrestis homo Lyndius cum Hercule. Quo innuit Iulianum nihilo magis commotum fuisse susurrônũ & blasæronum anlicorum conuicijs, quàm Hercules ille μεγαλόσωμῳ καὶ μεγα-μαύρῳ rustici hominis contumeliosa insectatione aut Pyg-mæorum insultibus exterritus fuerit. Meminit figmenti huius Politian. Epistola quadam, his quidem verbis: Vincere non magis te potui, quàm Herculem ridiculi apud Philostratũ Pyg-mæi, quos ille omnes correptos leonis pelle inuoluit, &c. Me-minit & Alciat. noster Commentar. De quinque pedum præ-scriptione. Hæc cùm scripsssem, commodè se se historia Pyg-mæorum obtulit, quam retulit Philostratus in suis Imaginibus: unde perspicuè video Emblemata hoc petitum esse.

Sub picea.] Piceam, quintam cedri speciẽ esse docet Plinius cap. 10. hb. 16.

Alciden.] Herculem, vel ab Alcæo Amphitryonis & Persei patre, vel ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, à robore & fortitudine dictum vo-lunt.

Pygmæa manus.] Pumilionum aut nanorum multitudo. Vo-cantur à Philostrato οἱ πῦρξαι παιδία, q. d. cubitales pueri. Eu-stathius & D. Augustin. De ciuit. Dei 16. cap. 8. Nanos aiunt

pygmaeos appellatos à πυγμαίος, vel πηχὺς, quod cubitum
 cat. vel πυγός, brevis: itaque πυγμαῖος quasi πηχῆϊος. Et
 munciones extremas Aegypti partes inhabitant, agricolae
 dediti, subinde cum gruibus bellum gerunt. Plin. libro 7. cap.
 aliis que locis. Gellius lib. 9. cap. 4. Existimat tamen Cardanus
 De rer. variet. lib. 8. cap. 40. contra quorundam opinionem
 fabulosos Pygmaeos faciunt, reuera Pygmaeos esse. Sed haec
 αεροθρόνους.

prostrernere letho.] suffocare, elidere, tollere de medio.

vires non bene docta suas.] Phrasis Graeca, pro nō bene dicitur
 fis suis viribus, nulla ratione habita imbecillitatis suarū virium.

Et saui implicitum, &c.] partim eorum contriuit ut pulvis
 partim reclusit in sinu. Leonina autē pelle dicitur vsus pro
 race Hercules post occisum in sylua Nemea leonem trucem
 tissimum, de quo postea.

Impossible.

EMBLEMA LIX.

VELVIS Aethiopem quid frustra? ah desine, noctis
Illustrare nigrae nemo potest tenebras.

EX Luciani Epigrammate transtulit. sic enim habet:

εἰς τὴν κἀρίαν νύκτας δέμας ἰνδύου; ἰσσοπέχνης.

ἢ δύνασαι δνοφερόν νύκτα κενήλιοςαι.

quod idem ab Erasmo sic est conuersum:
Abhis Aethiopem frustra, quin desinis artem?
Haud unquam efficies nox sit ut atra dies.

Id aurea ex apologo quodā Aelopico manasse planum est: quo
quidem significatur, ὅτι μὲντοι εἰ φύσει ἴσ ἀπὸ τῆς ἀντικλῆς ἀρχῆς, *Mors vel*
naturas manere, ut suum habuere principium. Pindar. Olymp. *animam*
ἰσσοπέχνης δὲ κενύσαι τὸ σὺν γένεσσι ἄδ. *mutare,*
rem ingenitum. Idem Aristophanes Vespis; *difficile.*

Typus
Emble-
matis.

φύσις ἢ ἐξ ἧς αἰεὶ: Tegere difficile est quā quis naturā habet.
 Succurrit illud Ciceron. ad Q. fratrem: hoc nunc non cōuenit
 quōd fortasse eū in omni natura, tum iam in nostra ætate
 ficile est mutare animum, & si quid est penitus insitū mouere
 id subito euellere. Quō referendum Diogenis apophthegma
 qui cūm improbum quendam & proteruum castigaret, rogatus
 quid faceret: Aethiopem, inquit, abstergo, vt difficulter
 dum reddam. Quod in genere de his omnibus intelligi potest
 quæ nulla arte nullaque industria corrigi aut mutari queunt
 speciatim hoc torquebimus in ea quæ fucata sunt & simulata
 gloriam inanem, non vitæ meritis, sed precario emptam,
 omnia simulacra, vt sic dixerim, tanquam flosculi celeriter
 dunt: quandoquidem simulatum quicquam non possit esse
 turam, & ficta citō ad naturam redierint suam. Verē Flaccus

Naturam expellas furca, tamen vsque recurret.

Vel hoc traducemus ad mores indociles, & indomitam quendam
 naturam, quæ nulla vi aut arte mitescere potest, vt sunt eorum
 quorundam ingenia, à quibus non possunt auelli quæ ratiō
 annis primūm percepta sunt. Nam

*Quo semel est imbuta recens, seruat odorem
 Testa diu. —*

Tamen si enim ad tempus desinere videatur in plerisque carnis
 thes, multa que prohibeant ætas, metus, & magistri; cum carnis
 habitum delere, nedum tollere, ferē non est qui possit. A Græcis
 huc Epigramma lepidum Anuli ex picta Poësi:

*Indocile ingenium si pergas velle docere,
 Infelix operam perdas: vt si quis a sellum
 In campum doceat parentem currere freno.
 Qui cūm quadrupedum in morem videatur equorum
 Tollere posse caput, gressus glomerare superbos:
 Hunc tamen aut frenis, aut si calcariibus urges,
 Auriculas dimittit iniqua mentis a sellus
 In terram, & pedibus posticis calcitrat. ergo
 Desine: nam nunquam ars naturam vincet, equusque
 Nunquam ex degeneri fiet generosus a sellis,
 Et nunquam ex stolido cordatus fiet ab arte.*

*Aethiops
 non al-
 bescit.*

Ablus Aethiopem.] Huc pertinent prouerb. Aethiopem ab-
 albare: & Aethiops non albescit. quō refert & illud Nazianzenus
 πᾶρδ' αἰδὸς σὸν δόρυ ἵπτιν τὸ κατὰ σκῆρον, ἐδ' αἰθίοψ τὸ μέλας.
 Pardus non deponit pellis maculas, neque nigrorem Aethiops
 Si quid de Aethiopibus pluribus requiras, cōsule Plin. lib. 8.
 8. & cap. 30. lib. 6:

Cuculi.

EMBLEMA LX.

RYRICOLAS agreste genus plerique cucullos
 Cur vocitent, quam proclita caussa fuit?
 Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore vites
 Qui non absoluit, inre vocatur iners.
 Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
 Cui thalamum proclit vxor adulterio.

ID nobis luculenter enarrauit Alciatus ipsemet lib. 7. Parerg. Cuculus
 Inris, cap. 5. his verbis: Cuculum vocant, qui matrimonij sui qui vobis.
 incuriosus sit, quiq; vxorem suam moechis permittat. Cucu-
 bitate

bitate verbum conflixerunt, quasi cuculitare. Ego Cuculitari conuicio agricolas dictos apud veteres legi, qui negligentes, socordes, tardiſque eſſent, quod non prius putatas haberent, quam cuculus canere ceppiſſet. Horatius:

— magna compellans voce cucullum.

Græcè κόκκυξ à voce dicitur, vt appareat veteres Græcos per u eo more quo nos Latini facimus, pronunciaſſe. Recentiſſimi Grammatici Cuculos dici hos homines putant à natura auis in alienum nidū, maximè Hypolaidis, quam ipſi Curucos dicunt, oua ſua transfert. Sed hac ratione nō cuculi, ſed curucos debuiſſent; cū non ipſi in alienū, ſed alij in ſuum nidum congerant: vnde & adulterium dictum, quaſi ad alterius congerant. Haecenus Alciat. Ait itaq; Cuculi nomen abuſiuè in eorum traductū, quorum impudicæ ſunt vxores; cū ij contra eorum potius vocari debeant, qui alienas vxores adulterant, ſpiciunt nimirū auis ingenio, quæ ſua in nidis alienis oua ponere ſolent. Idem reperies Adagio Eraſmico, Cuculi. Vide Plin. 1. 8. c. 1. & Pierium lib. 25. Hieroglyph.

Scio etiam nomen Cuculi, alio accipi ſenſu, vt pro inceptu mine, rerumque imperito, vt apud Lycophronem Ajax appellatur, ſicuti Meleager Glauconis filius infulſus cucullum κόκκυξ ἡλιδ. apud Platonem Comicum.

Vere nouo cantat Coccyx.] vnde & pro verni temporis ſignificatio ponitur Cuculus. Sic Heſiodus:

ἤμῃ κόκκυξ κοκκύξ δ' ἔρως ἐν πετάλοισι:

Vt cantum audieris quem reddit ab ilice coccyx.

quo tempore vites, &c.] Illud eſt quod Plinius ait, prohibere

lere obiici vindemiatoribus, ſi cuculus eos deprehendentes tem putantes, & Horat. 1. Sermon.

Tum Præneſtinus falſo multumq; fluentē

Exprefſa arbuſto rogerit conuicia, durus

Vindemiator, & inuictus, cui ſapè viator

Ceſſiſſet, magna compellans voce cucullum.

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

ASSUMPSISSE suum volucris ex Mineide nomen,
 Socraticum auctores Chærephonta ferunt.
 Fusca viro facies, & stridens vocula, tali
 Hunc hominem potuit commaculare nota.

Chærephon Atheniensis, Socratis discipulus, tam pertinaciter libris incubuisse fertur, ut lucubrationibus nocturnis extenuatus, maximum pallorem maciemque contraxerit, ut vulgari ioco Noctua, vel, ut aliis placet, Vespertilio sit vocatus. Apud Aristophanem, in macilentum & pallore confectum petitur disterium prouerbiale, ἐδ' ἐν δ'ιοιοδῶς χαίρει φῶντι ἢ φῶντι, nihil natura differs à Chærephonte. Philostratus in prefat. vit. Sophi-

Chærephō
 Noctua
 diāna:

Sophistarum, duos fuisse eius nominis tradit, quorum unus Buxeus est cognominatus (ut in *Ætate*; Græci nominant, qui livida cute, & texturæ rarioris) quod admodum pallidus est: ille enim lucubratione nimia sanguine laborabat: isque est, cui cognomen habuit Noctuæ. Alter iniurius quidam homo impudentissimeque momordit, qui etiam Gorgyæ studium tantum re ausus sit. At quantum coniecere est, id non torqueretur in partem rem qui ex studiis contrahitur, sed in labes quasdam corporis, quæ animi vitia produunt. Qui enim oculos habent ægros, & lividisque lucubrationibus propè iam perditos, non ideo ludibria sunt habendi; sed potius qui vespertilionis æmulati naturam videntur aliquo modo tum vocem, tum vultum humanum imitari, exiisse in eo, quod in luce hominum versari refugiunt. Ex quibus quidam qui non exstant commentarijs Aelian, referunt in 9. Valerius hist. Philetam quendam Coëm fuisse adeò macilentum, et in occasione etiam leuissima subverti posset: qui ne à ventris tolleretur, ferreis soleis utebatur. Id tamen figmento similis esse quod non videt ad iocandum?

Mineides

volucris ex Mineide.] id est, vespertilionis. Mineides Thebanæ sorores cum Liberi patris sacrificia in contemptum raperent Mineræ lanificio addictæ, ex improviso, quadam vi numquam vocibus tiliarum & tympanorum sono perterritæ, telis infensæ mentisque suis in vites ac hederam repente commutatis, omnino loco feris repleto, noctu fugientes, in vespertiliones transmutatæ sunt. Ouid. 4. Metamorph. Hinc volucrem Mineidum pro vespertilionis dixit Alciatus.

Fusca viro facies.] Eius quidem rei causam referre non temerè possumus ad lucernarum fuliginem, qua lucubrantes inficitur. Quintilian. undecimi cap. 3. Et vigilandæ noctes, & fuliginis lucubrationum bibenda.

Alciat.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

VESPERE quæ tantum volitat, quæ lumine lufca est,
 Quæ cum alas gestet, cætera muris habet;
 Adres diuersas trahitur: mala nomina primùm
 Signat, quæ latitant, iudiciumq; timent.
 Inde & Philosophos, qui dum caelestia querunt,
 Caligant oculis, falsaq; sola vident.
 Tandem & versutos, cum clam sectentur utrumque,
 Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

Quæquam vesperilionis nomen ad multa traduci pos-
 sit; speciatim tamen triplici hominum generi accom-
 modat Alciatus. Primò vesperiliones ij appellantur, qui ob ma-
 lam famam, vel aliquam capitis diminutionem, domi se conti-
 nent, neque in medium prodire audent: hi quidem lucifuga; à
 Seneca & Apuleio appellati: vel qui grauati ære alieno noctu tã-
 tum prodeunt, ne à creditoribus offendantur, & in ius quoquo-
 modo vocentur. Deinde conuertitur id nomen in quosdam ri-
 gidos Philosophiæ satellites, qui omninò cæcutiunt, dum ea
 quæ sunt abstrusa prorsus atque abdita, scrutantur, ac rerum cæ-
 cium naturam conquirunt, quæ à nobis longè remotæ, neque
 oculis intueri, neque tâgi manu, neque percipi sensibus possunt;
 & tamen sic de his disputare ausi sunt, vt quæ asseruerunt, pro-
 nobis est. Illi enim dum contradicendi studio insaniunt, dum
 etiam quæ falsa proferunt, arctè & accuratè defendunt, aliorum
 quæ argumenta, quanquam vera, refutant audaciùs, non tantum
 illis elapsa veritas est, quam se quærere simulant, sed & ipsi eam
 porissimum suo vitio perdunt. Socrates cum esset omnium Phi-
 losophorum vel Apollinis oraculo sapientissimus iudicatus, ta-
 men vt cæterorum argueret ignorantiam, dicebat se duntaxat
 hoc vnum scire, quòd nihil sciret. Videbat enim oculatissimus
 ille veritatis indagator, Philosophiam illam humanam nihil in
 se habere certi, nihil veri; nec (vt plerique censent) doctrinam
 ipsam dissimulauit, vt alios refelleret, sed quadam ex parte veri-
 tatem nouit: humanam enim sapientiam nullam esse falsus est,
 adeoque quam Philosophi scientiam profitebantur, quæ tum
 maxime versabatur in siderum inspectione, contempsit, derisit,
 abiicit.

Mala no-
mina.Philosophi
cæci.

*Versipel-
les.*

abiecit. Tertiò & postremò nomen hoc traducitur in callidus
 versipelles ancipitis fidei homines, qui nec huius ordinis
 nec illius, cum vtroque tamen colludunt, & plerūque rancore
 teritate res agunt suas, vt cum vtraque parte communicandi
 habere videantur, & vtramque (vbi collibuerit) conuiciis
 scindere & ridere: cumque aliud temporis exiget occasio,
 dem probabunt & extollent. Genus hominum certè vt veritas
 & infidum, sic detestandum maximè & execrandum. Quid enim
 cum illis agas, qui neque fidem neque mentem habent sibi
 stantem? Non dubium est, quin alios, cum quibus versantur
 lant, cum sese ipsi prius fefellerint. Si enim, veritatis essent
 qua tandem parte studiosi, darent operam profectò, vt societatem
 tem cum melioribus & sapientibus inirent, iisque adhererent
 contrarios verò fugerent, & serio, non perfunctoriè aut
 ranter, & quasi aliud agentes aduersarentur. Sed quid lucrum
 præmij denique? nimirum quòd mendaces atque impostores
 quibus non credatur, etiamsi vera dixerint: sed & illud adiciunt
 quòd vtrique parti suspecti & odiosi apud omnes turpissima
 famiæ labe asperguntur. Vtrinque enim proditorum habent
 loco, quibusque neutra pars ex animo fauere possit. quo hæc
 qui factionis vtriusque sibi contrariæ conuictores & affectu
 luerint haberi, non rarò ab vtraque conficiantur & atterantur
 vt Metius Suffetius Albanorum dux, ancipitis & dubiæ fidei
 mo, ruptor Albani, Romanique fœderis; cuius alio loco memora
 ni: vt fuerunt in bello Italico Senenses: in quo cum se medi
 gerent in neutram partium inclinatos, sedato tandem bello
 diuisis militibus confossi sunt. vnde festiuè dixit quidam magister
 nominis Princeps, Senensibus idem accidisse, quod iis solet, qui
 mediam domus partem incolunt, vt fumo ab inferioribus, qui
 uere autè & strepitu vexentur ab iis qui supernas partes tenent.
 Sapienter itaque à Solone sancitum est, vt qui in civili discorsione
 & populi discessione duas in partes, non vni aut alteri se adha
 risset, sed solitarius, neuterque à communi malo ciuitatis sece
 fisset, is domo, patria, fortunisque omnibus priuaretur, & exul
 extorrisque esset; quod non inflammandæ aut augendæ discordi
 diæ, sed compescendæ potius, aut etiam extinguendæ gratissimum
 creum est. Idè Phaurinus Philosophus inter fratres & amicos
 dissidentes faciendum esse censebat, vt qui essent in medio partium
 vtriusque beneuoli, si in concordia amittenda parum anchoram
 tis quasi amici ambigui habuissent, tum alter in alteram partem
 discederet, vt hac via concordiam vtriusque instaurent.

*Solonia
lex.*

filio Cicero actionib. in Catilinam, vult in fronte, nedum in ani-
mo inscriptum esse quibuscunque ciuibus, vt omnes apertè fa-
teantur quid bello tam nefario & periculoso sentiant. Sed ad alia
festinandum, si prius monuero, Hesygium dixisse, vespertilio-
nem impurum hominem, quiq; in ambiguo ponat ea quæ fi-
dei sunt, repræsentare, vt sunt qui omnibus etiam dissimillimis
sectis adhærent, quibus non iniuria *δὲν τὸ κεραιναδ* inditum
nomen est. Pierius lib. 2. Sed perlege ipsius Alciati caput in-
tegrum 16. lib. 9. Parerg. qui locus egregiè tibi Emblemata de-
clarat.

Vespere qua tantum volitat, &c.] Vespertilio, volucre bifor-
me animal, à vespere nomen trahens, quòd vesperi volitet. de
quo Plin. cap. 61. lib. 10. & cap. 37. lib. 11. Legi alicubi tetra-
stichon hoc naturam vespertilionis exprimens:

Vt quadrupes & avis volitat, discurret, & inter

Quadrupedes non est nec numerandus auis:

Lacte suos nutrit pullos, & non parit ouum:

Sunt ala, dentes, labra, pedesq; duo.

Auerte autem illud (*Vespere qua tantum volitat*) referri ad pri-
mum genus hominum quos attingimus, eorum nempe qui infan-
tes sunt, & iudicium formidant.

qua lumine luscæst.] Membrum hoc refertur ad caligantes
Philosophos.

Qua cum alas.] Hæc pars ad posteriores respicit, nempe ver-
fatos & infidos, qui de se possunt quod est apud Varron. in Aga-
thone, profiteri:

Quid multa? factus sum vespertilio, neque

In muribus plantè, neque in volucribus sum.

Caligant oculis.] caliginem inducunt, obscurant.

Ira.

EMBLEMA LXIII.

*ALCEAM veteres caudam dixere leonis,
 Qua stimulante iras concipit ille graues.
 Lutea cum surgit bilis, crudescit & atro
 Felle dolor, furias excitat indomitas.*

ID è scholiaste Apollonij Rhodij ad lib. 4. ἀλκαίη λέγεται καὶ ἡ οὐρά τοῦ λέοντος, ὅτι οὐκ αὐτῆς εἰς ἀδικὸν ἔργον ἰσχύει. Alcaea dicitur
 præcipuè leonis cauda, qua nimirum ad robur & fortitudinem
 excitatur. Impotentem & indomitum furorem significat
 Aegyptij, leonem catulos cauda flagellantem pingebant. Icy-
 nem quidem ob iram, catulos verò caesos, quoniam eorum caudæ
 inter se collisæ ignem videntur emittere. Plinius 8. lib. leon's tail
 r. 159.

*Leo cauda
 catulos
 verberans
 quid.*

si signa colligens, ait: Leonum animi index cauda, sicut & equorum aures. Immota ergo placidus, clemens, blandienti que simplicitate, quod rarum est: crebrior enim iracundia eius. In principio terra verberatur, incremento terga, ceu quodam incitamento, flagellantur, &c. ex quibus colligere est facile, quantum sit leonis concitati furor. Admonemur itaque iræ impetum cohibendum esse, omnesque occasiones deuitandas, quod ea perturbatio sic hominem extra se deiiciat, ut in belluam ferocissimam quasi transformet. M. Tullius 1. De officiis: Licet ora ipsa cernere iratorum, aut eorum qui aut libidine aliqua, aut metu commoti sunt, aut voluptate nimia gestiunt: quorum omnium vultus, voces, motus, statusque mutantur. Quid tandem? Aelianus 5. histor. animal. cap. 39. idem quod Plinius: de que Aicæ cauda vide: ut idem penè quod Alcibiades efferre lib. 13. c. 14. eiusdem animal. hist. Sic ad finem sui clypei Hesiodus:

Ira cohibenda.

Ἰδὼν ὄραν ὄσσοισι, λέων αἰς σώματι κύρσος,
ὅς τι μάλ' ἐν θυξείῳς ῥινὸν κραττογῆς ἀνύχσος
χίος αἰς, ὅτι τὰ χίσα μελίφραγα θυμὸν ἀπήρσος,
ἱμυδρείῳς δ' ἄργε τῆγε κελαινὸν πῆμπλωταίητορ.

id est, Sauium videns oculis, ut quando naetus leo corpus,
Quiq; alacriter admodum unguibus seuis pelle
Dissecta, quam citissime lenem animum abstulit:
Alacriter adhuc furibundum cor explet.

Sed huc propius accedit Lucani pulchra descriptio è lib. 1. quo loco Cæsarem cum leone furibundo comparat:

Aestifera Libyes viso leo cominus hoste,
Subsedit dubius, totam dum colligit iram.
Mox ubi se saue stimulauit verbere cauda,
Erexit q; iuba, vasto & graue murmur hiatu
Infremuit, dum torta leuis si lancea Mauri
Hareat, aut latum subeant venabula pectus,
Per ferrum tanti securus vulneris exit.

Exemplo est Alexander Macedo, totius penè Orientis victor, qui subita quadam ira correptus, Clytum nutricis suæ filium (à quo fuerat ad Granicum amnem seruatus) interfecit; quemque prout amicissimum, donauerat, impetu nescio quo inflammatus ferro traiecit. At paulò post cum ad se rediisset, ereptum telum ex Clyti vulnere in seipsum doloris impatientia vertebat, nisi suorum manibus fuisset prohibitus. Itaque summè nobis elaborandum est in ira domanda, vel saltem sic compefcenda & continenda.

Ira percussus Alexander amicum interfecit.

tinenda, ne nobis possit vllū adferre nocumentum: hanc enim qui vicerit, hostem se vicisse omnium maximum & perniciosissimum dicere non iniuriā potest. Evolve totum Plutarchi lib. De ira cohibenda, & Val. Max. 9. cap. 3.

Alcaam.

Alcaam veteres caudam, &c.] Testis est Pierius Hieroglyph. lib. 1. Leonis caudam ab eruditissimis Alcaam, λέων τῆ δὲ αὐτοῦ ἀλκήν τρέπει, quòd eius incitamento ad fortitudinem excitatur ut dixi iam.

Lutea cum surgit bilis.] Bilis Græcè χολή, omnis humor est nobis calidus siccus. Duplex primū statuitur, naturalis videlicet quæ simplici nomine bilis appellatur, estque utilis ad alendum corpus: Alia verò est quæ recedit à naturæ mediocritate, additque nomine vitium designante solet appellari, estque in multis simplicibus differentia: alia enim rubra, alia glastea, alia nigra, alia alba, liquida, aquosa, fusca &c. puto hîc intelligi glasteam, ἰσοπύρρον glastum colore cæcio refert. eam medici faciunt accensissimam, calidissimam, mordacissimam, quæque extremam in bilis genera malignitatem obtineat. in ventriculo & circa ipsum accenditur à calore vehementissimo. Præter Galeni commentaria ea de re plura perdoctè disputat Fernellius De functionibus humoribus lib. 2. cap. 3. & 9.

crudescit.] crudus fit, commouetur, excitatur.

atro felle.] Fel, iræ folliculus, quæ hominem pro sui commotione commutare solet.

In eum qui sibi ipsi damnum apparat.

EMBLEMA LXIII.

CAPRA lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
 Quod male pastoris prouida cura iubet.
 Creueris ille simul, mea me post ubera pascet:
 Improbitas nullo slectitur obsequio.

Id ex incerti auctoris Epigrammate Græco transtulit, quod
 est eiusmodi:

τὸν λύγον ἐξ ἰδίων μαζῶν τρέφω ἐκ ἐδίλκτα,
 ἀλλὰ μὲν ἀναγκάζει ποιμένα ἀφροσύνη.
 αὐτὴν δὲ ἴσ' ἰμῶ, κατ' ἰμῶ πάλι θηρίον ἔσται.
 ἢ χέει ἀπάλαστρον φύσει ἔδύναται.

Capra lupum lacto mammis inuita, sed illud
 Pastoris cogit mens male cauta mei.

Nutritus per me, tandem fera sauiet in me.

Vertere naturam gratia nulla potest.

Videtur confictum hoc Epigramma ex Theocrito, apud
 eiusdem est argumenti apologus. Id torquetur in ingratos
 que potissimum qui perniciem iis adferunt de quibus bene
 riti sunt: quo genere hominum nihil peius aut deterius edoceri
 vel gignere terra potest: tantumque id flagitium atrocitati
 bet & probri, vt omnia conuicia, ingratitude solo nomine
 tineri dicantur. Quid verò execrabilius esse potest, quam
 tam adimere, aut etiam quodam torquere pacto, qui nobis
 uendi causas suggessere, dederuntque operam, vt quod sumus
 essemus? C. Toranius ingratiſſimus filius triumvirum partes
 cutus proſcripti patris ſui prætorij & ornati viri latebras,
 notaque corporis quibus agnoſci poſſet, centurionibus
 qui eum perſecuti ſunt. Senex tamen pater de filij vita
 quam de ſua ſolicitus, petijt an incolumis filius eſſet, & an
 peratoribus ſatisſaceret. At ipſe eſt qui te nobis prodidit,
 vnus è militibus: continuoque pectus eius gladio traiecit.
 gna quidẽ mors, ſed auctore cædis miſerior. Idem penè de
 lio Annali narratur, qui cùm proſcriptus ad clientem ſuum
 fuſiſſet, ſcleratus filius militibus occidendum patrem, ſe
 ſente obiecit, bis parricida, vt qui conſilio prius, deinde ſpecie
 culoram crudeli & impio ei vitam ademerit à quo vitam accep-
 rat. Miſſos facio alios quosdam, qui nobis interdum occur-
 in hiſtoricorum monumentis, ne nimiùm hinc hæream. Tamen
 adijcio quod ſcribunt auctores grauiſſimi, ingratitude non
 leris atrociffimi loco eſſe poſitam, adeò vt tanto crimini non
 vlla pœna legibus conſtituta: quod, ſicuti ſapienter arbitran-
 maius ſit quam vt ab hominibus vindicari poſſit, ideoque ad
 tionem diuinam remitti. Tamen legere eſt apud Xenophōnem
 in Perſarum moribus & ſtatutis hoc eſſe poſitum, vt maxime
 gratitudinis notam inſectentur. Quem enim cognouerint poſ-
 gratiam referre, nec refert, in hunc ſeueriffimè animaduertunt:
 quippè qui arbitrentur eos qui ſunt ingrati, & Deos negligunt
 & parentes, & patriam, & amicos. Ingratitude non
 riſſimum impudentia ſequitur, quæ ad omnem turpitudinem
 maxima eſt dux. Sanè vt hoc quali per trãſennam adijciam, po-
 cherrimas ingenij ſui penè diuini dotes multum obſcurantur.
 riſtoteles, *ἡμίονος* dictus ab Athenæo, quòd animo in præcep-
 rorem Platonem fuerit ingrato; quanquam tamen alicubi elu-
 mulat in ſuis diſputationibus: ex quibus oculati homines

*Ingrati-
 tudo ſum-
 mum vi-
 tium.*

coniciunt, quid animi habuerit ille in doctorem, cui debebat omnia lubens referre accepta. Confer huc, si vacat, pulcherrimum Socratis monitum ad filium Lamproclum, matri Xanippæ con- tumeliosum, ex 2. *Διπτυχημον*. Xenophontis. & quædam Aeliani De varia historia exempla, ex lib. 3. cap. vit. De iis qui ab ingrata patria malè plexi sunt, & iniuste damnati. Nihil enim video aptius huic loco illustrando.

inbet.] permittit, sinit: Græcum habet *ἀναγκάζει* cogit.

Improbitas nullo, &c.] Idè sonat penè Publilianus ille mimus:

Maluculus semper sua natura vescitur.

Quò refer Adag. Lupus pilum, non animum mutat: &, Colu- drum in sinu fouere: &, Aries nutricationis mercedem per- soluit. Sed mihi multa legenti occurrit opportunè illud Theo- criti Eidyll. *θρέψαι ἢ λύκιδ' εἶς, θρέψαι κύναις, ὡς τὸ φάρον π.* ale & fetus lupi, ale canes, vt te absumant. sic autem Scholiastes:

κατέψαθεν ἄνθρωπος καὶ λύκων ἐκγόνοισ καὶ κύναις, ἐπὶ τῇ λύμνῃ τῇ αὐτοῦ εἰς κύναις ἑδόντων. ἐδ' ἰδοῦναι ἐπὶ ἀχαριστία. ἐστὶ δὲ τοῦτο Σωκράτους, κακὸς ποίων εἰ θρέψαι κύναις.

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

*MIRARIS nostro quòd carmine diceris Otus,
 Sit vetus à proavis cùm tibi nomen Otho.
 Aurita est, similes & habet ceu noctua plumas,
 Saltantemq; auceps mancipat aptus auem.
 Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus otos:
 Hoc tibi conueniens tu quoque nomen habe.*

*Otho ab
 Otide.*

Hoc dictum est in quempiam temerarium, gloria bubalium
 & plus quàm par est, auitæ nobilitatis iactatorem, quem
 Othonem appellat, ab Otide aue fatua & gesticulatrice, capta
 facili, quam Aristoteles noctuæ similem, & circa aures
 quædam

quandam similitudinem habere tradit. Prouerbialiter enim *ὄτις ὄτις* qui
 dicitur, qui in re qualibet facillè decipiuntur, ac illi maximè, qui
 verbis sese protelari facillimè sinunt, cuiuslibet sine delectu & pru-
 dentia dextrâ, quod aiunt, iniicientes, vt ex Eustathio Homeri
 scholiaste didicimus. Otos dici gloriæ vanitatem affectantes,
 id est *κενοδόξος*, quidam eruditi homines adnotarunt Vide prou.
 Aues quæris.

Auris est, similes, &c.] Plin. lib. 10. cap. 23. Otis bubone mi-
 nor est, noctuis maior, auribus plumbeis eminentibus, vnde &
 nomen illi, quidam Latinè, Afionem vocant: imitatrix aliàs auis
 & parasita, & quodam genere, saltatrix. capitur haud difficul-
 ter, vt noctuæ, intenta in aliquo circumeunte alto. Idem ferè
 Athen. Dipnosoph. 9. cap. 14.

mancipat.] manu capit, propriam efficit, & vsu capit. Horat. *Manci-
 pare.*

*Quædam (si credis consultu) Mancipat vsus,
 Hoc tibi conueniens.*] quasi diceret: Tu te Otum iactas, vt qui
 originem trahas ab Othone Imperatore magno, cum ingenio
 sis ad vanitatem composito, ad aucupandam gloriolam pronus:
 ego verò te Otum ab Oride aue dixerim, quod vti ea gesticula-
 bunda & ad suas laudes assultans facillè capitur; sic tu ineptus &
 gloriosulus conueniens tuis nomen moribus inditum habes.

Obliuio paupertatis parens.

EMBLEMA LXVI.

CUM lupus esuriens mandit ceruarius escam,
 Praeq̄ fame captum deuorat hinnuleum,
 Respiciat si fortè alio, vel lumina vertat,
 Praesentem oblitus quem tenet ore cibum,
 Queritat incertam (tanta est obliuio) praedam.
 Qui sua neglexit, stubè aliena petit.

Lupus
ceruarius

EA est Lupi ceruarij natura, vt quamuis post longa ieiunia
 repertas agrè carnes mandere coeperit, vbi quid caeleste re-
 spexerit, obliuiscatur, & copiae praesentis immemor, aliud que-
 rat, testib. Plin. lib. 8. c. 22. & Solino Polyhist. c. 18. Idem con-
 tingit

negit ambitiosus & avaris, qui spe honoris amplioris, aut com-
modi, in quo sit vberior quæstus, neglecta præsentis sorte venan-
tur aliam. Fit tamen sæpenumerò, vt vtraque frustrantur. Hinc
Sophocles in Thyeste:

τῶν ἀμνηστῶν δ' ἔργα

πολλὰς ἔθηκε τῆ παρόντος ἀμπλακίειν.

Id quidem exemplis quamplurimis confirmari posset: sed vnum
duntaxat ex Iustino subiiciam. Pyrrhus in amplissimo imperij
fastigio collocatus, iam nec eo contentus, Græciæ, Asia que re-
gna meditabatur: neque illi maior ex imperio quàm ex bello vo-
luptas erat: nec quisquam Pyrrhum, quàm tulisset imperum, iusti-
tiam valuit. Sed vt ad regna deuincenda inuictus habebatur, ita
victis acquisitisque celeriter carebat; tanto meliùs studebat ac-
quirere imperia quàm retinere. quam ob causam collatus est ab
Antigono, lusori imperito, qui cum multa & feliciter iaciat, iis
tamen vtendi modum negligat, Plutarch. teste. Fruendum est
itaque rebus præsentibus, & rectè agendo speranda meliora. Est
enim animi valde pusilli & angusti, inopiam metuere plus quàm
patet, ideoque iis quæ adsunt, non frui; & alienis anxius inha-
erere, magnæ stoliditatis argumentum. Ferè enim fit, vt iuxta pro-
uerb. Duos insequens lepores neutrum capiat: cuique illud cõ-
ueniat;

δὴ οἱ ἐπιδομήσας ἢ δετέρον ἔτυχες.

Ambo concupiscens neutrum assecutus es.

Ascribam locum è Procopij 2. De bello Gothico: refert enim
Bellisarium initio belli scripsisse ad Theudebertum Francorum
Regem (qui cum eo manus conseruit:) Satius est securè sua vt
quisque possideat, quàm dum aliena nimium appetit, de suis re-
bus periclitetur. Huic bellè conuenit quod Seneca refert epist.
73. Solebat Artalus hac imagine vti: Vidisti aliquando canem à
domino frustra panis aut carnis aperto ore captantem? quicquid
excepit, protinus integrum deuorat, & semper ad spem futuri
hit. Idem nobis euenit: quicquid expectantibus fortuna proii-
ciet, id sine vlla voluptate dimittimus, statim ad alterius rapinam
erecti & attentì. Hoc sapienti non euenit. plenus est etiam, si
quid euenit, securè excipit. Huc refer Adag. Præsentem mulge,
quid fugientem insequeris? Multæ sunt affines huic sententiæ:
vt apud Hesiodum:

ἢ πικρῶν, ὅς τὰ ἔποιμα λιπῶν, ἀνέροισιμα δόκει.

Sallustius in Catilinario, quo loco verba facit de legatis Allobro-
gum, pertractis ad societatem nefarij belli, de euentu tamen an-
xiè

Pyrrhus
Epirata.

Procopij
locus.

xiè dubitantibus: in incerto habuere, quidnam consilij capere
 In altera parte erat æs alienum, studium belli, magna merces
 spe victoriæ: in altera maiores opes, tuta consilia, pro incerta
 spe, certa præmia. Sed & Pseudolus seruus apud Plautum sic se
 cum loquitur: Certa amittimus, dum incerta petimus, atque hoc
 euenit in labore, atque in dolore, vt mors obrepat interim.

Qui sua neglexit, &c.] Non videtur incommodum, si appo-
 nam lepidum & facile T. Mori tetrastichon huic Emblemati
 conuenientissimum:

*Os canis implet anas; alium capturus hiabat;
 Non capit, at quem iam ceperat, ore fugit.
 Sic miser interea, dum rem captas alienam,
 Sapius & meritis perdit, auare, tuam.*

Superbia.

EMBLEMA LXVII.

En statua statua, & ductum de marmore marmor,
 Se conferre Deis ausa procax Niobe.
 Est vitium muliebri superbia, & arguit oris
 Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

Figmentum hoc Niobes ob insolentem iactantiam in sa- Niobes fe-
bula.
 mulierum superbiam, elationemque immodicam, qua occa-
 ta ne ipsis quidem Superis subesse se putant: quo fit, ut suæ mor-
 talitatis immemores, in detestandam a seipso non incidant. Hoc
 ergo verborum inuolucto monentur, ne sese altiùs efferant, &
 plus quàm oporteat, apud alios intumescant, aut etiã plus sibi tri-
 buant, quàm par est. Præterea de numine bene sentiendum esse,

tacitè

tacite videtur innuere: quandoquidem non erratur periculum
neque scelestius quam in numinis contemptu. Pindar. Olym-
p. 9. ἐπεὶ τό γε λοιδορεῖται θεὸς ἐχθρὰ σοφία, καὶ τὸ καυχᾶσθαι παρὰ
μηνίαισιν ὑποκρέκει, nam Diis conuiciari, inquit, odiosa sapientia
est; & intempertiuè gloriari, idem est atque insanire. Prae-
monitor ille apud Virgilium:

Discite iustitiam moniti, & non temnere Diuos.

Quò non inconcinnè referam Baptista Gyraldi elegiacam
soporosam in Niobes tumulum:

*Este procul lati cernant mea funera tristes;
Non similis toto maror in orbe fuit.*

*Bis septem natos peperì, bis pignora septem:
Me miseram! Diuum sustulit ira mihi.*

*Dirigui demum lacrymis, & marmora manant.
Sic mihi mors dolor est: sic mihi vita, dolor.*

*Discite, mortales, quid sit iurgescere fastu,
Et quid sit magnos posthabuisse Deos.*

Propter ἀλαζονείαν itaque καὶ μεγαληγροίαν magnificos luit im-
flatus Tantalus, vt Statius cecinit Thebaid. 3. Huc congeram
signem Pindari locum ex Olymp. 9. quo sub Cadmi periculis
monet vnumquemque, vt exemplo Penthei filij, pie & reueren-
ter de Diis sentire discat.

εἰδ' ἔστιν ὅστις δαίμόνων ὑπερβροτεί,

εἰς τῷ δ' ἀδρήσας Δάναον ἠγείδω θεός.

τὸ σωφροεῖν δ' εἰ, καὶ σεβῆν τὰ τῶν θεῶν

κάλλιστον οἰμὴ γ' αὐτὸ, καὶ σφώτερον

θνητοῖσιν εἶναι χρεῖμα, τοῖσι χρωμένοις. id est,

Si quis sit qui Deos contemnat, ad huius (nempe Penthei) im-
tem respiciens, secum animo reputet esse Deos. At verò tem-
perantem esse, & numen diuinum colere, cenleo rem esse omni-
pulcherrimam, & sapientissimam hominibus, qui huic seculum
plicant.

*En statua statua, &c.] Hoc imitatus ex senariis his, ex 3. Ep-
gramm.*

ὁ τύμβος οὐτ' ἐνδον ἐκ ἐχθ' νεκρὸν,

ὁ νεκρὸς ἔστ' ἐκτὸς ἐκ ἐχθ' τάφου,

ἀλλ' αὐτὸς αὐτῷ νεκρὸς ἐστὶ καὶ τάφος.

id est, Hoc in sepulchro mortuus non conditur,

Hoc est cadauer, & sepulchrum non habens:

Sed est idem cadauer & sepulchrum sibi.

I lud simile tit. eis ἠρωίδης lib. 4.

ὅτι Ζῶνς με θεοὶ πεδῆσαν λίθον· ὅτι δὲ λίθος
 Ζῶν πρὸς ἀξιώτητος ἔμπροσθεν εἰργάσατο.

Ceterum id variè accipi figmentum reperio, vt cùm torquetur in præfractæ cervicis hominem, stupidum, eumque qui sit vel animo vel corpore immortuus. Ad id facit quod citatur ex Lu- cilio, poeta Græco, de quodam saltatore, qui se mouere non posset, ὁρχηστὴς υἱὸς ἔμπροσθεν ἀρχαίου. Orchestes spirans arche- typum Niobes.

Se conferre Deis, &c.] Niobe cùm liberorum numero esset e- lata, Latonam contempnit, ipsique se præferre non erubuit, quòd ea non nisi duorum, Apollinis & Dianæ mater esset. Itaque in- dignata Dea, Apollinis & Dianæ sagittis liberos eius omnes cu- tauit interficiendos, ipsamque Nioben sibi conuiciantem turbi- ne rapuit iuxta Sipylum montem, & in saxum transformauit. Ouid. 6. Metamorph. Rei veritatem, si vacat, ex Palaphati lib. 1. & Pausan. in Arcadic. exquire.

vitium muliebri superbia.] sic Sallust. in Jugurthino dicit su- perbiam commune nobilitatis malum.

arguit oris Duriciem, ac sensus, &c.] Lapis in Hieroglyphic. hominem sensus expertem significat: vt pro stupido & alienata- mentis homine vsurpari certum est: vnde illud Comici; Quid stas lapis? & primos illos homines rudes & impolitos, nullaque disciplinarum cognitione cicuratos, saxeos appellarunt. Hinc enim Maronis illud: — quo tempore primum

Deucalion vacuum lapides iactauit in orbem,
Vnde homines nati, durum genus. —
 Theocritus in Eidyllijs Milonem rusticum impolitum planeque ru- de appellat fragmè duræ rupis, id est πέτρας ἀπόκημα ἀπεργμῆς. Laëtantius lib. 1. cap. 20. loquens de termino, qui in Capitolio locabatur: Quid de his dicam qui colunt talia? nisi ipsos potissi- mum lapides, ac stipites esse? Ouid. 5. Metamorph.

— ad auditas stupuit cen saxeæ voces,
 Attonitæq; diu similis fuit. —
 Idem 13. Metam. — duroq; simillima saxo
 Torpet. — Et in Anad.

— in saxo frigida sedi,
 Quamq; lapis sedes, tam lapis ipsa fuit.
 quo sentu dixerat ante Ouidiū Catullus de nuptijs Pelei, Ariad- nen saxeæ effigie fuisse, vt vim doloris exprimere non poss- set, neque in vllam vocē erumpere, cùm vidit se à Theseo in li- tote Naxus insulæ relictam.

Niobe.

Ea est à-
 vase du-
 oia &
 sensuum
 vacuitas.

Tibullus lib. 2. Eleg. 4.

O ego, ne possim tales sentire dolores,
 Quàm malle in gelidis montibus esse lapis:
 S tarc vel insanis cantes obnoxia ventis,
 Naufraga quam vasti tunderet ora maris.

Ovidius De Ponto :

Felicem Nioben, quamvis crudelia passam,
 Qua posuit sensum saxea facta malis.

1. de Ponto, Eleg. 2.

Fine carent lachryma, nisi cum stupor obstitit illis;
 Et similis morti pectora torpor habet.

Et deinde:

Ille ego sum frustra qui lapis esse velim.

Sic impossibilitate ipsa mutata in lapidem Psyche, quamvis in
 senti corpore, sensibus tamen aberrat. Apul. 6. De Asa.
 quod autem modò dicebam lapidem pro stupido usurari
 roglyphicè, id ostètoplanum est quod animum perculit Socrus
 bi Tarquinij, cum à columna lignea repentè lapsus anguis
 nes in fugam vertisset, omninò hoc viso consternatus. Nam
 tendebat is serpens nouum & inexpectatum principem de
 lumna lignea, hoc est stupore, quem diu simularat, predictum

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

PUBE tenus mulier, succincta latrantibus infra
 Monstrorum catulis Scylla biformis erat.
 Monstra putantur auarities, audacia, raptus:
 At Scylla est, nullus cui sit in ore pudor.

Scyllam Phorci filiam, Glauci amore captam, Circe quod
 se eundem deperiret, sic affecit, ut fontem, in quo Nympha
 se lauare consueuerat, veneficiis & magicis herbis infecerit: cu-
 jus rei nescia Scylla fontem de more ingressa, inferiores cor-
 tantâ deformitatē horrēs, in mare se precipitē dedit, & in saxū
 mutata, Poëtis argumentū fabulæ præbuit. Homerus Odyss.

Scylla id
 monstrū
 marinus
 mutata;

Locus
Iustini de
Scylla.

μ. Ouid. 14. Metamorph. Iustinus in Trogum 4. fabula de Scylla & Charybdi materiam Poëtis suggestam ait ob hoc quod in Sicilia citato saeuoque impetu fertur, in quo vortices inter se concurrentium tanta pugna sit, vt aliàs veluti tentaculæ vortices in imum desiderere, aliàs quasi victrices in altum ferri videas: nunc hinc fremitum feruentis æstus, nunc illic gurgitibus in voragine desidentis audias. Accedit perpetuum montis incendium: hinc latratus auditos: hinc monstrorum simulacra, dum nauigantes magnis vorticibus pelagi desidentis exterriti, latrare putant vndas, quas sorbentis æstus vorago dicit. Scyllam fuisse nauem triremem Palæphatus tradit. Scyllam stius saxum putat esse in mari prominens, quod procul videntis muliebrem formam repræsentet, in quod illius fluctus, quæ & luporum eiulatum, & canum latratum videntur imitari, & xerit illam pube tenus feris huiusmodi succinctam esse. Alciatus id appositè trãstulit ad impudentiam, quæ tribus potissimum vitis rabidissimis comes esse soleat, auaritiæ, siue rapinæ, auiditiæ, inuidiæ, quæ sub eleganti aut viri aut mulieris forma plebe que latitant. Quid enim non audeat impudens, qui nihil inibi permittit, turpe putat nil? Heraclides Ponticus ait ab Homero per Scyllam significari omnis generis impudentiam, quæ ab re canibus cingatur, rictibus, audacia, rapina & auaritia fertis. Locum Græcum apponam, ex quo Alciatum puro locum Emblemata duxisse: σκύλλαν τε τὴν πολὺ μέρφον ἀναίδειαν ἰδρυμένην σε: διὸ δὴ κύναις ἐκ ἀλόγως ὑπὲρ ζῶσαι, καὶ τῶν αἰετῶν πλεονεξία πειρομένηται.

Emblema
is typus.

Pube tenus mulier, &c.] Duobus in locis Virgilium inuenitur: sic enim, — pulchro pectore virgo
Pube tenus. — & alio loco,
Quid loquar aut Scyllam Nisi, aut quam fama secuta est,
Candida succinctam latrantibus inguina monstris, &c.

Due Scyllæ.

Ex quo loco aduertes duas fuisse Scyllas, quas plerumque locum confundunt, vt 6. Fast. Ouid. Lege Nannij Miscellan. lib. 6. & Iacob. Bononiensem, Annotationib. quas pauculas locum in Virgil. & eundem Virgil. in opusc. cui Ciris nomen. Monstrorum catulis.] canibus monstris. Virgil. dixit: Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis. Et Ouid. 4. Trist. Esse canes utero sub virginis. —

Cicero De harusp. responsis: Quam Scyllam tam eminentibus canibus, tamque ieiunis Poëtæ fingendo exprimere poterunt, &c.

Φιλανθία.

EMBLEMA LXIX.

QVOD nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem, & noti est versa stuporis olus.

Ingenij est marcor, cladesq; Φιλανθία, doctos

Qua pessum plures datq; deditq; viros :

Qui veterum abiecta methodo, noua dogmata querunt,
Nilq; suas præter tradere phantasias.

Tiresias vates tam diu victurum Narcissum prædixit, quan- Vaticiniū
Tiresia de
Narcisso.
diu à sui conspectu abstineret. At ille propriæ sortis igna-
rus, visam in fonte sui vultus imaginem sic deperit, vt sui amore
captus miserè cōtabuerit, & in florem sui nominis cōmutatus sit,

R ; qui

Narce
herba.

qui Narce dicitur, & stuporem sonat, quòd Narcissi odor caput
aggrauet, Plin. lib. 21. capitib. 5. 11. & 29. Notantur hoc fi-
gumento, qui à veterum legibus & institutis desciscentes, nouam
quandam doctrinæ formam consecretantur: tamque sibi placeant,
vt licet obtusiores reuera sint, quicquid tamen præcipiunt, vbi
lentiùs aliquantum inculcant, neglecta prorsus & obliterata ma-
iorum via & ratione: eoque deuentum est, vt fidem illam canonicam
& priscam veterum auctoritatem præ sua opinione nihili ducant
tanta est cæcurientia, stultitia atque perueritas. Tales sunt vti

Nouis do-
ctores ve-
prehen-
si.

σοφοι quidam impudētissimi, qui nouorum dogmarum perfric-
sione populum incautū inescant, verborumque phaleris sic pro-
telant & peruertunt, vt miserrimi homines errore perciti, quæ
gustata toto, libenter à Christianæ Reipubl. communionem, quæ
magno malo, desciscant. Tamen sunt perfrictæ frontis, vt lo-
dogmata omnium esse certissima verbis scriptisque asserere non
veriti, nullam aliam meliorem, aut certiore de religione tra-
ditam fuisse sententiam, quàm quæ à se suisque tradatur, affir-
ment. Sicque plurimorum damno & perniciæ detestandam per-

Imperiti
φιλαν-
τοι.

λαυτίαν in rebus diuinis experimur. Potest & hoc torqueri com-
modè in imperitos, & ἀμύσους rerum suarum non æquos adu-
ratores, quibus sanè (vt Comicus ait) nihil vniquam quicquam
iniustius: nihil enim rectum putant, nisi quod fecerint: quo fit
vt aliena tam impensè carpendo, suaque plus quàm par est, ad-
mirando, ingenioli flos absque vlllo fructu facillimè marcescat.
vnde meritò illud reperam quod Alciatus in quadam Oratio-
dixit: Nullam esse perniciosiorem studiorum calamitatē, quàm
sui ipsius confidentiam & admirationem, quem morbum Graeci
φιλαυτίαν appellant. Est enim ea lues adulatione deterior, eoque
hominem inducit, vt se existimet optimè scire quæ non intelli-
git, redditque eum negligentem, superbum, otiosum, aliorum
contemptorem. Emendatur autem hic error & malum non tam
oratione quàm frequenti auditu & collatione, quæ cum periti-
ribus habetur. Quapropter, inquit ille, cauendum ab hac bellua:
nullus enim erit veræ sapientiæ capitalior hostis quàm qui ore

Pracla-
tus Pla-
tonis locus

litorum præceptorum dogmata flocci facit. Diuinus Plato, quæ
ritò docti omnes suspiciunt ac venerantur, lib. 5. De legib. au-
ream planè sententiam pari verborum pondere scriptis man-
dauit: πάντων ἡ μέγιστη κακὸν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἔμφυτον
ψυχῆς ἐστίν, οὐ πᾶς αὐτὰ συνήθειᾳ ἔχων ἀποφυγῆναι ἔδωκεν ἄνθρω-
ποις τῆτο δ' ἐστὶν ὁ λίγιστος, ὅς φιλῶν αὐτῷ πᾶς ἀνθρώπος φιλῶν

ἡ γὰρ ὁρβῆς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τρίτον· τὸ δ' ἀληθεία γὰρ πάντων ἀμαρ-
 τωμάτων διὰ τὴν σφοδρὰ ἑαυτῶ φιλίαν αἴλιον ἐκάστῳ γίνεται ἐκάστῳ.
 Quæ singula si diligenter expendamus, suppetet nobis accom-
 modatum certè & præfens amuletum ad arcendum, aut minuē-
 dum hunc animi errorem, hominibus quidem gratum, sed tamē
 exitialem. In primis enim φιλαυτίαν non ab re appellat maxi-
 mum quoddam malum innatum in meliore hominis parte, nem-
 pe animo: & eo quidem deterius ac præsentius, quòd licet eo
 plerique morbo correpti sint, non tamen vñquam de remedio
 querendo, aut parti malè affectæ applicando cogitant, vt tandem
 sani possint euadere. Atqui nulla exitialis aut damnosior ægri-
 tudinis inducat, & tenaciter foueat: quo fit, vt omni animi conten-
 tione & industria in eo malo periculosissimo propulsando est ca-
 se fons, & certè principium aliorum omnium, quæ in animum
 cadere possunt, vitiorum) grauiores affert corruptiones, cladem-
 que ingenij præsentiosem. Nulla enim ratione fieri potest, vt
 qui hac percussus peste oberret, sanum vel in aliis vel in seipso
 iudicium retineat, cùm se non norit: quandoquidem sit in ocu-
 lis mentis, infusa caligo tam densa, tamque spinosa, vt vel aper-
 se amare potest, sed falsam quandam de se opinionem, vt vñ-
 verò (vt Plato docet) seipsum à seipso falli πάντων χαλεπώτερον,
 ἀμὲν verò ἀδιδίκαμ δεινώτερον καὶ ἀδελιώτερον. Cùm enim impostor
 ipse præstò semper habeatur, nec minimum quidem abscedat,
 quo pacto non esset grauissimum malum, inprimisque deplora-
 tandum? Cæcitas hæc omnium maximè intolerabilis, cùm in-
 scitiam nostram sapientiæ loco habemus, & quanquam omnium
 penè rerum ignorance laboremus, tamen nos omnia ingenio
 affectos arbitramur. Tolerabile alioqui vitium, si ea tantùm pla-
 cerent, quæ ingenij specimina quædam præ se ferunt, aut alia
 generis eiusdem: in quibus si tantùm fallimur, nec fallimus, aut
 si sic fallimur, vt melioribus & peritioribus aurem patientem a-
 guito errore præbeamus, nemo est quin veniale putet. Quo-
 tos autem quisque est, qui placido ferat animo, quòd ipsi nãui,
 & vitia tam impensè nobis placeant, velut amatorem amica, vt
 ait Flaccus,

φιλαυτία
 morbus
 maximus

Cæcitas
 animi
 maxima

Turpia decipiunt cacum vitia, aut etiam ipsa hæc
 Delectant, veluti Balbinum Polypus agna.

Quo fit, vt vero verius dictum sit à Theocrito (vt id ad nostrum sermonem conuertamus) — *ἔραπ*

πολλὸν ἢ πολὺ φάμε, τὰ μὴ καλὰ καὶ κατὰ πείρα τοῦ.

Nimirum id in caussa est, quod, vrait Varro, Omnes videmus nobis esse belli, festiui, saperdæ, cum simus *σάωσι*. Ex Aristoteli mo citatur illud: *ἐστὶν ἐν βίῳ μάλιστα ἐλάττωτον, τὸ ἀνοήτους εἶναι τοὺς πολλὰς, οἷοδ' Ὀργήμους εἶναι*: Id in primis est in vita humana maximum, quod permulti cum se sapere putent, tamen delirant. Quamobrem nihil deterius aut periculosius, quam minimum se credere. Certè (vt de me ipse aliquid) sum satis mihi contentus, quàm debili & penè nullo ingenio sim: si quid tamè sit, nunquam vllatenus me profecisse liberè confiteor, quàm cum ignorare me multa, & quidem penè omnia primùm agnoui, tum quæ me non minimo sumptu deprehendi, & apertis, quod dicitur, oculis experiri sum, quàm non sit tutum aliorum iudicio & famæ incumbere. Nam sæpenumerò contingit, vt nos plerique nosmetipsos laudent, vel amore, aut alio quouis affectu ducti; sicque de nobis bene mereri putant, cum sæpius vt de coloribus cæcitate, ij de nostro captu & in literis, aut etiam honestis actionibus defectu sentiant. Interea tamen eorum in sententiâ pedibus incedunt, quod aiunt, atque importunè falli nos sinimus. Crassam moroseque & supinam credulitatem. Agnouit lubens Socrates de se Philo- sognomi iudicium, talemque à natura fore se palàm fassus, nisi se Philosophiæ excolendum tradidisset. A qua quidem modestia longè semper absumus, qui cmentitos quosdam sapientie colores, & imaginaria virtutum ornamenta nobis inesse decoremque mur: & vt vera credimus absolutaque, quasi quibus ad perfectionem addi nihil possit, ideoque molestè ferimus, si qui de nobis nostri mentionem faciunt, nō satis honorificè loquantur, eoque tribuant quæ nos minimè attingunt, vel etiam nullo modo ad nos attinent. Qui morbus vt deploratissimus sanari nisi non potest, nisi tamen aliquando meliore quodam impulsu ingenio, ac rati- tius spectemus quid nobis desit quàm quid adsit. Si quid enim nobis adest, cauendum est in primis ne effluat, aut pretio amplius quàm par sit, æstimatum vilescat apud alios: si quid deest, quod nos sciamus ornamento nobis esse posse & vsui, efficiendum est, vt labore & diligentia comparari à nobis & conquiri possit. Sed in primis meminisse debemus, subindeque animo reperere, quantum cæteris excellimus, sed quantum aliis simus inferiores, & quàm alioqui deteriores. Illud enim φιλαυτίας vitium cum nobis familiare ac domesticum, sed tamen in primis extorionum periculum

Affentationis malum.

Socratis modestia.

Qua sequuntur φιλαυτίας.

præterquam quod tumorem, inuidiam, audaciam, & desidi-
am, solet etiam vnâ secum aduchere & alere turpissimam ig-
norationem, quam meritò Sophocles *δυσέλαστον κακόν* appellat.
Veneribus illud in ore fuit, eum malignos habere vicinos, qui sui
laudator fuerit. Idcirco numquam probata est illa plus æquo
præsumens *φιλαυτίας* opinio in Astydamante histrione, quod suas
ipse laudes inscribi vellet statuæ quam mernerat. Non enim po-
tulas hominis votum insolens sibi ferendum esse putauit, quã-
quam de sua patri bene meriti. At quod penè mihi, dum ad alia
propero, exciderat, Suidas auctor est, Nymphas à Narcisso spre-
ta verissimè dixisse:

*Astyd-
amas hi-
strion.*

παλαὶ σέ τε μισῶσιν ἂν σαυτὸν φιλήσ.

Quid tam malè audiit Sophistarum uomen, nisi ob effrenatam
illam, & cæcam sui admirationem? Socrates vt eorum impor-
tunitatem frangeret atque eluderet (illi enim nihil se nescire ia-
citant impudentius) eosque cõtrariis armis oppugnaret, nem-
pe honesta dissimulatione potius, quàm pari verborum strepitu
atque contentione, dicebat hoc vnum se scire, quod rerum om-
nium esset inscius. Quod non aiebat, vt falsa de se loqueretur,
sed vt assereret ea lubens omnia se nescire, quæ tam impudenti
fronte sibi arrogabant trisuales illi *ματαιολογῶν*, qui sic liberales
disciplinas ipsamque Philosophiam ostentando, reuera prosti-
duerent & profanarent: aut potius vt significaret ad veram soli-
damque sapientiam neminem accedere vnquam posse, nisi pri-
mum se norit ignorare. Sunt enim quidam ingenio tam stolido
& lubrico, qui cum nondum primoribus labiis literas degusta-
runt, falsam tamen sibi scientiæ persuasionem induunt. Ex qui-
bus alij se *αὐτῶν δὲ αὐτοὶ*, alij *πανσόφους καὶ πανεπισήμους* efferre
non verentur: alij alios quoscumque conuellunt & impetunt, in
quorum vel leuiculis & venia dignis erratis ingeniosiores, non
perpendunt, ὅτι *μαμήσιας ῥῶον ἐστὶν ἢ μιμήσιας*: sibi nempe igno-
bant, vt Næuius ille Horatianus, qui seipsum ignorans carpe-
bat alios, seque venia dignum censebat. Quamobrem audiit ad-
extremum, stultum & improbū hunc amorem esse, dignumque
notari. At quanto in errore versantur, qui sibi primas nullo ru-
dore tribuunt? Agathocles Peripateticus cum apud Demona-
ctem iactaret se solum & primum esse Dialecticorum, audiuit: Si
solus es, qui primus? si primus, qui solus potes esse? Nō est quod
reperam literatoris illius Rhemnij intolerabilem arrogantiam,
cum diceret vnâ secum natas, & tandem perituras disciplinas.

Sophista.

*Arro-
gantes.*

*Agatho-
cles Peri-
pateticus
arrogans.*

*Rhemnius
Palamon.*

Aristoto-
lis & Ci-
cero phi-
losophos.

Philoso-
phi phi-
losos.

Thrasyl-
laus insa-
nus.

Platonis
modestia.

Legum-
latores pri-
mi.

Nec est quòd memorem duorum in Philosophia principum tam satis & peruulgatā φιλαυρίαν, Aristotelis nempe & Cicero-
nis; quorum hic tam suæ ipsemet industriæ & ingenio tribuit, ut
nullis ferè in procemiis laudem propriam conticuerit: ille uero
quòd non modò suis in eodem Philosophico curriculo certantibus
parùm fauerit, sed quòd contradicendi studio doctorem
etiam Platonem vexarit, sui nominis celebritatem non parùm
obscurauit. Illi ipsi Philosophi libris quos De contemnenda gloria
scribunt, nomen etiam suum præfigi volunt. Permittatur hoc
ad inflammandum studium, & exercendam doctorum hominum
industriam: honos enim alit artes, nullusque sui laboris
præmio & contentionis honestæ laude frustrandus est. At qui
sanæ mentis eum dixerit, qui sibi plura quàm habeat, arrogat
Narrat Athenæus lib. 12. cap. ultimo, Thrasylaum quendam can-
ta insania fuisse percitum, ut quotquot naues in Pyræum apper-
lerent, suas esse crederet: eas enim voluptate quadam incredibili
li numerabat, aliisque suam fortunam lubens communica-
donce frater eius è Sicilia reuersus, hominem medico communi-
teret. is ubi resipuisset, affirmauit se numquam uixisse feliciter
quàm cum eo mentis errore teneretur; quippè qui in tanta uol-
uptate nihil molestiæ sensisset. Perinde se habent φιλανθρωποι
reuera deterius: quandoquidem ut aliis nocumento sint, aut
student, tum vel maxime quòd honorem alienum sibi audaciter
arrogant, aut quòd aliorum conatum nigro lolliginis succo &
mera ærugine conspergant. Olim discipulis mos erat, ut præcepta
etiam Marte reperta ad præceptores referrent. Quem morem
secutus Plato 2. ad Dionysium Epistola fatetur, quicquid con-
pserit, non sua, sed Socratis esse. Qui leges primùm tulerunt ad
cicurandos mores, aut continendos hominum animos, eorum in-
ventionem non sibi, sed alicui numini tribuerunt: tum ut diuini-
nitatis nomine, quasi obtento aliquo uelo, plus haberent auctori-
ritatis; tum ut infererent rudiorum animis leges; ut pulcherrimum
Deorum inuentum, sic & utilissimum; à nemine esse uolunt
landas, sed toto pectore colendas, turandas, amandas. Sic &
priors illi cum referrent omnium artium & disciplinarum in-
ventionem ad primam illam causam, id est, præpotentem omnium
omnium opificem Deum, Palladem è Iouis cerebro natam esse
commenti sunt. Quorsum hæc? ut nimirum intelligamus quàm
in omnibus pulcherrima sit modestia, quamque turpis uoluptas
perniciosa φιλαυρία. Concludam itaque cum Platone, dicamque
cum qui magnus est futurus, maxime decere, neque se, neque sua

Ac admirari, ut nihil putet exactius, nihil melius. διὸ πάντι ἀνδρῶ-
 τισι φεύγει τὸ σφόδρα φίλον αὐτῶν, τὸν δ' αὐτοῦ βελτίω διάκεινται δ' εἰ
 καὶ οὐκ αἰχρῶν ἐπιτῶν φιούτων ἀπέθεσεν ποιούμενον: Idcirco est
 interpretum, ut quisque nimium sui amorem fugiat, meliores
 sequatur, nullo verecundiae rubore praepeditus. Sed de his satis:
 cetera videamus.

Quid nimium tua forma tibi, &c.] Huic simile penè est Epi-
 gramma pictae Poëseos Bartholom. Anuli, quod propter elegan-
 tiam ascribam:

Narcissus liquidis formam speculatus in undis,

Contemnens alios, arsit amore sui.

Tabuit & sensim venienti in membra stupore,

Ipse sui, factus flos hyacinthus, amans.

Hinc fugite (ô iuvenes) fons iste Philautia, seipsum

Stultus ubi, cum se non bene norit, amat.

Laolae pulcherrimam dilpurationem ea de re Marsil. Ficini,
 Orat. 6. cap. 17. in conuiuium Platicum.

tua forma tibi Narcisse placebat.] Plutarc. Symposiac. 5. quæ-
 stione 7. refert idem accidisse cuidam quem Eutelidâ nominat,
 qui cum se in undis adspectaret, amore sui captus, penè periit
 dum ita deperiret.

marcor.] putredo, caries. Metaphora, pro eo quod est de-
 prauatio.

cladesque.] mors & exitium, alia metaphora.

Philautia.] cæcus amor sui, attollens vacuum plus nimio gloria
 ver. c. m. Horat. 1. Carmin.

peffum plures datq; deditq;.] pro, pessundat & pessundedit,
 mæcis. pessum, decorsum, quasi sub pedes proiectum. Apul. 5.
 Nisi eam pessum de tantis opibus deiecero. Plaut. 'pessum abiic.
 Laeret. 6.

Multaq; praterea ceciderunt inœxia magnis

Motibus in terris, & multis per mare pessum

Subsedere suis pariter cum ciuibus vrbes.

methodo] docendi ratione.

phantasias.] opiniones. Rerum tamen visiones & imagines Phanta-
 sia Cic. 1. Acad.

Garrulitas.

EMBLEMA LXX.

QV I D matutinos Progne mihi garrula somnos
 Rumpis, & obstrepero Daulias ore canis?
 Dignus Epops Tereus, qui maluit ense putare,
 Quam linguam immodicam stirpitus ernere.

Character
 huius Em-
 blematis.

IMitatus est Anacreontis Odam εἰς χελιδόνα, quæ sic habet.

τί σοι φίλος ποιήσω,
 τί σοι λάλη χελιδόνι;
 τὰ παρτά σοι τὰ κῆφα
 φίλοις λαῶν ψαλιζω,
 ἤμᾶλλον ἐνδιδέν σοι
 τίω γλώσσῳ, ὡς ὁ Τηριὺς

ἀνὰ τὸν ὄμιλον, ἐκπεριζῶν
 τί μὲν καλῶν ὀνειρῶν
 ἵαπερ εἰς οὐρανὸν
 ἀφ' ἧρ πύσσας Βάθυλλον;

Quam sic Latius numeris donauit H. Stephanus.

Quibus loquax, quibus nam

Te plectam hirundo pœnis?

Vtrumne vis volucres

Alas tibi recidam?

Imam secem volingquam,

Tibi quod ille Tereus

Fecisse fertur olim?

Nam tu quid ante lucem

Meas strepens ad aures,

E somniis beatiss

Mihi rapis Bathyllum?

Eiusdem argumenti est lib. 1. Epigr. Græcor. ὄμιλον ἑξα-
 ριχθὸν γαλλο indignantis, ut apud Lucianum Micylli, quod
 eum importuno suo cantu excitatū, suauissimo somno priuarit;
 ideoque malum illi imprecatur. Hic autem hirundinem obiur-
 gat somnos matutinos auertentem, suoque importuno cantu
 dormientes abrumpentem: idque maximè in eos torquet, qui
 odiosa garrulitate rationis inopiam præ se ferre satis arguunt, ut
 progre abscessa lingua in hirundinem garritu nimio insignem
 commutata, eos significet, qui sapientiæ parum, loquentiæ mul-
 tum habent; Et sanè vsuuenire solet, ut loquaciores ferè sint qui-
 bus est rationis defectus, quàm qui prudentia & ingenij viribus
 antestant: cum apud graues & sapientes quosque viros silentium
 commendatissimum, verborumque parcimonia grata sit. Extat
 apud Aristophanem de Cleophonte quodam garrulo diciturium:

Garruli
 odiosa im-
 portuni-
 tas.

ἰὸς ἢ δὴ χεῖλεσιν ἐπιβρέμεται ῥηϊκία χελιδῶν.
 Ex cuius labris hirundo Thracia instrepit. Quò spectat præ-
 ceptum Pythagoricum, hirundinem sub eodem tecto ne ha-
 beat, quo significatur, abstinendum esse à consuetudine garruli
 & insurronis: & illud Nicostrati,

εἰ τὸ σωεχῶς καὶ ποτὰ καὶ ἑχέως λαλεῖν

ἢ τῆ φρονεῖν παρὰ σῆμα, αἱ χελιδόνες

ἰλέγχονται ἡμῶν σωφρονέσσεαι πολύ. hoc est,

Loqui si indefinenter, multaq; & velociter,

Prudentiam indicaret; utique hirundines

Fortasse quàm nos sapere dicantur magis.

Legè

Lege Plutarch. 3. Sympofiac. problem. 7.

Hirundo
quid.

Progne garrula.] Adnora hoc loco hirundine garrulissim
gnari. Pierius Hieroglyph. 22. Viderur autem primu
versum ex Martiale mutuatus lib. 14.

Si matutinos facile est tibi rumpere somnos.

Lucanus in tertio:

Dum non securos liceat mihi rumpere somnos.

Luscinia.

Obstrepero Daulias ore canis?] Daulia, daulis, vel erianthe
lias, pro luscinia effertur à Poëtis, quòd in vrbe Dauliæ
quondam fuit sub ditione Regis Thraciæ) in auem sui
transformata dicatur à Poëtis. Quidius 6. Metamorph. &
Daulia cornix. Viderur autem hîc noster Alciatus Prognæ
Philomela confundere, cuius linguam Tereus abscidit
vim intulisset) non autem Prognæ vxori. Hac de re vte
disceptent Cœlius Rhodigin lib. 29 cap. 26. (non defecim
nim qui Prognem in lusciniam commutatam fuisse alle
Iacobus Bononien. & P. Nannius 6. Miscellau. annotat
Virg. Non enim video quàm sit necesse quæstionem hanc
Grammaticos controuerfam dirimere. vt neque vacat eor
legimus apud Thucydidem lib. 2. τὴν συζυγίαν, Paulan
Phocicis, Strabonem lib. 1. ad alia enim progredimur.

Vpupa.

Dignus Epops Tereus, &c.] id est, meritò in Vpupam mut
tus, qui maluerit linguam rescindere, quàm omnino aucillari
Vpupa auis militarem quandam cristam in capite retinet. &
si adhuc filium quæritans, has videtur ingeminare voces, &
id est, vbi, vbi: hinc Epops dicta. De qua Plinius 10. cap. 10.
Alij in accipitrem mutatum Tereum volunt, vt Higinius lib. 10.

45.

putare.] scindere. metaph. à vicibus.

Invidia.

EMBLEMA LXXI.

SOVALLIDA vipereas manducans femina carnes.
 Cuiq₃ dolent oculi, quaq₃ suum cor edit,
 Quam macies & pallor habent, spinosaq₃ gestat
 Tela manu: talis pingitur Invidia.

Pindarus 2. Pyth. sic: — σάδμας

δέ τῆσδε ἐλκόμην

ἄριστος, ἐνέταξεν ἔλ-

κῶσιν ὁδὼν ἐν εἴπερ ὁδὸν καρδίας,

πρὶν ὅσα φρογυτὶδὶ μηχανῶνται τυχεῖν.

id est,

Qui facilitate alicuius tangitur abundantanti, inflexit vlcus miserum suo antè animo, quàm quæ secum corde molitur, assequatur.

tur. Nullum vitium invidia penè vetustius est, aut hominibus
 nosius & efferatius: quandoquidem si cum quibuslibet aliis
 feratur, inspiciemus quàm cæca temeritate rapiantur qui in
 ribus invident. Nulla enim alia vitia sunt, quæ non aucupentur
 aut sentiant aliquam voluptatem. Invidus perpetuò maerens
 tristatur, eoque graviùs afficitur, quo maiori tenetur invidiam
 non secus atque ædes, in quibus ipse sit, conflagret. Miserum
 sanè conditio, sed quæ tanquam felicitatis pedissequa, succedens
 videndo prosperos intabescat, vt Naso cecinit. Hæc autem
 scriptio perelegans, qua invidorum tristissima & infelicitatibus
 vita proponitur: quippè qui virulentis cogitationibus pascantur
 quæ sibi horribilem perniciem adferant, quiq; sine confusione
 ratione aliorum rebus optimis marcescant, & aculeis trahuntur
 pungant & insectentur, nullum tamen inde commodum reportari
 taturi. Itaque, vt hoc quasi per transfennam, quid ea turpius
 miserius, cum vt aliis noxam damnumq; inferat, sibi primò
 quidem sepenumerò graviùs nocet? Ergo in cæteris iniquitatibus
 in hoc tamen æquitatis aliquid habet, quòd eum, in quo est, magis
 quam veneno proprio afficit, perdit, absumit, eumq; viciat
 primum, à quo concepta & educata fuerit. quod habet illud:

ὁ φθόνος ἐστὶ κακίστος, ἔχει δὲ τὸ καλὸν ἐν αὐτῷ.

τήκε δὲ φθονερῶν ὄμματα καὶ κραδίω.

Squallida.] sordida & inculta. Squallor etiam tristitia
Vipereas manducans carnes] Invidia simile aliquid habet

*Invidia
 vt vipera.*

vipera, quam ferunt non prodire in lucem, nisi arrosis manibus
 teribus: sic liuor cum primùm afficit, & quasi enecat in quo
 gnitur. Quò pertinet illud Ouidij in descriptione Invidiarum
Metamorph.

— videt intus edentem

Vipereas carnes vitiorum alimenta suorum; &c.

Sed alia fortasse ratio commodè reddi potest, vipereas carnes colit
 invidia quòd alienis, malis gaudeat, iisq; pascatur: (id vitium
 Græcis appellatur ἐπιχαιρικακία) vel id dicitur vt eius perniciem
 ostendatur, quæ enim venenata venenis aluntur animalia, et
 tialius venenum habent.

Cuiq; dolent oculi, &c.] Hinc illud Maronis:

Testatur gemitu graues dolores,

Suspirat, gemit, incutitq; dentes,

Sudat frigidus intuens quod odit.

*Cor non
 edendum.*

quaq; suum cor edit.] Allusio ad prouerb. Pythagor. Cor ne
 edito: id est, ne curis animum excrucies: vel ad vocabulum
 Cura

Quæ, quæ quòd cor vrat vel edat, dicitur. Cicero 3. Tuscul. ex
 Homero illud de Bellerophonte citat ex veterum nescio quò:
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

Similes Maronis versus hi:
*Vesanos tacitè mouet furores
 Intentans animo faces Erinnys
 Lethalis, Tityidq; vultur intus
 Qui semper lacerat, comestq; mentem.*

Quò spectat dictum Matreæ Alexandrini, qui ænigmate Iusi-
 taudo aiebat se belluam aiere quæ se ipsam absumeret: *Συγχορ
 οφον, ὅτι αὐτὸ ἐαυτὸ ἐδίοι.* quo significabat quorundam inui-
 dia, qui improbè & ignauè dolerent ob prosperos suorū laborū
 successus. Retulit Eustath. 1. Odysl. & Athenæus. Seneca lib. De
 paupertate: Interdum non licet esse palam miseros, sed inter æ-
 sumnar cor ipsum exedentes. Græci dicunt *δ'ἀνεσθ*, vel *τὸν κατ-
 ἄνω δ'ἀνεσθ*, cum grauem & molestam animi solitudinem
 significant. Et *δ'ἀξέσθης ἀν*, noxa animum mordens, vt Home-
 rus Iliad. vltimo, — *τίς μέγρις ὄδυρόμυθ' ἢ ἀχέουαν*
αὐτὸν ἰδὲαι κατ' ἰν; quousque lamentans & mærens cor tuum
 exedest

Quam macies & pallor habent, &c.] Sic Ouid.
*Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
 Nunquam recta acies, liuent rubigine dentes,
 Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno, &c.*

Virgilius:
*Pallor terribilis genas colorat,
 Infelix macies renudat ossa.* Hoc referendum est ad aculeatam
spinosaq; gestat tela manu.]

inuidorum maledicentiam. Siquidem
Effundit mala lingua virus atrum,
 & perpetuò carpit quòd assequi numquam potest. Ad id respe-
 xit Ouid. cum ait:
*Indoluit, baculumq; capit, quem spinea tortum
 Vincula cingebant.*

Pallor in-
 mas.

Inuidi
 maledi-
 centia.

S

Luxu

Luxuria.

EMBLEMA LXXII.

*ERVCA capripes redimitus tempora Faunus
 Immodica Veneris symbola certa refert.
 Est eruca salax, indexq; libidinis hircus:
 Et Satyri Nymphas semper amare solent.*

*Symbola
 libidinis.*

Libidinis symbola ponit ob oculos, nempè Satyrum, qui
 Erucam capite gestet. Eruca quidem (ab vrendo dicta) pro-
 vocat ad Venerem, utpotè quæ virtutis sit calidissima. Plin. libro
 19. cap. 8. Satyrus autem, siue hircus, luxuriam peritiam & olé-
 tem designat. Sunt enim Satyri ad Venerem propensissimi: ven-
 de id nominis dictum putant à *σαῦρ*, quod virile membrum est.
 Hoc itaque inuit libidinem in affectu ardere maximè, in *σαῦρ*
 ipso

*Satyri li-
 bidosi.*

Ipso scetere & olentem esse, ut quemque ab illicitæ Veneris illationibus subducatur.

redimitus tempora.] caput habens cinctū & coronatum. Virgil. in Copa:

— *Grain redimita mitella.*

Ouid. 3. amorum eleg. 9.

Flava Ceres tenues spicis redimita capillos.

In 10. Aeneid. ubi de Aemonide Phœbi sacerdote:

Insula cui sacra redimibat tempora vitæ.

Est *eruca salax.*] frequens enim eius usus Venerem stimulat.

Ideo antidorum contra amorem præscripturus Ouid. ab erucæ *Erucæ* vna cauendum suadet 2. De remedio. Martialis etiam:

— *Venerem venocans eruca morantem.*

& appendicibus Virgilianis:

— *libidinosus incitatus erucæ.*

ibidemque,

— *salaces nocte tollat erucas.*

ut & Aemilius Macer in eleganti opusculo De viribus herbarum:

Non modicè mansam, Venerem stimulare, vel haustam

Confirmant medici pariter pluresq; poëtæ.

loquitur de eruca. Illud tritum vulgò:

Excitat in Venerem tardos eruca maritos.

Et ex Quidio etiam illud:

— *ex horto qua venit herba salax.*

indexq; libidinis hircus.] Teste Pierio Val. Hieroglyph. 10.

Et *Satyri Nymphas.*] Vide Aelianum libro 3. De var. hist. & Leonic. Thomæum lib. 2. cap. 24. Apud Plutarch. in Galba, homines in diem viuentes, & Satyrici, ἐφύματοι καὶ σατυρικοί τῆς

βίης ἀσπρατοι, pro libidinosi & luxu disfluentibus accipiuntur.

Ideò in Pericle: οἱ Σατυρικοὶ τοῦ Διονύσου ἱεροῦ ὄφθαλμοῦ τὰ ἀειδίκα, ἕμβολον τοῦ θεοῦ πνεύματός: Satyri Baccho sacri erectos habent

marones, diuinæ symbolum potestatis.

Luxuriosorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

RUPIBVS aëreis, summiq; crepidine saxi
Immites fructus ficus acerba parit:

Quos corui comedant, quos deuorat improba cornix,

Qui nihil humane commoditatis habent:

Sic fatuorum opibus parasiti & scorta fruuntur,

Et nulla iustos utilitate iuuant.

Fons Em-
blamatis.

HOc ex apophthegmate Diogenis sumptum. Dicebat enim
eos, qui profuse & temerè bona decoquerent in rebus ve-
neris, conuiujs magnificis, & id genus alijs, arboribus esse fi-
miles in montium cacumine nascentibus, quarum fructus
hominibus essent inuitales, à vulturibus aut coruis deuorari
di. 1.

Illud est quod vulgus nostras crebrò vsurpat, E diuite malo
 mala opes. Fit enim sæpe, vt amplissimæ possessiones, quæ in
 pios vsus conuerti debuerant, in sumptus inutiles, aut etiam per-
 uicinos & detestandos prodigantur, nulla habita iusti aut æqui
 ratione. Sententiam illam argutâ Diogenis retulit in Paraphra-
 si Menodoti orationis ἐπὶ τὰς τέχνας Galenus, his planè verbis
 καὶ τὰς οὖν καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Διογένης· ὁ μὲν, χρυσᾶ πρόβατα κα-
 λῶντες πλοῦτους καὶ ἀπειροῦτους· ὁ δὲ, τοῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν συκαῖς
 ἀποφύζων αὐτοῖς. κλέων γὰρ κρημνὸν, ἕκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ κόρυμβος ἢ
 κρημνὸς ἐστὶν τύπων τε τὰ χρήματα, μηδὲν μὲν ὀφελῶ εἶναι τοῖς ἀ-
 νοστοθένης & Diogenes, siquidē ille diuites imperitos, nulloque
 literarum cultu perpolitos, atreas pecudes appellabat: hic autem
 eisdem sicubus comparabat, quæ nascuntur in locis præruptis, &
 ad quæ difficilis accessus est. earum enim arborum fructu nō ho-
 mines, sed coruos & graculos vesci: horum autem hominum bo-
 nis & reditus non ab honestis hominibus, sed à quibusdam face-
 tis & assentantibus absumi.

Rupibus aëreis.] id est, edicissimis, altissimis, eadem metony-
 mia qua superius aëreo nido dixit.

summiq; crepidine saxi.] Videtur hoc hemistichium ex 10. Ac-
 neid. imitatus:

Fortè raris celsi coniuncta crepidine saxi.

Fortioris autem loci cuiusque extremitas crepido appellatur, est
 que ora terræ, quam alluit aqua. ἀκροὺς κρημῶν arbor dicitur in ca-
 cumine aut extremo fructificans.

Ficus acerba.] Caprificum intellige.

improba cornix.] id est, inauspicata, quam Virg. sinistram vo-
 cat in Eclogis; & improbam i. Georgicon, vt & improbus anser
 ob garrulitatem. Cornicem autem præci inter prodigiosas aues
 reponerant. Itaq; his nominibus improbæ vitæ homines intel-
 ligit, ex quibus nulla potest neque gratia, neque cōmoditas elici.
parasiti.] scurræ, & homines qui omnia ventris gratia fa-
 ciunt. De his in sequentibus commodius.

scorta.] meretrices.

iustos.] viros bonos. In sacris iusti dicuntur non tantum qui
 iustitiam, sed & qui virtutes alias omnes colunt: eaque iustitia est,
 quæ in se virtutem amplectitur omnem. & Plato Dialogo, qui
 ἰεγεῖα, vel περὶ φιλοσοφίας inscribitur, virtutes morales vno iusti-
 tia nomine complecti videtur.

Crepido.

Cornix
inauspica-
ta.

Iusti quæ

Tumulus meretricis.

EMBLEMA LXXIIII.

QVIS tumulus? cuius vr̄na? Ephyræ est Laidos.
 Erubuit tantum perdere Parca decus?
 Nulla fuit tum forma. illam iam carpserrat. atq̄
 Iam speculum Veneri cauta dicarat anus.
 Quid sculptus sibi vult aries, quem parte leana
 Vnguibus apprehensum posteriore tenet?
 Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes?
 Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

Laidos for-
 mosissi-
 ma.

Laidem tota Græcia celebravit ob insignem venustatem.
 cuius ædes frequens fuit concursus, ut præter alios
 Propertius. Huius monumentum (Pausan. teste)

thiac.) extra urbem Corinthi, in qua aratrem exegerat, celebre
 visebatur secundum Bellerophonis septum, iuxta Veneris co-
 gnomine Melanidos tēplum, cui pro insigni titulo leana ante-
 quonibus arietem complexa pedibus imposita fuisse perhibetur:
 quo simulacro petulantia & libido meretricis arguebatur. Per
 anrem, fatuum stolidumque animal, amatorem vesanum in-
 tellige, illum quidem à leana partibus posterioribus scalprum
 & acutum, quo rapina meretricia imperiumque in amatos li-
 buline prurientes, & quasi vinculo colligatos exprimitur. Cate-
 tentis constat, & maximè sacrorum Bibliorum locis aliquot: E-
 zechiel enim Hierosolymam leanam vocat, & Heliachim catu-
 lum eius qui in Aegyptium ductus est. Plautus Truculento:

Leana
 meretriciæ
 sign. scilicet

*Bona esse oportet dentibus leana probam,
 Arridere quisquis veniat. blandè alloqui. malè corde
 Consultare, bene loqui lingua: meretricè esse similè sentis Cōdecet.*
 Huic & convenit senarius veteris cuiusdam poetæ:

*Ἰσὺν λαιῶνος ἡγῆ γυναικῶς ἀνδρῶνος.
 Par est leana & femina crudelitas.*

Retulit Pierius in Leone 1. Hieroglyph. quem etiam lege in A-
 gyrald. Syntagmate 13. hist. Deorum. De Laide plura apud
 Athenæum cap. 20. lib. 13.

Ephyræ est Laidos.] Ephyræ ab Ephyre urbe Achaia, quæ Ephyre
 nunc est Corinthus. Propertius lib. 2.

*Non ita complebant Ephyræ Laidos ades,
 Ad cuius iacuit Græcia tota fores.*

De eius patria concertant plerique, ut Athen.
ah: non Erubuit tantum perdere Parca decus?] Nimirum mors

Mors no-
 minis vi-
 satur.

nemini parcat. Virgilius in Appendicibus:
*Illam rapit iuvenes prima florente iuventa,
 Non oblita rapit sed tamen illa senes.*

& Horat. lib. 3. Odar. *Mors & fugacem persequitur virum,
 Nec parcat imbellis iuventa
 Poplitibus, timidoq; tergo.*

Parca.] Atropos, id est, mors ipsa rerum ultima linea.

Parca.] nempè senilis, qua veniente color & venustas flaccescit. Senectus
 forma de-
 florescit.

Quid. 3. Trist. *Ista decens facies longis vitabitur annis,
 Ruga q; in antiqua fronte senilis erit.
 Initio q; manus forma damnosa senectus,
 Quæ strepitum passu non faciente venit.*

Veneri
speculum
dicere.

Iam speculum Veneri, &c.] Milites, qui per ætatem à bellis
functionibus cessant, dicuntur vulgò arma posuisse: & qui ab illis
omninò arti renunciaissent, Deo illi qui arti præerat, iniuriam
ta eius artis suspendebant. Horat. 3. Carm. 26.

Vixi puellis neper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma, defunctumq; bello
Barbyton hic paries habebit.

Idem 1. epistola ad Mæcenatem:

— Veianius armis

Herculis ad postem fixis, latet abditus agro.
vt alicubi Virgil. — hic victor cestus, artemq; repono,
loquitur de Entello. Sic scorta, cum ad seniles annos peruenisset,
Veneri speculum dicant. Ausonius:

Lais anus Veneri speculum dico: dignum habeat se
Aeterna æternum forma ministerium.
At mihi nullus in hoc usus, quia cernere talem
Qualis sum, nolo: qualis eram, nequeo.

Aegrè ferunt enim rugas contractas, amissamque formam
quam diu in speculo erant intuitæ. Hinc Ovidianum
Trist.

Cumq; aliquis dicit, fuit hæc formosa, dolebis,
Et speculum mendax esse querere tuum.

Idem terè auctor De medicamine faciei:

Tempus erit quo vos speculum vidisse pigebit,
Et veniet rugis altera causa dolor.

Id & attingit ad Ligurinum Flaccus lib. 4.

Dices heu, quoties te speculo videris alterum:

Quæ mens est hodie, cur puero non eadem fuit?

De speculo multa passim leguntur. Amor, vt ait Euripides
Φιλὴ κατὰ τὴν ἰσὴν καὶ κόμης ζανθίσου, amat specula & crinium
tationem. Japud eundem Electra damnat formæ lenocin
quæsitum speculi, in matre Clytæmnestra, absente mar
memnone:

ἢ ζανθὸν κατὰ τὴν ἰσὴν καὶ κόμης ζανθίσου.

quæ flauos orbes crinium ad speculū studiosè componet
& Ovidius, tenerorū doctor amorū, eleg. 14. lib. 1. ad

Quid malè compositos quereris perisse capillos?

Quid speculum mæsta ponis inepta manu?

Vir gregis,

Vir gregis est aries.] Virum gregis appellat arietem,
Transformationum Ovidius:

De grege nunc tibi vir, & de grege natus habendus,
 Virgilius etiam de Capro:
 Vir gregis ipse caper. —
 & in Georgicis:
 Quem legere ducom, & pecori dixere maritum.
 Vide Macrobo. lib. 6. cap. 6.

In amatores meretricum.

EMBLEMA LXXV.

VILLOS & indutus piscator tegmina capra,
 Addidit vt capiti cornua bina suo;
 Fallit amatorem stans summo in litore sargum,
 In laqueos simi quem gregis ardor agit.

S S

Capra

Capra refert scortum: similis fit sargus amanti,
Qui miser obsceno captus amore perit.

Sargus
quid.

Quomo-
do a turpi
amore ca-
uandū sit.

Capra
meretricis
significat.

HOc de sargo pisce, qui sit à larvato piscatore deceptus, ma-
nifestè in eos torquetur, qui cæco turpiq̄ue amore capi-
decidunt in obscenam personatarum meretricum nassam, mentis
errore nescio quo rati pulchrum esse quod pulchrū apparet, ut
de conditionem nacti miseram eos diu & multū pœnitet. Quod
discrimen vt vitari tandem aliquando possit, adhibenda est cau-
tio diligens. Nam, vt nostrates dicitant, Prius nosse oportet
quàm amare. qui enim primò visam statim exardet, leuitatis
minimum præ se fert argumentum. Iudicio siquidem est opus
& maturo consilio. Proinde bellè profectò Ouid. De remedio
amoris primo, qui vt illicitos excludit eiusmodi ignes, sic hanc

Si quis amat quod amare iuuat, feliciter ardet;
Gaudens, & vento nauiget ille suo.

Porro Capram referre meretricem ex eo patet, quòd morsu pro-
stilitenti maximè noceat: germina enim peruestigat, quæ auidissimè
depaucitur: sic meretrix adolescentiæ potissimùm cupidissima
nimirum ætas ea est, quæ ob imperitiā facilius decipiat. Vnde
de non illepidè Nico Attica meretrix àiξ, id est, Capra caprea
minata est, quòd Thallum adolescentem, qui in Atticam mare
caricas empturus aduenerat, abligurisset. Huc spectat Archita
Tarentini, ἡδονὴ δ' ἄλειον κερκῆν, Esca malorum voluptatis
qua homines capiuntur, vt hamo pisces. Vide Plinium

Voluptas
malorum
esca.

Locus
Aeliani,
est in
hanc

Emblem.

Aelianū De animalib. lib. 1. cap. 23, cuius verba huc cōfecta
piguit. φιλοῦσι πᾶς τῶ ἀλόγων αἰγῶν ἰσχυρῶς. ἐὰν γινώσκῃσι τὸν
νεμομένην ἢ σκιά μίαν ἢ δ' αὐτῆρας ἐν τῇ θαλάσῃ φεῖν, οἷον αἰγῶν
ταῖς ἀποτίεσι καὶ ἀναπηθῶσι, αἷς ἢ δ' οὐδροὶ καὶ ἀποσάφασιν τῶν αἰγῶν
ποτῶσι ἐξαλλόμενοι, καὶ οἱ πάντες ὅτις ἀλκιρὸς τῶν αἰγῶν
μῆροι δ' ἐκ τῶν οὐκ ἐκ κύνων, ὁμοίως τῆς τῶν αἰγῶν ὁσμῆς ἔχουσι
σιν, καὶ ὕψ' ἡδονῆς ἀποστέλλειν ἐπ' αὐτὰς ἀποστέλλουσι. ἐπεὶ τῶν αἰγῶν
ἀποστέλλουσι δυσέρωτες εἰσιν, ἐξ ἂν ποτῶσι, ἐν τῷ αἰγῶν αἰγῶν
γὰρ αἰγῶν ὄρα ἑαυτὸν περιλαμβάνει σὺν αὐτοῖς ποῖε κέρως
ρείσης αὐτῆς, λαμβάνει δ' ἄρα τὸ ἥλιον καὶ νάβου ἐπιπέλειαν ὁ δὲ
τῆς αἰγῶν, εἰς κερκῆν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὕψ' ἢν αἰγῶν οἱ ἀποστέλλουσι
ἄλφιται αἰγῶν ζῶμα ἀλφιταχέντα. ἐλατόμοι δ' οἱ παρρη αἷς
γὸς ἰσχυρῶς, τῆς ὁσμῆς τῆς ἀποστέλλουσι, ἀποστέλλουσι καὶ
ἀλφίται, κηλοῦνται δ' ἐπὶ τῆς ὁσμῆς ἀλφιταχέντα αἷς αἰγῶν, αἷς

ἡδονὴν τοῦ κίβδου ἀγχις ἢ σκλήρη. Quorum verborum hæc est sententia: Capras fargi admodum amant. Cum enim umbra quædam apparet earum caprarum quæ secundum littus pascuntur, statim præ lætitia gestiunt, & quantum maximè possunt, adnatant: & tanquam salire non possunt, tamen salite nituntur, sed frustrà tamen. Caprarum odorem percipiunt, etiam si in fluctibus verentur, quæ causa est ut accedere ad capras in primis affectent. At cum in suo amore sint adeò infelici nati fidere, earum causa capiuntur quas tam depereunt. Piscator enim caprina indutus pellice cum cornibus, in iudias struit, sole relicto à tergo: atque farinam iure caprino madefactam in eam deiecit partem maris in qua farrant: quo illicio odoris capti fargi accurrunt, farinam degustant, & maximè detinentur eius pellis caprinæ quam sentiunt. Ex his itaque piscator multos valido hamo capit, & c. Ad id argumenti copiosius illustrandum reperenda est pulcherrima Socratis disputatio cum Aristippo 2. Commentarijgrum Xenophon-æ, & colloquiũ eiusdem Socratis cum Theodora, lib. 3. Constat autem hic alludi ad Platonicum hoc, ἡδονὴ δέ λισαε κενῶν: voluptas malorum esca.

Villosa indutus tegmina capra.] Hoc mutuatus est ex Moreto Virgiliano:

— *Et cinctus villosa tegmina capra.*

In laqueos simi quem gregis.] Sargus capræ amore detentus, & *Simas* ementita capræ forma delusus illaqueatur. *Simum* gregem pro *gregem* capris dixit. eodem enim epitheto vsus est Poëta 10. ecloga:

Dum tenera attondent sima virgulta capelle.

Citantur & hi versiculi Nævij Aegistho:

Tum autem lascivum Nerei simum pecus

Ludens ad cantum classium lustrat.

Laqueos amorem significari docuit Pierius, & Venerem vinculo, quo sensu Virgil.

Compeditibus Venerem, vinculis constringe Lyäum.

Ouid. appositissimè:

Dum cadat in laqueos, captus quoque nuper amator

Se solum thalamos speret habere tuos.

obsceno captus amore perit.] Imitatus & mutuatus est Ouid. illud Factor. 2.

— *caco captus amore furit,*

de Sexto Tarquinio loquentis.

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

SOLE sate Circes tam magna potentia fertur,
 Verterit vt multos in noua monstra viros.
 Testis equum domitor Picus, tum Scylla biformis,
 Atque Ithaci postquam vina bibere sues.
 Indicat illustri meretricem nomine Circe,
 Et rationem animi perdere, quisquis amat.

Ulysses socii
 a Circe
 in belluas
 transfor-
 matis.

Homerus Odysseas & ait, socios aliquot Ulyssis, qui missi
 ab eo fuerant exploraturi Circeas aedes, virga percussis
 Circe, epotoque pharmaco venefico statim in porcos esse transfor-
 matos. Quo figmento effingitur meretricis & libidinis ferula
 typus. Ea enim suis prestigiis humanas illas cogitationes & natu-
 rales

turales moriones (quæ ὄρμασι Graecis dicuntur) in homine tumulantes vitiat, & mutat in deterius, cum scilicet in naturam quasi belluinam abeunt. Per Vlysem autem, qui nullo beneficio à pristina forma dimoueri potest, mentem animæ ducem intelligimus. Quod sic ad veterū mythologorū sensum expressit industria & ingenio nulli penè secundus Erasmus: Quid inuicit Circes fabula, beneficiis homines vertentis in feras, nisi eos, qui nequaquam ratione ducuntur, id quod hominis est proprium, sed toros sese dediderunt turpibus affectibus, iam præter hominis vocabulum nihil hominis habere, sed ad pecudum degenerasse naturam, putà libidine in vrsos, somnolentia ignauaque in sues, ferocia in leones, atque ita de consimilibus? Quid Vlyses, qui solus poculo epoto, virgaque monstifica periculis non est mutatus, nisi firmum illum & constantem saliculis ab honesto potest abduci? Sunt verò qui dicant rei veritate turpi deminxit, effecisse tandem prædatores, viarum obsessores & homicidas, nempe quibus nihil superesset ad vitam miseram sustinendam; quæ vitia cum potius ferarum sint quàm hominū, rem totam lepido & commodo schemate Homerus, & alij nonnulli è veteribus adumbrarunt. Cui sententiæ subscribit Pallas lib. 1. Græcor. epigr. his verbis:

Socij Vlyssis qui.

Vlysses quid.

Circe materrix.

τῶν κίρκου ἔφημι, καδὺς εἴρηκεν ὄμηρος,
 ἀντ' ἀνδρῶν ποιῆν ἢ σῶας ἢ λύκας,
 τὸς αὐτῆ ἀπεισιόνας ἐπίερα δ' οὔσα και ἔργα,
 τὸς δέλαα ἀέντας πῶ λωχάτας ἐποίει,
 τῶν δ' ἀνδρῶν εἰων δόσι συλῆσαι λογιμῶν,
 εἴ τ' ἀπὸ τῶν ἰδίων μηδ' ἐχόντας ἔπι,
 ἐτρεφον ἐνδ' ἄν' ἔχουσα, διὰ τῶν ζῶων ἀλογίστων
 ἔμφρω δ' ἄν' Ὀδυσσεὺς τῶν κείνη φουγῶν.
 ἄχ' ἔγωγε, φύσεως δ' ἰδίας δ' ἄρημα λογιμόν
 ἔχε, θνητίας φάρμακον ἀντίπαλον.

id est.

Non, ut Homerus ait, tristi medicamine lectos
 Hospitio Circe reddidit ipsa sues:
 Pauperior sed quisquis erat discessit ab illa:
 Nam meretrix quondam perniciofa fuit.
 Exitosq; sua prorsus ratione maritos
 Fornice continuit, non secus atque feras.
 Et tamen hanc strenuè delusam spreuit Vlysses,
 Insigni totum conditione valens.

Meyce

*Mercurioq; datam nec fas est credere moly,
Ille sed ingenio reppulit usque dolum.*

Quinetiam nemo non videt eodem recidere Horatij *carmina*

1. Epistolar.

Sirenum voces & Circa pocula nosti:

Quae si cum sociis stultus cupidusq; bibisset,

Sub domina meretrice fuisset turpis & excors:

Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.

Xenophon 1. *ἀσπυνημονοματων*, Socratem ait in conuiuio, ad
quæ non nisi coactus accedebat, parcissimè cibū capere solitus,
iocoq; usurpare multis eiusmodi appositis cibis, Circeam horum
transformatam in sues: ipsum autem Vlysssem mutari ad
tuisse consilij Mercurij memorem, & abstinencia ipsūmet
semper vtemem. Ad hæc *παρεργως*. Non parum illustrabit hæc
Emblema, Plutarchi Dialogus, quo Grillum disputantem

Idem ἐν *ζαμικῆς παραγγέλι*. sic habet: ἢ *Δὲ τῶν φαρμάκων ἡ*
παχὺ μὲν αἰρεῖ καὶ λαμβάνει ῥαδίως τὸν ἰχθυόν, ἄσπυλον δὲ ποῖον καὶ

λοῦν ἕως αἰ φίλτρα πνῶ καὶ ζητέας ἐπιτεχνώμεθα τῆς ἀσπυνης
καὶ ἐκείνων δὲ ἠδονῆς αὐτῆς, ἐμπλήκτους καὶ ἀνοήτους καὶ διαφρακτικῶν

χρησάσθαι πρὸς ἕδ' ἐν αὐτοῖς ὑσὶ καὶ ἄνοις γινόμενοις τὸν δ' ὀδύσσειαν
χορτὴ καὶ σιωδόντα φρογίμως, ἡπερ ἡγάπησεν. id est, Ut pisces quibus

dā medicamentis celeriter capiuntur, sed esui tamen sunt inuol-
luptateq; in suam potestate redigunt, stupidos eos, amentes &
deprauatos vitæ socios deinceps habent. Ij enim nihil Circe per-

fuerunt, quos veneficio mutauerat, neque ad vllam rem in vā-
est, cum in canes & asinos degenerassent: Vlysssem autē prudē-
tem virum, prudenterq; secum versantem, omninò dilexit.

Exemplum prius eorum qui à Circe in belluas conuersi sunt,
absolui. Alterum est Pici equūm domitoris. Picum Sacrum

lium facit Aeneid. 7. Virgil. & Quid, 14. Metamorph. Rex fuit
Latij, & ab vxore Circe in auem sui nominis conuersus. Quod

finji creditur, quoniam primus hac aue in auspiciis vltus est,
quodq; augur fuerit: quod à Seruio est annotatum. Sed id me-

lius, & ad hunc locum opportuniùs referemus ad animi leuitatē
tem & inconstantiam quæ ex turpi amore contrahitur. Tertium

exemplum fuit appositum in Scylla, de qua iam superiùs à nobis
dictum satis. Hic tamen speciatim conuertitur ad meretriciam
turpitudinem, quæ vt supernè faciem virginēcam ostendit, ita
infernè rabidi canes conspiciuntur, audacia, rapina, ingluuies, qua

*Praclarus
Plutar-
chi locus.*

*Picum in
auem
mutatis.*

Scylla.

qui ad exitium miseriamque certissimam precipites agant, quotquot amore turpi capiuntur. Quæ omnia eò spectant, ut quisque virtutis & honesti studiosus impudicarum mulierum dolos præstigiasque omnes declinet; intelligatque, quod Cicero ait, corporis voluptatem non satis dignam esse hominis præstantia, eamque ut belluarum propriam contemni ac reiici oportere.

Sole sat & Circes.] Ouid. initio 14 Metamorph.

Sole sat & Circes, variarum plena ferarum. Testis Higinus, Filiam autem Solis habitam propter herbarum scientiã, quæ radis Solis vim & incrementum capiunt, credibile est. Fabulæ huius meminere Diodor. lib. 4. Plin. variis locis. D. Augustin. 18. De civitate, cap. 17.

Testis equum domitor Picus.] Sic Virgil.

ancile gerebat

Picus equum domitor, quem capta a cupidine coniunx

Aurea percussum virga, versumque venenis

Fecit autem Circe, sparsitque coloribus alas.

Et rationem animi.] Ideò mythologici Venerem à *Qogd'itlu*, quasi à *Qogorlu*, id est stultitiam & mentis priuationem interpretantur. Propius alludit 2. de laudib. Sciliconis Claudianus

Luxuries prædulce malum, quæ dedit a semper

Corporis arbitrjs, hebetat caligine sensus,

Membræque Circeis effeminat acrius herbis.

M. Tullius prima Verrina (ut hoc quasi per transennam) alludit ad hanc poëticam fabulam; Est adhuc, id quod vos omnes admirari video, nõ Verres, sed Q. Mutius. quid enim facere potuit elegantius ad hominũ existimationem? æquius ad leuandã mulieris calamitatem? vehementius ad Quæstoris libidinem coercendam? summè hæc omnia mihi videntur laudanda. sed repente vestigio ex homine, tanquam aliquo Circei poculo, factus est Verres: redit ad se, atque ad mores suos &c.

Amule-

Amuletum Venetis.

EMBLEMA LXXVII.

INGVINA dente fero suffossam Cypris. Adonis
 Lactuce foliis condidit exanimem.
 Hinc genitali arno tantum lactuca resistit,
 Quantum eruca salax vix stimulare potest.

Lactuca
 vis.

Athenæus Dipnosoph. 2. cap. 32. rationem affert, cur di-
 catur Venus Adonidem ab apro interemptum lactuce fo-
 liis occultasse (quod alij tamen de Phaone Lesbio tradidere, ve-
 rerunt in historia Poëtarum Lil. Gyraldus) quòd nimirum, qui
 lactuce assidue vescuntur, hebetiores fiant, *very disagreeable*, & ad
 libidinem minus idonei: lactucam enim frigidam esse, iam in
 superioribus docui ex Plinio. Venus itaq; fingitur emortui Ado-
 nidem

genitalia lactucis recondere, vt moneamur libidinem tur-
penque voluptatem ciborum moderatorum vsu sopiendam &
reprimendam esse. Nihil enim æquè conducit ad motus illicitos
cohibendos, quàm victus ratio temperata. Ouidius inter alia,
quæ de remedio amoris scripsit, vt à quibusdam cibus abstinen-
dum esse monet, sic quosdam esse tutò adhibendos suadet, his
quidem verbis:

Vittuosa
no quod
confusat.

Ecce cibos etiam (medicina fungar vt omni
Munere) quos fugias, quosve sequare, dabo.
Daunius an Libycis bulbus tibi missus ab oris,
An veniat Megaris, noxius omnis erit.
Nec minus erucas aptum est vitare salaces,
Et quicquid Veneri corpora nostra parat:
Vilius sumus acuentes lumina ruras,
Et quicquid Veneri corpora nostra negat.
Sed & ex nimia ciborum copia turpem amorem excitari Pho-
cydes testatur,

ἔκ τινος ἀδὸν πλεονάζον ἔφου θνητῶν ὄνειδος,
ἢ ποικίλ δὲ τοῦ φη πρὸς αὐτίκως ἐλευθέρως.
Inguina dente fero, &c.] Fabulam Adonidis ab apro intercepti *Adonia.*
Ouid. sub finem 10. Metamorph. descripsit, nec tamen huius
mysterij meminit. Hanc attigit & August. De ciuit. 6. c. 7. to-
tumque illud ad Physicem retulit Macrobi. 1. Saturn. cap. 21.
Cypria.] Venus, ab insula Cypro ei sacra, libidini deditissima. *Cypria*
Polydor. Virgil. lib. 3. cap. 17. De inuentorib. rerum, post Iusti-
nam Martyrem, Euseb. Lactant. & alios sexcentos retulit. *Venus.*
genitali aruo.] Hic aruum genitale pro virilibus & pudendis *Aruum*
poluit, quòd sunt generationis instrumenta, vt Virgil. 3. Georg. *genitale.*

Hac faciunt nimio ne luxu obtusior vsus
Sic genitali aruo, & sulcos obliuet inertes.
Loquendi eandem formulam non est aspernatus August. lib. 18.
cap. 23. De ciuitate Dei: Sed voluntati, inquit, membra illa vt
cetera cuncta seruirent; ita genitale aruum vas in hoc opus crea-
tum seminaret, vt nunc terram manus, &c. sic aruum genitale,
nunc Græcis, Latine horrus dicitur.

Lactuca resistit.] Consule Plinium. Dionys. Cassius lib. XII.
De agricult. cap. 13. Coctæ, ait, coitum auerit. Vnde Pythago-
rici ipsam eunuchum appellat. Martial. 13. palumbes torquatos
reprimere Venerem tradit:

Inguina torquati tardant, hebetantq; palumbi:
Non edat hanc volucrum qui volet esse salax.

T

Inuio-

Inuiolabiles telo Cupidinis.

EMBLEMA LXXVIII.

*N*e dirus te vincat amor, neu femina mentem
 Diripiat magicis artibus vlla tuam:
*B*acchica auis presto tibi motacilla paretur,
 Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
*O*re crucem & cauda, & geminis vt complicit alis
 Tale amuletum carminis omnis erit.
*D*icitur hoc Veneris signo Pagasaeus Iason
 Phasiacis ladi non potuisse dolis.

ARtificiale est in Venereos motus, & praestigiarum
 amuletum, cuius tamen rei fides penes auctores esto.

darus Ode 4. Pythiorum, auctore est, Moracillam à Venere primū è cælo ad homines deportatam, & Iasoni traditam, vt Medeam alliceret. Hanc autem auiculam aiunt veneficis mulieribus ad incantationes esse perutilem: eam namque accipiunt trocho, & rota quadam alligant, quam in urbem voluunt præstigiatores, & noxia verba immurmurant. Alij, quod exempta viscera interanea orbiculo appendunt. vnde prouerbio apud Grecos vulgato, Iyngem hi dicantur habere, qui veluti quibusdam præstigijs homines ad amorem pertrahunt. Noster Alcianus ex Homero & scholiastis quibusdam, extulit, quod hinc octosticho tradit; nimirum ad arcendas amoris illecebras (quo nullum exitiālius aut furiosius præstigiū) adhibendā esse motacillam humano stomacho, quæ disponatur inter binos circulos sese quasi intersecantes. Sanè numquā mihi persuasero virū doctissimū, & rerū multarū cognitione insignē, id alijs cōmunicasse vt rē verā & seriā; & vt crederet tantā esse amatorij philtiri vim, vt mentis humanæ libertatem sic cogere, aut torquere vel flectere eo tantē modo posset. Sed tamen profectō nō ausim diffiteri, pleraq; esse remedia ex bonis auctoribus petenda, quibus effrenata & indomita penē amoris huiusce petulantia cohiberi, aut etiam sopiri queat. At verò quis tam excors erit aut stupidus, qui furorē illum Cupidinum insigni hoc præstigio coërceri posse dixerit, & fascino quodam cupidines mentem occupantes exturbari? Viderint alij, quibus amatoria Ouidiana quādoque placuerint impensius; tamen ipsemet extulit & verius, & quidem salubrius:

Ardet & assuetas Circe tendebat ad arces,

Nec tamen est illis attenuatus amor.

Ergo quisquis opem nostra tibi poscis ab arte,

Deme veneficiis carminibusq; fidem.

Idem loco alio verè & disertè amorem non conciliari magicis artibus docet:

Fallitur Aemonias si quis decurrit ad artes,

Datq; quod à teneri fronte reuellit equi.

Non facient vt viuat Amor Medeides herba,

Mixtaq; cum magnis Mithrasa venena sonis.

Phasias Æsonidem, Circe tenuisset Vlysses,

Si modo seruari carmine posset amor.

Nec data profuerint pallentia philtira puellis.

Philtira nocent animis, vimq; furoris habent.

Sit procul omne nefas: vt ameris amabilis esto:

Quod tibi non facies, solāne forma dabit.

Motacilla Iasoni à Venere tradita.

Iynx.

Præstigiū amoris præstigiū non pellitur.

Remediū
efficax in
amoret.

Sed miseri homines amore percussi graui, cūm te amats scilicet
potiri nequiverunt, ad artes magicas & amatoria pocula periti-
gium habuere, res imprimis noxias & exitiales. Constat enim
Lucretium poëtam, Antiochum, Caligulam in furorem veris-
sumptis hisce philtris, quemadmodū & Lucillum, aliosque in-
nullos. Cæterum nullum perinde remedium est efficax ad tunc
hosce motus sedandos, quā studio & labori cuiuspiam honesto
se se prorsus dederit: sic enim fiet, vt clauus clauo pellatur. Cūm
enim perspicuum sit, amorem hunc non nisi in animos luxu &
otio fractos itrepere, nullo planè modo auelli potest, nisi acci-
dat labor aliquis & anxietas, quæ sua molestia innatas amori
maculas oblinat. Ouidius:

Desidiam puer ille sequi solet, odit agentes:

Da vacua menti, quo teneatur, opus.

Quid si amuletum certius, & profectò iulubrius huc appositio-
ro, nempè vt iuxta D. Pauli consilium, carnem cum vitis cruci-
figamus? Iste erit diuinus & cælestis *arrigus*, qui terrenum illum
& in hac corporis compage delitescens *igwæ*, robore validior
re conficiet. Hoc vnum captiuarum animarum amuletum
erit ad turpia omnia libidinum motuumque genera frangenda.

Motacil-
la que
aut.

Bacchica auis præsto tibi motacilla.] Auicula est plumis diffor-
loribus, prælongo collo, lingua exerta, colore vario, motu crebro
se circumagens, & ceruicem in orbem flectens: vnde & *uocant*
vidæ vocant, seu *οεισσυρον*, aut *χιμωνερον*, vt apud Hesychium, Lu-
tinis Motacilla, Gallis *bergeronnette*, aut *ballequeue*, à caudæ
motu, seu caudæ tremula. Varto meminit De lingua Latina, Sic
Galerita & Motacilla: altera quod in capite habet plumam al-
tam: altera quod semper mouet caudam. Non me tamen fugit,
quod pluribus verbis contendat Baptista Pius, Annotatione
poster. cap. 3. Motacillam, & Iyngem pro vna & eadem accipi
non debere, idque contra Seruij & Gazæ opinionem. Certe *ιγν*
Iynx, ea est quæ Gallicè *turcot*, auis paulò maior fringilla coloris
varij: cui collum circumagitur, lingua serpentibus similis
prælonga (qua exerta formicas attrahit, vnde formicula dicta
quibusdam Italis) vngues vtrinque bini. Quæ autem hæc auis
sit, repete ex Aristot. 2. De histor. animal. & Plin. 11. Lege pro-
uerb. Iynge trahor. Adhæc cur Motacilla dicatur auis Bacchi
rationem auctores non reddunt. Hesychius quidem Bacchum
ιγν cognominatum ait, quia (ni fallor) ad Venerem inflam-
met immoderatus vini vsus. Fortasse Bacchus *ιγν* appellatus
quod vinum homines ad se iynge instar alliciat, ac si dicantur
ille

illicebrosum. vel meliùs etiam iynx à Pindaro dicitur *μεινὰς*, nō quòd Bacchi sit auis, sed quòd furorem inducat.

Quam quadriradiam.] Pindari est istuc; nam *τετρακκιάμενη* eam, de qua hic agitur, auem nominat, id est quadriradiam.

amuletum.] remedium aduersus veneficia, malaque medicamenta, ab amoliēdo: *ἀποτρειπνόν*, ab *ἀποτρέω* q̄ amoliri, depellere, quod verbum frequens est Plinio.

Pagaseus Iason.] Falluntur qui legunt *Pegasæus*. Iason autem *Pagasa*. dictus est *Pagaseus* à *Pagasa* Thessaliæ vrbe, iuxta quam *Argo* nauis fabricata: quam etiam Ouid. 7. *Metamorph.* principio *Pagaseam* puppem nominat. Idem 8.

— auctor teli *Pagaseus Iason.*

& Fastorum 1:

Passus idem Tydeus, & idem Pagaseus Iason.

Lucan. 2.

Vt Pagasæ ratis peteret cùm Phasidos undas.

Phasiacus dolis.] incantamentis *Medæ*, quæ à Poëtis cognominatur *Phasias*, à *Phasi* Colchorum fluuio. Ouidius De arte:

— maritum

Barbara per natos Phasias ulta suos.

Lasciua.

EMBLEMA LXXIX.

DELICIAS & mollitiem mus creditur albus
 Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
 An quod ei natura salax & multa libido est?
 Ornat Romanas an quia pelle nurus?
 Sarmaticum murem vocitant plerique Zibellum,
 Et celebris suani est vngvine muscus Arabs.

Ornatus
 matronarum
 sum nimis.
 Mus
 albus.

PErstringit mollitiem & lasciuiem nobilium quarundam
 matronarum, quæ ad corporis ornatum ostentent raras pel-
 liculas animalculorum, nempe muris aranei, æluri zibellum
 (felis libidinosisissimi) & præterea vtantur suffitu musci Arabis.

Cl. Saub.

ci. Sanè de muris salacitate multa sunt à plerisque scriptoribus tradita. Hinc enim illud Martialis:

Nam cum me murem, cum me tua lumina dicas.

Opici mures dicuntur Iuuenali salaces, libidinosi, obsceni, à spelunca quam Græci *ὄπη*, id est foramen, cauernam, vt D. Augustin. tradit quæst. in Exod. lib. 2. Sic enim obscenitatis partes per cauernam interdū argui docet Aufonius in epigrāmatibus,

Deglubit, fellat, molitur per utranque cauernam.

Legi Messalinam portentosæ libidinis mulierem ab Epicrate dictam esse Myconiam, quasi dixeris murinam. Adhæc nonnulli feminam salacissimā per æluri feminæ simulacrum figurari dixerunt, propter animalis ingeniū: cogunt enim mares ad coitum feminæ, ipsæque puniūt, nisi pareant. Cæterum muscum Arabicum circumferunt, non modò matronæ principes, sed & aliæ gradu longè inferiores: tantaque in iis est & cultuū, & suffituum varietas, vt fermè ignorent voluptatem quæ inde capi possit, quòd in his assiduè versentur, quibus nempè perspectum non est quod Satyricus ait, voluptates ex vsu rariore commendari. Cur autem mulieres suffitu & suauissimis odoribus vtātur, hanc esse causam aiunt, quòd totæ sint veneræ. Itaque Poëtæ Græci Venerem nusquam loco egredientem fingunt, nisi odore aliquo exquisitissimo relicto ad suam præsentiam declarandam: adiudet præterea suffitus omnes esse salaces. Muliebres ornatus ritimè Plautus in Pœnulo: item Aelian. 1. De varia historia.

mollitiem mus creditur albus arguere.] Lege Prouerb. Erasmi. Mus albus: in lasciuum & libidinis immodicæ hominem.

nurus.] matronas. nomē specialius pro cōmuni, *συνεδοχῆς*. Sarmaticum murem, &c.] Zibellus à quibusdam mus Sarmaticus appellatur ad Alciari mentem, quòd è Sarmatia aduehatur: dicitur & Aclurus. de quo lege cap. 10. lib. 12. Aelian. De animalium histor. Sed non à mure muscum dici, at potius ab vmbilico capreoli censent eruditi homines.

muscus Arabs.] Dicam obiter, Romanos olim in obsidione Veiorum pellibus tectos hiemare cœpisse, vt est apud Liuiū lib. 5. sed hæc pelles rudiores erant, vt seculum vnde fuit, quas nulli alij vsurparent in vrbe. Constat tamen pellicium vsu, postea in vestitū irrepisse: quod Seneca testatur in epistolis, quo loco mentionem facit pellicularum vulpiū, muriumque, quas Zibellinos atque Armelinos plerique nuncupant: tamen si Zibellini maiores sint, quàm quibus murium nomen conueniat.

Muscus
Arabicus

Zibellus.

Desidia,

EMBLEMA LXXX.

DESIDET in modio Effaus, speculatur & astra,
 Subtus & accensam contegit igne facem.
 Segnities specie recti velata cucullo,
 Non se, non alios vtilitate iuuat.

Quorundam
 cœnobitarū
 desidia.

Quamquam id non incommodè torqueri posset in eos, qui concreditam sibi eruditionis & ingenij dotem aliquam excellentem miserè negligunt, idque non referunt ad vium, cuius potissimum gratia norunt sibi esse demandatum & commissum à summo & præpotenti bonorū omniū auctore Deo, tamen, nisi me fallit animus, videtur hoc reuera tortum esse in desides quosdam cœnobitas, qui *Jewias* imaginem aliquam pro-

fessi, ignaviae situ ætatem terunt: literas aspemantur, aut certe
 non magni faciunt, quanquam alioqui valeant ingenio & non
 parua naturæ dexteritate: incens omnino genus, & fruges consu-
 mere natum, & ex tertio illo hominum genere quod assignat
 Hesiodus, mentò dixerim, cum nec sibi nec aliis comòdum ali-
 quod referant. Quod ipsum tamen velim æquis auribus accipi.
 non enim is sum qui ausim aut etiam velim carpere instituta illa
 vetera primùm quidem à sapientissimis inducta patribus, nostræ
 pietatis Christianæ antesignanis & vindicibus, quorum tanta est
 apud nos auctoritas, vt inuerecundum esset, ne dicam impium,
 eorum vitam, pietatem, doctrinam, fidem non probare, non co-
 lere, non amplexari. Vt ergo apertè dicam quod sentio ea de re:
 hic ab Alciato, à me, ab aliis etiam quibus simplex minimeque
 fucatus est animus, nullo modo reprehenditur monachorù in-
 stitutum & regula, sed multorum ex iis otium, ignavia, imperi-
 reantur. Iactent ij quantumvis sui ordinis suarumque legum
 antiquam dignitatem & sanctimoniam: nisi enim se similes iis
 præstitierint qui laboribus, vigiliis, studiis, ieiuniis, omni deni-
 que patientiæ laude Christianum nomen auxerunt & amplifica-
 runt, non video qua ratione digni habeantur eo, quod fuit ho-
 norificum apud priscos, monachi nomine, quod illi sua vecordia
 & inertia, ne quid dicam grauius, contemptum reddunt. Vtinam
 verò vt continuo solent insolescere ob veterum illorum patrum
 admirabilem toti posteritati religionem, ita eorundem vitæ in-
 stitutum æmularentur: non enim misero & infelici otio se ita de-
 deret, vt *dis d'ia naua* abessent ab iis quos ad piæ vitæ religiosæ-
 que institutionem se imitari dicant. Sed ne abeam longius,
 quid laboriosius excogitari, quid sanctius, quid diuinius in terris
 fingi aut audiri poruit, quam fuit illa verè ac meritò laudata
 priorum monachorum vitæ ratio? quod purius aut vberius olim
 ecclesia seminarium clarorum virorum habuit, quam quod à
 cœnobiis, mandris illis & eremis ductum fuit? Nunc verò Deus
 optimet quam absumus à prima illa canaque religione, cum qui
 seuerioribus institutis sese obligent, non tam pietatem quam
 otium, non tam solitudinem meditandique de rebus diuinis op-
 portunitatem, quam desideriosam vitam sibi proponant. At id
 quidem certè pluribus exaggerare videtur esse non modò su-
 peruacaneum, sed & intempestiuum; quandoquidem notius sit,
 quam vt confirmare habeam, ne videar iniquius in eos de-
 bacchari, quos ad meliorem frugem reuocare laboris esset infini-

ti, & penè ἀδύνατον: admonere, intempestiuum & quidem inopportu-
 num: reprehendere, prorsus odiosum, & perinde non omnibus gratum. Hac enim tempestate sic omnia sunt exulcerata,
 sic lubrica & peruicacia, vt quoquò te veritas, vel etiam nolens
 experiaris te per ignes incedere suppositos cineri doloso; & quid
 quid in eiusmodi quorūdam hominum negotio velis attingere,
 vlcus & vomitam ciuissimè deprehendas, adeò sub omni lapide
 dormit scorpis. Itaque satius esse ducò malum bene conditum
 non mouere, & huius ordinis viros bonos (quos tamen pauca
 & colendos, & exosculandos esse puto) à malorum fece temper
 abstrahendos & eximendos vnice volo, ne errore quodam popu-
 lari pro vitio virtus crimina sæpè ferat.

Desidero.

Desidet.] Cicero proinde in Verrinis dixit per Metaphoram
 ignauis consentaneā: Quid sedes Verres? quid spectas? Idem in
 Pisonem: An potest vlla excusatio esse, non dico malè sententi-
 ti, sed sedenti, cunctanti, dormienti in maximo Reip. motu con-
 suli? Eodem sensu Hesiod. ait, spem non bonam, virum indige-
 tem tenere, sedentem in taberna, cui victus sufficiens non sit

ἔλπις δ' οὐκ ἀγαθὴ καὶ χρημῶσι ἀνδρῶν κομίζετ,
 ἤμῃσι δὲ λείχη, τὰ μὴ βίῃ ἀρκεῖ εἶν.

Sed & Demosthen. 2. Olynth. Atheniensibus succenset, eos
 sedere dicit, & Philippi potentiam non attendere. Sic enim
 οἱ μὲν καὶ τὴ μέγαν, ἔσθ' ἰν ποιεῖντες, &c. Desidere in modio, pro ignauo
 signo superius posuit, in simulacrum Spei:

Cur in dolioli tegmine pigra sedes?

itemque astra speculari.

Quæ Dea tam lato suspectans sidera vultu?

Lege Pierium Hieroglyph. lib. 56.

Essæi qui.

Essæi.] Essæi, Iudæi fuerunt, ab aliis vitæ seueritate, ieiuniis
 & institutis quibusdam differentes. De iis Philo Iudæus. Euse-

Facē ac-
 censam
 regere
 quid, &
 quid per
 ignem in-
 telligitur.

bis De præpar. euangel. & Philastrius in catalogo hæref.
 accensam contegit igne facem] Visus est mihi hic locus inter al-
 lios permultos dignus esse qui maiore cura studioque à nobis ex-
 plicetur. Sed mihi ea de re cogitanti tam multa è multis & variis
 occurrunt, vt verear ne quis me putet intemperanter aburi stu-
 dio, aut etiam plerisque otiosus videri. Sed ad rem. Plutarchus
 4. De rectorum de anima disputans ex Democrito, ignitū quid-
 dam esse ait ex naturis concretis mente perceptis, globosas ideas,
 quæ habeant igneam facultatem, idque corpus esse. Succurrit id
 Lactantij è 2. cap. 3. Quòd si anima ignis est, in cælum debet
 eniti, sicut ignis, ne extinguatur, hoc est ad immortalitatem que
 in

in celo est. Virgil. in 6.

*Ignis est ollis vigor, & caelestis origo
Seminibus.* —

Hesiodus, & eius interpretes, ab ea opinione non recedunt, cum aiunt Prometheum ignem caelestem clepsisse, quem simulacro à se confecto apposuit, ut animatum fieret. ea enim mens est, quæ molem agitat, & toto se corpore miscet. Quod si quis fortè putet, cur Hesiodus & ipse Maro dicant Iouem ab hominibus ignem remouisse, facilis est responsio. Vis enim & solertia humani animal tam excellens & præclarum sine magno aliquo labore vita decem accensam sub pallio, nullis artibus, aut studiis honestis animi applicantes, nulla sua industria ac diligentia notiones animi exerentes, ut non minus verè quàm rectè in eos id Plautinum conuerti possit,

Summa ingenia in occulto latent.

Ad ea quæ de igni vel ardenti facula iam dicta sunt, adiciam libens quæ Plutarch. disputat Commentario, An rectè dictum, *quæ de luxuriosis*: eo etiam qui est de cupiditate diuitiarum. sed maxime iuuat locus ille Problematum, quo ait, veteres obscuris virtutis rationibus, potissimum in rebus sacris, lucernam corpori animæ continentem similem dixisse. Lux enim est, inquit, qui in boni viri, sed non satis eruditi, dicant id à paganis auctoribus malè detortum, ne videar verbo molestus, quippe qui fausta omnia illis precari non desino, euoluant quæso diligenter magni ac sancti viri Chrysostomi Christianam sententiam, ad illum sacri Euangelij locum, *Lucent lux vestra, &c.* Hunc enim Chrysostomam iudicem honorarium si admiserint; nihil dico amplius, causa dicta est.

Sub tunicam accensam faciem contigit.] Petitum id è Socratis apothegmate: *ὄντε πῦρ ἰματίῳ περιεῖλον δ' ὠκείῃ, ὄντε ἀίχρῶν ἀμάρτυρον*: Neque ignem veste nec turpe aliquod delictum tempore occultare possibile est. quò refero adagiū, Sub tunica & si nu, de ijs quæ occultè fiunt, non palam & in propatulo: & Manū habere sub pallio, pro eo quod est, languere otio.

Non se, non alios iuuat.] Proinde ex tertio illo genere hominum, quod Hesiodus assignat; Cicero 2. Offic. *Quamobrem conueniuntur ijs qui nec sibi nec alijs profunt, ut dicitur: in quibus nullus labor, nulla cura, nulla industria est, Lege prouerb. Nec sibi nec alijs utilis.*

Desidiam

*QVIVIS iners, abeat. nam in chœnice figere scelerem
Nos prohibent Samij dogmata sancta sensis.
Surge igitur, duroq; manus assuesce labori;
Det tibi dimensos crastina ut hora cibos.*

*Chœnici
non in-
dendum,
quid.*

ADhortatio est ad laborem, sumpto argumento ex par-
tibus Pythagorica, qua præcipiebat chœnici non esse in-
dendum: cuius explanationem malimus ab ipso Alciato repe-
tere (cùm sit obuius locus) quàm ab aliis quibusque tamen si do-
ctissimis, emendicare, ut sumus in initio polliciti. Sic itaque ille t-
Parergôn cap. 17. Sciendum est, inquit, apud Athenienses fuisse
mensuram tritici, quantum quisque vno die comederet: ea erat
& maior

libra maior, vocabaturque chœnix, vel *μείζων*, vt interpres Apollonius ait. pendebat autem earum drachmas c. l. hoc est, sexagesima & viginti uncias Græcas, vt Iulius Pollux, & Nicandri interpretantur scribit: nostra autem mensura sesquilibrium: eius chœnicæ dimidium drachmarum 75. libra seu libella dicebatur, vt Plinius Palæmon ostendit eo carmine:

*Attica non minor est; ter quinque hanc denique drachmis,
Et ter vicenis tradunt explerier vnâ.*

Atticæ iuberet constitutio duas libellas, id est chœnicem victualis facultatis custoditis præstari: quod etiam olim fieri solitum ostendit Pythagoræ symbolum, *Super chœnicem non esse sedendū: id est, non debere quenquam præsentis cibi esse contentum, sed potius aduersus legem Evangelicam de castino sollicitari. Sic & Corinthij *ἀνομιεῖς* dicti, quod pluribus seruis abundarent, quibus dementium, seu, vt in Euangelio Lucæ dicitur, *οὐκ ἐπιείκων* quotidianæ præstandum erat. Id singulis mensibus erat apud Romanos quaterni modij, vt scribit in Phormione Terentiana Dogmatum. Hactenus Alciatus. Hoc itaque proverbio docebat Pythagoras, non oportere per inertiam & otium, cibum alienum sectari, sed sua quemque industria debere sibi facultates comparare, quibus vitæ munditiei consulatur. Proinde merito Respublicæ liberaliter instituta segnes & laborum oïores expellit & execrat. Institutum celebre laudatur Atheniensium (proficuum illud quidem ab Indis & Aegyptijs) quo inertia & otium iudicio publico damnabantur. Nam singulis annis statoque tempore ciues in iudicio sistebant, exposituri, quo quaestu, quaque arte viuerent. Et Corinthi Periander hunc morem instituit, vt si quem splendidiùs obsonari animadverterent, exquirent vnde nam sumptus illè suppeteret. si esset vnde illud vitæ genus tuebatur; at si nihil omninò haberet, nihilominus ita splendide viueret, curabant interfici, quia hunc furem esse, aut prædatorē aut calumniatorem necesse esset. Ea fuere veterum instituta; hi mores: sic enim censebant ignauium & nullius frugis hominem indignum esse qui vitæ commodis frueretur. Præclara se mihi offert oratio Tiberij in senatu, qua respondit M. Hortalo, nobili iuueni, cui inopi Augustus antè succurrerat, vt suum ordinem seruaret: sed postea cum se, suosque liberos, quos multos habebat, sustentare non posset, Tiberium Cæsarem rogauit, vt noua liberalitate iuuaretur. Cui sic Tiberius: Si quantum pauperum est,*

est, venire huc, & liberis suis petere pecunias cœperint, nunquam exsatiabuntur, Resp. deficiet. deinde, quod si ratione exhauserimus, per scelera supplendum erit. Dedit tibi, Hor- tale, Diuus Augustus pecuniam, sed non compellatus, nec ea lege vt semper daretur. languescet alioqui industria, invidiosus socordia, si nullus ex se metus, aut spes, aut securi omnes aliorum subsidia expectabunt, sibi ignavi, nobis graues. Corn. Tacit. Annal. Refert Sabellicus, apud Florentiam patrio in itinere eos animaduerti, qui otiosè & ignauiter in ea ciuitate agunt. Ex postulatus enim eorum quispiam, vnde victum sibi compo- ret, nisi rationem possit explicare, qua vitæ probet integritatem vt sceleris conuictus plectitur, aut vt ciuitati perniciosus eueniat. Tale profectò debet esse ignavi hominis maleque feriatu- mium, *κρημώμιον ἢ δὲ δεινὸς ἀξιός*, ait Plato: quo quidem cum numquam ad summam virtutis laudem peruenturum, qui- duram & asperam illius callem numquam fuerit ingressus. Si- quidem ὁ φεύγων μὴ λῶ, ἀλλ' ἔπι φεύγει. vnde meritò vt studiarum labores sequitur gloria, sic ignauiam contemptus & inopia co- mitantur.

Pythago-
ra symbo-
la.

Samij dogmata sancta.] Pythagoræ symbola oraculorum iustis à priscis celebrata sunt. De his Plutarchus variis locis: quæ sym- bola certatim à viris doctis exposita sunt. Ex veteribus nominan- tur Anaximander Milesius iunior, & Polyhistor. Alexander quor- rum libri temporis iniuria perierunt. Plutarchus, Athenæus & Laërtius, non perperua disputatione, sed hinc inde multa expli- cauerunt. Ex recentioribus Philipp. Beroaldus, Erasmus, Ploti- cinus & Gregorius Gyraldus in ea re sedulam operam nauarunt. *duroq; manus assuesce labori.*] verbum hoc, assuesce, sicque- ratiuum vel naturæ neutrius, pro actiuo malè vsurpari me, non- lōgè antè, monuit Fornerius I C. doctissimus vel aliud agens vel- ego, vt in cæteris assentior facilè. malim ergo dicere:

— *duroq; manus compone labori.*

crastina vt hora.] id est, dies crastinus: Synecdoche.

In facile à virtute desciscentes.

EMBLEMA LXXXIII.

PARVA velut limax spreto Remora impete venti,
Remorumq³, ratem sistere sola potest:

Sic quosdam ingenio & virtute ad sidera vectos
Detinet in medio tramite caussa levis.

Anxia lis veluti est, vel qui meretricius ardor
Egregiis inuenes seuocat à studiis.

Qui sunt ingenio lubrico & inconstanti, mentem suam ab
honesto quodam instituto vitæ dimoueri facillimè sinunt. Inconstā-
tes.
Sic enim cum damno non leui coeptis rebus abstinent, easque
penitus deserunt, vel controuersia, aut litis mouenda triciis, &
quas

quasi tendiculis auocari, vel quibusdam illecebris amasiz aliis
 ius deliniti. Quain re, vt in Glauci & Diomedis armorum per-
 mutatione, sentiūt tandem suo magno malo quàm periculo
 sit, & quidem alienum à recta mente, Philosophiæ sepris auo-
 cari, vt rei vel leuiculæ, vel etiam flagitiosæ se adijciunt. Id enim
 refert nauis, quæ remora pisciculo minutissimo sistatur. Mirum
 sanè & planè incredibile, nisi fidem auctores magni nominis
 cerent. Hic remora, impedimentum & obiectam tardationem
 significari apud veteres asserit Pierius Hieroglyph. 30. Commo-
 distimum habes exemplum ad id illustrandum, in Critia & Al-
 cibiade apud Xenoph. 1. commentar. hi enim adoleſcentes ma-
 gnis naturæ & ingenij conformati dotibus, ad res summas
 leuiculis occasionibus non tam deterriti quàm auocati ab effrenis
 sibi suæque Reipub. exitium creant. De Echeneide Plin.
 2. Symposiac. quæſtione 7. & 2. Problematon, quæſt. 3. non
 enim commodè possumus citra tædium omnia huc conferre.

Remora
quid.

Lacus
Basilij
Adagni.

Parua velut limax, Remora, &c.] Testis est Plin. lib. 9. c. 17.
 Sic Basilij: ἐχίνος ὅταν πρὸς ἰδίῃ πρυμνῇ ἐξ ἀνέμων, ψυφίδα τινὴν ἐπι-
 ελθὼν ἑλκυστῶν, ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἀγκύρατος ἑκαίως σαρκοῦν ἔχει
 χόλον τῷ ἑαρεῖ, πρὸς τὸ μὴ παδίως τῆς κύματιν ἀποσύραξαι τὴν
 ὅταν ἰδῶσιν οἱ ναυπηγοὶ τὸ σημεῖον, ἔπειτα τὴν προσδραμῆν ἑλκυστῶν
 ἐν τῶν ἀνέμων. id est, Echinus vbi præuenit ventorum tumultus
 calculum quendam & lapillum magnum arripit, in eoque quæ
 in anchora innicitur, ne faciliè impetu fluctuum dimoueat
 quod cùm nauæ obseruant, prænoscent ventorum & fluctuum
 agitationem. Cassiodor. meminit epist. 35. lib. 1. Variat. 30.
 mul. Cardanus De rer. variet. 7. cap. 37. satis constare an he-
 rentem remoram naues retardare. Et Rondeletius contendit ex-
 perimento vidisse triremem, in qua Cardinalis Turonensis
 mam vehebatur, à cursu inhibitam, eamque deprehensam præ-
 buisse conuiuium. Echeneis ab ἔχω, & nomine ναῦς, quod nauis
 remoretur, vt Remora Latine eadem ratione nomen habet

Echeneis.

impete.] id est, impetu. Statius 7. Thebaid.

— aurigamq; impete vasto.

Vide Gellium cap. 7. lib. 19.

ad sidera vectos.] ἀληθέρια.

in medio tramite.] pro, in media instruiti via, & re infecta, &c.

ἀληθέρια.

Ignari.

Ignavi.

EMBLEMA LXXIII.

IGNAVI ardeolam stellarem effingere seruis
 Et studia, & mores, fabula prisca fuit:
 Que famulum Asteriam volucris sumpsisse figuram
 Est commenta: fides sit penes historicos.
 Degener hic veluti qui cenet in aëre falco est,
 Dicitur ab antiquis vatibus ardelio.

A Necquam veniam ad explicationem huius carminis, subce-
 paulum exspatari, non tamen ut omninò volitem præter
 casam, quod aiunt, sed ut à thesi ad hypothesim, quod præcipiunt
 Rhetores, facilius me recipiam. Quia enim id omninò torum

est in ardeliones, eosque qui multis, varijsque studijs eodẽ tem-
 pore animum applicant, quæramus an providi sint qui sic lege-
 runt. Primum quidem videmus esse natura comparatum, ut
 mo sit repertus hætenus ingenio adeo felici, naturæque bonita-
 te præstans, ut pluribus artibus addictus, multum promoveret.
 Rei enim vnus studium, facultas vna, & negocium aliqui se-
 rium, totum hominem requirit: quodque de cibis medici solent
 præscribere, itidem in ingenijs prudentes homines diligenter se
 se cauendum præcipiunt. adeo nullus est ita valenti stomacho,
 quin sibi permultum noceat, si multiplici & confusa, immode-
 rataque ciborum copia ventriculum saburrare malit, & corpus
 onustum reddere, quod ait Horatius, quam mediocribus & ne-
 cessarijs epulis valetudini consulere. Sic qui pluribus & varijs
 studijs vno eodemque tempore ingenium onerat, seipsum qui-
 dem ad tempus videtur reficere varietate rerum: sed interea ra-
 men non modò nihil inde lucri capit, sed memoriam obtundit,
 aciemque ingenij debilitat. Aliquis fortè mihi Catonem Por-
 tium obiecerit, quem summum hominem fuisse memorant hi-
 storix, nempe is summus Imperator, summus orator, summus
 que Iurisconsultus à quibusdam elogio magnifico celebratus. Si
 tamen conferatur cum quibusdam alijs vel Græcis, vel Romanis
 qui superiore aut inferiore seculo floruerunt, longè aliud iudic-
 tiudum erit: fuit enim M. Cato Aquilio Gallo multò inferius. In
 illius in iure peritia cum huius doctrina veniat in certamen.
 In oratorio munere ac facultate dicendi neque Lucium Ciceronem
 sum, Marcumue Antonium, neque Hortensium, aut Ciceronem
 nem superavit. Iam verò in disciplina belli non est cum C. Cato-
 sare comparandus, aut alijs certè multis, quos Resp. Romana
 olim laudatissimos aluit. Idem iudicium de cæteris. Romanis
 Plato relictis artibus leuionibus, se totum philosophix conser-
 crauit: & Demosthenes cum se gloriæ daret, relictæ philosophix
 in qua non parum profecerat, eloquentiam est amplectens. Et
 quidem viri illi magni in id videntur incubuisse, ut vnam illi-
 phinam sibi ornandam & excolendam proponerent, ad eamque
 vnam suum omne studium reuocarent. Ita qui excellere alijs &
 antestare, aut aliqua in laude esse volet, procul abesse debet ab
 illo *πολυμάχια* immoderato studio, quæ *ἀπερδία* sapientiam
 ro inducit. Statuo itaque cum Seneca: Certis ingenijs immo-
 ri & innutiri oportere: nusquam esse qui vbique est. In per-
 grinatione agentibus hoc euenire, ut multa hospitia

Nullas amicitias : idem accidat est necesse ijs qui nullius ingenio familiariter se applicant, sed omnia cursim & properanter transmittunt. Nihil æquè sanitatem impedit, quàm remediorum crebra mutatio. Non conualescit planta quæ sæpius transfertur, &c. Sed iam satis lusimus. Veniamus ad argumentū Emblematis. Susceptum est in ardeliones, vanosque ostentatores, quo hominum genere nullum aliud impudentius aut inutilius; quandoquidem se omnia tenere, & ad vnguem nosse profiteantur, cum tamen reuera in ijs præter iactantiam & importunam loquacitatem inuenias nihil. Sed lubet paucis in eiusmodi Thrasothes inuehere, quòd omnia sibi tam temerè vendicent, tam nulla fronte arrogant, vt si cum alijs (quod fit sæpiusculè) rixantur,

Ardelionum stultitia taxatur.

Tot pariter pelues, tot tintinnabula credas

Pulsari.

Quam enim ex omnibus artem aut disciplinam adduxeris in medium, cuius se imperitos non negent? Quid tam reconditum & obscurum in rerum arcanis esse potest, quod illi sua industria, & miraque ingenij solertia non sint exactè complexi? Tanta est hominum tam malè feriatorum impudentia, tamque insolens proteruita, vt cum oculos, quod aiunt, cornicum ausi sint confingere, nemini debeat esse mirum, si de rebus, quas minimè competas habent, contra omnium sententias & iudicia pronuntias eos suam opinionem elato supercilio tueri accuratius, sic vt periculum sit, si coneris eos de causa deicere, ne sua effectuant audacius, & plus quàm par est, iniquius. Tum enim irata licentia in te impotentius sæuiant quàm velles, acius inuentiones inuidiosè traducant apud imperitum vulgus, tibi omnem respondendi libertatem eximant. Si verò sit quæstio de libris quæ ad humanitatem pertinet, quas vel primoribus tantum labris degustarint, aut tibi tacendum, aut si penitus auscultare nolis, colloquendum est rariùs, eoque pacto vt non vsipiam te quicquam refellere posse videre. Si quid de Iurisprudentiâ forte dicendum sit, tum bellè suo more exeurrent. Nunquam, aut, Farragines sunt glossæ intollerabiles, aut, Inter se mirabiliter pugnant, aut aliquid aliud eiusmodi. Si de arte medica sermo est, Numquam tam concinnè, tamque optinè (si modò fidem illis habens) Galenus aut Hippocrates.

Excursus in ardeliones.

Si de astrorum scientia, quid? Hoc lippis & tonforibus esse notissimum contendent, nempe vt diligenti hac & bene provida curatione propriam inscitiam tegant. At si ad Theologiae reconditis arcanis deueniendum sit, aperient statim, quid iuris habeant in iis excutiendis: solertes se esse fingent, sudabunt nitendo, neque tamen hilum proficient, & abundè saragent, nihil agent tamen. Nec est quod Philosophiam commemorem. Illi enim nihil nesciunt, qui tam serio per omnem disciplinarum circuitulum peruolitarunt, vt suo iudicio vel ipse Plato excutiat, Aristoteles ineptiat, Cicero garrat, Aquinas deliret, & Peripatetici omnes miserabiliter errent. Adeò sunt in omni disciplinam genere exercitatissimi, vt, contra Socratis institutù & mentem tantùm sciant, quòd omnia sciant: quin potius hoc tantùm nesciant, quòd omnia ignorent. At si tam multa sciât, mirum est quòd se nesciant. Si enim vel quadã ex parte scirent quid illud sit *γνώσι σαυτὸν*, iam pridè perspexissent sapientiae aditum cuiusmodi uium & parentè esse nõ posse, nisi cum aliquid se ignorare nouerit: aut si quid sciat, non oportere eo fastu intumescere, vt nulli aliò scire meliùs posse & absolutiùs audeat existimare. Sed missos sciamus eiusmodi *πολοπέδαγμους*, veniamusque ad carminis explicationem. Vereor enim ne vehementiùs in rei literariae arduas inueham, & specialiùs id conferre videar in Sophistis quosdam iactabundos, nihilque non tentantes: quod quidem tamen in genere video intelligi de iis posse, qui suam operam & studium collocant in variis & multiplicibus vno eodemque tempore tentatis negotiis, quæ certè aggredi possunt illi satis auster & anxie, perficere verò constanter minimè possunt. In veteri quadam fabula inductus erat seruus quidam fatuus, & nihil non saragens, qui asteriæ vel ardeolæ stellatæ figuram repræsentaret, vt mores & conatus ardelionum exprimeret. Hi quoque sunt, satis mouent sese: nihil tamen promouent, nihilque apud falconis, qui sit tantùm ceuentis in aère motus. Talem delectat in Artalum Martial. 1. & 2. lib. & Afrum 4. Talis est apud Terentium in Eunuch. Thraso, vt etiam Suffenus apud Catullum. Huic refer adagium, Callippides.

Ardea.

Ardeolam stellatam.] Plin. lib. 10. cap. 60. tria facit Ardeolarum genera, quæ sunt Leucon, ab albedine; Asterias, ab alborum fulgore per similitudinem dicta; & Pellos, quia non ita in altum volat. *πέλαος* enim propè sonat.

Fabula prisca.] Locum hunc, seu Emblematis ontem. *Ardeolarum* *ab alborum* *non ita in* *altum*

lim repetere ex loco Aristotelis, qui est lib. 9. cap. 18. De historia animal. ubi meminit huius priscae seu veteris fabulae. Ea auis & Pausaniae ὄρνις, id est pigra & ignava nominatur. *Ceuere.*] alas agitet, & volare contendat. Ceuere proprie clu-
ces mouere, verbum obscenum. Persius Satyra 1.

— an, Romule, ceues?

Iuuenalis 2.

Ante cecentem, Sexte, verebori & 9.

Computat & ceuet, ponatur calculus.

Fides sit penes historicos.] Eiusmodi est illud Sallustij de Iugurthino: Ceterum fides eius rei penes auctores erit.

V 3

Anartia.

Auaritia.

EMBLEMA LXXXIIII.

*HEU miser in medijs sitiens stat Tantalus vndis
Et poma esuriens proxima habere nequit.*

Nomine mutato de te id dicetur auare,

Qui, quasi non habeas, non frueris quod habes.

Est auari hominis *εικων*, sumpta ex Petronio Arbitro & Horatio, verbis quibusdam tantum mutatis. Ille enim ita loquitur Satyrico:

Nec bibit inter aquas, nec poma fugacia carpit

Tantalus infelix, quem sua vota premunt.

Diuitis haec magni facies erit, omnia late

Qui tenet, & sicco concoquit ore famem.

Hic verò i. Sermon. Satyra 1.

*Emblema
sistypus
ex Petronio
Arbitro &
Horatio.*

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides? mutato nomine de te
 Fabula narratur. congestis undique saccis
 Indormis inhians, & tamquam parcere sacris
 Cogere, &c.

Et Cornelius Gallus:

Quid mihi diuitia, quarum si dempseris usum,
 Quamuis largus opum semper egenus ero.
 Imò etiam pœna est partis incumbere rebus;
 Quas cum possideas, est violare nefas.
 Non aliter sitiens vicinas Tantalus undas
 Captat, & appositis abstinet ora cibis.

Sic enim auari hac in vita luos iam manes patiuntur, quibus quid mali opes nisi ut viuant diu? Macrob. Saturn. 1. Illos, inquit, epulis ante ora positis excruciani fame, & inedia tabescere, significat eos quos magis magisque acquirendi desiderium cogit, præsentem copiam non videre, & in affluentia inopes, egestatis mala in vbertate patiuntur, nescientes parca respicere, dum egent habendis. *χρημάτων δ' ὀρεξίης, ἢ μὴ ὀρεξίτης κόρου, πινύς ἐχάτης πολ- λῶν χαλεπωτέρον, μέζονος ᾧ ὀρεξίης μεζόνος ἐνδείας ποιεῖται,* aiebat Bion: id est, Cupiditas habendarum opum, nisi aliqua satietate cohibeatur, extrema pauperie longè deterior est: maiores enim cupiditates egestatem quoque maiorem arcessunt. Proinde si quem diuitè efficere voles, (dicebat Epicurus) *μὴ χρημάτων πλεονεξία, τῆς δ' ἐπιθυμίας ἀπαίρησις,* non est quòd opes augeas, sed tollas cupiditatem. Dissentiunt inter se Poëta de causa pœnarum Tantalii. Alij enim ad inferos relegatum esse volunt, eiusque capiti saxum impendere, cuius casum semper extimescat: eaque pœna excruciani, quòd Deorum liberalitate sit vsus intemperantius, cum eorum conuiujs interesset: vel quòd linguam habuerit incontinètem: vel quòd Pelopem filium membratim dissectum coctumque coctui Deorum comedendū apposuerit, unde in inferis perpetua fame siti que torquetur, vel etià in medijs epulis & aquis famelicus & siti enectus cogatur languescere. Reseram huc Maximi Tyrij Platonicæ verba ex oratione 25. Quid, obsecro, continua hominū cupiditate egentius? Vbi enim semel animus suprâ quàm necessarius exigit vsus, voluptatibus indulserit, priorè cōtinuò fastidit, nouarū cupiditate detinetur. Et hoc est quòd Tantalii significat enigma, continuâ videlicet voluptuantij sitim, ut cum oblectationum interdum latices affluent, recedant interdū, propterea cupiditatum refluxus excitetur; quibus

Auari
conditio.

Max. Ty-
rij locus.

tamen cupiditatibus infestissimus dolor, metus ac perturbatio
 permixta sunt. Nam quidnam homines timere peius solet, quam
 ne praesens voluptas elabatur? Graeca si quis malit, haec sunt: *ἄνεϊ πείσεσθαι ἀνδρὸς ἐπιθυμῶντι* & *διωκῶς*; ἐπὶ δ' ἀνὴρ *ἄπειρα ψυ-*
χὴ γέννηται ἠδονῶν ὑπερ πλὴν αὐτῆς χρεῖαν, κόρος αὐτῶν ἀεστῆσιν ἔσθαι
καὶ ἑτέραν ἐρεῖ: καὶ τὸ Ἔ Ταντάλα ἀνίγμω, τῆς ἢ ἄρα, δὶ ψα διωκῶν
ἀνδρὸς φιληθῶν, καὶ ἠδονῆς νάμαζα ἀεσιόντω καὶ ἀπιόντω αὐδῆ, καὶ
καλλιρροία ἐπιθυμῶν, καὶ λυπαὶ πικρὰι ταύταις ἀνακεκρυμέναι, καὶ
ἔρα χαί, καὶ φόβοι: φοβερὸν μὲν γὰρ παρῶσαι ἠδονὴν μὴ ἀπειλῆ. Cl-
 tophon apud Achillem Statium scriptorem veterem, lib. 2. lo-
 quens de amore puerorum, quem Menelaus vehementer
 dixerat muliebri: Quo pacto, ait, vehementior? An quia simul
 atque apparuit, euanescit, nec amanti sui perfruendi potestatem
 facit? sed Tantali poculo similis videtur? Sæpè enim etiam iuter
 bibendum auolat, amansque nihil, quod hauriat, amplius inue-
 niens, abire cogitur, atque etiam id, quod iam haustum est, prius
 eripitur, quam qui bibit, exaturetur, &c. Apud eundem Achillem
 eleganter detorquet fabulam Tantali Mellite alloquens Clito-
 phontem, cuius Venerem prouocare non poterat: Quamdiu,
 ait, eorum qui in aliquo sacrario cubant, morem imitabimur
 Largam tu quidem aquæ mihi copiam offers: verum ne hau-
 riam, veras. Tantone tempore, ut propter fluuium sedeam, &
 rimque explere non possim? Næ ego Tantali mensæ haud distri-
 milem torum sortita sum, &c. Lege adag. Tantali pœnx: & Tan-
 tali talenta, Lucian. in Dialogis mortuorum, Horat. 1. Epist. ad
 Iulium Florum, & Ciceron. vltimum paradoxum.

Achilles
 Statius.

Tantalus
 unde di-
 tus.

misfer.] Tantalus, quasi *ἑλάντερος*, id est, infelicissimus, Phlegon
 in Cratylo. Apul. lib. de Deo Socratis: solus Tantali vice in suis
 diuitijs inops, egens, pauper, non quidem fluentum vltimum su-
 gitium captat, & fallacis vndæ sitim, &c.

Qui quasi] Vulgarissimum illud, Tam deest avaro quod ha-
 bet, quam quod non habet. Marsupiorum ministrum. 1. *ἄνθρωπος*
τῶν ἑλασγίων, avarum hominē vocat Eunapius Sardianus, talis
 describitur in Aulularia Plauti Euclio, miserimus senex, amir-
 tendi metu sese perpetuò excrucians. Contrà laudatur à Theo-
 crito Ptolemæus Philadelphus, qui domi suæ non occultaret o-
 pes inutiles, ut formicæ solent, quæ aurum penitus egestum in
 antris asservare memorantur, ut Solinus & alij quidam tradunt.
 Huc Horatian. *Magnas inter opes inops*, 3. Carm. 16.

In avar

In auaros.

EMBLEMA LXXXV.

SEPTITIVS populos inter ditissimus omnes,
 Arua senex nullus quo magis ampla tenet;
 Defraudans geniūq₃ suū, mensasq₃ paratas,
 Nil præter betas duraq₃ rapa vorat.
 Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
 Anne asino? sic est: instar hic eius habet.
 Namque asinus dorso pretiosa obsonia gestat,
 Seq₃ rubo aut dura carice pauper alit.

Plutarchus libello περί εὐθυμίας, meminit negotiatoris cuiusdam Chij, qui omnium maximè auarus, tamen sibi acidum, vappamque conquirebat. Et fortasse is fuit, à quo cum profugisset feruus, rogatus quamobrè se ab heri dominio fugitiuus excussisset: Quia, inquit, cum præsto bona sunt, mala tamen conquiret; quippe qui vinum generosum vendat, tantumque succidit & vitiatò vititur. Itaque rectè genus id hominum comparatur asino, qui tergo gestet epulas opiparas, obsoniaque deliciarissima, & tamen carduis victitet. Plerique enim sunt auidi & auidiores, tamque sui parum memores, ut solo pane mucido, vappa, & larido subrancido se expleant, quamquã opimis possessionibus abundant. In quo sanè ut genium insigniter deficiat, sic & partis ad vsum humanum concessis miserabiliter abestur. Verba huc apponam Plutarchi: ὡσπερ αἱ σικκοὶ τὸ χρῆμα τῆς περὶ τοῦ χιῶ ἐπιλείπει, οὕτως τὰ κάκιστα τῶν ἰθὺν συνάγεις ἐπιλείπει ἂν ἡ τοῦ χιῶ ἐπιλείπει, ὅς πολὺν καὶ χρῆσιν εἶναι ἰσχυρὰ πωρῶσθαι, ἑαυτῷ πρὸς τὸν ἄριστον ὄξιν ἕλξει Δαρζυόμην, καὶ τῆς δὲ περὶ ἐρωτηθεὶς ὑφ' ἐτέρου τί ποιεῖτε τοῖς διασπῆταις καὶ ἀρῶσιν (ἐφη) περιόντων, κακὸν ζητῶνται, καὶ γὰρ οἱ πολλοὶ τὰ χρῆμα καὶ πόσιμα τῶν ἰθὺν ὑπερβαίνοντες, ἐπὶ τὰ δυσχερῆ καὶ μόλις χυσι. Referam Latinè, ut potero: Ut cucurbitulae pessimum carne sanguinem eliciunt; sic tu quæque pessima in teipsum vappas, nihilo melior illo mercatore Chio, qui cum magnam vinum generosi copiam venderet aliis, sibi vappam & acidum vinum uabat. Eius itaque famulus rogatus, cur ab hero fugisset: Quia, inquit, cum ei bona adsint, malum tamen conquiret. Et longè multi similes suavia poculenta transmittunt, & ad molestia vappaque quasi accurrunt. Idem περί φιλοπλουτίας: ὡσπερ ἡ βαλανεὶα, ἕλκει καὶ φρύζαντα καταισχύζαν, αἰεὶ καὶ τὴν αἰσχυρὰν ἀπὸ πλάμης, λουτρῶ δὲ μὴ μετέχων, μηδ' ἐαλειῶν, καὶ τῆς ἐπιλείπει. Nihil capiens inde commodi, veluti balnearius alinus, qui ligna & sarmenta defert, semper fumo plenus ac uillis, nunquam autem balnei particeps, neque teporis, neque mundicie. Simile est illud ex secundo Epigrammatôn:

πολλὰς μορῶδας ψυφίζει ἀρτιμίδωρ,
καὶ μηδὲν δαπτῶν ζῆβιον ἡμίονον.
πολλὰς αἰ χυσι τὴν μαλφῆα φόρτιν ἔχουσα,
περὶ τὸν ἑρῶτα χόρτον ἴδουσι μόνου.
hoc est,

Vivens ut muli, dum sumptus praecaut omnes,

Avaritia
suis com-
parata.

Locus Plu-
tarchi.

Supputat innumeras Artemidorus opes.

Aurum sæpe gerunt ingentia pondera dorso

Muli, sed siccum non nisi gramen edunt.

Ex M. Tullio citari hoc memini: ferebat hanc quoque ini-
quitate Septius, & imbre frumenta in area corrumpi patie-
bantur.

Talis Opimius apud Horatium 2. Satyrarum 3.

Pauper Opimius argenti positi intus & auri,

Qui Valentanum festis potare diebus

Campana solitus trulla, vappamq; profestis,

Quondam lethargo grandi est oppressus, &c.

Defraudans geniumq; suum.] Defraudare genium, est naturæ Defra-
denegare quod appetit: cui opponitur, Indulgere genio, & ani- dare ge-
mo obsequi. Plaut. in Aulul. num.

Perditissimus ego sum omnium in terra;

Nam quid mihi opus vita est, qui tantum auri

Perdidi, quod custodini sedulo? egomet me fraudavi,

Animumq; meum, geniumq; meum, &c.

Ex Terentius Phormione:

— S uum defraudans genium.

betas duraq; rapa.] Synecdoche, pro quibuslibet abiectis edu-
lis; in quo notanda sordities auarorum.

inopem quem copia reddidit?] Antitheta. Ouidium imitatur 3.
Metamorph.

Quod cupio, merum est, inopem me copia fecit.

S ees rubo, aut, &c.] Alludit ad illud: Ahnus stramina ma-
nule quam aurum. Id genus homines à Grecis nominati *κροδο-
φάγοι*, & cumini sectores ab Aristotele, *κροδοφάγοι*, 4. Moral.
Micomach.

In auli.

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVI.

VANA Palatinos, quos educat aula, clientes
Dicitur auratis neētere compedibus.

*Aurea
compedes
aulicorū.*

Allusio est ad Diogenis apophthegma: dicebat enim Aristip-
pum (Philosophum aulicum) aureis teneri compedibus, ut
posset exire; quòd splendidiore Principum vita captus, Philoso-
phicam vitam mentiretur. In quo sensu etiam Seneca dixit, Stul-
tum esse compedes suas, quamquam aureas, adamare. Id tamen
quàm studiosè faciant aulici, nemo est quin videat. Non enim
animaduertūt quantū voluptatis & oblectamenti suppeditet vi-
uere λιτῶς μὲν, ἀλλ' ἐν ἐλδοφείῃ, nec aliis gnathonū more, aut pa-
rasitorum nescio cuius rei gratia, manum deosculari, ridenti ar-
ridere, & sædè palpando quamlibet personam induere. In quibus

bus factitandis quid (obsecro) fidei aut bonæ mentis, quæ honestatio esse potest, cum simulationis & perfidiæ sentinam incohaustam in animo præsentem vbique circumferant? Ea de re copiosius Lucianus, eo scilicet Commætario quod scripsit De iis qui conducti mercede in diuitum familiis viuunt. Apud Plutarchum Theophrastus exprobrat Aristoteli, quod relicta Academia mallex in Philippi aula versari, quod & antè fuerat à Diogene reprehensum, Aristotelem cænare quando Philippo Diogenem adhi Diogeni placeret. Quátum autem pertinet ad nostri distinctionem, videtur respicere ad M. Catonis lepidam sententiam. Dicebat enim fures priuatorum furtorum in neruo & cõpedibus æratem agere, publicos in auro & purpura visendos. Regula Gellius lib. 11. cap. 18. Huc Auræ compedes: & Leo chordeula vinctus.

In sordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

QVÆ rostro, clystere velut, sibi proluit aluum
 Ibis, Niliacis cognita littoribus,
 Transit opprobrij in nomen: quo Publius hostem
 Naso suum appellat, Battiadesq; suum.

Homines
 impuri &
 sordidi.

Id dicitur in putidos & sorditie quadam insignes, ut qui turpia, & quæ alioqui silentij fidem requirunt, eructant nec cogitantur, & quæ natura prouida voluit esse tecta, detegunt et gantque: sicque interdum loquuntur, ut quod vulgo dicitur, pedicem ex ore faciant. Hos itaque non ab re Ibides dicitur est, sordidos & ineptulos: indignos, inquam, qui in hominum albo numerentur, perspecto auis ingenio. Hæc enim rostro

citare se per eam purgat partem, id est, aluum qua reddi ciborum onera maximè est salubre: itaque clysteris vsus primùm dicitur ostendisse. Plinius lib. 8. cap. 27. & Aristot. 9. De natur. aobrectatores hoc nomine insignes esse voluerunt, ut mox subiiciam. *Κλύζω* idem est quod abluo: vnde clyster nomen habet.

quo *Publius hostem Naso, &c.*] Callimachus Poëta Cyrenæus, Batti filius (hinc Battades dictus) discipulus Hermocratis Iapuli Grammatici, Apollonium Rhodium, qui se ingratum discipulum præbuerat, diris imprecationibus deuouit, eumque percontemptum Ibim nominauit, quasi auem Aegyptiam & Alexandrinam, siue quòd Alexandrinus esset, quamuis Rhodius diceretur, siue quòd spurcissimus & impudentissimus. Sic etiam

Quidius Callimachum imitatus, aduersarium quendam suum Ibim appellauit, quòd virum Romanum mentiretur: vel quòd exulantis Ouidij vxorem turpi amore tactus sollicitarit: multatque ad Augustum deferret, quo diutiùs in exilio Poëta detineretur. Itaque doctum emisit Poëtionem in Ibim Naso, in quo non expressit maledici nomen, siue quòd inultus maledicat, & procarpetur, & ita verbis proscindere lege prohibitum esset. Ouidius eodem opusculo in Ibim:

Nunc quo Battades inimicum deuouet Ibim:

Hoc ego deuoueo teq̄, tuosq̄ modo.

De Ibide, lege quæ scribit Plutarchus, Comment. Vtrum plus rationis insit in terrestribus animantibus quàm aquatilibus.

Strabo 17. lib. *ἡμετέρας δ' ἐν ἰβίσι πελαργώδης μὲν κατὰ χῆμας καὶ μέγας διττὴ δ' ἐπὶ χροίαι, ἢ μὲν πελαργώδης, ἢ δ' ὄλη μίλαινα, μὲν δ' ἀντὶ τῶν ἀπίστων τριόδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.* Suidas meminit huius poematis, *ἰβίσι, inquit, ἐστὶ ποίημα ἐπιτηδεύοντων εἰς ἀσάφειαν καὶ λαιδερίας εἰς ἰβίσι γρόμρον ἐχθρὸν τοῦ Καλλιμάχου. καὶ δ' οὗτ' ἀποκρίσει ὁ γράψας τὰ ἀεζυαύτητα.* At Apollonius non tam docti suo, quàm patriæ ingratus, meritò nomen id sortitus est, præcipuè cum per ignominiam vocabulum spurcissimæ voluntatis, qua refertissima patria fuit quam tum auersabatur, ferre coactus esset.

Callimachus.

Ouid. in Ilim.

In

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

ANGVILLAS quisquis captat, si limpida uentat
 Flumina, si illimes ausit adire lacus,
 Cassus erit, ludetq; operam: multum excitet ergo
 Si creta, & vitreas palmula turbet aquas;
 Dives erit: Sic ijs res publica turbida lucro est,
 Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

ID videtur sumptum ex apologo quodam Aesopico, de piscatore aquam verberante, ut fugientes pisces incaute in retia prolaberentur. Quam aquarum turbationem cum culpa quis, statim huic piscator: At nisi, ait, sic moueatur unda, non capiuntur esurientem est necesse. Quod sanè aperte designat,

ὡς ἂν ἀμύγῳ τότε μάλιστα ἐγυάζονται, ἄπαν τὰς πατρίδας εἰς εὐ-
 ἠερίαν: eos nempe qui Rerumpubl. clauum tenent, tum
 vel maximè quæstum facere, cum patria, sua opera, laborat se-
 ditione. Proinde vulgato Adagio ij dicuntur anguillas captare,
 qui priuati quæstus gratia tumultus concitât, cum videant pub-
 lico & ciuili statu nihil se posse corradere. Itaque non mirum, si
 seditiones enatas esse gaudeant, vel etiam excitent, quò publi-
 cum ciuitatis malum in suum vertant commodum. Prouerbij v-

Anguillas
 qui dicun-
 tur capta-
 re.

ὅπου γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλας μετέωροι εἰσπορεύσιν,
 ἄπαν μὲν ἢ λίμνη κατὰ τὴν λαμβάνουσιν ἔδει-
 ἶν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὰν ἐὸρ' ἔσοργον πρῶτον
 ἀφῆσσι, καὶ σὺ λαμβάνουσιν, ἢ τὴν πόλιν παραίτησιν.
 Fecisti, vt is qui captat anguillas, facit;
 Quiet a cum sunt stagna, venatur nihil:
 Sed coenium vbi omne illac & hac subuerterit,
 Captura magna est: tu quoque vbi perturbaueris
 Hanc ciuitatem, & inde plurimum capis.

Hanc artem (heu nimium) callent quidam Principes ἀμύβρογι,
 qui tyrannico consilio in ciuitatibus dissidia serunt, quò licen-
 tius mulctent miseram plebeculam. Notissimum est quod ia-
 ctant magni illi latrones à laqueo immunes, nihil esse vtilius
 & opportunius, quàm in aqua turbida piscari. Sic vivitur: ea est
 morum deprauatio atque hominum peruersitas, vt qui ipsi sæ-
 penumerò legum sacra tractant, aut certè quibus vt custodibus
 asseruanda & rutanda conceduntur, ipsimet legum solutis &
 perfractis repagulis victitent. Memini quæ aliquando Marius
 apertè libereque fassus est. Bello enim contra Cimbros gesto,
 cum mille Camertes ciuitate donasset, idque quibusdam repre-
 henderetur, vt à legibus patriis alienum; statim ait se inter ar-
 nime posse. Lege prouerb. Anguillas captare, & Pierij Hiero-
 glyph. lib. 29.

Principi
 quorundam
 rapina.

Cassus erit, ludetq; operam.] id est, spe excidet, frustrâ se labo-
 rasse lentier. Prouerbiales metaphora.

palmula.] remi extrema pars, sic dicta eò quòd protensa est in
 modum palmæ. Virg. 5. Aencid.

Littus ara, & lenas stringat sine palmula cautes.
 Vitreæ aquas.] Per similitudinem vitreæ dicuntur aquæ, cum
 sunt quietæ, nec turbatæ. Statius 5. Siluarû; — vitreasq; natatu
 plaudit aquas. —

Palmulo
 Aquæ
 vitreæ.

*sic iis res publica, &c.] Similitudo erat, cuius hinc est *ἀνδραγαθία* pace.] pacis tempore.*

*Lex cur
primis
lata.*

*arctati legibus.] Elegans metaphora à vinculis aut compedi-
bus, quibus illigati fontes retinentur. Lex, teste Cicerone, vitu-
culum est ciuitatis, libertatis fundamentum, fons æquitatis, &c.
Nec sanè aliunde magis florent Respublicæ quàm cum legum
viget auctoritas: quæ institutæ sunt præcipuè, vt earum metu
humana coërceatur audacia, tutaque sit inter improbos innocen-
tia, tradit Isidorus auctor nō omninò malus. Huc pertinet quod
alicubi dictum est à Demosthene: *ὅθεν ὁ φιλος πόλιως, ἡπὸς μὲν τῶν
ἐξ ἰσῆς τὰς ἀδικήσεις ἔχῃ.**

Legis virtus est imperare, vetare, permittere, punire, ait Mo-
destinus. Seneca 95. epist. appellat leges minis mixta præcepta
constituuntur itaque leges pœna; infirma enim lex est quæ nec
uos non habet aduersus facinorosos, inquit Demosth. ergo pu-
nic lex ea etiam interdicto quæ non sponte admittuntur flagi-
tia, sed culpa aliqua atque ignorantia: vt lex Aquilia culpam in
damno dato vel leuissimam, l. 31. Si putator, l. 44. ad l. Aquil.
D. Sed ad rem: leges constringunt improbos, aliosque in officio
continent Repub. quicta, nulloque tentata tumultu. Sic M.
Tull. pro Sextio: Illum tot iam funeribus Reipubl. exultantem
æ tripudiantem, legum, si posset, laqueis constringeret. Rebus
enim perturbatis scelerati homines sibi pollicentur impunitatem
qua nulla maior ad peccandum illecebra. Proinde apud Sueton-
ium, Iulius Cæsar dicitabat ijs quos grauior criminum
inopiæ luxuriæ ut vis vrgeret, bello ciuili opus esse.

In auaros, vel quibus melior conditio ab
extraneis offertur.

EMBLEMA LXXXIX.

DELPHINI insidens vada carula sulcat Arion,
Hocq; aures mulcet, frenat & ora sono.
Quam sit auari hominis, non tam mens dira ferarū est:
Quiq; viris rapimur, piscibus eripimur.

Extulit è Græco Βιάνος & hexasticho, quod est i. Epigram. *Fons Emblem.*

Ἰσὶς αὐτῶν τῶν ἀνάλοισι τυροσκόιδ' ἔγγυδι δ' ἰννε
φορμικτῶν ἀκάρτε θῆκαν ἕπερ ἐβύδιον,
ἄντιγα μιν κισσῶν λεγυνηχέι δέξατο δελφίτ
σύνδογισι, ἐκ δὲ βυδῆ νάχαδ' ἰλιοςκόιδ'.

μέχρις ἰπῶ' ἰδὲ μὲν ἔκλεισε κρηίνθιον ἢ ἴαθ' ἄλκωσας,
 ἰχθῦς ἀνδρῶπων εἶχε δικαιοτέρες.

Sic reddidimus:

Præcipitem ἐναυί citharædum aliquando latrones
 In vastum pelagi fortè dedere fretum.
 Protinus in mediis delphin apparuit undis
 Illicio gratæ dulcisona ἄγ' chelys:
 S' efforem ἄγ' Isthmum deuenit ad usq; Corinthi,
 Fluctibus ἔν' mediis reddidit incolumem.
 Hinc patet indomito meliores aequore nasci
 Pisces, quàm tellus gignat alumna viros.

Arionis
 citharædis
 à Delphi-
 no seruati
 historia.

Historiam, seu (si mauis) fabulam copiosè tractauit Herodotus lib. 1. & post eum Gellius cap. ultimo lib. 16. retulit & Ovidius 2. Fastor. ea est de Arione citharædo, qui arte sua pecunia partis cùm patriam repeteret Corinthum, in piratas incidit, qui nummorum causa consiliū ceperunt de eo interficiendo, quos ubi animaduertisset, impetrata ab eis venia fidibus cecidit, eam statim è prora sese in profundum deiecit: quem subito à delphinis exceptum, & dorso Corinthum vsque vectum aiunt. Alludit ad hanc historiam Propertius, elegia 2. ad Cynthiam, de famula naufragij:

Sed tibi subsidio delphinum currere vidi,
 Qui puto Arioniam vexerat antè ratem.

Auaritia
 quasi tā
 perniciosa.

Enalum etiam adolescentem in mari à Delphinis seruatum, eodem penè quo Arionam modo, retulit in Symposio septem sapientum Plutarch. Itidem narratur de Telemacho puerulo, qui cùm fortè in mare decidisset, excipiētib; Dolphinis, ab imminente retrahentibus, euasit. Ait idem Plutarch. ad finem disputacionis, qua inquit, An sit aliquid in brutis rationis. Id autem est, quod & non iniuria flectitur in crudelem & insatiabilem hominum auaritiam, qui in vitam aliorum non verentur conspirare, quo bonis eorum & opibus potiri quoquo modo queant. Hinc etiam admonemur, mitiores esse feras in hominē quàm ipse homo, si hominē sit. Quid verò scelestius aut deterius ea cupiditate habendi, quæ non modò sui facit immemorē, sed etiam sibi exitialem? Eam itaque rectè Menander appellat μέγιστον αἰσῆος ποίον κακόν; Euripides verissimè,

ἕστι γδ' ἐπὶ τὸ πλεόν ἔχειν πέφυκ' αἰθήρ.
 ἔδ' ἐν φρονέϊ δίκαιον. ἔδ' ἐ βέλτερον,
 φίλοις τ' ἄμικτ' ἐστὶ καὶ πάσῃ πόλῃ.

& Bion Sophista optimè τὴν φιλαργυρίαν μεγέπολιον πένοντα

non censuit. Cur autem summum malum à quibusdam dicatur
avaritia, in promptu ratio est, quòd ea vix vnquam sola esse
queat: quippè cum perpetuas habeat sibi comites rapinam, per
iurium, mendacium, prodicionem, atque etiam parricidium,
quod exemplis longè multis perspicuum esse potest: sed vnum
ad rem præsentem satis erit, quod ex Aristotele protulit Aristo-
tymus: Socios octo latrones de spoliis inter se concertasse, ex
quibus quatuor sunt interfecti: deinde quatuor alios rursus eo
nomine dimicasse: vnde factum vt duo tantum fuerint superstites,
qui etiam cum rixandi finem non facerent, vna ex omnibus ad
extremum incolumis euasit. Sed quid reliqui tandem futurum,
si etiam dextra in sinistram armetur? Hæc ille. Cicero pro Quin-
tio: Nullum est officium tam sanctum atque solemne, quod nõ
avaritia comminuere atque violare soleat. Et quidẽ statim om-
nis iustitia negligitur, & aliena per iniuriam occupantur, cum
peccus avaritia, miseroq̃e cupidine feruet, ait Horatius.

vada carula.] mare caruleum.
sulcat.] *μισπηφορὰ* ab aratoribus, pro eo quod est, secat, pro-
fundit, transgreditur.
frenas & ora sono.] Ab equis translatio in verbo, frenat, pro
eo quod est, retinet, sistit, regit.

viris rapimur, piscibus eripimur.] Id paulò antè carmen Græ-
cum expressit:

ἢ ῥα θάλασσα

ἰχθύς ἀνθρώπων εἶχε δικαιοτέρας.

Est & eiusdem argumenti 4. Ἀνθολογ. epigramma, cuius con-
clusio eadem cum Aleiati versu vltimo,

κτεινόμεθ' ἀνθρώποις, ἰχθύσι σωζόμεθα.

Cui conuenit Ouidianum illud ex 1. Trist. eleg. 4.
Cumq; minor Ioue sit tumidis qui regnat in undis,
Illum Neptuni, me Iouis ira premit.

Gula.

EMBLEMA XC.

CYRCVLIONE gruis tumida vir pingitur alius
 Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum.
 Talis forma fuit Dionysi, & talis Apici,
 Et gula quos celebres deliciofa facit.

Hæ eicône depinguntur lutrones & gulosi seu belluones
 quorum illi distribuit gruis collam, vt sibi dari possunt
 Philoxenus: his, vel (etiam si maus) vtrifque ventrem
 mē prominentem. Expressit autem ventris hæc gula que
 cipia, duarum auium maximè feracium, & gulæ deditarū
 gine. Larus enim edacissimus est, qui quòd totam escam
 uorer, locum fecit prouerbio, Larushians. Anicula est
 viftem quaritans aut lacubus, quæ Gaia Latinis dicitur.

Gulo or's
 imago.

Larus

Oeni effigies, de iis qui meretricibus donant,
quod in bonos vsus verti debeat,

EMBLEMA XCI.

IMPIGER haud cessat funem contexere sparto,
Humidaq; artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis vix torquet strenuus horis,
Protinus ignavi ventris asella vorat.
Femina iners animal, facili congesta marito
Lucra rapit, mundum prodigit inq; suum.

Character
Emble-
matis.

Id ex Pausaniae Phocicis tractum. enumeratis enim aliquot
statuis Deorum & Heroum Polygnoti manu depictis, Oeni
has vitam quendam sedere ait, inscriptionemq; indicare cum
Oeni

Ocnium, qui texat è iunco restim vel funem, sed astantem asellam totum quod ille laboriosè texuerit arrodentem. Gnauum & industrium hominem fuisse Ocni aiunt, qui uxorem sumptuosam & prodigā habuerit, quæ profundere cōsueuerat quicquid ille opere faciundo per summum laborem quæritasset, idque per ambages voluisse Polygnorum designare, Compertum est etiam Ionum vulgò proverbium esse, quoties hominem sine capientem commodi, Ocni funiculum torquet. Ita fermè Pausanias. Huius quidem effigie Plutarchus meminit libello *περί Σωκράτους*, & Plin. 35. cap. 11. inter opera, ni fallor, Socratis pictoris. Sic & Propertius 4. Elegiarum:

Ocni funiculum torquera.

*Dignior obliquo famem qui torqueat Ocno,
Aeternumq; tuam pascat asella famem.*
Retulit & commode 12. Hieroglyphicōn Pierius. lege cap. 81. Miscellan. Politiani.

Impiger.] diligens, industrius. Virgil. 1. Aeneid.
— ille impiger hausit

Spumantem pateram.
& Quid. 1. Metamorph.

— patrios adit impiger ortus.
Videtur tamen (quod obiter dixerim) adiectiuum hoc differre vel maximè à nomine Ocni, quod propriè ignauum, & qui faciat aliquid grauatè, significat. Dicitur enim *ὄκνος καὶ ὄκνητος*, & ipsa *ὄκνησις* dicitur *ὄκνος καὶ ὄκνησις*, sed & *ὄκνησις*, idem est, quod pigrescere. Hæc tamen dictio ad sensum potius attinet: ignauus enim est, nihilque agit, tamen si laboret, qui suas opes malè collocat, easque in vsus minimè necessarios erogat.

Nomen
Ocni.

Sparto.] genista. sic enim quidam interpretantur. Spartum vero genus est herbae apud Hispanos frequentissima.

Humidaq; artificis.] *περιφροσύνης* restis.
Femina iners animal.] Laborat totis diebus homuncio, speratur, ad ditescere; sed quicquid labore tam improbo partum enascitur, ad ornatum quendam suum transfert prodiga & insolens mulier. vnde vero verius à Iuvenale scriptum Satyr. 6.

*Prodigia non sentis pereuntem femina censum,
Ac velut exhausta rediuius pullulet arca
Numus, & è pleno semper tollatur aceruo:
Non unquam reputat quanti sua gaudia consistunt.*
quò pertinet adagium, Mulieris pedex, in Chiliad. Adag.

Mulier
prodiga.

*Mundus
muliebri.*

mundum.] Livi in oratione Catonis pro lege Oppia conseruanda: Munditia, ornatus, & cultus, hæc feminarum inuulgna sunt, his gaudent & gloriantur, hunc mundum muliebrem appellarunt maiores nostri. Nonius ex Lucilio:

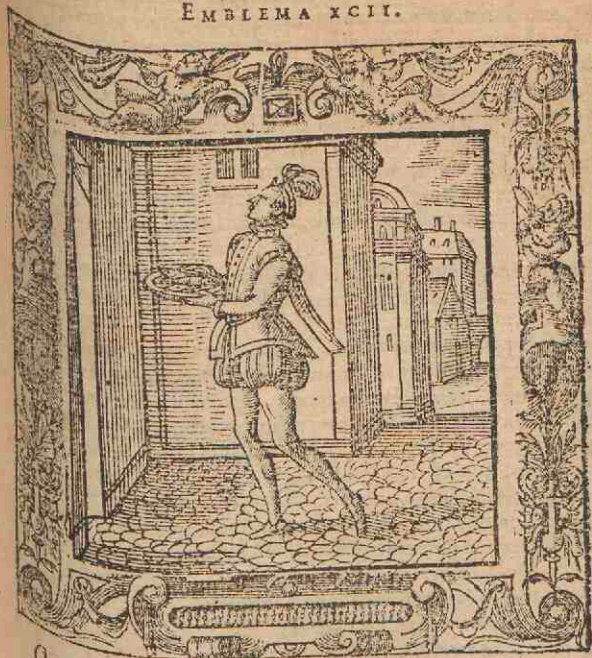
Legauit quidam uxori mundum omne penumq̃.

Vlpianus noster ait mundo muliebri contineri specula, vnguenta, vasa vnguentaria, & si qua dici similia possunt, diuulguitque muliebria ornamenta à mundo muliebri, ac si mulier possit esse munda, nec tamen ornata: vt solet in ijs contingere quæ se mundant lotæ in balneo, neque se ornant: & contra est aliqua ornata, nec tamen mundata. Sed hoc nimium subtiliter à Iuriconsulto; nam apud oratores, poëtas, aliosq̃ veros auctores, mundo muliebri non ea modo continentur quibus mulier fit mundior, sed etiam quibus ornatio. Val. Max. lib. 9. cap. De luxuria & libidine, memorabile refert exemplum de abrogata lege Oppia quæ lata fuerat olim bello Punico secundo coercendâ mulierû luxuriâ: sed eas tamen ait excusari mētis lubricitate, & grauiorum operum negata affectatione, quam ob rem omne studium ad curiosiorem sui cultum illis permittit. *prodigit.*] consumit, dissipat; verbum aptissimum ad prodigalitatem norandam.

In parasitos.

EMBLEMA XCII.

Q vos tibi donamus, fluuiales accipe caneros;

Munera conueniunt moribus ista tuis.

His oculi vigilēs, & forfice plurimus ordo

Chelarum armatus, maximaq; alius adest;

Sic tibi propensus stat pingui abdomine venter,

Pernicesq; pedes, spiculaq; apta pedi.

Cum vagus in trinitis, mensq; sedilibus erras,

Inq; alios mordax scommata salsa iacis.

Aparet hoc susceptum esse in mordacem quendam *regi*
philis sicut scurrā, cui symbolicē caneros fluuia-
 les

*Licentia
nimia pa-
vasiti.*

les dono dat, parasiticis moribus apprimè respondentes. Decorum itaque seruat in eo, quòd rationem habeat personæ cui hæc tribuat: intereaquæ graphicè depingat hominis importuni & obtrestantis effrenatam licentiam, qui ad quæstum & vêtrem opnia conferat sua studia, vt aliis, & plerumque etiam præsentibus obloquatur, in quos ei aculetur molesta & acria quædam dicta. Id autem genus hominum si quando iocandi fines transiliani, vt è salibus hilari fronte acceptis, & datis ad scommata mordacè se conferant, iam tum fastidio esse non ab re incipiunt: nec enim sapiunt qui iis omnia licere volunt, quandoquidem nihil magis lubricum sit & importunum conuicio, quod quasi melle lituæ animos ingreditur. Parasitum Luciani & Iuuenal. 3. & 4. Sarc. perlege.

oculi vigiles.] aperti: quod refert parasitorum vigilantiam in obseruandis aliorum mensis. Euolue Prouerb. ἀποτελοφῶντι in Chiliad.

Forfex.

Forfice plurimus ordo, &c.] ἀκνηροία ab exercitu. Perforant habent cancri fluuiales ad modum forficis. Forfex sutorum est instrumentum, quo pannum aptant, & in frustra commoda discipiant. Chelæ autem sunt cancrorum brachia, à Græco χηλαῖν quod etiam significat ungulam. Huc pertinet Pliniana descriptio cancrorum, quæ est lib. 9. cap. 31.

Abdomen.

fit pingui abdomine venter.] Abdomen, pinguedo est spinæ adhærens, in qua sunt renes: tamen à pube ad præcordia sursum versus abdomen peruenire Cornelius Celsus tradit lib. 4. Iuuenal.

— *venter adest abdomine tardus.*

Ansonius Eidyllio 9. cui Mosella nomen:

— *cui prodiga nutat*

Aluus, opimatoquæ fluens abdomine venter.

certè parasitus dicitur Eustathio γαστρίωνος, quòd abdomen in seruiat.

*Scurra
descriptio.*

Cum vagus.] Horat. i. Epistolar. bellè scurræ ita descripsit:

Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret;

Impransus, non qui ciuem dignosceret hoste:

Qualibet in quemuis opprobria fingere sauis:

Pernicies & tempestas, barathrumquæ macelli.

mensaq; sedilibus erras.] Hinc epitheta, τερπιζολειχός, quod

mensas illingat, & nidorem è cibus surgentem rabido ore carpant. Hinc θυρόπαιξ, aut θυρόπαιξ, quòd foribus alienis insidietur, nescit enim qui suenerit aliena viuere quadra. Prou. Sartaginū pernicies

scommata salsa.] Epitheti metaphora. De scommatum generibus Macrobius Saturnal. 7. cap. 5.

Paruas

Paruam culinam duobus ganeonibus non
sufficere.

EMBLEMA XCIII.

*In modicis nihil est quod quis lucretur: & unum
Arbustum geminos non alit erithacos.*

Aliud.

*In tenui spes nulla lucri est: vnoq; residunt
Arbusto gemina non bene ficedula.*

Dobus ganeonibus.] Ganeo, cui vitæ modus est culina, ut
Varro describit, quanquam à M. Tullio sumatur etiam
pro scortatore qui prostibula & mereticulas affectatur.

Non

*E rebus
minimis
parum lu-
ari.*

Non est multum lucri expectandū ex rebus minimis, in quibus quanquam multū laboris & operæ collocetur, tamē inde parum capitur. At in rerum maiorum administratione utilitas multo confurgit vberior, quam obrem vulgo variis effertur modis adagia, vt in tenui statu consorti non esse locum amemus; qualia sunt ista, Domus vna duos non alit canes, vnum arbutum duos erithacos: Vno ramo non bene sedem ficedulæ: & quod nostrates iocando efferunt, Nostra ianua sustinet duos mendicos. Falluntur itaque, qui è rebus minimis amplissimum expectant quæstum, præsertim si sit eodem dieo consors, vbi plerumque res absque inuidia transigi, ægrè, possit.

Erithac.

¶ vnum arbutum.] Prouerb. est Chiliad. Arbutū vnum non alit duos erithacos. Cedrenus πολυτροπονίαν detestās, hanc similitudinē vsurpauit: δύο, φησίν, ἐστὶ θανέως μία λόχη οὐ πέλει, μία χάρις εὐδοκῆς ἕσται ὑπὸ δύο κοσμοκρατῶν ἀρχηγῶν. Vt vnum arbutum duos erithacos non alit: sic vnum regnū feliciter administrari non potest. Erithacus avis edendæ solitaria, vt eodem in saltu non temerè nisi vna reperitur: quam Theodorus Gaza nunc Syluiam, nunc Rubeculam vocat: alteram quidem à sylvarum desertis, alteram à rubicunditate, quod ex Græco nomine intelligitur. huius meminit Plin. 10. c. 20.

In tenui spes, &c.] Distichon eiusdem argumenti cum superiori, mutatis tantum verbis. Alludit autem ad prouerbium tenuis spes. Vide Chiliad.

¶ vnaq; residunt arbuto.] Prouerbiū aliud idem cum superioribus. Ficedula à ficibus edendis nomen habet, cum vna vis potius vescatur. Martial. lib. 1.

Cum me ficus alat, cum pascar dulcibus visis,

Cur potius nomen non dedit vna mihi?

Lege Plin. lib. 10. cap. 29.

Captiuus ob gulam.

EMBLEMA XCIIII.

REGNATORQUE penus, mensaq; arrosor herilis
 Ostrea mus summis vidit hiulca labris.
 Queis teneram apponens barbam, falsa ossa momordit:
 Ast ea clauserunt tacta repente domum.
 Depreſsum & tetro tenuerunt carcere furem,
 Semet in obſcurum qui dederat tumultum.

Id videtur proprie in eos esse tortum, qui lautioris victus ergo se in domos opulentas seruiliter ingerunt, vnde nihil prater damnum, aut etiam interitum consequantur. vel in eos quadrabit, qui luxu & gulæ intemperantia mortem præprope-

Gulæ de
 spontanea
 lapsi ser-
 uiscent.

ram

ram sibi arcessunt, quiq̄ue, vt vulgo dicitur Gallico, suum in cētibus tumultum conficiunt. Hi sunt ἀκαταστάτοι seu impotentes, qui obiectam cupiditatem sectantur. hi sic describuntur à Lucilio, vt citat Nonius Marcellus:

Qui sex menses vitam ducunt, Orcospondent septimum.
Porro gulam in seruitutem pertrahere docet Lucianus de mercede conductis. Itaque huc non incommodè retulero illud Horatii, quanquam fortè aliò recidat:

— qui pauperiem fugiens potiore met alii
Libertate caret, dominum vehebat improbus, atque
Seruiet aternum qui paruo nesciet uti.

Emblema ex primo Epigrammatôn Græcorum Latine hic traditum ab Alciato, huc non grauabor apponere.

παμφάγῳ ἱερωσὴς κατὰ δάμνατα λιχνόδορῳ μῦς
ἔσπερον ἀδρήσας χεῖλσσι πιπταμένον.
πάγων ἄδρησας νόδῳ ἰδὲ ἀξίω σάρκα,
αὐτίκα δ' ἔσρακόεις ἐπλατάγησε δόμῳ.
ἀρημόδῃ δ' ὀδύναςιν. ὅδ' ἐν κλειδίεσσι ἀφύκτους
ληφθεῖς, ἀτοφόνον * τύμβον ἐπιπλάσσει.

* πόντος

Tenus.

Regnatorq̄; penus.] Penus est omne esculentum aut potulentum, sed frequenter metonymicòs pro eo loco in quo allinuntur esculenta quæuis, accipitur. quo de nomine conuersionem repete non penitendam ex Gellio cap. i. lib. 4.

Ostrea hiulca.] hiantia, vel ostreas hiantes. De ostreis Philastrius 32. cap. 6.

falsa ossa.] id est, testam ostreae, quam ossa putabat esse domum.] pro cochlea, vel testa, qua pro domo vititur, idque metonymicòs & catachresticòs.

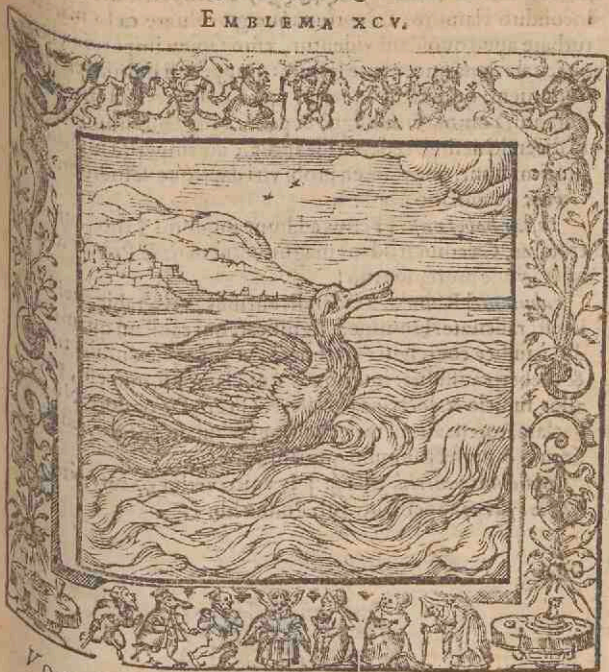
Deprehensum furem.] In iure est ἐκ' αὐτῶν φόρον. retro tenuerunt carcere furem.] ἀπληρογεία à furibus, qui deprehensi conuincuntur in carcerem.

tumulum.] μεταφορικῶς tumulum dicit, vel à consequenti, quòd perierit forex in Ostreae testa.

In ger.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

Voce boat torua, praelargo est gutture, rostrum

Instar habet nasi, multiforisq; tube.

Deformem tabulam, additum ventriq; gulae.

Signabit, volucer cum Tuo piētus erit.

Spicor id fractum ex Clementis Alexandrini 2. Paragogi
 cap. 1. cuius hæc verba: τὸν νοῦν ἐγκατερύχας τῇ καρδίᾳ, τῶν ἰχ-
 θῶν τῶν κελουμένων ὄντων τὰ μάλιστα ἰοικῶν. Qui animum in alio deto-
 dit. pisci qui asellus dicitur, maximè similis. Hunc ex piscium
 genere solum habere cor in ventre, ἐν τῇ γαστρὶ, Athenæus ex A-
 ristotele tradit. quamobrem vocatur ab Epicharmo ἐνσπασ-
 τή. propter monstrificam ventris naturam. Cæterum

Onocrotalus quid referat.

Onocrotalus, qui & Truo dicitur, gutturis est amplissimi, & vocis clamorissimæ, ita vt ruditum asini dicas, & nasum habens instar tubæ. Sic quidam *γαστριμαχῆς*, vt verbo Aristotelis vtar, seu incondito clamore, importunaque garrulitate cælo mare conturbare apud quosdam videntur, cum tamen importuna sua loquacitate dent sine mente sonum; quippè qui omnia referant ad ingluuiem: quibus denique (vt apud nostrates dieterio vulgato norantur) omnia sunt lingua & podex. Id genus homines, quod in dicendo nemini cedere videantur, ab imperita multitudinis plurimi fiunt, quos tamen probi viri doctique fastidiunt.

boat.] translatio à bobus.

Instar habet nasi.] Festus ad hunc modum: Truo, auis onocrotalus, Cæcilius irridens magnitudinem nasi: Prò dij immortales, vnde prorepsit truo!

Rabula.

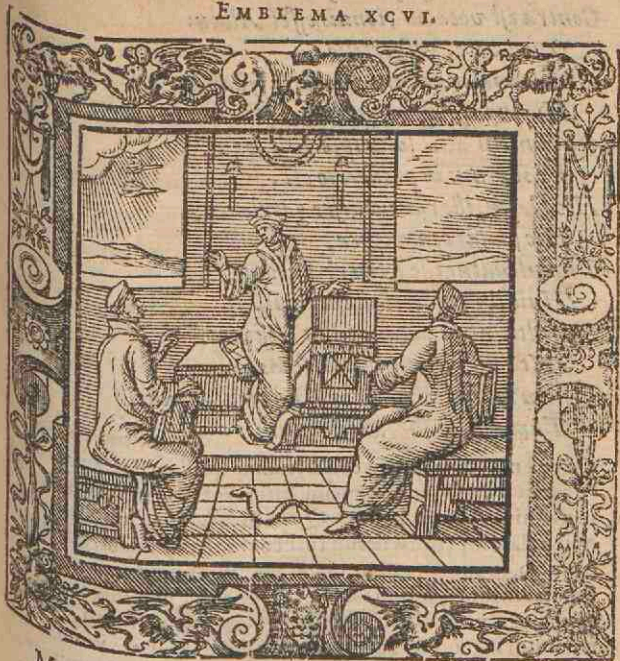
rabulam.] Rabula, à radendis auribus, vel à rabie, vel à rati, id est, raucitate. Hominem significat, qui causam quam defendit, à iudice contendit extorquere, vt sunt patroni illi trivales & plebeij caussidici: inter quos qui clamorissimus est, putatur alios iudicio & doctrina excellere. Cicero De oratore: Nō enim declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed doctissimum & perfectissimum quærimus.

addictum ventrig, gulaq.] Is vnico verbo *γλωσσογῆστος*, vel *γλωσσογάστρος* appellatur. Iul. Pollux lib. 2.

Doctorum agnomina.

EMBLEMA XCVI.

MORIS vetusti est, aliqua professoribus
 Superadiici cognomina.
 Faciles apertosq; explicans tantum locos,
 Canon vocatur Curtius.
 Reuoluitur qui eodem, & iteratq; nimis
 Meander, vt Parisius.
 Obscurus & confusus, vt Picus fuit,
 Labyrinthus appellabitur.
 Nimis breuis, multa amputans, vt Claudius,
 Mucronis agnomen feret.

Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,

Dictus truo est scholasticis.

Contra est vocatus, tenuis esset Albius

Quod voce, vesperilio.

At ultimas mutulans colobotes syllabas,

Hirundo Crassus dicitur.

Qui surdus alius solus ipse vult loqui,

Vt sturnus in proverbio est.

Hic blasus, ille rancus, iste garriens:

Hic sibilat cen vipera.

Tumultuatur ille rictu & naribus,

Huic lingua terebellam facit.

Singultit alius, atque tussit hesitans.

At conspuat alius, ut psecas.

Quam multa rebus vitia in humanis agunt,

Tam multa surgunt nomina.

SIc est natura vel potius consuetudine quadam deprauata comparatum, ut citius vitia quam virtutes obseruemus, & maxime in iis qui literas profitentur. Quod hic planum facit Alciatus in quibusdam superioris saeculi Iuriconsultis, vel etiam, quantum conicio, in aliquot aliis, qui suo tempore minus apte ius civile profiterentur (quorum tamen, ut par erat, nominibus pariter) unde singuli singula in scholis cognomina sunt sortiti, quibus notaretur ingenij vel naturae proprium & peculiare vitium in legibus enucleandis, vel hoc generalius accipi potest. Homines enim imperiti, ut etiam argutuli quidam auditores, qui nasum rhinocerotis habent, facilius quod stulte dixeris reprehendere, quam quod sapienter taceris, probare possunt, ut ait 2. de Orat. M. Tullius. Magnum profecto onus est atque munus, ut ipsemet asseuerat disputatione 1. De natura Deorum, suscipere atque profiteri sese omnibus silentibus vnū maximis de rebus magno in hominum conuentu audiendum. Adest enim ferè nemo qui acutiùs atque acriùs vitia in dicente quam recta videat. Ita quicquid est in quo offenditur, id etiam illa quae laudanda sunt, obruit: & quoties dicimus, toties de nobis iudicatur. Nec quicquam est tam insigne, nec tam ad diuturnitatem memoriae stabile, quam id in quo deliqueris.

Mæander.] Mæander flexuosus & sinuosus fluuius, quod nominis sæpè pro obliquitate sumitur. Huc prouerb. Labyrinthus. *Mæander*

Qui vel columnas voce rumpat.] huc prouerb. Chiliad. Columnas rumpere.

Truo.] De hac aui in superioribus.

Colobotes.] mancus & decurtatus. $\kappa\lambda\omicron\beta\omicron\tau\omicron\varsigma$, comminuo & trunco.

Sturnus.] De hac aui Plin. lib. 10. cap. 24. & Volaterranus in Philologia.

Psecas.] stillicidium vel gutta, aut stilla. Psecas iam olim audiuit Antimachus Lyricus, quod identidem expueret, quod & cognomen datum fuit Olympico cuidam, cuius nomen mihi excidit.

Quàm multarebus, &c.] At istæ licentia, & deprauata consuetudo reprimenda erat. Siquidem conuicia quæ torqueri solent, ob ea quæ sunt in corpore vel in fortunis hominum vitiosa, proficiſcuntur ab animis parum sanis. Proinde Vlyſſes apud Homerum Therſitæ non claudicationem, non gibbū aut caluitiem exprobat, sed omninò garrindi vitium. Sic Achilles non naturæ vitia inſectatur in Agamemnone, sed ea quæ animi maxima, quibus adhiberi modus, & quasi frenum imponi rectæ rationis poteſt.

*Magna
hominum
in vitis
notandis
proterui-
tas.*

Natura.

EMBLEMA XCVII.

PANA colunt gentes (naturam hoc dicere rerum est)
 Semicaprumq; hominem, semiuirumq; Deum.
 Est vir pube tenus, quod nobis insita virtus
 Corde oriens, celsa verticis arce sedet.
 Hinc caper est, quia nos natura in saecula propagat
 Concubitu, vt volucres, squamea, bruta, feras.
 Quod commune aliis animantibus, est caper index
 Luxuria, Veneris signaq; aperta gerit.
 Cordi alij sophian; alij tribuere cerebro:
 Inferiora modus, nec ratio vlla tenet.

PAn pingebatur, vt multarum diuersarumque naturarum
 particeps. Id enim nominis Pan totū vel vniuersum sonat.
 Itaque Macrobius Saturnal. 1. cap. 17. Pan ipse sub hoc habitu
 quo cernitur, solem se esse prudentioribus permittit intelligi. *Pan,*
 Hunc Deum Arcades colunt appellantes τὸν τῆς ὕλης κύριον, non *Deus.*
 sylvarum dominum, sed vniuersæ substantiæ materialis domi-
 natorem, significare volentes, cuius materiæ vis, vniuersorum
 corporum, seu illa diuina, siue terrena sint, componit essentiam,
 &c. Alcizus Panos naturam & habitum ad hominem transtulit. *Pan, ho-*
 Homo enim constat animo diuino, cælesti, immortalis, Angelis *mo.*
 & Deo simili: corpore verò mortali ex quatuor elementis com-
 posito; hac quidem parte belluinā naturam proximè referenti.
 In animo duæ partes sunt: illa quæ intelligit, meminit, sapit, ra-
 tione iudicio, ingenio vtitur ac valet, quæ pars superior nomi-
 nat, & proprio nomine Mens, qua verè homines sumus, qua Deo
 similes, qua cæteris animalibus excellentiores, & longè supe-
 riores. Altera est ex coniunctione corporis, rationis expers, bru-
 ta, fera, atrox, & bestiæ quàm homini similior: in qua sunt mo-
 tus illi qui Græcis πᾶσι dicuntur, pars longè inferior & abie-
 ctior, qua nimirum à belluis nihil differimus. Homo itaque me-
 dium est quiddam inter diuinas intelligentias, & bruta ani-
 mantia, eamque ob causam sinxerunt veteres Pana esse Deum,
 qui superiore parte hominem, inferiore verò caprum referret:
 vt natura humana hoc inuolucro, & quasi proposito agalmate
 significaretur. homo enim pro superiore sui parte rationem ha-
 bet diuinam, & cælestē, inferiore appetitum & libidinem, qui-
 bus conuenit cum belluis. Cæterum sunt qui hominis naturam *Hominū*
 triplicem hęc norari velint; diuinam, humanam, & diabolicam: *natura*
 diuinam quidem, qua cum Angelis participat; humanam, qua *triplex.*
 cum belluis; diabolicam autem, qua quippiam scelestē & de-
 prauatē cogitat & molitur. quod planum etiam facit August. sub
 finem c. 3. lib. 14. De ciuitate.
 [Pana colunt gentes.] Consule Lactant. & D. August. eod. ope-
 re De ciuit. libro 18. cap. 17. Phornorum De natura Deorum, &
 post eum Gyraldum De historia Deorum Syntagm. 15. Nonni-
 hil & tibi suppeditauerit Euseb. 3. præpar. Euangelicæ. Seruius
 ad eclogas Virgilianas, Pana Deum rusticum ad naturæ simili-
 tudinem factum esse scribit. Cuius boni Grammatici sententiam
 integrā ascribere, si omnino nostro huic argumēto respōderet.
 Est vir pube tenus.] Alij legunt, Vir tenus vmbilico est. quam
 volcs, sequitur lectionem.

Animus
an in ce-
rebro an
in corda.

quod nobis insita virtus.] Cicerio 1. Tusc. Platonem in Timæo secutus, & Aristotelem in 2. De animo, Principatū animi ait esse in capite sicut in arce summa: ira verò & cupiditas locis disclusæ: illa enim in pectore, hæc subter præcordia sedem habere dicitur. Galenus in lib. De placitis Hippocratis & Platonis, in cerebro posuit spiritus animales, id est, imaginationem, memoriam, sensum, motum, & intelligentiam: facultatem vitalem in corde, naturalem in iecore, de quo existit nutritio & generatio; quæ tria sunt non partes, sed facultates & vires de vnicō animo existentes, qui vt seipsum moueat ratiocinando, irascendo & concupiscendo, vixit cerebro, corde & hepate, quæ tria sunt instrumenta sede & loco distincta. Quod itaque Alciarus ait non habere virtutem corde orientem, & cella verticis arce sedentem, animum siue eam animi facultatem quæ rationis est intelligit, quæ vitæ principium à corde, mentis verò & intelligentiæ à cerebro habeat. vel fortasse ad veterum quorundam sententiam, qui animi principatum in corde statuebant, vt Empedocles: *Abi in cerebro, vt Plato & Democritus, Plutarch. De placitis 4. c. 1. celsa verticis arce sedet.*] *πρὸς ἄνω & ἀνωγία* à summo & præstanti Principe in arce summa, vt loco tutiori, sedente.

Hinc caper est, &c.] in superioribus dictum est, hircum libidinis esse symbolum. & concubitu fit generatio. Vide Macrobius cap. 8. Saturn. 1. lib.

Animalium
genera.

vt volucres, squamea, bruta, feras.] Animalium est diuisio: enim aut aërea, vt volucres aues; aquatilia, vt pisces; terrena, vt homines & bruta omnia. Huc confer principium 1. Metamorph. Ouidianæ.

Cordi alij sophian.] id est, rationem & mentem, cuius sedem in capite bona Philosophorum pars, & quidem eorum qui melioris notæ putantur, esse voluere. Lege Opificiū Dei Lactantij. Inferiora modus nec ratio.] Inferiora belluina planè sunt, vt ira & appetitus, quæ tamē superiori animi parti, id est ipsi menti subijci debēt. nisi enim in motus imperium obtineat ratio, quid inter hominem & belluam putabis interesse?

Ars naturam adiuvans.

EMBLEMA XCVIII.

Ut sphaera Fortuna, cubo sic insidet Hermes:

Artibus hic variis, casibus illa praest.

Aduersus vim fortunae est ars facta: sed artis

Cum fortuna mala est, saepe requirit opem.

Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,

Quae certae secum commoda sortis habent.

Solebant veteres Fortunam ipsam ita effingere, ut mulier *Liberales,*
 esset quae pilae insisteret. At Mercurium studiosorum numen *quam il-*
 cum designabant, basim quadratam seu undique quatuor an- *liberale s*
 gulis nitentem tesseram efficiebant: hoc enim modo firmum *artes sequit*
satius.

studiorum & artium liberalium fundamentum statumque effin-
gebant, ut quæ nullo fortunæ impetu possunt concuti. Sic
Bias ille Prienæus omnia secum se portare prædicabat. Sic Ar-
stippus Cyrenæus ciuibus suis mandauit, ut eas sibi pararent pos-
siones, quæ naui fracta simul cum possessore possent enatare.
Igitur hi mihi sapientes videntur, qui periculosis artibus relietis
togæ studia sequuntur. Hæc ipsemet Alciatus oratione quadam
Ferrariæ habita. His itaque agalmatis propositis admonet bonas
disciplinas opera diligenti amplectendas esse, quibus nimirum
fortuitos casus non temerè vel sustinere, vel etiam retundere
possimus. Quò spectat illud vice Prouerbij celebratum, λιμὴν ἀ-
τυχίας ἐστὶν ἀνδράποισ τέχνη: sua enim cuique ars pro viatico est.

Emble-
matis
fons.

Video carminis huius materiam sumptam ex Galeni oratione
ne parænetica ad bonas artes, in qua fusè & oratorio more For-
tunæ & Mercurij symbola diuersissima explanat. Declaratur
id vberimè è Plutarch. commentario De exilio. Locum Galeni
leni, vel Menodoti (ut aliis placet) ex oratione ἐπὶ τὰς τέχνας
huc congesimus in gratiam Philologorum: τὴν τῆς τύχης πο-
θηρίαν ἐμφανίσαι βυληθέντες οἱ πολλοὶ, γράφοντες καὶ πλάττοντες καὶ
τὴν ἑμὸν ἐν εἰδὲ γνωσκὸς ἠεὶ κέθησαν· καὶ τοὶ τῆδ' ἰκετὸν ἦν ἀπὸ
σύμβολον· ἀλλὰ καὶ πηδάλιον ἔδδοσαν ἐν χερσὶν ἔχειν αὐτῆ καὶ τοῦ
δοῖν ὑπὲρ τῶν βλάσι σφαιρικῆν, ἐς ἔρησαν δ' ἐκ τῶν ὀφθαλμοῦν, ἐπὶ
κινύμενοι διὰ τῶν ἀπάντων τῶν τῆς τύχης ἄσπετον. ἄσπερον οὖν ἐν τῇ
μολομένη σφοδρῶς, ὡς ἐπικλύζουσαι τε τῆς κύμασι κινδυνεύουσαι
βυθισθῆναι, μοχθηρῶς ἀνὴς πρὸς ἕξου ἐπιτίψαι τὰ πηδάλια κυβερ-
τῆ τυφλῶ κατὰ τὸν αὐτὸν εἰμαί τρεποὶ καὶ τὰ βία μολοῦσαν νεωκυ-
πρι πολλὰς εἰκας γιγνομένων, ἢ πρὶ τὰ σκάφη κατὰ θάλατταν, ὡς
θῶς γινάσκοντες ἐστὶν, ἐπιτίψαι ἑαυτὸν ἐν πικρῶν ἀσπερῶν σφαι-
μάτων τυφλῆ δαίμονι μηδ' αὐτῆ βεβαίως ἐπισημῆναι ἐμπληκτικῆ
γδ' ἐστὶ καὶ ἀνεκὸς τὸ ἔσθον, ὡς πολλὰς τὸς ἀξιολόγους ἀνδρῶν παρ-
ρημῆν, πλατίζουσι τὸς ἀναξίους, ἔδ' ἐτὸς βεβαίως, ἀλλ' ὅσον πάλιν
πρὸς ἀφαιρέσθαι τὰ δεδιμένα. τῶν τῆ δαίμονι πληθὺν ἀνδρῶν ἀφαι-
ρῶν ἐκ ὀλίγον ἐπιταί, μηδ' ἐποτ' ἐν τῶ αὐτῶ μύρῳσι Διὸς τὸ τ' ἐπι-
εὐμετακύνεισιν, ἢ πε αὐτὴν ἀγῆ εὐφέρει, καὶ κατὰ κερκῶν ἐπίσπε
λάττης· ἵνα σωμαπόκω μὲν ἀδύλοισι, ἐπόμφοι πάντες αὐτῆ· μετὰ
ἀδολαβῆς ἐκείνη διεξέρχεται κατὰ γλῶσσαι τῶν ὀλοφουρημένων τε
λόντων αὐτῶν, ὅτ' ἐδ' ἐν ὀφελ'· τὰ μὲν δὲ τῆς ἔργα πικρῶν
ἐρμῆν, ἀπὸ λόγου μὲν ὄντα δεσπότην, ἔργα τὸν τ' τέχνης ἀπάσης
σὺ πάλιν ὅπως ἐξ ὑποσυνάτης τῆς τύχης κεκαρμῆκται οἱ γράφοντες
καὶ πλάττοντες. νεωκυρῶς ἐστὶν ὄρατος, ἐκ ἐπίκτητων ἐδ' ἐκ κερκῶν πικρῶν
καὶ κἀκ'· ἀλλ' εὐδὺς ὡς σωμαφαιρέσθαι τὴν τ' ψυχῆς δ' ἐστὶν

αὐτῆ. ἐπὶ δὲ Φαίδρος μὲν τὰς ὀψείας, δέδωκε δὲ δ' ἑμὴν, καὶ ἡ βόαις τὸ
 πάντων ἀνημάταν ἐδρασιότατον τε καὶ ἀμεταπαινώτατον ἔχει, τὸν κύβον.
 ἴδ' ὅτι δὲ καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τούτου τῶ ἀνήματι κρημῶσιν. ἴδεις δ' ἀντὺς
 διασώτας αὐτῆ, Φαίδρος μὲν ὁμοίως τῶ κρημνισμένῳ θεῷ, μεμφομένους
 δὲ ἔδ' ἔποτε αὐτὸν, ὡς αἱ οἱ πῶ τὴν τύχην, καὶ ἀπολαμπόμενος πόν', ἔδ' ἔ
 κρημνομένους, ἀλλ' ἐπιμένους τε καὶ ἀπολαμπόμενος πόν', ἔδ' ἔ
 νοίας αὐτῆ. id est, Cum veteres declarare vellent fortunæ im-
 probitatem, non satis habuerunt eam pingendo fingendoque *Fortuna*
 specie muliebri repræsentare (quod tamē erat magnum amen- *imago.*
 tiæ signum) sed & fecerunt, ut manibus clauum prehensum te-
 neret, pedibus autem sedem globosam supposuerunt: adhuc eam
 priuarunt oculis: iisque omnibus fortunæ instabilitatem desi-
 gnarunt. At verò quemadmodum, cum naus admodum flu-
 ctuat, ita ut procellis vadique agitata parum abest quin pericli-
 tetur, improbè certè ille prauèque omninò fecerit, si cæco gu-
 bernatori clauum commiserit: ita cum longè plura naufragia,
 eaque grauiora multis in familiis quàm in mari accidant, profe-
 ctò amens ille fuerit, qui in eiusmodi casibus seipsum fortunæ,
 cæcæ Deæ, commiserit; ea enim nullam habet firmitatem &
 constantiam. stolidi nimirum & expers mentis est, quæ sæpenu-
 merò viros honore dignos, & quorum magna est habenda ratio,
 prætermittat; locupletet autem indignos: neque hoc quidem
 constanti aliquo modo, nam & quæ dederit, postea interdum
 adimit. Hanc autem Deam imperitorum hominum multitudo
 consecratur, numquam in eodem manentem loco, eò quòd ba-
 sis cui insidet, sit maximè volubilis. quam ob causam fertur in
 loca quædam abrupta & præcipitia, interdum etiam in mare de-
 truditur, in quo vnà omnes obruuntur qui fuerint eam securi: ip-
 sa verò damni expers elabirur, intereaque securè ridet eos qui
 conquerantur, & à quibus inuocatur: cum tamen ea tamquam
 furda nihil auxilij eis præstet. Et quidem fortunæ facta eiusmodi
 sunt. Nunc verò contemplare, quæ sit Mercurium sermonis *Mercuri-*
 dominum, omnisque disciplinæ opificem, quem contrario *rius quam*
 prorsus modo exornarunt pictores & fictores. Iuuenis est & for- *liter effi-*
 mosus, formam habens non arcessitam, neque fuce illitam: sed *ctus.*
 statim vbi apparet, ea quidē forma, virtus animi elucescit: hila-
 ritate oculis præ se fert; acutè intuetur: eius autē sedes, cubus est,
 omnium figurarū maximè stabilis, permultumq; à casu aliena.
 Hac etiam figura Deum hunc interdum ornant, ut possis intue-
 ri eos à quibus colitur, hilari esse vultu, sicuti & dux ipse Deus:

cui

cui numquam successeant, vt sunt qui fortunam accusant, cum se relictos à tergo contemptosque sentiant. Qui enim eum consequuntur, per omne vitæ tempus eius prouidentia singulari perfruuntur.

Fortuna
in insi-
leat orbi.

Vt Sphæra Fortuna.] Fortunam rotundo lapidi insidentē pinxerunt veteres, quò eius instabilitatem designarent; vt pluribus verbis docet in Circulo Pierius. Lege 3. Diuinar. instir. Lactant. & Augustin. in ciuitate Dei 2. 4. & 7. libris potissimum. Hic porro Sphæram pro quacumque re volubili & rotunda vsurpauit.

Cubo sic insidet Hermes.] Galenus in Oratione quam proximè citauit, ad artes (si modò eius est) ait Mercurium vt orationis parentem, & artium omnium auctorem in aliam effigiem, quàm fortunæ, effectum esse à veteribus, tum pictoribus, tum statuariis. Iuuenis enim est forma conspicua, non tamen fucatus, sed natiua quadam specie in basi quadrata, quæ firmitatis & stabilitatis nota est, &c. Idè ferè Pierius lib. Hieroglyph. 39.

Mercurij
vix imago.

Hermes.] Herma à Græcis ponitur pro firmamento; ait Festus: Vnde Mercurij nomen inuentoris, vt putabant, firmæ orationis ductum. Hic autem apud Festum (obiter admoneo) firma oratio est pactum seu stipulatio, firmissimum iuris vinculum, vt didicisse me memini ex Gulielmo Fornerio, Antecessore Aurelio doctissimo.

Disce bonas artes, &c.] Mutuatus id videretur ex Ouidio 1. De arte:

Disce bonas artes, monco, Romana iuuentus.

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

NATVS vterque Jouis, tener atque imberbis vterque,
 Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,

Salvete, eterna simul & florete iuventa,
 Numine sit vestro quæ diuturna mihi.

Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
 Vt lento accedat curua senectæ pede.

Duo sunt, quæ ut corpus bene constitutum, sanum, & iocun-
 dum conseruant, sic & animum ipsum curis expediunt, ut
 contra certa victus ratio, vinumque moderatè sumptum, ut
 contra crapula & vinolentia, ut etiam cura edaces naturam ho-
 minis

Duo ad
 valetudi-
 nem con-
 ducentia.

*Apollo &
Bacchus
iuncti,
quid.*

minis labefactant & corrumpunt, ipsamque senectutem accerant. Hic itaque descriptos videas Apollinem & Bacchum: illum quidem medicinae principem, qui salubri diæta præcipiat quid quantumque sit in victu sequendum vel fugiendum: hunc vero, qui vino sollicitudines adimat. Marfil. Ficinus lib. De vitæ cælitus comparanda, duos hosce Deos sic copulat: Fratres cerni sunt individuique comites Phœbus atque Bacchus: ille quidem nobis duo potissimum adfert, lumen videlicet atque lyram: hic item præcipue duo, vinum odoremque vini ad spiritum recreandum, quorum vsu quotidiano spiritus ipse tandem Phœbeus euadit & liber. Philosophorum est etiam ea sententia, sed tria tantum esse ad vitam longam, adeoque valetudinem tutandam necessaria constituunt. Prima est frugalitas, temperantia, sobrietas (quam modo *δ'ἰσχύς* appellabamus) eam enim esse matrem sanitatis asseuerant artis medicæ professores: eam virtutum omnium domicilium prædicant philosophi omnes; victus enim tenuis hoc efficit, vt in primis valeas bene, ait Flaccus 2. Satyr. Secundò labor & exercitatio corporis moderata, otium enim vires enervat, vt rubigine ferrum exeditur. Bene Ouidius,

*Cernis vt ignauum corrumpant ocia corpus,
Et vitium capiunt, ni moueantur, aqua.*

Vtendum exercitationibus modicis, inquit Cato apud M. Tull. tantumque cibi & potionis vtendum, vt reficiantur vires, non opprimantur. Tertio voluptas animi honesta & oblectatio: cor enim in quo est calor vitalis, facile molestijs atteritur, vt eorum exhilaratur lætitia viresque sumit. Qua ratione Arist. 4. de moribus. ad Nicomach. risum & iocū ait ad vitam degendam esse necessarium. Democritus vitam beatam in vitæ tranquillitate posuit, & risui lætitiæque operam dabat. Legimus & sapientissimum latorem legum Lycurgum τῷ γέλωτι, id est risui staruam crexisse, eoque Lacedæmonios ad risum & lætitiā inuicatis, Plutarch. in Lycurgo.

tenet atque imberbis vterque.] Sic Tibullus Eleg. 4. lib. 1.

Solis aeterna est Phœbo Bacchoque iuuentus,

Nam decet in tonsus crinis vtrumque deum.

De Baccho & Apolline plura in Syntagmatib. 7. & 8. Gyralfi Deorum historiae.

Quem Latona tulit.] Apollo Iouis filius ex Latona in Delo insula vno partu editus vnâ cum Diana, medicinae vsum primus tradidit, Ouid. 1. Metamorph.

Saluete, &c.] vt illud Homeri Iliad. α.

20/100

ἄριστε κήρυκτις διὰς ἀρχαίους, ἢ δὲ καὶ ἀνδρῶν.
 Verborum hæc formula solemnis fuit in Hymnorum epilogis.
 quem tulit & Semele.] Bacchus ex Semele Iouis filius, ut su-

perius explicatum est in statuam Bacchi.
 Numine vestro.] vestro beneficio.

Tu vino curas.] Horatius:
 Curas edaces dissipat Euhius.

& Tibullus l. Eleg.

Bacchus & agricola magno confecta labore
 Pectora, tristitia dissolvienda dedit.

dilus.] tolle, aufer. μισθοροῦ.
 Valento accedat, &c.] ἀκροαγία periphrastica.

In qua-

ADVENISSE *hiemem frigilla renunciat ales :*
Ad nos vere nouo garrula hirundo redit.
 Indicat *estatem sese expectare cucullus :*
Autumno est tantum cernere ficedulas.

Temporū
 vicissitu-
 do.

HOc referendum videtur ad quasque temporum & annorum vicissitudines, vel ad ea quæ suo non alio tempore solent esse tempestiua, quorumque magna vis est, si suo tempore usum accommodemus. Rectè Ouidius :

Temporibus medicina valet, data tempore profant:

Et data non apto tempore vina nocent.

In hanc temporis quasi cyclicam μεταβολήν varij varia inserit, quæ

quæ huc non pignerit ascribere, eaque potissimum, quæ maiorem cum hoc Alciati tetraſticho affinitatem habere mihi videntur. Lubens enim prætermitto Horatianam Odam 9. lib. 2. & septimam quarti. Ouid. ad Pisonem:

Cessat hyems, madidos & siccat vere capillos:

Ver fugit æstas, æstatum terga laceſſit

Pomifer autumnus, nebulis ceſſurus & undis.

Idem primo De remedio amoris:

Poma dat autumnus, formosa est meſſibus æſtas:

Ver præbet flores, igne leuatur hyems.

Et Tristium quarto:

Vere prius flores, æſtu numerabis aristas,

Poma per autumnum, frigoribusq; niues.

Claudian. de ſene Veronenſi, qui nunquam pedem limine ſuitugurioli extulerat:

Frugibus alternis, non Conſule computat æuam:

Autumnum pomis, ver ſibi flore notat.

Idem condit ager ſoles, idemq; reducit:

Meſiturq; ſuo ruſticus orbe diem.

Barthol. Anulus in Poëti picta, ad hominum magnique mundi perpetuum & æternum curſum ingenioſè traduxit:

Ver, æſtas, autumnus, hyems, hæc quatuor annis

Sunt tempeſtates orbe volubilibus.

Quatuor ætates homo ſic habet integer æui,

Qui puer, hinc iuuenis, mox vir, & inde ſenex:

Æterno vt ſimilis mundo reſolutio vitæ

Nos itidem æternos arguat eſſe homines.

Huc prouerb. Ver hyemem ſequitur; & varios locos Hieroglyph. Pierij. Idipſum ait Seneca, Epiftola quadam ad Lucilium diſcipulum: Nullius rei finis eſt, ſed in orbem nexa ſunt omnia, ſequuntur atque ſequuntur. Diem nox premit, dies in noctem: æſtas in autumnum deſinit: autumno hyems inſtat, quæ verè cõpeſcitur: omnia tranſeunt vt reuertantur.

[*frigilla.*] auis à frigore dicta, vt quibuſdam placet: de qua A-
riſtot. lib. 8. cap. 3. De hiſt. animal.

vereno uo garrula hirundo redit.] Ouid. Faſtor. 2.
— an veris prænuncia venit hirundo?

Hirundo.

— an veris prænuncia venit hirundo?
Dicitur & à Sappho ἦρ @ ἄρτελ @ ἰμεράφω @ ἀνδ' ἄν, veris nunciã blandilõqua luſcinia. Notum eſt adagium, Vna hirundo non facit ver. Lege Pierium lib. 22. Hieroglyph. Huic ſimile

mile adag. Audi Chelidónem, eo quòd hæc avis prænunciat
ris aduentum

cuculus.] de quo in superioribus.

Indicat æstatem cuculus.] Tribuitur hoc etiam Hirundinibus

Philemone Comico:

ἡ μὲν χελιδὼν τὸ δέρον ἢ γυνῆας, λαλεῖ. hirundo æstatem præ-
ciat, ὦ mulieres. sed Aristophanis interpretes Equitibus hoc
γία χελιδὼν ἐστὶν ἔαρ ἀρχή: Noua hirundo veris est initium
ficculas.] de ficculis etiam alibi.

Scyphus Nestotis:

EMBLEMA CI.

NESTOREVM geminis cratera hunc accipe fundis,
 Quod grauis argenti massa profundit opus.
 Clauiculi ex auro, stant circum quatuor anse:
 Vnam quamque super fulua columba sedet.
 Solus eum potuit longaeuus tollere Nestor.
 Meonide doceas quid sibi Musa velit?
 Est celum, scyphus ipse: colorq; argenteus illi,
 Aurea sunt cali sidera clauiculi.
 Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas:
 Umbilici gemini magna minorq; fera est.

*Hac Nestor longo sapiens intelligit vsu
Bella gerunt fortes: callidus astra tenet.*

*Nestoris
crater.*

Homerus in Nestore, senex eloquentissimo & consulti-
mo, typum sapientiae repraesentat: cuius patera geminis
fundis, argentea, claviculis aureis, quatuor ansis, & sub harum
quaque sedens columba, caelum & pulcherrimum astrorum or-
natum significabat. Nam crater, cui sit color argenteus, clavi-
culis aureis, caelum refert purissimum, & stellas aurei coloris
columbae sunt Pleiades: duo umbilici utraque vrsa. Hoc ignis
schemate astronomiam tacite commendabat, quam quidem Nestor
sapiens & apprimè exercitatus, ingenio potest assequi, ut solus
Nestor sum poculum manu ferre poterat. De huius artis ex-
cellètia plura repetere licet ex Plinio variis locis, sed potissimum
cap. 37. lib. 7. Cæterùm Homeri interpretes memorant Nesto-
rem, quamquam senex admodum esset, poculum sustulisse, cum
cæteri iuniores vix à mensa tollerent. Sic habet Homeri locus

*ἄλλο μὲν μργίων ἀπικλήτους κατὰ πίνης,
πλείας ἔον' ἴσα εἰ δ' ὀγίρων ἀμογυητῶ εἶπεο. hoc est,
Vix alij plenum poterant sustollere mensa*

Poculum; at ipse senex Nestor facile abstulit illud.

De hoc Nestoreo poculo pluribus Athenæus Dipnosophist. 10
cap. 12. sed maximè 13. libri 12. Quædam non pœnitentia le-
ctionis adnotavit de illo cratere Nestoreo Cornelius Vitellius
Annotationibus in Georgium Merulam.

Quod gravis argenti.] Circumlocutio, qua nimirum Nesto-
ris scyphum commendat à materia.

fulua columba.] Fulviam, auream interpretor: ne quis ad eade-
rem simpliciter referat. Sex columbae sunt apud Athenæum
non quatuor dumtaxat, quæ septem dici, sex tamen esse solent,
ut Naso cecinit in Fastis. Martialis huc allusit in 8.

Hi duo longano censentur Nestore fundi:

Pollice de Pyllo trita columba nitet.

Est calum.] Tribus distichis sequentibus continetur eplimy-
thion, vel, ut melius dixerim, poculi ἐπιμυθίου.

Pleiadas esse.] Columbae repraesentant Pleiadas, numero ra-
men non oblervato. Nam Pleiades septem sunt stellæ iuxta Tu-
ri signum, quæ Latine dicuntur Vergiliae, quod veris tem pore
orianatur. Lege Ovidium Fastor. 4.

*Pleiades.
Vrsa du-
plex.*

magna minor q̄s fera est.] Vrsam maiorem siue Elicem, & mi-
nores

nozem sine Cynosuram intelligit, quæ Græcis arcti dicuntur, suntque Septentrionali polo velut axe quodam nixæ, & arctico circulo clausæ, sicque dispositæ, vt resupinata vtraque caput alterius contegat: cuius autem caput quæ superior est, ad inferioris caudam contendat. De his Ouid. Fastorum 4.

magna minorq; fera.] Ouidianum hoc 3. eleg. 4. Trist.

Magna minorq; fera —

longo usu.] Longa exercitatio & experientia doctrinam parat certissimam. potissimumque ad disciplinam astronomicam longa observatione opus habent.

Bella gerunt fortes.] Collatio est dissimilium: qui corpore sunt firmo & valetæi committunt prælia atque inter se dimicant: sapiens verò rapitur & ducitur ad rerum cælestiū cognitionem.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

CAUCASIA aeternum pendens in rupe Prometheus
 Diripitur sacri præpetis ungue iecur.
 Et nollet fecisse hominem: figulosq; perosus
 Accensam raptò damnat ab igne facem.
 Roduntur variis prudentum pectora curis,
 Qui celi affectant scire, delinque vices.

Huius Emblematis inscriptio sumpta est ex dictis Socratis, τὰ ἄνω ἢ ἡμῶν ἔσται ἢ τῶν ἡμῶν, quod adagij vice ponitur à doctis. Notissima est Promethei fabula, qui cum hominem ex luto sinxisset, & Mineruæ opera ignem cælestem surripisset, ut luteam statuem animaret, ægrè tulit Iupiter, cum quæ Mercurij

Ministerio ligari iussit ad Caucasum montem Scythiæ asperum & inhabitabilem: aquilamque exhibuit, vel, vt aliis placet, vulturem, qui perpetuò cor exederet, exesumque renouaretur. Martial. lib. 1.

Qualiter in Scythia religatus rupe Prometheus

Affiduum nimio pectore panis auem, &c.

Macrob. lib. 1. in Somniū Scipionis, huius fabulæ mysterium exponit. Per vulturem, siue aquilā, iecur immortale tundentē, nihil aliud intelligunt prisca illi Theologi, inquit, quam tormēta malæ conscientie obnoxia flagitio viscera interiora rimantis, & ipsa vitalia indefessa admissi sceleris admonitione laniantis, semperque curas, si fortè requiescere tentarint, excitantis, tamquā sbris renascentibus inhærendo, nec vlla sibi miseratione parcētis, lege hac qua se iudice nemo nocens absoluitur, nec de se suā potest vitare sententiam. Plato Dialogo De regno, à Prometheo ignem, à Vulcano artes datas hominibus esse tradit. Idē in Protagora, sapientiā à Prometheo surreptā ait, hominibusque cōmunicatam. cuius hæc ferè verba sunt: Communē Vulcani & Mineruæ officinam, in qua artes excolebantur, clam ingressus, furatus est Vulcani artem igneam, aliamque Mineruæ, qua viuendi facultas obuenit. Prometheus vatem fuisse ex etymo nominis ostenditur: quid sit enim *προμηθεύς*, & quid *θεός*, notatum est. Is Iouem monuisse ferrur ne cum Themide congregaretur. Scholiastes Apollonij Rhodij id figmentum retulit ad historię fidem. Ait enim ex Agreta nescio quo scriptore rerū Scythicarum, Promethei cor ideò absumi ab aquila, iuxta poetarum commenta, quòd suam regionem fluuius (cui nomen Aquila) frequenti eluione corrumperet. Cùm verò Hercules quibusdā fossis fluuium auertisset, ex eo factum, vt diceretur aquilam abegisse, ac Prometheū liberasse. Alij secus tradunt, Prometheū nec cū præstare non posset incolis Scythicis quibus præerat, ea que necessaria essent, ob inundationem fluuij Aquilæ, in vincula coniectum, neque solum inde, donec Hercules fluuium in mare deduxisset. Quædam sunt apud Aphrodisæum in problematis, perdocta sanè & ad mythologiam pertinentia. Cicero in Tuscul. Prometheum ait virum quendam perspicacem fuisse, & in rebus arcanis apprimè versatum, quas hominibus communicauerit: Iecur autem ab aquila exesum significat sollicitudines & curarum ardores, quibus vel prudentiores irretiantur, quarum vinculis cùm se conantur expedire, in alias molestiores recidunt.

*Quid per
Promethæum
Caucaso
alligatū*

Fulgentius in Mythologico, non ab aquila Promethei cor, sed a vulture corrodi tradit; idque perbellè interpretatus est: cui vultur assentiri Petronius Arbiter his hendecasyllabis:

Cur vultur iecur ultimum pererrat,

Et peccatus trahit, intimasq; fibras,

Non est quem tepidi vocant poëta:

Sed cordis mala, liuor atque luxus.

Hic autem conuertitur fabula, vel in eos qui diuina Philosophiæ mysteria nescio qua mente subtilius conantur indagare: vel in eos, qui naturali iudicio, fidei Christianæ oracula complecti, vel etiam ipsa arcana diuina (quæ scrutari periculosissimum est, & quid planè ἀδύνατον) discutere, de quæ iis humano sensu aliquando statuere se posse putant: ad quæ certè humani oculi caligant, & noctuæ ad lumen solis diurnum. Proinde Sapiens Prouerbia statuit: Qui scrutatur maiestatem, opprimetur à gloria. quò etiam spectat illud Euripidis: *Φοβέειν ἢ θινύειν ἐστὶν ἄνευ μίσθου*. Mortalem non decet alium sapere. Scitu digna sunt illa Arnobij lib. 2. contra Gent. Quæ nequeunt sciri, nescire nos confitemur, neque conquirere aut inuestigare curamus, quæ comprehendere liquidissimum est non posse, quamuis mille per corda suspicio se perueniat atque intendat humana. Et ideò Christus cum mortalium sciret cæcam esse naturam, neque vllam posse comprehendere veritatem, positarum nec ante oculos rerum pro comperendo habere, & cognito, quicquid sibi esse suasisset: & prorsus suspitionibus hæsitare, litigiosas serere atque intendere quæstiones: & inania ista nos relinquere & posthabere præcepit, neque in res eas sint à nostra procul cognitione dimotæ, infructuosas immittant cogitationes. Et ibidem: Quid est, inquit, vobis vestigare, & conquirere, quisquam hominem fecerit? animarum origo quæ? quis malorum excogitauerit causas? orbe sit sol amplior, & quæ diis vnus latitudine metiatur? alieno ex lumine, ac propriis luceat fulgoribus luna? quæ neque scire compendium, neque sentire rare detrimentum est? Remittite hæc Deo, atque ipsam rem concedite, quid, quare, aut vnde sit. Vestris non est rationibus liberum implicare votalibus, & tam remotas inuulter explorare res. hæc Arnob. Addam & aliud oraculum Minutij Felicis, & Romani olim caussidici, qui in Octauio ita scribit: Quo magis in opinionem remerere succumbere, quam in explorando pertinaciter diligentia perseverare. Itaque indignandum omnibus, & inuoluntate sciendum est, audire quosdam, & hos studiorum rudes,

*Præclarus
Arnobij
locus in
futurorū
coniecto-
res.*

*Minutij
Felicis lo-
cus.*

profanos, expertes artium etiam sordidarum, certum aliquid de
 summa rerum ac maiestate decernere, de qua tot omnibus seculi
 lectarū plurimarū vsque adhuc ipsa Philosophia deliberat. nec
 immeritò: cū tantum absit ab exploratione diuina, humana
 mediocritas, vt neque quæ supra nos cælo suspensa sublata sunt,
 neque quæ infra terram profunda demersa sunt, aut scire sit da-
 tum, aut scitari permissum, aut scrutari religiosum: beati satis,
 satisque prudentes iure videamur, si secundum illud vetus Sa-
 pientis oraculum, nosmetipsos familiaritè nouerimus. Idem e-
 de, ait, si quid sapientiæ vobis aut verecundiæ est, desinite cæli
 plagas & mundi fata & secreta rimari: satis est pro pedibus aspi-
 cete, maximè indoctis, impolitis, rudibus, agrestibus: quibus
 non est datum intelligere ciuilia, multò magis denegatum est
 discernere diuina. Quamquam si philosophandi libido est, Socra-
 tem sapientiæ principem, quisquis vestrū tantus est, si po-
 tuerit, imitetur. Eius viri, quoties de cælestibus rogabatur, nota
 responsio est, **QVOD SVpra nos, NIHIL AD nos.**
 quod oraculū idē ipse presen sit, iccirco vniuersis se præpositum:
 non quòd omnia comperisset, sed quòd nihil se scire didicisset.
 Ita confessio imperitiæ summa prudentia est. Hoc fonte deflu-
 xit Arcesilæ, & multò post Carneadis & Academicorū plurimo-
 rum in summis quæstionibus tuta dubitatio: quo genere philoso-
 phi, & cautè indocti possunt, & docti gloriosè. Quid Simonidi
 Melici nonne admiranda omnibus & sectanda cunctatio: qui
 Simonides cū de eo, quid, & quales arbitraretur Deos, ab Hie-
 rone tyranno quæreretur, primò deliberationi diem petiit: po-
 stidiebidum prorogauit, mox alterum tantum admonitus ad-
 iunxit: postremò cū causas tantæ moræ tyrannus inquireret,
 respōdit ille, **QVOD** sibi quanto inquisitio tardior pergeret, tãto
 veritas fieret obcurior. Mea quoque opinione, quæ sunt dubia,
 vt sunt, relinquenda sunt: nec tot ac tantis viris deliberantibus
 temerè & audaciter in alteram partem ferenda sententia est, ne
 aut anilis inducatur superstitio, aut omnis religio destruat. Sic
 Minutius. Poterit etiam non incommodè torqueri in eos qui A-
 strologi iudicarij vulgò nuncupantur, quorum animus quantis
 vageret erroribus, alij viderint: Vel in quosdam Philosophos,
 qui quæ abstrusa prorsus atque abdita Deus esse voluit, scrutati
 sunt: ac naturam rerum cælestium inuestigarunt, quæ à nobis
 longè remotæ neque oculis conspici, neque tangi manu, neque
 cōprehendi sensibus possunt; & tamē de illarum omnium ratio-

*Simonidis
 cordatum
 respōsum.*

ne sic disputarunt, vt ea quæ afferuerunt, probata & cognita videri völuerint, ait Lactant. in opific. Dei. Fabulam hanc pertrahat Hesiod. in Operibus: quam ad rei veritatem explicat in proemio lib. vltimi naturalis Hist. Plinius, & libro Problem. Alexandr. Aphrodis. Lege Lucianum in Prometheo, Diodorum Sicul. in sexto, Lactant. lib. 2. cap. 11. Huc referenda disputatio nobis Socratica ex Xenoph. 1. Comment. initio ferè, & quæ Lactant. in 2. cap. 9. Diuin. Institut. colligit.

fagri præpetis ungue.] sacri præpetis, id est, auis diuinæ: quæ in significatione vsurpatur à Virgil. 3. Aeneidos:

Et volucrum linguis, & præpetis omina penna.

Præpet.

Præpes autem, vt docet Gell. lib. 6. cap. 6. auis dicitur, quæ oportunè in auguriis præuolat. Blondus præpetes dici ait, quæ ante auspiciantem ferunt: nam præpetere dicebant antea. Ouidius Fast. 6.

Tunc oritur magni præpes adunca Iouis.

Qui cali affectant.] Iophon Bacchis, vt refert in Eclogis Sapphus: ἐπίσταμαι καὶ τὰ θεῶν, οὐσα περ γυνῆ
 ἄς μᾶλλον ὄψεῖσθ' ἰδέναι τὰ τῶν θεῶν
 ζήτει, τὸ σὺ το μᾶλλον ἥσασθ' εἰσέτα.

In astrologos.

EMBLEMA CIII.

CARE, per superos qui raptus & aëra, donec
 In mare præcipitem cera liquata daret,
 Nunc te cera eadem, feruensq; resuscitat ignis,
 Exemplo vt doceas dogmata certa tuo.
Astrologus caneat quicquam predicere: præceps
 Nam cadet impostor dum super astra volat.

Id videtur confinxisse ex Græco Ιωλιανῶ,
 Ιωλιανῶ, κηρὸς μὲν σε διάλεισε, εὖν δ' ἐσε κηρῶ
 ἠγχιγενεῖς μόρφην αἰθῆρ' ὁ ζοιλιανῶ ἴπ' ὅ.

Emble-
mæ III
pua.

222

ἀλλ' ἄρα μὴ πρὸς πάλαι κατ' ἕρα, μὴ τὸ λυσιτερεῖν,
 ἢ ἐρόθεν πίπτων, ἰκάρου τελέσης. id est,
 Cera tibi vitam prius abstulit Icare, sed nunc
 Tecera finxit denuò docta manus.

Immotas liquidum seruato per aëra pennas,
 Balnea ne fiant nomine clara tuo.

Icari fabulam prolixè satis persecutus est Ouidius octauo Metamorph. & secundo De arte. Meminit & pluribus aliis in libris, totamque narrationem, si vacat, repetit ex Diodoro Siculo lib. 4. Rerum antiquarum, cap. 13. Id autem torquet in Astrologos quosdam fallarios & impostores, qui supra humanum principum conantur aliquid, quæque longissimè absunt ab ingenio humano, vi mentis, & artis experientia se hariolari posse putant. Rectè sanè Isocrates dixit in orat. κατὰ τῶν σοφιστῶν τὰ μέγιστα ἐπιγνώσκον ἔκ ἡμετέρας φύσεως ἴσι. Diogenes cum mente agitatorum Philosophorum, virorum politicorum, medicorum, & eius generis aliorum, in hominum societate functiones, dicebat hominine nullum aliud sibi videri sapientius aut absolutius. Cum vero contempleretur astrorum inspectores, diuinatores & coniectores, clarè pronuntiabat nihil esse quod sibi videretur hominè stultius & stolidius. Attamen quotus quisque est, qui non hoc plus propè fidei hariolis istis & coniectores, quàm sacris oculis habet? quis non ex sua hora suorum euentorum seriem tibi hi putat, & rectè facta ac vitia sideribus potiùs & stellarum curis sibus, vt vocant, quàm sibi ascribit? At hæc fragmenta, vel potius deliria, vir sapiens facillimè declinarit, ipsaque popularis multitudò portenta hæc respuere occeperit, si tandem fucum agnoscerit sibi factum. Hanc coniectorum doctrinam omnem damnat apud Gellium 14. cap. 1. Phauorinus. nam aut aduersa fore dicunt (ait ille) aut prospera: si prospera dicant, & fallant, miser homo frustra timendo fiet: si vera respondeant, eaque prospera non sint, iam inde aliquis miser ex animo erit, antequam euentus fiat. si felicia promittat, eaque sint euentura, tum planè duo erunt incommoda: nam & expectatio spei suspensum fatigabit, & futurum gaudij fructum spes iam deflorauerit. Eleganter Aelius Aristides nihil credere auguribus dicit, qui aures verbis diuinant alienarum suarum vt auro locupletent domos, nulloque pacto huiusmodi hominibus res futuras præfagientibus esse vtendum. Cicero ad finem de Diuinat. Nunc illa testabor, me non sortilegos, neque eos qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem agnoscentes.

Non habeo denique nauis Marcum augurem,

Astrologorum vanitas.

Non

Non vicinos haruspices, non de circo astrologos,
 Non Ifiacos coniectores, non interpretes somnium.
 Non enim sunt ij aut scientia, aut arte diuini,
 Sed superstitioni vates, impudentesq; arioli:
 Aut inertes, aut insani, aut quibus egestas imperat:
 Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam:
 Quibus diuitias pollicentur, ab ijs drachmam ipsi petunt.
 De his diuitijs sibi deducant drachmam, reddant cetera.

Atque hæc quidem ex Ennio. Astrologos & fatidicos eiu modi qui se deo plenos simulant, vti Paulus s. sententiarum loquitur, sed maxime qui alienam mortem prænunciant, non secus quam patricidas execrata est antiquitas omnis: itaque & malefici dicti ob facinorum magnitudinem. Vitellius, vt est apud Xiphilinum, eum diem prædixisset astrologis, quo excederent Italia, hi contra, noctu præscriperunt ei diem quo ei moriendum esset: & intra illum diem mortuus est, Dione teste, fortè non fato, sed propter vaticinium. Ergo cum sæpe alias, imperantibus Augusto, Tiberio, Vitellio, interdictum vaticinijs & mathematicis fuisset, ne vlllo modo de cuiusquam morte prædicerent (quod id semper habitum sit exempli pessimi: & mortis metus sæpe ipsa morte deterior, aut etiam nonnunquam mortem acceleret) tandem etiam à Domitiano Cesare Ascletario astrologus viuis cõburi iussus, & Largius Proclus capite damnatus est, quia publice prædixissent quo die imperator supremum vitæ diem clausurus esset. Præclarus sese mihi pridem obtulit Pici Mirandulani locus ex 2. lib. cap. 9. in Astrologos: quem videtur vlturpasse hic noster: *Locus ex Pico Mirandula in astrologos.*
 Qui Homerum, inquit Pico, allegoricè exponunt, per illam Icarum fabulam, qui facturiis pennis cælo tenuiore se committens, in mare præceps datus est, Astrologos aiunt designari, qui pennis temerariæ professionis in cælum se subrollentes, cum de suis cælestibus dogmatibus, quibus sublimari videntur, quid sunt prædicturi, in pelagus ruunt mendaciorum. Occurrit etiam diuinatoris cuiusdam Angli somnium. Is ex astris prædixerat Henrico septimum Anglorum Regem (qui tum regno præerat) eo anno extinctum iri. Rumor statim ad ipsum delatus est. Iubet itaque hominem ad se vocari: à quo sciscitatus fertur, an ex astris certum aliquid posset præcognosci. Innuuit. Sed tunc, inquit Rex, eius artis peritus es? sic esse respondit. tum Rex, An certo coniectas me hoc ipso anno moriturum? sic esse ait. Dic ergo mihi, Rex infert, vbi tu futurus es his festis natalitijs (instabat enim natalis Domini dies) nam & hoc fortè te non fugit. Ego,

Locus ex
 Pico Mirandula
 in astrologos.

Angli diuinatoria
 vana prædictio.

Ego, ait, cum meis familiarib. & domesticis lautè me videri spero. At certè, ait Rex, artistuæ sum peritior quàm sis ipse. nam scio te futurum in carcere. simulq̃ue hominem in vincula conici iubet. Illic ubi iam satis diuinandi calor refraxisset, cum risu dimissus est. Eiusmodi hominū fatuitatem acerrimè perstringunt Basilii oratione 6. *εις τὴν ἐξήντην*. Euseb. De præparatione Evangelica libro 6. & Picus Mirandula in opere ex professo in nugones eiusmodi edito. Ad finem penè 4. Comment. Xenophon id sub persona Socratis elegàter & copiosè disputat. quò spectant Lactantiana ex c. 3. lib. 3. Icarium lapsum Dio Chrysostom. oratione 4. de regno, ad iactantiam principum inuenilem & populares quas de se concitant opiniones transulit.

Exemplo ut doceas.] Debemus aliorum periculis fieri caucioses & prudentiores: & maximè istuc est sapere, dum alieno damno sapimus. Publius Mimis:

Ex vitio alterius sapiens emendat sumus.

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIIII.

DUM turdos visco, pedica dum fallit alaudas,
 Et iacta altivolam figit arundo gruem,
 Dipsada non prudens auceps pede perculit: ultrix
 Illa mali, emissum virus ab ore iacit.
 Sic obit, extento qui sidera respicit arcu,
 Securus fati quod iacet ante pedes.

Id ex apologo quodam Aescopi de aucupe & vipera. Hic ac-
 cepto visco & arundinibus exiit aucupatum. Vilo turdo in al-
 ta sedentem arbore compositis arundinibus sursum specta-
 bat cum comprehensurus. Verum ignarus viperam dormientem
 iaci-

incidit. à qua morsus, iamque præ dolore vitam agens, dixit, Ab
 aliam capturus ab alio miserè capior. Huic simile est Epigram-
 ma Antipatri Sidonij de Alcimene aucupe, qui cum arcu & sagi-
 da peteret aves, in altum specularis, ictus à dipsade intermis-
 tum autem carmen est προσορροκία:

Prototy-
 pus Em-
 blematis.

ὁ πρὶν ἐγὼ καὶ ψῆρος ἔστυν ἀντὶ φραγῶν ἐρύκων
 ἀέριματ' ὄψιπτή βίστονιαν ἡσσανον,
 ῥινῆ χερματῆρ' ἐύτροφα κῶλα πταινῶν
 ἀλκιμείης πταινῶν εἰργεν ἀπωτε νέφ'·
 καὶ μέ τις ἐτήτ' φραγὰ σφυρὰ διψῶς ἔχθρα
 σαρκὶ τὸν ἐκ' ἡνῶν πικρὸν ἐνέσσει χόλον
 ἡελίς χεῖρασεν, ἴδ' ὡς τὰ κροθ' αἰδέσθω λεύσων,
 τὸν ποσὶν ἐκ' ἐδάλω κῆμα κυλιδ' ὀρθρον.

Hoc sic utcumque Latio reddidimus:

Qui sturnum iactis sementibus ante, rapacem
 Arcebam altiuolam, Bistoniamq; gruem,
 Extensis manibus, bubulaq; id verbere funda
 Alcimenes abigens ipse procul volucres;
 Infligit pedibus serpens tum vulnera dipsas,
 Lethiferoq; nigrum virus ab ore vomit.
 Meq; dat ipse neci, attentus dum sidera specto,
 Nescius exitij quod foret ante pedes.

Cui conuenit quod de Thalete fertur, qui dum noctu
 contemplaretur, in scrobem decidit. quod ridens ancilla
 πιδεῖν ἰφθίως τὰ πικρὰ ποσὶν ἐγνοῶν, τὰ ἐν ἔργῳ ἰσκόω. Id
 buunt Anaximeni. Gabrias in tetraſtichis idem scribit
 hæc verba:

ἄστρος ἀεὶ σιωπῶν τις ἀστροσκοῶ
 πικρὰ δὲ λελθὼς πρὸς φρέαρ. τυχῶν δὲ τις
 ὀδύπρ' ἔσται, πεινόντ', ἴδ' ἴφθ' λέγων,
 τοῦν ἴσις ἀνά, βέλπει, τὴν γῆν ἐβλέω ἴσις.

Astrolo-
 gorum re-
 prehensio.

Taxantur Astrologi, qui cum cælestia, id est, corporum
 rum inspectionem se conſectari putant, ea tamen ignorant
 propius sunt admota: cumque præſentia ferè ignorent,
 rum ſcientiam habere ſe gloriantur. Atqui, quod Pindar.
 Olymp. 12. τῶν μελλόντων ᾗ τετύφλονται φραδαί, id est,
 ſunt admodum & cæcæ futurorum cognitiones. In eos
 Epigramma hoc luſit lepidum & feſtiuum:

Saturnus procul est, iamq; olim cæcus, ut aiunt,
 Necpropè diſcernens à puero lapidem.

Luna verecundis formosa incedit ocellis,

Nec nisi virgineum virgo videre potest.

Jupiter Europam, Martem Venus, & Venerem Mars,

Daphnen Sol, Hersen Mercurius recolit.

Hinc factum, Astrologe, est, tua cum caput uxor amantes,

Sidera significant ut nihil inde tibi.

turdos.] Turdus inter primas à saporis bonitate insignis. Mar-

Turdus

Inter aues turdus, si quis me iudice certet:

Inter quadrupedes gloria prima lepus.

De turdis Plinius libro 10. cap. 42. & 53.

alaudas.] galeritas, de quibus Plin. lib. 11. cap. 37.

gruem.] De gruibus in superioribus satis. Adnotanda synecdoche, qua posuit speciales quasdam aues pro aliis quibuscum-

que. dipsada.] Dipsas, aspidis genus, cuius morsu sitis inducitur: Dipsas
& Græcè Διψα, sitis est. Huius meminit Plin. lib. 23. cap. 8. & serpente
lib. 22. cap. 5. Solinus Polyhistor cap. 30. Lege Lucian. præ-

fatione De dipsadibus, & Pierium Hieroglyph. 16.

Securus fati.] id est, ignarus & inscius infortunij, quod sibi
mortem attulit. Sic Lactant. lib. 2. cap. 3. in philosophos: Dum
aliorum præcipitium vident, non prospexerunt quid ante suos
pedes esset. M. Tullius in 2. De Divinat. ridens haruspiciam:

Democritus non inscitè nugatur, ut physicus.
Quod est ante pedes, nemo spectat: cali scrutantur plagas.

Potentissimus affectus, Amor.

EMBLEMA CV.

ASPICE ut inuidētus vires auriga leonis,
 Expressus gemma pusto vincat amoris
 Utq; manu hac scuticam tenet, hac vi flectit habenas
 Utq; est in pueri plurimus ore decor.
 Dira lues procul esto; feram qui vincere talem
 Est potis, à nobis temperet anne manus?

Fons Em-
blematis.

ID extulit ex Graeco Argentarii, quod ascribam:
 ἀνυάλωτον ἀφικνεῖ ἐπὶ σφραγίδι ἔρωτι
 χερσὶ λιοντείαν ἀνιοχῶντα βίαν,

triumpho coniectis oculis in mulierem quandam formosissimam
 ab eius aspectu non potuit abduci: quia etiam vultum saepe
 tabat, ut facile appareret eum telis Cupidineis iaucium, iam
 sui fuisse compotem. quamobrem Diogenes Synopensis ad pu-
 pulum: En, inquit, pugilem vestrum magnum, ut à puella con-
 figitur! quasi dixisset, turpe esse qui viros vicisset, à muliere
 superari. At iocularis iste reprehensor ignorare se fingebat quoniam
 ta sit amoris vis, quam quae efficax pulchritudo forma quae de
 corporis, quam non temerè Socrates exigui temporis tyran-
 dem appellavit: Carneades, regnum quod nullis satellitibus reg-
 geat: Plato, naturae privilegium. Plutarch. in Hyperide re-
 exemplum perquam venustum & memorabile de Phryne, pul-
 cherrima femina, quae impietatis accusata, defensa est ab Hyperide,
 oratore certe nobili, qui quòd videret eam iam demer-
 tioni proximam, commiseratione usus, uti quoquo modo iu-
 ces flecteret, mulierem produxit in medium, & ducissa vestis
 nuda pectora iudicibus ostendit. Qui mulieris admirari pulchri-
 tudinem, eam dimittendam censuerunt; ex quo & oratoris as-
 & iudicium inexpectatam misericordiam, ipsiusque rex reg-
 statem (id est το εἶδος ἢ ἄξιον τοῦ εὐρίδου, ut loquitur in Phoeni-
 Euripides) spectanda proponuntur. Aristotelis memorantur
 etiam, pulchritudinem omni epistola commendatiorem, quae
 formam corporis habere maiorem persuadendi vim quam
 vis oratio vel epistola. Ex eo itaque cum aliquis quaereret, ut
 quae pulchra essent, tam impensè amarentur: dixit eam esse
 hominis interrogationem. Mirari enim possit aliquis fuisse
 cum, qui nunquam antea quicquam vidisset, &

Qui nunquam visa flagraret amore puella,

de quo Iuuenalis nos haec missa facimus. Proclus omne pulchrum
 dicit honestum esse idemque amabile, eo quòd naturae divinae
 aliquam imaginem habeat. ex quo τὸ καλόν, à καλῶ γενόμενον
 deducant, quod est vocare: quia ad se vocet & alliciat hominum
 animos: quam etiam ob rem credibile est à veteribus, reges coelestium
 primis creatos qui pulchritudine aliis antecellerent. Sic etiam
 Homerus suos heroas à dignitate vultus ipsaque pulchritudine
 commendat. Achillem omnium pulcherrimum facit: quamvis
 enim Nireum nominet ex ijs qui ad Ilium venissent formosissimum,
 tamen ei Achillem praefert. Ita Virgilius de suo Aeneae

— ipse ante alios pulcherrimus omnes

Infert se socium Aeneas, atque agmina iungit.
 De Lauo verò, deque Turno sic:

Virg.

Filius huic iuxta Lausus, quo pulchrior alter

Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.

His contentanea maximè sunt quæ disputantur ab Iſocrate in Helenæ laudatione: vbi sic pulchritudinem commendat, vt eam esse rem diuinam statuat: ea enim ferè cõtemnuntur in quibus nulla pulchritudo: contra quæ pulchra sunt suspiciuntur ab omnibus. Imò virtutè non alia de causa cenſet in precio haberi summisq; honoribus affici, quàm quòd pulcherrima quædam res sit. denique alia omnia bona inuidiæ sunt exposita: nullus tamè est qui pulchris hominibus inuideat, quos potius admirantur omnes, dignosq; honore putant: cumq; omnia fortitudo sua dignitate antecedit, à pulchritudine tamen superatur.

Puſio.] paruus puer, *παιδίον ἡγῆ παιδὶ ἀγαθῷ.* Cic. 1. Tuscul. in lib. Platonis, qui inſcribitur Menon, Puſionem quendam Socrates interrogat, &c. Idem pro Cælio: Propter nocturnos quosdam inanes metus tecum semper puſio cum maiore torore cubitauit. Iuuenal. Satyra 6.

Puſio dormit, Puſio qui noctu non litigat.
ſcuticam.] paruum flagellum è loris factum, à Græco *σκῦτα*, *Scutica* quod est corium. Horat. Sermon. 1. Satyr. 3.

Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.
Iuuenal. Satyr. 6. — *rubet ille flagellis,*

Hic ſcutica. —
plurimus ore decor.] Sic eum effinxit Lucian. in Amore fugi-

tivo.
Dira lues.] Epiphonema.

ſeram qui vincere talem.] à maiori ad minus.

NUVDVS Amor viden' ut ridet, placidumq; tuetur?
 Nec faculas, nec qua cornua scēt at, habet:
 Altera sed manuum flores gerit, altera piscem,
 Scilicet ut terra iura det atque mari.

ID transtulit è Græco Epigrammate:

γυνὸς ἰσὸς Ἀφ' ἑὴν γὰρ καὶ καὶ μετὰ τὸ ἐσιν,
 ἢ γὰρ ἐξ ἄ τὸ ἕρον καὶ πυρὸς οὐρα βέλῃ.
 ἢ δ' ἐ μὲν τῶν παλαύγει κατ' ἕξει δελφίνα καὶ ἄνθ' ὄ.
 εἴ μὲν γὰρ καί τινος, τῆ δ' ἐ δελφίνας ἐχθ'.

id est, Nilius amor blandis iccirco arridet ocellis;
 Non arcus, aut nunc ignea corda gerit.

Nec temerè manibus florem, delphinâq; tractat:

Ille etenim terris, hoc valet ipse mari.

Legi alicubi Philostratum Cupidini rosam cōferre. Nam sicut illa recens mollis est, ita Cupido, cui aurei, non aliter ac rosæ, capilli tribuuntur: hic quoque spinas pro iaculis gestat, pro facibus fulgorem, folia pro alis data sunt: denique vtrique tempus, color & mores conueniunt. Delphinus autē hominum amans maris quietum statum & tranquillitatem ostendit, iramque & commotionem fluctuum ibi emollitam signat, vt docet Pierius in Delphino suo Hieroglyph. 27. Id videtur expressisse apertius in Hippolyto Euripides:

ὁ ποικιλόπτερος ἀμφιβαλὼν

ἐν τὰ ἀτὰρ πτερῶν,

ποταταὶ δ' ἐπὶ γαίῳ εὐήχητον,

δ' ἄλμυρον ἐπὶ πόντον.

hoc est:

Ille pennis ornatus variis vndique volitans alis velocissimis, volat namque super terram, superque sonorum & salsum mare.

Quod significat omnia subiici imperio Amoris, qui nudus est, propterea quod hic affectus debet esse simplex & apertus: ridet, quod oblectationem præ se ferat: blandè aspicit, vt persuadeat: nullis armis instructus est, vt cum eo congredi non reformides.

Pura lege apud Athenæum 13. cap. 5. & Platon. in Conuiuio. *Nec faculas*] Fax Cupidini tribuitur, quod corda mortalium

adurat, & animos conficiat. *Cornua*.] Arcū, qui cornutus apparet, cum potissimū tēsus est.

Scilicet vt terra.] Notissimum est illud ex Eclog. 10. Virgil.

Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

Idem alibi: *Omnia vincit amor: quid enim non vinceret ipse?*

Item, *Omne aded genus in terris hominumq; ferarumque, &c.*

Scilicet vt terra iura det, atque mari.] Lucretius initio primi libri: *Alma Venus, hominum, Diuumque aterna voluptas.*

Idem eodem: *Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentis*

Concelebras. Et deinde: *— vibi suavis dadala tellus*

Submittit flores: tibi rident æquora ponti.

Quidius: *Tu superos, ipsūque Iouem, tu numina ponti*

Vista domas, ipsūque regit qui numina terra,

Tartara quid cessant?

Amer omnia demat.

Fax Cupidinis.

Et Propertius:

Hic Deus & terras & maria alta domat.

Quaratione tradit Pausanias in Corinthiacis apud Sicyonios ex-
 stare nobilem Veneris statuam ex ebore, quæ capite gesserit cæli
 orbem; altera manu teneat papauerum capita; altera verò malis
 quo significaretur Veneris in animantia omnia potentia, inque
 ipsos deos.

Vis amoris.

EMBLEMA CVII.

ALIGERVM fulmen fregit Deus aliger, igne
 Dum demonstrat vti est fortior ignis Amor.

Es

EX lib. 4. Epigrammat. Græcorum sumpsit illud:

ὁ πᾶντος τὸν πᾶντος ἰδὼν, ἄγνοσι κέρωνος,

δὲ μὲν ὡς κρείσσον πᾶσι πυρὸς ἐστὶν ἔρας.

Tanta vis est amoris, ut ipso fulmine concitator sit, & violentior: quippè qui nec ipsi Ioui cedat, quem multoties arcu periculis Poëtae referunt: quo significatur amore strenuo nihil vehementius esse neque insuperabilius. Itaque Græcis ἔρας πᾶντα μὲν superius.

Perfringunt, penetrant, vrunt mea spicula fulmen:

Scilicet hinc nomen est mihi πανδαμάρτου.

Quidam existant Euripidis versus apud Stobæum, quibus Amorem Deum omnium potentissimum facit: hi sunt:

ἔραται ὅσις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν,

καὶ τῶν ἀπ' ἀντων δαιμόνων ὑπερτατον,

ἢ σκαίος ἐστίν, ἢ κολῶς ἀπ' εἰς ἄν,

οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.

Quidius:

Regnat, & in superos ius habet ille Deos.

Huc facit illud Clementis ἐ 6. ερωμάτ. ἔραται γὰρ τὸν ἀέρος μέλπωμα βρόντον κίτρας πολυανθέμοις ἀείδου. ὁ δ' ἐκ θεῶν δυνάστης, ὁ δ' ἐκ ἀστέρων δαμάζει: Amorem celeberrimum florentibus plenam coronis: quippè qui & in Deos imperium obtineat, atque homines domet. Huc Augeriani octostichon, sanè lepidum:

Omne olim calum (ut fertur) calum omne uebat,

Inter se superi dum fera bella gerunt.

Fortis erat Bromius thyrso, Mars ense, tridete n

Neptunus, fortis fulmine dextra Iouis.

At cum visus Amor fuit in fulgentibus armis,

Nec non accensa lampade pulchra Venus:

Priuatitur thyrso Bromius, Mars ense, tridente

Neptunus, fortis fulmine dextra Iouis.

Sed mirum fuit Quidij ingenium in eo affectu exprimendo,

et insequente vi amplificanda: sic enim 2. Amorum, eleg. 1.

In manibus quæ Iouem, & cum Ioue fulmen habebam,

Quod bene pro calo mitteret ipse suo.

Clausit amica fores: ego cum Ioue fulmen omisi,

Excidit ingenio Iuppiter ipse meo.

Iuppiter ignoscas: nil me tua tela inuabunt:

Clausis tuo maius ianua fulmen habet.

Et in se: undò eiusdem operis, eleg. 5. ubi conqueritur de ama-

na, quæ se alteri communicarat, quamque ideò verberibus cæ-

dere constituerat:

Lepidum
epigramma
Augeriani.

Vt faciem vidi, fortes cecidere lacerti:

Defensa est armis nostra puella suis.

*Qui modò sauis eram, supplex ultroq; rogavi,
Oscula ne nobis deteriora daret.*

*Risit: & ex animo dedit oscula, qualia possent
Excutere irato tela trisulea Ioui.*

Lilius Gyrald. hist. Decorum Syntagmate 13. repetit ex Plinio fuisse in curia Octaviae Cupidinem fulmen tenentem, cuius actor nesciebatur. Id affirmabatur Alcibiadem fuisse Principem forma in ea etate, in cuius clypeo ita erat pictus. Poterit fulmen hoc à Cupidine concussum traduci ad id quod dici solet, Amorem plus quam vi effici. quod in quadam Epist. expressit D. Hieronymus: Ingenia quidem, inquit, liberaliter educata facilius recundia quam merus superat.

Plus amorem quam vi effici.

Fulmen algerum, & alger amor.

Aligerum fulmen.] Epitheti metaphora. fulmen cum telo amoris comparat: sed & fulmen telum vocatur Græcis, ut apud Sophoclem: ἐγχετασκηψος ἐείλθη κἀπὲρ κρηνοῦ: & Herodotum, βέλθη ἐνέσκηψε θεός. Fulmen aligerum dicitur propter celeritatem: ideoque pictores fulmini tribuunt alas, quod à Ioue mitti crederetur. Virg. 1. Aeneid.

Atq; hic aligerum dicitur Amorem. ut Græcis ἔπος πρὸς ἄλλο Ignis amor.] Merito amor ignis dicitur. Itaque Virgil. Amorem ignis nomine nuncupat. Sic 3. Georg.

*Omne aded genus in terris hominumq; ferarumq;
In furias ignemque ruunt.*

Idem Aeneid. — & caco carpitur igni.

In Eclog. porrò,

At mihi sese offert ultro meus ignis Amyntas.

Quid. epilloia Parisi Heleuæ:

— quis enim celauerit ignem

Lumine qui semper proditur ipse suo?

Scripsit & perelegans tanè retrastichon Ioan. Secundus in Cupidinem camino insculptum, eadem ferè è causa:

Flamminus homo Veneris quisquis fuit illo camino

Qui sculpsit puerum, credite, doctus erat.

Scilicet aeterna penes hunc custodia flamma:

Per quem sopitus non queat esse focus.

Fortior ignis Amor.] Teste Xenophonte, qui ait amorem igni torrentiorem, & feruidiorem. nam ignis tangentem sollicitum vrit, & vicina depascitur: amoris ignis etiam in procul intus & longè terrarum tractu diffisos ardentis suos radios vibrat.

In flur

In studiosum captum amore.

EMBLEMA CVIII.

IMMERSVS studiis, dicundo & iure peritus,
 Et maximus libellio,
 Helianiran amat, quantum nec Thracius umquam
 Princeps sororis pellicem.
 Pallada cur alio superasti iudice Cypr?
 Num sat sub Ida est vincere?

FX Guicciardino Italo, scriptore historię diligenti ac eru-
 diti, didici, Epigramma hoc Alciati speciatim scriptum
 fuisse in Hieronymum Paduanum, doctum quidem hominem,
 sed qui amatoria etiam tractaret. Quod & generatim traduci
 potest in quosdam doctrinę gloria celebres, qui amore turpi
 excæcati

Origo
 Emble-
 mat.

excæcati videre non possunt, quantum vitæ suæ & famæ detra-
hant. Pudet sanè referre doctos homines quam plurimos, sui no-
minis oblitos, qui hac perculsi non leuiter insaniam, disciplin-
rum liberalium (quibus ingenium perficitur, bonique mores in-
seruntur.) cultum natiuum turpissima Veneris labe infamarunt.

Qui in-
ter doctos,
amori o-
peram de-
derunt.

Augusti-
nus Ny-
phus phi-
losophus.

Tales fuerunt apud Græcos Callimachus, Sophocles, Phœtas,
quos secuti proximè Catullus, qui Lesbiam: Tibullus, qui De-
liam: Propertius, qui Cynthiam: Naso, qui Corinnam viciu
mira luxuria celebrarunt. Certamen eiusmodi inter Palladem
& Venerem etiã nunc durat, quodque crebrò accidat, plerique
etiam viris bonis (qui eo fortasse non tam inuui hærent) ^{viciu}
esse ludus. Quo loco referte placet quæ Paulus Iouius, ^{græcis}
nostræ historicus excellentissimus, de Augustino Nypho ^{Philo-}
sophiæ professore retulit. Susceptis enim liberis & vxore ^{seneci-}
cente septuagenarius senex, puellæ citra libidinem impotentia
amore correptus est vsque ad insaniam; ita vt plerique Philoso-
phū senem atq; podagricum ad tibix modos saltantem miser-
bili pudore conspexerint: vnde illi maturatum vitæ exitum con-
stat. Melius quidem Panætius, qui adolescentulo quærenti
sapiens amaturus esset: De sapiente, inquit, videbimus: tibi
& tibi, qui à sapiente longè absumus, non est committenda
vt aliquando incidamus in rem tam commotam & impotentem
alteri emancipatam, & vilem sibi. Marcus etiam Tullius ^{no-}
tua coniuge, ab amicis vocatus ad secundas nuptias: Vix postem
ego, inquit, eodem modo vxori & sapientiæ studio dare operam
Quò referam illud Chrysippi. Cùm enim dixisset quidam ^{Epici-}
pientem amore non capi, testimonio esse Menedemum, ^{Epici-}
rum, & Alexinum: Hac ego, inquit, ratiocinatione vtat: Si ^{Ar-}
lexinus ille dissolutus, & Epicurus insensatus, & Menedemus
canis ac delirus (sic enim ab Eretrienibus dicebatur) amore ca-
pti non sunt: nec sapiens quidem eo capietur. Porro videtur hoc

Emblema imitatus esse ex Græco Pauli Silentarij:

ὁ πρὶν ἀμείλιθ' ἀκροῖσι πρὶν ἐνὶ φρεσὶ ἠδ' ὄν σὺ ἦβη
ὄσσε φόρε παφίης ἡσμιὸν ἀπ' ἀμύρῳ
γυιοβόργις βεδέσσου ἀνέμβατο ὁ πρὶν ἐρώτω
αὐ χέει σοι κλίνας κύπελα μεσοπύοι
δ' ἔξο με κρυγχαλόασα, σέ φην ὅτι παλάδα νικᾷς
νῦν πλέον, ἢ ἔτα ἀρ' ἄρ' μύλων ἐφ' ἑσπερίδων.

Senex est qui conqueritur se, cùm iuuenis esset, telo amoris in-
violabilem fuisse: ætate autem prouectum amoris iugo ^{capit}
Epigramma ferè ita Latinè:

Acer eram ut primis inuicta mente sub annis

Oestrifera spreui dulcia iura Dea:

Missilibus nec eram diris violandus amorum,

Qui tua nunc canus sub iuga vado Venus.

Suscipe ouans, tetrica victa tibi Pallade cessit

Quam prius Hesperidum munere maior honos.

Vide num nunc referre possis initium Odes undecimæ Epodi
Horatiani:

Pecti, nihil me sicut antea iuuat

Scribere versiculos amore perculsum graui, &c.

Alio sentu ab Ouidio dictum memini elegia tertij Amorum,
qua Tibulli mortem deflet:

Ecce puer Veneris fert euer samq; pharetram,

Et fractos arcus, & sine luce facem.

Amorem etiam tuis delitutum armis descripsit initio eiusdem
operis amatorij his verbis:

Quis tibi saue puer dedit hoc in carmine iuris?

Pieridum vates, non tua turba sumus.

Quid, si praripiat flaua Venus arma Minerua?

Ventilet accensas flaua Minerua faces?

Immersus studijs.] Ab aquis translatio.

lib. llio.] Libellio dicebatur à veteribus, quem nos Tabellio- *Libellio.*
nem vocamus, Græcè *Υογαματις* dicitur.

quantum nec Thracius umquam] Hac parium collatione tur-
pein amorem significat, qualis fuit in Tereo Thraciæ Rege, qui
Philomelæ iuuenulæ, Prognès vxoris sorori, stuprum intulit.
Fabulam repete ex Ouidio.

Pallada cur alio.] Hac apostrophe gratiam addit, eaque taci-
tè significat quàm sint ad libidinem propensi qui ab ea in primis
esse deberent alienissimi.

Cypri.] Cypris, vel Cypria, Veneris cognomen, à Cypro in-
sula, luxu deditissima. Iustin. lib. 18. D. Augustin. Ciuit. lib. 4.
cap. 10. aliique plures.

Idæst.] Ida mons editissimus, in quo tres Dææ de pomo au-
reo concertarunt.

A' ἠγάπης, id est amor virtutis.

EMBLEMA CIX.

D I C vbi sunt incurui arcus? vbi tela Cupido?
 Mollia quæcis iuuenum figere corda soles.
 Fax vbi tristis? vbi pennæ? tres vnde corollas
 Fert manus? vnde aliam tempora cincta gerunt?
 Haud mihi vulgari est hospes cum Cypride quicquam,
 Ulla voluptatis nos neque forma tulit.
 Sed puris hominum succendo mentibus ignes
 Discipline, animos astrâq; ad alta traho.
 Quattuor eq; ipsa te xo virtute corollas:
 Quarum, quæ Sophia est, tempora prima tegit. Hoc

Hoc decaſtichon tralatum reperio ex Græco Mariani Scho-
laſtici, eis ἔρωτα ἑτεφαναμύρον, quod ſic eſt 4. Epigrammato.

πῦρ σοὶ τόξον ἐκένον παλιν ῥυθόν, οἷ τ' ἀπὸ σείο
πηγυμύροι, μεσάτῃ ἐς κροδίῳ δόνακες ;
πῦρ πτερά ; πῦρ λάμπας πολυδάωθι ; ἐς τίδε τρεῖς αἰ
εἰμυμυτα χερσὶν ἔχεις, κροτίδ' ἔα' ἀπὸ φέρει ;
σοὶ δὲ πᾶν δ' ἡαυξέει κῦρ εἰδ' ὅθι, ἐκ δὲ τὸ γαίης
εἰμι, καὶ ὑλαίης ἔκγονοι εὐφροσύνης
αἰετὸν ἐς κροδίην μερόπων φρένα πυρσὸν ἀπάπτιο
εὐμωθίης, ψυχὴν δ' ἔρπον εἰπανάω.
ὅκ δ' ὄρετῶν σφάνης πύρρα πλέκα' ἂν ἀφ' ἐκάστης
τύς δὲ φέρων πρῶτα τῶ σοφίης εἰφομῶ.

Exingit Cupidiuem ἄρξον καὶ ἄπορον, ſine arcu & ſine telis, cru-
dito ſanè ſigmento dialogiſtico, quo quidem virtutis omnis diſ-
tributionem aſſignat. Sed primum aduertendum eſt ex Plato-
ne, in Sympoſio, duas eſſe Veneres, & totidem Cupidines: hæc
antiquior & ſine matre, cælo nata, quam cæleſtem Venerem vo-
camos; altera iunior, è Ioue & Dione progenita, vulgaris & cō-
muniſſima appellata. Eadem ratio eſt Cupidinis vtriuſque. Horum
enim alter honeſtas cupiditates animis ingerit; alter verò affe-
ctus voluptuoſos & terreſtres inculcat. Prior ille ἀντίεως eſt, qua-
ſὶ αἰκίας, priori contrarius; qui hominem attollit ad ſuperiora &
cæleſtia contemplanda, omnemque virtutem & honeſtatem
preſtat. Hic itaque tres coronas manibus contrectat, vnamque
circumfert in capite: quibus quatuor illæ virtutes (ex quibus
omnis honeſti fons petitur) deſignantur. Prior illa corona caput
ambiens (partem quidem Platoni in Timæo omnium corporis
partium diuiſſimam, & certè principem) prudentiam repræ-
ſentat: providere enim & aliquid prudenter meditari, cōtempla-
tionis eſt: tres aliæ, quas manibus continet, Iuſtitiam, Fortitu-
dinem & Temperantiam uocant, quæ poſſiſſimum in actione
poſitæ ſunt, manus enim actionis ſunt organa. Quod perſpicuū
eſt ex primo Officiorum Ciceronis: Qui maximè perſpicit, in-
quirit, quid in re quaque veriſſimum ſit, qui que acutiſſimè & ce-
leſtiniſſimè poteſt videre & explicare rationem, iſ prudentiſſimus &
ſapientiſſimus ritè haberi ſolet. Quocirca huic quaſi matèria quā
ambiens virtutibus neceſſitates propoſitæ ſunt ad eas res parandas
tendendæque, quibus actio vitæ continetur: quo ſanè loco differen-
tem facit virtutē Prudentiā à reliquis tribus. ea enim poſita eſt in
veri inueſtigatione & contemplatione, reliquæ ſunt actionis. De
vtrouque

Duo Cu-
pidines &
totidem
Veneres.

ἀντίεως

Quatuor
corona ad
totidem
virtutes
relata.

Locus Ci-
ceronis.

utroque Amore Plato in Conuiuio. Ficinus Oratione 2. c. 7. & 8. orat. 7. cap. 8. in idem Conuiuium Platonis. Cæterum *ἐν τριῶν* Proclus interpretatur Amorem diuinum animas à corporibus abstrahentem: qua in significatione hîc vsurpatur. Alij duplicem Amorem idè effectum esse narrant, quòd nullas frugis aut cõmodi possit esse amor, nisi mutuus sit: qua de re Porphyrius Philosophus hunc adfert Apologum. Cùm, inquit, Cupido in Saturnum coalesceret, Venus Themis Deam consuluit: quæ Venæri respondit, Anterota necessarium esse qui rependat vices, ut se se mutuò iuuent. cui Venus acquiescens, Anterota, quasi Conitracupidinem dicas, genuit: quo vix dum nato, Cupido cepit adulescere, & procerior euadere. Sed hæc fortasse *παρὰ τὴν ἀλήθειαν* quidem apud Plutarchum in *ἑρωτικῶν*, duos Amores esse iuxta Aegyptiorum sententiam & Platoniorum, *ἑρῶτα πᾶρὰ τὴν ἀλήθειαν* & *τὸν ἐρῶτα*, id est, vulgarem, & cælestem amorem: sed quia delectat aliquantum ab ea quam retuli sententia Mariani, facile prætereo. Apuleius tres amores facit libello quem De philosophia scripsit (vbi Platonem auctorem appellat) vnum diuinum incorrupta mente & virtutis ratione conuenientem: alterum de generis animi, & corruptissimæ voluptatis: tertium ex vtroque permixtum, mediocris ingenij & cupidinis modicæ. Anterota autem fusciores ait impelli corporum cupidine: vinum quoddam *ἄρῳ* propositum est, ut eorum vsura potiantur, atque ciuilium voluptate & delectatione ardorem suum mulceant. Illas vero facetas & vrbanas esse: animas bonorum deamare, & factu velle uti qui potiantur plurimum bonis artibus, & meliores præstantioresque reddantur. Medias ex vtroque constare: nec delectationibus corporis prorsus carere, & lepidis animarum ingenij capi posse. Ut igitur illum amorem deterrimum, inhumanius corporis, morboque natum: sic illum diuinum, deorum inuocare, beneficioque concessum, aspirante cælesti cupidine in animos hominum venire credi. Tertiam speciem amoris, quæ mediæ & consortio parili copulatum: utque rationi propinquus est diuinus ille, ita & terrenum turpitudini iunctum esse voluptatis. Hactenus Apul.

Fax amor
vbi.

Fax vbi tristis.] tristis, à consequenti: Fax autem Cupidini tribuitur; quod indicauerunt Aegyptij sacerdotes, qui per ignem amorem exprimi voluerunt.

Ouid. 2. Amorum, eleg. 9.

Cur tua fax vrit, figit tuus arcus amicos?

Indorus non potremi ordinis auctor rationem reddit, quia nonnumquam amor cupiditate impatientius exurat, nonnumquam verò præ satietate abuolet. Itaque apud Gellium Portius Licinius dixit hominem ob amorem non esse ignitum, sed ipsum ignem. Notum est illud Virgil.

saco carpitur igni. & est mollis flamma medullas.

Item: *Vritur infelix Dido. vti iam diximus paulò antè.*

vulgari cum Cypride.] Vulgaris illa Venus circa turpes amorem verliatur: honesta vero ad virtutem & honestatem amplexandam inflamat, & ad rerum cælestium contemplationem animos pertrahit. Venus
vulgari.

Apuleius apologia 1. pro se ipso dicit item ex Platone geminam esse Venerem, quarum altera vulgaris, quæ sit percita populari amore, non modò humanis animis, sed & pecuinis & feris ad libidinem imperitare: Alteram verò cælitem Venerem, quæ prædita sit optimati amore: solis hominibus, & eorum pauca curare: nullis ad turpitudinem stimulis, vel illecebris sectatores suos percellentem; eius enim amore non amœnum & lasciuum; sed cõtrà incorruptum & seriam pulchritudine honestatis, virtutis amatoribus suis conciliare: & si quando decora corpora commendet, à contumelia eorum procul abstertere. Neque enim quicquam aliud in corporum forma diligendum, quàm quòd admoneat diuinos animos eius pulchritudinis, quam prius veram & sinceram inter deos videre. Quapropter, vt semper, elegit Afranius hoc scriptum reliquit:

Amabit sapiens, cupient cateri.

Ea de re multò fulius Lucian. in dialogo, cui nomen *ègaris*, vel *ègaris* & *àvrèpas*, de quo scripsere singulares commentarius quidam recentium, vt Cælius Chalcaguinus, Augustin. Nyphus cap. 19. 60. 98. de amore, alij plures.

Sed puris hominum.] Effecta pudici amoris: vbi notabis diligenti præparatione opus esse, priusquàm aditum habere possis ad rerum diuinarum & pulcherrimarum speculationem.

animos astragis] Hic raptus quo modo fiat, superius docuimus ad Emblemata, cuius inscriptio est, *In Deo latandum.*

Ἀντίερος, Amor virtutis alium Cupi-
dinem superans.

EMBLEMA CX.

ALIGERVM, aligerog³, inimicum pinxit *Amori*
Arcu arcum, atque ignes igne domans *Nemesis*.
Vt quæ aliis fecit, patiatnr: at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter spuit inq³, sinus imos: res mira, crematur
Igne ignis, furias odit *Amoris amor*.

Amor
quomodo
ab Amo-
ra super-
tur.

TRIUMPHUS est Amoris pudici, qui de Cupidine *Venero*
spolia ampla referat. Nemesis igitur ultionis *Dea super-*
bientem *Veneris* filium voluit ab alio aduersario Cupidine, seu
opposi-

opposito amore vinciri & constringi: quo significatur, turpem
 amorem, aut noxiam aliquam cupiditatē posse ab honesto quo-
 dam affectu & labore non modò imminui, sed & sopiri. Mani-
 festa est itaque allusio ad prouerbum, Clauum clauo pellere.
 quò pertinet illud Hieronymi ad Rusticum Monachum: Philo-
 sophi sæculi solent amorē veterem amore nouo, quasi clauum
 clauo pellere. Cicero 4. Tusc. Loci denique, inquit, mutatione,
 tanquam ægroti non conualescentes, sæpè curandus est. Etiam
 nouo quodam amore veterem amorem tanquam clauum cla-
 uo eiciendum putant. Id mihi in memoriam reuocat C. Vale-
 ntilium Flaccum, qui primùm luxu perditus adolescēns temporibus
 belli Punici secundi, cū captus flamen esset à Licinio Pontifi-
 ce maximo, quo facilius à vita flagitiosā recederet, ad curam
 factorum & ceremoniarum conuerso animo, quantum prius
 luxuriæ fuerat exemplum, tantum postea modestiæ & sanctitatis
 specimen euasit, vt ait Val. Max. lib. 9. cap. De mutatione
 morum. Tralatum est hoc carmen ex Epigrammate Græco in-
 cisi, quod sic habet:

πρωτῶ πτωχὸν ἔρωτα τὸν ἀντίον ἐπλάσ' ἔρωτι
 ἂ νίμωσις, τόξω τόξου ἀμωμῶρα.
 ἢς καὶ πᾶσι τὰ κ' ἐρεξεν' ὁ δὲ φραγτὸς, ὁ πρὶν ἀπαρῶν
 ἄκαρπυς, πικρῶν γόσ' ἀμῶν ἑλέων.
 ἢς ἄδ' ἄν τρις κόλπῳ ἀπέωτυσεν' ἄμειγα θαύμοι,
 φλέξ' τίς πορὶ πῦρ ἢ ψατ' ἔρωτ' ἔρωτος.

Archery-
 pus Em-
 blematis.

id est:

Pennarum volucris opposuit Nemesis:
Ut qua Cupidineis opposuit Nemesis:
Antè, modò expertus spicula amara gemit:
Terq̄ sinum spuit in medium. prò mira! quis ignem
igne vret? flammæ sensit Amoris amor.

Non est alienum quod Ouidius cecinit 1. Amorum, eleg. 1.
Quid se praripiat flaua Venus arma Minerua?
Ventilet accensas flaua Minerua faces?
 Eteleg. 8. lib. 3. qua Tibulli mortem deflet:
Ecce puer Veneris fert euersamq̄ pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
 Panfanias in Eliacis memorat Cupidinem depictum fuisse, qui
 alteri Cupidini palmam è manibus extorquere niteretur: quo
 volebāt intelligi honestum amorem de amore Venereo victo-
 nam querere. Ouid. 2. De remed. cū ait:
Alterius vires subtrahit alter amor.

A' *ἄντιμα* certè, id est *ἀντιμαχόν*, opposuerunt veteres *ἔγαν*, ut interpretès nonnulli exemplum ita apponant, In Phœara *ἔγαν*, in Hippolyto *ἀντιμαχός* erat: ut apud Natonem in Apolline periente, & Daphne fugiente: cuius Poëtae versus hi noti:

Deq̄ sagittifera prompsit duo tela pharetra &c.

Ut quæ aliis fecit, patiatur.] Adducitur idem à Suida:

αἰεὶ πᾶσι τὰν ἔργων δῖχη δ' οἱ θεῖα γένοιτο. id est,

Si quis patiatur quæ aliis fecerit, iusta pœna fuerit. & apud Pindari scholiasten 4. Pyth.

οἰάτ' ἀνὴρ ἔργων, τῶν τελέων ἀνὸν ἰκάνει. Alicubi & apud Pausaniam: iisdem artibus capierur ille, quibus usus est, *καὶ τῶν δ' ἀντιμαχόν* τέχνησιν ἀλώσεται, αἷσιν ἐγὼ ἤρξην. Lactantius lib. 1. c. 10. Di-

Æquum est eum ea pati quæ in alios fecit.

tem, ab alio expectes alteri quod feceris? & timeat ne quis sibi faciat quod ipse Saturno? Boëthius (quid enim verear addere auctorem tam bouum?) De consolat. 2. Quid autem est, inquit, quod in alium quisquam possit facere, quod sustineat in alio ipse non possit? Busiridem accepimus necare hospites Perorum ab hospite Hercule fuisse mactatum. Regulus plures Perorum bello captos in vincula coniecerat: sed mox ipse vincularum catenis manus præbuit. Vllamne igitur eius hominis potentiam putas, qui quod ipse in alio potest, ne id in se alter valeat, efficere non possit? hæc ille. Seneca longè antè usurparat idem verbum, sed alio tamen sensu, epist. 39. Quorum voluptatum impotentia atque insanæ libidini ob hoc vnum possis ignoscere, quod quæ fecere patiuntur. Accommodatius ad hunc locum Cicero 2. de Oratore, alio tamen orationis filo: Ut sementem feceris, ita & metes. Iustitia enim videtur postulare ut qui fecerit alijs iniuriam, ab alijs itidem accipiat iniuriam. Hæc enim lex est talionis ut par pœna reddatur. Virgil. in decimo de Turno qui Pallantem Euandri filium interfecerat:

Nescia mens hominum fati. sortisq̄ futura,

Et seruare modum rebus sublatâ secundis:

Turno tempus erit magno cum optauerit emptum

Intactum Pallanta, & cum spolia ista, diemq̄

Oderit. etenim cum Aeneas Turnum prostrauisset, illi pot-

cere decreuisset, viso Pallantis balteo, quo se Turnus cinctus erat:

— *furijs accensus & ira*

Terribilis: Tunc hinc spolijs indute meorum

Eripiare mihi? Pallas te hoc vulnere, Pallas

Immolat, & pœnam scelerato ex sanguine pascit.

Et Orodes prædixerat in 10. eod. lib. fore, vt eadem pœna
breui afficeretur Megentius, quam in ipsum intulerat.

*— non me quicumque es inulto
Victor, nec longum latabere, te quoque fata*

Prospectant paria: atque eadem mox arua tenebis.

Glyca Anna libris scribit Adonibezecum, viuum captum, extre-
misque pedum ac manuum partibus mutilatis: Septuaginta, inquit
ille rex, reges extremis pedum manuumque partibus truncati, mea
sub mensa micas collegerunt. Quemadmodum in illos ego me gel-
ata mensa mihi diuinitus est repentum. Aelius Lamprid. in Alexan-
dro Sever. Verronium Turinum, ait, sumi venditorem accusa-
ti Alexander iussit: probatisque per testes omnibus, & quibus
presentibus quid accepisset, & quibus audientibus quid promi-
ssisset, in foro transitorio ad stipitem illum ligari præcepit: & sit-
ulo apposito, quem ex stipulis atque humidis lignis fieri iusserat,
necavit, præcone dicente: Fumo punitur qui vendidit fumum.
Tribellius Pollio in Gallica: Cum quidam gemmas vitreas pro-
pedita vendidisset eius uxori (Gallienum intelligit) atque illa re
lit. Deinde cauea caponem emittit: mirantibusque cunctis rem
tam ridiculam, per Curionem dici iussit: Imposturam fecit, &
passus est. Deinde negotiatorem dimisit. Lampridius in vita Se-
veri: Clamabatque sapiens quod à quibusdam siue Iudæis, siue
Christianis audierat & tenebat: idque per præconem cum aliquo
emendaret, dici iubebat: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne fece-*
ris. Nec vero præmittendum quod narrat Socrates hist. Ec-
cles. libro 6. cap. 5. & Sezomen. lib. 8. cap. 7. Eutropius primus
Imperatoris cubicularius, ac primus eunuchus, cum de non-
nullis qui ad Ecclesiam confugerant, vindictam sumere vellent,
studiosè in hoc incubuerat, vt lex ab Imperatoribus ferretur,
qua vetaretur ne quisquam ad Ecclesias confugeret; quin etiam
pœna subsecuta est. Proposita autem hac lege, haud diu postea
Eutropius ipse, quod coniugi Imperatoris contumeliam intulisset,
primus eam legem transgreditur, & ex palatio profugus ad
Ecclesiam supplex accurrit. (Verùm Imperator Eutropium
abstrahi iussit) pœnasque capite truncatus dedit, & lex quæ la-
ta fuerat, prorsus è publicis commentariis expuncta est. hæc illi.
Vide Prouerb. 2. Pœna ista peccati est, vt vnusquisque in se recipe-
re possit, quod in alterum proteruus exercuit. Et huc quidem

*Quod tibi
fieri nol-
les, alteri
ne feceris.*

viderur pertinere titulus 2. Pandectarum, Quod quisque iuris
in alium statuerit, eodem iure vtatur.

Ter spuit inq. sinus.] Irati & abominantis est gestus. Tibullus

*Spuere in
sinum.*

Elegiar. 2. de lene amatore loquens:

Hunc puer, hunc iuuenis turba circumstetit arctas:

Despuit in molles & sibi quisque sinus.

Iuuenal. Satyr. 7.

Conspuiturq. sinus ueram deprehendere messem

Si libet.

& apud Theocritum puella rusticum quendam, à quo amabant,
ridens, dum illi deformitatem, graucolentiam, & alia corporis
vitia exprobrat, ter in suum sinus despuit: ait enim,

της εις τον εωτοσε κολπον.

odit Amoris amor.] eadem polyptosis apud Ouid. 3. Amor.

eleg. 10. *Causa fuit multis noster amoris amor.*

Dulcia quandoque amara fieri.

EMBLEMA CXI.

MATRE procul lieta, paulum secesserat infans
 Lydius: hunc diræ sed rapuistis apes.
 Venerat hic ad vos placidas ratus esse volucres,
 Cum nec ita immitis vipera sæua foret.
 Que datis, ah, dulci stimulos pro munere mellis;
 Prò dolor, heu sine te gratia nulla datur.

Apparet id esse tractum ex Antipatri, atque etiam Bianoris *Origo*
 Epigrammatis eiusdem penè argumenti, lib. 1. Antholo. *Embl.*
 giæ, titulo eis *Ἰάναρον ἡγῆ εἰς Ἰανόντες*. Sed Antipatri primum
 eiusmodi est:

τὸ ἄριθ' ἐρμάντακτα διεχρήσατο μέλιτος αἶμα,
 (Φεῦ κύνες) ἐρπυσήν, κηρία μαϊόμενον.
 ποδάκι δ' ἐξ ὑμέων ἐσιγημένοι ὀλέσαστ' αἶψα,
 κέντρας οἱ δ' ὀφίαν Φωλιὰ μεμφομένη.
 πείθεο λυσιδίκα καὶ ἀμύντορα, μηδ' ἐμελίως αἶψα
 ἀνέν' ἀκείναις πικρῶν ἐνεσι μέλι.

Bianoris verò sic;

κῆρον δ' ἄπ' ἡλαίῳ ἐπιμάζιον ἐρμάντακτα,
 Φεῦ βρέθ' ὡς ἀδικίως εἴλετε βουγυεῖες.
 ἠγνοήσατε ὃ δαίμον' ὅς ὑμείας οἶα μελίως αἶμα
 ἐλθῶν, αἶψ' ἔχευεν ἢ τε χειρότερας.
 ἀντί δ' οἱ θοίνης ἐνεμάζεπε φοῖνια κέντρα,
 ᾧ πικρῶν, γλυκυρῆς ἀντίπαλοι χάρατ'.

Nos utcumque ita sumus interpretati:

Repentem per humum tenerum Hermonacta, legentem
 Dulcia mella (nefas heu) purpugistis apes.
 Reddidit enectum sic vester aculeus, ah ah,
 Serpentes nequeant ut nocuisse magis.
 I, age, Lysidica patri, Amyntori dicito matri:
 Improba apes, melli cum sit amarities.

Alterum sic:

Errantem in triuio, mollem Hermonacta puellam
 Iniuste nimium corripuistis apes.
 Vipera quam sit atrox peiores, venit ubi ad vos
 Nescius, infelix esse putabat apes.
 At pro melle graues stimulum pungendo cruentum
 Liquistis: sic sic gratia mellis abit.

Amoris
 mel &
 fel.

Hoc autem sub figmento, amoris naturam intelligere licet, qui, ut rectissimè Plautus ait, & melle & felle est fecundissimus: nam gustu dat dulce, amarum ad satietatem usque aggerit. Quid enim voluptate blandius? sed eadè quid tristius? Cauendum est itaque, dum oblectamenta magno labore conquirimus, ne sub dulci melle venena lateant. Exemplum præsto est in apibus, quæ mel dulcissimū conficiunt: eadem aculeū habent præstanteū, si quis sese propius admouerit. Hinc à Græcis γλυκύπερος Amor dicitur, quod significat Euripid. in Hippolyto his verbis:

τί τ' ἔστι δ' ἢ λέγουσιν ἀνθρώπων εἶρα;
 ἢ δισον ᾧ παῖ τ' αὐτόν, ἀλγύνον δ' ἄμα.

id est,

Amor
 γλυκύ-
 περος.

Quid hoc est quod dicunt homines amare? responder nutritrix: Iucundissimum, ὦ filia: sed idem calamitosissimum. Verba Iouis Phædræ ad nutricem, cui suos in Hippolytum amores credit. *Mull.*

Multa satis lusi, non est Deanescia nostri,

Qua dulcem curis miscet amaritiam.

Cæterum Epigramma est Meleagri lib. 7. Græcorum Epigrammarum, in quo ex apicula quæritur cur Heliodoræ corpus tangat: Num ideo ut ei nunciet, quod ipsa amoris dulcem & amarum stimulum habeat? Putabam pridem id de Amore ab apibus puncto figmentum non incommodè reuocari posse ad id quod Plutarchus scribit (si tamen verè dicendum id esse Plutarchi problema) ab apibus eos pungi citius, qui stupro sese commacularint: quod id animal sit munditiæ & elegantie perstudiosum, quippe quæ facillè odorentur, nec immunditiam libidinosorum sustineant. citaturque ibidem Theocriti locus, quo continentur Veneris ad Anchusen verba.

Ab apibus citius punxi nefanda pollutos libidine.

paulum secesserat.] Hic figmento indulgetur. Nam Poëtæ omnes semper Cupidinem Veneri adesse faciunt. Rationem adfert Seruius: *Quia*, inquit, *venerea voluptas sine amore non potest exerceri.* Horat. I. Carminum:

Cur Cupido Veneri adungatur.

Liberum & Musas Veneremque, & illi

Semper harentem puerum canebat.

Plato in Sympol. rationem longius repetitam narrat. Vide 3. præpar. Euangel. Eusebij, & Gyrald. Syntagm. 13.

infans Lydius.] Periphrasis Cupidinis. Lydi populi sunt in regione minoris Asiæ, omni mollitie & voluptate deprauati, qui primi caupones & institores fuerunt. Herod. libro 1. Lege Plin. 3. cap. 5. & 5. c. 29. itemque Athenæum Dipnosoph. cap. 4. lib. 12. & Prouerb. Chiliad. Lydus ostium claudit: & Lydus in meritis: & putant nonnulli verbum, ludere, à Lydis ductum.

Lydi mollitie insignes.

dira sed rapuistis apes.] Enallage personæ, per apostrophen. expressit vim verbi *είλετε*, id est, sustulistis de medio.

Prò dolor, heu sine te.] Alludit ad illud 7. Metamorph.

— nulla est sincera voluptas,

Sollicitumq; aliquid latis interuenit. —
Plautus in Amphit. *Est in atate hominum (ita Diis placitum) voluptati ut maror comes consequatur.* & Horat. Odar. 2.

— nil est ab omni parte beatum.

Huc prouerbia, Dulce & amarum: & Ne quære mollia, ne tibi dara contingant: &, Fecem bibat qui vinum bibit. itemque illud, In apes irruere. Cæterum in eotandem velim studiosum admonitum: pro eo quod in Græco est, *ὃ πικρὰ γλυκεῖς ἀντίπαλος* dicitur, dicit Alciatus, *Prò dolor heu, sine te gratia nulla datur:* autumum obscure id quidem, ut omnes vnà mecum sentiunt. Ego

verò fateor his verbis (*sic sic gratia mellis abit*) me nō affectum esse Græcæ conclusionis leporem. sensus is est; O apes, quæ non minus amaræ estis quàm mel ipsum dulce. Nam vox *ἀνὴρ ἰσχυρὸς* significat virium æqualium contrarietatem, aut æqualitatem virium quæ sunt inter se aduersæ: quasi aperte diceret apum acerbiter æquare mellis dulcedinem, summumque bonum summo compensari malo.

Ferè simile ex Theocrito.

EMBLEMA CXII.

*ALVEOLIS dum mella legit, percussit Amorem
Furacem mala apes, & summis spicula liquit
In digitis: tumido gemit at puer anxius vngue,*

Et quatit errabundus humum, Veneriq; dolorem
Indicat, & grauter queritur, quod apicula paruum
Ipsa inferre animal tam noxia vulnera possit.

Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit,
Nate, feram, qui das tot noxia vulnera paruus.

Hoc ferè idem cum superiori, nisi quod concinnius & le-
pidius claudat Theocritus: quem sua lingua loquentem
audire non pigeat:

*Eidyllion
Theocriti.*

τὸν κλέπτειν ποτ' ἔρωτα καὶ κένταρε μέλιος α
κηρίον ἐκ σίμωνδων σιδεύμενον, ἀκροθ δ' ἐ χειρῶν
δάκτυλα πάντ' ὑπένοζεν. ὁ δ' ἄλγει, καὶ χέρ' ἐφύσθη,
καὶ τὰν γὰν ἐπάταξε, καὶ ἄλαθ' τὰ δ' Ἀφροδίτα
θεῖξεν τὰν ὀδύναν καὶ μέμφετο, ὅτι γε τυτθῶν
ἦν ἰσὶν ἐντὶ μέλιος α καὶ ἀλίκα τραύματα ποιεῖ
χ' ἢ μάτηρ γέλασσαι, τί δ' ἐκ ἴσσι ἐσὶ μέλιος ας,
χ' ἢ τυτθὸς μὲν ἐστὶ, τὰ δ' ἐκ τραύματα ἀλίκα ποιεῖς.

Quod lanè ex Anacreonte transcripsit, cuius Ode sic habet:

*Anacreo-
nis Oda.*

ἴρας ποτ' ἐν ῥόδοισι
κοιμαιμένω μέλιτιαν
ἐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐτρέψθη.
τοὶ δ' ἀκτύλοι δ' ἐδάχθην.
τῆς χερός, ἀλόλυξ.
δραμιῶν δ' ἐκ πεπαθείς
αὐτὸς τὴν κεφαλὴν κυθήρω,
ἤλωα, μάτηρ, εἶπεν,
ἄλλα, κ' ἀποθνήσκω.
ἄφισ μ' ἐτυψε μικρὸς
αὐτρωτὸς, ὃν καλῶσι
μέλιτιαν οἱ γεωργοί.
αἱ δ' εἶπεν, εἰ τὸ κέντρον
ποιεῖ τὸ τῆς μελίτιας,
πόσον, ὁ οὐκ εἶς, ποῖός τιν
ἴρας ὅσους σὺ βάλλεις;

hoc est,

Inter rosas Cupido
Apiculam iacentem
Non vidit, estq; punctus:
Manumq; sauciatus
Mox eiulare cœpit.
Et cursitans volansq;
Ad candidam Cytheren,
Heu occidi, occidi, inquit,
Vitamq; mater efflo.
En me minuta serpens
Pennata vulneraust:
Apem vocant coloni.
Tunc illa: Apis si acumer
Tantum facit dolorem,
Quantum putas dolere
Quos tu feris Cupido?

Carmen Theocriti certatim, ni fallor, à doctis quam plurimis
conuersum est. quatit humum.] Doloris signum, pedibus ter-
ram percutere. est & indignantis, & grauter ferentis. Homerus

*Terram
pedibus
quatero.*

— σὺν δ' ἤλασ' ἀδόντας
λακτίζων ποδὶ γαίαν.

Horatius etiam mu'tis in locis pro signo lætitiæ posuit. Hanc
tamen calcitrationem non esse indignantis, sed n. orbundi, pu-
ta

tat amicus meus Io. Frater Lauallensis. Nam Irus ab Ulyſſe gra-
uiffimo ictu ad terram afflictuſ, eorum more qui animam ef-
flant, apud Homerum terram pulſat pedibus, vt iō. Aeneid.
Virgilianæ:

*Sternitur infelix Acron, & calcibus atram
Tundit humum expirans. —*

Ouid. r. artis:

Lydius equatam ter pede pulſat humum.

Venus a-
mica ri-
ſus.

ridens Venus.] Poëtae Græci Venerem appellant *Φιλαιμένης*,
id eſt, riſus amicam. Horat. 1. Carminum:

Sive tu maioris Erycina ridens.

Tria genera riſus ponuntur à Clemente Alexandrino: *μετρίω-
μα*, riſum decorum: *κεχλιſμὸν*, meretricium: *κεγχαſμὸν*, pro-
cacem & noras referentem libidinis.

qui das tot noxia vulnera.] huc ſpectat illud è 3. Eidyllio
Theocriti:

*νῦν ἔγνω τὸν ἔρωτα, Ἐαυτὸς θεὸς ἢ ῥα λαίνας
μεσδὸν ἐθάλαζα, ὄρυμῶ τέ μιν ἔτριφε μάτηρ.*

Nunc amorem noui: dirus utique deus eſt; & quidem leuæ
mammam ſuxit, inque ſaltibus ipſum mater enutrijt. Sed pro-
pius eſt quod citatur ex Næuio:

Aedepol Cupido, cūm puſillus ſis, nimis multūm uales.

In statuam Amoris.

EMBLEMA CXIII.

QVIS sit Amor, plures olim cecinere Poëta,
 Eius qui vario nomine gesta ferunt.
 Conuenit hoc, quòd veste caret, quòd corpore paruum:
 Tela alasq; ferens lumina nulla tenet.
 Hac ora, hic habitusq; Dei est. Sed dicere tantos
 Si licet in vates, falsa subesse reor.
 Ecur nudus agat? Divo quasi pallia desint,
 Qui cunctas domiti possidet orbis opes.
 Aut qui quæso nives boreamq; euadere nudus
 Alpinum potuit, strictaq; prata gelu?

Si puer est, puerumne vocas qui Nestora vincit?

An nosti Ascrei carmina docta senis?

*Inconstans puer hic obdurans, pectora quae iam
Trans adiit, numquam relinquere sponte potest.*

At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?

An curuare infans cornua dira valet?

Alas curue tenet quas nescit in aethera ferre?

Inscius in volucrum flectere tela iecur.

Serpit humi, semperq; virum mortalia corda

Ledit, & haud alas saxeus inde mouet.

Si cacus, vittamque gerit, quid tania caco

Vtilis est? ideo num minus ille videt?

Quisve sagittiferum credat qui lumine captus?

Hic certa, at caci spicula vana mouet.

Igneus est, aiunt, versatq; in pectore flammam.

Cur age viuit adhuc? omnia flamma vorat.

Quinetiam tumidis cur non extinguitur vndis

Naiadum, quoties mollia corda subit?

At tu ne tantis capiare erroribus, audi.

Verus quid sit Amor, carmina nostra ferent.

Iucundus labor est, lasciuia per otia: signum

Illius est nigropunica glans clypeo.

Figmentum de Amore vt sibi repugnans & ad vna & v partem
latim reprehendit, veramque Amoris definitionem ad ex-
tremum se tradere docet: sub quibus omnibus inuolucris gra-
phicè exprimitur amatorum vita miserima: quae sigillatim con-
nia explicabimus, si prius Marulli elegantem descriptionem sub-
iecerimus:

*Descri-
ptio A-
moris ex
Marullo.*

Quis puer hic? Veneris. plena quae causa pharetra est?

Non bene prouisus certa quod arma mouet.

Cur sine veste Deus? simplex puer odit apertum.

Vnde puer? pueros quod facit ipse senes.

Quis pennas humeris dedit? inconstantia. quare

Nulla Deo frons est? signa inimica fugit.

Quae fors eripuit lucem? immoderata libido.

Cur

Cur macies? vigilis cura, dolorq; facit.

Quis cacum prait? ebrietas, sopor, otia, luxus.

Qui comites? rixa, bella, odia, opprobrium.

Qui calo dignati? homines. qua caussa coëgit?

Mitior auctore est credita culpa Deo.

Heu curuum genus, & veri corda in scia! quo ius

Fasq;, scelus miseri si scelere abluimus?

Adam & Augeriani poetæ certè non illepidi eadè de re carmè: *Augeris.*

Angelus inuicta qui cuspide semper oberras,

Dic mihi, te nudum cur tua mater alit?

Nudo homines qui nostra petunt delubra. Rubenti

Cur stant in dextra spicula: trado necem.

Cur puer es? pueros facio quoscumque sagittis

Saucio, siue volans ignibus vro meis.

Ventosas humeris cur fixit Iupiter alas?

Est quouis leuior flamine quisquis amat.

Cur tecum facula? quia viuida corda fretumq;

Et iuga montosa, & scrupèa saxa cremo.

Cacus es? an claro, dic, lumine? cacus amator,

Non ego: luce poli lux mea clara magis.

Pasceres ambrosia, seu nectare? pascor amœnis

Blanditiis, risu sedulitate, iocis.

Cur tibi pulchra parens? quia densos forma calores

Ingenerat, forma munere nascor ego.

Cur maris è fluctu prognata est mater? amator

Vt mota in salis fluctuat vnda vadis.

Dic, tua non vilis domus? an cultissima? nulla

Tecta colo; hiberno sub Ioue dego miser.

Dic ubi stas, dum lassia tuo sunt membra volatus?

Crede mihi, numquam me leuis ala vehit.

Sed & nonnulli è veteribus commentitiam istam Cupidinis

diuinitatem doctè vereq; perstrinxerunt, vt Archias poeta,

ὁ ἔργος ἀδικεῖ μερόπων ἦψ' ἄλλ' ἀκόδασσι,
ψυχῆς ἀνθρώπων ἐσθ' ὁ ἔργος ἀσφρατισ.

NO amor est qui afficiat iniuria humanū genus, sed intempe-

rantes: animis enim hominum hanc occasionem præstat amor,

quasi diceret sine vilo verborum circuitu: non amor qualis à

poëtis celebratur, fictitius ille pugio, lædit homines, sed intem-

perantia. Refer huc Eidyllion Theocriti 21.

[vario nomine.] propter diuersa vel adiuncta vel effecta, quæ

Stadiolè in Syntagmatib. Historiæ Deorum explanat Gyraldus.

Conuenit hoc, quod.] absurdum, vt fabulam refuter.

Eccur nudus agat.] Maxima, inquit, est impudentia cum nudum pingere, cum Dij nulla premantur egestate. Ea tamen cruditas importunam & perpetuò vigilantem amantium pertinaciam arguit: vel manifestam eorum insaniam prodit. Sic aliquis ex recentibus:

Cur te cum nullo corpus velamine monstrat?

Sultitia insani manifesta patescit amantis.

*Qui cunctas domiti.] Hinc dictus est *πυρὸν ἀνὰ τῶν*, vt superius annotauimus.*

Aut qui quaso niues.] Nil est quod timeant amantes, dum rebus amatis potiri se posse sperant. sic Plautus sub amatoris persona:

Neque vllà mihi obstabit amnis, neque mons, neque adèdè mār.

Nec calorem nec frigus metuo, neque ventum neque grandinem.

Imbrem perpetiar, laborem sufferam, solem, sitim:

Non concedam, neque conquiescam vsquā, neque noctu nequid.

Prius profectò quàm aut amicam, aut mortem inuestigauero.

Tibull. item Eleg. 1.

Quisquis amore tenetur, eat tutusq; sacerq;

Quà libet: insidias non timuisse decet.

Non mihi pigra nocent hiberna frigora noctis;

Non mihi cum multa decidit imber aqua.

Propert. lib. 13. eleg. 15.

Non tamen est quisquam sacros qui ledat amantes,

S cironis media sic licet ire via.

Quisquis amator erit, S cythicis licet ambulet oris,

Nemo adèdè, vt noceat, barbarus esse volet.

Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras:

Ipse amor accensas percutit ante faces.

Saua canum rabies morsus auertit hiantes,

Huic generi quouis tempore tuta via est.

Et Seneca in Hippolyto:

Non me per altas ire si iubeas niues,

Pigeat gelatis ingredi Pindi iugis:

Non si per ignes, & infesta agmina,

Cuncter paratis ensibus pectus dare.

puerumne vocas.] Puer est ob amatorum varietatem & inconstantiam, qualis inest puero.

Ouidius 1. Amorum, eleg. 10.

Nudus
Amor
cur?

Nullum
periculum
detrectat
amatores.

Puer A-
mor cui?

17

Et puer est, & nudus amor, sine sordibus annos,

Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.

Molchus de fugitio amore: ἐστὶ δ' ὁ παῖς περισκεύς.

qui Nestora vincit.] senem quemque sapientissimum. Hesiodus & Orpheus Poëtae Græci vetustissimi, mortaliū & immortalium mentes amore capi & domari tradunt. Ficin. in Platon. Conuiuium. Sed id non est satis, nisi aliquid aliud quæramus. Amor puer pingitur cum Nestore sit antiquior, Hesiodo teste, qui in Theogonia canit, Chaos, Tellurem, Tartara, Amorem Deorum primos exitisse. Verba hæc Hesiodi sunt:

ἦρι μὲν πρόσωπα χάρι' ἔγενετ', αὐτὰρ ἔπειτα
καὶ εὐρύστερον, πάντεσσι δ' ὡς Φαλῆς αἰεὶ
ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νεφέωντ' ὀλύμπου,
τάρταροντ' ἠερόεντα, μοχλῶ χθονὸς εὐρυοδείης,
ἠδ' ἔρ', ὅς κ' ἀλλιστ' ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι.

Et Orpheus Argonauticis:

πρὸ βραχέων τε καὶ αὐτὸτελῆ πολύμητιν ἔρωτα.

Ergo, qui Nestora vincit, sic interpretor, qui Nestora vincit ætate, qui sit Nestore annosior; denique qui senior Iapeto, ut ex Luciano meminimus iam supra.

Ascræi senis.] Hesiodi, ab Ascræo Bœotiaë pago in Helicone monte. Inconstans puer.] Ad id respexit Ouid. De Arte:

Errat, & in nulla sede moratur amor.

Hic obdurans pectora.] Idem fermè in Hippolyt. Seneca:

Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
Sed recusat ferre quod subiit iugum.

Theophrastus: ἔρως δὲ ἐστὶν ἀλογιστὸς πρὸς ἐπιθυμίαν ἢ τρυβλῆ, πειστικῶν μὲν ἔχουσα πλὴν πρὸ τοῦ οὐδ, ἔρω δ' εἶναι δὲ πλὴν ἀπὸ λυσιῶν: Amor est irrationalis cuiusdam cupidinis excessus, qui velocem habet accessum, tardum autem discessum, Id non possum docere commodius, quàm ex eius arte, qui se egregium doctorem præstitit naturæ amoris explicandæ: sic enim eleg. 10. lib. Amor. 3.

Luclantur: pectusq; leue in contraria ducunt:

Hæc amor, hæc odium: sed puto vincet amor.

Odero, si potero: si non, inuitus amabo;

Nec iuga taurus amat: quæ tamen odit, habet.

Sic ego nec sine te, nec tecum viuere possum,

Et videor voti nescius esse mei.

Quicquid eris, mea semper eris: tu selige tantum,

Me quoque velle, velis, ànne coactus amem?

Lintæ dum potius, ventisq; ferentibus urar:

Error &
inconstā-
tia Amo-
ris.

Ut quamuis nolim, cogar amare tamen.

Idem eleg. 2. primi:

— *haerunt tenues in corde sagittae:*

Et possessa ferus pectora versat Amor.

& eleg. 18.

— *tener ausuros grandia frangit amor.*

Sape mea dixi, tandem discede puella:

In gremio sedit protinus illa meo.

Sape pudet, dixi; lachrymis vix illa retentis,

Me miseram, cur te, dixit, amare pudet?

Implicuitq; suos circum mea colla lacertos,

Et qua me perdunt oscula mille dedit.

Vincor: & ingenium sumptis reuocatur ab armis,

Resq; domigestas, & mea bella cano.

Eundem affectum expressit Catullus in Lesbiam:

Odi & amo: quare id faciam fortasse requiris:

Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

quod idem apud Marullum reperio, sed Musa fusiore:

Odi te, mihi crede, quantacunque es:

Odi confiteor Camilla sed quam

Et odi, & magis in dies magisq;

Velim odisse: sequi, atque amare cogor.

Sic me amor retrahit tuus, trahitq;:

Sic quem sauitia fugas proterua,

Tam rara reuocas decore forma.

At pharetras, &c.] Xenophon iccirco Cupidines sagittarios

finxi ait, quod formoti & formosae etiam est longinquo loco vulne-
rent, nimirum oculis ipsis tamquam sagittis eminus in rem ama-
tam emissis, ἴσως δ' ἐκ' οἱ ἐρωτες ἰσχύονται διὰ τοῦτο καὶ λαμβάνουσι
πρόρωθον οἱ καλοὶ πρῶτον κτυοῖσι. Propertius:

Et merito hamatis manus est armata sagittis:

Et pharetra ex humero Gnoisia utroque iacet.

Horat. Carm. 2.

Semper ardentes actens sagittas

Cote cruenta.

Moschus in amore fugitiuo:

καὶ χεῖρας περὶ ἰώτα φαρτίσιον, ἐν δ' ἄσθι δ' ἔντι

ῥι πικροὶ καὶ λαμοὶ, τοῖς ποδάκι κ' ἡμὲ πρῶτον κ.

Fert humeris auream pharetram: intus autem multae cruentae
sagittae, quibus me sauciat. Theocritus, in eidyl. ἴσως δ' ἐρωτες
ait Amori pharetram tribui plenam telis, quia vulneret hominum
animos

Cur pha-
retratus
Amor?

animos multis certè modis. Origeneshoc figmentum allegorici exponit: ait enim pharetra significari cor; telis cogitationes; arcus, os & labella, quæ habent aliquam cum arcu similitudinem, adeoque ipsa verba & orationem, quibus omnibus dominatur amor. Huc facit illud Pindari ex Olymp. 2.

— πολλά μοι ὑπὲρ ἀγκῶν —

vos ἠκέα βίλη

ἐν δ' ἐντὶ φασίγγας

φαιῶν & σιωπῆσαν: ἐς

δὲ τὸ πᾶν ἐρμητέων

ἡριζέει.

id est, Multæ mihi sunt sub cubito celeres sagittæ intra pharetram sonantes prudentibus: at apud vulgus indiget interpretibus. Intelligit Pindar. pulchra animi sensa, quibus se faceret ornatum & excultum, & oratione diserta ad victorum laudes celebrandas. Sed de his satis.

Alas curvæ tenet.] Cicero De nat. Deor. pennatum Cupidinem vocat, ut Orpheus & Plato in Phædro πτερόεντα; idque propter frequentissimas in eo vicissitudines rerum, ait Pierius in Alexand. Aphrodiseus problem. 87. rationem reddit, propter instabilitatem nempe.

Propertius, Elegiarum 1.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,

Nónne putas miras hunc habuisse manus?

Hic primum vidit, sine sensu vivere amantes,

Et leuibus curis magna perire bona.

Idem non frustra ventosas addidit alas,

Fecit & humano corde volare Deum:

Scilicet alterna quoniam iactamur in vnda,

Nostraq; non ullis permanet aura locis.

Quidius initio 2. De arte:

Magna paro quas possit amor remanere per artes

Dicere, tam vasto peruagus orbe puer.

Et leuis est & habet geminas, quibus euolet, alas:

Difficile est illis imposuisse modum.

Secundo amorum 9. eleg. sic:

Tu leuis es: multoq; tuis ventosior alis:

Gaudiaq; ambigua dasq; negasq; fide.

alloquitur Cupidinem.

Eubulus apud Athenæum lib. 13. figmentum hoc ridet, cuius

lenatios propter elegantiam huc conferre non piget:

τίς ἢ ὁ γράψας πρῶτ' ἀνδρώπων ἄρα,
ἢ κηρωπλασῆσας ἔρωϊδ' ὑπόπεργον;
ὡς εἶδ' ἐν ἡλείπλυν χελιδόνας γραφῆν,
ἀλλ' ἢν ἄπειρ' τῶν τρέπων τῶν τῆ θεοῦ.

ἴσιν γὰρ ἔτε κῆφ' ἔτε ράδι
ἀπαλλαγῆναι τὰ φέροντι τὴν νόσον,
ἑαυτοῦ δ' ἐκμιδῆ. πῶς ἂν ἔν' ἐχ' ὑπερῶ;
τοιοῦτο πρῶγμα, λῆρ' ἂν, φησεῖς τις. id est,

Quis omnium primus virorum pinxit, aut
Alatum Amorem finxit in cera prior?

Hirundines solum sciebat pingere:

Mores nec ille norat, aut mentem Dei.

Nec est enim leuis, nec est is qui celer

Morbum ferentis auolet praecordiis:

Gravis ἔ; valdè. qui fit ala ut sint ei?

Nuga merae sunt hac: quis ergo perferat?

Flectere tela iecur.] iecur, amoris sedes. Horat. 1. Epistolarum

Non ancilla tuum iecur ulceret vlla, puérue.

Serpit humi.] Repugnantia sunt, quibus superuacaneam A-

moris εἰκόνα docet.

Si caecus.] Amoris caecitas impeditam hominis rationem ostē-

dit: nec enim modò τυφλὸς, sed & τυφλοποιὸς ἔρωϊδ'. Theocritus

Eidyll. 10. τυφλὸς δ' ἐκ αὐτοῦ ὁ πλῆτ', ἀλλὰ κ' ἀφρόντης ἔρωϊδ'.

hoc est, caecus non solum Plutus, verumetiam delirus Amor.

Propert. Elegiarum 2.

Ante pedes caecis lucebat semita nobis:

S cilicet insano nemo in amore videt.

Ovidius epistolis: — quid deceat non videt vllus amanti-

tenia.] vittarum extremitas, & pro tota vitta sumitur aliquo-

ties: hic pro panniculo, quo velantur oculi Cupidinis, accipe.

sagittiferum qui lumine.] Absurdum aliud per collatione disc-

similium.

Igneus est.] ab effectis, vt iam dictum est.

De amore igneo, aut potius amoris igni, è multis quae mihi ad

alia properanti occurrunt, pauca seligam. Antipater Sidonius

μη κλαίων τὸν ἔρωτα δόκει, τηλέμβροτε, πείσθη,

μηδ' ὀλίγα παύσαι ὑδάτι πῦρ ἀπνεῖς.

χευσὸς ἔρωτος ἀεὶ παιάνιος. ἴσθ' ἰσθ' δ' ἐ

οὐδ' ἐτότε ἐν ποσσὶ πικτόρμον πλάγῃ.

circunferuntur hæc incerti cuiusdam:

Caecus
Amor
aut?

207

κατὰ τὸ πῦρ καύσθη διζήμεν ἔτ', ὁ νόκτω
 τὸν καλὸν ἰμείρων λύχρον ἀναφλογίσται.
 εἴτ' ἄτ' ἐμῆς ψυχῆς ἄψον σέλαις, ἐνδοθε γὰρ μου
 κρηόρμον πολλὴν ἐξαίησι φλόγα.

Quo spectant quæ Aul. Gell. retulit 19. cap. 9. ex Aedituo:

Quid faculam præfers phileros, quia nil opus nobis?

Ibitus, hinc lucet pectore flamma satis. Et cat.

At cur Amor igneus dicatur, ardere autem qui amore corripuntur, Paulus Silentarius ita: — ἀντιόπου γὰρ

ἰοθὺς ἀποθρῶσκει κρηόρας ἔρωσ καρδίης.

ἰοθὺς ὀλιόθης ἀνέχθ φύσιν. ἢ ἴσ δίσου

ἄκρον ἔλη, φλογέου δ' ἔσται ἐντὸς ὄλος.

ἐπιδὲ μὴ δέλης φρένα μαχλάσει· γυιοδόρον γὰρ

τὸ ὄπο ἐπιζέει θυμὸν ἐφιλοκρήμη.

[*Naiades Naiadum.*] Naiades aquarum Deæ, per quas hinc castas & pudicas puellas matronasque possis intelligere. Quò referendum videtur illud Meleagri:

*Naiades
 que.*

δενὸς ἔρωσ; δεινός. τίδ' ἐτὸ πλέον; ἢν πάλιν εἶπω,

καὶ πάλιν οἰμώζων, πολλὰ δεινὸς ἔρωσ;

ἢ ὄποις τῆσι γαλᾶ καὶ πυκνὰ κρηόθεις

ἢ δέται, ἢ δ' εἶπω λαίδόρα καὶ τρέπτται.

ἢ δέται, ἢ δ' εἶπω λαίδόρα καὶ τρέπτται. id est,

seuus Amor? seuus. quid tum, si talia marens

Conquerar? atque iterum talia; seuus Amor?

Nimirum puer hac conuicia ridet, et ipse

Gaudet, et insultat iurgia si qua loquor.

At ego demiror, glauco Venus edita ponto

Quis flammam ex unda progenerasse potes?

Quid flammam ex unda progenerasse potes?

Flumina deberent omnes in amore iuuare:

Flumina senserunt ipsa quid esset amor.

[*At tu ne tantis.*] Hactenus refutatio fuit veterum de Amore

commentationum, tandemque veram Amoris descriptionem

nigro perstringit disticho.

[*Lucundus labor est, lasciuus.*] Libidinis & obscenæ voluptatis

seui planitie, quæ repræsentant similitudine quadam sexus v-

niusque: ἡδονὴν γλυκύπικρον. Nigra planitie

to cortice, mihi referre potest ἡδονὴν γλυκύπικρον. Nigra planitie

ties cæcitatem & caliginem, quibus implicantur qui turpiter
 mant. Cæterum vir doctus quispiam ait, hinc glande significari
 partem obscenam genitalium, quam Cornel. Celsus, Arist. &
 Galenus Balanon appellant, quod glandem significat: estque vi-
 rilis penis prior pars, quæ Latinis est mentula.

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIIII.

I A M D V D V M missa patria, oblitusq; tuorum
 Quos tibi seu sanguis, sine parauit amor;
 Romam habitas, nec cura domum subit ulla reuertis;
 Aeterna tantum te capit vrbs honos.

Sic

*De Ithacum premissa manus dulcedine loti
Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.*

Minimè mihi dubium est, Alciatum id Emblemata cum scriberet, habuisse in manibus Ammianum Marcellinum, & tum ad eum respexisse locum qui est lib. 14. quem integrum apponam, & deinde sententiam explanabo. Verba itaque Ammianus hęc: Illud autem non dubitatur, quòd cum esset aliquantulum virtutum omnium domicilium Roma, ingenuos aduenas & nobilem, ut Homerici baccarum suauitate lotophagi, humanitatis multiformibus officiis retentabant. Et hęc quidem sunt. In eos qui patriam obliuione delent, in alio quodam solo reuerenti, & fortuna quadam benigniore lactati, torquet Alciatus. Minissima est illa Teucri vox apud Ciceronem Tusc. 5. Patria est ubicumque est bene. tamen enim vel maximè patriam ipsam, que natale solum tradere solemus obliuioni, cum aliena regio maiorem nobis & lauiorem conditionem proponit. Sed certè hoc potissimum in eos torquetur, qui cum ad amplum aliquentis gradum peruenerint, sui suorumque immemores fatuas & tumidas attollunt vertice cristas, ut iis nihil intolerabilius esse possit, neque asperius; quippè qui nec de parentibus, nec de amicis amplius cogitent: ex quo perspicuum fit, quàm deliriant, quamque vecordes sint, cum non intelligant leuissimo casu se posse derurhari: quamque temerarij & instabiles fortunæ fluxus & refluxus. At Oratorem audiamus licet: Si quam virtutis præstantiam, aut ingenij, aut fortunæ splendorem sumus consecuti, tam nostris impertire est opus, & cum proximis communicemus: ut si parentibus nati simus humili & obscuro loco, si propinquos habeamus imbecilliores, vel animo vel fortuna, eorum autem opes, eisque honori simus & dignitati: ut in fabulis, qui aliquando propter ignorantiam stirpis & generis in famulatu fuerint: cum cogniti sunt, & aut Deorum aut Regum filij inuenti, retinent tamen charitatem in pastores, quos patres per multos annos esse duxerunt.

Quos tibi. Duo hęc amicorum genera notat; vnum eorum qui sanguinis coniunctione, alterum qui vel vicinitate, vel stultis quibusdam paribus, vel commercio aliquo, aut vñ vitæque consuetudine amicitia nobiscum iuncti sunt.

Romam habitas. Potest hoc intelligi synecdochicòs, pro quavis vrbe celebri.

Aeterna vrbs. Vrbs vocatur Roma, ut olim Athenæ, & Alexan-

Typus &
fons Em-
blematis.

Patria est
ubicumque
bene est.

Sui &
suorum
oblati.

Duo ami-
corum ge-
nera.

Roma,
vrbs per
excellen-
tiam.

Alexandria $\pi\acute{o}\lambda\iota\varsigma$, quod cæteris excelleret. quod vidit Magius Miscellan. lib. 4. cap. 6. Allusit autem ad priscorum Romanorum opinionem, qui Romam & Romanum imperium duraturum credebant. Hinc illud est Iouis apud Virg. *Veneri* perpetuum imperium pollicentis:

*Aeterna
Roma.*

*His ego nec metus rerum, nec tempora pono;
Imperium sine fine dedi. Et Ausonius;
Ignota aeterna ne sint tibi tempora Roma.*

Idemque:

Vrbis ab aeterna deductam vege Quirino.

*Romana
urbis elo-
gia.*

Sed præter hæc, placet etiam quæ sequuntur addere, philologorum gratia. Ammianus Marcellinus lib. 15. Tamen auctoritate qua potiores aeternæ vrbis Episcopi, firmari desiderio celebratur ardenti. Idem lib. 16. Et vrbis templorum, forumque patris, & Pompeij theatrum, & Odæum, & stadium, aliisque inter hæc decora vrbis aeternæ. Idem lib. 19. Difficultatem aduentantis inopiæ frumentorum vrbis verebatur aeterna. Idem Ammian. lib. 16. Romam ingressus, imperij virtutumque omnium laus, & lib. 17. Si ablatum vno templo miraculum Romæ sacrate, id est in templo mundi totius, &c. Nec dissimile est quod ait Calpurnius lib. 1. Variar. epist. 32. Roma mater omnium dignitatum, & epist. 39. Roma eloquentiæ secunda mater, virtutum omnium latissimum templum, &c. Facile hinc prætermittitur quæ notat Alciatus ipse Commentario De verb. signific. ad l. 87.

Ithacum præmissa manus.] id est, multitudo Vlyssis sociorum, quos exploratum miserat in Lotophagorum patriam. præclara hæc certè Romanæ vrbis elogia: & meritò quidem; ea enim tot populorum discordes ferasque linguas, Latini sermonis commercio ad colloquia contraxit, ait Plinius.

dulcedinaloti.] Polybius, historiæ scriptor $\alpha\lambda\theta\acute{\iota}\sigma\tau\acute{o}\varsigma$ ait in 12. Loton arborem asperam, pumilam, spinosam, frondibus viridibus non sit dissimilis, mox increscens palmeo colore, magnitudine rotundæ oliuæ, nucleo perpussillo, è quo delicatus exprimitur latex, quo sitis leuatur, sine admixtu aquæ, sed ultra diem decimum non durabilis. Theophrast. 4. lib. De plantis, scribit loton parem habere cum pyro magnitudinem, eiusque pomum fabæ similem; quod dum maturescit variat colores vix inflat quo ex fructu memorant integrum quendam olim exercitum in Africa, commeatus inopia laborantem fuisse ad dies aliquot refectum. Mitto quæ Ouid. 9. Metamorph. Homerus Odyss. 9. ait.

Vlyssis socios dulci quadam gustata loto, reliqua neglexisse, ac presenti voluptate delinitos noluisse ad nauim redire, nisi verberibus adactos. Ponticus Heraclides ait, ab Homero voluptate designari per Lotophagorum regionē, quæ voluptas posita esset in ea re perfruenda quæ dulcissima putaretur. ἡδονὴν μὲν τὸ λωτοφάγον χωρίον ξένης γενομένην ἀπολαύσεως, ἣν ὁ θεὸς εὐεργετικῶς παρέσχε. Symmach. in epistolis allusit: Vt mihi, ait, quasi apud Scopulos hæsisse videaris. Aul. Gell. flexit in eos qui nimium immorentur in dialecticæ gyris & mæandris. Lege prouerb. Lotum gustare. De Lotophagis Strabo lib. 17. Plin. lib. 13. c. 17. Hanc fabulam plerique conuertunt in voluptuosos, & libidine prurienteis, qui gustato semel dulci blandoque turpium voluptatum veneno, ab eo non ferè abstineant. Lucianus De mercede conductis. Meminit & Dio Chrysof. Orat. 35.

Lotus &
Lotophagorum
gi quid.

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

ABSQUE alis volucres, & cruribus absque puellat.
 Rostro absque & pisces, qui tamen ore canant,
 Quis putat esse villos? iungi haec Natura negavit:
 Sirenes fieri sed potuisse docent.
 Fellicium est mulier qua in piscem desinit atrum,
 Plurima quod secum monstra libido vehit.
 Aspectu, verbis, animi candore trabuntur,
 Parthenope, Ligia, Leucosiaq; viri.
 Has Musae explumant, has atque illudit Vlysses:
 Scilicet est doctis cum meretrice nihil.

Elegans est Sirenium mythologia: hæ fuerunt Acheloi fluminis & Calliopes Nymphæ filia, tres nimirum, Parthenope, Ligia, & Leucosia. Virginea facie sunt, & in piscem desinant. alij volucres eas faciunt. Cùm littus Siculum incolerent, nauas prætereuntes, cantus & vocis amœnitate pelliciebât, pellicios sopiebant, sopitos demergebant, & postea deuorabant. Vlysses cùm illac sibi prætereundum esset,

*Sirenes
quo.*

Illeuit cera sociorum callidus aures,

Atque suas vinclis præbuit ipse manus.

Transiuit scopulos & inhospita littora classis:

Ille præcipites desilueret freto.

Sic blandas vocisq; notas, & carmina vicit;

Sic tandem exitio monstra canora dedit.

Martialis huc alludit lib. 1. ad Cassianum:

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,

Blandasq; mortes, gaudiumq; crudele,

Quas nemo quondam deserbat auditas,

Fallax Vlysses dicitur reliquisse.

Homerus Odyss. 12. id pertractat. Meminit & Plato in Phædro. *Quid per Sirenes intelligam.*

Virgil. Aeneid. 5. & 5. Metamorph. Ouid. Plerisque dicuntur

Sirenes, sed altiore sensu, ut tunc *Ψυχῆς ἐναρμόνιας καὶ μουσικῆς δυνά-*

μεις, ut Suidas: & in sua Repub. Plato, cùm de Sphærarum cele-

stium volubilitate tractaret, singulas Sirenas dicit singulis orbi-

bus insidere, significat motu Sphærarum cantum numinibus ex-

hiberi, nam Siren dea cavens Græco intellectu valet. Macro-

b. Comment. in somn. Scipionis. Sirenes autem aues fabulosas

esse putat Plinius lib. 10. cap. 49. cui sanè aduersantur Theo-

dorus Gaza & Trapezuntius, qui Sirenes in mari se vidisse af-

firmant. Reuera meretrices fuere, ut tradunt Seruius & Pala-

pharus, quæ quia transeuntes deducerent ad egestatem, his fictæ

sunt inferre naufragia. Ad hanc fabulam alludens D. Hierony-

mus, ait in Epistola quadam: Et nos ad patriam festinantes,

mortiferos Sirenium cantus surda debemus aure transire. quò

spektat illud Socraticum, *δὲ ὅτι τῶν σιγῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν*

τὸν αὐτὸ δὲ τὴν ἡδονὴν ἰδεῖν ὡς αὐτὸς παρεῖδαι: Voluptates oportet

prætereire tamquam Sirenes eum qui virtutem ut patriam intru-

ti percipit. Cæterùm in Vlysse typum sapientiæ obseruamus, *Vlysses, sapientia
imago.*

qui & suos auocat à turpi voluptatum commercio, & ipse sibi

eandem legem imponit. Cicero 5. De finibus, paulo aliter e-

narrat. sic enim: Mihi quidem Homerus huiusmodi quiddam

vidisse

vidisse videtur in iis quæ de Sirenum cantibus finxerit. Neque enim vocum suauitate videntur, aut nouitate quadam, & varietate cantandi reuocare eos solitæ, qui præteruehebantur: sed quia multa se scire profitebantur, vt homines ad earum saxa discendi cupiditate adhærescerent. Mirum sanè cur hîc Cicero per Sirenum cantus nil ab Homero significari dicat, quàm discendi studiū, & sciendi voluptatem: cùm Vlysses ne Sirenum cantibus caperetur, ligari se voluerit: quod non fecisset, nisi insignè quandam calamitatem & turpitudinem ab eis sibi suisque importatum in cognouisset. Horatius Epist. 2. de voluptate turpi intellexit:

Sirenum voces. & Circa pocula nosti, &c.

Me non fugit ab alijs variè trahi hanc Sirenum fabulam: vt cùm Pausanias in Atticis ait Sophoclem dictū fuisse nouam Sirenem. Siren etiam nominatus Bacchylides. *εὐώησι καὶ τῶν ἐπιποιημάτων, καὶ λόγῳ τὸ ἐπαγωγὸν σφραῖνι ἐκάζειν.* Synellus epistola quadam ad Herculanum: *ἐγὼ μὲν οὐ δι' ἄλλο π τὰς σφραῖνας ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἠγοῦμαι βλασφημείσθαι, ἢ ὅτι τῶν μελιχρῶν τῶν ποιητῶν ἀπώλλουσι πρὸς ἀγωγὴν τῶν πισύσαντων. ἠκουοῦσι δὲ τῶν σφραῖνων ἀλλήθρως τὸν μῦθον. Σφραῖνας γὰρ αὐτὰς ἀνιπίσθαι τὰς ἀπώλλουσιν τὰς ἡδονὰς, αἱ τοὺς εἴξαντας καὶ κατὰρθητευθέντας αὐτῶν τῶν σφραῖνων μετὰ μικρὸν ἀποκλύουσι. τί οὐκ ἀποδείξουσιν εἶναι Σφραῖνες αἱ τῶν σφραῖνων ἡδοναί.* Ego sanè non aliam ob causam existimo Sirenas male à poëtis acceptas, quàm quòd vocis dulcedine adductos perderent. Audiui à quodam ex sapientibus, qui allegoricè fabulam explicaret, Sirenas obscurè significare voluptates sensum oblectantes, quæ eos perdant qui ipsarum cantui & blanditijs aurem præbuerunt. Quid igitur impedit quominus tuarum epistolarum voluptates sint Sirenes, &c. Horat. 2. Serm. aliò torfit, nempè ad desidiā: — *vitanda est improba Siren Desidia.*

De Sirenum fabula post Platonem quid sentiat Plutarchus, repute ex Sympos. 9. quæstione 14. Aliò torfit & Xenophon 2. *δοκίμημ.* Lege Lucianum Commentatio de saltatione: & pro-verb. Ceram auribus obdis.

Absque alis volucres.] Eadem descriptio, qualis fuit in superiori Emblemate de homine anguipede, idque ænigmaticòs. Eò pertinent Ouidiana hæc 5. Metam.

— *vobis Acheloides unda*

Pluma pedesque auium, cum virginis ora geratis?

Illicium est mulier.] ab illiciendo, quòd blanditijs illiciat. *qua in piscem.*] Absurdum est. quo alludit ad illud Horatij:

— *ut turpiter atrum*

Desinat in piscem mulier formosa superne.

Mulier,
illicium.

Per

Per piscem mollities & voluptas plerumque intelligitur. Vide *Piscis quid allegoricos.*
 Lucianum De Syria Dea, ubi mulierem supernè in caudam piscis desinentem visam fuisse ait.

Plurima quod secum.] Quamplurimas certè calamitates ex libidine proficisci nemo nescit: tamen eius tres sunt præcipuæ *Tres ad voluptatem illecebra.*
 illecebræ. siquidem aut visu, aut cantu, aut commercio capiuntur, & in turpis amoris pedicas illaqueantur humani animi, ut mox dicemus.

Aspectu.] visu nascitur amor. Hinc illud Propertij vulgatissimum: *Sine scis, oculi sunt in amore duces.* *Visus amoris inimitabilem.*
 Pindarus formam amoris præconem 8. Nemeor. facit:

ὦ γὰρ πόρνα κάργυ ἀφ' ἑσθ' ἰδῆς
 O veneranda pulchritudo, Veneris præco, &c.

Theocritus, *ὦς ἰδὼν, ὦς ἐμάνθη.*
 Quod Maro Ecloga 8. sic est æmulatus:
Ut vidi, ut perij, ut me malus abstulit error.

Quidius item in Epistolis:
Tunc ego te vidi, tunc coepi scire quis esses:
Ulla fuit mentis prima ruina mea.
Et vidi & perij, nec notis ignibus arsi.

Litem 3. Amorum, eleg. 10 (alloquitur amasiam)
Perq; tuos oculos, magni mihi numinis instar;
Perq; tuos oculos qui rapuere meos.

App. lib. 10. Causa omnis & origo præsentis doloris, & est membra ipsa, & salus vnica, mihi rute ipse es. Ipsi enim tui oculi per meos oculos ad intima delapsi præcordia, meis medullis acerrimum commouent incendium. Plato amoris vulnera radios esse *Amoris vulnera ex oculis.*
 quosdam ait tenuissimos, qui ex intimo cordis expirant, ubi vitalis sanguis dulcissimus & calidissimus sedem habet, viaque sibi per oculos patefacta, subinde per amantis oculos illapsi ad intimum eius cor penetrant. Lucian. dialog. *ἔρωτες: ἔρωσ πρῶτον ἐχθρῶν ὀφθαλμοῦ, ἵνα ἦδῃ, καὶ ἂν τελευτήσῃ, ποδῶν ἀποσπάγων ἐφ' ἄψαοδῶσ.* qua

ratione Philostratus *δαδ' οὐχ ἔσσι* amoris oculos fecit: *ὡ καὶ γὰρ δαδ' ἔρωτος, πρῶτοι μὲθ' ἡμῶν τὸ κάρδιος ἐπιπρῶσσετε.* Itaque probatur sententia Plotini, *ἔρωτα* deducentis, *ἀπὸ τῆς ὀφθαλμοῦ*, lib. 3.

De amore. Ex quo illud Propertij:
Cynthia prima suis me incautum cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.

Assidue crescit spectando cura puella,
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
 Seneca De remedijs fortuitorum: Nō intelligis partem innocentia

tiae esse cæcitatem. Hinc oculi adulterium monstrant, hinc ince-
stum: hinc domum quam concupiscat, hinc urbem & mala om-
nia. Certè oculi sunt irritamenta vitiorum, ducèsq; seclerum.
Ex Plutarcho refertur illud è Stobæo ἐν λόγῳ καὶ κάλλος: formo-
sos intueri iucundissimum: tangere autem & tractare sine peri-
culo non licet. Imò, vt Xenophon docet, qui ignem tangunt, y-
runtur dumtaxat: formosi verò, quamquam procul distent, in-
cendunt tamen. Est enim visus, incitandi amoris occasio. Græci
ita sonant: τὸς καλὸς ὄρεῖν μὲν ἐπιτερπέστατον, ἀψαχθὲ δ' ἐκ τῆς λαοῦν καὶ
ἀκινδύων. μᾶλλον δ', ὡς φησὶν ὁ ζενοφῶν, τὸ μὲν πῦρ τὸς ἀψαχθὲν
κρίει μόνον. οἱ δ' ἐκαλοὶ, ἔτῃς μικρὰν ἐσῶπας ὑφ' ἅψ' ἴσιν. ἢ γὰρ ἴσιν
λαβὴ τὸ πάθος ἐστὶ.

Verba in-
flammat
ad amo-
rem.

verbis.] Et verba certè non minorem vim habent ad pelli-
ciendos animos quàm oculi: imò verò maiorem plerumq; ne-
candore.] eloquentia compta ornataq; que vel pertinacissi-
mi, vel etiam maximè refractarij molliri, & in aliam penè for-
mam mutari queunt. Vel candor hîc pro pulchritudine usurpa-
tur, vt apud Propertium in 1.

*Nec Phrygium falso traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis.*

Nisi candorem referre mauis ad illam Sirenem flexaniam,
quam nostri gratiam, animumq; purum ac simplicem & verè
amabilem dicunt, qualis fuit mulieris cuiusdam Thessalæ præcis,
cuius amore ita exarsisse Philippum Macedonem aiunt, vt pteri-
que suspicarentur eum amatorio quodam philtro eò adactum.
Quam ob rem Olympias Philippi vxor tantum operæ posuit, vt
tandem Thessalam illam prehenderit: quam cum diligenter in-
tuita esset, eius formam certè bonam, verba omnia naturam in-
gentiam spirantia, præclaram educationem. facebant ergo ca-
lumnia, ait Olympias: tu enim in te philtum habes: non alio
fascino capitur Philippus.

Triū Si-
renū no-
mina un-
de imposi-
ta.

Parthenope.] Trium Sirenum nomina non temerè imposita
sunt. παρθένος virginem sonat: Ligia, non à ligando, vt putant
nonnulli, neque ab illiciendo, sed à Græco λιγέειν, quod cano-
rum sonat: aut λιγίως, dulciter, quod ad sermonis & colloquij
refertur illicium: Leucosia, à λευκόν, album, ab albedine, que
in sui admirationem rapit, mentisq; oculos quasi fascino ali-
quo decipit. Eà enim significatur verborum ornatus.

A Musis
Sirenas
expluma-
ri quid.

Has Musæ explumant.] Per Musas intellige literatos, qui cum
voluptatibus corporis nihil habent commercij: præcipuum au-
tem libidinis antidotum est literarum studium. Huc placet adhi-
cere

tere fabulam Græcorum scholiastum poëticam satis vulgatam. Sualit aliquando Iuno Sirenibus, voce & cantus suauitate plus æquo tumescentibus, vt Musas ad canendum prouocarent, & eas riacere niterentur. Musæ conditionem, vbi aliquantum cōcertant, non recusantes, facili negotio de iis victoriam retulerunt. Nec verò mirum cuiquam videri debet, si tam faciliè vicent. Quis enim suauem & natium Musarum modulum cum eo blando quidem, sed fallaci & captioso Sirenium cantu comparat: Musæ igitur plumas Sirenibus auulserunt, quibus sibi coronas confecerunt in victoriæ signum. Mythologi Sirenium vocabulo, sophisticen: Musarum nomine, solidam & expressam sapientiam volunt intelligi: plumæ, scripta sunt ridicula eorū quæ adumbrata, non vera sapientia sese ostentant: de quibus doctissimus Theodorus De curandis Græcis affectionibus, statim initio lib. 8. attigit, cum ait ex Pythagoræ sententia, aut eorum certæ qui eius vitam scriptis tradiderunt, esse Musas Sirenibus præferendas.

has atque illudit.] Antidotum est alterum in Amorem, nimirum peregrinatio. Quid. 10. Metamorph.

Peregrinatio con-
fert ad a-
more de-
clinandis.

Ire liber procul hinc, patriaq; relinquere fines,

Dum scelus effugiam: retinet malus ardor amantem.

Id verò suadet apertius 1. De remedio:

Tu tantum quamuis firmis retinere vinculis,

I procul, & longas carpere perge vias.

Tempora nec numera, nec crebrò respice Romam:

Sed fuge, tutus adhuc Parthus ab hoste fuga est.

Idem libro 2.

Manat amor tectus, si non ab amante recedas,

Turbaq; in hoc omnes ingeniosa sumus.

Proximus à tectis ignis defenditur agrè:

Vtile finitimis abstinuisse locis.

Non faciliè esuriens posita retinere mensa,

Et multam saliens incitat vnda sitim.

Scilicet est doctus.] Epimythion est: quò referendum videtur *Amore non capi Musas quid.*

Epithetissimum Platonis tetrastichon, vt habet Laërtius:

A' κύπελλος μύσαισι, κράσι τὰν ἀφροδίτης

πιάτ', ἢ τὸν ἔργον ὑμῖν ἐφοπλίσομεν.

καὶ μύσαι ποτὶ κύπελλον, ἀρει τὰ σωματικά πῶτα,

ἡμῖν δ' ἢ πείσομεν τὸ πνεῦμα ἀρει.

Hac Venus ad Musas: Venerem exhorrescite Nymphe:

In vos armatus aut Amor insidet.

Cui

Cui contra Musa, Verba hac age dicit Marti:

Aliger huc ad nos non volat ille puer.

Idem argumentum tractat Lucianus in Dialogis Deorum, quod eò spectat, ut significetur, doctos, & laboriosa studiorum mole pressos, stulto amore non corripi: quod accidere solet iis qui otiose turpi dedunt, laboremque honestum refugiunt. quod Cicero pro Caelio pluribus verbis extulit: Scitote Iudices, inquit, eas cupiditates, quæ obiciuntur Caelio, atque hæc studia, de quibus disputo, non faciliè in eodem homine esse posse. Fieri enim non potest, ut animus libidini deditus, amore, desiderio, cupiditate sæpè nimia copia, inopia etiam nonnumquam impeditur, hoc quicquid est quod nos facimus in dicendo, non modò agendo, verùm etiam cogitando, possit sustinere. An vos aliam causam esse vllam putatis, cur in tantis præmiis eloquentiæ, tanta voluntate dicendi, tanta laude, tanta gloria, tanto honore, tam paucis sint, semperque fuerint, qui in hoc labore versentur? Omittenda sunt omnes voluptates, relinquenda studia delectationis, ludus, iocus, conuiuium, sermo etiam penè omnium familiarium deferendus; quæ res in hoc genere homines à labore studioque dicendi deterret, non quò aut ingenia deficiant, aut doctrina puerilis.

S cilicet est doctis.] Carmen Theocriti est ex Eidyllio 9.

ἔτ' ἴαρ ἔξωπ' ἴνας, γλυκεράτερον, ἔτε' μελίσσας
ἀνθεα, ὅσον ἐμὴν μῶσιν φίλαι. οὐς γὰρ ὄρωσιν
χαλεδσιν, τὰς δ' ἔπι ποτῶν δαλῆσι τὸ κίρκου. id est,

Neque ver subitum lenius est, neque apibus

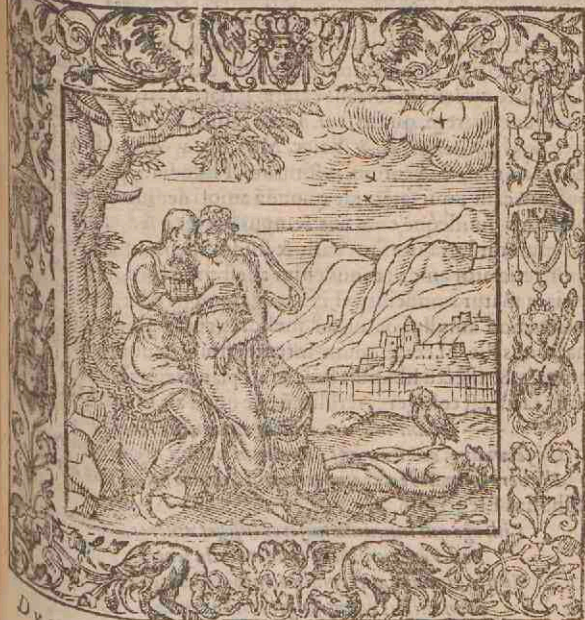
Flores (tã dulces) quã mihi musa chara [sūt.] quos enim aspiciendo

Exhilarant, eos sua potione non poterit fascinare Circe

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

De M Sophocles (quamvis affectu etate) puellam
 A questu Archippen ad sua vota trahit,

Allicit & pretio, tulit agrè insana iuuentus
 Ob zelum, & tali carmine vtrumque notat:

Noctua vt in tumulis, super vt $\frac{1}{2}$ cadauera bubo,

Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

Vulgò apud noitratres iactatur, vitia quædam esse, quæ Deo

& Naturæ repugnant, hominibusque valdè displicent: ni-

hilum adolescentis ignavia, inopis superbia, & senis iam capu-

laris libido intempestiua. tum enim vel maximè dis mundis oi-

gynis, cum vitis plusquam iuuenilibus intempestiue dele-

d

Etantur.

Bis pueri
 senes.

Senes pro-
cul à vo-
luptatibus
corporis

stat. Quantò enim quis ætate prouectior est, tantò à voluptatum corporis titillationibus remotior esse debet. Cicero in Catone maiore: At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus, credo, sed ne desideratio quidem. Bene Sophocles, cum ex eo quidam iam confecta ætate quæreret, vteretur rebus Veneris: *Dij meliora, inquit, libenter verò istinc tamquam à domino agresti & furioso profugi, cupidis enim rerù talium odiosum est & molestum fortasse carere: satiatis verò & expletis iucundius est carere, quàm frui.* Idem retulit Plutarch. *Commentatio περί φιλοπρωτίας*, & Valer. Max. lib. 4. Ad id facit lib. 7. Epigrammat. Græcorum institutum Philodemi poetæ iam senectute casti, qui fateatur se quondã amori dedisse operam, sicuti & alios, lunissequè cum per tempus liceret: sed tandem cænitie admonitù, grauioribus curis & studiis incubuisse. Modò, inquit, reiciatur amor: canus enim adest pro nigro capillus, ætatis iam maturæ nuncijs: vbi ludendi tempus esset, lusimus: licet autem non amplius datur, ad meliores curas properemus licet hæcenus ille. Et certè, dum intempestiuos senum quorundam amores, & affectù libidinis huic ætati planè repugnantè aduertimus, facile est colligere, verissimè esse quod ait Plaut. Mercator:

Senes
amor ve-
hemens.

— *labant iuuenes, iidem rapiuntur senes.*

Illi se amant: quod amant, amatum volunt atque cognitum.
Illi verò si amare ea ætate ceperint, multò insaniunt acriter.

Tibullus Eleg. 2. lib. 1.

*Vidi ego qui iuuenum miseros lussisset amores,
Post Veneris vinculis subdere colla senem,
Et sibi blanditias tremula componere voce,
Et manibus canas fingere velle comas.
Stare nec ante fores puduit, chara è puella
Ancillam medio detinuisse foro.*

*Hunc puer, hunc iuuenis turba circumstetit arcta,
Despuit in molles & sibi quisque sinus.*

Locusest elegans apud Plutarch. lib. contra Colorem, vbi docet senibus Venerem exercendam non esse: Minimè sefellerit, Epicurum voluptates corporis, tamquam Etelias ventos, vbi peruenierint ad suum incrementum, expirare: quod in causa est vt inquirat, vtrù sapiens ætate decrepita, qui res Veneras nequeat exercere, contactu formosarum, & contrectatione adhuc gaudeat: longè aliter sentiens quàm Sophocles, qui libenter istinc, vt à domino agresti & furioso, se profugisse dicebat. Sed cum ple- rasq; voluptatum istarum senectute exarescere videat, cum èue

Cytherea canos sit perosa milites,

multo potius debebant homines voluptuarij, animi voluptates
conquirere, ac velut cibaria quæ non putrescunt, & incorrupta
durant. Et ibidem: Obsoleto, intempestiuo, turpi remedio fa-
teatur se vti, cum recordatione pristinarum voluptatum se ipsi
terebant: & quia non suppetunt recentes, quibus vti queant, ve-
nectas in carne, vt in frigido cinere, mouent aduersante natu-
ra, ventilantque paulisper fouendo: quippè qui in animo nullam
habebant domesticam voluptatem, dignam libero, conditam
militate. hæc ille. Sanè Iuuenalis in descriptione Senectutis
ostendit satis, quàm sit aliena Venus à senibus. Cæterùm quan-
tum ex historiis deprehendi potest, Sophocles Venereis rebus
multum fuit addictus, & iam grandæuus Theorida meretricem
deperit. Idem senex admodum, Archippen adamauit scortum
nobile, cuius prior amalius, Smicrines nomine, à quodam ro-
gatus quid ageret Archippe: respondit, Velut noctua tumulo
insidet. Athenæus Dipnosoph. lib. 13. cap. 22.

*Sophocles,
amator
senex.*

*Noctua
tumulo.*

Quamuis affecta atate.] id est, quamquam iam senex esset.

Quidius rectè:

Turpe senex miles, turpe senilis amor.
insana iuuentus.] aut quòd iuuenes à commercio Archippes
auocarentur: aut id referas ad pæderastiam, qua notatus est So-
phocles: Athenæus cap. 27. lib. 13. & Hieronym. Rhodius in
historicis Commentariis meminit.

Ob zelum.] zelotypiam.
super ut quæ cadauera bubo.] Senex morti proximus tumulum
expectat, iudem mox cadauer futurus.

In colores.

EMBLEMA CXVII.

INDEX *mestitia* est *pullus color*: *utimur omnes*
Hoc habitu, tumulis cum damus inferias.
At sinceri animi, & mentis stola candida pura:
Hinc sindon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retrò cadit.
Est cupidis flauus color, est & amantibus aptus,
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornet amictus;
Indicet & pueros erubuisse pudor.

Carulem

Caruleus nautas, & qui caelestia vates

Attoniti nimia religiose petunt.

Vilia sunt giluis, nativag, veller a burrbis:

Qualia lignipedes stragula habere solent.

Quem cura ingentes cruciant vel zelus amoris,

Creditur hic fulva non male veste regi.

Quisquis sorte sua contentus, ianthina gestet:

Fortuna equanimis tadia quicq, ferat.

Vt varia est natura coloribus in gignendis,

Sic alius aliud: sed sua cuique placent.

Colores & eorum differentie non minimum solent animos Coloribus
 nostros afficere, ob eamque rem docti & indocti παιδίσματα exprimuntur affe-
 ra quae sunt in animis, passim coloribus exprimunt. Horum ta- ctus ani-
 men colorum tot significationes esse possunt, quot sunt homi- mi.
 num affectus & opiniones. Quae quod ad rationem aliquam pro-
 priis accedunt, vel naturam rerum expressius declarant, eo pul-
 chriores habentur: ut cum nigrore utimur in mortuorem infe-
 ris, albore ad puritatem animi significandam. Vitor, spei nota, Colorum
 dictum est in superioribus avaris, amantibus, & ad genus a- significa-
 lis, qui spem pretio non emunt, rufus haud male convenit. Ru- tione.
 ber tum militum, tum puerorum, quos verecundia maxime de-
 cet, symbolum esse poterit: ut caruleus nautarum: gilvus & bur-
 rus; vilium, & eorum qui sunt tenuis fortunae. Mericulosis de-
 que & zelotypis, quod animo sint perturbato, non male ful-
 vis color tribuitur: ianthinus iis qui sua sorte contenti vivunt,
 Colorum octo differentias explicat Alciatus in initio 2. Parerygon.

Index mæstitia pullus.] Nigro vel pullo colore in parietalibus
 videntur, quod ex historia Thesæi proditum nobis est. Ille enim Nigroris
 imperfecto Minoraturo cum rediret in patriam, nigroque velo symbolū.
 per imprudentiam vteretur, pater Aegeus hoc signo tamquam
 lugubri & funesto consternatus, quippe qui filium extinctum
 esse crederet, se in mare præcipitem dedit. Quem colorem mæ-
 stitiae & doloris notam fuisse significat Ovidius exul, suae cala-
 mitatis memor, librum ab omni ornatu ablegans his verbis:

Infelix habitum temporis huius habe.

Nec te purpureo velent vaccinia succo:

Non est conveniens luctibus ille color.

Nec titulus minio, nec cedro charta notetur:

Fortuna memorem te decet esse mea.

Inferia.

tumulus cum damus inferias.] cum mortuos sepulchro mandamus. Inferiæ sacrificia tuere, quæ Diis inferis solui dicebantur, & Inferias facere, est mortuorum animas sacrificiis placare, vel iusta defunctis persolvere. Virgil. in 9.

Absenti ferat inferias, decoretq; sepulchra.

Idem 4. Georg.

Inferias Orphei mittit, lucumq; reuifit.

Catullus:

Multas per gentes & multa per aquora uentus,

Aduenio miseras frater ad inferias.

& deinde:

Nunc tamen interea prisco qua more parentum

Tradita sunt tristes munera ad inferias.

Gladiatorum prima instituta.

Tradit Seruius morem fuisse in sepulchris virorum fortium capitiuos necari. Quod postquam crudele nimium visum est, placuit gladiatores ante sepulchra dimicare, qui à bustis bustiarum dicti sunt. Eorum si fortè copia non fuisset, laniantes feminas genas suas effundebant sanguinem. De hoc Inferiarum nomine non nihil Gellius 19. cap. 8. Contrà tamen, quod prætermittam nolum, Plutarch. libro Quæstionum Romanarum, quærit quæ ob causam mulieres in luctu vestibus albis uterentur: quod factum ab iis putat exemplo Magorum, qui aduersus tenebras ipsumque Plutonem lucida & illustri veste sese obtegunt: uisus defuncti cadaver albo amictu tegitur, sic putant æquum esse amicis ac familiares vestiri. At in luctu vilia maximè conueniunt: quæ autem colore aliquo tincta sunt & suffusa, lucum arguunt, & superfluarum rerum apparatus. Cum itaque solum album sincerum sit, minimè mixtum, purum, & tinctura non imitabile, optimè putant iis conuenire qui sepultura conuincuntur. Proinde & Socrates scribit, Argis vestes albas in visu esse dum lugent, quæ eadem sint aqua elutæ. Sed enim tamen obsoleuisse morem idem Plutarch. scribit: nimirum depernata consuetudine, viros albas vestes in luctu usurpasse; quod ferè colimus ex ijs quæ Paulus Iulius ait, in tit. De sepulchris & lugenda veste. Constat enim ex Varrone, de vita patrum, ut citatur à Nonio, mulieres in luctu nigrum colorè solemne habuisse: Amiculo nigello (inquit ille) capillo demisso sequeretur luctus, alio loco: funere ipso pullis pallis amictæ. Idem fuisse usus traditur apud Græcos ex ultimo Iliados Homericæ, ubi Tethys

In luctu quo habita Roma. ne mulieres v'se.

Achillis necē deflens velo nigro recta Iouē adit. Apud Euripidem, Iphigenia matrem Clytēnestram monet, ne comam suam ob mortem: suisque vt renunciet sororibus ne vestibus nigris corpus eam ob rem contegant.

At sinceri animi.] Albedo, puritatis, fidei, castimonie, integritatis, & aliarum generis eiusdem virtutum nota, ideoque religioni accommoda. Cic. 2. De legib. Color albus præcipue decorus Deo est, cum in cæteris, tum maximè in textili. Plutar. lib. De Iside & Osiride, quærit causam cur Sacerdotes tantum vestibus vterentur. Id quidem factum ait, quod immortalibus Diis omnia pura, mundaque conueniant. Non enim fas est (ait Plato) pura Deorum numina contaminatis & impuris rebus coli. Itaque cum linū maximè purū fiat, sitque ad eluendum expeditissimum, sacrificiis, & Deum cultoribus præceteris conuenire censuerunt. Pierius 40. Hieroglyph. meminit, & alij nonnulli Reperiō & vestem candidam, signum fuisse lætitiæ, apud Val. Max. lib. 1. cap. 1. quo loco scribit post Cannensem cladem, qua maior virorum Romanorum pars absorpta fuit, decretum fuisse ne matronæ ultra trigesimum diem luctus extendere, vt ab ijs sacra Cereris peragerentur. Hæc itaque abstentis lachrymis, depositisque doloris insignibus, candidam vestem induerunt. Nec prætermittendus Romanorum mos in honorum petitionibus: qui enim magistratus ambibant, toga candida induti sese commendabant populo: hoc cultu integritatem, probitatemque ex colore omnium purissimo & simplicissimo significantes, seque pecunia minime vfos qua populum corrumpere: ideo candidati à candore vestis nominati, vel simplicitate, puritateque animi potius.

Indon.] Vestis alba, vel amictus è lino Aegyptiaco.

Nos sperare.] Spei color est viridis, quod omnia spe duce venient. Vt enim cum virescunt segetes & arbores, ab eis fructum expectamus: fit tamen interdum ea spes irrita, fallax, & nullius omnino frugis. Ouid.

Fallitur augurio spes bona sapè suo.

& Plautus: *Ego scio qui sperauerint, spem decepisse multos.*

Est cupidus flauus.] Auaris, amantibus, & iis qui meretricias artes sectantur, non malè quadrabit color flauus, qui ex albo, rufo & viridi concretus est, qualis est color mellis, auri & aristarum sit.

Auaris quidem, qui spem pretio non emunt, cum sint coloris flui, ob insatiabilem habendi cupiditatem: Amantibus, ob flauedinem contractam ex amoris affectu, licet interdum

*Alboris
significa-
tiones.*

*Viror,
Spei nota.*

*Flauus
color, quo-
rum sit.*

propter conceptam in animo spem, vireant: Scortis denique, & turpium voluptatem sectatoribus, qui presentis opinione boni ducuntur.

Ruboris
nota.

As ruber armatos.] Rubor militum est: ardorem enim bellicum, eadem & ferocitatem tacite arguit. Apud Pœnos in castris Annibalis rubeam vestem Ducis tabernaculo protentam, ut a-liis purpuram, iudicium fuisse certaminis proditum est, quo rilo miles ad pugnam se accingeret. Scribunt Val. Maxim. & Plutarch. Lacedæmonios, non ut vulnere suorum in bello cruore distimularent & occultarent, Phœniceis in prælio tuni-cis vsos: aut ne ipsis terrorem incuteret, sed ne hostibus fiducia aliquid afferret.

Purpu-
reus color,
symbolum
verecun-
diæ.

Indicat & pueros.] Purpureus color pudoris iudicium. Hinc prætexta Romanos pueros admonebat, verecundiam in dictis factisque seruandam. Notum est Catonis illud, cum diceret si-bi magis placere adolescentes qui rubescerent, quam qui pallescerent. Et Diogenes verenti cuidam, Confide fili, inquit: hic enim virtutis est color. Claudian. 1. de raptu Proserpine: Vbi ueneculam viro iam maturam describit ab adiuncto pudore:

— *nineos infecit purpura vultus*

Per liquidas succensa genas.

Cæruleus nautas.] Seruius in 8. Aeneid. Cæruleus color maris est, à cuius Deo equum constat esse inuentum. Hunc cæruleum colorem, ut mundi colorem laudat obiter polyhistor Plutarch. 1. de philosophorum decretis, cap. 6. Sed ut est varia hominum mens, aliud que aliorum sentus in colorum viscerandis symbolis, reperio Agrigentinos tyrannide Phalaridis liberatos, publicè constituisse, nulli cæruleo colore vestitum gestare permitteretur, quod tyranni satellites & corporis eius stipantes colore subligaculis fuissent uti soliti.

Byrrhus,
giluus.

Vilia sunt giluis.] Tenuis fortunæ homines decent vilia, ut byrrhum siue rufum, giluum siue melinum: de quibus Gellius cap. vlt. lib. 13.

Quem cura.] meticulosus, zelotypis, & iis qui omnino sunt perturbati, fuluus amictus ex viridi & rufo permixtus potest esse peculiaris.

Lignipe-
des qui.

Lignipedes.] Hi sunt refrigeri quidam Monachi, qui ex infli-ruto leuatore ligneis calceis vtuntur, aut potius soleis quibus-dam è subere vel ligno. Itali vocant Capuffinos. Pro veste pal-lia cinericia gerunt, eo colore, quo vilia rusticorum saga quæca-minos emundant.

Quis

Quisquis sorte.] Violaceus ad eos pertinet, qui sua contenti *Violaceus color.*
 sorte vivunt, vel etiam fortunæ ludibria pro nihilo ducunt: eos
 eam affectus violæ & rosæ significare possunt, *ἴα καὶ ῥόση.*

Ut varia est natura.] Verba sunt ipsius Alciati ex 2. Parerg.
 cap. 1. Colorum omnes appellationes Latinè expressim ostendit
 nec vix quisquam possit. tam enim hac in re varia natura est,
 ut quod in aliis peris que accidit, rerum multitudo vocabula superet.

Sed sua cuique placent.] Homerus, *ἄλλα παρ' ἄλλοις καλὰ.* Suum
 enim cuique pulchrum, ait Cic. & sic se res habet, te tua delectant,
 me mea. Virgil.

Trahit sua quemque voluptas.

ANGVIBVS implicitis, geminis caduceus alii
 Inter Amaltheæ cornua rebus adest.
 Pollentes sic mente viros, fandiq; peritos
 Indicat, vt rerum copia multa beet.

Symbolus
 Alciati.

Hoc ipsissimum fuisse Alciati symbolum refert Paulus Iovius, lepido eo libro, quem scripsit lingua sua vernacula De notis armorum & amoris. Quod schema quàm bellè Alciati conuenerit, facilè possunt intelligere, qui eius prudentiam iuris & eloquentiam, qua cæteris excelluit, vnà secum reputant. Id enim studium, eaq; facultas effecit, vt magnos honores & honestas opes ad vitæ præsidium sibi compararit. Idem Iovius me

ne docet eodem dialogo, symbolum hoc, VIRTUTI FOR-
 YNA COMES, fuisse usurpatum antè ab Iafone Maino no-
 bili Iurifconsulto: quo, sua se virtute ac studio, lautam fortunam
 consecutum ostēdebat. Sed id Emblemata placet ad quoscum-
 que doctos & sapientes homines transferre. His symbolis, virga
 & duplici copix cornu significatur, homines sapientia & elo-
 quentia præditos, rerum omnium copiam faciliè consequi. Quò
 spectat Aristotelicum illud, Diuitem si velit esse posse, qui sapiē-
 tia fuerit excultus. quod quidem symbola hæc tacitè indicant.
 Nam caduceus disciplinæ, eloquentiæ, sapientiæ, sed & felicitatē
 notam habet, teste Pierio lib. 15. De sacris Aegyptiorum liti-
 eris. Cornu verò Amaltheæ, rerum omnium abundantia est. Hinc
 apud Stobæum Hippodamus Thurius ciuitatem bonis legibus
 constitutam, cornu Amaltheæ appellat: quandoquidem bona
 ingenia eius beneficio profectum capiant, tum mores, studia le-
 que fiant optimæ, item rationes rectæ & æquæ, pietas, san-
 ctissima, reuerentia. Enimvero

Caduceus.

Amal-
thea cor-
nis.

Quisquis Palladias toris quinquatribus artes

Emit, & Aoniæ pocula sacra iungi,

Huic nil deesse potest, hunc pleno copia cornu

Imperat Attalica conditione frui.

Ab hac sententia non multum abscessit Socrates: Τὸ γὰρ Ἀμαλ-
 θεῖας κέρα ἐξηγήσατο ἑταίρος. εἶναι γὰρ σὺμβολον, ἂν μή τις ἢ μάλιστα, *Quid pro-*
 αἰετὸν ἐργάτης, πάντ' ἐξήσῃ ἀγαθὰ καὶ μὴ τινὲς ἀμαλθεῖαν, ἵνα μὴ *Amal-*
 ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεως καὶ τὸ κέρως ἔσται ἐργασιμώτατος ὄντων τὸν *thea cor-*
 ἐργασιμὸν ἐνοσημαίνει. ἑταίρος δὲ εὐ τὰ κέρως εἶναι καὶ τὸ ὅμοια, ὅτι εὐ *nis ex Sto-*
 γὰρ γενεῖται πάντα ἐν εἰς ἂν χρῆται ἐργασίᾳ. διὸ καὶ ἐχροντες αὐτὸ εἰς ἀγν- *bas.*
 οῦ, ὅτι ἀγαθὸς δαίμων, καὶ ἡ ἀγαθὴ τύχη. id est, Amaltheæ cor-
 nis sic interpretabatur: eum quidem significare qui minimè sit
 dissolutus, sed operi intentus, genus omne boni consecuturum:
 per cornu verò bouis, quod animal est laboriosissimum, viram
 operarium intelligi: Vuas autem & similia in cornu haberi, quia
 ex agricultura consequimur quæcumque necessaria sunt.

Bos, ani-
mal ad
laborem
naturus.

na. In Collectaneis ex Philemone de pecunia idem intelli-
 guntur.

τὸ τῆς Ἀμαλθεῖας δοκεῖς εἶναι κέρως,
 εἶον γραφῆσιν οἱ γραφεῖς κέρας εὐός ἢ
 γὰρ γυρίον ἐστὶ τῆς, εἰ μὴ ἐχρησ, λέγει

αὐτὸς τῷ δ' ἄβελῆς, πάντεσσι χυήσεται,
 φίλοι, βόητοι, μάχουρες, σωοικίας.
 Putasne Amalthea cornu huiusmodi esse,
 Quale pictores cornu bouinum depingunt?
 Argentum est, quod si habueris, petas
 Ab ipso quicquid voles; omnia tibi addentur,
 Amici, auxiliares, testes, domuum multitudo.

Amalthea istud cornu, præter cæteros, ad felicitatem & fortunam
 bona retulit Dio Chryostom. Orat. 1. De fortuna.

Caduceus
 Mercurij.

caduceus.] Virga Mercurij, qua dicitur vsus ad lites & iurgia
 tollenda, ad somnum inducendum, ad euocandas ex inferis ani-
 mas, vel etiam immittendas: Homerus Odyss. 6.

ἔϊλτρο δ' ἰβάδ' ον, τῆ δ' ἀνδρῶν ὀμυγῆ δ' ἰλγυι
 ἀν' ἐδέλῃ, τὸς δ' αὐτὲ κχι ὑπνώοντας ἐγείρεῃ.

Caduceus autem, à quo caduceatores legati, est κηρύκεος Γρα-
 cis, cuius verbi meminit Marcianus, l. 8. de rerum diuul. Dige-
 stis.

HORATIUS:

Tu pias latis animas reponis
 Sedibus, virgaq; leuem coërces
 Aurea turbam, superis Deorum
 Gratus & imis.

Et Virgilius 4.

Tum virgam capit, has animas illo euocat orca
 Pallentes alias sub tristia tartara mittit,
 Dat somnos, adimitq; & lumina morte resignat.

Julian. Imperator epistola quadam ad Iamblichum, Mercurij
 virgam, ad eloquentiæ vim doctè retulit, οἷον Ἐρμού βῆδ' ον κηρύ-
 κῆ δ' ἐγείρεῃ καὶ χυήσεται, quasi virga Mercurij moues, atque dor-
 mientes experge facis. Idem post: ἀπὸ τῆ δ' ἰλγυι λογίκοι καὶ ἰσχυροί
 εἰ δ' ἐβῆλῃ τῶ φημις ὄντε σε βῆδ' ον ἐκ ἐν τῶ κηρύκεον ποιεῖ, ἀπὸ τῆ
 τῆ κινεῖ καὶ διεγείρεῃ μάχουρες ἐδέλῃ μιμειῶν. Aequum est te, qui sis
 Mercurij eloquentiæ praesidis discipulus, aut si mauius alumnus,
 virgam non somni prouocandi gratia tractare, sed illum imitari
 ad mouendum & excitandum. Hanc Mercurialem virgam ἐ-
 γείρονα à Græcis appellari dixi, qua legati, fecialesque vsi, prou-
 deque caduceatores nominati, vt notat Vlpianus interpres De-
 molthenis, ad orationem contra Timocratem: quo loci statuit
 duplices Cerycas, qui ius idem haberent cum fecialibus, candē
 que pænè potestatem, vt belli denunciandi, pacis inuocandae, quos
 ἐγείρονα, pacis sequestros Dionys. Haec can. interoretatur.
 De Serpētibz autem Caduceo implicatis, hæc est Mythogra-
 phorum

Serpentes
 caduceo
 implicati.

horum narratio. Mercurius in Arcadiam iter faciens, duos in-
 se Dracones acerrimè concertantes offendit, quos interposi-
 to baculo statim pacavit: qua de causa ne posteri miraculum ig-
 norarent, Aegyptij virgam duobus interpositam draconibus
 Mercurio consecrarunt, & Caduceum nominarunt. Baculus hic
 frequentia typus est: dracones sapientia gerunt symbolum. Alij
 pacem referunt, quam plerumque legati siue caduceatores
 componunt. Huc respexit Isidorus; Mercurius, inquit, virgam
 qua serpentes diuidit: nam bellantes & dissidentes inter-
 preum oratione sedantur. Iamblichus in Epistola ad Deuxip-
 am; Reuera Deus quispiam fuit, qui hominibus Dialecticam
 didicendit, & è caelo demisit: vel, vt quidam dicunt, eloquês Mer-
 curius qui in manibus Dialecticæ symbolum gestat, serpentes
 scilicet se inimicem respicientes.

Baculus
quid.

Serpentes,
dialectica
symbolum.

Amalthea cornua.] Amalthea caprae nomen fuit, cuius lacte
 Jupiter est enutritus, Adraestes & Idæ Nympharum ministerio
 & opera. Cùm verò aliquando capra cornu, quod habebat am-
 plissimum, in obiecta fregisset arbore, Nympha id sustulit di-
 cuius pomis ac herbis onustum, & ad os ipsius Iouis detulit:
 Nymphae, cuius erat capra. dono dedit ea virtute imbutum, vt
 quicquid apperent, ex eo cornu protinus exiliret. Alij hoc cor-
 nu referunt ab Hercule ereptum fuisse Acheloo sese in varias si-
 utas commutanti. Ouid. 9. Metamorph. & Fastorum 5, Strabo
 10. Lactant. lib. 1. cap. 21. Mythologi referunt ad regionem
 sterilem & infecundam, quam labore & industria Hercu-
 li feracissimam reddiderit. Nos facultatum & omnium bono-
 rum copiam hie interpretamur, qua virtutem & liberalem om-
 nem eruditionem consequi iure debeat: quod significat huius
 Emblematis inscriptio. cuius Cicero meminit in Caione Maio-
 re his verbis: Te Cyre beatum serunt, quoniam virtuti tuae for-
 tuna coniuncta est. qua petita videntur ex Oeconomico Xeno-
 phi. Quod etiam refer Adagium, Virtute duce, comite fortu-
 na, ex Ciceronis Epistolis familiaribus.

Amal-
thea histo-
ria.

Acheloo
cornu.

Pollentes mente.] exprimit Græcam locutionem *πολλὸν ἔχοντες*, i.
egrius.

fandi q̄ peritos.] Aristot. 1. artis dicēdi appellat eos *ειρηὶν δὲ να-
 πνε.*
copia multa beet.] beare, est prodesse, inquit Vlpian. l. 49. D. de
 verb. sign. naturaliter enim bona ex eo dicuntur, quod beant,
 hoc est, beatos faciunt.

Fortuna

CÆSAREO postquam superatus milite, vidit
 Civili undantem sanguine Pharsaliam;
 Jam iam stricturus moribunda in pectora ferrum,
 Audaci hos Brutus protulit ore sonos:
 Infelix virtus; & solis provida verbis,
 Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

Interfecto Iulio Cæsare à Bruto & Cassio, ut libertatem civi-
 bus ereptam restituerent, res tamen non cessit ut sperabatur.
 Siquidem extincto Cassio in bello civili, cum Brutus vidisset se
 superatum iri, quibusdam de fuga suadentibus: Non certe pedi-
 bus?

inquit, est fugiendum, sed manibus: tandemque arrepto
 profus desperans se ipsum confodit, iuante Stratone
 chore. Dion in Augusto refert tum versus hos pronunciaſſe,
 in tragedia Herculi tribuuntur: ὦ πλῆμον ἀρετῆ, λόγῳ ἄρ'
 ἦν ἡμῶν ἰγὰρ δὲ σε ὡς ἔργον ἠσκούω, σὺ δ' ἄρ' εἰ δ' ἄλκιρος τύχη.
 O misera virtus, quam tu res eras; nugaroria: equidem serio
 exercebar, at tu fortunæ inferuiebas. vel sic: O misera vi-
 ergo nomen inane eras; ego verò te vt rem solidam exercui,
 namis interim fortunæ seruites. Significabat tunc quidem
 temporis plus momenti & virium fortunæ quàm virtuti fuisse,
 que bonos improborum machinis fractos & extinctos, quod
 Curtius lib. 8. confirmat, cum ait: Quis neget eximiã quo-
 gloriã sæpius fortunæ quàm virtutis esse beneficium? Alcia-
 Datergôn libro 2. cap. 7. retulit hanc Bruti sententiam, vsur-
 panique in Epitaphio à te conscripto de Pyrrhi Anglebermæi
 Anselianensis Academiæ Iurecõsulti morte, his omnino verbis:

*Quis non malignas mortis accusat vices,
 Virtute claros qua viros præceps rapit,
 Viuaciores improbos coruis sinens?
 En Pyrrhus ille tot animi illustris bonis,
 Latoq; clauo est ante præreptus diem:
 Frustra putauit esse te Virtus Deam,
 Qua fortuitis seruiebas casibus.*

reuera hæc fuit Bruti, id est hominis pagani, nec verè Philo-
 unò verò desperantis opinio, qui quantū in eo errarit, colli-
 est facillimum ex scriptis Platoniorum & aliorum, quorum
 iudicium acrius, & auctoritas maior. Certè non multum ei
 est obesse fortuna, qui sibi firmius in virtute quàm in for-
 tana præsidium collocauit. Virtus enim omnia quæ in homi-
 nis cadere possunt, subtus se habet, eaque despiciens can-
 tem contemnit humanos, culpaque omni carens, præter seipsam
 nihil censeret ad se pertinere: vt rectè docet Cicero Tuscul. 5. &
 Lactant. lib. 3. De falsa sapientia c. 28. Neq; verò contendus est
 fortis, & magno præditus animo, qui vt aliquod damnium, aut
 aliqui asperã vitæ calamitatē effugiat, vitæ sibi vsuram adimit:
 quod in Cleomene Plutarchus ostendit. Cum enim post miseram
 acceptam cladem in bello contra Antigonom, Cleomenes rebus
 omnibus desperatis admoneretur à Theryclone, vt se interfice-
 ret: Generosum verò putas esse, inquit, magnique animi faci-
 tur, sibi vitam adimere: quo vno nihil facilius aut promptum
 magis esse potest? Id verò ignaui hominis & inconsulti maxi-
 mum

Mors
 Marci
 Bruti.

Fons Em-
 blematis.

Desperã-
 tis opinio
 qua.

Virtutis
 vii.

Fortis non
 est qui se
 necat.

Cleomenis
 verba gra-
 uissima.

num argumentum est. Quis enim eum qui simile quidpiam in se receperit, non à sua ipsius ignavia victum esse contemnit? Minimè est oppetenda mors, vt honestas actiones detrectemus; imò diligenter prouidendum, vt ipsa mors in se generosi quidpiam & honesti habeat: quia cum probro non minimo conuictum sit, aut viuere, aut mori sui causa velle. Quod si aliquando cogitandum esse videatur (quod numquam tamen permisum fuit instituto Christiano) id fortasse permittitur, cum nulla spes superfit amplius defendendæ patriæ. Rectè ille quidem, sed verius tamen Poëta:

Rebus in incertis facile est contemnere vitam:

Fortius ille facit, qui miser esse potest.

Huc Martialis in primo ad Decianum quendam:

Nolo virum facili redimit qui sanguine famam:

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Idem sic lepide ostrinxit Fannium:

Hoftes cum fugeret, se Fannius ipse peremit:

Dic mihi, non furor est, ne moriare, mori?

Rectè Aristot. 3. de Morib. ad Nicomach. τὸ ἀποθνήσκειν φησὶ

καλαχία γὰρ το φεύγει τὰ ἐπιπύνα, καὶ οὐκ ὄν καλὸν ἔχει οὐδὲν ἀποθνήσκειν φησὶ
 φεύγων κακόν. Cæsar in 7. de bello Gallico: Animi est illa molli-
 ties, inquit, non virtus inopiam paulisper ferre non posse, qui se morti vltro offerant facilius reperiuntur, quam qui dolorem patienter ferant. Idem penè Curtius lib. 5. de Alexandri gestis: Fortium virorum magis est mortem contemnere, quam vilitatem. sæpe tædio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignaui. At in primis audienda vox Herodiani 6. καὶ δ' ἀνδραγαθῶν οὐκ ἔστιν ἡ ἀνδραγαθία, ἀλλὰ τὸ ἀνδραγαθῶς ζῆναι: Viros generosos atque sapientes decet optima quidem optare, sed ferre quæcunque incidant. Laudata non temerè sapientibus & consultis hominibus M. Tullij sententia, qui cum videret fractas omninò & extra spem positas esse Pompeianorum copias, cum Cæsare & Crasso sentire maluit, quam iis quos vincere se minimè posse sperabat, obistere, aut etiam verbis molitatus esse. Nam neque pugnandum sibi arbitrabatur esse tutum, aut facile contra tantas opes, neque permanendum in eadem sententia, cōuersis rebus, ac bonorum voluntatibus immutatis, sed temporibus assentiendum. Numquam enim, vt ait ille, præstantibus in gubernanda Repub. viris laudata est in vna sententia perpetua permanens: sed vt in nauigando temperari oblectari

Ciceronis
 dissimulatio
 post
 civile bel-
 lum Pom-
 peianum
 laudatur.

nis est, etiam si portum tenere nequeas: cum verò id possis, mutata velificatione assequi, stultum est eum tenere cum periculo cursum quem ceperis, potiusquam eo commutato, quò velis, tandem peruenire: sic in administranda Republ. prudentibus vitiosum propositum debet esse OTIVM CVM DIGNITATE:

non idem semper dicere, sed idem semper spectare. Quæ laus Catonis fuit, qui cum esset eo ingenio insque moribus, ut seipsum mutare, & (ut Sallustij verbo utar) naturam versare minimè possit, non modò suæ Reipub. nihil profuit, sed etiam valde obest. Eum quidem hominem cordatum & fortem & temperatū facile parior fuisse, at non tam prouidum neque tam circumspexitum video in iis, quibus erat in primis ea ætate eoque tempore prouidendum. Utque solis cursus non recto per cælum meatu fertur, sed obliquo, leni, atque moderato; tamen orbis vniuersi machinam æquabili temperie calefacit: Ita Principes & magistratus sese populi nonnumquam studiis, ut ita dicam, obliquis commodare debent, ut melius sit iis consultum, quos regi parum non summo iure, sed æquitatis vario eoque mutabili præsertim. In quo Cicero, quamquam in cæteris vitæ partibus oculatè, infelicitè lapsus est ea quam in M. Antonium instituit miseræ contentione. Nam quamquam non inuitus faceat illius causam, quam pro libertate suscipiebat, optimam conditionem fuisse, non possum tamen quin vnâ cum Poëta dicam,

Catonis
pertinax
animus
improbatur.

Hæc nihil inuitis fas quemquam credere Diuis!
 Urabat enim se Antonium tam facile, & eo iure, posse de medio erere, aut certè in ordinem cogere, ut quondam Catilinam, Cicerem, & alios facinorosos. Non videbat, inquam, se versari in Komulidam fece, & cum alia vita esset, aliam esse vitam deesse, ut non mirum videri debeat, si ei fato iniquissimo pereundum fuerit. Sed iam satis: ad alia nobis properandum. In eam rem mortem spontaneam disputat Seneca De beneficiis 2. c. 20. & vndecimo Epistolarum ad Lucilium, 83. epist. Et D. Augustin. Catonis factum tribuit ignauiæ potius, quam fortitudini.

Infelix virtus.] Manilius: *Quinetiam infelix virtus, & noxia felix.* quo sensu dicitur à Septim. Florente lib. aduersus Valentinianos, defultrix virtus, id est instabilis & motoria: tantum quod defultricem & defectricem illam virtutem non vult. Ita Seneca Hercule Oeteo:

*Sine hoste vincor, quodq; me torquet magis
 (O misera virtus) summus Alcida dies.
 Hæc pertinent Meandri quidam senarij:*

Infelix
contentio
M. Tullij
in Antonium.

πείσομενοι ἔχοντες. οὐδὲν γὰρ πλείον
 ἀνθρώπιος τῆς ἐστί, ἀλλ' ὅτῃς τύχης &c.

— ἡ περὶ τοιαύτην δεινότητα, καὶ πρὸς
 καὶ φιλώαφθονοῦ πείσθητε, καὶ οὐ μίμψετε δέ μου
 ἄπανθ' ὅσα νόεμεν. λέγεμεν, ἢ πράττομεν,
 τύχη ἐστίν, ἡμεῖς δ' ἐσμὲν ἐπιτηχεραμίνοι.

Desinite mentem habere: nam nil amplius

Humana mens est, tota fortuna manet.

Mortalis autem fumus est prudentia

Nugaeque, non vos panitebit, credite.

Quaecunque sentimus, agimus, vel dicimus,

Fortuna cum det, nos quidem inscripti sumus.

[solis prouida verbis.]

In hoc sequebatur quorundam dogma,
 qui asseriebant, Virtutem nihil aliud esse quam verba & voces,
 cuius meminit etiam Plutarchus Comment. De superstitione,
 ubi hoc quod ante ascripsi ferè, citat ex Poëta quopiam: ἡ δὲ
 δεῖται λόγῳ ἀρετῆς ἡδὲ καὶ ἐγὼ δ' ὡς ἔρρον σὲ ἡσκηῶ, ἀφ' οἷς τίω πλεονε-
 ποιῶν ἀδικίαν καὶ τίω γόνιμοι ἀπάσης ἡδὲ νῆς ἀνολασίαν. Idem scrip-
 tandem reperio (quid enim prætermittam quod sese vltro ef-
 fert?) in Epitoma historia Romanae, quæ L. Flori nomine cir-
 cumfertur: Quanto est, inquit, efficacior fortuna quàm virtus
 & quàm verum est quod moriens efflauit, Non in re, sed in ver-
 bo tantum esse virtutem? hæc lib. 4. c. 6. Caterum ad eorum
 opinionem qui putarent virtutem, nihil aliud esse quàm verba,
 Horatius videtur alluisse in Epistolis, cum ait,

— virtutem verba putas, ut

Lucum ligna.

Paupertatem summis ingeniis obesse ne
prouehantur.

EMBLEMA CXI.

DEXTRA tenet lapidem, manus altera sustinet alas:
 Ut me pluma leuat, sic graue mergit onus.
 Ingenio poteram superas volitare per arces,
 Me nisi paupertas inuida deprimeret.

Adolentis est ingeniosi profopocia, quæ multis aliis
 communis est: quibus si quid suppeteret ad studiorum
 progressam, non sanè in minimis hërent, sed absolutã aliquam
 perfectamque disciplinarum cognitionem seriò contrecta-
 rët. At propter summam facultatum inopiam consistunt, perpe-
 tuoque

tuoque in infimo puluere volutari coguntur. Enimvero vulg-
tissimum est illud Iuuenalis:

*Haud facile emergunt quorum virtutibus obstat
Res angusta domi.*

Idemque: — *cantare sub antro*

*Pierio thyrsum vobis potest contingere sana
Paupertas, atque aris inops, quo nocte dieq;
Corpus eget satur est cum dicit Horatius ohe.*

*Excursus
in miserā
adolescē-
tum seli-
cissimi in-
genij con-
ditionem.*

Sed ne transiliam tam oscitanter eam vulgatam & solemnem
studiosorum penè innumerabilium querelam, qui miserā suam
fortunam vitæque genus inculant: quorū quæso iam olim & hoc
nostro tempore adolescentum myriades esse constat, in quibus
ea sit ingenij dexteritas, ut ad liberalem omnem disciplinam non
imbuti, sed ficti à natura esse videantur? At in puluere cœneque
misero hætere coguntur, & cum meliores fruges non possunt, si-
liquas assētantur, imò verò cum grauibus & molestis admodum
colluctantur difficultatibus; quia quamquam ingenij meritis
penè diuinæ pennas expeditas & alacres habeant, nullum tamen
aut amicum aut locupletem hominem, vel certè Mæcenatem
beneficum nancisci possunt, qui nodum, qui saxum illud eg-
statis adeò urgentis, qui validum fortunæ impedimentum tur-
lat. Quis laboriosum & industrium Cleanthem in historiis hære-
dignum non censeat, qui noctis magnam partem in aqua hære-
ricanda impendebat, quò sibi victum compararet, interdum verò
Chryssippi doctrinæ operam daret? Nam ne longius abeam, pul-
lus nostrum est, cui compertum non sit vbiuis gentium penitus
tos esse studio addictos adolescentes, qui incredibili amore præ-
greant eas capeffendi artes, quibus humanitas & eruditio compe-
ratur. Qui tamen arctiore, nimis que violenta paupertatis reme-
ra sic interdum prohibentur, ut cum iis facultatibus omnino ex-
reant, quæ ad hoc iter conficiendū necessariae sunt, ad artes quas-
dam sordidas, tamquam in pistrinum, fortunæ, ut ita dicam, ty-
rannide compelluntur: vel si quid spei reliquum sit, non tamen
possunt emergere, nisi deuorent infinitas in studio persequendo
molestias. Nam aut pædagogicæ onera sustinent (qua condicio-
ne, si cum aliis conferatur, nulla alia miserior) aut deterius alie-
quod subire munus & viliores quasdam partes, imò verò labores
indignos literatis hominibus perferre ac pati coguntur. Quæ tamen
genia certè acuta per se & viuida, sed inopiæ tamen nimis mo-
lestiis sopita nimium ac languida si quis liberali animo iacenta
excitaret, non dubium est quin longè plures haberemus in rebus
Theor-

*Pædagogi
miseri.*

que consultos, fidos & perspicaces Medicos, Doctores longè plures in omni literarum genere, Mathematicos, Physicos, Logicos, Oratores, Poëtas, Grammaticos, ad Reipub. non mininũ ornamentum, & adiumentum. Quod cum ita queror, nescio profectò an dicere auserim quæ mihi nunc in mentem veniunt: nempe huic inopiæ diligenter, magnaque liberalitate fuisse iam olim occursum à nostris maioribus, sapientibus certè ac piis hominibus, qui tot scholas hac in nostra Parisiensi Academia (vt de ceteris taceam) à fundamentis excitant, legibus & institutis informant, redditibus etiam ac censibus annuis locupletant: quas opes rebus primùm iis quæ ad Religionem pertinent, & pauperibus alendis, iisque quibus nimis esset arcta supellex, assignari voluerunt. Quæ pia certè & Christianis hominibus digna beneficentia, institutioque liberalis, mirum quàm hodie immutata sit. Hunc enim adolescentum studiosorum & pauperum censum nescio qui scholarchæ malis artibus interdum occupant: ex quo fit, vt quæ iustè conferri debebant in vsus publicos, miserè ab eisdem & iniquè rapiantur: nec iam inopes ij admittantur, quos solos participes esse par erat huius munificentia, sed ignaui quidam ventres impunè sanctos illos redditus depeculentur. Sed de his aliàs fortasse commodiùs. Lapis paupertatis est symbolũ, propter gravitatem & difficultatem ponderis. Citatur à multis Senarius:

Mulæ in
Parisiensi
Academia scho-
la.

ἄδ' ἐν πτωχῶν ἐπιπέδον ἐστὶ φαρτῶν:

Nallum pauperie molestius est onus, Dextræ etiam lapis adhærens, referri non incommodè potest ad impedimentum scribendũ. Nam præ inopia nihil eloqui potest, vel scriptis mandare adoleat Virgilius, talisque Horatius, nisi liberalitatem Mæcenatis fuissent experti. Per alas sine pennas, vigorẽ ingenij & acumen intellige.

In Occasionem.

EMBLEMA CXXI. Αἰολοκρατής.

LYSIPPI hoc opus est, Sicyon cui patria. tu quis?
 Cuncta domans capti temporis articulus.
 Cur pinnis stas? usque rotor. talaria plantis
 Cur retines? passim me lenis aura rapit.
 In dextra est tenuis dic vnde nouacula? acutum
 Omni acie hoc signum me magis esse docet.
 Cur in fronte coma? occurrens vt prenda. At heu!
 Dic, cur pars calua est posterior capitis?
 Me semel alipedem si quis permittat abire,
 Ne possim appresso postmodò crine capi.

*Ali opifex nos arte, tui causa edidit, hospes:
Vtq; omnes moneam, pergula aperta tenet.*

Id sumptum è Græco Posidippi Epigrammate, quod sic habet:

τίς πείθεται ὁ πλάστης; σικυωνίου ὄνομα δὴ τίς;
λύσιππος. οὐ δὲ, τίς; καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ.
τίς περὶ δὲ ἄκρα βίβητος; αἰετὸς γὰρ. τί δὲ ἄριστος
πρωτὶν ἔχῃς διφυεῖς; ἵππων ἰσχυροί.
χρηρὶ δὲ δεξιτέρῃ τί φέρεις θυρόν; ἀνδράσι δεινῶς
ὡς ἀκμῆς πάσης ὄψιν ἔχει.
ἢ δὲ κόμη, τί κρετ' ὄψιν; ἰσχυροί σαρπηλαίοισι.
ἢ δὲ τ' ἐξόπιον ὡς τί φαλακρὰ πέλεις;
ἢ δὲ ἄπειρ' ὡς τῶν ἰσχυροῦ παραδρέξαντα με προῖν,
ἢ δὲ ἄπειρ' ἰμείρων δρέξαντα ἐξόπιον.
ἢ δὲ οὐ τεχνίτης με δέσπολα πρὶ εἰς κεν ὕμειων
ἔστιν, ἢ δὲ ὡς ἀπὸ τῆς θύρας διδασκαλίῳ.

Fons Emblematis.

Idem eisdem versus paraphrasticôs reddidit, id est, musa pau-
lo fusiore, in Proverb. Noſce tempus. Ausonius in Epigramma-
tis eodem fermè argumento descripsit occasionem, sed huic
comitem fecit merentem, id est pœnitentiam, qua de re Poli-
anus cap. 49. Miscellan. Retulit & Syntagm. 1. Gyraldus. Ad-
cipiemur hac icone occasionem, cùm sese offerat, statim esse
Voluptate tristitiam, ex damno lucrum, ex honesto inhonestum
parturiant; & contrà: breuiterq̃ue rerum naturam permutet. In
aggrediendo itaque & conficiendo negotio præcipuū habet mo-
mentum, vt non ab re veteres eam donasse diuinitate videantur.
Occasionem Cicero definit libris De inuēione, partem tempo-
ris, in se habentem alicuius rei idoneam faciendi aut nō facien-
di opportunitatem. Eam qui oblatam arripiunt, quiq̃ue cùm
maximè tempus postulat aut dicunt aliquid aut faciunt, rectè illi
sapere dicuntur. Quædam enim sunt eius generis, vt quanquam
bonesta per se & vtilia videri possunt, nisi tamen tēpestiuè fiant,
planè vilescunt. M. Cicero 3. Antoniana Cæsaris Octauij virtutē
verbis auget, quòd opportuno tēpore periclitantē Remp. iuuerit.
Sic enim: C. Cæsar adolescens, incredibili ac diuina quadam
mente, atque virtute, cùm maximè furor arderet Antonij,
eumq̃ue eius à Brundisio crudelis & pestifer reditus timeretur,
nec postulātibus, nec cogitantibus, nec opinātibus quidē nobis
(quia

(quia fieri posse non videbatur) firmissimum exercitum in uero genere veteranorum militum comparauit. Idem oratione pro Pompeio: laudat eum imperatorem, quod praeter omnium spem breui tempore bellum contra piratas susceptum confecerit. Pro dii immortales! tantane vnus hominis incredibilis ac diuina virtus tam breui tempore lucem Reip. afferre potuit, &c. Et Aeneas Virgilianus Didonem laudat quod sola miseris Troianis opem tulerit, quo tempore maximè opis indigerent.

*O sola infandos Troia miserata labores,
Qua nos relliquias Danaum, terraeq;, marisque,
Omnibus exhaustos iam casibus, omnium egenos
Urbe, domo socias. —*

Lysippus.

Lysippi hoc opus.] Lysippus statuarius ex Sicyone vrbe Peloponnesi, multis variisque suae artis monumentis nobilitatus, vt Alexander uenerit, ne à quoquam pingeretur, aut sculperetur, praeterquam ab Apelle & Lysippo. Horat. Epist. 2.

*Edicto uenit, ne quis se, praeter Apellem,
Pingeret, aut alius Lysippo duceret ara
Fortis Alexandri uultum simulantia —.*

Idem Plutarch. lib. De Alexandri fortuna. Lege Plin. cap. 7. & 8. lib. 34.

Cuncta domans.] Descriptio est Occasionis. per articulum, punctum & momentum intellige breuissimum. Prouerb. Temporis punctum.

Cur pinnis stas?] Hoc significatur, volaticam esse & fluxam occasionem, idcircoque talaria pedibus, vt Mercurio, ei tribuatur.

*Occasio
volatica.*

*Nouacula
Occasionis*

nouacula.] culter rasorius: quo etiam acutissimum momentum temporis exprimitur.

Cur in fronte coma?] Alludit ad illud:

Fronte capillata, sed post Occasio calua est.

*Calua Occasio à
tergo.*

Nam post neglectam occasionem, ea frui non amplius licet: quòs recaluafter occipitio à coma libero, capillis in supercilis illi fluentibus olim pingebatur, talemque prius finxit Sicyonius ille plastes Lysippus. Demosthenes Epistolis de Concordia, eandem sententiam Atheniensibus inculcat: Τὸν δὲ παρόντι καιρῷ ἔπι εἰλομέναν μὲν ὑμῶν τὰ δέοντα, ἀμὰ δ' ὄζαν καὶ σωτηρίαν καὶ ἰλιθυσίαν δαυδάρον κτήσια δ', ἔ μόνον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀλλοις ἀπιστοῖς ἔδειξαι ἀγνοησάντων δ' ἢ παρεκχευθέντων, ἔ ράδιον αὐτῶν τὸν αὐτὸν ἀλλοτρίῳ βῆν, ἀήδην χρῆται τῶν ἡμεῶν γνῶμῳ, ὡς ἔχω περὶ τούτων ἐς μέγα δέναι, Respexit huc Pindar. Pythior. 9. ὁ δὲ καιρὸς, ὁμοίως αὐτῶν

ὁ ἄριστος: id est, Occasio similiter totius negotij perfectio-
nem in se habet. Athenagoras pro Christianis, οὐδὲν γὰρ ἄριστον
ἢ τὸ ἀλλοτρίον, οὐδὲν ἄριστον. Cicero 5. Philippica: Minimis mo-
mentis maximas inclinationes temporum fieri, cum in omni ca-
sa Reip. tum in bello. Et in 6. Dies affert & hora magnas clades,
Horat. primo Epist. ad Ballatium:

Tu quamcunque Deus tibi fortunauerit horam,

Grata sume manu, nec dulcia differ in annum.

Quid. r. De remedio:

Sed propera, nec te venturas differ in horas:

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

Item alio loco:

Temporibus medicina valet: data tempore profunt,

Et data non apto tempore vina nocent.

Martialis item:

Non bene distuleris videas quod posse negari.

Proverb. Premenda occasio: &, Capere crines.

alipedem.] celerem & velocem, quasi alas pedibus habentem.

Antonius, de ætatib. animalium, cernam alipedem dixit.

Tali opifex.] Admonet spectatorem imago, docetque cuius
rei gratia, & propter quam causam locata sit in loco vndique pa-
renti; scilicet, vt omnes & quoscumque obuios sui negotij ad-
moneat & doceat.

ANDREAE ALCIATI
 In subitum terrorem.
 EMBLEMA CXXII.

EFFUSO cernens fugientes agmine turmas,
 Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

Origo cer-
 sistima
 Emble-
 matis.
 Pan dux
 Bacchi, &
 eius inue-
 stum.

EX Polæni auctoris Græci Stratagematôn lib. primo tractû
 id Emblema video: sententiam ita reddere tum constat:
 Pan Bacchi dux fuit. Is Pan primus aciem inuenit, quam pha-
 langem nominauit. Dextrum etiam & sinistrum cornu instruit
 quæ causâ fuit cur ei cornua tribuantur. Primus etiam fuit, qui
 arte & calliditate hostes interceptit. Cùm enim aliquando qui
 missi fuerant exploratum, retulissent hostes in altera syluæ con-
 cauæ parte castra metari: Pan eo accepto nuncio suis præcepit, ut
 ingentem clamorem tollerent, quibus ita conclamantibus, locis
 cauernosis sonus exceptus multo quidem maior exaudierunt.
 Quare perculsi metu hostes, statim se in pedes coniecerunt.

Quo stratagemate cum Pan fuerit vsus, Echo Pani amica esse
 ingitur: ideoque vani nocturnique terrores Panici dicuntur.
 hactere Polixenus. Alij verò ad hunc modum explicant, sed nò
 icute & verè, meo quidem iudicio. Putauit antiquitas Pana
 patorum Deum repentinos terrores, & animi consternationes
 mittere vsque adeò impotentes, vt non ratione modò, verùm
 mente careant: quemadmodum non raro vsu venire solet in
 exercitu, cum nulla mouente causa equi atque homines pertur-
 bantur. Phornutus Panicos terrores ait dici de repentinis & sine
 ratione factis: ita enim nonnumquam greges atque armenta pa-
 nite videntur, cum sonitus aliquis vel strepitus surgit in syluis,
 e speluncis, aut ex terræ cauernis. De Panico illo tumultu
 preclarus Plutarchi locus est in M. Antonij vita: quo loco tractat
 expeditionem Parthicam. magnus enim metus incessit Antonij
 molles, ob aurea quædã vasa Mirbridati liberaliter ab Antonio
 data. Hic terror Gallos inuasit, cum Brenno Duce Delphos præ-
 duri accesserãt. Terrores quippè, inquit, nulla certa causa exi-
 stentes à Pane oriri produntur. Silius lib. 13. Punicorum, scribit
 hoc terrore Panico Annibalem fuisse perculsum, cum ad vrbs
 aena accessisset eam expugnaturus. Apud Suidam Polybius
 ait: Cum Luna defectum esset passa temporibus Persei, Mace-
 donum Regis; vulgò rumor increbuit, hoc quasi ostento regis
 mentem significari. Quæ res effecit, vt Macedones consterna-
 rant, ipsiq; Romani animos sumerent. Itaque ἀληθὲς ἐστὶ τὸ
 ἐπιφοβώμενον, ὅτι πολλὰ κενὰ τῷ πολέμῳ. Id significat Cicero pro
 Cæcina: Exercitus, inquit, maximi sæpè pulsi fugatiq; sunt
 terrore ipso, impetuq; hostium, sine cuiusquã non modò mor-
 tis, sed etiam vulnere. Huc refer prouerb. Panicus casus: & Ina-
 nis metus: &, Multa belli inania. Diodor. lib. 1. ea de re nonni-
 hil. Quid si quis referat ad eum pauorem, qui omnem sapientiæ
 vim ex animo expectorat, vt ait ille? vel ad consternationem ter-
 roremq; , cui viri etiam fortissimi non possunt esse aliquando
 pares, non videbitur abhorretere fortasse à mente Alciati. Rectè
 inquit Pindarus:

Panici
 tumultuosus
 ac terro-
 res.

— φόβῳ ἐνδ' ὀφθαλμοῦ

ἔπεισεν ἀλλὰ κ' ἄν φρεσίν

Timor virorum domitor fortitudinem animis adimit.

Effuso agmine.] disperso exercitu & perturbato.

Panicius.] Pan, cuius cornua credebantur terrorem immittere.

In il-

ANDREAE ALCIATI
 In illaudata laudantes,
 EMBLEMA CXXIII.

INGENTES Galatūm semerū milite turmas,
 Spem præter trepidus fuderat Antiochus:
 Lucarum cūm saua boum vis, ira, proboscis,
 Tum primūm hostiles corripuisset equos.
 Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit,
 Insuper & sociis, Occideramus, ait,
 Bellua seruasset ni nos fœdissima barrus:
 Vt superasse iuuat, sic superasse pudet.

Antiochi
 frat. ge-
 ma in
 Galatas.

Historia hæc refertur à Luciano in Apologia quadam, quæ
 inscribitur Zeuxis siue Antiochus. Cūm non ignoraret
 Antiochus, cui cognomen Soter erat, & corporis viribus & au-
 dacia

cia instructos esse Galatas, illorumque multitudinem innum-
 erabilem videret, spem valde malignam animo concipiebat
 de victoria, illis tamquam inuictis existentibus. Itaque
 cum Theodotas vir animi generosi, & instruendae acie pe-
 cunias iussit interea Elefantos, quos Antiochus vndecim habe-
 re, clam occultissimè tenere, ne ex acie apparentes hostibus fie-
 rent conspicui: vbi verò manus essent conferendae, & Galatae aper-
 tae phalange currus immitterent, Elephanti in Galatas fecerunt
 impetum; ipsique equi ferociam Elephantorum non sustinen-
 tes, fessores dorso excusserunt. Ad extremum itaque Antiocho
 collita victoria: ideoque Macedones regem victorem coronabāt,
 eumque Praena cauebant. Ille tamen effusis lacrymis dixisse
 ait: *αἰσχυνώμεθα, ὡς εὐχολώται, οἷς γὰρ σωτηρία ἐν ἰνκαίδεκα τοῦσις
 πολεμίοις ἐγένετο, ὡς εἰ μὴ τὸ κενὸν τῆς δεκάματος ἐπέπληξεν τὴν πολέμιας,
 τῶν ἡμῶν ἤρωδ' πρὸς αὐτοὺς; ἐπίτε τῶ τροφῆμα κελύει ἄλλο μηδ' ἐν ἐλέ-
 φαντι, δὲ μονὸν ἐγχολάσσει.* hoc est, Pudore afficimur, inquit, ὅ-
 τι, quibus salus in hisce vndecim sterit belluis, adeo vt nisi
 spectaculi nouitas hostium animos terruisset, quid tandem in-
 ter nos potuissimemus? Itaque trophaeum nullum aliud quam Elephā-
 tum iussit sculperē. Hoc exemplo belli duces potissimum notan-
 tur, qui saepissimè honesto vitale anteponunt. Antigonus roga-
 tus, quo modo essent hostes aggrediendi, dixit: Aut dolo, aut
 vi, aut aperte, aut insidiis. Sed improbius Lysander, qui expro-
 bantur, cuiusdā artes & dolos quibus in praeliis vteretur: Si, inquit,
 conuina pellis sufficere nō possit, induenda certè vulpina est. In-
 quebat quidem ad artes confugiendum esse, si quid virtute para-
 ri non queat. Huic quidem Chilonis aduersatur sententia, Dam-
 num iniquitatis praefendum esse turpi lucro: siquidem illud se-
 mel dolemus, hoc semper cum infamia durat. At vt Choræbus
 apud Virgilium, — *dolus an virtus quis in hoste requirat?*
 quod nostris temporibus (pro dolor) in quibus virtuti fortuna
 comes esse debuerat, magno nostro malo plus quam satis est, ex-
 perimur. Quando enim vberior vitiorum copia? quando maior
 avaritiae patuit sinus? Imperator Ethnicus & Barbarus fassus est
 se superasse hostes non vi, sed dolo, vnde & trophaeum iussit eri-
 gi: plerique verò Christiani duces (quod grauatè dico) saepenum-
 erò dolis & insidiis hostem circumueniunt, idque virtuti bellicae
 ascribunt: nec est quod apud eos de vincendi via disputeretur, quæ-
 ritur liber Martis alea vel aperta vel insidiosa committitur: sicque,

*Impera-
 tores ipsiq.
 principes
 saepe hono-
 sto vitale
 praefert.
 Lysander
 astutus.*

*Excursus
 in sacerdotibus
 & sacer-
 violatorum
 principum.*

Cura quid expediat prior est, quàm quid sit h. nestum.

Rex Sapor scribens ad Constantinum, apud Ammian. Marcellin. lib. 17. inter alia, tum hoc eleganter: Ideoque Armeniam recuperare cum Mesopotamia debeo; avo meo composita fraude præreptam. Illud apud nos numquam acceptum fuit, quod asseritis vos exultantes nullo discrimine virtutis ac doli, prosperos omnes laudari debere bellorum eventus. Isocrates in Panathenaico iniusta bella ita exagitat: θαυμάζω δ' εἴπνεε τὰς μάχας καὶ τὰς νίκας τὰς κατὰ τὸ δίκαιον γινόμενας, μὴ νομίζετε ἀρχαίως εἶναι, καὶ πλῆθον ἀνδρῶν μετὰς, ἢ τὰς ἡττάς τὰς ἀνὰ κρατίας συμβαινούσας καὶ ταῦτα εἰδότες, ὅτι μεγάλας δ' ἰσχυρίας, πονηροὶ δὲ, πολλὰ κίς γινόντων κρείττους ἀνδρῶν ἀπεδύον, καὶ κινδυνεύει ὑπερ τῆς πατρίδος κατασφραγισμένον· οὗς πολλὴ δικαιοτέραν ἀν' ἐπαινοῖν ἡμεῖς, ἢ τὰς ἐπιδοκίμων ἀποδιδόντων ἐταίρους ἐθέλοντας, καὶ τοῖς ξενικοῖς ἐπαύουσι σὺν ὁμοίους ὄντας ταῦτα μὲν γὰρ εἰσὶν ἔργα πονηρῶν ἀνδρῶν, τοὶ δὲ τὰς κρατίας ἐπίστευσι χεῖρον ἀγανίζονται τῶν ἀδικούντων βυλομένων, θεῶν ἀντιπρόσταται.

1. *Mirror autē si qui sunt qui prælia & pluribus* *plenas esse probitis existiment, quàm elades sine ignavia acceptas: præsertim cùm sciant magnos exercitus, quamvis sceleratos, sæpè superiores esse viris honestis qui pro patria pugnare nõ dubitant: quos laudari multò sit æquius, quàm eos qui alienarum opum cupiditate mortem oppetere non recusant, conductitiis militibus similes. nam hæc facta sunt hominum improborum.*

Quòd verò boni viri nonnumquam infeliciùs, quàm qui studēt iniuriis inferendis, præliantur, id Deorum incuriæ fortassis est tribuendum.

Galatæ
qui.

Galatūm.] Galatæ siue Gallogræci, populi minoris Asiæ, Phrygiæ & Bithyniæ finitimi: de quibus Liuius 8. lib. Decad. 4. & Iustin. lib. 25.

Semerimilitæ.] Semiarbatis militibus.

fuderat.] disiecerat. Liuius lib. 2. Exercitum fundit, fufum persequitur.

Elephan-
ti, Luca
bos.

Lucarum boum.] Elephantorum, qui primùm ab Italis visæ sunt in Lucanis, ut sentit Plin. lib. 8. cap. 6. & Solinus polyhist. cap. 28. itemque Vegetius lib. 3. cap. 26. Varro 6. de lingua Latina: Luca bos, elephas: cur ita dicta sit duobus modis inuenio scriptum: nam in Caij Aelij commētario erat, à Libycis Lucas, & in Virginij comment. ab Lucanis Lucas, ab eo quòd nostri maximam quadrupedem, quam ipsi haberent, vocarent bouem, & cùm in Lucanis Pyrrhi bello, primùm vidissent apud hostes elephantos, identidem quadrupedes cornutas (nam quos dentes multi

Molti dicunt, (sunt cornua) Lucam bouem appellasse. Si à Libyæ sunt Lucæ, pantheræ & leones non Africanæ bestię dicentur, sed Lucæ: si ab Lucanis dictæ, vñ cur potius Lucani, quam Luci dicti? Quare ego potius Lucas ab luce: quòd longè meliorem propter inauratos regios clypeos, quibus eorum tum muræ erant turres. Vide Prou. Prius locusta Lucæ boue pariet.

Probofcis.] *ἄνθρωπος ὁ ἀπὸ τοῦ κείν, quod est ante pascere.* Pars est sine corporis porrectio naribus inhærens, qua vititur Elephantus tanquam manu. Plin. cap. 7. lib. 8. *Probofcis seu promusca.*

Trophæa.] Trophæum *ἄνθρωπος ὁ ἀπὸ τοῦ τροφῆν, à conuertendo: quòd qui trophæa in fugam conuerterat, trophæum merebatur; quod in loco publico conspicuum erat, vt victoriæ signum.* hinc illud est Virgilij vndecimo Aeneid.

Mexenti ducis exuuias tibi magne trophæum

Bellipotens aptat vorantes sanguine cristas.

Bellua foedissima barrus.] Barrus, Elephas est, qui barrire dicitur: inde barritus, talis vox. Appul. Florid. 3. Vt est Taurorum barritus, &c. sed & pro clamore militari vsurpatur. Veget. lib. 3. cap. 18. Clamor, quem barritum vocant, prius non debet attolli, quam acies vtraque se iunxerit. Corn. Tacitus: Sunt Germani hæc quoque carmina, quorum relatu, quem barritum vocant, accendunt animos, futuræque pugnae fortunam ipso cantu augurantur. Obiter admoneo, melius hinc fortasse legi *fidissima* vt *superasse inuat.*] Allusio ad illud, Lucrum pudori præstat: & Elauti in Triummo,

Pol pudere, quàm pigere præstat, totidem literis.

Pol pudere, quàm pigere præstat, totidem literis. Theodericus apud Cassiodorum lib. 1. Variar. ad Marcianum Aduocatum fisci: Non quories, ait, superes, sed quem admodum vineas, inquirimus. Non quæras de potestate nostra, sed potius de iure victoriæ: quando laudabilius à parte fisci perditur, cum iustitia nõ habetur, &c. Nõ minùs rectè Claudian. Honorium admonens, vt non quod liceat, sed id quod deceat in vita priuata & publica spectet:

Non tibi quid liceat, sed quid fecisse decobit Occurrat.

Et Iunianus tradunt non modò quod liceat, sed & quod honestum sit, videndum esse, l. semper, De ritu nupt. & l. 197. de verb. sign.

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIIII.

ABREAM propter creuisse cucurbita pinum
 Dicitur, & grandi luxuriasse coma:
 Cùm ramos complexa, ipsumq; egressa cacumen,
 Se præstare aliis credidit arboribus.
 Cui pinus, Nimum brevis est hæc gloria: nam te
 Protinus adueniet, qua male perdet hyems.

Scribit Guicciardinus Italus scriptor, id Alciati carmen affi-
 xum fuisse ianua cuiusdam hominis Angli, qui factus inso-
 lentior ob prosperos rerum successus, permultis inuisum se
 præbebat. Idem est apologus apud Petrum Crinitum Dehonc-
 sta disciplina lib. 2. cap. 14. Sata est olim, inquit, cucurbita iu-
 xta

pinū arborem editissimam: eucurbita verò cum multis plu-
 uis atque cæli temperamento creuisset, lasciuire cœpit, & ramu-
 los audaciùs porrigere: iamque in pinum serpebat, & suas in ra-
 mos frondes audebat inuoluere, prægrandia poma & virescen-
 tia ostentans. Tanto itaque fastu ac insolentia intumuit, vt pinū
 sua sit aggredi: Et vides, inquit, vt te iam supero, vtque foliis
 virore præsto? Tum pinus, quæ senili prudentia præstabat, ni-
 hil mirata est eucurbitæ insolentis audaciam; sed respondit: Ego
 verò hic multos calores & hyemes, variasque temporis calamita-
 tes pertuli, adhuc tamen integra consisto: tu ad primos rigores
 inuaberis. Hoc quidem dicitur in eos, qui ob momentaneam
 quandam felicitatem gloriantur, qui que plus habent ostentatio-
 nis & pompæ, quàm facultatum aut virium. Itaque non mirum
 videri debet, si dum se aliis præferunt, magnique videri volunt,
 sic aliis & quidem nasutis hominibus ridendos propinent, &
 nunquam sicci quidam flosculi citissime exarescant ac decidant.
 Certe apud Onirocritas eucurbita spes inanes prælagit, vt potè
 que cum ventricosam admodum speciem præ se ferat, multum
 que identidè nutrimenti polliceri videatur, illud tamen tenue,
 cuius condimento aliquo iuuetur, egregiè fatuum est, vt refert
 Plinius lib. 58. Eodem planè modo sese habent Thralones illi,
 sortitæ suæ momentaneæ iactatores, vel qui secundis ventis
 plus æquo turgescunt, neque aduertunt seuerissimam illam Ne-
 mesin, quæ de superbis & fastuosis vindictam sumit. Id apertis
 verbis Pausaniæ, Simonides ab eodem conuiuio lautissime ex-
 ceptus significauit. Rogatus enim vt quidpiam ex arcanis Philo-
 sophiæ adferret in medium, vidensque Pausaniam rebus suis
 nimium fidere, dixit: Memineris te in tanto rerum successu ho-
 minem esse. At quæ esset verbi huius vis, quodque pondus, pa-
 nime vidit Pausanias. Itaque cum ipse iam in summo vitæ discri-
 mine constitutus, mortem sibi impendere intelligeret, exclamaf-
 se ferat: Quàm inani persuasione deceptus eram, qui Cœli ho-
 spitis saluberrimum consilium ad me pertinere non putabam:
 vnde nunc miserè perire cogor. Rectè Philippus Macedo, qui
 de felicitate nimia se efferret, ex pueris aulicis vni id ræueris
 demandauit, vt summo mane cubiculum ingressus pronuncia-
 ret, *ὁ θεὸς ἐν Φίλιππῳ*. cuius rei faciendæ occasionem fortasse
 dederat Archidamus Agesilai filius; qui cum à Philippo post par-
 tam victoriam ad Cheronæam acerbas & minarum plenas litem
 accepisset, huic respondit: Si metieris ymbra tuam, Phi-
 lippe,

*In eos quos
ob prospera-
ros successus
intumescunt.*

*Eucurbita
quid allego-
gicè.*

*Pausaniæ
insolens.*

*Philippus
Macedo
ex insolenti
moderatus.*

lippe, haudquaquam reperies illam factam maiorem, quam erat ante victoriam. Aliud, sed vitæ priuatæ apponam exemplum in Menâ liberto Pompeij, quem insectatur Horatius Epod. 4. Oda. Hunc populus indignabundus Romanos ludos è primis quatuordecim ordinibus spectantem, nuper seruum, nec modò saepe vinctum, sed & verberatû Ibericis funibus, durisq̃ue compedi- bus perusta latera cruraq̃ue habentem; quod etiam grauius est, magnalicius delicti causa seruilibus affectum flagris: modò repenteq̃ue liberum, opulentum, superbum, delicatum, præfectum classi aduersus piratas. Carmen Horatianû quia sit in omnium manibus, facile prætermitto. Interea tamen ad hunc locum multa obseruari facile possunt; primùm, eos longè arrogantiores esse, qui nuper diuites euaserunt, quam qui in amplo patrimonio educati opes & fortunas acceperunt à maioribus, quod notat Aristot. secundo de arte dicendi. Deinde sæpenumero fieri, vt diuitiæ mentem perstringant, vt hominem insolentem reddant. quamobrem noster Flaccus, *Stultitiam patiuntur opes.* & Publij mimus: *Fortuna quem nimium fouet, stultum facit,* vt Cicero de amicitia dicit, nihil quicquam insipiente fortunato intolerabilius; adeò verum est quod multorum est in ore, fortunam non solum ipsam esse cæcam, sed etiam eos quos amplexa sit, cæcos efficere. Sallust. *Res secundæ animum etiam sapientum faciunt.* Virgil. 10. Aeneid.

Nescia mens hominum fati, sortisq̃, futura,

Et seruare modum rebus sublata secundis.

Idem Ouid. 1. artis:

Luxuriant animi rebus plerumque secundis.

Adhæc non posse non indignari viros bonos & cordatos alioqui, cum vident abiectos, viles, improbos in altum prouchi, opibus & honoribus augeri, potentiam consequi, quæ tamen indigni sunt. Iuuenalis satyra prima:

Patritios omnes opibus cum prouocet vnus,

Quo tondente grauis iuueni mihi barba sonabat;

Cum pars Niliaca plebis, cum verna Cænopi

Crispinus, Tyrias humero reuocante lacernas

Ventilet æstiuum digitis sudantibus aurum,

Nec sufferre queat maioris pondera gemma,

Difficile est Satyram non scribere.

sequitur;

Quid referam quanta siccum iecur ardeat ira, &c.

Sed in summa, ferè sit vt cum fortuna ita blanditur; captatum teniat; quod subinde debemus meminisse ne opprimamur incauti;

nam fallacia sunt & caduca quæcunque à fortuna pendēt,
 diuitiæ, honores, clientelæ, magistratus, potentia; affluēt
 repente dilabuntur, nullo in loco stabili nixa radice cō-
 stant: sed incerto statu huc atque illuc acta quos extulerunt in
 decursu improviso destitutos miserrimè immergunt.
 fatum atrocissimum mihi occurrit, sed quia iam alio loco
 memini, facillè transilio. Venit in mentem quod Dion
 de Narcisso quodam liberto Claudij Cæsaris. Cùm ex-
 Britannicam legiones detrectarent, nec duci militiæ
 laudato viro, parere vellent; Narcissus ab Imperatore
 suggestum conscendit, verbaque facturus pro concione
 prohibitus est omnium acclamationibus, vsurpato
 in eum diuerbio, Io Saturnalia; quia in Saturnalibus serui
 cultu induiti epulari consueuerant. Hoc autem dicterium
 quàm in eos torquebatur qui suæ cōditionis immemores,
 sciebant. Non est igitur prudentis ob fortunæ successum
 mescere, sed opus habet vt se propriis non externis bonis
 Et quidem rectè præcipere videntur, qui monent, vt
 superiores sumus, tantò nos summissiùs geramus. timē-
 est enim vel maximè fortunæ volubilitas, quæ tantum con-
 est in leuitate sua, vt Naso ait.

Aëriam.] editissimam, altissimam; vt Virgil. in 1. Ecloga:
Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo.

— notauit

Ipse locum aëria quò congesse palumbes.
Aëriam propter.] i. prope aëriam pinum. Terent. Adelphis
 hic, propter hunc assiste. M. Tull. in Pisonem: Hic vir clarif-
 timas qui propter te sedet, L. Gellius, &c. Ouid. 8. Metamorph.
Propter humum volitat, ponitq; in sepibus oua.
 perdice loquitur.

Ex damno alterius, alterius utilitas.

EMBLEMA CXXV.

*DUM seuis ruerent in mutua vulnera telis,
 Ungue leana ferox, dente timendus aper,
 Accurrit vultus spectatum, & prandia captat.
 Gloria victoris, prada futura sua est.*

Fons Em-
 blematis.

HOC petitum constat è Gabriæ apologis. sic enim est tetras-
 tichon Senariis iambicis:

λίον μάχην ἔσῃσι σὺ δὲ ποτε κάσπερα,
 γύπτι δ' ἀνώθεν ἐσκόπῃ δον τὴν ἔρειπ
 θρῶσι τὸν ἡτληθέντα ποιῆσαι τάχα
 φίλος δ' ὄφρα ντε ἡσέχου τῶν ἰλπιῖδων.

Quos

Quos sic utcumque reddidimus:

In aprum leo certare quandoque ausus est,

Quos longè spectabant lite mota vultures,

Qui vinceretur ut vorarent: attamen

Is tandem amicus tota spes prædæ excidit.

discipulum tamè id videretur speciatim in Principes Christianos, Principis
mutum inter se nõ longè antè decertarent, Solimannus Turca Christiano-
quali spectatorem agens, suam non parum ditionem auxit, & in norum ri-
Germaniam irrupit, magna & ingenti totius Reipub. Christianis ausu
ne calamitate & damno. Quod Georgius Sabinus hoc hexasti- est Tur-
cho persecutus est: cium im-
perum.

Mutua discordes faciebant prælia turdi,

Acris & alitibus pugna duobus erat.

Vidit ut amborum prædæ certamina Nisus,

Vnguibus, & rostro dilaniavit aues.

Sic modò dum faciunt discordes prælia reges,

Turcicus Europa diripit hostis opes.

Ex quo faciliè intelligimus, quantum mali afferat intestinum
diffidium non modò ciuitatibus, sed & imperiis tum labefacta-
tum etiam euertendis. Nihil enim civili bello periculosius Civili bel-
lo nihil
exitiosius
esse potest, nimirum quod hosti externo non paruas addat vi-
tes. Hic ego non incommodè referam ex Iustini 8. historiam
nobilem de Philippo Macedone, qui se vulturem præstitit in
ait & Philippum Thraciæ regum. Sic enim Iustinus: Fortè eue-
ne iustitiæ, sed inuicem metuentes, ne alterius viribus accederet,
discipationum suarum iudicem eligerent. Sed Philippus mo-
re ingenij sui, ad iudicium veluti ad bellum, inopinanti-
bus fratribus, instructo exercitu, superuenit, regno vtrumque
non iudicis more, sed fraude latronis ac scelere spoliavit. Incidi-
tiam quando in eam, quam de iis belli temporibus Elegiam Chri-
stianam scripsit Franc. Franchinus, homo Italus, eamque adii-
cere non putavi alienum, neque ingratum studiosis. Sic ergo:

Gallia cui paret, cui paret Batia tellus,
Iam conferre manuum Marte furentem parant:

Tamq̃ animis, & tam concurrunt fortibus armis,
Turbidus ut iamiam sanguine Sabis eat.

Et tamen amborum cervicibus imminet hostis
Thracius, in pharetris acer. & acer equis.

Qui maius nil mente petit, nil voce precatur,
Quàm semel ut pugnent hi duo Marte pari.

Sperat enim nostris confractis viribus, omnem
 Europam paruo posse labore premi.
 Ne, Reges, ne tanta animis discordibus ira,
 Ne gerite hostili bella petita prece.
 Illius in vires & pectora vertice ferrum,
 S ternere qui telis ardet utrumque suis.
 Roma rogat, Paulusq; rogat, datq; arma, dat aurum
 Paulus, & ad tanta premia laudis opem.
 Tu Deus, ex alto qui prospicis omnia calo,
 Quiq; vides, maneant quanta ruina tuos,
 Consule militibus sacris, & consule templis:
 His ducibus prohibe bella cruenta geri.
 Hi pietate graues, duo sunt hi lumina pacis:
 Hi duo sunt belli fulmina, magne pater.
 Infer te medium, liquidis da nubibus imbres,
 Fac rapidum tumidis flumen inundet aquis:
 E castris ambosq; iube discedere ab armis,
 Coge domum armipotens alter & alter eat:
 Seq; putet neuter victum, sed iactet vterque
 Victorem populus se rediisse suis.
 dente timendus aper.] sic Martialis lib. 13.
 Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum.
 Et Ouid. in Epist.

— obliquo dente timendus aper.

Idem loco alio:

Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.

Martialis:

Fulmineo spumantis apri sum dente petita.

Constat apros cum ira feruent, dentibus vrere, in ijsque aliquando
 igneum contineri, vt testatur Xenophon in Cynegetico,
 prandia captat.] Captare prandia, est hic, ni fallor, praedam
 expectare: quod explicat sequenti disticho. nisi tamen capere, al-
 tiorem quendam sensum habeat, vt apud Iureconsultos, apud quos
 captare proprie dicitur qui dolis & illectamentis quibusdam au-
 cupatur lucrum. Sic hereditatem captare dixit Vlpianus, pro-
 eo quod dicimus, artificiose niti structisque technis, vt eam pro-
 ter defuncti voluntatem corradamus, l. 1. D. si quis aliquem
 test. Et votum captandae mortis, ardens ille affectus est quo fla-
 grant iniusti quidam homines, ex morte alterius lucrum sibi
 pollicentes, vitaeque insidias alij parantes, l. de fideicommissis,
 Cod. de transact. Martialis hoc verbum ita vsurpauit vt proprie
 ita lepidè:

*Capto tuam, pudet heu, sed capto Maxime, coenam:
 Tu captas alias: iam sumus ergo pares.
 Idem alio loco:
 Dum me captares, mittebas munera nobis:
 Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.*

Bonis auspiciis incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

*AUSPICIIIS res cepta malis, bene cedere nescit:
 Felici quae sunt omine facta, iuuant.
 Quidquid agis, mustela tibi si occurrat, omitte:
 Signa mala haec sortis bestia prava gerit.*

Optima
principia
quid præ-
stent.

Sophoclis illud citatur à Plutarcho, lib. De Poësis audiendis,
 ἔργον δὲ πάντων ἢ τοῦ ἀρχοῦ καὶ καλῶς,
 καὶ τὰς τελευτὰς εὖ εἰδὲν ἕστας ἔχειν.
 Quicumque rem recta ratione inceperit,
 Bonum illius certò sperabis exitum.

ὃ δὲ οἶον τε, ait Polybius, τὰ τέλεις το γράμματα, μὴ ἔ τῆς ἀρχῆς ἐπι-
 χροῦνται: Minimè enim fieri potest, vt finem ritè coniequatur,
 qui de principio non rectè primum coniecerit atque cogitarit.
 Tantam vim dicunt inesse bonis faustisque negotiorum susci-
 piendorum principiis, vt ea vix bene cadere possint quæ infelix
 initium sortiuntur. Et sanè omnia diligenter aduertenda esse,
 graues nec pœnitendi auctores censuerunt. Rectè quidem &
 prouidè, modò absit superstitiosa illa & inutilis obseruatio, quæ
 humanos animos terrore nescio quo afficit & torquet. Nam vt
 in re aliqua suscipienda non parū conducit faustum felixq; prin-
 cipium, quandoquidem vel Poëta teste,

Facti dimidium qui bene cepit habet:

ira non parum adfert impedimenti, aut etiam incommodi, si
 vel malo, vel inertis, aut etiam flagitioso principio negotium ar-
 diarum: tum enim mustelam, id est, omen habere inauspicatum
 dicimur, cum flagitij alicuius à nobis perpetrati, necdum expiati
 purgatiq; animo obrepit sinistra quædam cogitatio, quæ inti-
 mam conscientiam verberet atq; lancinet: quo fit vt frigidius &
 ignauius rē alioqui magnā auspiceris. Rectè Ajax apud Home-
 rum, qui Deos inuocat sese ad arma componens, neque enim
 putat sibi felicius rei bene gerendæ auspicium capere posse, quam
 ab inuocatione numinis. Cur poëticum illud, vt verè Philoso-
 phicum celebratur, ἐν δὲ ἀρχῆ μὲν αὖ: & Ab Iouo principium
 Musæ? Cur Romani suorum consiliorum & Senatus habendi
 ducebant initium à sacro illo precationis carmine, cuius tam sa-
 pè mentio est apud scriptores? Sed & in defectu militū iidem, vt
 legionibus cōseribendis, operā dabant, vt qui primus vocaretur,
 auspicatū nomen afferret. Neque verò ad vtramque confirman-
 dam partē (eorum nempe qui omina & auspicia vel neglexerint
 vel obseruarint) multis verbis opus est. Exēpla si quis enolere
 velit, petat à Valerio Maxim. lib. 1. cap. 4. Non solum, ait Cic.
 1. De diuinat. deorum voces Pythagorei obseruarūt, etiā homi-
 num quæ vocant omina. Quæ maiores nostri quia valere cen-
 sebant, idcirco omnibus rebus agendis, QVOD BONVM,
 FAVSTVM, FELIX, FORTVNATVM QVE ESSET
 præfabantur: rebûsque diuinis, quæ publicè fierent, vt FA-
 VERENT

Mustelā
occurrere.

Ajax
qualis
apud Ho-
mer.

Sacrū car-
men pre-
cationis.

VERENT LINGVIS, imperabatur: inque ferijs impetandis, ut litibus & iurgiis se abstinere. Itemque in lustranda colonia, ab eo qui eam deduceret: & cum Imperator exercitum, censor populum lustraret, bonis nominibus qui hostias ducerent, eligebantur. Quod idem in delectu consules obseruat, ut primus miles fiat bono nomine. Celebre est quod retulit Ciceronius, Græcus auctor, de Persis, apud quos sollempne fuit de nulla re graui & seria quicquam statuere prius, eamque auspiciis, quam oratio & colloquium religiosè haberetur.

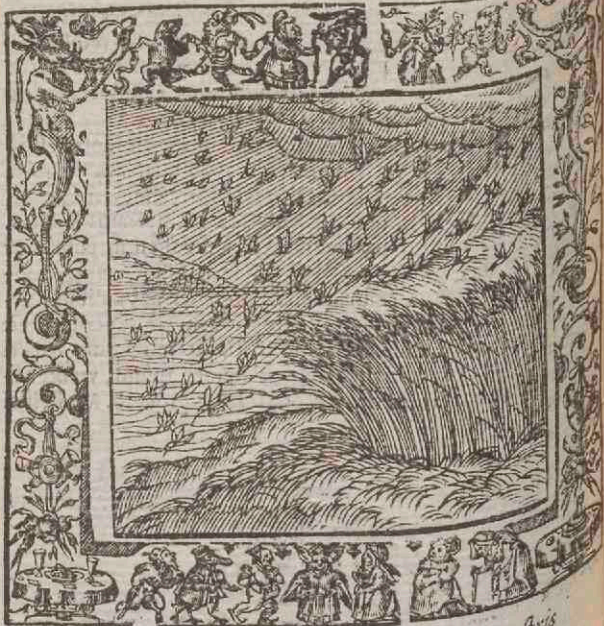
mustela tibi si occurrat.] Occursum mustelæ ominosum fuisse tradunt auctores. Vnde nunc etiam apud quasdam nationes infelix habetur omen, si cum paratur venatio, aliquis mustelam nominat: cuius etiam occursum vulgò est inauspicatus habitus. Eadem picta infortunium significabat: animal enim putabatur infaustum esse, mali que prælagij, iisque maximè, quorum domos habiter. Dicitur enim insidiari domesticis animalibus, præsertim que altilibus, easque ad internecionem usque persequi, ait Pier. lib. 13. idemque occursum plerisque religiosum haberi dicit. Ad hæc in negotiis obeundis vel nomen ipsum, ut potè efficiæ contrarium, multos remorari. Lege prouerb. Mustelam habes.

*Occursum
mustela.*

Nihil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

SCILICET hoc decrat post tot mala, denique nostris

Locusta ut raperent quicquid inesset agris.

Viduas innumeras Euro duce tendere turmas,

Qualia non Atyla, castrave Xerxis erant.

Haec foenum, milium, farras omnia consumpserunt.

Spes est in angusto est, stant nisi vota super.

Paulum immorabor in illustranda huius emblematis epigrapha, antequam veniam ad explicationem carminis. Nihil reliqui itaque, proverbia olet, ei simile quod usurpavit Aristides, *ὅτι λόγῳ περὶ τοῦ παρὰ θεοῦ γινώσκοντος ὅτι οὐδὲν ἔστιν ὄν*. Nihil amplius. Sed haec oratoris verba, ubi de Nestore: *τὸ λεγόμενον δὲ τοῦτο, οὐδὲν ἔστιν ὄν*

ἡ δὲ αἰὶς τοῦ πρὸς ἑσπέρου: iuxta id quod dici solet, nihil amplius existeret præ senio. Cui conuenit illud, Præter plorare nihil: quod Horat. in Satyris, & M. Tullius vsurparunt. Hæc saltem nunc ad carmen.

Desset horribilem quandam calamitatem, qua fuit affecta In-
 librum Longobardia circa annum, vt conuicere facile est, 1541.
 Eleuata enim nube locustæ ex aëre dicuntur cecidisse, quæ le-
 gumina, herbas, & grana ferme omnia depastæ, induxerunt fa-
 mem, & quorundam desperationem, quod post tot tantaque
 miseria nihil esset relictum. Habebant digiti longitudinem,
 magna capita, ventres obesos, & sanie refertos. Itaque extinctæ
 intolerabili fetore aërem corruerunt, vt etiam corui, corni-
 ces, accipitres, aliæque aues cadaveribus alioqui inhiantes ferre
 nequiuertint: quod colligimus ex Commentariis eorum qui no-
 sti temporis historiam congesserunt. Iidemque tradunt, in
 regionibus Poloniae regno finitimis incredibilem fuisse eius-
 modi animalculorum multitudinē: nullas primò alas habuisse,
 sed magnos dedisse saltus: paulo post quatuor adebras, tantoque
 numero conuolasse, vt duo milliaria in longum & latum cubito
 tenuis ita occuparent, vt ipsius quoque splendorem Solis à toto
 illo terræ spatio sua densitate excluderent: vnde colligere est fa-
 cillimum, rebus humi nascentibus damna innumerabilia inde
 subsecuta esse, quæ ad radices vsque omnia depastæ essent: Cum
 vero succreuissent alæ, erant digiti humani magnitudine, tumque
 in fruges atrocius grassabantur. Cæterum hæc neque vi, neque in-
 dustria alia propulsari potuerunt. Hoc autē ei simile est, quod ha-
 betur Exod. 10. & apud Ioseph. lib. Antiquitatum 2. cap. 13. Lo-
 castarum etiam in Africa multitudinē prodigij simile fuisse tra-
 dit August. in lib. De ciuitate Dei tertio, cap. vltimo, eum iam
 populi Romani prouincia esset. Consumptis enim fructibus &
 solis lignorum, ingenti nube in mare dicunt esse deiectam: qua
 morua, secuta est aëris corruptio, quæ tantam aduexit pestilen-
 tiam, vt in solo Masinissæ regno octingenta hominum millia
 perisse referatur, & multo amplius in terris littoribus proximis.
 hæc ille. De Locusta ita scribit D. Ambrosius lib. 5. Hexæ-
 mer. c. 24. Vsque ad locustam, ait, quoque gratia diuina pene-
 trauit, quæ cum agmine conferto regionis cuiusque occupauerit
 latitudinē, innoxio primùm fertur habitaculo, nec fructus in ho-
 spitali incurfione depascitur, nisi diuinæ signū præceptionis ac-
 ceperit. Etenim sicut in Exodo legimus, ea quoque cælestis vl-

Historia
 de locu-
 stis.

tionem

tionem offensionis exequitur, piæ ministra vindictæ. Hanc quoque auis deuorat Seleucis. Sic enim Græco hæc auis nuncupatur nomine, data ad remedium malorum, quæ locusta consuevit inferre, cui creator inexplabilem dedit deuorandi naturam, vt insatiabili pastu plagâ suam possit extinguere. hæc Ambros. Heremmannus Schedel in Chronic. de damnis ab eodem animalium genere, illatis ita commemorat: Lotharij Imperatoris tempore, ait, à Carolo Magno tertij, locustæ innumerabiles sex alas habentes & dentes duos lapide duriores in Gallia, veluti nix, terram operuerunt. herbas, segetes & arbores, ac vniuersa viriditatem habentia deuastarunt. Tandem proiectæ in mare, & ad littora in terram eiectæ, secuta est magna putrefactio: & inde mortalitatem magnam, aërem inficientes, generalemque hominum interitum suscitauerunt. Idem auctor hac de re sic alibi scriptum reliquit: Tempore Caroli Burgundionum Ducis, filij Philippi optimi, locustæ per Italiam vagatæ, Brixia agrum deuastarunt: quæ cum in Brixiano agro in maxima multitudine aduolarunt: quæ Brixianis & Mantuanis maximum damnum intulerunt. Quibus nisi Ludouici Mantuani Principis sollicitudo obstitisset, fata quæ in tota Lombardia corrosissent. Earum etiam meminere Imperatores in l. 18. C. De loc. & cond. Excepto, aiunt, tempore, quo edaci locustarum pernicie sterilitatis vitium intercessit, sequentis temporis fructus, quos tibi iuxta præteritam consuetudinem deberi constiterit, reddi tibi Prouinciæ Præses iubebit. Locustam depinxit Claudianus in Epigrammat.

Horret apex capitis, in edio fera lumina surgunt

Vertice, cognatus dorso durefcit amictus.

Armauit natura cutem, dumiq; rubentes

Cuspidibus paruis multis acuerè rubores.

Aristotel. 3. Rhetoric. ex Stesichoro prouerb. vsurpauit, Cicadæ apud eos humi canent. οἰονεῖ τις λέγει ὅτι τῆς Σησιχόρου ἐν Λοκροῖς ἢ ἄλλῃ, ὅτι οὐ δὲ ὑβερταὺς εἶναι, ὅπως μὴ οἱ τέλειαι χαμῶθεν ἄδων. vt si quis dicat id quod Stesichorus in Locris extulit, non oportere conuiciari, ne cicadæ humi canant. Voluit poeta vastationem rerum omnium, ruinamque extremam intelligere, adeo vt non ædificia modò, sed ne arbores quidem stantes relinquatur, omniaque solo æquetur, vt cicadæ nihil habeant quo insideant. Hoc inde ductum quod cicadæ arbutis maximè gaudeant. Exemplum est comminationis, quo significatur cuncta arbuta succisum iri stirpitibus ab hostibus, ita vt sic truncatis stipitibus cicadæ necessariò cogantur humi cantillare. Apud Theocritum, puella depa-

Alieni patrimonij *καλαμαρία μάντις* appellatur, id est locusta, que messem intercipiat. Multa autem veteribus prodita remedia arcendis locustis, si vacat, lege apud Cassium Dionys. De agricultura lib. 13. cap. 1.

Euro.] Euro ventus est Orientalis calidus.

endereturmas.] Ab exercitu allegoria.

Atyla.] Atyla Princeps ex Scytharum genere, qui post subactam Pannoniam, Aquileiam delcuit, & in Germaniam transfudit multa vastavit: eius exercitus armatorum fuit 500000. cuius Romanorum Aetius, & Theodoricus Hispanicorum Gomerorum rex fortiter in campis Catalaunicis occurrerunt; vbi commisso proelio 180000. utrimque caesa sunt Hunnis victis. Paucis vero interiectis annis, Aetij, deinde Valentiniani audita caede tedit infestis, Aquileiaq; deleta Romam properabat, sed Leonis Pontificis Romani precibus delinitus, dum nouis intentus esset nuptiis, vino nimio obrutus, effusa è naribus sanguinis copia, est suffocatus.

Xerxis erant.] Xerxes rex Persarum, Darij filius, in Græcos dimicaturus, habuit de regno suo septingenta millia: de auxiliis trecenta: rostratas naues mille & ducentas: onerarias, ad tria millia: in quibus fuerunt hominum myriades 23. terrestres autem exercitus fuerunt centum & septuaginta myriades, equitum octo. Claudian. 2. in Rufinum:

Haud aliter Xerxem toto simul orbe secutus

Narratur rapuisse vagos exercitus amnes,

Et telis umbrasse diem, cum classibus iret

Per scopulos, tectumq; pedes contemneret aquor.

Herodotus lib. 7. Lege Iustinum lib. 2. & Plutarch. initio libri, cui Parallela nomen fecit.

farra omnia.] rei difficultas spondiacum fecit. priores editiones non, farra omnia, sed, corda omnia, elegantius habebant. Corda autem non à voce, cor cordis, sed à cordum cordi, quod est secundum scœnum post messionem primam germinans, vt ex Plinio liquet cap. 28. lib. 18.

Spes & in angusto est.] Restat desperatio. Viderur Metaphorice à captiuis.

stant nisi vota super. id est, nil nisi vota supersunt. vt habet Ouid. lib. 1. Trist. Elegia 2. Hic enim notanda Tmesis, & Anastrophe,

ANDREAE ALCIATI
 Malè parta malè dilabuntur.
 EMBLEMA CXXVIII.

MILVVS edax, nimia quem nausea torserat esca,
 Hei mihi, mater, ait, viscera ab ore fluunt.
 Illa autem, quid fles? cur hac tua viscera credas,
 Qui rapto viuens sola aliena vomis?

Tetrastichon hoc paucis commutatis mutuatus est ex Gabriele
 Apologo, quod sic habet:

βόος φαιγών παῖς εἰς ἰοστὴν ἐγκοῖτα,
 ὄμοι κέκληγ' ὡς σωλάγχνα, μήτε, ἐγγεία.
 ἢ εἰ αὐτὸν γελῶσα, μὴ φόβος τέτιν' ἔφη,
 τῶν σῶν γὰρ εἶδ' ἐν, ἀλλ' ἐμείς * ἀλλοστῶν. id est,
 Puer die festo bonis cum viscera

Emble-
 matis ty-
 pus.

ἀλλ' ὁ-
 στῶν.

Vorleser

Vorasset, *Hei mater, clamat, mea effluunt*

Intestina. at ridens ait, Fili, haud time,

Nam non tua haec sunt, sola at aliena vomis.

Dicitur in eos, qui quæ rapto & fraude congesserunt, ægriè per- *In furaces*
dunt, ac si sua essent. Proculdubio non ab re dictum est à Chry- *& rapto-*
sotomo, *Pauca malè parta, multa bene comparata perdere: vt* *ros.*
& Plautus (vnde est Emblematis titulus) *Malè parta malè dila-*
ti. Hoc si veniret aliquando in mentem iis qui tam impensè ani-
mò secum agitant, vt faciendi lucri rationem conquirant, huc &
illuc pecunias corradant, nec interea vnde habeant curant: aut
tremè timerent, ne amittendi alea fortasse aliquando impoten-
tius cruciarentur: aut ne iustam in se numinis iram provocarent:
aut saltem cogitarent, quàm hæc fluxa sint, quàm que fragilia ea
fortuna bona, quorum habendorum causa tot tantisque curis
distringuntur. Celebratum est iam olim doctorum hominum
dicibus: Diuitem aut iniquum, aut iniqui hæredem. quod di-
ctum esse suspicor in eos tantum, qui quicquid omninò auidè cu-
piscunt, iure vel iniuria congerunt. Qui verò fieri potest, vt opum
facultatumque tam expedita facilisque, & parè momentanea,
vnta loquar, adeptio, conquisitio, possessio, iusta esse & legitima
censeri debeat? Iuuenalis optimè:

— *diues qui fieri vult,*

Et citò vult fieri, sed qua reuerentia legum?

Qui metus aut pudor est vniquam properantis auari?

His itaque violentis & iniquis harpyiis, id est furacibus homi-
nibus, si quid aduersa fortuna detrahat, aut alius quidam casus
eripiat (quod nonnumquam solet accidere) iacturam hanc non
tam moleste ferre debent, quàm certè boni quique & honesti
viri in lucro esse deputarent, beneque cum mortalium rebus
actum esse non tam grauatè dicerent, si quæ iniuste possederunt
iniqui illi captatores, ad veros tandem possessores redirent. Eo de
genere furum sunt plerique forenses rabulae, atque importuni
tycophantæ, & maximè ærario publico nonnumquam præfecti,
qui æquissima numinis vltione, aduersa reflante fortuna, ple-
numque sumptus faciunt, quos numquam putassent: & saepe
humero citius quàm vellent, euomunt quod concoquere nõ po-
tuerunt. Id etiam vulgò tritum:

De malè quaesitis non gaudet tertius haeres.

Porro Cicer. Philipp. 2. vsurpauit hoc Adagium Plautinum,
transtulitque in Antonij rapacitatem & ingluuiem, his verbis:
At quàm insolenter statim heluo inuasit in eius viti (Pom-
peium

peium intelligit) fortunam, cuius virtute terribilior erat populi Romanus exteris gentibus, iustitia charior? In eius igitur copias cum se subito ingurgitasset, exultabat gaudio, persona de mimo modo egens, repente diues: sed ut apud Poëtam nescio quem, Male parta male dilabuntur, incredibile ac simile portenti est, quoniam modo ille tam multa, quam paucis potest illud Democriti, *πλεῖστος ἀπὸ χρηκῆς ἐργασίας ἀποκινῶμεθα* & *φανέστερον τὸ ὄνειδος κέρκτηται*. & Hesiodus, mala lucra damnis esse simillima cecinit:

— *χρηκὰ κέρδεα ἴσται ἄτησι.*

Contrà laudat, *χρήματα ἔχ' ἀεὶ παύεται*, quæque sunt *θεόςδ' ἔδρα*. Sed præstat audire Euripidem:

*ἀδίκως δ' ἐμὴ κτῶ χρέματα, ἢν ἔβλη πολλὸν
χρόνον μελ' ἀθροῖς ἐμμένειν. τὰ δ' ἀδίκως
οἶκος ἐσθλὸν ἔκ' ἐχθ' σωτηρίων.* id est,

Ne compares iniuste vllas opes, quas velisti tibi esse diuturnas quicquid enim iniquè domi cumularis, saluum esse minime poterit. Adhæc non prætermittam (quod attinet ad carminis enarrationem) Miluum in Hieroglyphicis locupletem designare & rapacem: quod in Phædone significat Socrates, cum eos homines qui auaritiæ studuissent, & ad imbecilliorum expilationes & rapinas parati ac semper prompti fuissent, in miluos & lupos converti ait. Sed & in sacris Miluus pro prædone ac grassatore accipitur. Pier. lib. 17. Hieroglyph.

quem nauseator serat.] qui præ ingluvie vomebat.

viscera ab ore fluunt.] Viscera sunt diuitiæ: vnde Penelope

Quidiana:

Viscera nostra tua diripiuntur opes.

Et vulgariter dicitur apud nostrates, Eum qui suum perdit, sensum perdere: vel, Qui censum perdit, perinde videri, ac sensum profundere. Sunt enim *χρήματα ἢ ψυχὴ καὶ ζωὴ ἐσθλῆς*, ut est in quodam Græco Epigrammate. Cicero pro Quintio: non pecuniam modò, verum etiam hominis propinqui sanguinem vitæ tamque eripere conatur,

Semper

Viscera,
diuitiæ.

Semper praesto esse infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

LYDEBANT parili tres olim etate puella
 Sortibus, ad Stygias qua prior iret aquas.
 At cui tactato male cesserat alea talo,
 Ridebat sortis ceca puella sua:
 Cum subito icta caput labente est mortua tecto,
 Solutis et audacis debita fata ioci.
 Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
 Faustis, nec precibus, nec locus est manui.

A Pologum hunc in primo Epigrammatum Graecorum re-
 peri, de tribus puellis alea iacta inquirentibus, quamam
 prior

prior fato concessura esset: quæ verò sortem iactam viderat sibi mortem portendere, risu neglexit, cum statim regula in caput lapsa risui finem dedit. quod significat Adagium. Mala vel inuoluta veniunt: illudque apud Græcos vulgatum, *διζημένοισι τὰ κατὰ* *καὶ μὴ διζημένοισι*: hoc est, Mala vel etiam non quærentibus obringunt, bona vix accedunt etiam quærentibus. Idem respondit Diogenes rogatus, quid de hominum sorte sentiret: Miseram & infortunatam hominū conditionem esse dixit, cum bona quærentibus vix obringant, cadant autem infortunia, non tantum non quæsitā, sed præter omnem expectationem. Plautus Mostellaria:

— *unum hoc scito, nimio celerius*

Venire quod molestum est, quam id quod cupidè petas.

Græcum Epigramma eiusmodi est, in titulo *εις δυσπραγίαν*.

αἰ τρέσασαι ποτε παῖδες ἐν ἀλλήλοισιν ἔπαιζον
κλήρω, τίς περτέρῃ βήσεται εἰς αἶδλω.
καὶ εἰς μὲν χερῶν ἑοικλόν κύβον ἤλθε δ' εἰ πεισῶν,
εἰς μίαν, ἢ δ' ἐγέλα κλήρον ὀφφλόμυρον.
εἰ τέρησθ' δ' ἄρ' ἀέκω τον ἀπωλίδησθε πείσημα·
δυσμερῶσθ', εἰς αἶδλω δ' ἤλυθεν, ὡς εἶλα χην.
ἀψιδδ' κ' εἰ κλήρ' ὄτα κερὸν, εἰς δ' ἐτὸ λῶος
ἔτ' ἀγροὶ θνητῆς ἀγορῆσθ', ἔπε χέρ'.

Chara-
 etorom-
 biomati.

Cæterum Socrates alex ludo humanam vitam comparabat *πιττεία πῆ ἴσπερ ὀβί' κ' δ' εἰ ἄσπερ ψῆφοσινὰ τῆσθ' τὸ συμβῶν* *νοσ.* ἢ γὰρ εἰσιν ἄνωθεν θαλέν, ἐδ' εἰ θιόσαι τὴν ψῆφον, Alex ludo similis est vita, & quicquid euenit, veluti quandam tesseram deponere oportet. Non enim denuò iacere licet, neque tesseram aliter ponere. Cui & conuenit illud Terentij in Adelphis:

Sic in vita est hominum, quasi cum ludas tesseras:
Si illud quod est maximè opus, iacta non cadis;
Illud quod cecidit sorte, id arte ut corrigas.

Huc fortè non incommodè transferes illud Demost. *αὐδαίον* *εἰσιν ἀνδράπων, ὅζων βελτίστη τῇ πρεσβίᾳ τύχη χερῶνται, τότε πλεῖστον* *πλῆσυν ὀβί' πρὸς τὸ σωφροσύν ἔχον.* ἢ δ' ἐν γὰρ ἔπε φυλαττομένοις ἀποδ' *δ' ἦν ὡς ἀφύλακτοι εἶναι, ἔπε ὀλιγορῶσιν, ἀπεσο δ' ὀκνητον παθῶν.* id est, Probiorum hominum officium est, cum fortuna vtuntur maximè prospera, tum summum habere modestiæ studium. Nec enim quicquam tam formidabile, quin vigilantibus euenire possit, neque vllum malum est, quin oscitantibus euenire possit. *ad Stygias aquas.*] id est, ad mortem. Styx in ferorum fluuius, per quem veteres purabant animas transire post mortē. Lactant.

Alex lu-
 do vita
 hominis
 compara-
 ti.

Modestia
 decet vel
 maximè
 fortuna-
 sos.

Styx.

lib.

lib. i. cap. 17. Hanc phrasim mutuatus est ex Martiale: Nam in primo sic 79. epigr.

Decreuit Stygios festus adire lacus.

Idem 102.

Nec prius ad Stygias famulus descenderat umbras. & deis,

Dixit ad infernas liber iturus aquas.

Idem 105.

Et Stygias æquum fuerat patrem isse sub umbras.

Idem etiam 4. 73.

Et iam per Stygias esset iturus aquas.

Denique vndecimolib. 85.

Quinondum Stygias descendere quarit ad undas.

cæca sortis.] ignara exitij futuri.

Idem.] regula.

Rebus in aduersis mala.] Prudēs quisque omnia quæ sibi spe-

rendenda sunt, non in meliora, sed in peiora constituat: vt si quid

periret spem accidat, id tamquam lucrum reputet, vt monet Co-

milianus. Ouidius 4. De Ponto:

Tu quoque fac timeas, & quæ tibi latæ videntur,

Dum loqueris, fieri tristia posse puta.

Remedia in arduo, mala in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

ÆTHERIIS postquam deiecit sedibus Aethen
 Jupiter, heu, vexat quàm mala noxa viros!
 Evolat hac pedibus celer & pernicibus alis,
 Intactumq; nihil casibus esse sinit.
 Ergo Lita, proles Jovis, hanc comitantur euntem,
 Sartura quidquid fecerit illa mali.
 Sed quia segnipedes, lusca, lassaq; senecta,
 Nil nisi post longo tempore restitunt.

Titulus
 Emble-
 matis vn-
 de ductus

Generalis ea thesis, præfixa Emblemati, ad quascumque
 Humanas calamitates & incommoda potest accommodari: ex-
 que

que, nisi fallor, parœmia est medicis familiaris. Eam conferre
 facit eam aurea illa Nazarij sententia, ex Panegyrico quem
 Cæsari Constantino dixit: Facilius, inquit, & multo procliuior
 celandi quam commodâdi semper est via: vulnerare integrum,
 quam sauciato mederi: dissipare rapta, quam diuulsa cõponere.

Aetheris.] Homerus Iliad. 1. Aten Deam fingit mortales
 caris implicantem angustiis & perturbationibus, eorumque
 mentes seducentem, variisque opinionum monstris afficiẽtem:
 ad que mala scienda placandaque Litæ Iouis filia opponun-
 tur, quæ tamen non statim possunt instaurare atque compone-
 re, quod ab ea motum atque dissectum fuit: sed id longo tem-
 poris intervallo fieri ait, utpotè quæ sint luscæ, tardis pedibus, &
 leuato confectæ. Versus Homericos huc adiicientis:

*Ate Ha-
merica.*

Litæ.

καὶ γὰρ τε λιπαὶ εἰσι θεὸς κέρει μεγάλοιο,
 χαλαὶ τε τυπαῖτε, παροξυλίσπες τ' ὀφθαλμῶ.
 αἰ δ' ἄτε καὶ μετόπισθεν ἄτης ἀλίσσοι κίεσσι.
 ἢ δ' ἄτη θανατὴ καὶ δρῆσι, θνητὸ πάντων
 κατὰ τὰ κερὰ θεῶν, φθάνει δὲ ταῖ πᾶσιν ἐπ' αἴμα
 θάνατον ἀνθρώπων. αἰ δ' ἔλαβόν τευ ὄπισθε.
 ἔσ μιν τ' αἰδέσσει κέρως θεὸς ἄσος ὄν ἰδούς.
 τὸν δ' ἐμὴν ὠνήσαν, καὶ τ' ἐκλυον εὐζωμένους,
 ἔσ δ' ἔκ ἀνήθηται, καὶ τε σερῆς ἀπείπει,
 λῆος οὐτε δ' ἄρα τι γὰρ Δία κορνίαν κίεσσι.
 τὸ ἄτην ἄν' ἐπέθ', ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίση. hoc est,
 Namque Litæ soboles magni Iouis, & pede claudo,
 Rugosæ, obliquosq; oculo, medeantur ut illi,
 Aten sectentur, celeri peruertitur omnes
 Illa gradu, & passim damnatum mortalibus affert.
 Hæc verò actutum sartura damna sequuntur,
 Conciliant q; suis cultoribus optima semper.
 At si quis veicit præfractè, ac perneget illis,
 Tunc adito Ioue patre, precantur, ut illicet Ate
 Huic adsit, poenasq; suo det demique damno.

Hinc adit Ates etiam meminît Iliad. 1. quo loco Iupiter in eam
 confert, quod esset deceptus à Iunone: Illam enim ea causa ca-
 pillis arreptam in terras præcipitem dedit, indixitque ne vnuquam
 recideret in cælitum contubernium. Hoc quidem significatur, ad-
 uersa quæque statim & ex improviso impetere, tardè autem re-
 cedere: illud enim est quod Gallorum vulgus ait, Mala & agri-
 tudines in equis accedere, sed pedibus & leuato gradu recedere.
 Ate enim noxa est velocissima, quæ propter motum celerem,

*Res ad-
uersas sta-
tim acce-
dere, tardè
recedere.*

Lucifer
de celo de-
surbatuſ.

infortuniorum aleam maximè ſubitam & improviſam ſignifi-
cat. Hanc Chriſtianiæ pietatis auctores *Φάσφορον*. i. Luciferum
è cælo deturbatum interpretantur, vt maximè Iuſtinus Philoſo-
phus ac martyr, Eusebius Pamphil. Suidas, & Budæus noſter ex
Beſſarione Cardinale lib. 3. in calumniatorem Platonis. Stobæus
Elegia *ναρὶ διμυτιοσύνης* ex Solone hoc diſtichon retulit, vbi emer-
gentem è diis noxam facit:

*ἀτὴ δ' ἐξ ἀντῶν ἀναφαίνεται, ἢν ὀπὸ τῶν ζῆδς
πέμψῃ τερομένηοις, ἄλλοτε ἄλλο ἔχει. id est,
Ex illis Ate apparet, quam vbi Iuppiter ipſe
Miſerit ultricem, tunc aliam alter habet.*

Litas clau-
de & lū-
ſea cur.

Litas autem Deas claudas interpretantur Mythologi de iis qui
precantur, quod genua ſteclant: quas rugis obſitas eſſe Poëta
volunt, ad deſignandam imbecillitatem. Has aiunt eſſe ſtrabis
luminibus, quod conuiuere videantur in quibuſdam, ſed poſte-
mò neceſſitate ad ſupplicationes deſlecti. Phornutus claudas eſ-
ſe tradit, quod tardè & vix accedant ad eos ſupplicandos, quos
antè affecterint iniuria: rugoſas verò & ſtrabis oculis, quod gra-
uiter & ore parum hilari intueantur quos offenderunt, & a quo-
bus veniam deprecantur: Iouis porrò filias, quod venerabiles
ſint. hæc ille. Itaque id transfertur ad illatam cuiſiam iniuriam,
cuius diſſiciliter memoria tollatur ex animo: iniuriarum enim
& contumeliarum memoria tardiffimè ſeneſcit, & ſerè vt nulli
morte deleatur. Vel ad id traducetur non omninò malè, quod
habet Cornel. Tacitus in vita Iulij Agricolaë, ſoceri ſui: Natura
infirmiſſimæ humanæ, inquit, tardiora ſunt remedia, quàm mala:
& vt corpora lentè augeſcunt, citò extinguntur: ſic ingenia flu-
diàque facilè oppreſſeris, quàm reuocaueris. Sic Seneca Epi-
ſtola 92. Eligat aliquid noui caſus, per quod velut obliſis vites
ſuas ingerat. Quicquid longa ſeries multis laboribus, multa Dei
indulgentia fluxit, id vnus dies ſpargit ac diſſipat. Eſſet aliquod
imbecillitatis noſtræ ſolatiū rerum que noſtrarum, ſi tanto tem-
pore repararentur cuncta, quanto ſiniuntur. Nunc incrementa
lentè exeunt: feſtinatur in damnum: nihil publicè, nihil priuè
ſtabile eſt: tumultuantibus cauſis mala, vnde minimè expeſta-
bantur, erumpunt. Huc pertinet Scytharum legati ſententia ex
Curtio lib. 7. Quid tu? ignoraſ arbores magnas diu creſcere, vna
hora extripari? Ponticus Heraclides diſputatione De allegorijs
Homericis, eodem penè modo intelligit: quo loco eos arguit
imperitiæ, qui Homerum vituperent, qui Litas Iouis filias im-
piè deſormi & mutilo corpore finxerit. His Poëta imaginem
expreſſit.

Locus
Cornelij
Taciti.

Pontici
Heraclidis
allegoria
de Ate
& Litis.

repreſſit eorum qui ſupplices ſunt. qui enim peccarunt, ex con-
 ſcientiæ verberetardiores eſſe ſolent: eosque verentur aggredi
 quos laſerunt, & à quibus veniam impetrare poſtulant: pudoris
 ſui ſu at ipſi continuo memores. Nec verò præſenti animo
 eſſe poſſunt, aut conſtanter intuentur, vt qui retro auertant ocu-
 lum a cæciem. Primò iraque ſupplicum animus nullum præ ſe
 ferunt tuborem admittit, vt qui pallidi ſint, demifſo vultu, miſe-
 ricordiam elicere conantur. Ea ergo cauſa fuit, cur Litæ ita fue-
 rit ab Homero depictæ. Contra valida eſt & pernix Ate, cuius
 ſtultitiam acris & vehemens ſtultitia hominum non modò ter-
 rebitur, ſed & animis impendat. Nam toto imperu & ſine ali-
 qua ratione fertur ad omne flagitium. Is ergo Poëta perinde ſe
 ſeſſit, vt qui pictor eſſet humanorum affectuum, quos affectus
 decorum nominibus allegoricòs effingere ſolet. Lege Lucian. in
 Imaginibus, & Tragopodagra.

Ate.] Ate eſt noxa, *πυρὸν τὸ ἀδόμῳ*, lædo.

heumala noxa.] De nomine noxæ & noxiæ hæc placet adde-
 re commentario Alciati ad tit. De verb. ſignific. Noxam dixere
 antiqui, ait, id quod nocet: quapropter culpa, pœna, detrimen-
 tum, noxa eſt. vnde & lib. 33. T. Linius, noxæ exoluere, id eſt
 à pœna capitalis fraudis liberare, accepit. Seruus quoque qui
 contra legem Aquiliam alicui damnum dedit, noxa eſt. At noxia
 ſolummodo de maleficio ipſo dicitur, nec tam generali ſignifi-
 catione accipitur, ſicuti noxa. Cicero lib. 3. de Legibus, Noxiæ
 pœna par eſto, vt in ſuo vitio quiſq; plectatur, vis capite, auaritia
 multa, honoris cupiditas ignominia. M. Manilius: Quine-
 ſtam infelix virtus, & noxia felix. Plautus in Bacchid. Sat ſit, ſu-
 in Pſeudolo vſus eſt; Terentius quoque in Phormione: In re in-
 ſcipienda ad defendendam noxiam. ſed & in Eunuchò & Hecy-
 xeris, cum ratio carminis non conſentiret. Quæ adducere volui
 vt palam fieret quàm iniquo iure Iuſtinianum in Elegantiis ſuis
 intelletur Valla, & Seruium Beroaldus, dum adiectiuè tantum
 dici noxiam opinentur contra veterum auctoritatem. Hæc ille.

*Amplecti vitium cumulatim & sumere promptum est.
 Namque iter id facile est, nec eo vicinissimum ullum.
 Dij quoque sudorem virtuti praeposuerunt,
 Ad quam longa via est atque ardua, & aspera multum
 Offertur: tamen est ubi ad alta cacumina ventum,
 Fit facilis, primò fuerat quae tam ardua virtus.*

Testatur autem Epicharmus, A diis omnia nobis vendi laboribus. Memoriae succurrit & illud Clementis Alexandrini Strommat. δ. ἐν τῷ λόγῳ τῶν δευτέρων καὶ ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ ἐπιπέρας ἰσχυρῶς ἐξέειπεν, ὅτι μὴ γινώσκοντες ἄγνον ἐμπερίαν, ἢ δὲ πάντων ἐλεφάντων ἰσχυρῶς, ὡς μὴ δακτύλου ἰσχύος ἐδόθη μόλη, ἢ κητ' ἐς ἀκρον ἀσθενείας. quorum verborum haec est sententia: Fama est virtutis domicilium esse in quibusdā rupibus, ad quas difficilis admodum sit ascensus, eamque celerem incolere locum casum. Ea vero non conspicitur quibuscumque hominum oculis: neque vix quam ad eam quisquam perueniet, tamquam ad fortitudinis propugnaculum, nisi primū sudore ac labore animum afflicte suam industriam probarit. Quid enim gloriae Alexander, quid Epaminondas, quid Themistocles sibi comparassent, nisi laboriosis & molestis expeditionum angustiis arduum virtutis iter sibi conficiendum proposuissent? ἢ γὰρ εὐτυχίᾳ τὰ Ῥωμαίων, ἀλλὰ τλημοσύνη καὶ ἀρετῇ πρὸς τὰ δεινὰ χροσόντων, εἰς τῆτο πρὸς ἄλλο ἀνέναιμους, ait in Crasso Plutarch. id est: Non tam fortunae prosper euentus Romanorum potentiam auxit, quàm egregia virtus, ac summa in laboribus asperisque in rebus tolerantia, aduersis casibus succumbere nescia. Illud etiam mihi succurrit Pindari Olymp. sexto: ἀκινδύων δ' ἀρετῶν ἔτι παρ' ἀνδρῶν ἔστι ἔτι ἐκ κινδύων καὶ τῶν τῶν πολλοὶ δ' ἐμίμναιται, κελὸν εἶναι ποναδῆν id est, Virtus periculorum expers neque apud homines, neque mari habetur in pretio: at multi memorant, si quid honesti, laboriosè peractum est. Quid, ut hoc postremò, laudis Caesar esset consecutus, si facile illi fuisset Britannis inferre bellum? Aut Annibal quantum sibi famae cumulasset, si dum Italiam adiret, peruias Alpes citrà puluerem & sudorem, ac non magna suorum caede fecisset? Rectè Naso Tristium 4.

Ardua per praecipua gloria vadit iter.

Et Propertius 4. Elegiarum:

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires:

Non iuuat ex facili lecta corona iugo.

Porrò Alciatus id carminis videtur imitatus è Græco inerti cuius.

quidam Poëta, apud quem tamen non est eadem conclusio,
 cum de hirundine verba faciat, cuius nidum serpens deiecit
 & turbasset, in eoque tandem igni ardenti combustus esset.

Crediderat.] commiserat, nidificauerat.

Sua pignora.] pullos, vt alibi monuimus, de Ciconiæ nido.

Saxeus.] Fatalis serpens est: necnon perpetuæ belli Troiani
 memoriæ per metamorphosim serpentis in perpetuæ duritiæ sa- *Serpens*
 xæus. sonat etiam saxeus, durum, crudelē, inexorabilem, qui *saxeus.*
 que nulla flecti prece possit. Hoc pertinet quod alio loco memini
 fecisse me de illo angui qui Tarquinij Superbi animum seu-
 fecit, attonitumque reddidit, cum à columna lignea repente
 posus omnes in fugam vertisset, rei miraculo consternatos: ni-
 rum portendebat ille serpens nouum & inexpectatum prin-
 cipem, eundemque ætate florentem Iunium Brutum, de lignea
 columna, hoc est, stupore, quem diu simulauerat, ne opprime-
 retur à tyranno, proditurum.

NEPTVNI tubicen (cuius pars vltima cetum
 Aequareum facies indicat esse deum)
 Serpentis medio Triton comprehenditur orbe,
 Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
 Fama viros animo insignes, praeclearaq; gesta
 Prosequitur; toto mandat & orbe legi.

Typus
 Emble-
 matis.

Triton,
 Deus ma-
 rinus.

Id petium apparet è Macrobio Saturnal. i. cap. 8. illud non
 omiserim, ait, Tritonas cum buccinis fastigio Saturni ædis su-
 perpositos, quoniam ab eius commemoratione ad nostram æra-
 tem historia elata & quasi vocalis est: antè verò tanta & obscura
 & incognita: quod testantur caudæ Tritonum humi mersæ &
 absconditæ. Triton marinus Deus, Neptuniquè filius, & tubi-

hoc schemate serpentis circulo continetur: quod refertur ad perpetuam & numquam intermorum doctorum memoriam. Tuba enim famæ & commendationis nominatur, ut quæ ab omnibus exaudiatur. Serpens in se reuolutus, unitatē designat, ut docet Orus Nilivus in ipso Hieroglyph. principio. Hoc significat historiam rerū gestarū ab Saturni cōmoratione ad nostra vsque tēpora, quæ alias obliterata esset, & quasi vocalē extitisse. Nam quæ ante Saturnū gesta sunt, obscura & incognita in tenebris delituisse: quod ostendunt Tritonum caudæ ad humum inclinatæ, quæque oculos effugiunt. Alciatus ipse Annotationibus in Tacitum sic attingit: Veteres, in templorum Saturni ianuis imagunculas Tritonum aduebant, non aliam ob causam, quàm ut ab eo cœpisse historiam, æternitatemque illis debere Deos ostenderent, quorum nomen fuisse celebrati. Tibullus idem significat his verbis:

*Quem referent Musa, viuet, dum roborata tellus,
Dum calum stellat, dum vehet amnis aquas.*

3. Tritium:

*Singula quid referam? nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis ingeniiq; bonis.
En ego, cum patria caream, vobisq; domoq;
Raptæq; sint, adimi qua potuere mihi:
Quilibet hanc salvo vitam mihi finiat ense,
Me tamen extincto fama superstes erit.*

Quod spectat Eudamidæ illud, qui rogatus cur Lacedæmonij ad bellum profecturi Musis sacrificarent, cum nullum cum Marte haberent commercium: Ut, inquit, post præclarè facta, memoria apud posteros maneat. Et quidē docti, non solum viui ac præfentes studiosos discendi erudiunt atque docent, sed hoc idem etiam post mortem literarum monumentis assequuntur, Cic. 1. Officiorum. De Tritone plura apud Macrobo. eo quem proximè citauit loco, & Gyraldum Syntag. 5.

inferiore sui corporis parte piscem refert, superiore relique Deos marinos, Tritonas dici. Eos descripsit vberimè 4. Argonautic. Apollonius. Mitto quæ in Arcadicis habet Paulanias: sunt enim prolixiora, quàm ut huc attexere habeam necessesse: Virgilius in decimo, ubi de apparatus nautico Mezentij:

*Hunc vehit immànis Triton, & carula concha
Exterrens freta, cui laterum tenuis hispida nanti
Frons hominem præfert, in Pristin desinit a liuis.
Pumica semifero sub pectore murmurat unda.*

*Spartani
Musis cur
ante bella
sacrificarent.*

Tumulus Ioannis Galeacij Vicecomitis, primi
Ducis Mediolanensis.

EMBLEMA CXXXIII.

PRO tumulo pone Italiam, pone arma Ducesq;
Et mare, quod geminos mugit adusque sinus.
Adde his Barbariem conantem irrumperè frustra,
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger * est summo sistens in culmine, dicat:
Quis parnis magnam me superimpofuit?

* al. &

Galeacius

Epitaphium est Ioannis Galeacij quem celebrat eo maxime
nomine, quod fortissimè Turcis in Italiam irrumperè co-
nantibus resistens, & Remp. suam legum auctoritate compo-
suerit.

Huius historiam repete ex Sabellico Ennead. 9. lib. 9. sed
 proximè Paulum Iouium consule de Ducibus Mediolanen. Vi-
 detur autem Alciatus id confinxisse ad Græcorum quorundam
 epigrammatum imitationem, vt est Germanici quoddam lib. 3.
 Themistocles ferum à se gestarum commemoratione indi-
 cat, quo pacto à Græcis sepeliri velit: alioqui nullum satis ma-
 gnum & dignum sepulchrum suis virtutibus erigi posse. quò
 spectat & Parmenionis in Alexandrum, cui pro magnitudine
 non posse scribi dignum epitaphium, sed Europam & A-
 siam, quas subiugauit, eius esse sepulchrum tradit. Simile est
 quod in Hæctoris tumulo fecit Pœta quispiam: in quo Hæctor
 non vult comparari sepulchro aut tumulo; quippè qui vniuersæ
 Græciæ restiterit, & cuius amplissimum sepulchrum sint Ilias,
 Memerus ipse, Græcia, & Adhini fugientes. Eodem modo vt
 in tumulo Galeacio tumulus ad perpetuam nominis commenda-
 tionem extruatur, ait Alciatus, describendam esse Italiam vni-
 uersam, Duces ipsos, regiones conterminas, & Barbaros toto
 circum Italiae cervicibus imminentes: postremò constituitur
 Anguis, qui symbolum habeat scriptum, TI' ME' MI-
 TO' N ME' ΓAN E' NTI' ΘETE; Sed huc appo-
 nit Germanici in Themistoclem epicedium, quod imitatus
 & sermè integrum (vocalibus aliquot dumtaxat immutatis)

Unde pa-
 riter Em-
 blema.

mutatus est Alciatus, vt videre est:

ἄφ' ἑλπίος τις ἐκείδα, τις δ' ἐπὶ ταῦτα
 ἔργα, βαρβαρικῆς σύμβολα ναυφθορίας.
 οὐ τύχῃ κρητὶδα περίεργε παρισκὸς ἄρη,
 καὶ ἔργων τέτοις δάπτει θμισουλία.
 ταῦτα δ' ἰσθαλαμὶς ἐπικείσει, ἔργα λέγεται
 τὰ μάλιστα ἐπικείσει, ἔργα λέγεται

Character
 Emblemæ

Meminerimus interea, quod priori huius libri Emblemate ad-
 notauimus, Anguem siue serpentem stemma esse Ducis Medio-
 lanensis: quod hoc loco nimis anxie repetere, non video quàm sit
 necesse. Hoc mihi reuocat in memoriam species vndecim ho-
 norum qui ab Aristotele statuuntur Rhetoricorum primo,
 scilicet sacrificia, monumenta vel carmine, vel oratione so-
 lita, præmia certa, luci, superiores in sedendo loci, sepul-
 chra, imagines, publicæ epulæ, & quibus vtuntur Barbari,
 habitus adorantium, & conspectus euitationes, munera quæ
 apud quasque gentes in precio sunt. De quibus sigillatim ali-
 quid dicere nihil hîc necesse habeo. De sepulchris & monumen-
 tis, quæ inter honores non paruos poni solemne iam
 olim

olim fuit. exemplorum varietate obruor: vnum huc conferam
 verus quidem & memorabile. Menandro Bactrorum regi, ho-
 mini mitissimo, in expeditione quadam vita functo, cunctæ
 regni ciuitates, cunctique populi inferias de more communi-
 que consensu soluerunt. Sed de reliquijs cum diu certatum es-
 set, quibus in primis commendarentur, vix tandem inter om-
 nes conuenit, vt æquæ partitæ singulis distribuerentur rata pro
 parte, nempe quod illius viri monumentum apud omnes
 pariter cum veneratione existeret. testis est Plutarch. com-
 mentario quo ciuilem hominem instituit.

Pone arma.] pro describe, aut dispone; non placet Fornerio
 nostro, vt quod à mera lingua Romana defleat; quamquam
 Cicero initio 5. Antonianæ dixerit: Pacem vult Antonius, arma
 ponat. hinc enim, pro deponat, vsurpari liquet.

Et mare, quod geminos mugit.] Italia hinc & illinc mari Sici-
 lo & Adriatico clauditur.

mugit.] A tauris translatio.

emptas manus.] exercitum mercede conductum.

paruis magnam.] Antitheton. Apud Caietam in sepulchro
 marmoreo æneaque vrna, hæc inscripta reperiuntur Scipioni A-
 fricano:

*Deiſto Annibale, capta Carthagine, & auſto
 Imperio, hos cineres marmore teſtus habes.*

*Cui non Europa, non obſtitit Africa quondam,
 (Reſpice res hominum) quàm breuis vrna premit!*

Optimus ciuis.

EMBLEMA CXXXIIII.

Dum iustis patriam Thrasybulus vindicat armis,
 Dumq; simultates ponere quemque iubet,
 Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
 Palladiæ sertum frondis habere dedit.
 Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem:
 In magna nemo est amulus vrbe tibi.

Optimi ciuis est Rempub. suam non modò legum metu
 coercere, sed & omnes omnium animos pacis vinculo
 continere, & omnem rixarum occasionem adimere. Præsto est
 exemplum Thrasybuli. Atheniensibus enim longissima obsi-
 dione

Historia
Thrasylu-
li qui ty-
rannos
expulit.

Lex a pa-
tris.

dione pressis à Spartanis, post longam famem, & assiduam pe-
stilentiam, pacem postularunt; quam tandem impetrarunt, ca-
tamen conditione, vt ciuitas Atheniensis à triginta Ducibus gou-
bernaretur. Sed temporis successu horum tanta tyrannis & in-
uitia fuit, vt boni quique ciuitatis principes & opulenti, beneque
nummati homines exularent: inter quos Thrasylulus vnus ex
præstantissimis, cum aliis in exilium abire est coactus. Itaque il-
le suo consilio, & sociorum ope, tyrannos omnes industria fin-
gulari repulit, patriæque libertatem recepit. Sed vt inter Athe-
nienses ciues pax stabilior esset, interposita fide publica, Thrasyl-
ulus legem sanxit De abolendis præteritis iniuriis, quam a pa-
tris nuncupauit: quocirca coronam ciuicam magno totius ciui-
tatis applausu meruit. Hæc lex conformis est oraculo Euan-
gelico de iniuriis remittendis & obliuione delendis. Huc Pro-
bus in eius vita, Iustin. in Trogum lib. 5. & Valer. lib. 4. cap. 3.
Marullus in eam fermè sententiam scripsit Epigramma ceter-
yenustum:

*Cum fugeret ciuem ciuis deuictus in hostem,
In patriam sceleris conscius ipse sui;
S tate viri, Thrasylulus ait, victoria vestra est:
Nec mihi, sed vobis vicinus, & patria.
Dixit, per mediosq; ruens ensesq; virosque,
Parcendum passim ciuibus, ingeminat.
Palladia fertum,] id est, ciuicam coronam, quæ dabatur ei ciui*

qui ciuem in bello seruauerat: fiebatque ex oliuæ fronde, aut
querna, interdum ilice. Gell. lib. 5. c. 6. & Plin. lib. 16. cap. 4.

Strenuorum immortale nomen.

EMBLEMA CXXXV.

ACIDÆ tumulum Rhatco in littore cernis;
 Quem plerumque pedes visitat alba Thetis.
 Obtegitur semper viridi lapis hic amarantho,
 Quod numquam herois sit moriturus honos.
 Hic Graiūm mirus, magni nex Hectoris. Haud plus
 Debet Meonide, quam sibi Meonides.

Achillis sepulcrum fuisse in Sigæo Troiæ promontorio,
 scriptores tradunt. Id sepulcrum amarantho viridi sem-
 per ornatum, famam heroum perpetuo virentem, & apud
 posteros numquam intermorituram arguit. Rectè Sophocles
 in Phi-

Fama
 nunquam
 intermo-
 ritura.

in Philocteta περι ευσθείας, quod idem περι ανδρείας intelligere
 par est. η ευσείβεια, inquit, μηδ' εσιωδηθησκη βορρῆς, καὶ ζῶσι, καὶ
 θάνατον, ἐκ ἀπόκρυπται. & Pindar. Isthm. 5. non oblitterari proli-
 xum laborem virorum ait, ὄντοι τετύφλωται μακρὸς μοχθῆς ἀν-
 θρώων. Adhæc tertio Græcorum Epigrammatum simile reperio
 in Laërtæ tumulum: quod ascribere placuit, quia eodem sermō
 spectat:

Ψῆχθ' καὶ πέπελο ὁ πολὺς χρόνον, εἰδ' εἰ σιδήρε
 φήδετα, ἀλλὰ μὴ πάντ' ὀλέκει διαπάνη.
 ὡς καὶ λαίρῃσσι τόδ' ἦριον ὁ χροθὸν ἀκτῆς
 βαιὸν ἄπο, ψυχρῶν λείβεται ἐξ ὑιτῶν.
 ὄλωμα μὴν ἦρωσ' ἀεινέον' εἰ γὰρ ἀσιδῆς
 ἀμβλύνειν αἰὼν (κῆν ἰδέλη) δύναται. id est,
 S axa cauat tempus, ferro nec tempora parcunt,
 Omnia sed mollit tempore longa dies.

Laërtæ sic busta terit quoque littora propter
 Aethere de summo defluus imber aquis.
 Immortale sed, heu, nomen delere vetustas
 Herois, Musa vindice, nulla potest.

Apponam & illud argumenti eiusdem:

τόμβῃσ' Ἀχιλλῆος ἠχέινος, ὃν ποτ' Ἀχαιοὶ
 δάμησαν, Τρώων δ' εἶμας καὶ ἔσομένων.
 κρηναλῆ δ' ἐκείνου, ἵνα συναχῆσι θαλάσσης
 κυθαίνουσι πᾶσι τῆς ἀλίας θῆπδ' ἑ. id est,
 Hic positus Graiis tumulus pugnacis Achillis,
 Dardanida cuius membra sepulta timent.
 Adiacet ad littus, pelagi quo murmure natus
 Laudetur Thetidis contumulatus humo.

Amaranthus
 tumulis
 appositus.

Typus
 Embl.

Cæterum Philostratus ad tumulos exornandos scribit amaran-
 thum vsurpatū fuisse, orto à Thessalis initio, qui Achillis sepul-
 crum eiusmodi coronis redimirent. Vel certè referemus Emble-
 matis huius materiam ad id quod τ. Attic. retulit Pausanias de
 incolis, ni fallor, Salaminis, qui tradunt apud se post Aiæcis cla-
 bentem, lilio cum cæteris partibus tum foliis minorem, in scri-
 ptum iisdem, quibus Hyacinthum, literis.

Rhæteū.

Rhæteo.] Rhæteum oppidum & promontorium Troiædis,
 Aiæcis sepulcro à Poëtis celebratum, sicut & Sigæum sepulcro
 Achillis. Videtur iccirco Alciatus abusus vocabulo, estque mu-
 νοτικὸν ἀμάρτημα.

Ab

alba Thetis.] Dea maris, quæ quia semper in aquis habiter, *The. in.*
 pedes albissimos dicitur habere à Poëtis.

Amarantho.] Amaranthus ab *a'* priuante, & *μαργαριθουαι*, ta- *Ama-*
 rantho, quòd numquàm siccetur neq; marcescat. Plin. lib. 21. c. 8. *ranthus.*

Græuim murus.] id est, Græcorum munimentum & robur:
 Regans Metaphora, vt apud Maronem, duo fulmina belli Sci-
 adas, & Cic. in Paradox. Duo belli propugnacula. Eo sensu
 Pandarus in Olympijs Hectorem Troiæ columnam appellat; &
 ἐσθλὸς ἐσθλὸς τοιοῦτος ἀμύχρον, ἀσέβητον κίονα: id est, qui Hectorem
 subuertit, inexpugnabilem, immobilem columnam. de Achille
 loquitur: quò referri possunt allegoricòs à Iuuenale dicta in
 mentitos nobiles, qui iactant magnificos generis titulos:

— miserum est aliena incumbere fama,

Ne collapsa ruant subductis recta columnis.

Ne collapsa ruant subductis recta columnis.] effectum pro efficiente.

Haud plus debet Maonide.] Tantum Homero debet Achilles
 quantum Poëtæ beneficio virtus tam insignis transmissa est poste-
 riorum quam Homerus ipsi Achilli. Nisi enim tam insignis &
 præclaræ virtutis exemplar Homerus sibi nactus esset, fortasse
 ingenij admirabilis vim non ita exeruisset.

AVREA Cecropias neclebat sibula vestes,
 Cui coniuncta tenax dente cicada fuit:
 Calceus Arcadico suberat cui lunula ritus,
 Gestatur patribus mullea Romulidis.
 Indigenas quod se adfererent, haec signa tulerunt
 Antiqua illustres nobilitate viri.

Qui Ge-
 nerosi &
 qui Nobi-
 tes.

EX eruditis hominibus, iisque maximè qui vetera diligen-
 ter obseruauerunt, aliquando didici, inter Nobiles & Gene-
 rosos interesse nonnihil, Aristoteles animalium historiae l. iij.

ἀγαθοῦ γένους, γενναίων δὲ τὸ μὴ ἐξιστῆναι τῆς αὐτοῦ
 generos. Nobile id est, quod ex bono genere profectum est: ge-
 nerosum, quod à sua natura non degenerat. Exemplumque ap-
 ponit in lupis, quos generosos; & leonibus, quos nobiles esse di-
 cit. Idem penè 2. De arte dicendi. quo loco ait præclarius esse ge-
 nerosum quàm nobilem dici; nobilis enim maiorum tan-
 tum virtute gloriaque nititur: generosus & virtute maio-
 rum & sua commendatur: itaque generosos omnes esse no-
 biles, sed non contrà, nobiles generosos omnes. Quidam
 nobiles, degenerat à virtute maiorum, & humili ac demis-
 sissimo fiunt, atque ad ignaviam socordes delabuntur. Cicero
 Bruto, Scipionum stirpem generosam vocat, quòd in ea mul-
 ti excellentes viri fuerint: & Offic. 1. Pyrrhum Epirotam, gene-
 rosam & potentem dicit: ut in defensione Cæliana, Clodiâ impu-
 ram mulierem, & nobilem & notam appellat. Idem 2. de Of-
 ficiis ait Phalaridis præter cæteros nobilitatem crudelitatem. ex
 nobilibus apparet nobile, accipi etiam in malam partem: genero-
 sum non nisi in bonam. Cornel. Fronto, nobilem appellat re-
 tam nobilitate, generosum verò cognatione. Eam significatio-
 nem Cicero in Paradoxo observat. Ipsi, inquit, libido lapsa est
 in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet, quàm si petulans
 fuisset in aliqua generosa virgine ac nobili. Ea de re dissertatio
 nobilis est evoluenda Phavorini apud Gellium cap. 23. lib. 13.
 Certè duo hæc tamquam synonyma coniungi certò scio, & in-
 ter se etiam confundi. Apud M. Tullium, Roscij Amerini pa-
 tris, genere & nobilitate sui municipij princeps dicitur. Iuvenal.
 7. Saryra:

Felix & sapiens, & nobilis & generosus.

& Ovidius in Heroidum epistolis:

Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt.

Sed, ut vno verbo claudamus, Hi nobiles generaliter appellan-
 tur, qui vel familiaris nomine, vel alio tandem modo innotuerunt:

generosi verò (speciatim, qui è nobili genere ortum duxerunt.

apud Athenienses Cicada nobilitatis insigne fuit: aureas enim

cicadas crinibus innodabant, ut significarēt se indigenas esse &

nobiles, id est (Græco utat verbo) αὐτόχθονας, καὶ γνησίως γόνω τῆς

πατρίδος πολιῶσι: quod Cicero expressit Oratione pro Flacco. Id

verò ridebat Antisthenes, ut refert Laërt. lib. 6. aiebat enim hoc

illis esse cū cochleis & testudinibus cōmune; quippè qui aliunde

non commigrassent, nec unquam solum mutassent. Hinc ergo

πεπληγμένοι, id est, Cicadigeri dicti Athenienses: hæc enim nota indigenas & ingenuos ab aduenis & seruis distingubat: cuius rei causam nonnulli adferunt, quòd Cicadæ inter alia animalia indigenæ præcipuè videantur, quòd in ea regione, in qua nascuntur, viuant & emoriantur: reliqua ferè omnia migrant aliò, neque sedem vllam firmam habeant. In quaque autem ciuitate & municipio nobiliores eos agnoscimus, quorum maiores pluribus antè annis in sua patria claruerunt, ait Pierius lib. 26. quæ de re Plato nonnihil in Menexeno, Herodotus in Terpsic. Aelianus lib. 4. Variar. histor. cap. 22. Scio ego per contemptum dici eos πεπληγμένους cicadis opertos, gloriosi quidam iactatores, obsolesciam & nimium vetustis vtentes. Romanos autè, qui nobilitate generis aliis excellere, aiunt lunulas in calceis habuisse, fortasse vt significarent Romani imperij conditionem, quod sensim creuit, & temporum lapsu decreuit, vt in lunæ hemicyclis fieri solet. Alij putabant signum esse eius habitacionis, quæ in luna esse dicitur, & quòd post mortem, animi rursus lunam sub pedibus habebant. Vel superbos homines admonebant rerum humanarum instabilitatis, cuius rei luna sit exemplo, quæ ab obscuro in lumen, inde in obscurum redit. Philostratus de Herode sophista narrat eum fratri de generis sui claritate multa iactanti dixisse: Certè nobilitatem habes in talis. quod significauit Iuuenalis, cum de Fabio loquitur his verbis:

— *Et nobilis Et generosus*

Appositam nigra lunam subtextit alata.

Quin & Zonaras auctor Græcus, ait patricios gestasse in vrbe calceos corrigiarum inflexione, & formæ literæ, C, adornatos: quod & Plutarch. retulit in Problemat. Nec quidem prætermittendum, id genus calceorum lunatorum Arcadibus in usum fuisse, quo à diluuiò Deucalionis primi ipsi lunam insperisse natalium aquis obrutum periisse, & à se rursus originem propagationis emanasse, ait præter alios vetustiores Pierius lib. 44. De sacris Aegyptiorum literis. Apollon. Argonautic. 4.

Ἀρκάδες, οἱ καὶ πρῶτον ἐπληγαίνετο δέονται.

Strabo in 8. Geograp. ἀρκείδ' ἐπληγαίνετο ἐπὶ τῆν αἰών τῶν Ἀρκάδων. Sic primo Fastorum Ouidius:

Orta prior Luna (de se si creditur ipsi)

A magno tellus Arcadenomen habet.

Secundo Fastor. huc respexit Naso:

Lunula
in calceis
Romanorum.

Arcades
lunam
primo ob-
seruarunt

Anti

Ante Iouem genitum terras habuisse feruntur

Arcades, & luna gens prior illa fuit.

Etque cum se luna vellent antiquiores dici (adeò sui generis antiquitatem iactabant) dicti sunt à Thucydide initio historiarum *in Arcades*, id est, ante lunam editi. Plerique ad historiam naturae referre malunt, quia lunæ cursum primi obseruarint.

Præter has rationes alias adfert Plutarch. in Problematis. Sed quorsum attineant, non planè video, nisi ad communem regulam de nobilitate, quam sibi longè multi tribuunt,

quibusdã schematis & imaginibus maiorum tumidi: quorum arrogantiam intolerabilem quibus maximè verbis incessere debeam, planè non habeo. *Quis enim* sustineat aliquem tollerantiam, sibi què arrogare quidpiam, quod tamen propriè non possideat? At qui genus suum qui laudat, quiq. attollit animos ob

maiorum nobilitatem, & alienum laudat, & falsis nominibus sibi tribuit quod ad se minimè pertineat. *Qui* proculdubio mihi non videntur absimiles fugitiuis ijs qui præ metu cum ad aras se

consequuntur, tamdiu latent, inque tuto se esse putant, quamdiu non perugio vti possunt. At cum inde fuerint eruti, quid ijs sustineat quàm certa quædam crux, aut extremum aliquod dispensationis? Sic vulgares illi nobiles, qui nihil præter maiorum nominum crepant, ad quæ sola hærent suis diffusi virtutibus, veraque gloria, quam nullam habent, non sentiunt quàm miseri sint, & quanto in errore versentur. Sed retineamus assensionem cum

quibus nobilitatem in animo generoso sitam esse volunt, & qui secundum nobilitatem in corpore valido ac vegeto, hominum

maiorum in vitæ morumque bonitate ponunt. Laudatur à Dione Chrystostomo, Thebanorum optimum & æquissimum institutum, qui eos seruorum numero non habebant, qui per vim &

opinionem belli serui facti essent: Cur ignobiles eos esse vulgari iudicio iudicamus, quorum si virtutes æstimentur, si moderatio animi, si prudentia, si sagacitas, alios quos vulgus admiratur, infinitis, vt ita dicam, spatiis anteuertunt? Magnum fuit &

plenum æquitatis eorum quos proximè nominavi, iudicium neque consilium, qui solos eos nobiles esse censebant, qui ad virtutem propensi essent: neque tam curiosè, imò verò superstitione

quærebant, ex quibus orti parentibus essent, de quibus aliquid sciendum videretur. Sic autem vnà secum rationes conficiantur: Antiquitatis vt in animalibus quibusdam mutis, ita & in

hominibus idem nomen perdurauit. Nam in canibus, equis,

gallis

gallis etiã gallinaceis id facile est aduertere: quia equũ si quis animosum & ad cursum idoneũ facto periculo norit, non rogaran eius pater sit ex Arcadia, an Thessalia: satis enim esse putat, quòd equus animum generosum habeat. Ita cùm canis venaticus egregiè ad cursum valere intelligitur, nihil opus est scire an ortum duxerit è Caria, vel Lacedæmone, sed existimatur esse sacis, quòd generosa illa canis sit. Idem de gallis, de què aliis iudicium: idemque postremò de hominibus sentiendum: ex quibus qui virtutum studiosi sunt, qui iustitiam colunt, qui humanitatis iura, qui religionem obseruant, is reuera generosus est & nobilis, sametsi parentes eiusdem & auos nemo vnquam fortasse nouerit. Democritus, magnus in primis & catus philosophus iam olim, vt ait Satyricus,

— materiam resus inuenit, ad omnes

Occursus hominum, & cuius prudentia monstrat

S ummos posse viros, & magna exempla daturus

Vernecum in patria, crassoq; sub aère nasci.

quod tortum esse constat in superbos quosdam ementite nobilitatis homines, qui orti stirpe Romana ceteros præ se nihili dicebant. Iactent itaque suum genus, qui de parentum virtute nihil habent præter imagines: quos nihilo tamen puto meliores esse quàm equus aliquis non re, sed opinione vulgari generosus habitus, quòd frenos aureos, quòd stragula, quòd ornamenta terna omnia exquisitissima circumferat.

Aurea Cecropias.] Vestes Athenienses necebantur fibula aurea, cui cicada circumligabatur.

Arcadicorita.] ad morem Arcadum.

Lunula.] parua luna ad morem hemicycli.

Indigena.

Indigenas.] Indigena, inde genitus, nec aliunde natus Græcè ἀυτόχθων, & ἐγχώριος, cui opponitur aduena.

Oblitus eram apponere huc quod Demosthenes aduersus Arcadibus verba facit, μόνος γὰρ πάντων ὑμῶν ἀυτόχθωνος ἐστὶν ἡ πόλις.

Euripidis hæc refert Plutarch. commentario De exilio:

ἢ πρὸς μὲν λέως ἀνὴρ ἐπακτός. ἀλλοθεν,
αὐτόχθωνος δ' ἐφυ μὲν. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις
πρωτῶν ὁμοίως διαφορηθεῖσαι ἑοδαῖς,
ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν ἐξυγάμοι.

Primum nec inquilinus nos populus sumus,
Sed indigena, ciues at aliarum urbium

Sunt comparandi tesserarum iactibus,

Quae a lijs alia ciues mittunt identidem.

Hoc postremo quod mihi alia cōquirenti occurrit ex Tzeze 301
Historia 10. Chiliad. vbi cicadas Atheniensium refert ad eorum
numiam loquacitatem:

καὶ δὲ πάλαιοι τέτιγες, καὶ ἄδηλον τοῖς πάντιν

εἰ ἄτιν καὶ ὁμοίως δὲ πάλαι τῶν μαχηθῶρων,

λάκωνες ἑσχατολόγοι δὲ τούτοις ἀπειναντίας. id est,

Quod cicadae sint loquaces compertum est omnibus,

Sunt eodem modo Athenienses qui multi sunt & gartuli in per-

trandis
Contra, Lacones paucis utuntur verbis.

ROBORIS inuicti superat facundia laudes:
 Dicta sophistarum, laqueosq; resoluit inanes:
 Non furor aut rabies virtute potentior vlla est:
 Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit:
 Spernit auaritiam, nec rapto aut faenore gaudet:
 Vincit femineos spoliatq; insignibus astus:
 Expurgat sordes, & cultum mentibus addit:
 Illicitos odit coitus, abigitq; nocentes:
 Barbaries feritasq; dat impia denique poenam:
 Unius virtus collectos dissipat hostes:

Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris :
Docta per ora virum volat, & non interit vnquam.

Multos fuisse Hercules tradunt quamplurimi, sed quem ex Alcmena suscepit Iupiter, potissimum celebrant ob certamina, virtutemque bellicam: cuius duodecim labores præcipuos (longè enim plures persequitur Diodorus rerum antiquarum lib. 4.) complectuntur alij, quos hîc sequitur Albius, quantum ad laborum numerum pertinet, quid per vnumquemque laborem sit intelligendum, allegoricòs enarrans. In Collectaneis Græcorum Epigrammatum hoc hexastichon re-

Multis
Heracles.

ἄλυσαι τὸν νεμέας θῆρ' ἄπλεστον, ἄλυσαι δ' ὑδρῶν
καὶ ταύρου, κάπερ δ' ἀμφοτέρωθεν γένων.

ζωτῆς ἐλκύσας, πῶλον διομήδεος εἶλον,

χεύσαι μῆλα κλέσας, γηρυόνην ἑλασον

αὐγείων ἐδάτω, κερὰς ἐφύγες, ἐκτανον ὄρεσι

κέρβερον ἠγαγόμενον, αὐτὸς ὄλυμπον ἔχε.

Extinxi Nemees monstrum, lernamque peremi,

Et taurum, cecidit dilaceratus aper.

Baltheon arripui, Diomedis equosque cecidi,

Geryonem stravi, pomaque sulua tuli.

Augiam noui, capta est cerua, atque volucres,

Cerberus abductus, latus in astra feror.

Sic in appendicibus Virg.

Prima Cleonai tolerata arumna leonis.

Proxima lernaam ferro & face contudit hydrans.

Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.

Aëripedus quarto tulit aurea cornua cerui.

Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.

Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.

Septima in Augia stabulis impensa laboris.

Octaua expulso numeratur adorea tauro.

In Diomedis victoria nona quadrigis.

Geryone extincto decimam dat Iberia palmam:

Vndecimum mala Hesperidum distracta triumphum.

Cerberus extremi suprema est meta laboris.

Heraclidis Pontici disputatio ad Homeri allegorias mirè ad hanc

nostram facit explicationem. Verba eius auctoris hæc sunt:

Ἡρακλῆα νομισέον ὅσα ἀπὸ συμφορῶν δὴ δὴ μάλιστα ἀναχθέντα τῶν ἔργων
ἐστὶν ἡ δὲ κερῶν, ἀλλ' ἀνὴρ ἐμφορῶν καὶ σοφίας ἐργῶν μύθους,
ὡς ἐπεὶ

Duodecim
labores
Heraculi.

Locus He-
raclidis.

ὡς περὶ κατὰ βελτίαν ἀχλὺς, ἐπιδεδυκῆναι ἐφ' ὅπου τὴν φιλοσοφίαν
 κατὰ πρὸς ὀμολογῆσαι καὶ τοῖσιν οἱ δοκιμώτατοι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἀλλο-
 τῶν, ὅσοι τῆς περὶ Ὀμήρου μνήμης ὑπερῶσι, τί δ' εἴ παρρησιασθεὶς ἀ-
 μηκύνει φιλοτεχνούστας; ἢ καὶ κῶσεν μὲν εἰλε τὴν ἐπιπολιτικὴν ἀ-
 θροάποιον ἀχλὺσιν. λέοντα δ' ἐ τὴν ἀκρίτως ὀρμῶσιν ἐφ' ἃ μὴ δ' εἴ φη-
 ράν. κατ' αὐτὸ δ' ἔθυμους ἀλογίστες πεδῆσας, τοῖς ὑβρίσιν τῶν οὐραν-
 ον δ' ἐδεκένας. δειλίαν γαμὴν ἐφυγάδ' ὄσει ἐκ τῆς βίης τὴν κτερο-
 ἔλασθον. καὶ τίς ἀπρὸς ὄναμα ζῴοντος ἀδελφῶν ἐμμεμῶχ' ἔχεται, ἢ
 καθήραντ' αὐτῶ τὴν ἐπιτεχνούσιν ἀσθίαν. ὄρνεις δ' ἐ τὰς σιωπῆσιν
 ἐλπίους, αἱ ὄσκεισι τὸν βίον ἡμῶν. ἀπισκέδ' αὐτὸ δ' ἐ καὶ τὴν πολὺν
 κῶσεν, καὶ πολυκέφαλον ὑδραν, ἥ τις ὅταν ἐκρησῆ, πάλιν ἀκρη-
 σθῶσιν. ὡς περὶ αἰὶδ' ἔρειναι πᾶσι Διὸς πυρὸς τῆς παραμεινέσας ἐξ ἐκ-
 αὐτὸς γαμὴν ὁ τρικέφαλον δειχθεὶς ἡλίω κέρουετ' εἰκότως ἀν τὴν πε-
 μερῆ φιλοσοφίαν ἰσχυρίσεται τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν, τὸ δ' ἐ φυσικόν,
 τὸ δ' ἐθικόν ὀνομάζεται. ταῦτα δ' ἐ ὡς περὶ ἀφ' εἰὸς ἐκπιφύκοντα, τὸ
 καὶ τὴν κεφαλὴν μερίζεται περὶ δ' ἡ τῶν ἀλλοτῶν ὡς περὶ εἶπον ἀδελφῶν
 σιωπῆσιν δ' ἐδ' ἔχεται. quorum sententia verborum hæc est: Min-
 imè putandum est Herculem corporis viribus olim tantum præ-
 stare potuisse: at cum prudens esset, & cælesti sapientia plenus,
 ceu profunda caligine demersam Philosophiam illustravit: quæ
 sententia etiam principum Stoicorum est. De aliis itaque cen-
 tibus Hercules, quæ ab Homero non memorantur, quidat-
 tinct ad ingenij ostentationem multa præter rem verba faceret.
 Aprum enim cepit, hoc est versantem inter homines intemper-
 rantiam: & leonem domuit, nempe impetum temerè ruentem
 quò minimè decet. Eadem ratione cum brutam iracundiam con-
 pescuisset atque frenasset, taurum cornupetam dictus est asse-
 xisse. Expulit etiam & propulit à vita metum, quod per Ce-
 rauniam ceruam ostenditur. Et quoddam etiam certamen, quò
 nominare non conuenit, idem subiit, repurgata qua prius tene-
 batur, animi sceditate. Cohibuit & volucres, nempe spem in-
 nem & ventosam, qua hominum vita vltimum lactatur. Ad-
 hæc plurimum fimi expulit, & multis capitibus hydram super-
 uit, quæ abscissa renasci nõ desinebat. Hanc sicuti ἀδ' ἔρειναι, id est
 imperitiã aliquam, igni excidit, hoc est admonitione. Tam vero
 Cerberus triiceps in lucẽ pertractus, nõ malè triplicè philosophi-
 di rationẽ innuit. Sunt enim Philosophiæ partes, ea quæ rationis
 est, Logica: quæ naturæ, Physiologia: quæ morũ, Ethica nomi-
 natur: & eæ quidẽ tamquã ex vna ceruice prognatæ, triplici etiã
 modo iuxta caput distribuuntur. Et hæc quidem de aliis labori-
 bus

dicta sufficiant. Hactenus Heraclides, cum quo insigni lo-
 velim vnà conferri quæ disputat Lactantius diuin. Institut. 1.
 9. Cætera enim percensere nihil attinet, nisi maximè ad
 faciat. Quo in argumento dum animus elaborat, mihi ar-
 nobilis disputatio Dionis Chrysostomi, qui Hercules Ἡρακλῆς
 labores vel ærumnas ita celebrat, vt eum ex aduerso athleticis
 opponat, & Principem fortissimum atque iustissimum faciat.
 nihil & tenuis erat, inquit ille, vt leones; neque enim carni-
 ouultus, vt athletæ, potuisset Asiam Europamque peragra-
 acutè videbat, acutè audiebat: neque hyemis aut æstus vim
 carabat, vt à præclaris actionibus reuocaretur. Sordida pelle in-
 tus, interdum fame correptus, bonis opem ferebat, improbos
 aut de medio tollebat, aut in ordinem cogebat. Diomedem
 Thracium deliciis affluentem, & hospites afficientem in-
 suosque subditos miserè seruire cogentem, claua percus-
 sum de medio sustulit. Geryonem boues permultos & multa
 pecunaria possidentem, vt opulentia Principes omnes qui in Oc-
 cidente essent, facillè superaret, sed tamen eundem nimia super-
 bia elatum, vnà cum fratribus interfecit, corumque armenta
 corripuit. Idem cum Busirim offenderet certaminibus totos dies
 occupatum, totos dies conuiuia agitantem, sibi vnice placèrem,
 quod egregius luctator esset, prostrauit. Amazonum reginæ
 somam soluit, quæ illum fuerat aspernata: quo congressu otten-
 dit, se illius forma minimè fuisse superatum, vel mulieris gra-
 potuisse vnquam à rebus excellentibus, quas primùm ani-
 mo conceperat, auocari. Ne autem videretur aduis tantum re-
 bus & gloria dignis operam impendisse, finem iacentem in
 Angiæ stabulis, à multis annis collectum sterquilinum repur-
 gavit. Putabat enim non minus esse sibi aduersus gloriam de-
 cerandum, quàm belluas & homines sceleratos. Hæc penè Dio-
 oratione 8. De virtute. Idem labores Hercules retulit ad purga-
 tionem animi & vitiorum expulsionem, Oratione 5. Sed obiter
 admonet, plerosque existimare, vt Lucianus (quemadmodum
 postea dicemus) Hercule virum fuisse Gallum, qui tum solerti
 quadam prudentia, tum admirabili eloquentia, qua maximè va-
 lebat, præclara facinora insigni fortitudine sit exantletus, & in-
 genij dexteritate summas quasque difficultates superarit: quæ
 tamen omnia Græcia quamplurimum mendax, ad armorum
 gloriam conuertere maluit. Prætermiseram Apuleij Ἡρακλῆς
 quod imprimis ad rem facit, ex 4. Floridorum: Quod Hercu-
 lem Poëtæ olim memorant monstra illa immania hominum

Dionis
 Chrysostomi
 locus.

Hercules
 vir Gallus

ac ferarum virtute subegisse, orbemque terræ purgasse: similiter aduersum iracundiam & inuidiam, atque auaritiam ac libidinem, cæteraque animi monstra ac flagitia Philosophus iste Hercules fuit. Eas pestes omnes mentibus exegit, familias purgauit, malitiam perdomuit, seminudus & ipse, & claua insignis, etiam Thebis oriundus, vnde Herculem fuisse memoria extat. Videram ego pridem locum Plutarchi in Problem. quæ rationem reddit, cur olim Herculi atque Musis communis ara facta sit: quia nimirum Hercules Euandrum literas docuit, vt à Iuba memoriæ traditum est: honestum enim & liberale ducebant, si amici ac propinqui literarum & sapientiæ cognitione perpolirentur.

Leonis
Nemeæ
caedes,
quid.

Roboris inuicti.] Huic respondet primum Herculis certamen, quod fuit Leonis Nemeæ iuxta Cleonas internecio: quo intelligi datur, facundiam corporis viribus esse præstantiorem. Non enim viribus, aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, ratione, prudentia, eloquentia. Nec verò aliquid magni momenti vires obire possunt, aut suscipere, nisi consilium & ingenij dexteritas antecesserit. Sunt qui aliter Nemeæ Leonis caedem interpretentur. fuerunt enim qui è Lunæ globo decidisse vana persuasione crederent: nam & veteres monstra immania in Lunæ globo putabant nasci. Hunc ergo Leonem inermis Hercules interfecit, vt ait Pisander: hoc est iram cohibuit ac repressit quæ in fortium virorum animis maximè regnat.

Hydra
Lerna.

Dicta sophistarum.] Secundo labore, hydram, septem capitum belluam, in Lerna palude omnia vastantem pugna perdifficili vicit, & ferro facibusque oppressit. quo arguitur, virum sapientem & facundum, multiplices sophistarum argutias, & elenchos veritatis specie adumbratos, ingenij viribus retundere. Hydra vno capite resecto septem alia repullulabant: quod notat artis sophisticæ captionem. Si enim agas cum sophista, vno argumento reprehenso, multa alia tibi opponet, reque (ni diligenter exueris) ad absurdum, vel ad *δύωρα* adiget. Certamen hoc ad alios vte conuertunt alij, vt ad diluuium, ad vitia, ad inuidiam. quæ de apud Platonem in Euthydemo fatetur se multo imbecilliorum Hercule, qui pugnare simul non potuit aduersus hydram sophisticam, cui propter vnam sapientiam pro vno sermonis capite amputato multa repullulabant, Adhæc Pierium lib. 16. euolue.

Aper
Eryman-
theus.

laqueos.] paralogismos & captiones.

Non furor aut.] Tertio, aprum terribilem in Erymantho monte

Arca.

radix omnia vastantem cepit, & ad Eurystheum, viuum per-
 quod innuit, virtutem furori & rabiei non cedere, imò
 antecellere. Impetus enim & furor per aprum indicatur,
 docet Pierius Hieroglyph. 9.

Continuum ob cursum.] Quarto, ceruam aëripedem & celer- Cervæ
aëripedi
 aurea cornua gestantem interfecit. quod ad sapientem
 erendum est, cui & ditissimi cedunt & opulentissimi. Notum
 Aristotelis in Politicis, facile esse ditari Philosophis, si ve-
 quò spectat adagium, Sapiens non eget.

Superat avaritiam.] Quinta pugna fuit, auium Stymphali- Aves
Stymphali-
ides.
 expulsiō, sonitu abenei cuiusdam instrumenti: quod est lu-
 in inane, & avaritiam respuere, raptumque omnem putare
 . Sed quæ potest esse volucrum cum avaritia collatio? Vo-
 per aërem volitantes, in quo tamen victum comparare nō
 cupidi & auari hominis cogitationem (aliis atque aliis
 semper inhiantem, qui tamen nec partis bonis utatur,
 reuissimo victu genium defraudet, & in quo consistat non
) facis ostendunt, qui quoniam vel natura deprauata, vel
 longo induratus est, ad resipiscentiam aliquando pertrahi po-
 quibusdam acerrimæ orationis crepitaculis, quibus aut ar-
 tur, aut à proposito, malaque consuetudine dimoueat.

maluit hoc intelligi de scortillis quibusdam & impuris mu-
 culis, quarum illecebras & insidias detegimus æneo sapientiæ
 quod tanquam tuba in aures penetrer, vt Bassius lo-
 tur: vix enim alia fugantur ratione cōmunes illæ pestes ado-
 scentium.

Vincit femineos.] Sexto certamine mulieres Amazonas debel-
 uit, earumque reginam Hippolytam cepit, cui cingulum mi-
 abstulit. quod est astutiam muliebrem & dolos, fallaciasque
 & vafritiei materiam penitus eripere. Amazon hic
 mulier bellicosa, meretricem refert, quæ vel fortissimum possit
 deuincere.

Expurgat sordes.] Labore septimo Augiam repurgauit. quod Augiæ
purgatio
 arguit vitiōrum errorumque innatorum, vel etiam qui succreue-
 aut assuetudine quadam longa, ab animo expulsionem. Nihil
 enim tam horridum tamque sordens, quod eloquentia non
 possit excoli.

Illicitos odit.] Octauo, taurum luctamine domuit: quod est Cum tauri
luctas
 fontes abigere, & omne illicitum facinus scelusque execrari: ro luctas
 vel furorem aut truculentiam animi cohibere.

abigit

abigit q̄ nocentes.] hinc nomen habuit ἀλιζηνῆ. nam & plerisque dictus est natus ad homines iuandos.

*Diomedes
victus.*

Barbaries.] Nono, Diomedem Regem Thraciae crudelissimum, qui sanguine & carnibus humanis equos alere consueverat, perdomuit, & eius exemplo ipsum suis equis dedit pabulum, quod significat, Herculem eloquentiae & sapientiae viribus barbariem & ferocitatem ab omnibus, quas incoluerit, regionibus submovisse.

*Geryon
tricolor
superatus.*

Vnius virtus.] Decimo labore Geryonem tricolorum & tripitem bello expugnauit: id est, collectam, & vnanimem hostium multitudinem sua virtute compressit, indeque & victor euasit. De Geryone in superioribus satis.

*Poma
Hesperidum.*

Inuicit in patriam.] Undecimo aurea mala Hesperidum, occiso prius dracone peruigili, sustulit. quod est referendum ad Italiam, qua docti & sapientes homines abundant, insignem reuerentiam, qua eos sua fortuna vitaeque conditio beat.

*Cerberus
triceps.*

Docta per ora.] Duodecimo & postremo, Cerberum tricipitem ab inferis tractum ad auras deduxit. quod fortitudinem per omnia omnium ora volitantem, & immortalem nominis gloriam, apud posteros semper victuram perspicue significat. Nam, ut est apud Diodorum, magnos multosque, dum vixit, labores & pericula sponte adiit Hercules, ut pro suis erga omnes gentes beneficis immortalitate donaretur. Cic. 1. Tusc. Abiit ad Deos Hercules: numquam abiisset, nisi cum inter homines esset, eam sibi viam muniisset. Facile transilio Pindari locum, ut potest gloriorem, de Hercule, 1. Nemeorum. Nonnulli hoc tradunt, nec lunt ad avaritiam thesauros in tenebris occultos asseruantes, nec in lucem erui permittentem. Ea tamen si a viro gloriae cupido coëreatur, & ex animi recessu, in quo locum occupat, expellatur, opesque ille conferantur ad vtilitatem hominum, magnum certe momentum afferunt ad obtinendum nomen: licet enim vera gloria sita non sit in opibus & facultatibus, ad gloriam tamen obtinendam magnum adiumentum adfert.

In nothos.

EMBLEMA CXXXVIII.

HERCVLEOS spurij semper celebretis honores:
 Nam vestri princeps ordinis ille fuit.
 Nec prius esse Deus potuit, quam suggeret infans
 Lac, sibi quod fraudis nescia furo dabat.

Orum qui nati sunt ex iniusto concubitu misera vi- Notitia
 deti conditio potest; quanquam enim ex nobilibus orti biles.
 ventibus, aobiles tamen dici non possunt, neque in ius
 hereditatis ac familiae succedunt, nisi solvantur legibus, &
 principibus agnoscantur, quasiq; adoptentur (quod
 vulgò

vulgò dicimus aduouere) tunc enim succedere in familiam possunt, sed naturalem illam maculam delere minimè vnquam possunt. Qua de causa Solon statuit spurios nihil debere parentibus à quibus infamiae labem accepissent. Sed & Athenienses locum quendam habebant, in quo spurij seorsum ab ingenuis ererent essent solui: cum Cynosargem appellabant: nam contumaciter nobilitatem putabant spuriorum consuetudine. Themistocles tamen astuto ingenio vir, adolecentes ingenuos & nobiles primum primus ad Cynosarges blanditijs allexit, vt tolleretur ea spuriorum & legitimorum differentia. Sed ad rem. Rectè quidè & prouidè constitutum à sapientibus fuit, vt parètes vaga vsi Venere, quibus in filijs punirentur; & effrenes homines sancti cõnubij quatuor cellis vt legum continerentur: vtq; discrimè seruaretur inter legitimos & illegitimos partus. Hi & honorum & bonorum patrum heredes iure fiunt, eoq; admoneri debent paternae virtutis & illegitimis nihil sapenumero prater viuere triste relinquunt adeo vt conqueri possint quòd adeo infeliciter nati maleq; accepti sint. Sunt tamen permulti ex iis qui omnia alia ope delinunt. Nemini dubium est qui vel paulum assueverit in monumentis veterum, permultos fuisse spurios, qui fortitudine & animi dexteritate legitimis quibusque liberis antecelluerunt, quibusque ceperunt audenti magnoque animo, & certè perfecerunt, quibus legum ipsi liberi numquam exequi, nedum attingere potuerunt. Talis Hercules fuit, ipsique omnes Iouis filij, Poëtarum sibilis decantati. Eo de numero fuere Themistocles, Aeneas, Theleus, Romulus, sed & ipse Alexander Magnus, totius orientis dominator: quibus adiciam Constantinum Magnum, Theodoricum Gothum, Gulielmum Normannum, & alios quamplures; qui nisi hereditate aliqua paterna freti essent, vix aut non quam perungere potuissent tantos rerum successus: vt ipse Hercules, qui ne fieri quidem Deus potuisset, id est, immortalis famam non sibi eam comparasset, qua omnium voce praedicatur nisi mammas Iunonis insciae suxisset, vt putarunt Thebani testis est Cælius Rhodigin. lib. 21. cap. 21. Non piger huc congerere verba eadem Alciati ex 4. Parergon iuris, cap. 3. Apud Græcos scriptum legi Iouem, nato Hercule, quòd spurius esset nec in Deorum numerum posset admitti, dormienti coniugi Iouis infantem ceu natalibus restitutum, diuinitatis iura acquisivisse. Cuius rei & Higinus meminit, & Arati interpres, & qui Collet

*Nothi ins-
biles.*

*Locus ex
Alciati
Parergo.*

ancæ rei rusticæ Constantino Cæsari inscripsit. Hincque factū
est, ut northi ad Cynosarges, vbi templum est Herculis, exerce-
rentur, quoniam is Deus illis præest. cuius rei & in Emblematis
rationem fecimus. Idem lib. De singulari certamine, cap. 19.
Sabinus in historiis Arnulfum, qui primus & ante Othonem ex
Gallia in Germaniam Imperij titulum trāstulit, ex Caroli Ma-
gno pronepotibus spurium fuisse. Fuerunt & in Cypro Reges,
quorum vbiq; etiam approbatissimi duces, non ablimilibus or-
dinibus: vt verissimum sit illud Platonis oraculum, Seruos
Regibus, Reges a seruis oriri.

Ad Cy-
n sarges,
quid.

Spurius.] Northi dicuntur illegitimi, qui incerto patre nati sunt,
qui nati sunt illegitimo concubitu, l. vulgo quæsit, D. de sta-
t. homin. & l. Diui, D. de captiu. Spurij distinguuntur à vulgò
conceptis: sunt enim ij quorum pater est incertus, d. l. vulgò, vt
qui nascuntur ex vulgari meretrice. Sed & qui patrem quidem
certam demonstrare possunt, sed non eum quem habere liceat,
veluti qui nati sunt ex concubina, vulgò concepti, at improprie
nomen & trāstātē dicuntur, d. l. vulgò quæsit, & l. Adoptiuus D.
de ritu nupt. Olim spurij duabus literis S. P. depingebantur,
quasi qui sine patre essent. rationes exquirat Plutarch. in Pro-
nem.

Nec prius esse.] De Herculis apotheosi Cicero Offic. 3. Plin.
lib. 11. cap. 11. & Ouid. 11. Metam.

Impa-

Imparilitas.

EMBLEMA CXXXIX.

*Vt sublime volans tenuem secat aëra falco,
 Vt pascentur humi graculus, anser, anas:
 Sic summum scandit super ethera Pindarus ingens,
 Sic scit humi tantum serpere Bacchylides.*

ID apparet è Pindaro tractum. Sic enim de se ipse in Bacchy-
 lidem, Olymp. 2.

— σφες ὁ πολ-
 λὰ εἶδος φύα.
 μαδόντες δ' ἐ, λάτ' ἔργι
 πρυγυλῶσ' ἰα χόργ' κες ὄσ
 ἐκράντα γαζέβου

ἄλιος πρὸς ὄρνιθα γαίον.

id est,

capieus multarum rerum gnarus est natura: at discentes proca-
 inepta loquacitate corui imperfectè admodum garrunt, ad-
 us divinum Iouis alitem, ad quem Scholiastes locum, ἀπὸ
 δὲ πρὸς τοὺς Βακχυλίδην, γέγονε γὰρ αὐτῷ ἀνταγωνιστής, Alius
 etiam locus ad finem Nemeorum γ.

— Ἰσθ' ἀπὸς ἀκὺς ἐν πικνωίς,

δὲ ἔλαβεν αἶψα τηλόθεν μεταμοχόμην

ἀφ' οἰγὸν ἄγρον ποσί.

κρυγέται δὲ κελιοὶ βραχύνω νέμονται.

id est,

quæ in aibus velox est, quæ statim corripit procul vestigans
 libus crucentam prædam: clainosi verò graculi res humiles pa-
 unt. Quibus verbis intelligimus Pindarum se cum aquila con-
 are, alios verò, ut Bacchylidem, & alios Bacchylidæ simile s
 ac cum corvo, nunc cum graculis. Sic Scholiastes:

δὲ τὰς αὐτῆς Βακχυλίδην, ἢ γὰρ αὐτῆς καὶ φάρατις πρὸς
 παρὰ βάλαντι δ' αὐτὸν μὲν ἀετῶ, κελιοῦ δὲ Βακχυλίδην.

ingeniis inæqualitatem. Sunt enim qui ut falco, vel aquila vola-
 præstent, id est, qui ingenij viribus cæteris antecellant: sunt
 qui dum taxat humi gradiuntur, ut aves illæ domesticæ, qui-
 na est cura vulgaria tantum confectari. quod certè refe-

ndum est ad debiliora quæque ingenia & minus virida, quæ
 ues cogunt siliquas: quique plura & magis ardua velint,
 quam possunt; cum, ut imperiti pictores, nihil sciunt præter
 simulare eupressum, ut loquitur Flaccus. Primas tenet in-
 Lyricos Poëtas Pindaras, Bacchylides inferiora tantum cō-

ctari dicitur. Potest nō inconcinne huc referri, quod in Orato-
 Cicero ait: Si quem aut natura sua, aut illa præstantis ingenij
 fortè deficiet, aut minus instructus erit magnarum artium

disciplinis, teneat ramen eum cursum quem poterit. Prima enim
 quentem honestum est in secundis tertiisque consistere. Nam
 Poëtis non Homero soli locus est (ut de Græcis loquat) aut
 Archilocho, aut Sophocli, aut Pindaro, sed horum vel secundis,
 etiam infra secundos. Nec verò Aristotelem in Philosophia
 terruit à scribendo amplitudo Platonis: nec ipse Aristoteles
 admirabili quadam scientia & copia cæterorū studia restinxit. Re-
 tra tamen suspicor, id Alciatum traducere voluisse in quosdam

Ingeniorū
 inæquali-
 tas.

Non om-
 nes possunt
 tenere
 primas.

legum doctores sibi nullo modo conferendos, à quibus tamē vel impeteretur, vel sigillaretur, vt colligere est ex eius aliquot scriptis. Huic conuenit illud ex Olymp. 10.

— ἐντὶ γὰρ ἅλλαι

ὁδῶν ὁδοὶ πικρῶτεραι.

μία δ' ἔχ' ἀπαντας ἀμειψέψαι

μελέται —

Viae sunt aliae aliis excellentiores: eadem autem non omnes aequaliter exercitatio. Aufonius ad Paulinum:

Si vitulum tauro, vel equum committis onagro,

Si confers fulicas cyncis, & aedona parra,

Castaneis corylos aquas, viburna cupressis.

Cæterum mihi videtur alluisse Alciatus ad verus Adagium, Aquila in nubibus: cuius explicationem studiosus vbi euoluerit non nihil sibi ad huius loci diluciditatem comparabit.

[*sublime.*] adiectiuum neutrum pro aduerbio, more Graecorum.

Pindarus
imitatio.
ni inaccessus.

[*Pindarus.*] Pindarus Lyricorum Poëtarum princeps imitationi inaccessus, vt referunt Horatius lib. 4. Carm. & Macrobius Saturnal. de quo Plinius lib. 7. cap. 29.

Humi
serpere,

[*humi tantum serpere.*] sic Horatius in Arte:

Serpit humi tutus nimium, timidusq; procella.
& 2. Epistol.

— nec sermones ego malletm

Repentes per humum —

Hi sunt Pindaro λόγι χαμαιπτεῖς.

[*Bacchylides.*] Lyricus Poëta, Cous genere, filius Medonis nati thi Bacchylidæ athletæ, vt ait Suidas. Tres fuisse Aelianus tradidit: hunc primum, alium Atheniensem, tertium Arcadem. Porro mirum videri potest cur hic Bacchylidem adco eleger, qui dictus est Siren ob carminis suauitatem: sic enim in epigrammate 1. ἀνθολογίας,

— καὶ λάλα σειρῶν

βακχιδῶν.

Nec vulgare canit dulcis ab Iulide Siren

Bacchylides.

Propterea Lactantius in Phœnice (si tamen est eius poemation) Iuleas voces pro suauissimis & delicatissimis accepit, vocabulo ab Iulide, Bacchilydis melici patria, ducto.

In descifcentes.

EMBLEMA CXL.

Quid sine egregios turpi maculaueris orsus,
 In noxamq; tuum verteris officium;
 Fecisti, quod capra, sui mulcti alia lactis
 Cum ferit, & proprias calce profundit opes.

Cum quispiam ferme toto atatis curriculo prudenter pro-
 praclare facta, criminis aliquid aut vitij admittit, nec gloriae de-
 merito sibi premium expectat, efficit ut capra, quae mulctam
 pedo dispergit, totumque lac emissum, iamque in mul-
 ctam paratum effundit; vnde natu proverb. Capra Scyria. Eius-
 modi sunt qui e felici principio, id est, pueritia bene & libera-

Capra
 Scyria.

liter instituta, defleatunt ad mores corruptissimos, vitamq; deplo-
 ratissimam, vt Nero, Tiberius, & similes Rom. Reipub. pe-
 stes, qui è præclaris iniitiis semper in peiora processerunt, & vi-
 tam omnium infelicissimè clausurunt. His annumerari potest
 Metellus Pius, qui cætero vitæ tempore continentissimus, ad ex-
 tremum iam senex in Hispania Consul, scædis indulfit volupta-
 tentissimo legislatori Soloni, Antiocho magno, Xerxi, & aliis
 multis: & vt etiam ex historia sacra colligere est, Sauli, Salomo-
 ni & Samsoni, qui in peius progressi sunt. Huc adagia referre
 & Mandrabuli more res succedit. Exempla verò ex Val. Max.
 cap. De mutatione morum & fortunæ.

Quòd sine egregios orsus.] optimum principium. Liius lib. 7.
 Vt oris tanti operis successus prosperos darent.

In noxamq; tuum.] Prouerbialis locutio, vt cum officium dicitur
 in maleficium conuerti.

Multrale.

multrale.] vas in quo mulgetur, quod & multrum, & mul-
 trale dicitur. Virgil. in Georgicis:

— implebunt multralia vacca.
calce.] extrema pedis parte.

Æmulatio impar.

EMBLEMA CXLII.

ALTI VOLAM miluus comitatur degener harpam,
 Et præda partem sæpe cadentis habet.
 Nullum prosequitur, qui spectas fargus ab illo
 Præterit atq; auidius denorat ore dapes.
 Sic mecum Oenocrates agit: at deserta studentum
 Utitur hoc lippo curia tamquam oculo.

A Egrederebat Alciatus amulum quempiam esse sibi syn- Emblema
 dromum, eum quidem legum interpretem auditores Scriptum
 quosdam malè affectos allicientem, qui quantum peterat, ope- in quen-
 ram dabat, ut eius gloriam obscuraret, vel etiam eruditor ha- dam ab-
 beretur: dopero.

Oenocra-
tes.

beretur: quem tamen ut imitatore[m] ignarum grauius pungat, perbella vitur similitudine, ac tum non sibi temperat à couicijs, nempe in eum conficto nomine *οιρονεατης*, quali dicas, quod ad iudicij imperitiam refertur. Quemadmodum, inquit, miluus degener comitatur harpam altè volantem, ut iis vesceatur ciboru[m] reliquijs, quæ ex eius rostro frustulatum concidant: utque sargus marinus pisciculus mullum piscem consequitur, ut quæ præterierit, arripere queat: eodem modo mecum agit Oenocrates ille, ludimagister bibax, qui relictos à me quosdam auditores excipit: quo iidem vtuntur, tamquam lippo oculo, id est, nullius iudicij doctore, & imperito legum interprete, cui sit Iuris ciuilibus abstrusa scientia penitus incognita. Eum itaque hominem mendicantiæ notat, vinolentiæ, stultæ cuiusdam imitationis & imperitiæ. Hunc fuisse Alexandrinum nomine, iuris interpretem Alciano infestum non leui coniectura fassus mihi est Germanus Andebertus, Regijs tributis Aureliæ præfectus; cuius certe docti & amici non potest non esse mihi gratissima iucundissimaque recordatio, quæ scio à permultis eruditis hominibus officiosè & honorificè cultum, & cum quo sæpe de literis sermones vtrò citroque habui superioribus antea dictis annis cum iuri ciuili operam darem Aureliæ.

Miluus

miluus.] auis rapacissima & gulosissima: de qua Plin. lib. 12. cap. 10. Miluum verò degenerem dixit, ut suo Oenocrati commodet, quasi extra ordinem doctori, seu potius inerti & imperito leguleio.

Harpa.

harpam.] Harpa auis voracissima, *δὲ τὸ ἀπράξαι*, à diripiendi dicta. de qua Plin. lib. 11. cap. 74.

Mullus.

Mullum.] genus marini piscis & fluuiatilis, qui quòd gemina barba insignitur, barbatulus, barbo, vel barbarus dicitur. Huius mentio est apud Plin. lib. 9. cap. 17. & 33. cap. 11. quomodo differant inter se fluuiatilis & marinus, notent curiosi.

Sargus.

sargus] Sargus piscis, de quo iam antè, in mari nascens Aegyptiaco, ut est apud Festum: qui teste Plin. eum quem Lotarium nominant, comitatur: & illo excavum fodiente, hic excitatum pabulum deuorat. Vnde hominem ex alijs laboribus sibi fructum & gloriam vsurpantem, & alienam, ut dicitur, messem demetentem, qui velint significari, sargum & mullum pinguit. Sequitur enim sargi reliquias mullus, atque vbi ille excitato lotario abierit (fodere enim potest mullus) descendit & pascitur, ut retulit P. Ierius lib. 30.

deserta

deserta curia.] Ironicòs dictum, pro decuria, vel auditorio deserto.

lippo oculo.] Ipsemet Alciatus prouerbiale hoc dicendi genus interpretatur P. rergôn lib. 6. c. 12. Vti tamquam lippo oculo, loquitur, prouerbialiter dicitur de re qua carere non possumus, cum tamen damnosa nobis sit. Eleganter Plaut. ad seruos improbos traxit, quos quamuis dominum decipiant, tamen retinet dominus, & ut potest, eorum opera vititur, cum ut velit non possit. Eius carmen est in Persa:

Ego neque libenter seruo, neque sum hero ex sententia,

Sed quasi lippo oculo me meus herus vititur, manum

Haud abstinere quit tamen, quin imperet mihi.

Sed & apud eundem in Bacchidibus sic senex loquitur:

Lippo ille oculo seruus est simillimus, &c.

Legge Prouerb. Lippo oculo similis.

curia.] De curiæ nomine, si vacat, euolue caput 1 6. lib. 1. Ge-
curia.] De curiæ nomine, si vacat, euolue caput 1 6. lib. 1. Ge-
 mal. dierum Alexandri Neapolitani: non enim mihi vacat o-
 mnes minutias persequi.

*Oculo lip-
 po vti.*

Albutij

Albutij ad D. Alciatum, suadentis, vt de tumultibus
Italicis se subducatur, & in Gallia profiteatur.

EMBLEMA CXLII.

Quæ dedit hos fructus arbor, calo advena nostro,
Venit ab Eoo Persidis axe prius.

Translatu facta est melior, quæ noxia quondam
In patria, hic nobis dulcia poma gerit.

Fert folium lingua, fert poma simillima cordi;
Alciate hinc vitam degere discite tuam.

Tu procul à patria in pretio es maiore futurus;
Multum corde sapis, nec minus ore vales.

Albutius
i.c.

Albutij, cuius hoc Epigramma est, Aurelij Iureconfulti
meminit Alciatus ipse libro Prætermistorum 2. Legi apo-
logiam

quam quandam eius nomine aduersus Petrum Stellam, & Lō-
 gallium legum doctores. Hic monet, vt Alciatus à turulti-
 & factionibus Italicis sese submoueat, & florentissimam
 urbem petat, in qua futurus sit commendatior. Sumit argu-
 mentum materiam à pomi Persici translatione, quod in Perside vir-
 tute fuit, in Italia verò constitum, loci mutatione toxicum ha-
 bere desit. Eodem modo si patriam relinquar, in externa regione
 admirabilem futurum Alciatum sperat: sicque tacite alludit ad
 Euangelicum, Non est Propheta sine honore nisi in patria
 sua. Simile est quod Erasmus in quadam ad Alciatum epistola
 scribit: Pietatis erat, inquit, quòd patriæ tuæ potissimum bonum
 præstare volueris: sed Deus voluit eruditionem tuam ve-
 re in edito lucere pluribus. Nam virtutis splendor nescio quo
 modo in sua cuique patria ferè obscurior obtingit. Quod aper-
 te (vt carminis nostri enarrationem habeamus magis peripi-
 am) Alciatus ipsemet explicuit oratione quadam Ferrariæ ha-
 bita, his omnino verbis: Scio, inquit, plerisque suspectam esse
 esse tam frequentem mutationem meam, qui nunc Auenioni,
 nunc Biturigibus, nunc Ticini, nunc Bononiæ professus sim: nec
 mirerunt qui inconstantia hoc tribuant, tamquam nusquam pos-
 se consistere, & quod in carmine Horatiano est,

Locus est
 Erasmi
 epistola.

Locus est
 Alciati
 quadam
 oratione.

Roma Tibur amem, ventosus Tibure Romam.

Quam non bene compositæ mentis argumentum est, cum quis
 atque illuc vagus discurrat, nec quiescere potest. Cæterum
 excusatio est in promptu, notissimumque omnibus est, me,
 bellicosum tumultus subterfugio, tutamque studiis meis sedem
 inueni, diuissimè esse peregrinatum, Principumque iussio-
 nis huc atque illuc agitatam, certam sedem tenere non po-
 tuisse. Idem Oratione Ticini habita sic: Quamplurimi vestrum
 optime sciunt, vt belli calamitatibus eiectus, relicta patria trans
 Alpes profectus sum: ibi professorio muneri addictus, aliquot
 annos summa cum gratia moram traxi: quod an illorum hu-
 militati tribuam, an qualibuscumque nostris studiis, non satis
 est. Tria certè magnifica hac in disciplina tribus in celeberr-
 his gymnasiis mihi contigerunt, quæ nescio (quod citra arrogan-
 tiam dictum sit) an cuiquam alij: primum vt Auenioni, cum num-
 quam ad eam diem cathedram ascendissem, stipendium sexcen-
 tum mererer, & ætate longè impar, seniores tamen æqua-
 liter in Biturigibus, quorum liberalitate magistratus
 Christianissimi, ipso Rege adiuuante, secundo quàm eò venera-
 bilis alterum mihi est honorarium, & mille ducatiq; præstiti:

Alter le-
 cus ex eo-
 dem.

tertium est, quòd tam à longinquis partib. in patriam ab excel-
lentissimo Duce nostro accersitus, Senatoria dignitate ornatus,
hanc accessionē ne quidē cogitans, tantū abest vt petierim, sum
cōsecutus, hastenus ille. Nec verò præmittā hoc Persici sym-
bolū à Paulo Louio explicari in eo Dialogo qui est De notis ar-
morū & amoris, cū inscriptione, *Trāstata proficit arbor*, ipsiq; Al-
ciato ascribi. Sed & pomum Persicum notā fuisse eius qui in alio
cælo melior sit, tradit Pierius lib. De sacris Aegypt. literis 54.

Locus d
Paulo Io-
nio.

Persica
pyrus un-
de.

Qua dedit hos.] Cū Persi aliquando in Romanos bellum
gererent, multis in locis Italiæ Persica implantarunt, quæ in
Perside venenum præsentaneum ferunt. Hac tādē arbore ho-
stes extinctum iri sperabant: sed in Italia mutato solo naturam
etiam mutauit. qua in opinione est Columel. vbi refert,

— pomis cū barbarā Persis

Miserat, vt fama est, patriis armata venenis:

At nunc expositi paruo discrimine lecti,

Ambrosios præbent succos oblita nocendi.

Id non videtur Plinio verisimile lib. 15. cui tamen aduersantur
Galenus, Paulus Aegineta, Plutarchus, & alij.
Martial. 13. Persica nux.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis,

Nunc in adoptiuis persica cara sumus.

Translatu facta est melior.] Quaidā arbores mutare naturam
pro regionum varietate, testis est Plutarch. eo libro quem in-
scripsit, De facie quæ apparet in orbe Lunæ.

De persi-
ca arbore.

Fort folium lingua] Plutarch. commētario De Iside & Osi-
de, Persicam arborem Isidi consecratam fuisse scribit, quòd lin-
guæ folium habeat, fructum cordi similem. Eius hæc verba sunt:
τῶν δ' ἐν αἰγύπτῳ φυτῶν μάλιστα τῇ θεῷ καὶ ἱερῶσιν λέγουσι τὴν πε-
σίαν, ὅτι καρδία μὲν ὁ καρπὸς αὐτῆς, γλῶττι δ' ἐτὸ φύλλον ἑστῶσ' ἔστιν
ἡδ' ἂν ἄνθρωπος ἔχει πύφικε θεῶτερον λόγος, καὶ μάλιστα τὸ περὶ θεῶν
ἔστι μείζονα ὅσα ἢ ἐστὶν πρὸς εὐδαιμονίαν. διὸ τῶν μὲν εἰς τὸ λέγουσ' ἔστιν
ἐν πύφικε καρπὸν ἐκ παραχρῆστος, ὅσα φρονεῖν. εὐχρημα λέγουσ'. De Rit-
pibus Aegyptiis maximè consecratam Deæ aiunt Persicam: quòd
eius fructus cordis, folium linguæ speciem referat. Nam eorum
quæ in hominem cadere possunt, nihil diuinius est oratione, præ-
cipuè verò de Diis: neque vlla res alia mains ad felicitatem affert
vt sanctè piæque sentiat, & modestè loquatur.

Tu procul à patria.] Virgiliana imitatio è 10. Ecloga:

Tu procul à patria (nec sit mihi credere) tantum
Alpinas, ab, dura mines.

Præ-

Princeps subditorum incolumitatem procurans.

EMBLEMA CXLIII.

TITANII quoties conturbant aquora fratres,
 Tum miseros nautas anchora iacta iuuat:
 Hanc pius erga homines Delphin complectitur, in
 Tutius ut possit figier illa vadis.
 Quam decet hac memores gestare insignia Reges,
 Anchora quod nautis, se populo esse suo!

Figraphe similis mihi videtur sententiæ Marcellini Am-
 miani, qui 29. lib. grauius pronunciauit, Imperium curam
 esse salutis alienæ. Principes enim debent habere perspectum
 sibi m' n' me' natos esse, sed sui populi commodo & vtilitati. Pli-
 nius lib. 18. ait, Delphinum futuram tempestatem præfagire.

Delphin
φιλάν-
δροπος.

Quocirca ut φιλάνδροπος si nauem ventis agitatum offendit, tutius ut sigatur, anchoram quasi humano quodam instinctu dirigit: sic Princeps quisque suorum maximè studiosus esse debet, potissimum verò saeuiente tempestate & impetu belli, vel etiam infortunio quodam alio impendente, ne Reipub. status possit aliquo modo perturbari, aut etiam comminui. Cæterum Delphinum anchora illigatum pro insigni & stemate publico gestunt olim nonnulli Principes & Imperatores laudatissimi, ut Augustus Cæsar, T. Vespasian. Seleucus & Nicanor: nostroque sæculo Ald. Manutius, nobilis apud Venetos typographus, quæ de re est elegantissima παρέκβασις in Prouerb. Festina lente, apud

Delphi-
nus alli-
gatus an-
chora.

Erasmum. Nostris etiam temporibus Gallici Imperij Thalassarchus, id est, Admiralius, insigne hoc circumfert, ut nuper laudatus ille nostrorum patrum ætate Philippus Chaborius. In scædis Vlyssis Delphinum depictum fuisse scribit Plutarch. ad finem disputationis, qua quærit, Vtra animalium plus rationis habeant, an terrestria, an aquatilia. Apponam & id Xenophon. è 3. ἀπομνημον. vbi facit Socratem disputantem cum

Anchora
Thalassii-
archi
Gallici.

Dionysiodoro: Quam ob causam, inquit, Homerus appellat Agamemnonē ποιμένα λαῶν; nisi quod ut pastor suarum ouium curam habere debet, quo habeant quæ sunt ad victum necessaria; sic etiam Principem curare est necesse, quæ populo expediant? Non enim tantum laudatur Agamemnon ut κροταφίαις regeret, sed maximè ut βασιλεὺς ἀγαθός, qui non se modò bene ἔχει ἵνα ἐαυτῷ καλῶς ἐπιμελῆι, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόφιστοι διὰ τῶν, ἃ περ' αὐτοῦ: Rex non eligitur ut sui curam habeat, sed ut per ipsam qui eum elegerunt, in felicitate viuant.

Praclarus
locus Xe-
nophōni.

Titanus. Titanij fratres.] venti, qui Titanes dicuntur, à patre Titano, Saturni fratre, Gigantes robustissimi, qui pro ventis vsurpantur à Poëtis. miseros.] Epitheton conueniens, ut illud est Lucani lib. 8. — miseros fallentia nautas

Titanus.

Sidera non sequimur. —

Anchora
quid.

Anchora iacta iuuat.] Prouerb. Anchoram sacrã soluere. Vult autem anchora præsidij & salutis typus. Pierius lib. 45. Hieroglyph. Ad gloriam & felicitatem retulit Pindarus 6. Isthmiorum. Si quis, inquit, hominum sumptu & labore diuinas virtutes excutitur, Deus illi amabilem gloriam præstat, & ἔδωκεν πρὸς ἐλπίου ἑκάστην ἀγνοῶν ἰόπην. id est, Felicitatis iacit anchoram diuino honore auctus. Quid si huc reuocemus aureū Plutarchi monitum è vita Solonis: quo loco dicit, Senatu velut anchoram firmari ciuitatem? Memini & Euripidē in Hecuba, Polydorum

gentis familiae quae suae anchoram nominare, ὅς μόνος ἄναξ ἀγκυ-
 ρῆς ἱμῶν: qui iam solus generis superest anchora nostri. Aristides
 oratione Panathenaica prima, dicit Graecos omnes sibi visos fuisse
 in portu quodam duabus nixos anchoris, quasi gemino fultos
 presidio.

In Senatum boni Principis.

EMBLEMA CXLIIII. Dialogismus.

EFFIGIES manibus trunca ante altaria diuina
 Hinc resident, quarum lumine ~~capta~~ prior.
 Signa potestatis summae, sanctiq; Senatus
 Thebanis fuerant ista reperta viris.

Cur resident? quia mente graues decet esse quieti

Iuridicos, animo nec variare leui.

Cur sine sunt manibus? capiant ne xenia, nec se

Pollicitis flecti muneribusve sinant.

Cæcus at est Princeps, quod solis auribus absque

Affectu, constans inssa Senatus agit.

Fons Em-
blematis.

IDagalma Iudicum Thebanorum è variis auctoribus peti pos-
se scio. Certè Plutarchus attingit libro De Iside & Osiride: quod
idem Sermonè 44. Stobæus retulit ex eodem Plutarcho, his ver-
bis: *ὁ δὲ θεῶν εἰκόνας εἰσὶν ἀνακείδουσι δικαστῶν ἀρετῆς, ἢ δὲ τὸ ἴδιον
δικαστῶν μύθου τῆς οὐμίας, ὡς ἀδραγῆ ἀμὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀνι-
τοδότην ἔσται:* id est, Thebis imagines cōspiciuntur Iudicum ma-
nibus carentes: at summi Iudicis imago cōniuet oculis: eò quod
iustitia nec muneribus capi, nec hominum vultu flecti debeat.
Alciatus ipse Oratione quadam in laudem Iuris ciuiliis hæc ait:
Chrysippus Iustitiæ imaginem ita expressit, vt puellari virginita-
forma, aspectu vehementi, luminibus oculorum acerrimis cō-
spiceretur, quod videlicet iudicem incorrupto esse iudicio, sa-
ctum, seuerum, contra improbos inexorabilem, vt ac maiestate
æquitatis, veritatisque terrificum esse oporteat. Quapropter
memoriæ est traditum, magistratuum statuas à Thebanis ita fo-
lere formari, vt sine manibus essent: Principum verò clausis ocu-
lis, nimirum eam iustitiæ naturam esse ostendentes, vt incorrup-
ta sit, nec pretio precibusve, aut alienæ vlli voluptati cedat. Nō
verebor in vsum rapere meum quæ retulit auctor industrius,
multæque lectionis, Alexand. ab Alexand. lib. 3. Thebani, iu-
dicum imagines sine manibus, Principis verò sine oculis in foro
propoluere, vt signis ostenderent, Iudices affectibus capi non
oportere, causasque definita damnatos vndecimviris penis affi-
ciendos tradebant. Certè legibus diuinis & humanis iudices ma-
nibus pinguntur. quod non prætermisit Pierius lib. Hieroglyph.
35. Præses ipse captus est oculis, ne affectu quodam moueretur.
siquidem, vt ait Cicero Officiorum 3. neque contra Rempubi-
ne si iudex quidem erit de ipso amico. Ponit enim personam
amici cum induit iudicis. Nam si omnia facienda sint, quæ
amici velint, non amicitia tales, sed coniurationes puran-

Locus ex
Alciati
oratione.

de sunt. quocirca non oculis utatur, sed auribus, ne citò moratur: & cum ipsi dicenda est sententia, meminerit se Deum habere testem, id est, mentem suam, qua nihil ipse dedit homini diuinius. Adhæc omnes sedent, quòd animus eorum debet esse optimè compositus, nec hinc atque hinc flecti, quòd stultitatis: sedendo etenim & quiescendo fit anima prudens, ut Philosophus. Eustathius ad Iliad. 2. notat statuas Mineræ omnes sedentis specie fieri solitas. Interdum enim sedere est quòd consilium capere, ut apud Plautum is qui nimio se sapere se sedentem asserit. Vulgarumque est illud, Romanus sedendo vincit, id est consultando. Pierius libro 43. Lubens referrem quæ de iustitiæ imagine olim à Carneade expressa Cellius adnotauit lib. 14. c. 4. sed quia liber est in omnium manibus, facile transeo. Velim potius id obseruari diligenter, quæ Cellius lib. 14. Histor. var. scripsit Aelian. Olim apud Aegyptios eisdem fuisse iudices, qui sacerdotes erant: quorum Primum natu proximus in omnes statuendi ius habebat: quem omnium optimum atque æquissimum esse oportebat. Is circa columnam imaginem è sapphiro gemma confectam gestabat, quæ Veritatis nomine nuncupabatur. Arqui, ait ille, Iudex veritatem non tam in lapide sculptam aut expressam circumferre, quam in animo menteque insitam & infixam habere debet.

Cur sedere
iudices.

Cur resident.] Cicero ad finem proæmij Dialogi De claris oratoribus. Sed quò, inquit, facilius sermo explicetur, sedentes, si videamus. Cum idem placuisset illis, tum in propatulo confestim hęc ille. Personæ Dialogorum sedere vel dicuntur, vel intelliguntur: Dicuntur quidem in libris Oratorijs, in quæst. Acad. in lib. De nat. Deorum, in Phædro Platónico: Intelliguntur libris De finibus quatuor, in Lælio, in Catone, & multis Platonis Dialogis. Certè M. Tullius videtur semper ambulare, cum Peripateticum agit, ut 5. De finib. 1. De diuinat. 1. De legib. 1. ut Academicum, vult sedere, quò significet aliquid stabilius haberi. Constat ex veteribus iudices sedere solitos, cum quid statendum esset. Ita enim Iustinianus in Nouella 8. De iudicibus: Sedebunt autè, ait, hi pedanei iudices còtinuè & nunc in regia basilica, in quibus & tunc domùculis iudicant, &c. Idem in Nou. Ut illis illis trib. & qui super eam dignit. Secundum quòd, ait, datum est eis super hoc privilegium, ne cogantur aut sedere cum iudicibus cum iudicant, aut stare rursus tamquam litigantes. Marcianus l. 7. D. Quod met. cau. Confestim autem pro tribunali te sedentem adiit. Sic in l. 2. D. Ad senat. Tertyll. sedere dicitur Prætor:

Sedere
quid ha-
beat my-
sterij.

Iudices
cur sedeant.

Confestim autem sic erit accipiendum, ubi primum potuit, id est, Prætoris copiam habuit huic rei sedentis. Et in l. 7. D. De in integ. restit. Confestim autem pro tribunali te sedente adiit. Bonifacius in cap. fin. De sentent. & re iudic. in v. 1. Sententia, aut quam scriptam edi, à iudice litigatoribus non recitari, vel quam ab ipso stando, non sedendo proferri contingit, nullius penitus est momenti. Gellius lib. 7. De Scipione: Et quodam die, ait, in castris sedens dicebat. Plinius libro 5. Epistol. Sedebant iudices, centum viri venerant, obuersabant aduocati, silentium longum, &c. Cicero Pro Rabir. Accusauit de pecuniis repetundis, iudex sedi. Ad hanc verò rem Plautus in Mostellaria:

Nimio plus sapio sedens.

quia mente graues.]

Huc illa Callistrati verba aptanda, quæ habentur l. 19. D. De offic. Præsid. Sed & in cognoscendo, neque exandescere aduersus eos quos malos putat, neque precibus calamitosorum in lacrymari oportet. Id enim non est constantis & recti iudicis, cuius animi motû vultus detegit, hæc ille.

capiant ne xenia.]

Prohibetur enim 1. & 6. Deuteronomij, Ecclesiast. 42. & Prouerb. 24. multisque alijs in locis. Refert Plinius 8. Epist. Iulium Bassum accusatum repetundarum, quod in Bithynia quædam munera ab amicis prouincialibus accepisset. Lex enim dona & munera à magistratibus accipi, imò verò & quid emi vetat, nisi victus quotidiani causa. Hoc tamen ad damus licet: Non in totum xenijs abstinere debet proconsul, (ait Vlpian. in l. 6. de offic. proconsul.) sed modum adijcere, neque morosè in totum abstineat, neque auarè modû xeniorum excedat. qua de re verba hæc sunt Seueri & Antonini: *Quæritur ad xenia pertinet, audi quid sentimus. Vetus proverbius est: ἔτε πάντες, ἔτε πάντες, ἔτε πῦρὰ πάντων.* Nam valdè inhonestum est à nemine accipere, sed passim vilissimum est, & per omnia auarissimum, &c. Qua ratione Plin. epistol. 5. ad Seuerianum, ait in causis agendis & exercendis iudicijs non modò pacione dono, munere, verum etiam xenijs se semper abstinuisse, ubi rectè subiicit oportere quæ sunt inhonesta, parumque decora non quasi illicita, sed quasi pudenda vitare. Sic Spartian. tradit Pescennium Nigrum salaria iudicibus è publico dari voluisse, ne cui essent oneri: adiecitque, iudicè nec dare debere, nec accipere.

Cacus at est Princeps.]

Oculus in Hieroglyph. pro gratia, vt ita dicam, fauore vsurpatur, vt tradit lib. 33. Pierius. Non est quod suspicionibus aut coniecturis aliquid vsquam tribuat iudex, nec litigantiû verbis hæreat, sed probationibus manifestis

Affectus
sedati in
iudicibus.

Munera
non debent
à iudici-
bus capi.

ve n-

ritatem inuestiget. Quod eleganti complexus est monosticho
 poeta nescio quis: *μὴ δὲ δ' ἔλω δικάσῃς, ἀγὼ ἀμφοτέρωθεν ἀκούσῃς:*
 Ne de lite pronuncies, nisi vtramque partem prius audieris.
 Decretum id dicitur propriè quod causa cognita pronunciatum à
 iudice: nec enim decretum dici potest nisi vtraque audita parte.
 Tertullianus Apologetico: Respondendi, altercandi que potestas
 quer, quando nec liceat inauditos & indefensos omninò damna-
 ri. Huic conuenit l. 1. Cod. de condemn. reis: & veterum con-
 suetudo qui reos nisi auditos condemnabant, quoniam qui au-
 dit non essent, pro indamnatis habebantur, ex Lycurgi legibus; vt
 tradit Val. Max. cap. De sapienter dictis & factis. Tritum id è So-
 phoclis elegiis: *ἀπρονάκτου καὶ δικαίου καὶ ἀδίκου.*
 Magistratum gerens audi & iusta & iniusta.
 quod solis auribus absque Affectu.] Memini legere me, Athe-
 nenses iudicia de cædibus habituros, ad Areopagum, Martis vi-
 cium, ire noctu solitos: ijsque qui causas dicerent, affectibus ab-
 tinendum fuisse testatur Isocrates Areopagitico. Nolebāt enim
 iudices miserabilium personarum intuitu, vocis que lenocinio,
 quod magna ad flectendum, perturbandum que vires haber, cõ-
 moueri. Lõgè alia Romanorum consuetudo fuit, qui quocunq;
 modo iudices ad iracundiam vel misericordiã flectebant: quod
 Cicero facere solet in perorationibus. Celebre est exemplū Ser-
 galbæ, qui reus à Libone trib. pleb. accusatus, quod prætor
 contra fidem Lusitanos quosdam interfecisset, cum nihil habe-
 re quo se purgaret, paruos suos liberos stens commẽdare cœpit:
 facto ita iudices permouit, vt nihil in eum grauius statue-
 rent. Hanc rationem producendi reorum liberos Fabius lib. 6. ca.
 memorat, vt & Val. Max. 8. cap. 1. eam que ter vsurpatam me-
 morat à M. Tullio, nempe pro Flacco, pro Sylla, pro Sestio. Idem
 in Plautiana sic: Non opibus contendo, nõ auctoritate, non gra-
 tiis, sed precibus, sed lachrimis, sed misericordia: mecum que vos
 cum miserimus & optimus obtestatur parens: & pro vno filio
 cum patres deprecamur. pro Fonteio: Tendit ad vos virgo vesta-
 ta manus supplices easdem, quas pro vobis Dijs immortalibus
 tendere consuevit: caute ne periculosum superbum que sit, eius
 precibus obsecrationem repudiare, cuius preces si Dij aspernarentur,
 hæc salua esse non possent. Quibus ex locis intelligimus quàm
 graues illæ motuum faces admoueat, vt iudicum animos ad leni-
 tatem & misericordiam impellat.

HEROVM genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudisse suis.

Semiferum doctorem, & semivirum Centaurum,
Assideat quisquis Regibus, esse decet.

Est fera, dum violat socios, dum proterit hostes:
Estq; homo, dum simulat se populo esse pius.

CHiron Centaurus Saturni & Philyrae filius (inde Philyrides à Poëis dictus) superiore sui parte homo, equis inferiore, datus creditur Achilli paedagogus, sub quo disciplinas liberales excepisse tradunt. Ut enim ait Homerus, fecit cum oratorem verborum, factorem verò rerum: id est,

διδοσκέδραυ τὰ δὲ πᾶντα

μύθων τε ῥητῆς ἕδμαι, ἀσκητῆσιν ἐργῶν.

Chirona in Chirone natura variis modis exponitur à Mythologis: *Ferina*
 hic notantur maximè Principum Regumque consiliarij, qui *Chironis*
 naturam quidem & plusquam belluinam naturam referunt, cum *naturam*
 principi prava consilia suggerunt, vt populares suos pecuniis *quid*
 contingant, vel suo comodo, Reipub. procurent incommodū.
 speciem humanitatis habent, cum iustitiæ & pietatis imagine
 solum sibi deuinciant. Quod itidem explicatum est ab ipso
 libro 9. Parergon, cap. 13. his omnino verbis: In Græcis
 doctoribus annotati, à Chirone Centauro Achillem, aliosque
 regum filios eruditos fuisse fingi, quod soleant doctores & con-
 sultores Principum natura quidem feri esse, & promptum ad
 ingenium habere: humanitatem verò in speciem tan-
 tum præ se ferre. Idem disputat Macciauellius, auctor Italus (de
 re, nisi quod existimem eum in ciuilibus negotijs alioqui per-
 spacem, & magni certè ingenij virum, sed in quo tamè parum
 nihil planè fidei esset & veræ religionis, vt eius scripta quæ-
 restantur. Ille itaque ferè sic disserit c. 18. eius libri, quem
 Principi lingua sua edidit: Primum quidem Principi fidem
 fingi & aliis cum quibus rem habet, seruandam esse dicit, sed ea
 non lege, ne obesse possit. Si quid enim noxæ importatum iri
 esse fidem datam Princeps metuat, ei suadet ad fraudem & astus
 recurrendum. Docet perspicuè concertationem omnem le-
 gibus vel fraude institui atque perfici: has quidem hominum es-
 se hanc verò belluarum. Sed quia interdum leges non satis esse
 firmas ac stabiles videantur, incitandum animum ad dolos ille
 præcipit: Principem enim decere, vt humanam & belluinam
 naturam præ se ferat, quod à veteribus signum quodam expres-
 siturum notat in Achillis educatione, quem à Chirone Centauro in-
 natura duplici præditum esse debere. E belluis autè duas in pri-
 uis proponendas, Leonem nempe & Vulpem: illum quidem
 esse, non raro se in retia temerè conicere: hanc, quia non satis
 verum habeat, fallacijs vti. Quibus argumentis, parum quidem
 philosophicis, ne dicam impijs, Principem eum qui res magnas
 & periculosas aggrediatur, easque tuto ad exitum perducere ve-
 lit, fraude instructissimum esse debere, docet non tam *πολιτικὸς*
 quàm *ἄλλος*.

Huc ferè pertinet Ciceronis illud ex primo lib. *Offic.* Duobus modis fit iniuria, aut vi, aut fraude: fraus quasi vulpeculae, vis leonis videtur: sed fraus odio digna maiore.

genitos.] liberos.

Magni
cognomen
quibus
tributum.

magnum Achillem.] Diximus in superioribus, Magni cognomen paucis quibusdam, & iis illustribus, tributum esse, ut Alexandro, Pompeio, & aliis. Plutarch. in Pompeio.

Centauri
qui.

Semiferum Centaurum.] De Centauris ea mihi minimè rependa sunt, quae studiosè tradit Palæphatus eo, què scripsit, libro De non credendo fabulis. Id dumtaxat è Plinio, lib. 7. c. 56. Pugnare, inquit, ex equo, Thessalorum inventum est, qui Centauri appellati sunt. hinc nata fabula; quòd biformes dicantur, & què ab Isocrate, inferiori parte referentes equum, superiore hominem. Dicuntur autem Centauri, κένταυροι, stimulatores κενταύροι, stimulo. sic enim & ἵπποκένταυροι, equorum stimulatores Luciano nominantur. id est, equites, nec modò qui vehuntur equis, sed qui sunt assueti prædis: quales sunt & aulici per multos, & alij quidam reguli; ut & vicani illi præfecti qui apud nos honorifico nomine Gentiles homines appellantur. Aliunde dicitur erymon centauri Tzezes 7. Chiliad. Historia 99. nimirum ἀντὶν καὶ αἰεταί, sed nihil ad hoc nostrum argumentum.

Opulentia tyranni, paupertas subiectorum.

EMBLEMA CXLVI.

HUMANI quod splen est corporis, in populi re

Hoc Caesar fiscum dixerat esse suum.

Splene aucto reliqui tabescunt corporis artus.

Fisco aucto arguitur civica pauperies.

Similitudine ostendit opulentiam tyranni, cassam esse sub-
ditorum inopiam. Ut enim in corpore humano si splen sit au-
ditor & tumidior, tabem & maciem ceteris partibus inducit.
Rationem adfert Aristot. in Problem. Quod splen multam ad
se trahit materiam, quæ transire in alimentum debebat. Con-
stat enim, ait ille, homines parvi splenis pingues effici. Splen
autem viscus est in sinistra animalis parte, succos ad se aterahens
crassos

Lien quid
& eius
officium.

Traiani
dictum.

crassos & melancholicos in hepate genitos. Lienem Latini vocant, de quo Galenus lib. 4. De usu partiū cap. 15. Id verò Traiani Cæsaris apophthegma fuit: siquidem fiscum lienem appellabat, quòd eo crescente reliqua membra tabescerent. Magna certe regni & Reipubl. malo Princeps avarus nascitur, cui nimium census publici, & vectigalia plus æquo placeant. quo fit, ut miserima plebecula cogatur ad egestatē & extremam pauperiem, cum tyrannus in suorum possessionem violēter irruit, eorumque peculium depeculatur. Certatim à doctis illud Tiberij celebritum est: Boni pastoris esse tondere pecus, non deglubere. Quo damnabat tyrannos illos *δυσκόρους*, qui suis abradunt quicquid possunt, & sic importunius in fiscum suum conuertunt, ut à misera plebecula non pellem modò, sed & carnes ipsas detrahas velint. Eandem sententiam, sed aliis verbis expressam ab Alexandro Macedone, literis proditā habemus. Huic enim cum displicerent exactiones, eorumque potissimum qui à subditis ampliores vectigalium reditus, quàm per fortunas hominum liceret, extorquebant, apud suos dictitabat, *κηποιὸν μισθὸν τὸν αἰὲν ζῶν ἐκτέμνοντες τὰ λάχανα*, Olitorem odi qui radicatus herbas conuellit, atque ab ima stirpe arbores excidit. Artaxerxes Longimanus dictitabat, Addere quàm auferre magis esse regium: Protagoras Lagi filius, Ditare quàm ditem esse, conuenientius esse regi. Notum illud, Lucri bonus est odor ex re qualibet. Sed ad illustrationem hæc quæ sequuntur, placuit adicere. Theodoricus scribens ad Marcellum Aduocatum fisci, apud Cassiodor. Variat. lib. 1. Epist. 22. Non quoties superes, ait, sed quemadmodum vincas inquirimus; non quæras de potestate nostra, sed de iure victoriæ: quando laudabilius à parte fisci perditur, cum iniuria non habetur. Nam si dominus vincat, oppressionis inuidia est: æquitas verò creditur, si supplicem superare contingat. Et lib. 4. Epist. 37. Crementa fiscalium tributorum iustissimo sunt permissa iudicio: quia seruentium imminutio est huius illationis accessio, quantumque pars illa proficit, tantum se hæc à firmitate subducit. Sed à nobis, qui fisci utilitatem stabili volumus dignitate consistere, excludenda est dispendiosa semper enormitas, ne augmento suo tumens summa deficiat, incipiatque magis deesse, quia immaniter visa est accreuisse. Rectè itaque idem Cassiod. lib. 1. Fit interdum causa mala fisci, ut bonus Princeps esse videatur. Rarò enim (ut eiusdem Cassiodori verbis utar) utrumque sub admiratione perfectum est, ut & fiscus crederet, & priuata utilitas nulla damna perferret. Ex Alciati lib. Paregōa

Locus pro
clarus è
Cassiodoro

Lib. 2.

ergon 8. c. 6. notanda hæc Pliniana ex Panegyrico ad Traianum: Quæ præcipua tua gloria est, sæpè vincitur fiscus: cuius causa numquam est, nisi sub bono Principe. Iulius Capitolinus in M. Antonini vita: fisco in causis compendij numquam cavens fuit. Eutropius & Sextus Aurelius in Constantij, seu Juliani vita: Pompeia Plotina, incredibile dictu est, quatum auri gloriam Traiani: cuius procuratores cum calumniis provinciarum agitant, adeo ut unus ex iis diceretur locupletum quemque convenire, Quæ habes? unde habes? pone quod habes: illa virginem corripuit, atque increpans, quod gloriæ suæ esset invidiosus, talem postea reddidit, ut exactiones improbas detestâs, et hunc lieuem vocaret, quod eo crescente reliqui artus tabescunt. hæc quidem bonorum Principum exempla sunt. Hactenus Aiciatus.

Fiscus
quid.

[Fiscum.] Fiscus, receptaculum nummorum est, proprieque principis, l. 1. §. hoc interdictum, D. ne quid in loco publ. Res fiscales, ait Ulpian. quasi propriæ & privatæ principis sunt: à fisco, id est sportulis, ut apud Asconium 2. Verrina, quæ nummorum receptacula sunt ad maioris summæ pecunias capiendas. Hinc confiscare deslexum verbum, pro deferre ad fiscum principis. Et apud Sueton. in Augusto confiscata bona, quæ fisco sunt iudicata. Aerarium verò publicum est, populi que Romani, quod Plinius Iunior testatur in panegyrico.

[arguitur civica pauperies.] Constans Imperator Romanus dicebat opes publicas melius à privatis pluribus haberi, quam in unum Principis claustrum reservari. Nec alienum est ab eo quod ad Nicoclem scripsit Isocrates: σημείον ἔστω, inquit, σοι τοῦ καλοῦ βασιλεύειν, εἰάν τὸς ἀρχομένους ὁρῶς εὐπορωτέργου καὶ σαφεργετέργου χρομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν: Argumentum hoc tibi sit imperij rectè honesteque administrati, ubi videris eos, quibus præes, tua diligentia cura que locupletiores & ditiores factos.

Quod

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

EMBLEMA CXLVII.

EXPRIMIT humentes, quas iam madefecerat ante
 Spongiolas, cupidi Principis arēta manus.
 Prouehit ad summum fures, quos deinde coërcet,
 Vertat vt in fiscum que male parta suum.

Gormmen-
 tum Prae-
 cipue aua-
 ritiae.

P Rincipes auari eos publicis & maximis functionibus praeficiunt, quos ingeniosos & strenuos esse norunt: qui si aliquid quando ad rem plus æquo attentum publica in priuatum transfundant (quales potissimum solent esse qui fiscali rationes tractant) ita vt populum & regiones sibi commissas expilent, sapenumero damnantur capitis, maleque parta bona fisco addicuntur, suntque tamquam spongiae, quae pro arbitrio nunc humectantur, aut arseant.

Exempla quamplurima sunt in monumentis antiqui-
 sed & in nostris Galliarum annalibus ; quæ non placet huc
 adducere, quòd peruia sint, Satis autem nunc erit subijcere quod
 Suetonius de Flavio Vespasiano scripsit: Solus est in quo meritò
 peccat pecuniæ cupiditas, inquit: nò enim contentus omnia sub
 vestigalia reuocasse, noua & grauiam addidisse: negotiatio-
 nemque vel priuato pudendas propalam exercuit. Creditur
 procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora offi-
 cium industria solitus promouere, quò locupletiores mox con-
 uinceret: quibus quidem vulgò pro spògiis dicebatur uti, quòd
 sili & siccos madefaceret, & exprimeret humentes. Caterùm
 minem latere velim epigraphen huius tetrastichi tractam esse
 causa xvi. q. 7. can. Maiores. sic enim scriptum reperio:
 Maiores nostri idè copiis omnibus abundabant, quia decimas
 dabant, & Cæsari census reddebant: modò autem quia dis-
 soluit deuotio Dei, accessit indictio fisci. Nolumus partiri cum
 decimas, modò autem tollitur totum. Hoc tollit fiscus, quod
 non capit Christus.

Vespasiani
 ni astutus
 auaritia.

Locus è
 Pontificis
 iure.

Principis arcta manus.] Alludit ad illud Ouidianum:

An nescis longas Regibus esse manus?

Proverbium, Longæ Regum manus. fortè non malè, arcta ma-
 nus sumetur pro auara & rapaci.

Prouehit fures.] i. depeculatores. Furum enim nomen gene-
 ritur.

Principis clementia.

EMBLEMA. CXLVIII.

VESPARVM quod nulla vnquã Rex spicula figet,
 Quodq; aliis duplo corpore maior erit;
 Arguet imperium clemens; moderatq; regna,
 Sanctaq; iudicibus credita iura bonis.

Vespa pro
 apibus
 abusue.

Apum
 natura.

Vesparum vocabulum pro apum nomine hic sumi
 sicut docti quidam homines coniiciunt. Alij non minus
 cruditi citra figuram id scribi arguunt. Harum itaque hæc na-
 tura est, vt quem sequantur, Principem habeant aliis procerior-
 rem, & quasi honore potiolem, qui quamquam imperium in
 alias habeat, aculeo tamen caret. quod his testatur verbis Ba-
 silius homilia 8. in Hexaëmeron: ἡ δὲ μέγιστος τῶν βασιλέων μελιτοῦν
 ἔστιν ἡ

ἄρπυιαι τὸν πρὸς ἀμύμονα νόμοι τινὲς εἰσὶν ἔπι τῆς φύσεως ἀ-
 ἄρπυιαι εἶναι πρὸς τιμωρίαν τὸς τῶν μεγίστων δυνάστεων ἐπιβαί-
 id est, Regi apum aculeus est, sed eo ad ulciscendum non
 ut. Sunt hæc naturæ leges non scriptæ, vt quisque maxima est
 ventia præditus, ita tardum ad puniendum esse oportere. hæc
 Eadem ferè retulit D. Ambros. Hexaëmer. lib. 5. cap. 20.
 historię animal. 1. & 5. Dio Chrysostom. Orat. de re-
 4. Sed audiamus Principem Stoicorum Senecam. Sic enim
 De clementia: Maiorem potestatem nō oportet esse noxiam,
 naturæ legem componitur. Natura enim commenta est re-
 quod ex aliis animantibus licet cognoscere, & ex apibus,
 regum regi amplissimum cubile est, medioque ac tutissimo lo-
 Erubid. Præterea insignis Regi forma est, dissimilisque cæ-
 tum magnitudine; tum nitore. Hoc tamen maximè di-
 guitur. Iracundissimæ, ac pro corporis captu pugnacissimæ
 apes, & aculeos in vulnere relinquunt: Rex ipse sine aculeo
 Noluit illum natura nec sæuum esse, nec vltionem magno
 titatram petere, telumque detraxit, & iram eius inermem
 quit. Exemplum hoc magnis Regibus ingens est. Est enim
 mos exercere se in paruis, & ingentium rerum documenta
 ma agere. Pudeat ab exiguis animalibus non trahere mores,
 tanto hominum moderatior animus esse debeat, quanto
 clementius nocet. Vtinam quidem eadem homini lex esset, &
 cum telo suo frangeretur, nec sapius liceret nocere quàm se-
 nec alienis viribus exercere odia. hæc ille. Et hoc optimo
 Principi symbolum propositum est, vt inter alias virtutes, qui-
 opus habet ad suæ Reipubl. administrationem, nihil animi
 moderatior habeat antiquius. Etenim eius auctoritas & agen-
 facultas, etiam si maior sit quàm in aliis, minimè tamen sæuire
 debet, nisi quibus præest, terrificum se præbere. Nam inter
 virtutes alias, quæ Principem maximè deceant, clementia est.
 M. Antoninus, qui Philosophi cognomē non ab re est consecu-
 tur, nihil quicquam esse dicebat, quod Imperatorem Romanum
 magis deceret, quàm clementiam: eamque ob causam neque
 rebelles suos sæuitum voluit. Rectè apud Claudianum Theo-
 dulus Honorio filio salubre hoc consilium ingerit:

Sis pius in primis: nam cum vincamur in omni
Munere, sola Deos aequat clementia nobis.

Quid. 1. de Ponto eleg. 3.

Sed piger ad panas princeps, ad premia velox:
Quiq; dolet, quoties cogitur esse ferox.

Clementia
 vera prin-
 cipu vir-
 tus.

Julij Ca-
saris cle-
mentia.

Boni pii-
que Im-
peratores.

Compertum est Caesarem Iulium Deorum numero ascriptum, quod clemens ac placabilis in eos fuerit, à quibus injuriam bel-
lis civilibus acceperat. Eadem virtus Augustum consecravit: huius
cognomen dedit, aliosque permultos immortalitate donavit.
Pyrrhi Epirotæ laudatur animi moderatio, qui iuvenes, à qui-
bus inter pocula irrisus erat, & conviciis imperitus, illecebras abie-
cit, cum vnus ex iis respondisset id vini causa contigisse. Cele-
bratur eò plus Augustus Caesar, cuius gratia cum Senatus iis ad-
empturus esset ius restandi, qui cum contumeliis & probris af-
fecissent, non est passus id decerni, vt est apud Suetonium. Eam
ipsam patientiam initio imperij finxisse Tiberium, testis est Cor-
nelius Tacitus. Nam libellos famosos & dicta in se mordacia
dissimulauit, eorumque auctores ad cognitionem vocari noluit.
Vsurpabat enim illud saepenumero, In libera ciuitate liberae
linguas esse debere: & si quando hæc aperta fenestra elata,
nullas alias in Senatu fore lites, & accusandi occasiones. Magis
Poëta quidam in ludis publicis Philemonem perstrinxerat. Is
cum venisset in Philemonis potestatem, statim ministro cuidam
Philemon præcepit aperta voce, vt maledico caput gladio am-
putaret: sed clam, vt nudo ense ceruices attingeret, moxque vt
eum illæsum abire sineret, ei que daret nuces, talos, pilam, & alia
quædam ludicra. Quibus ille Princeps aperte indicabat, se ac-
leum quidem habere, sed eo vti minimè velle: de que potentior
maledicere, magis esse puerorum quam virorum. Eam regiam
virtutem vt actionibus aliis permultis certè heroicis, sic rescripto
egregiè probarunt Theodosius, Arcadius, & Honorius: cuius
rescripti ad Rufinum hæc formula: Si opprobrium ex lenitate
processerit, negligendum: si ex furore & insania, condolendum
si ab iniuria, remittendum.

Salus publica.

EMBLEMA CXLII.

PHOEBIGENA erectis Epidaurius insidet aris
 Mitis, & immani conditur angue Deus.
 Accurrunt egri, veniatq. salutifer orant.
 Annuit, atque ratas efficit ille preces:

Asclepius insignis Medicus, Dianæ precibus Hippoly-
 tum ab equis discerptum in vitam reuocauit: quam ob
 sem Iupiter iratus eum fulmine percussit. Post mortem Deus
 est habitus, & sub serpentis imagine diuinis honoribus affectus.
 Adhæc tali cultus effigie Romam graui pestilentia laborantem
 dicitur liberasse, ad quam tandem deductus est à fano sibi sa-
 cro, quod erat quinque millibus ab Epidaurio passuū. Historiam
 hanc

Asclepius
 pius cur
 Deus hinc
 latus.

hanc fufius pertractant Valer. Max. c. De miracul. libro 1. Plin.
24. cap. 4. Diuus August. De ciuit. 3. cap. 17. meminit & La-
stantius variis locis. ex quo notum illud Sereni:

*Qui colis Aegeas, qui Pergama, quiq; Epidaurum,
Qui quondam placida teētus sub pelle draconis
Tarpeias arces, atque indita templa petisti,
Depellens tetros praesenti numine morbos.*

Serpens
quid.

Serpens,
salutis
symbolū.

Hoc serpentis inuolucro nihil aliud verius & expressius intelli-
gi datur, quàm Seruator noster Christus, verus animarum no-
strarum Aesculapius, & salutis humanæ vindex, qui sub serpen-
tis figura in deserto à Mose legislatore appēsus, omnes omnium
morbos & vulnera sanitati restituit, & in cruce tandem omnes
noxas & crimina expiauit. Cæterum non immeritò salutis no-
tam serpens sibi videtur vindicasse, à quo nimirum multa in hu-
manū genus remedia proficiscuntur. qua de re pluribus libro 1.
De sacris Aegyptiorum literis Pierius. Aesculapium etiam præ-
ter alios, Medicorum praesidem Plutar. Sympos. 9. quæst. 10.
tradit. Sed occurrit interea mihi locus è 2. Artemidori lib. De
somnia: qui ait, per Aesculapium in templo erectum, & in basi
stantem, significari quoddam bonum praesagium. Qui si mouea-
tur, aut accedat, morbum & pestem portendit: tum enim maxi-
mè hominibus eo Deo est opus. His autem qui agrotant, salu-
tem praedicit. At non videtur omittendum, quod veterum mo-
numentis proditum est. In numo Antiochi Soteris, s. a. l. v. s.
Dea Romanis habita pingebatur forma mulieris, habitu regio
sedentis, pateram tenentis, iuxta quam erat ara, & ad aram in-
nolatus anguis caput attollens. Plerique nostra ætate viri eruditii
coniiciunt ab Alciato hic tacitam esse factam allusionē ad Am-
brosianum illum anguem, qui Mediolani visitur in marmorea
columna erectus ipsa æde D. Ambrosij.

Anguis
Ambro-
sianus
Mediola-
ni.

Epidaurius.] ab vrbe notissima Peloponnesi in sinu Saronico,
ex qua in serpentis imagine Romam adductus creditur. Pro-
pertius:

Est Deus extinctum Cressis Epidaurius herbis,

Restituit patriis Androgeona focis.

Lege Ouid. lib. 15. Metamorph.

Annuat, atque ratas.] Ouidium imitatur 1. Fastorum:

Efficiatq; ratas utraque Diua preces.

Respo-

Respublica liberata.

EMBLEMA CL.

CÆSARIS exitio, ceu libertate recepta,
 Hæc ducibus Brutis cusa moneta fuit.
 Ensiculi in primis, queis pileus insuper astat,
 Qualem missa manu seruitia accipiunt.

Occiso in Senatu Julio Cæsare à Bruto, Cassio, & cæteris
 coniuratis, ij ceu libertate populo restituta, fabricari nu-
 misina voluerunt, in quo sculpti erant duo pugiones adiecto pi-
 leo. Pugio eadem patratam omninò significabat: pileus verò li-
 bertatè, vt refert Dion lib. 47. Vulgare olim prouerbiù fuit, Vo-
 luntate ad pileù; cuius meminit Noctiù Atticarum 7.c.4. Gellius,

Numisma
 M. Brut.

& Macrobius 1. Saturnal. Aurelius Victor scribit, mortuo Nerone sic cunctas prouincias, omnemque Romam exultasse, & plebs induta pileis manumissionum, tamquam sauo exempta domino triumpharet. Compertum habemus libertatis indicium pileum fuisse: unde & qui serui libertate donabantur, pileum gestabant raso capite. Longum esset auctores huc aduocare, qui longè multi idem tradiderunt.

Pileus,
signum li-
bertati.

Seruitia.

missa manu seruitia.] Serui manumissi, liberi facti, aut libertate donati Seruitiorum nomen pro seruis, praeter ceteros in Caelitilinario vsurpat Sallustius, & Cicero saepe.

In vitam humanam.

EMBLEMA CLI.

PLUS solito humana nunc desle incommoda vita,
 Heraclite: scatet pluribus illa malis.
 Tu rursus, si quando aliàs, extolle cachinnum,
 Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
 Interea hac cernens meditor, qua denique tecum
 Fine steam, aut tecum quo modò splene iocer.

Heraclitus quoties domo egrederetur, ineptias humanas. *Heracliti*
 fieri solebat excipere, quòd omnia illi misera & deplora- *scitis &*
 tanda viderentur: contra Democritus eadem de causa ridebat. *visus De-*
mo- *crati.*

effusius, quod humanas actiones ludicras & stultas conspiceret, qui si hodie reuiuiscant, ampliozem quidem & vberiozem vel luctus vel risus materiam offendent, quam vnquam antea, cum omnia in dies deteriora fiant, quando enim vberior vitiorum copia? quando maior auaritia patuit sinus? Verè Horatius:

Damnosa quid non imminuit dies?

Aetas parentum peior auis tuis

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosiozem.

Dubium itaque relinquitur, vtrum sequi sit satius, cum sit vtrumque nec planè tutum, nec omninò probatum. Seneca in lib. De tranquillitate vitæ, l. c. 15. opinionem Democriti meliorem fuisse, & ad imirandum accommodatiorem, quàm Heracliti fletum, ait. In qua sententia fuit etiam Satyra 10. Iuuenalis. Sed præstat audire Philosophum eundem lib. 2. De ita sic disputantem: Heraclitus, quoties prodierat, & tantum circa se malè viuentium, imò malè pereuntium viderat, flebat: murebatur omnium qui sibi læti felices que occurrebant: miti animo, sed nimis imbecillo & ipse inter deplorandos erat. Democritum contra aiunt numquam sine risu in publico fuisse: adeò nihil illi serium videbatur eorum quæ seriò gerebantur. Vbi ita hic iræ locus est? Aut ridenda omnia, aut flenda sunt. Non irascitur sapiens peccantibus, quare? quia scit neminem nasci sapientem, sed fieri: scit paucissimos omni æuo sapientes euadere, quia conditionem humanæ vitæ perspectam habet. Nemo autem sanus naturæ irascitur. Quid enim si mirari velit non in syluestribus dumis poma pendere? quid si miretur spinera sentium que non vtili aliqua fruge compleri? Nemo irascitur, vbi vitium natura defendit. Placidus itaque sapiens & æquus erroribus, non hostis, sed correptor peccantium, hoc quotidie procedit animo: Multi mihi occurrunt vino dediti, multi libidinosi, multi ingrati, multi auari, multi furis ambitionis agitati. Omnia ista tam propitius aspiciet, quàm ægros suos medicus. Cæterum Emblemata sumptum est ex incerti Poëtæ Græci Epigrammate, quod eiusmodi est:

Pulcher
Seneca
locus.

Typus
Emble-
matum.

τὸν βίον, ἠγάπησατε, πολὺ πλεονῆσαι ὅτ' ἔζησθε
δάκρυσι, νῦν ὁ βίος ἐστ' ἰλασιώτερος.
τὸν βίον ἄρα γέλασθε, ἀμάρτυροι τὸ πλεονῆσαι ἡσθίον,
νῦν ὁ βίος πάντων ἐστὶν χαλεπότερος.
εἰς ὑμᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἔρω τὸ μέτρον ἐν μετριοῦσιν
ὡς ἄμφοσὶ κλαύσω, ὡς ἄμφοσὶ γέλασω.

Herakl.

Heraclite.] Heraclitus Philofophus Ephesius, cuius vitam re- *Heraclit*
te ex Laërtij lib. 9. *rus.*

exrolle cachinnum.] deride, naso suspende adunco. Cachinnus,
 quodam vocabulum est à sono risus. Est enim risus elatus, & fo-
 rus. Perſius 1. Satyra:

Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

Democrite.] Democritus Abderita fuit; de quo Plinius variis *Democri*
 titis, & lib. 9. Laërtius. Gelafinum fuiſſe cognominatum ob ri- *tus.*

ſus petulantiam notant veteres plerique. Iuuenalis:

Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat

Democritus.

Splene iocer.] abunde rideam. Lien ſiue ſplen, ſedes eſt riſus.

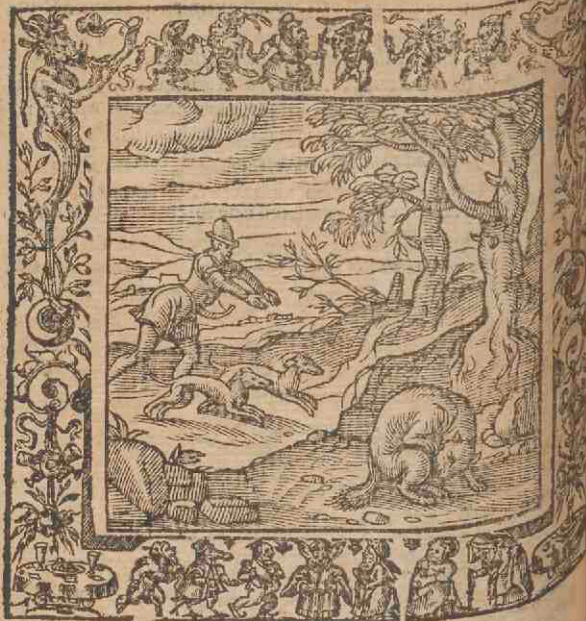
Perſius Satyr. 1.

— *ſum petulanti ſplene cachinno.*

Aere quandoque salutem redimendam.

EMBLEMA CLII.

ET pedibus segnis, tumida & propendulus aluo,
 Hac tamen insidias effugit arte fiber.
 Mordicus ipse sibi medicata virilia vellit,
 Atque abicit, sese gnarus ob illa peti.
 Huius ab exemplo disces non parcere rebus,
 Et, vitam ut redimas, hostibus era dare.

Castoria
 fere sibi
 sollicita.

A Pologus est A Esopicus de Castore, quem proditum est in
 venatione deprehensum suos sibi testes abscindere, atque
 eos proicere, gnarum se eorum praecipue causa peti: Idem
 quod, ὅτι τῶν ἀνδράων οἱ φρόνιμοι καὶ ἐκ τῆς ταυρῆς ἀποτομίας

τῶν χρημάτων ποιῶνται, hoc est, Viros prudentes suæ salutis
 non debere ullam pecuniarum rationem habere: id est,
 non agrè ferendam esse pecuniæ iacturam. Potissimum verò
 urgente necessitate non magni est ducendum, nummorum dis-
 pendium facere, si modò vitæ hoc pacto possit consuli. Id *Aristippus*
cautio.
 Aristippus suo exemplo demonstravit, qui cum in eadem naui se-
 cum piratis versari cognouisset, suas omnes pecunias de indu-
 ctâ in mare proiecit, imprudenter se id fecisse simulans: præui-
 dent enim se ab iis quibuscum navigabat, spoliatum, & in a-
 ras propter pecuniam præcipitem datum iri. Ut itaque abesset
 metu, causam sustulit. Idem Crates Thebanus cum thesau-
 rum sponte perderet, Hinc abite, ait, malæ diuitiæ: sarius enim
 est me vos demergi, quàm ego à vobis ipse. Simile quid apud
 Aristarch. traditur de Philoxeno, qui cum opulentissimam hæ-
 rentem nactus esset, & pestiferas aduenarū delicias obseruas-
 set. Per deos, inquit, me illa non perdent, sed ego illa potius. *μὰ*
θεοὺς ἐμὲ ταῦτα τ' ἀγαθὰ οὐκ ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα. Non secus
 Catullus ille, de quo Satyra 12. Iuuenalis, qui maximo in
 scimmie tempestatis, partem sivarum rerum quibus naui on-
 eratur, proiecit in pelagus, quo naui facta leuior, commodius
 portum appelleret.

Accidit & nostro similis fortuna Catullo,
Cum plenus fluctu medius foret aluens, & iam
Alternum puppis latus euerteribus undis
Arboris incerta, nullam prudentia cani
Bæctoris conferret opem, decidere iactu
Cæpit cum ventis, imitatus Castora, qui se
Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno
Testiculorum, ad eò medicatum intelligit inguen.
 Qui potest esse affine Ouidianum illud primo De remedior.

Ut corpus redimas, ferrum patieris & ignes;
Arida nec sitiens ora lauabis aqua.
Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
At pretium pars hac corpore maius habet.
 Hac confer Adagium, Pax redimenda.

propendulus.] propter pedum tarditatem, & ventrē pendulū.
 mordicus.] ὀδὸν ἄξ, mordicatum, mordendo. Id tamen Plinius
 lib. 32. cap. 3. non enim testes eorum, quæ vocantur Ca-
 lioxa, ab ipsis amputari censet, ex Sextij cuiusdam rei medica
 diligentissimi scriptoris sententia, sed paruos esse substrictosq; *Contro-*
uersum,
an fibres
sibi testes
& ad- excindat.

& adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. Sic Aelianus historiae animal. lib. 6. cap. 33. ait à Castore causam ab insequentibus venatoribus, cur tam cupidè petatur, non ignorari: iccirco mordicus ipse premens vsque incumbit ad elidendos testes, quousque abscederit, & sic eos abiecerit, tamquam homo summa prudentia in latrones incurrens, quæcumque portat, ad se redimendum exponit. Quòd si posteaquam exsectus & ex periculo seruatus fuerit, ab insectantibus iterum vrgearur, hic sese alleuans, atque quamobrem insequi vicerius pergere non debeant, causam ostendens, ad reuertendum, quòd iam ea parte, quam expetunt, careat, venatores inducit. Sæpè etiã nuntius testiculis præditus, cum à venatorum conspectu se longissimo cursu remouerit, eam partem desideratam ita astute compimit & occultat, vt non habere visus insectatores fallat. hæc ille ferè. Sed & Apul. lepidissimè in lib. 1. *Rhin. aur.* apud quem Socrates quidam loquens de Meroë anu saga: Amatorem suum, quòd in aliam temerasset, vnico verbo mutauit in feram Castorem: quòd ea bestia captiuitatis metuens, se ab insequentibus reprecensione genitalium liberat, vt illi quoque simile, quòd Venerem habuit in aliam, proueniret. Sed referam huc historiam nobilem Constantini Manassis ex Annalib. quòd ad hunc locum faciat: Michaëlus quidem Imperator audita tyranni ferocia, impetu, defectione, suam ex sponte throno imperiali cessit, hoc ipso facto diuinis Christi iussis satisfaciens, & erga persecutorem non aliter sese gerens, atque castor siue fiber facere conatus fuit. Legimus enim in priscais illis monumentis eorum, qui de animalibus scripsere, fibrum animal esse, quod in vtroque vniuerso elemento, & testes habeat arcendis quibusdam morbis sanè gravibus conducibiles. Quod cum plerique venatores norint, animal canibus longè velocissimis insectantur. Huius pugnae causam cum ipse fiber etiam cognitã habeat, perhibent eum moribus resectos testes abiecere, atque ita currentem saluti suæ conseruare: quo facto, venatores feram persequi desinant. Sic nimium moribus & indole ferina prædito, qui oriundus erat ex Armenia &c. Commodè obtulit sese mihi aliis implicato, & ad alia cogitanti, locus ex Ammiano Marcellino, ex 17. lib. quo loco istius stuosus Rex Sapor Constantio Imperatori suadebat, vt regni parte vtrò cederet: Postremò, inquit, si morem gerere suaderi ti volueris rectè, contemne partem exiguam semper luculentam & cruentam, vt cætera regas securus: ac prudenter reputans me delatum

*Locus
Apulej.*

*Ex Constantino
Manasse,
historia de
Michaële
Imp.*

*Ex Ammiano
Marcell.*

quoque artifices vrere nonnumquam & secare, & par-
 corporum amputare, vt reliquis vt liceat integris: hocque
 factitare, quæ cum aduertant cur maximoperè capiantur,
 propria sponte amittunt, vt viuere deinde possint impa-
 Hæc Ammian. quo manifestè allusum constat ad Ca-
 rem.

medicata.] medicinis apta, vt apud Martialem, medicata po-
medicata vina, apud Columellam lib. 1. cap. 6.

*Medici-
ta.*

— adèd *medicatum* intelligit *inguen*,

panlò antè Iuuenalis. Has partes Castoris genitales, vocant
 Castorea, quæ medentur multis morbis, vt vertigini, tre-
 neruorum vitijs, paralyticis, ijs qui affecto sunt stomacho,
 diadicis, alijsque. Quidam referunt, post genitalium ampu-
 tionem, si Castor iterum petatur à venatoribus, erigere se, &
 cedere nihil expectandum amplius.

se gnarus ob illa peti.] Verba Plinij sunt lib. 8. cap. 30. quòd
 partes sibi ipsi Pontici amputant fibri, periculo vsgente,
 hoc se peti gnari.

ara.] pecunias: materia pro materiato.

visam vt redimas.] vt qui, apud Saluianum, contemptis di-
 vitijs non succubuerunt, auri & argenti cupiditate non
 sparsis, quod dicitur, redemerunt crimina nummis.

ÆACIDÆ moriens percussu cuspidis Hector,
 Qui toties hosteis vicerat ante suos;
 Comprimere hand potuit vocem, insultantibus illis,
 Dum curru & pedibus neçtere vincla parant.
 Distrabite vt libitum est: sic cassi luce leonis
 Conuellunt barbam vel timidi lepores.

Id sumptum esse liquet ex Homericæ Iliados 2. Græci Hectorem ab Achille iam interfectum circumstantes impetebant, & mortuo insultabant, nec erat quisquam qui extincto vulnus non infligeret. Sic enim Homerus:

ἄλλοι δὲ ἐπὶ δ' ἔρχονται ἢ ἰς ἀχαιῶν,
 ἢ καὶ θνήσκοντο φωνὴν κ' εἶδ' ὅσ' ἀγχιτὸν
 ἔκτορ' ὅ. ἔδ' ἄρα οἱ τις ἀνεπιτήρητος παρῆσθαι. hoc est,
 At reliqui Graij accurrunt cinguntq; cadauer,
 Hectoris eximiam speciem formamq; stupentes:
 Nec tamen astitit exanimi sine vulnere quisquam.

Quæritur videretur distichon Emblematis tertium è quodam in-
 uento auctore petitum, cuius tale est Epigramma:

βάλλετε νῦν μὲν τὰ πότμον ἐμὸν δέμας, ὅτ' ἢ καὶ αὐτὸς
 νεκρὸς σᾶμα δέοντ' ἐφουβρίζετε λαίωοι.

quod sonat,

Post mortem, Danaï, nostrum configite corpus:

Et lepores audent cæco insultare leoni.

Verba sunt Hectoris à Grecis bigis rapti, quibus timiditatem &
 ἀνδρείου ab ingenuis bellatoribus omninò alienam perfirin-

soloni lepores insultant: & Cum laruis luctari. Quibus mo-

dicuntur, ne quid maledicentiæ in vita functos effundamus, aut

obloquamur. Quemadmodum enim in bellis maximè ridi-

culum est & inauditæ cuiusdam feritatis argumentum, si quis

contratos atque iam interemptos feriat, aut quoquo modo affi-

ciis sic intemperantiæ est, & certè dementiæ maximæ, mortuos

aut publicis colloquiis, præcorum, aut etiam clarorum vi-

rum dogmata reuellunt, & nigro dente lacerant. Laërtius Chi-

nam ait veruisse de mortuis malè loqui: quòd ignaum vide-

retur eos incessere lingua, qui respondere non possent; ac turpe

esse cum vmbri & laruis luctari. nam id est sepultum quodam-

modo refodere. Philostratus Aelianum scitè coërcuit qui accu-

sationem cuiusdam tyranni, sed iam mortui scripserat. Institu-

itum istud tuum laudarem equidem, ait ille, si viuum accusasses.

ἰσχυρῶς, cuiusuis. τὸ μὲν ζῶντα τὸν τύραννον ἐπιτόπισεν, ἀνδρὸς ἐ-

πιτόπισεν, τὸ δ' ἐπιταμείνειν νεκρῶν, πάντως. Sic Munatius Placus

audisset in se orationes quasdā tactas ab A sinio Pollione, quas

nam nollit ante mortem edere, cū mortuis non nisi laruas lu-

ctari respondit. Contra Leptinem Demosthenes ait, Nemini

mortuo maledicendum esse. Refert Zonaras Annal. 3. cū Eu-

doxia Heraclij Imperatoris funus efferreretur, Epiphaniam filiã,

quòd spuisset in cadauer, viuã rogo impositam & exustam fuisse.

Lau-

Non ma-
 ledicendū
 mortuis.

Laudatur Lycurgus, qui cadauera hostium nudari vetuerit; rectè profectò, quippè qui humanitatis memor esset. Vituperatur contrà, vir alioqui magnus, Alexander Macedonius, qui cadaueribus pontis loco vsus dicitur. Et Verris crudelitas à M. Tullio incessitur 7. Verrina, quòd nauarchos innocentes non modò vita priuasset, sed & eorum cadauera sepelièda non priùs parentibus reddidisset, quàm ab eis certam mercedem accepiisset. Rectè Homier.

ἐχθρὸν κτενεύοντι πᾶσι ἀνδράσι νεχράκοις:
 Non sanctum est viris interfectis insultare.

Virgilius undecimo:

Nullum cum victis certamen est aethere cassis.

Qui toties hosteis.] Ouidiana est imitatio, ex primo De arte.

Qui toties socios, toties perterruit hostes.

Dum curru.] Hector ab Achille interemptus, bigis alligatus est circa Troiæ mœnia. Virgil. 1. Aeneid.

Ter circum Iliacos raptauerat Hector a muros.

cassi luce leonis.] lumine priuati. Lux pro lumine, & lumen pro vita vsurpatur.

Barbam
 vellere.

Conuellunt barbam.] Alludit ad illud, Barbam vellere, quod irrisionis signum est. Persius Satyra 1.

Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.

& Horatius primo Sermonum:

— barbam tibi vellens

Lasciuus pueri. —

De Morte & Amore.

EMBLEMA CLIIII.

ERABAT socio Mors iuncta Cupidine: secum
 Mors pharetras, parvus tela gerebat Amor.
 Diuertere simul, simul vna & nocte cubarunt:
 Cecus Amor, Mors hoc tempore caeca fuit.
 Alter enim alterius male pronida spicula sumpsit,
 Mors aurrata, tenet osseatela puer.
 Debit inde senex qui nunc Acheronticus esse,
 Ecce amat, & capiti florea sarta parat.
 Ast ego mutato quia Amor me perculit arcu,
 Deficio, iniiciunt & mihi fata manum.

*Parce puer, Mors signa tenens vittricia parce !
Fac ego amem, subeat fac Acheronta senex.*

Ex Guicciardini
no detecta
Emble-
matis ve-
rissima
arigo.

Ioan.
Marius
Belga.

Guicciardinus libello quodam Italico, quo res quasdam me-
moratu dignas, easque veteres & nouas, tum etiam alicubi
festiuas & ioculares, exscripsit, hoc carmen ab Alciato fuisse scri-
ptum testatur, quo tempore in Italia vehemens pestilentia ita
& senes ferè illæsi atque incolumes permanserint. Quod facile
mihi probari potest. Sed tamen Emblematis huius materiam
video sumptam esse ex antiqua Græcorum fabula, quam Gal-
licis scriptis mandauit Ioannes Marius, Illustrationum Gallicarum
scriptor sua ætate nobilis. Figmento enim lepido sanè ac festiuo
tradit, cur plerique senes amoris placido succumbant, quibus
potius de fato imminente cogitandum erat: contra iuuenes im-
matura morte decedant, quorum potius fuerat hilarem vitam de-
cere, & amorem consecrari, habita præsertim ætatis ratione.
Hoc expressit non inconcinne aliquis, sed *ἀνάρτυς* & :

Forè locum horroris plenum, variiq; timoris,

Et Mors, & penna præpete venit Amor.

Dum trepidant animis ignita Cupidinis arma,

Mors capit, & Mortis frigida tela puer.

Hinc enata lues nostros irrepfit in annos :

Hinc amat ipse senex, hinc perit omnis amans.

Ioachi-
mus Bel-
laus.

Nec verò pigebit ascribere Ioachimi Bellaij Epigramma
hanc sententiam, quod in eius tumulis & poematis Latinis
quando legisse me memini:

Mutarunt arma inter se Mors atque Cupido:

Hic falcem gestat, gestat at illa facem.

Afficit hæc animum, corpus sed conficit ille.

Sic moritur iuuenis: sic moribundus amat.

Vt secat hic iugulos, oculos excacat & illa:

Illæ ut amare docet, sic iubet iste mori.

Disce hinc, humana quæ sint ludibria vitæ:

Mors thalamum sternit, sternit Amor tumultum.

Tu quoque disce tuas, Natura, inuertere leges :

Si pereunt iuuenes, depereunt q; senes.

Offea tela
morsis.

Senex
Acherō-
nensis

Mors aurata.] Ab effectis & consequentibus Mortis offea tela
tribuuntur: Cupidini verò aurata, quòd delectent, videantur
mente captis in aliquo esse pretio. Senex Acheronticus.] Huius
loquendi modum videretur ex Plauto mutuarus, apud què senex
Acheronticus capularem & morti proximum significat.

At ego mutato.] Adolescentis est prosopopeia de Amore conuoluentis, quod ab eo mortifero telo sit affectus. Et sanè ferè fit, vt immodicus amor in iuuenibus mortem arceat: quod potius imprudentiæ & infantiæ iuuenili quàm Cupidinis sagittis ascribendum est.

Sac. Acheronta.] Quid Acheron significet, explicat Plutarch. Consolatione ad Apollonium, & lib. De primo frigido.

In formosam fato præreptam.

EMBLEMA CLV.

*CVR puerum Mors ausa dolis es carpere Amorem,
Tela tua vt iaceret, dum propria esse putat?*

*Puellarū
mors præ-
propera.*

Eiusdem est argumenti cum superiori, quo desinet cuiusdam formosæ virginis immaturum obitum. Increpat itaque mortem tamquã huius funestissimi mali causam, nimirum quæ Amori dormitanti tela detraxerit: quo effectum est, ut postmodum lethiferis pro blandis lætisque vteretur. Quod quidem sæpenumerò contingit, vel cum puellæ amore captæ desperantes expirant, mortemque spontaneam aliquando malint, quam ab aliqua spe incerta ac dubia lactari diutius: aut cum corporis de qua ægritudine, vel causa alia minimè cognita, quo tempore de conjugij negotiis agendum erat, antè mori discant, quam vivere inceperint. Sic enim amor ille cæcus reuera & impatiens, non verò ex spes, corripere tela mortis dicitur, cum iuenculæ teneræ & delicatæ aut se falli sentiunt, aut nihil spei fore intelligunt in eo quem ardenti animo concupiuerunt. Memini me adulescentis, qui magno suo dolore amicam, lectissimam primæ nobilitatis iuenculam, præmatura morte sibi ereptam, lugentis cuius carminis hæc fuit pars quædam:

*Ah virgo infelix quid te Libitina trucidat
Tam citò, formoso digna puella viro?
Inuidit thalamo tumulus, quo tempore primæ
Coniugij tedas ipse parabat Amor.
Sic penetrabilius telum fuit istud Amoris:
Mors aberat, mortem cuspide fecit Amor.
Sic malesuadus Amor, Mortis qui spicula dirus
Arripuit, quando lethifer omnis erat.
Sed nil nos questusque iuuant, mollesque susurri:
Virgo iaces, thalamis aprior una tuis.
Quàm miserè ante diem Parcarum stamine raptæ
Conderis, in tumulo digna puella thoro!*

In mortem præproperam.

EMBLEMA CLVI.

Qui teneras forma allēxit, torsitq; puellas,
 Pulchrior ē tota nobilis vrbe puer,
 Occidit ante diem, nulli magē flendus, Aresti,
 Quā tibi, cui casto iunctus amore fuit.
 Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
 Astruis, & querulis vocibus astra feris.
 Me sine abis, dilecte? neque amplius ibimus vnā?
 Nec mecum in studiis otia grata teres?
 Sed ter terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
 Delphinesq; tui signa dolenda dabunt.

Deflet amici cuiusdam praematurum obitum, eumque commendat à vultus dignitate, nobilitate generis, & amoris cura Arestio adolescente aequalitate: huncque Arestium praeter ceteris tanti infortunij luctus debere persequi ait: quippe qui cum ea & studiis, & vitae necessitudine fuerit maximè coniunctus, circum tanti luctus, ut benevolentiae memoriam superstitem profert hoc caenotaphio, epitaphio, sub quo Delphinum & Gorgoneae imagines emineant. Delphin quidem φιλάδραστον, & hominum amantissimum, hic notam amicitiae praefert. Gorgoneae caput pro mortis signo apud quosdam usurpatur, proque stupore & admiratione ἀναίδησον inducēte, ut apud Pierium Persecor. 16. Hieroglyph. diligenter explicatur. Philostratus de Persecor. τὸ δ' εἶμα τῆς γοργῶς, ἔχει ἀπὸ θεοῦ, μὴ ἐντυχόντις αὐτῷ λαοί, λίθου γίνονται: Sepolto Gorgonis terculamento, ne homines lapides descenderent ipsi occurrentes. Heliodorus historiae Aethiopiae 4. ἡ δ' ἀποστρίψαι γοργῶς ἵαται μὲν κεφαλὴν, ἢ π τῶν ἀποστρίψαν ἰεῖν ἔτι καὶ μέγα ἀνιχεαλο: Illa autem non secus quam facie conspicua Gorgonis, aut alio terrifico monstro, altum vociferata est.

nulli magis flendus.] Horatianum istuc imitatur è 1. Carmi-

pum:

*Multis ille quidem flebilis occidit,
Nulli flebilior quam tibi Virgili.*

Terminus.

EMBLEMA CLVII.

QVADRATVM infoditur firmissima tessera saxum,
 Stat cirrhata super pectore imago tenus,
 Et sese nulli profitetur cedere; talis
 Terminus est, homines qui scopus unus agit.
 Est immota dies, prefixaq; tempora fatis,
 Deq; ferunt primis vltima iudicium.

Hic Termini pictura nihil vlli concedentis, mortem signi-
 ficat, quae inevitabilem habet in res quascumque necessi-
 tatem: ad quam cum pervenimus, tum solent hominum qui
 superstites sunt, liberae de nobis esse opiniones atque iudicia.
 Quod enim vltima quaeque & postremo facta, imò verò in-

Mors inevitabilis.

Quid vi-
uendo co-
gitandū.

Terminus
mors.

Erasmii
Termini-
us.

Caruaia-
lus in E-
rasmum.

Erasmii
responsio
ad Carua-
ialum.

dum cogitata tam lynceis oculis inspicere soleant, tamque securè ac seuerè accipiantur, nostræ partes sunt, ne nostræ parte culpa inconficiendo vitæ huius nostræ cursu aliquid agamus, aut etiam moliamur, ex quo sinistra quidpiam de nobis homines iudicare possint. Quod facillè consequemur, si Terminum, id est, extremum vitæ diem perpetuò, aut quidem sæpe ob oculos ponamus: qui Terminus cum minimè cedat principibus etiam viris, de quibus mortuis tam intrepidè fama pronunciat; quid de nobis infima conditione hominibus existimandum? Quidam suspicantur his verbis, Erasmi (vt loquuntur) immodestiam modestè carpi (quod coniectaneum an probare debeam, nondum scio) quòd in annulari digito Terminum depictum habuerit cum inscriptione, **N V L L I C E D O**: quasi significaret hoc symbolo in literarum cognitione se nemini cedere. Eam ob rem eum plerique sugillarunt, interque ceteros Caruaialus Franciscanus quardam Apologia in Erasmus: cuius hinc verba malo ascribere quam Ecclesiæ doctores & Euangelistæ ad numerum quaternarium sint redacti, quòd videat se nò posse inter illos computari, neque credit se illis esse inferiorem, qui nulli cedit: hoc enim elogio sua scripta claudit Erasmus, Cedo nulli. Et, vt nemini fas sit ignorare hanc Erasmi præcipuam insaniam, apponit Dei Termini effigiem cera signatam, qui Deus nec ipsi quidem Ioui cederebat. Nòne hæc Erasmi insolentia omnes eius insolentias superat? Non cedis Erasme Budæo? non cedis Capnioni, Clitoveo, Pico, aut Angelo? Cedo, inquit, nulli. Non cedis Augustino, Ambrosio aut Hieronymo? Cedo nulli. Non Hilario, Cypriano, Lactantio, aut Origeni? nulli. O felix sæculum, cui talis homo datus est! Hactenus Caruaialus: cui vt affectibus plus quam par erat indulgenti, nimiaque animi impotentia debacchanti, animosè satisfecit Erasmus, his planè verbis: Vt doceat me discruciat, quòd non annumeraret quatuor Ecclesiæ doctoribus, profert symbolum annuli mei, in quo est figura Termini: adieci, Cedo nulli Terminus. Et est Iambicus dimeter: si inuertas, Trochaicus est totidem pedibus, *Terminus concedo nulli*. At in fasti Termino habet, *ὁ γὰρ τέλος μακρῆς βίης*: item Latinè, Mors vltima linea rerum, indicans mortem nulli cedere, meque ipsum admodum instare supremum vitæ diem, quemadmodum Prudent.

Instat terminus, & diem

Vicinum senio iam Deus applicat.

Idque scripto quoque vulgato declaravi. Hinc itaque Terminus dicitur

Concedo nulli, non Erasmus. At me ferociter
pellat Pantalabus: Quid ais Erasme? non concedis Clitoveo,
non Hilario, non Cypriano, non Budæo, non Nebriffensi, non
Thomæ, non Augustino? Si vis ut meo nomine respondeam, ne-
mi non concedo. Si postulas ut Termini, id est, mortis no-
mine, respondeam, dicam, Non concedo leonibus, non elephā-
tis non cedo Monarchis & summis Pontificibus: non cessi Pro-
phetis & Apostolis: denique nec ipsi Francisco cessi. Eat nunc,
haestet Termini mei superbiam. haestenus Erasmus. Certè apud
doctores colligere est, Terminum sublimitatis & gloriæ symbo-
lum esse, atque etiam disciplinarum cognitionem interdum pro
symbolo referre. De Termino plura Ouid. Fast. 2. D. August.
De ciuit. Dei 4. c. 13. Gyrald. Syntag. 1. Qui enim strenuè de-
certo spatio in literis profecerit, & ad tranquillum iam vitæ por-
tum applicuerit, vndecumq; prudentissimus effectus, neque se-
cundis intumescit insolenter, neque aduersis perturbatur, atque
vtramque fortunam ita se comparat, ut æquum & indomitum
omnes casus animum præ se ferat. Pierius lib. 3. 8. & 49.
Sicut cirrata.] Cirrati, sunt qui capillos habent cirratos, cir-
ratos calamistratos. Cirrus, ad contorquendos capillos com-
paratum instrumentum: quasi in circum tortus.
Martialis 9. lib. 30.

Nec matrusini cirrata caterua magistri.

Perfius Satyra prima:

Ten' cirratorum centum dictata fuisse

Pro nihilo pendas?

Terminus est talis.] Huc ænigma de Termino, apud Gel-
lium lib. 12. cap. 6. quod soluit Politianus in Miscell. cap. 36.

Est immota dies.] Seneca Epist. Vnus dies de omnibus fert
sententiam. & Plin. hist. nat. 7. cap. 40. Ita est profectò, alius de
alio iudicat dies, & tamen supremus de omnibus. Quid enim
huc aggeram illud Pind. Olymp.

αἰέται δ' ἐπιλόγοι

μέστους σφώπερι.

dies posteriores, testes sapientissimi.

PATROCLVM falsis rapiant hinc Troës in armis,
 Hinc socij, atque omnis turba Pelasga vetat.
 Obrinet exuias Hector, Graciq; cadaver.
 Hac fabella agitur, cum vir optimus obit.
 Maxima rixa oritur, tandem sed transigit hæres,
 Et coruis aliquid, vulturisq; sinit.

Patroclus
 quid alle-
 goricus.

Patrocli sub falsis armis ab Hectore interfecti, mythologi-
 cè historiam enarrat. Vt enim hoc mortuo Hector ipse eius
 exuias sibi retinuit, Græci verò corpus interemptum, vt sepul-
 turæ beneficio donaretur, magna pecunia redemerunt sic diues
 post-

quã supremum vitæ diem clausit, concertationem, rixam-
inter hæredes de possessione relinquit. vnde vulturij illi, to-
que curiæ hospites, imò verò & ipsi rabulæ forenses præ-
pæda aucupantur. Cadaver ipsum humo à sacerdotibus pro-
tatis ratione mandatum, impensarum aliquid funeris gratia
Itaque Parroclus diuitem est typus, qui falsis armis non
belligerant: id est, opibus & diuitiis, quæ externa non
bona sunt. succumbit tandem & prosternitur, quòd e-
modi præfidiis homo suam metiri felicitatem minimè debeat.

[*falsis in armis.*] Alludit ad illud Ouidianum:

Sine Mæcetiadem falsis cecidisse sub armis.

[*exuias.*] Hic exuias pro præda quæ hosti detrahitur, vsur-

Vultures

Et coruis aliquid.] Testamentorum captatores vulgata trãsla-
que vultures appellari obseruamus, quòd senibus orbis aut a-
sibi consanguineis, ceu cadaveribus inhient. Hinc illud Mar-
qui.

Cuius vulturis hoc erit cadaver?

Seneca in Epistolis: At si hæreditatis causa id facit, vultur est,
cadaver expectat. Et Dinarchus apud Plautum in Truculentos

— *vide ut iam quasi vulturi triduo*

Prius prædiuinant, quo die esuri sient.

Illum inhiant omnes. —

Cicero pro Sextio: Exierunt malis ominibus atque execrationi-
bus duo vulturij paludati. Intelligit autem Pisonem & Gabinium,
quos inimicos sibi maximè infensos dicit. Appuleio togati vultu-
ij, cassidici & patroni forenses sunt: in qua significatione hæc
accipi palam est.

Amicitia etiam post mortem durans.

EMBLEMA CLIX.

ARENTEM senio, nudam quoque frondibus ulmum,
 Complexa est viridi vitis opaca coma:
 Agnoscitq; vices natura, & grata parenti
 Officij reddit mutua iura suo.
 Exemploq; monet, tales nos querere amicos,
 Quos neque disjungat fœdere summa dies.

Typus
 Emble-
 matis.

Id è Græco Antipatri Epigrammate transtulit, cuius carmen
 est eiusmodi:

ἄνθρωπος πλάττειται ἐφ' ἑσπέρῳ ἕσπερος καὶ λόπτεται
 ἄμπελος, ἰδούσῃ δ' ἄμφω τὴν ἡλικίαν.

ἄνθρωπος

ἢ πρὶν ἐμοῖς ἡλιέθυσιν ἐμὲ γέλωσ' ὀργῶνται
 βότρυας, ἢ ταύτης σὺν ἀπετηλοτέρῃ.
 τοῖσι μένος ἐπέσθ' ἠθρησίοθ' αὖ τις ἐπαίξω,
 ἢ τις ἀμείψω, καὶ νέκω οἶδ' ἔμῳν.

ificatur autem hac vite vltimum vigore iam destitutam com-
 pendente ac sustinente (à qua nimirum ipsa prius cum re-
 ra esset, & quasi pubescens incrementi occasionem materiã-
 sumpserat) amicos nobis esse deligendos, qui nec tempo- Amici
qui de-
gendi.
 diurnitate, nec locorum distantia, sed ne quidem post
 amare desistant. Illudque est quod Phocion dixit, vt re-
 Stobæus, Ζητεῖν δ' εἰ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα καὶ φίλος τὸς κατὰ τὸν
 ἀγὴν τῆς οἰᾶς περιμένοντας, Comparandos esse liberos & ma-
 & amicos, qui ad mortem vsque constantes sint. Virgilius
 obitum Mæcenatis:

Et decet, & certè vinam tibi semper amicus,

Nec tibi qui moritur, desinit esse tuus.

Ipsè ego quicquid ero, cineres interq; fauillas

Tunc quoque non potero non memor esse tui.

Huius amoris est quidam apud Propertium character lib. 2. his

Terra prius falso partu deludet arantes,

Et citius magnos sol agitat equos,

Quàm possim nostros aliò transferre calores,

Huius ero viuus, mortuus huius ero

arentem senio.] Vltimis adiungi vites fuisse in more positum, Vltimis
adiunctis
vitis.
 etiam hodie in Italia, notius est quàm vt confirmare necesse
 habeam. Porrò aduerte an huc traduci possint Catulli versus hi

quodam Epithalamio:

Vt vidua in nudo vitis quæ nascitur aruo,

Numquam se extollit, numquam mitem educat vnam,

Hanc nulli agricola, nulli accollere iuuenti:

At si fortè eadem est vltimo coniuncta marito,

Multi illam agricola, multi accollere iuuenti.

coma.] foliis, pampinis.
 vices natura.] quæ nimirum mutantur in horas, vt è iuuenis

parenti.] vltimo, à qua sustentata est, & incrementum cepit.

Horatius:

Et vitem viduam ducit ad arbores,

Idem:

— *adulta vitium propagine*

Altas maritat populos.

Ouid. 3. De ponto, eleg. 8.

Non hic pampineis amicitur vitibus ulmus:

Nulla premunt ramos pondere poma suos.

Idem 2. Amor. eleg. 16.

Ulmus amat vites: vitis non deserit ulmum:

Separor à domina cure ego saepe mea?

Catullus in nuptijs Iuliae & Manlij:

Lenta quin velut assitas

Vitis implicat arbores,

Implicabitur in tuum Complexum &c.

Claudian. 2. de rapru:

— *hic pampinus induit ulmos.*

Mutuum auxilium.

EMBLEMA CLX.

LORIPEDEM sublatum humeris fert lumine captus:
 Et socij hac oculis munera retribuit.
 Quo caret alteruter, concors sic praestat uterque:
 Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Apparet sumptum id esse è Græco: sic enim libro 1. Epi-

γραμματῶν reperi:
 το φλὸς ἀλητεῦων χωλὸν τὸ δ' αὖς ἡέρεταρον,
 ἄμφοσιν ἀλλοτρίοις ἀντιπροσζόμεθα.
 ἄμφο δ' ἡμιτελεῖς ὡς ἐνὸς φύσιν ἡεμόθυτον,
 τὰ κλίπεις ἀλλήλοισ ἀντιπροσζόμεσθαι.

Fens
 Emblem,
 26. 1714.

*Cacus claudum humeris gestat: pro munere tanto
Ille oculos claudi mutua dona refert.*

*Imperfecti ambo coeunt: sed corpus in unum,
Quodq; deest, socio praestat uterque suo.*

Et illud eiusdem omnino argumenti, auctore Antiphilo

*ἄμφω μὲν πηροὶ καὶ ἀλήμονες, ἀλλ' ὁ μὲν, ὄψεις,
ὁ δὲ, βῆσεις· ἀλλὰ δ' ἄλλ' ἴσθησι.*

*τυφλὸς γὰρ χαλοῖο κατωμάδιον βῆσιν ἄρας,
ἀπεσπεν ὀφθαλμοῖς ὁμοῖσιν ἀπεσπῶσιν.*

*ἢ μία δ' ἀφορέσις ἤκει φύσις· ἐν γὰρ ἐκάστῳ
τὸ ἀπεσπῆς, ἀλλήλοισ ἐῖς ὅλοι ἤρανισαν. hoc est,*

Ambō mendici cacus, claudusq; fuere;

Alter at alterius sustulit arte malum.

Attollens humeris claudum, qui luce carebat;

Claudi oculos dubiam tentat inire viam.

Coniunxere simul quod fors utrique negarat:

Natura ambobus sic satis una fuit.

Sunt & alia duo ad idem spectantia, quæ à doctis certarim conuersa huc non adicio: sed illud tantum breuius ex Poliziano ascribam, quod non nihil lepōris habeat:

*τυφλὸς ἄπυς τ' ἦτις ἀλλήλοισ θεράποντες,
τυφλὸς ὀδηγεῖτο ἰατροφρεῖν δ' ἄπυς.*

Ex quo intelligi datur, ad sustentandam subleuandamque humanæ vitæ inopiam, homine hominem indigere: vt enim non emnis fert omnia tellus, sic quiuis non abundat quibuslibet. vnde peruulgatas habemus paræmias, Vnus homo, nullus homo: Manus manū fricat: Multæ manus reddunt onus leuius: & alia multa generis eiusdem. Existimo quidem hic allusionem esse quadam ad σιωδυσμὸν, qua homines quibusdam veteribus appellati sunt σιωδυσμῶν, quippè quos natura ita effinxerit ac formauerit vt gregales essent, & bini agerent. Ex quo & Platoni dicuntur ζῶα πολιτικὰ, id est, animalia ciuilia, & ad societatem naturæ quoadmodum eogenio sint, vt sola viuere nequeant. Itaque præclarè ille, qui humanum ingenium apiculæ comparauit: vt sine opera illa perire dicitur si sola uiuat, ita natura hominis ea est, vt sine operâ manū manū lauat, ita homo hominem mutua quadam necessitudine atque ope iuuat. Quis enim artifex tam per se operari poterit, tantasque habere facultates putatur, vt non indigeat meliorum artificum auxilio mutuo? Id autem cum à natura prouida omnium matre profectum sit, vt singuli quibusdam

Homines
σιωδυσμῶν
σικκοὶ cur
appellati.

Homines
soli uiuere
non possunt.

vitæ præsidium & ornamentum indigeant, quo eas ab aliis
 mutuo capiant, vt ipsi meminerint aliquod suum officium esse
 & vicissim rependendum: certè nullus nostrum est, quin
 vel cæci vel loripedis agat partes, vt quâ sit eundem, minimè vi-
 deat, aut quâ progrediendum viterius, planè non habeat. Quid,
 consilij capies, quò te in viam huius vitæ anxie ac mole-
 stæ conicies: quid, inquâ, homo quantumuis diues ac opulen-
 tæ consilij capies, vt te possis tandem expedire ex inopiæ angu-
 stia, quæ nõ sinunt te vltra progredi, nisi ducatũ tibi præster ali-
 quod oculatus? At, claudè, & pedibus casse, quò te proripies? imò
 erudite licet ac Musarum alumne, an te loco mouebis, nisi
 nummũ firmis cuiusdã opulenti benequæ nummati humeris
 sustentis? Sed quotus quisque est, cui nõ perspicuum sit quàm
 latequæ pateat officij huius mutui vsus? Nullum omnino
 genus est, quod aut auulsum à cæteris per seipsum con-
 seruare possit, aut vim suam atque æternitatem conseruare possit. Stoici
 in terris gignuntur, aiunt ad vsus hominum creata esse: ho-
 mines autem hominum causa genitos, vt ipsi aliis alij prodesse
 possent: qua in re necesse est naturam ducem optimam sequi, &
 utilitates omnes in medium cõferre officiorum commutatione,
 dando, accipiendo, commutando, conducendo, & cæteris eiuf-
 modi generis, tum artibus, tum opera, tum facultatibus homi-
 num inter homines societatem deuinciendo. Iam verò illa sa-
 pientia, vt sapienter ab Oratore dictum, diuinarum atque hu-
 manarum rerum scientia est, in qua continetur Deorum & ho-
 minum societas quædam & communitas inter ipsos. Quod cum
 sit, meminerimus ad extremum, quod antè dictum est, vnum
 omnem pro nemine habendum: vnum inquam nihil ferè, duos
 coniunctos permulta facere & consequi posse.

Auxilium numquam deficiens:

EMBLEMA CLXI.

*B*INA pericla vnis effugi sedulus armis,
*C*um premererq; solo, cum premererq; salo.
*I*ncolumem ex acie clypeus me praestitit: idem
*N*auisfragum apprensus littora adusque tulit.

Hoc è Græco Iulij Leonidæ Epigrammate expressit Alcian-
 tus, in quo Myrtili militis prolopopœcia est, leucum suum
 celebrantis. Græcum sic habet:

εἰς εἰς κινδύνης ἔφουζεν δύο μυρτίδων ἔπλα,
 τὸν μὲν ἄρτε ἰύσας, τὸν δ' ἰπινηταύρων.
 ἀργεῖς ἔτ' ἔδουσε κείας τε ὅππιν ἀσπίδα δ' ἔχου
 σωθεὶς κεκερμένω ὕδατι καὶ πολέμῳ.

Emble-
 matis
 fons.

Effugi

Effugi geminum clypeo discrimen in uno

Myrtilus, & pugnans fortiter atque natans.

Arripui clypeum de pressa flamine puppi

Fluctibus oppressum, belligerūq; viris.

Hoc refert & alia eiusdem argumenti Epigrammata lib. 1. tit. 618
 Scutum hoc nusquam in quouis periculo deficiens, sed
 in iis auxiliū præstans, quæ videntur alioqui abhorre-
 re vñ proprio & naturali, typus est amici veri numquam non
 spectas ferècis, vel etiam in iis quæ videntur à sua facultate pe-
 omniò aliena esse. Hoc etiam potest commodissimè trans-
 ad literarum studia nusquam nõ opportuna, nusquam non
 unda, quibus nimirum non modò ab aduersariorum telis &
 iniaum iniuriis tuti sumus, & tamquam opposito clypeo mu-
 nar, sed & eorum ministerio vsuq; è mediis vitæ huius fl-
 uas ad tranquillum ortū portum recipimur. Sic enim Myrtili
 Alciatus ipsemet oratione quadam Ticini habita in-
 erit. Tradunt, inquit, Zenonem Philosophum, cum naufraga-
 non secisset, dixisse, se numquam felicius nauigasse, quàm cum
 amissis vacare Philosophiæ deinde cœpisset. Idem & vsur-
 ego possum, qui cum in patria otio quondam, nimiaq;ue
 quillitate ferè marcescerem, atrocitate bellorum demum ex-
 atus peregrinari cœpi, & ad hanc disciplinam confugi, quæ
 mi planè fuit, quod Pronerbio Græco dicitur, Myrtili cly-
 Euit is ingentis animi miles, scuto pugnare solitus, qui cum
 aritiam expeditionem nauigasset, submersa forrè nauis
 clypeo innixus in turum portum delatus est. De quo hunc
 sen suū Leonides Poëta scripsit:

*Veri am-
ci typus.*

*Studia
nusquam
non op-
portuna.*

*Zenonis
naufraga-
gium.*

*Myrtili
clypeus.*

Bina pericla vnus effugi Myrtilus armis.

Cum premererq; solo, cum premererq; salo.

Incolumentum ex acie clypeus me prestavit. idem

Nauis fragum apprensus lituus adusque tulit.

mihi hæc egregia professio omni in tempore, omni in for-
 na auxilio fuit, quod ceu senectuti vestræ viaticum, vt & vos
 paretis, hortor suadeoq;ue. Hæc ille.

Gratiæ

Gratiæ.

EMBLEMA CLXII.

TRES Charites Veneri assistunt, dominãq; sequuntur
 Hincq; voluptates, atque alimenta parant;
 Letitiam Euphrosyne, speciosum Aglaia nitorem;
 Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
 Cur nuda? mentis quoniam candore venustas
 Constat, & eximia simplicitate placet.
 An quia nil referunt ingrati, atque arcula inanis
 Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.
 Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat
 Qui citò dat, minimi gratia tarda preti est. *Implic*

*Simplicitis vlnis cur vertitur altera? gratus
Fenerat: huic remanent vna abeunte duæ.
Iuppiter iis genitor, cali de semine diuas
Omnibus acceptas edidit Eurynome.*

Constituitur hic Charitum prosopographia, qualē ferme Descri-
& pictores & statuarij veteres expresserunt. Tres sunt æ-
ritum ex
adunctis.
Nudæ, virgines, iuvenes, hilares, & quæ inuicem sibi ad-
Nudæ.
Virgines.
Iunctæ.
Talaria
pedum.
Vnam duæ
alia con-
spiciunt.
Nudæ quidem, quia beneficia non oportet esse fuc-
ta; in quibus simplicitas & puritas animi maximè requiritur:
Virgines autem & iuvenes, quòd nusquam senescere debeat aut
interiori accepti beneficij recordatio: Sibi connexæ & adha-
rentes, quia (vt ait Sophocles) ἡ χάρις χάρειν φέρει, quodque de-
beat esse perpetuum, & quasi continuum beneuolentiæ fœdus.
Adhæc pedibus habent alata talaria, quòd tardam gratiam ef-
ferre non liceat. Postremò vnam auersam duæ aliæ conspiciunt;
quod pro accepto beneficio duplicem, & quasi cum fenore gra-
tiam rependere debeamus. Hæc ex Eurynome Iouem suscepisse
videntur, vt affectum eiusmodi non tam humanū quàm diuinum
esse intelligas. Huius picturæ Pausanias in Aeliacis diuersis lo-
cis meminit: & Seneca pluribus agit libro De beneficiis, c. 3. Por-
ro huc non grauabor adscribere in Charitum eiconem Epi-
gramma non illepidum, quod etiamnum extare Romæ, testis est
Gyraldus Syntag. 8. ascripsitque Alciatus ipsemet cap.
vndecimo libri primi Patergôn:

Sunt nude Charites, niueo de marmore: at illas

Diua columna suis adibus intus habet.

Par tribus est facies, qualem decet esse sororum:

Par tribus est ætas, par quoque forma tribus.

Grata Thalia tamen gemina conuersa sorori,

Implicat alternè brachia nexa modis.

Iuppiter est genitor, peperit de semine Cali

Eunomia, & Veneris turba ministra fuit.

Inde alitur nudus placida sub matre Cupido,

Inde voluptates, inde alimenta Dei.

Charites.] διὰ τῆς χαρῆς, à lætitia, vt Phornutus ait: sed & no-
tissimo Græcorum adagio, τῆς χάριτος ἀπέειν δὲ, Gratiis sacrifi-
care, ij iubentur, qui tristes & solliciti sunt. Charites
unde di-
cta.

Veneri assistunt.] Testis est in Aeliacis posterioribus Pausanias,
& Cælius lib. 28. cap. 18. vt significaretur, quæ voluntas fer-
ret sine pugna, citraque contentionem vllam, & qui dat, & qui
accipit, transigerent. Gratia
iuncta Ven-
neri cur.

Euphrosyne.

Latitiam Euphrosyne.] Notatio est nominum. Euphrosyne sonat, vel quæ hilaritatem facit, πρὸς τὴν εὐφροσύνην, lætum reddere.

Aglaiæ.

Aglaiæ.] Splendorem, dignitatem & honestatem sonat. hinc ἀγλαΐζομαι καὶ ἀγλαΐζω honoro, orno.

Thalia & Suada.

Suadela est Pithus.] Thalamiam intelligit, quæ Suada siue Suadela, persuasivæ Deæ, & à Græcis πειθὼ nominatur. Cicero in Bruto: Ut hominis decus est ingenium, sic ingenij ipsius lumen est eloquentia, quæ virum excellentem præclare tum illi homines florē populi esse dixerunt: Suadæque medulla, πειθὼ, quomodo vocant Græci, cuius effector est orator, hanc Suadam appellavit Ennius. Eius autem Cethægum medullam fuisse vult, ut quæ Deam in Periclis labris scripsit Eupolis fessitasse, huius hinc medullam nostrum Oratorem fuisse dixerit. hæc ille. πειθὼ verò (ait Suidas) est ἡ πεισμονή, cui factum nihil aliud quam oratio, quam etiam Græci ψυχρογῶν appellabant; quod animum ducat quò velit. Eo sensu eloquentia flexanima dicitur Ennio.

Arcula Gratiarum.

atq; arcula inanis est Charitū.] Huc referendū videtur quod de Simonide retulit Stobæus: Σιμωνίδης περιπαλοῦντι πρὸς ἰπποκρίτους ποιῆσαι, καὶ χάριν ἔχει λήξαντος. ἀργύριον δὲ μὴ δίδοντας, δὲ εἶπεν οὗτος ἔχω κίβωτον τὴν μίαν χάριτα, τὴν δὲ ἀργυρίου καὶ πρὸς τὰς χρείας, τὴν μὲν τῶν χαρίτων κεννέυσισκα ὅταν ἀνοιξῶ, τὴν δὲ χρεομνημόνιον: Simonides, rogante quodam ut sibi conferberet comitium, & gratiam se relaturum dicente, argēum autem non dante: Duas, inquit, arcas habeo, unam Gratiarum, alteram argenti: & cum necessitas exigit, Gratiarum quidem arcam aperiens, inanam ipsam reperio; alteram verò solam mihi commoedam. Sed hoc videri posset illiberale: nam libera & vltronea debet esse gratia, non coacta, aut illiberalis. Adde, quòd pulchrius & magnificentius est beneficium conferre, quàm affici beneficio. Hinc enim illud Plutarchi: ἐπίκουρος τὸ εὖ ποιῆσαι ἢ μόνον κάλλιον ἀλλὰ καὶ ἕδον εἶναι φησὶ. χαρῆς γὰρ ἕδον ἔστιν ἡ ἀγλαΐα, ἡ εὐφροσύνη, καὶ δαίμων. τὸ γὰρ ἀγαλλόμενός τε καὶ εὐφροσύνη δίδόντι πλεονέκτημα, πλεονέκτημα καὶ χαρῆς ὡς πρὸς. διὸ τὸ πρὸς εὖ ποιῆσαι, non modò pulchrius esse beneficio afficere, quàm affici, sed & iucundius. Nam nulla res periode parit gaudium, ut beneficentia. Sapiebat autem qui incidit Gratiarum nomina, Aglaïæ Euphrosynæ, & Thaliæ. siquidem exultatio & lætitia in dante maior est & purior. Itaque multi pudore sæpè suffunduntur, cum

num beneficium accipiunt: semper autem gaudent, cum beneficium præstant. Non mihi temperare possum, quin addam Ciceronis illud è 2. Offic. Aut operâ sit benignè indigentibus, aut pecuniâ, &c. quamquam in utroque inest gratificandi liberalitas, tamen altera ex arca, altera ex virtute depromitur: latiusque quæ sit ex re familiari, fontem ipsum benignitatis exaurit.

Bis dat qui citò dat.] Proverbiale est ex Publij Mimis: *Bis est gratum, quod opus est ultrò si offeras.* Itemque, *Beneficium inopi bis dat, qui dat celeriter.*

*Bis dat
qui citò
dat.*

Illud est etiam in hanc sententiam Luciani distichon:

*καὶ οὐκ ἔστι χάρις γλυκερώτεραι ἢ ὁ ἐὼς ἀδύνη,
πᾶσαι χάρις κερὶν, καὶ ἐὼς λήγει χάρις.*

Est, ut Antonius reddidit:

Gratia qua tarda est, ingrata est gratia: namque

Cum fieri properat gratia, grata magis.

Legi Proverb. *Bis dat qui citò dat.*

ulnis.] brachiis. Vna frequentius pro longitudine duorum brachiorum extensorum accipitur.

remanent una ab una dua.] Siquidem referenda gratia nullum officium magis necessarium. Quòd si quædam acceperis

*Gratia vbi
referenda*

receda, maiore mensura, si modò possis, reddere iubet Hesiodus, & imitari agros fertiles, qui multo plus reddunt quàm acceperunt. Cic. 1. Officior. Grauius dictum à Valerio Max. dandi & accipiendi beneficij commercium (sine quo vix hominum vita constat) perdit & tollit, quisquis bene merito parem saltem inferre gratiam negligit.

Eurynome.] Eurynomen dictam ait Seneca, quia latè patentis patrimonij sic beneficia diuidere. Alij Eurynomen, quasi latis pascuam, à spatiosis pascuis interpretantur. Alio porrò nomine dicitur Eurydomene, ἀπὸ τῆς εὐρύ καὶ δίδου, abundanter donata: Eurymedusa, ἀ μέδω, quod rego significat. Hesiodus in Theoponia: *ἦν δ' οἱ εὐρύνομη χάρις τίκα καὶ ἀπαρήυς.*

Eurynome

Huius meminit Homerus Iliad. 18.

In detractores.

EMBLEMA CLXIII.

AVDENT flagriferi matula, stupidiq; magistri

Bilem in me impuri pectoris euomere.

Quid faciam? reddámne vices? sed nóne cicadám

Ala vna obstreperam corripuisse ferar?

Quid prodest muscas operosis pellere flabris?

Negligere est satius, perdere quod nequeas.

*Epigram-
ma id pri-
mo nomi-
natum
scriptum
in Fran-
cisca
Floridi*

Veram scribendi huius Epigrammatis occasionem mirus
auctore incerto. Is ergo cum scripta Zazij enumeravit, hac quæ
sequitur subiicit: Sanè multum prosuit Zazij prudentia Iuris
atque eximia doctrina, à Francisco Florido sugillata: in quem
nomi-

homine ipsius Zazij, Budæi, Alciari, & cæterorum titulo, In
 Manciscum Olidum accepimus apologeticum, quod sic habet:

Audent flagriferi matula, Stupidiq; magistri

Bilem in nos olidi pectoris euomere:

Reddemusne vicem opprobriis? sed nonne cicadam

Ala una obstreperam corripere istud eris?

Quid prod. si muscas operosis pellere flagris?

Negligere est satius, quod nequeas regere.

Homines certè liberaliter instituti contumeliam impotentius
 legunt quæ sit illata à contempto quodam & inerti conuiciatore;
 cum quo congregari vel turpe sit, vel indignum putetur. ut apud
 Aelian. in 14. Var. hist. Aristides Loctensis morsus à mustella
 Carthesia dixit se dolere ut qui maximè, quòd moreretur à bestio-
 tam contempta ictus: multoq; honestiorem mortem fuisse,
 si sibi obtigisset ex morsu leonis vel pardalis. Itaque acerbius
 causam mortis, quàm mortem ipsam ferebat. Et quidem, ut fa-
 cile possum conicere, vnà cum Florido illo, alioqui docto ho-
 mine, sed certè parum verecundo, ut eius scripta testantur, malè
 ferriati pædotribæ & inepti magistrilli Alciato nonnihil detraxe-
 rant, adeò solet in tabescere inuidia, successus hominum viden-
 do, ut cum Nasone loquar. Vix enim ut sine fumo ignis emicat:
 hæc excellens quædam gloria comitem inuidiam ut plurimum
 habet. Qui vir certè magnus, cū agrè ferret se ab huiusmodi li-
 terarioribus & magistrillis importunè traduci, scripsit hoc Emble-
 ma, & instantè indignationis affectu, quo reddit rationem cur plu-
 ribus non respondeat: quippè cū existimet cum iis concertare
 sibi planè indecorum esse, quandoquidem minorem à maiori
 provocari nec iustum nec ingenuum sit. Quo in loco notanda
 est verborum energia vehemens, & Satyricæ comparationes, suc-
 cinctæ quidem, sed acres admodum, & quæ plurimum neruo-
 rum habeant.

Flagriferi matula.] Per contumeliâ flagriferos appellat eius-
 modi sciolos & impudentes obrectatores. Eodem modo Plau-
 tus in Pseudolo dixit: Eo ingenio hi sunt flagritribæ, qui hæc ha-
 bent consilia. Matula porro vas est, in quod vrina excipitur, &
 nonnumquam metaphoricòs vsurpatur pro homine fœtido &
 impuro, ut apud Plautum in Persa:

*Flagrife-
ri.*

Matula.

*Bilem e-
uomere.*

Numquam ego te tam matulam esse credidi.
Bilem euomere.] Allegoria ab his qui concoquere nequeunt
 certos quosdam cibos præ stomachi debilitate, quod prouerb. ci-
 tatur ex Aristoxeno Musico apud Plutarch. Sympos. 7. cap. 8.

Quid faciam? reddámne vices?] addubito, an par pari referam.
 Sic addubitare Ciceronem memini 1.3. ad Atticum, num sibi con-
 temnenda contumelia sit à sororis Attici filio illata, & dissimu-
 lanter concoquenda: vel an sit euomenda semel & aperte bilis
 omnis acerbitas. Verba eius hæc sunt. Nunc me iuva, mi At-
 tice, consilio, πότε εἶναι δίκαιος τῆς ἡσυχίας, id est vitum aperte ho-
 minem asperner & respuam, ἢ σιγήσειν ἀπάταις. vt enim Pinda-
 ro, sic δὲ ἴστα μοι νόσος, ἀτρίκειαν εἰπέειν. omnino moribus meis illud
 aptius: sed hoc fortasse temporibus. Tu autem quod ipse tibi sus-
 seris, idem mihi persuasum putato.

Cicadam
ala corri-
pere.

cicadam ala corripuisse.] Respexit ad Prouerb. Cicadam ala
 corripuisti. Animalculi hoc genus naturâ garrulum ala si corri-
 pueris, clarius obstrepet: ita si maledico præbeas occasionē odij,
 non modò non tacebit, sed & importunius effutiet, & omnem
 bilem euomet.

Muscas
pellere.

muscas oporosis pellere flabris.] Doctum virum dedecet cum
 imperitis & inerubus Grammaticulis concertare. Alludit autem
 ad Prouerb. Muscas depellere. cui & illud conuenit: Aquila non
 captat muscas. Musca autem in Hieroglyph. impudentiam &
 improbitatem signat; quòd etsi crebrius abigatur, nihilominus
 redeat. Lege Pierium lib. 6. & Orum lib. 1.

Musca
quid alle-
gerice.

Negligere est satius, &c.] γνῶμη. Non est quòd te tam excre-
 cies in eo vel persequendo, vel fugiendo, quod vitare nullo mo-
 do possis.

Inanis impetus.

EMBLEMA CLXIIII.

LUNAREM noctu, ut speculum, canis inspicit orbem:
 Sed, videns, alium credit inesse canem,
 Et latrat: sed frustra agitur vox irrita ventis,
 Et peragit cursus surda Diana suos.

Carpit æmulos quosdam imitatores, seu, ut dixerim verius, Cobrectatores & maledicos, qui cum doctrinæ vberem quandam gloriam in magno aliquo & excelso viro conspiciant, conuiciis eum proscindunt citius quàm imitantur. Est enim illud vulgo notum. ποῦνὰ μαμήσα ἀξ ῥάεν ἐστὶν ἡ μιμήσειαξ, in multis Momum agere & reprehendere longè facilius quàm imitari: ut vero verius mihi Xenophon dixisse videatur 2. Cōmentar.

Carpere
 facilius
 quàm
 imitari.

ἔπειτα γὰρ ῥάδιον ἵστί ευρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ ἔκ ἀντις αἰτίαν ἔχει. *καλεῖται γὰρ*
ἔπειτα τὴν ποιῆσαι, ὥστε μηδὲν ἀναμάρτην καλεῖται δὲ καὶ ἀναμάρτητος π
ποιήσαντος, μὴ ἀγνώμονι κερτῆ πειτυχεῖν. Non facile est, ait, ut re-
 periri aliquod opus possit, in quo nihil à quoquam reprehenda-
 tur. Est enim arduū ita quicquam perficere, ut non alicubi pec-
 ces. Quòd si etiam sine aliquo errore quidquam peragat aliquis,
 difficile est nō pati, aut inuenire aliquem iniquū iudicem. Sum-
 pta est ἁμοίωσις à cane in Lunam latrante, suamque ipsius um-
 bram temerè conspicante, sed qui eò plus ægrè ferat, quòd suo
 latratu Lunam non deterreri, neque inceptum cursum sistere
 videat. Eodem prorsus modo exercendi sunt importuni illi sy-
 cophantæ, ut & alienæ famæ captatores, quos non modò animū
 despondere, sed in rabiem agi deprehendes, cū ab iis qui læsi
 sunt, habentur contemptū, & eos responso aliquo minime dis-
 gnentur. Cū enim hoc vnum in primis expetant, ut eiusmodi
 aculeis afficiaris, danda tibi est opera, ne subitus iræ impetus ani-
 mum à sua sede & statu dimoueat: sed dissimulandum, fingē-
 daque vultus hilaritas, qua præ te feras, quàm minimi aut nul-
 lius planè momenti ea sint quæ falsò & temerè in te ferūtur. Sic
 enim fieri, ut tua hac tolerantia, calumniarum artifices desinant,
 maledicta & noscant sua: vel impotenti quodam dolore percussū
 rampantur, quòd obesse tibi non potuerint. Qua de re pluribus
 apud Plutarch. in Commentario, Quomodo quis vililitatem ex
 inimicis capere queat. Huc facit præclarū Senecæ monitum ex
 z. De ira: Non ut in beneficiis honestum est merita meritis re-
 pensare, ita iniurias iniuriis: illic vinci, turpe est; hinc vincere. In-
 humanum verbum est, & quidem pro iusto receptum, Vltio: &
 à contumelia non differt, nisi ordine. Qui dolorem regerit, tan-
 tum excusatius peccat. M. Catonem in balneo quidam percussit
 imprudens, quis enim illi sciens faceret iniuriam? Postea satis
 faciat Cato: Non memini, inquit, percussum me. Melius pu-
 tauit non agnoscere, quàm vindicare. Nihil, inquis, illi post rabi-
 tam petulantia mali factū est? Imò multū boni: cepit Catonem
 nosse. Magni animi est iniurias despiciere. Vltionis contumelios-
 sissimi genus est, nō esse visum dignum, ex quo peteretur vitio.
 Multi leues iniurias altius sibi demisere, dum vindicant. Ille
 magnus & nobilis est, qui more magnæ feræ latratus minorum
 canum securus obaudit. Audiamus tandem consultorem opti-
 mum in primis iuxtaò; lepidissimum Comicum Philemonem?

ἡδίων ἢ δ' ἐν, ἢ δ' ἐμυστικώτερον
ἔσ', ἢ δ' ὕναλξ, λοιδορὸν μὲν φέρειν

ἰ λαίδω

Nihil est
quod re-
prehendi
non possit.

Canis or-
bem Lu-
nae conspi-
ciens quid.

Amulo-
rum in
obtrecca-
tionem.

ὁ λοιδορῶν γὰρ, ἂν ὁ λοιδορῆται
 καὶ ὡς αὐτοῖσι, λοιδορεῖται ὁ λοιδορῶν.

ita Latine sonat,

Iucundius nihil est, neque etiam concinnius

Est, quam posse conuiciantem ferre:

Nam qui conuiciatur, eo in quem conuicium iacitur,

Dissimulante tacenteq; efficit ut sibi ipse conuicietur.

Canis nullam auribus iucundiorē musicam, quā tacere al-
 tero conuiciante. cū enim patienti animo, sed & for-
 tēte quis maledicta perferre ac pati potest, efficit ille qui-
 simulando, vt maledicus sibi maledicat, id est suū morbū
 ut sibi potius quā alteri noceat. Ceterū hīc perbellē
 inuidiam & obrectatorē proposuit: canem enim pro in-
 iudicij typo ex veteribus quidam posuerunt, vt etiam pro adula-
 re & scurra. Pierius lib. 5. Annotat.

Canis pro
 inuido.

[*Lunarem orbem.*] Lunam. Puto allusum esse ad id quod in
 Pharmaceutria Theocrit. vbi ait canem terri Hecate subter-
 ranea; compertum est autem canes vel ferociōres terri spectris
 nocturnis.

[*Canis.*] Canem accipi pro conuiciatore, impudēti & maledico
 obrectatore notū est. Apud Homerum, ab Achille Agamemnon
 obrectatur, vt κύνες ὀμμάτων ἔχον, qui caninis sit oculis. Ea enim ca-
 nis natura est, vt eum nihil pudeat. Itaque Iulius Pollux Ocu-
 lis habere caninum dicitur, ait, qui nimio plus impudens est.
 Menæchm. Hecubā ait ex eo appellatam canem, quod
 quoscumque intueretur, conuiciatrix & maledica esset. Itaque
 M. Tullius Oratione pro Roscio Amerino, alios Oratores cla-
 mare ait, non etiam nocere; alios latrare, qui etiam mordere pos-
 sunt. Cur verō canis Diogenes est nuncupatus, nisi quod mordax
 & maledicus? Hinc Cynicorum fluxit appellatio, & vox
 Homericā κύνωνος. Apud Terent. Eunucho, canis os durum, &
 impudentiam significat. Catullus in quādam: — *ruborem*

Canis
 quid in
 Hierogly-
 phicis.

Ferreo canis exprimamus ore.

[*Idem eiq; videns.*] suam vmbra. *ventis.*] Catullus:

Idem nunc retrahiste, ac tua dicta omnia factaq;

Ventos irrita ferre ad nebulas aërias sinis.

[*Idem Argonauticis:*

Irrita ventosa linguens promissa procella.

[*Idem ibid.*] Ariadna de perfidia Thesei conquerens, ait se sperasse

— *optatos hymenæos,*

Qua cuncta aërij discernunt irrita venti.

Tibullus

Tibullus lib. 3. Eleg. 4. ad finem:

*Hæc Deus in melius crudelia somnia vertat,**Et iubeat trepidos irrita ferre Notos.**surda Diana.] Epitheti μεταφορά. Diana pro Luna apud Poetas.*

Aliquid mali propter vicinum malum.

EMBLEMA CLXV.

RAPTABAT torrens ollas, quarum vna metallo,
 Altera erat figuli terrea facta manu.
 Hanc igitur rogat illa, velit sibi proxima ferri,
 Fundita ut precipites vtraque sistat aquas.

lutea, Haud nobis tua sunt commercia cura,

Ne mihi proximitas haec mala multa ferat.

Im seu te nobis, seu nos tibi conferat unda;

Ipse ego te fragulis sospite sola terar.

Signis est apologus, quo admonemur cum potentioribus aut
improbis societatem non esse incundam; quia si quid infortu-
damniue acciderit, in infirmiore semper reclinari solet.

Apologus Aetopo ascribitur. Titulus Emblematis sumptus est

Plauti Mercatore. ait enim Lysimachus: *Nunc ego verum il-*

verbum esse experior vetus, Aliquid mali esse propter vicinum

Pindar. Nem. eid. 3. docet utilitatem maximam adfer-

vicinum, si sit idem & amicus; contra, si sit inimicus & malus,

mau iacturamque. Quod bellè expressit Hesiodus:

πῶμα κακὸς γείτης, ὄσσοι ἀγαθὸς μὲν ὄνειαρ,

ἢ δ' αὖ βῆς δόπλοισ', εἰ μὴ γείτης κακὸς εἴη.

Demosthenes aduersus Calliclem de praedio, nihil molestius es-

dicat, quam incidere in vicinum avarum & improbum. τὸ ζῶ-

πῶμα κακὸς γείτης, ἢ γείτης πονηρὸς καὶ πλεονέκτης τοῦ χεῖν. Quò etiam

Virgilianum spectat:

Mantua va miseranimum vicina Cremona.

deplorat Mantuanorum infelicitatem, quibus obfuit sola

Cremonensium vicinitas, ait Seruius. Itidem euenit Chalcedo-

& Byzantinis, itemque Aetolis & Acarnanibus, qui finiti-

mutuis armis & dissensionibus sese confecerunt. Itaque apud

nostros vulgò circumfertur, Ei optimè cedere qui bonum vi-

num habebat. Cato senior eos qui praedia empturi essent, ad-

ponebat, vt praeter ceteris adverterent ne malum haberent vic-

inum. Celebratur & Themistoclis apophthegma. Cum quis e-

praedium venale haberet, iussit praeconem adicere, ὄν καὶ

γείτονας quasi longè vendibilius esset vicini commen-

ditione. Apud Plautum pauper Euclio recusat affinitatem cum

Meagoro contrahere, his verbis:

Venit hoc in mentem mihi Meagore, te esse hominem diuitem,

Factiosum; me item esse hominem pauperum pauperrimum.

Nunc si filiam locasim meam tibi, in montem venit

Te bouem esse, & me esse asellum, ubi tecum coniunctus siem.

Vbi onus nequeam ferre, pariter iaceam ego asinus in luto.

Tu me bos magis haud respicias, notus quasi numquam siems

Et te vt ar iniquiore, & me meus ordo irrideat.

Neutrubi habeam stabile stabulum si quid diuortij suat:

Asini

Cum qui-
bus nō sit
incunda
societas.

Vicini
boni si-
ma con-
moditas.

Asini memordicus scindant, boues incurfent cornibus.

Hoc magnum est periculum, ab asinus ad boues transcendere.

Torrentis
quid.

Cæterùm hac ficta descriptione rapidus torrentis repræfentat humanæ vitæ condicionem torrentis instar fluxam & celeri momento euanescentem. Etenim more fluentis aquæ labuntur onustos & graues: terrea verò pauperes significat, eos quidem facile in his vitæ huius turbulentis fluctibus enatantes, & pericula grauiora effugientes. Viderur sanè Apologus ex Ecclesiastici 13. expressus, cum ait Sapiens: Pondus super se tollet qui honesti communicat. Et ditiori tu ne socius fueris. Quid comminabitur cacabus ad ollam? quando enim se colliserint, confringentur. Diues iniuste egit & fremet: pauper autem læsus tacebit. Fabellam sic redditam à Faërno huc ascribam, quòd videatur ad modum lepida:

Olla aenea
quid
Olla rep.
789.

Duas traherat amnis ollas, aneam

Vnam, alteram autem fictilem.

Sed athena proprio pragrauata pondere,

Sibiq; porro pracauens,

Suadere coepit anteeunti fictili,

Coniungi uti vellet sibi,

Quò rapidum aquarum sustinerent impetum

Iunctis utrimque viribus.

Cui fictilis: Tua mihi, ait, vicinitas

Non admodum placet, soror.

Nam siue te mihi vnda, siue me tibi

Propè adnatantem illiserit,

Ut sospitem te dura prestabit cutis,

Fragilem meam sic conteret.

Sic, Potentiorum semper est vicinitas

Vitanda tenuioribus.

Magnates enim locupletiores vicinis pauperculis numquam cesserint, quippè qui eos non desinant exlugere, dum ad nihilum redegerint, naturam cardami referentes, qui herbarum in proprio quo nascentium humorem attrahit, vnde illas arere postea sit necesse. Notandum id Nasonis monitum:

Cardamus
nominis
vicinis
herbis.

Et quamquam soli possint prodesse potentes,

Non prosunt: potius plurimum obesse solent.

*Altera erat figuli. &c.] id est, erat fictilis. & si quærens.
tua commercia.] tua consuetudo. Metaphora à mercibus.*

In eum qui truculentia suorum perierit.

EMBLEMA CLXVI.

DELPHINEM inuitum me in littora compulit aestus,
 Exemplum infido quanta pericla mari.
 Nam si nec propriis Neptunus parcat alumnis,
 Quis tutos homines nauibus esse putet?

Totum hoc à *Δελφίνος* accipe. Delphin enim marinis flu- Delphin
 vibus eiectus consultorem quendam virumque Principē, in mari
 vel etiam nota aliqua probitatis insignem, à populari turba be- absorptus
 neficij loco iniurias, ludibria, mortemque ipsam referentem ar- quid
 guit: quales fuisse legimus Socratem, Aristidem, Phocionem,
 Demosthenem, M. Tullium, & alios quamplurimos, qui post
 præclare facta innumerasque difficultates, & pericula nomine
 patriæ

patriæ exantlata, honoris & præmiorum vice iniustum exilium
 duramque mortem perferre coacti sunt. Delphin *φιλάνθρωπος*, ut
 qui suis bene consultum velit: Pelagus ipsum, in quo piscis
 piscibus afficiantur & absumentur, orbis huius angustias multi-
 tiplices & damna innumerabilia refert, nimirum in quo nemo
 sibi deterius quàm ab homine nocumentum impendere videtur.
 Hoc tetra-stichon video petatum ex 3. Epigram. nempe in
 cuiusdam hexasticho, quod tale est:

*κύματα καὶ τρηχὺς με κλύδων ἐπὶ χέρας ἔσφαυ
 δελφίνα. ζείνης ἁγίων ὄραμα τύχης.
 ἄλλ' ἐπὶ μὲν ζείνης, ἐλέω τοῦ Θεοῦ (οἱ γὰρ ἰδόντες,
 εὐδὺς παρὲς γύμβον μ' ἔσφαυ ἑνὸς ἑστίς)
 γόνθ' ἔε, τεκῆσαι θάλαττα διώλπισε. τίς πικρὰ πόντου
 παῖσις; ὅς ἐδ' ἰδίης φείσασθαι σιωπῆσιν.*

Id ita reddere sum conatus:

*Delphinem pelagi rapidus me ad littora fluctus
 Ludibrium cunctis, sorte volente, tulit.*

*Præsidium at pia terra dedit: me namque videntes
 Ornarunt tumulo conueniente viri.*

Me mare quod genuit, sic sustulit, ergo age ponto

Quanta fides in natos perdit & ipse suos.

me in littora compulit. Id vno verbo destituere dicitur, ut me
 admonet perspicacissimi vir ingenij Fornerius: quin etiam ad-
 ducit hoc Virgilianum:

Et freta destituent nudos in littore pisces.

Exemplum infido.] Locus est huic accommodatus in 7. Con-
 trouerſi. Senecæ declamat. 1. O maria iustiora iudiciis, ait, & im-
 tiores procellæ patre, &c.

*Maris
 pericula.*

Nam si nec propriis, &c.] Collatio maioris ad minus. Porro
 inter summas difficultates navigationem posuere veteres, unde
 præcepta de fugiendo mari, & terra incolenda. Dixit itaque Ari-
 stagoras, ὅτι πᾶσα θάλαττα θάλαττα, id est, ex æquo periculolam
 esse mare. licet appellationes habeat varias. cui conueniunt illud est
 Hecyra Comici:

*O fortunate, nescis quid mali præterieris, qui nunquam
 ingressus es mare!*

Quid. 2. Amor. eleg. vndecima:

Nauita sollicitus & ventos horret iniquos,

Et propè tam lethum, quàm propè cernit aquam.

Quòd si concussas Triton exasperet undas,

Quàm tibi sit toto nullus in ore color.

ε' χ' ρ'

Ἐχθρῶν ἀδωρεῖ δῶρα.

EMBLEMA CLXVII.

LORVM cepisse ferunt monumenta vicissim
 Scutiferum Aiacem, Hectoraq; Iliacum.
 Altea Priamides, rigidum Telamonius ensem;
 Instrumenta suae cepit vterque necis.
 Ipsi enim Aiacem consecit; at Hectora functum
 Traxere Aemoniis cingula nexa rotis.
 Munera, venturi praescia fata ferunt.
 Mptus est hic titulus ἐχθρῶν ἀδωρεῖ δῶρα, ex Sophoclis
 Aiacis flagellifero, qui ait se, postquam ab Hectore inimi-
 cissimo accepisset ensem muneris loco, nihil praeter damnum

atrocissimum à Græcis habuisse. Itaque postquam multis est cō-
questus, sic postremò infert:

ἀλλ' ἐς' ἀληθείης ἢ βραγῶν προσιύια,
ἐχθρῶν ἄδωρα δ' ὄρα, κ' ἐκ' οὐσίαια.

Ex hoc loco Scholiastes elicit, ab amicis dona quælibet, vel etiam
pretij minimi, boni esse consulenda: ab hostibus verò & inimicis
ne pretiosissima quidem expetenda, utpotè pernicioſa & nociva.
d' ὄρα enim ἄδωρα, sunt κακόδωρα, id est, infelicia dona, κακὴ
μήτηρ αἰμήτωρ. Plautus Milite:

In mala uxore, atque inimico, si quid sumas, sumptus est;

In bono hospite atque amico quaestus est quod sumitur.

Emble-
matis cha-
racter.

Totum Emblemata ex Græco tractum liquet:

πικρὴν ἀλλήλοισ ἐκταρ χάριν, ἢ δ' ἐφ' ἐραυίαις
αἰαί, ἐν πολέμοι μνήμ' ἐπορῶν φίλων.
ἐκτωρ γὰρ ζῶσῃσ λαδῶν, ξίφος ἐμπαλι δ' ἄκω
τιμὴ δ' ἐχάριν δ' ὄρα πείρασαι ἐν θανάτω.
τὸ ξίφος εἰλ' αἰώτα μεμνηότα, καὶ πάλι ζῶσῃ
εἰλυσε πριαμίδ' ἐν δ' ἴφρα σφερόδωρον.
ἔτις ἐξ ἐχθρῶν ἀντοκτόνα πέμπετο δ' ὄρα,
ἐν χάριτ' ὡσεύσσει μῆραν ἐχρῶτα μόρα.

Subiiciam & breuius Epigramma, eiusdem omninò argumenti

ἐκτωρ αἰανὶ ξίφος ὄπισθεν, ἐκτορ δ' αἰας
ζῶσῃσ ἀμφοτέρων ἠχάρις ἐς θάνατον.
ἔτις ἐξ ἐχθρῶν ἀντοκτόνα πέμπετο δ' ὄρα,
ἐν χάριτ' ὡσεύσσει μῆραν ἐχρῶτα μόρα.
Aiaci datur ensis ab Hectore, balteus Aiacis
Hectori, utriusque suum donumerat exitio.
Atque ita ab hoste hosti veniunt lethalia dona,
Qua studij specie fata necemq; ferunt.

Hectoris
& Aiacis
foedus.

Narratio est apud Homerum Iliad. η. Hector & Ajax inuito inter
se foedere, utro citroque missis donis, de amicitia firmanda
litare misit; sed utriusque suum munus fuit exitio. Victus enim
Ajax ab Ulyſſe (in contentione armorum Achillis) & cognitis
teremit. Hector verò per occasionem cinguli iuxta Ilij munus
ab Achille occisus, & ter circum mœnia tractus est. Ex quo per
spicuum apparet verissimum esse quod ait Euripid.

κακὴ μὲν ἀνδρῶς δ' ὄρα ὄρησιν ἐκ' ἐχθρῶν.

Nullum inuamen adferunt dona improbi.
Significat viri mali dona esse inutilia pernicioſaque, quod Lucius

non apud Virgil. confirmat, cum à Trojanis equum dolo reli-
 gnum nequaquam in urbem recipiendū censet, his quidē verbis:

— *ô miseri, quæ tanta insania, ciues?*

Creditis auctos hostes? aut vlla putatis

Dona carere dolis Danaum, &c.

deinde, *Quicquid id est, timeo Danaos, & dona ferentes.*
 Et alibi de Capi sic:

Aut, Capi, & quorum melior sententia menti,

Aut pelago Danaum insidias, suspecta q̄, dona,

Præcipitare iubent, subiectis q̄, vrere flammis.

Huic conuenit monostichon Græcum,

ἡμεῖς γὰρ δὲ μὴ γινώσκοντες ἐπιείκομεν.

Sæpe nihil interest, inquit Seneca, inter amicorum munera, &
 hostium vota. Quicquid illi optant accidere, in id horum intem-
 pestiua indulgentia impellit atque instruit. Bene Horatius:

Nil moror officium quod me grauat.

Scutiferum Aiace[m].] *Πέπυαις αἶας*, vt *Πέπυαις ἀδελφῶν*, à Poëtis
 dicitur. De nobili Aiakis scuto alibi iam fatis.

Hectora q̄, Iliacum.] Trojanorum fortissimum.

Baltea Priamides.] Baltea, in accusandi casu, quasi à recto
 Balteus, nullo modo placet, vt neque tolerari in patria Romana

potest, id in Alciato nostro peccatum, seu erratum potius, Gram-
 matici nostræ ætatis doctissimi obseruarunt: sicuti & ab Vrsino
 Yllo, erudito sanè viro, idem penè admissum notant versu quo-
 dam de laboribus Herculis ex Anthologia Græcorum Latinis
 numeris expresso, sic,

Balteon arripui, Thracisq̄, armenta cecidi.

Quid quid? in re tam vera manus dare cogimur, verumque fateri
 quod Fabius ait initio lib. 10. Institut. orat. doctos etiam viros
 sibi aliquando, cum & Ciceroni dormire interdum Demo-
 sthenes, Horatio etiã Homerus ipse videatur; summi enim sunt,
 homines tamen.

Priamides.] Hector Priami filius, patronymic.

Telamonius.] à Telamone, ad differentiam Aiakis Oilei.

Instrumenta sua, &c.] Hectoris enim cadaver balteo circa Pa-
 trocli tumulum Achillis iussu tractum est: Ajax gladio sibi ab
 Hectore donato seipsum confodit.

Aemonis rotis.] id est, Thessalis, Græcis. Aemonia Thessalia
 est, ab Aemone filio Deucalionis. Aemonia interdum etiam
 pro Græcia, *συνεκδοχικῶς.*

A minimis quoque timendum.

EMBLEMA CLXVIII.

BELLA gerit scarabeus, & hostem pronocat ultro:
 Robore & inferior, consilio superat.
 Nam plumis aquila clam se neque cognitus abdit,
 Hostilem ut nidum summa per astra petat.
 Quaeq; confodiens, prohibet spem crescere prolis:
 Hocq; modo illatum dedecus ultus abit.

Musca a-
 tum sple-
 nem ha-
 bet, &
 formica
 ulem.

Eχει καὶ ἡ μύα σπλῆνα, ἔνεσι καὶ μύρμηκι χόλον, ut est in Adagio vetere. Sed & Pindar. Isth. 4.

ἔστι δ' ἀφάνεια τύχης
 καὶ κρυφαὶ πόδες.

ὡς ἐν τέλει ἄκρον ἰκέει.
 ὡς ἂν δὲ γὰρ διδοὶ τέλει,
 καὶ κρείσσον ἀνδρῶν χηρόων
 ἰσχυρῶν, τέχνη καταμύσφησσι. id est,

Est ramentum incertitudo fortunæ vel hominum strenuè pugnan-
 tium donec ad summum finem perueniant: his enim qualem-
 que vult finem dat fortuna: & meliora interdum deteriori-
 bus hominibus premuntur ac supplantantur. Sumptum autem
 id est ex apologo Aesopi, qui petrus apparet ex perpetua con-
 troversia, quæ naturæ vi quadam intercedit inter aquilam aviū
 principem, & scarabeum vilissimum insecti genus. Ille enim ut
 sibi ab aquila iniuriam vindicer, cum se viribus haud-
 quam parem esse norit, confugit ad dolos: clam enim se in
 plumis aquilæ recondit, ut eo tandē modo ad nidum aquilinum
 perveniat, eaq̄ue postmodum absente ova eius omnia confodiat.
 Cuius fabulæ apud Aristophan. mentio est. sic enim:

ἐν τοῖσιν αἰσάτω λόγῳ ἐξηκουέτη,
 μόνον πετεινῶν εἰς θεὸς ἀφίγει.
 ἄπιστον εἶπας μῦθον, ὦ πάτερ, πάτερ,
 ὅπως κάκιστον ζῶον ἔδειξεν εἰς θεούς.
 ἦλθεν κατ' ἐχθρῶν αἰετὸς πάλαι πότε,
 ὅς ἐκ κοιλίνδων, κ' ἀντιπαραρέμετο. hoc est,

In fabulis id est repertum Aesopis,

Adiisse Diuos unicum ex volucribus.

Haud credibilem aī fabulam, pater, pater,

Adiisse Diuos animal obscenum atque olens.

Pervenit olim inquam ob similitatem asperam,

Qua illi fuit cum aquila, ova voluens illius,

Et expetens pœnas ab hoste mutuas.

Hoc quidem admonemur, hostem, quamvis infimæ fortunæ,
 non esse contemnendum, nec quemquam vel omnium mini-
 mum & contemptissimum esse prouocandum, siquidem, ut in
 Mimis Publius ait,

Inimicum quamvis humilem, docti est metuere.

Grasidæ illud memoratur, quem cum ficus legentem forex mo-
 mordisset: O bone Iupiter, inquit, nullum est tam minutum
 animal, quod sui defendendi, aut periculum vitandi, cum sit o-
 casiones non perquirat. Eodem recidit quod vulgus no-
 stis sæpè vsurpat: Cauendum ab iis quibus nihil est quod per-
 iculatur, ab iis enim citius iniuriā & damnū acceperis, quàm ab aliis,
 quibus aliquid est in loculis. Timēt enim ut plurimum aliquem

Nullus
 est parvus
 hostis.

Descri-
ptio im-
proborum
quorum-
dā tenuis
fortuna
hominū.

prouocare, ne quid vel famæ vel fortunis detrahatur. Homines illi
verò illi fortis infimæ, sed dolis & fraude instructissimi, improbi
non minùs quàm scarabei, neque minus putidi, neque abiecti-
minus, pertinacis ingenij malitia quadam, cum nemini se
prodesse queant, magnis tamen viris saepenumero faceffunt ne-
gotium. Nam territant nigrore (quæ vna improbi animi nota)
obstrepunt stridore (qui nemini non molestus est;) factore suo
commaculant obuios quosque, circumuolitant, hærent, insidiantur,
vt non paulò satius sit cum præstantibus aliquando viris illi-
multatem suscipere, quàm hos laceffere turpissimos scarabeos,
quos pudeat etiam vicisse (quæ enim victoriæ tam padenda
molestæque spes? quod præmium? qui finis?) quosque necer-
cutere possis, cum maximè velis, neque cõflictari cum illis quon-
nisi discedas cõtaminatior. Huc prouerbiū: Scarabeus aquilam
quærit. Certè Alexander, quamquam potentissimus, dextera
tem Ptolemæi suspectam habuit, Arrij turbulentiam, & Pytho-
nis nouarum rerum studium reformidabat. auctor Aelian. sub
finem 14. Var. hist.

summa per astra.] per aëra summum. Aquilam in editissimis
locis nidificare, testis est Plinius, & alij nonnulli.

spem crescere prolis.] spem crescendæ prolis. Infinit. progerua-
diuo, locutio Græca.

dedecus.] iniuriam & damnum.

Obnoxia infirmitas.

EMBLEMA CLXIX.

PISCICVLOS Aurata rapit medio equore sardas,
 Ni fugiant pauide, summa marisq; petant.
 At ibi sunt mergis fulicisq; voracibus esca.
 Eheu intuta manens vndique debilitas!

VT nullo non loco ditiores, & qui sunt ampliori fortuna, tu-
 tum in præsidium se recipiunt: ita miseri & aliqua parte in-
 firmi, præcipientes in infortunium ruunt, quocumque fugiant,
 Scylla, quod dicitur, in Charybdim, decidunt; vt litiga-
 toribus accidit iis, qui nullis opibus, nullisque amicis fauitori-
 bus adiuri, à iudice ad iudicem temerè frustra que prouocant,
 non minorem ab vno quàm ab alio gratiam inituri. Sic enim

*Dicitur
 semper
 tuta sta-
 to, præ-
 parum
 non itera.*

dum cadere caussa timent, in dispendium nocentius & grauius
 ut plurimum veniunt, tamen iure disceptent, & ex aequo bono
 huc, non dolo vel fraude aliqua, de sua in integrum restitutione
 agitent. Enimvero, quod ait Comicus, pauper dum nihil habet
 quod offerat in iudicio, non solum non contemnitur, sed etiam
 aduersus veritatem opprimitur. Ad id illustrandum meo quidem
 iudicio huc reuocanda erit historia Hipperidis Oratoris, cuius
 exilium miserum Plutarch. in vita decem Rhetorum describit.

M. Varro apud Nonium,

Natura humanis omnia sunt paria.

Qui pote plus urget, pisces ut saepe minutos

Magnus comest, ut aues enecat accipiter.

de piscium murua laniena loquitur, idque torquet in intolerabilem
 potentiorum insolentiam in tenuis fortunae homines, quos
 bonis omnibus deglubere solent, misereque spoliare. Sed huius
 Emblematis argumentum quodammodo cum Martialis hoc disti-
 icho conuenit:

Dente timetur aper, defendunt cornua ceruicem:

Imbelles dama quid nisi praeda sumus?

Aurata.

Aurata.] marinus piscis ab auri colore dictus, quem aiunt om-
 nium timidissimum in maris reflexu sub littoralium arborum
 radicibus sese occultare solitum, ibique frondium agiratione ex-
 territum facile capi, quadam velut deditioe. Martial. 13.

Non omnis pretium laudemque Aurata meretur,

Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Lege Plin. lib. 32. cap. 5. & 11.

Sarda.

sardas.] Sarda, quae & Sardinia, piscis exiguus, de quo Plin.
 eodem 32. cap. ultimo.

Mergus.

mergis.] Mergus, auis à mergendo dicta. cibum enim in aquis
 captas se assidue immergit: de qua Plin. lib. 11. cap. 37. Prouerb.
 Mergorum instar, de ingluuie inexplebili.

Fulica.

Fulicis.] Fulica, siue fulix, auis marina, vel stagnensis, paula
 supra columbae magnitudinem: de qua lib. 18. cap. 35. Plinius.

Vel post

Vel post mortem formidolosi.

EMBLEMA LXX.

CÆTERA mutescunt, coriumq; filebit ouillum,
 Si confecta lupi tympana pelle sonent.
 Hanc membrana ouium sic exhorrescit, ut hostem
 Exanimis quamuis non ferat exanimem.
 Sic cute detracta Zifcas, in tympana versus,
 Boëmos potuit vincere pontifices.

UT nonnulli ob virtutum splendorem, vel etiam morum
 facilitatem, post mortem sui memoriam acceptam posse-
 ti & amabilem relinquunt: sic alij morum ferocitate, & insigni
 quadam crudelitate, quamquam pridem extincti sint, sui voca
 memo-

Arabii-
 les post
 mortem.

*Terrifici
pest mor-
talis.
Lucas. Ebur
naces.*

*Multa
rerum
caussa ho-
minibus
ignota.*

*Occulta
propria-
tates.*

*Disidm
luporum
& ouium.*

memoria terrorem animis incutiunt: vt apud Turcas Ioannis Hunniadis ducis fortissimi superstite famā permultum formidabilem extitisse, historiarum monumentis proditum. huius eum nomen vsque adeo terrificum fuisse dicitur, vt nutrices ad sistendum puerorum vagitum Hunniadem adesse simularent. Sanè exemplū Ziscæ Boëmi memorabile est ac stupendum, qui etiam post mortē suos hostes insolito planè modo terrefacere & fugare potuerit. Quod antequam explicemus, quaedā sunt à nobis praelibanda, vt Epigrammatis ipsa *negotioris* apertior sit, est enim similitudo perelegans. Multa quidem in maiestate naturæ condita latere concedendum est, quæ ingeniosi & solertes homines nondum satis videntur excussisse. Quapropter Alexander Aphrodisæus in Præfat. Problem. quæstiones ait quasdam penetrus inexplicabiles, soli Deo cognitās, qui scilicet earum existentiae auctor sit. Hæ à Medicis occultæ proprietates appellantur: de quibus cum mentio fit in scholis Medicorum & Philosophorum, festiui quidam & iocosi homines vulgari scommate, Pontem asinorum appellant. Præterea autem nonnulli harum solutiones quasdam proponunt, quæ nec ratione nec probabilitate nituntur. Earum enim cognitio excedit ingenij humani captum, neque verò hæctenus repertus est, qui causam teneat cur palea succino attrahatur, cur ferrum magnete: & neque satis est, si arcanam quandam vim tam vulgò tritam nobis obrudat. Apponere possumus exempla in concordia vel discordia multorum animalium, vel etiam animantium, in quibus sentiendi facultas non est: quibus tamen, quia longum esset, prætermittis, attingam tantum quæ ad hunc locum propriè attinent, quæque auctores non pœnitendi scriptis mandarunt. Odium luporum & ouium tam naturale est, vt si lupina pelle tympanū conficiatur, oues longè astantes sonum exhorrescant, ac si lupus prope gregem consistat. Sunt etiam qui asseuerent harmoniam nullam vniquam coituram ex ouis lupique tensis ad concentum visceribus. Adiciunt præterea, si lupina pellis in ouili pendeat, ouis pauore conterritas omnino pastū negligere: vtque leonina inficit aliorum animalium pelles, sic ouinam à lupina exedi & consumi. Quod sanè sit virtute quadam interna & nemini cognita. Quare qui rei tam abstrusæ & inuolutæ rationem conetur reddere, nihil certè adferet, sed, vt Sisyphus versans saxum, sudabit nitendo, neque tamen proficiet hilū. Ait itaque Alciatus: Tympanum ex lupino corio confectum si pulsetur, aliud ex ouillo corio

adiacens exhorrescit, vt propemodum nullum sonitum
tamen, tamen si ouis membrana lupum mortuum non sentiat: Eo-
modo Zifcas in tympanum versus, quibus in vita fuerat in-
formidolosus, post mortem etiam eiusdem terrori fuit. Sed
ad hæc? aut vnde iste terror ipsissima terroris sublata causa?
quidem in opinione positum nemo non videt. Seneca 9. Con-
uers. 5. Cum Polyxene esset abducta, vt ad Achillis tumulum
immolaretur, Hecuba dixit,

— cinis ipse sepultus

In genus hoc pugnat.

poterat hoc contentus esse Scaurus auctor; adiecit tamen,

— tumulo quoque sensimus hostem.

idem est in declamationib. lib. 4. 5. Et apud Tragicum Senecam
Troade, conqueritur Hecuba, quod postuletur ad mortem tu-
mulo Achillis immolanda:

Ahuc Achilles viuit in panas Phrygum:

Ahuc rebellat.

Achille mortuo loquitur, sed qui tamen adhuc spirare videa-
ur vltionem. Ad eum modum Cicero in Miloniana queritur
curia incensa Clodij busto, quam culpam omnem confert
Clodium quasi post mortem furentem & bacchantem, vt
vix in viuis esset: Excitate, excitate, inquit, eum si potestis
in inferis: frangeris impetum viui, cuius vix sustinetis furias in-
feri? Et illud ex eadem oratione: Quid vultu extimulistis? quo-
modo vos ille viuis affecerat, qui mortuus inani cogitatio-
ne percussit?

coriumque silebit.] Corium propelle abusiue, quod pelli co-
riam adiaceat.

membrana.] superior pellis. Ea & charta pergamena dicitur, Mem-
brana.

quod eius primum vsus Pergami, Eumene regnante, coeperit, Mem-
brana.

Exanimis quamuis, &c.] Licet ouis exanimata non sentiat
exanimatum lupum.

Sic cure detracta Zifcas.] Zifca, vel Zifcas, dux bellicosissi-
mus, in Teutones & Boemos diu satis acri Marte conflictatus
est. Itaque Sigismundus Imperator cum videret Zifcae cuncta
ex animi sententia prosperè succedere, & iam illum esse vnum,
ex quo res Boemiae penderent, clam sibi eum conciliare tenta-
uit. Ille opimis condicionibus ab Imperatore oblati annuens
dum se itineri accinxisset, peste tactus expirauit. Ferunt illum cum
egrotaret, rogatum quo loco mortuus vellet sepeliri, iussisse ca-
daueri

Zifca vel
Zifcas
Boemorum

daueri suo pellem adimi, carnes volucris ac feris obiectari, ex pelle tympanum fieri, eoque duce bella geri, indeque arrepturos fugam hostes, quumprimùm eius tympani sonitum audirent. His adiecit Albertus Crantzius, fecisse amicos quod ille infecerat, & reperisse quod promiserat. Hoc vnum præclare aiunt ab eo factum, quòd sectam Adamitarum deleuerit. Notum est, eum partibus Hussitarum prorsus fauisse: Pragæ loca sacra templaque deleuisse: in Catholicos, potissimum sacerdotes, crudelem & implacabilem animum gessisse, idque Catholicis, quod Assur Iudeis, fuisse. Insignis bellator, quamquam cæcus. Inter laudatissimos Principes, rei que bellicæ gloria illustres haberi poterat, nisi quædam flagitia laudem obscurassent. Retulit Aeneas Syluius 3. Comment. De reb. gestis Alphonfi, & post eum Cochlæus lib. 5. historię Hussitarum.

Iusta vindicta.

EMBLEMA CLXXI.

QV M residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
 Hæc secum teneras concinit inter oues:
 Pascite vos herbas, sociis ego pascar Achivis,
 Postremumq; Urin viscera nostra ferent.
 Audir hæc Itacus, Cyclopaq; lumine cassum
 Reddidit, en pœnas ut suus auctor habet!

U Lyfles, Troia iam excisa, cum domum repereret, vi-
 torum in Sicilia pulsus, ad Polyphemi sedes appulit. Hic Polyphemus
 gas fuit vnoculus, ingentis magnitudinis, feritate implacabi-
 qui hospites soleret enecare, eorumq; carnibus pro cibo vesci.
 Lyfles itaque cum sociis captus, vbi aduerteret iam aliquot ex
 suis

Vlyffis
aſtus.

Exocula-
tus ab V-
lyſſe Pa-
lyphemus.

fuis abſumptos à Cyclope de vino Maronio ei dedit: & rogatus ab eodem quod ei nomen eſſet, ἔπν se vocari Vlyſſes aſſeruit. Gas naturæ vini neſcius, alto iam ſomno preſſus, ſuique penitus immemor, ab Vlyſſe (cui pollicitus erat, vnum ſe poſtremum poſt ſocios omnes peremptum & voratum iri) oleagino tranſe in oculo, quem vnicum in fronte habebat, acriter læſus eſt, & eodem effoſſo conſternatus: qui vulneris acerbitate vocem cepit attollere, vt alios Cyclopaſ in ſolito rugitu conuocaret. Quærentibus ab eo, quis vulnus infixiſſet, & ἔπν (quæ vox Nullum vel Neminem ſonat) dixiſſet, riſerunt, eumque velut ſurentem reliquerunt. Sic enim loquitur apud Euripidem:

οὔτις μὲ ἀπὸ ὠλεσε.

Chorus reſpondet,

ὄχι ἄρ' ἐδ' εἰς ἡδ' ἴκει.

Deinde illud:

ἔπν μὲ τυφλοῖ βλῆφαρον. χρ. ἐκ ἄρ' εἰ τοφλός.

Totū hoc fuſius apud Homer. Odyſſeas 1. Ouid. 14. Metam. Virgil. 3. Aeneid. Compara feſtiuum Luciani dialogum κύνλαψ κὶ ποσειδῶν. Qua fabula intelligi datur, quod vt breuiter, appoſitè ſcripſit Heſiodus:

οἱ αὐτῶ κὰκὰ τεύχῃ ἀνήρ, ἄλλα κὰκὰ τεύχων.

Ipfum ſe ladit, alium qui ladere quarit.

Qui aliis
malū fa-
bricat, ſi-
bi arceſcit.

&c, quod eſt in prouerbio, Ruinam ſibi fabricat, aliis qui fabricat. Vel ſpecialiùs in eos torqueri poterit δημοβόρος tyrannos, & Reipubl. peſtes infeſtiſſimas, qui diuina tandem ira vitali lumine priuantur, vel ad exitium morte grauius, aut infamiā & maximam capitis deminutionē præcipites ruunt, cū interea quibus potiſſimum terrori fuerant, rideantur & conuiciis proſcindantur. Meminit, ſed alioſum, Brodæus Miscellan. 2. cap. 7. hoc tandem obiter. Seruius ad 3. Aeneid. aliò torſit fabulam de exoculato Cyclope. Cyclops, inquit, vir fuit ſapientiffimus, & ob hoc oculum in capite habuiſſe dicitur, id eſt, iuxta cerebrum quia prudentia plus videbat. Verūm Vlyſſes cum prudentia ſuperauit, & ob hoc fingitur eum excæcaſſe. Plutarchus Apophthegmatis refert Oratorem Demadem, Alexandro mortuo, dixiſſe, Macedonum exercitum Imperatore carentem ſimilem ſibi videri Cyclopi excæcato. Non percurram Græcorum ſcholæ ſtum allegorica placita, ſed Heraclidis Pontici dumtaxat explicationem ad Homericam Odyſſeam: qui ait Cyclopem nominari ad affectum ratione priuantem: κύνλαψ ἀνόμους ὁ τὸς λογισμῶν ὑπολ. ὠδῶν.

Cyclops
quid Ser-
uio.

ſimilis

sinuosi in faucibus antri.] Sic Virgil. dixit in 6.

Vestibulum ante ipsum, primusq; in faucibus Orci.

Hic nolter in Emblemate primo:

— *sinuosi è faucibus anguis.*

Achiuis.] Achiui, ἀχαιοί, Græci: & nonnumquam pro quo. *Achiui.*
 per populo ciuili. Horatius:

Quicquid delirant Reges, plectuntur Achiui.

Catull. in Argonaut.

Nam simulac fessis dederit fors copiam Achiuis.

Postremumq; Vrin, &c.] Οὐτινα le postremo voraturum bellè *Vrin.*
 prædixerat, & ἔπινα, id est neminem, vorauit: imò ab eo, qui *ἔπινα.*

namquam esset *ἔπινα*, aliquis erat, exoculatus est.

lumine cassum.] cæcum. Virgil. 2. Aeneid.

— *nunc cassum lumine lugent.*

Idem:

Nullum cum victis certamen & athere cassis.

Lucretius:

Nunc potis est cerni quod cassum lumine fertur.

Antonius Parentalib.

S aucius extincto corpore cassus eras.

Enim poëta interdum vsurpant lumine cassum, & luce ca-
 pte pro mortuo: vt & lumina lucemq; relinquere. Virgil. in 4.

Quò magis inceptum peragat, lucemq; relinquat.

Quò magis inceptum peragat, lucemq; relinquat. Lucretius:

Lumina sic etiam Solis bonus Ancu' reliquit.

en pœnas vt suus auctor habet!]

— *non est lex iustior vlla,*

Quàm necis artifices arte perire sua.

Alludit ad alia quæ sequenti Emblemate consultò adferemus.

Iusta ultio.

EMBLEMA CLXXII.

RAPTABAT volucres captum pede coruus in aurum
 Scorpion, audaci premia parta gula.
 Ast ille infuso sensim per membra veneno,
 Raptorem in Stygias compulit ultor aquas.
 Orisū res digna! aliis qui fata parabat,
 Ipse perit, propriis succubuitq; dolis.

Coruus
 Scorpionē.

Simile est apud Aesopum de Coruo cibum quæritante, & ser-
 pentem in aprico dormientem corripiente, à quo lethiferum
 spiculum sentiens, iustam in se ultionem animalculi villi-
 mi sensit, quod idem accidit iis, qui re flagitio parta
 demum magno malo discunt, malè parta malè disperire.

ne sit, ut, quod vulgò dici solet, captores ipsi capiantur, raptore
 que ab aliis etiam vicissim correpti decidant & illaqueentur: *Captores*
 cum à veneficis falsarij, calumniatores, adulteri, & id genus *sape ipse*
 tolluntur è medio, vel cum latrones à prædonibus prehen- *capium-*
 tur, & spoliantur. Quò spectant adagia, Cornix scorpionem: *scor-*
 suo ipsius laqueo captus: &, Coruus serpentem. Carmen *scor-*
 sum ex Archiæ Græco petiitum est, lib. i. Græcor. Epigram.

ἐν ποτε παμφάνοιτι μελάντερον αἰδέει νομῶν,

σκηρῶιον ἐκ γαίης αἰδέει θρόνον κέρραζ.

ἢ μάργων ὄρεσιν ὄδ' αἰξάντ' ἐπ' οὐδας,

ἔβραδὺς, εὐκέντρα πίζαν ἔτυψε βέλτα,

καὶ ζῆης μὲν ἀμύρσεν. ἰδ' ὄσον ἔτευχεν ἐπ' ἄλλω,

ἐκ κείνῃ τλήμων αὐτὸς ἔδεικτο μόρον. id est:

Scorpius è terra prorepserat, idq; vidente

Coruo, qui calo victitat in liquido;

Corripuit visum, fugitq;: sed hic ut humum ales

Contigerat, telo mox ferit atque necat.

Ecce tibi, quod in hunc avis insidiosâ parabat,

Inde sibi acciuit ipsa necem misera.

[Aliis qui fata parabat.] Fuere quisemet eodem illo pugione, *Memorabile factum.*

quo Cæsarem violauerant, interemerunt. Suetonius in Cæsare

Quod de Cæsare memoriæ traditum est, hoc etiam de Gordiano

Cordus euenisse scribit. Nam omnes quicumque illum

radio appeterunt, qui nouem fuisse dicuntur, postea intere-

rent Philippis sua manu, suisque gladiis, & iisdem quibus illum

percusserant, interiisse dicuntur. Iul. Capitolin. in Gordianis

libris, sub finem. Sallust. in fragment. histor. praua incepta

consuloribus sunt noxæ. Lucretius lib. 5.

Circumretit enim vis, atque iniuria quaque,

Atque unde exorta est, ad eum plerunque reuertit.

Quid. I. De arte:

Fallite fallentes: ex magna parte profanum

Sunt genus: in laqueos quos posuere cadans.

Emble-
 matu 13-
 pno.

Parem delinquentis & suasoris culpam esse

EMBLEMA CLXXIII.

PRÆCONEM lituo perflantem classica, victrix
Captivum in tetro carcere turba tenet.

Queis ille excusat, quòd nec sit strenuus armis,
Vllius aut se usq; laeserit ense latus.

Huic illi: Quin ipse magis timidissime peccas,
Qui clangore alios eris in arma cies.

Tubicen
in bello
captus.
cur se ex-
susurrit.

EX Aesopi apologo, de tubicine in bello capto, qui se in-
fontem prædicabat quòd nullum occidisset, sed neque in-
quemquam gladium distinxisset, qui mox audiuit: *ἄλλοτερον
μᾶλλον πενήτην, ὅτι οὐκ ἐκείνῳ πολεμικῶν, τὰς πάντας αὐτοῦ μά-*

Sed ideo magis tibi moriendum est, qui cum pugna-
 expers, alios omnes ad pugnam concitas. Etenim (quod
 Iureconfulti) Qui agunt, & qui assensum præbent, pari
 officio affiendi sunt, & satis ipse facit qui per aliū facit. Hoc
 torquetur potissimum, qui oratione & consilio Principes
 suscipienda bella inflammant, cum ipsi pugnam detrectent,
 vili se periculo patriæ aut Principis nomine committunt:
 quibus quidem certe nullus probabilis esse potest consilij tam
 prætextus, cum ipsi reuera sint nocentiores, maiusque
 periculum eminus linguâ cæteris adferant, quam qui comi-
 gladiis decertant. Nulla enim forte irreperet Martis violen-
 nisi antecederet eiusdem committendi persuasio. Vel de iis
 intelligitur, qui cruore quidem manus non tingunt, at nihilo-
 minus parricidij faciendi consilium suggerunt. Occurrit illud
 mosthenis de patre cuiusdam sacerdotis, quem Brauroniam
 pellat. Is, cum alterum quispiam occideret, impellebat & hor-
 tatur ad id facinus. Palam erat hominem mortuum ne digito
 idem ab eo tactū, sed ab occisore dumtaxat; ita vulgò iudica-
 tur non teneri cædis. Sed Areopagitarum aliud iudicium fuit,
 censuerunt eum qui suadendo iuisset, eodem obstrictum
 scilicet. Nam constat homines audaciores fieri adhortatione: nec
 manu, sed etiam voce & proclamatione opem & auxilium
 ferre. Itaque ille damnatus, & in exilium pulsus est. Aristot. 1.
 rhetoric. argumentum citat quo usus est orator Leodamas ad
 Callistratum: dicebat enim eum qui consilium dedisset,
 magis in culpa esse, quam qui scelus commisisset: quia scelus ad-
 missum non esset, nisi eius auctor & consultor aliquis exti-
 teret. Ciceronis exemplum vnum proferam ex oratione in Piso-
 nem. Quid interfuit inter Catilinam, & eum cui tu senatus au-
 ditatem, salutem civitatis, totam Remp. provinciæ præmio
 didisti? Quæ enim L. Catilinam conantem consul prohibui,
 Pub. Clodium facientem consules adiuerunt. voluit ille se-
 natum interficere, vos sustulistis: leges incendere, vos abrogastis:
 interficere patriam, vos adiuvistis. Quid est vobis Coss. gestum
 in armis? incendere illa coniuratorum manus voluit, urbem:
 incendere eius domum, quem propter urbs incensa non est. Ac ne illi
 idem, si habuissent vestri similem consulem, de urbis incen-
 cogitassent. Huc facit M. Quintilian. declamatione 270. Sa-
 ostendit ipsa pæna, inquit, eum teneri qui idem commiserit,
 quod si occidisset. Neque enim gravius quicquam aduersus eum

Agentes
 & consen-
 sientes
 pari pæ-
 na puni-
 di.

Bellorum
 suorum.

Locum
 Deme-
 sthenis.

qui sua manu interfecerit, constituere potuit legum lator, quàm aduersus eum qui causam præstitisset. Ergo & similitudine periculi etiam crimen par exigere debetis. Hæc ille. Cæterum cum hoc nostro Emblemate magis cōuenit quod Leodamas, de quo proxime dicebat, eum in maiore culpa esse qui facinus commiserit, quàm qui consilium dederit. consilium enim nullius est momenti, nisi sit qui illud sequatur. Et interitus causam, non interitum spectari oportere, dixit in Miloniãna disertus orator Vlpianus etiam, ut est in l. 11. de iniurijs: Non solum is iniuriarum tenetur qui fecit iniuriam, hoc est qui percussit, verum ille quoque continetur qui dolo fecit, vel qui curauit ut cui mala pugno percuteretur. Eodem recidit l. 15. ad l. Cornel. de sicarijs, ubi idem Vlpian. ait, Nihil interesse, occidat quis, an causam mortis præbeat.

Lituus.

lituo.] Lituus, genus buccinæ incuruæ. Festus ex Ennio:

Inde loci lituus sonitus effudit acutos.

Et Ouid. 3. Fast.

Iam lituus pugna signa daturus erat.

Classicum
beki.

perflantem classica.] classicum canentem. Classicum canentium

signum est dare quo milites pugnare incipiant. cui opponitur
Canere receptui. Virgil. ad finem 2. Georg.

Necdum etiam audierant inflari classica.

victrix turma.] victrices copiarum.

clangore aris.] tubæ sonitu. Metonym. in dictione, aris, pro
tubæ.

Alia

Alius peccat, alius plectitur.

EMBLEMA CLXXIII.

ARRIPIT ut lapidem catulus, morsuq; satigat,
 Nec percussori mutua damna facit:
 Sic plerique sinunt veros elabier hosteis,
 Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

PLerique sunt, qui cum non possint iis noxam inferre à quibus se laesos putant, ut acceptam iniuriam vlciscantur, vel pueros, vel famulos, vel etiam, si fieri possit, suorum aduersariorum amicos adoriuntur, impotenti quidem & iniquo conatu, qui mos perinde est ac puerulorum, qui subita iracundia percussi, virgas adurunt quibus plexi sunt. Eiusmodi sunt, qui causas adiuvantes vel per se omnino ad agendum ineptas pro-

Impotentiam hominum a seculis.

efficientibus imperitè vsurpant, vt Medea nutrix, dum culpam conferret in trabes abiernas è nemore Pelio auectas, quibus Argo nauis facta esset, in qua Medea cum Iasone au fugisset. Sed vt ad nostros mores sermonem conuertam, omnibus in consilio est, quot quantaque infortunia in dies nobis impendeant, & interdum grauiter vrgeant: quorum causam inconsultò reieciunt in eos fortasse, qui nullo modo sunt in causa, cum potius errores & lapsus nostros agnoscere, & pia sinceraque tractas vitiorum sordes eluere deberemus, nec vt canes in lapidibus sauietes, inculcare iustissimam suprema & incorrupti iudicij Dei animaduersionem. Id si placet ad irae iniustitiam conuertere, vnà etiam Senecam audiemus ita disputantem 1. De ira: Iam verò si affectus irae damnaque velis intueri, nulla pestis humani generi pluris sterit. Et deinde: Id non est ira, sed quasi ira: sicut puerorum, qui si ceciderunt, terram verberari volunt, & sapientia nesciunt quidem cui irascantur, sed tantum irascuntur sine causa & sine iniuria, non tamen sine aliqua iniuriae specie, nec sine aliqua poenae cupiditate. Deluduntur itaque imitatione plagarum, & simulatis deprecantium lacrymis placantur, & falsatione falsus dolor tollitur. Idem Seneca eodem lib. cap. 1. iram ostendit ita impotentem esse, vt saepe infesta patrone, reum damnet: & si veritas oculis appareat, inquit, tamen erroris tueretur, & in malè ceptis honestior illi videtur pertinacia quam poenitentia. Apponit exemplum in Pisone quodam, qui cum iratus duci eum iussisset, qui ex comitatu sine commilitone redierat, quasi interfecisset quem non exhibebat: roganti tempus ad quod ad conquirendum, non dedit. Damnatus extra vallum deductus est, & iam ceruicem porrigebat, cum subito ille commilito apparuit, qui occisus videbatur. Tunc centurio supplicio praepositus, condere gladium spiculatorem iubet, damnatum ad Pisonem reducit, redditurus Pisoni innocentiam: nam militum fortuna reddiderat. Ingenti concursu deducuntur, complexi alter alterum cum magno castrorum gaudio commilitones. Conscendit tribunal furens Piso, ac iubet duci vtrumque, & eum militem qui non occidit, & eum qui non perierat. Quid hoc indignius? Quia vnus innocens apparuerat, duo peribant. Piso adiecit & tertium. Nam illum centurionem, qui damnatum re-duxit, duci iubet: constituti sunt in eodem loco perituri tres ob vnus innocentiam,

catulus.] canis.

morsu fatigat.] mordet.

Insignes
Seneca
loci.

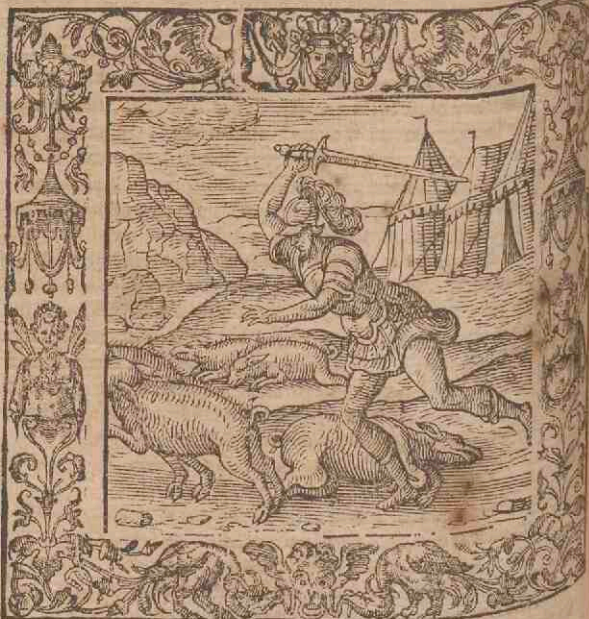
FINIS

inuenia damna.] talem iniuriam.
veros hostes.] ipsissimos aduersarios, à quibus orta est iniuria.
noxia.] Noxia de maleficio dicitur. Noxam dixere antiqui *Noxia.*
 quod nocer: & est detrimentum, culpa, pœna. Lege ipsummet
 Alciatum Commentario in tit. De verb. & rer. signific. l. 237.
 quem locum & nos suprà citauimus ad Emblemata, cuius titulus,
Remedia in arduo, mala in prono.
dente petunt.] iniuriis vel conuiciis proscindunt. quod vnum
 iniustitiar non paruum facinus, quia iniquum est aliquem
 alieno odio prægrauari, ait Imperator Iustinianus in l. Si
 quis suo, §. legis autem, Cod. de inoffic. testam. Et Calli-
 stratus l. 26. D. de pœnis. Crimen, vel pœna paterna nullam
 maculam filio infligere potest, nam vnusquisque ex suo admis-
 so sorti subijcitur, nec alieni criminis successor constituitur.
 Quod si ad vindictam publicam id protendere liceat, audiamus
 Theodasij & Honorij rescriptum, ex l. 22. Cod. de pœnis: Sancimus
 tibi esse pœnam, vbi & noxia est. Propinquos, notos familiares
 procul à calumnia submouemus, quos reos sceleris societas non
 facit. Nec enim societas vel amicitia nefarium crimen admittit.
 Peccata igitur suos teneant auctores: nec vterius progrediatur
 metus, quàm reperiatur delictum.

Infani gladius,

EMBLEMA CLXXV.

SETIGERI medius stabat gregis ensifer *Aiax*,
 Cade suum credens cadere *Tantalidas*.
 Hostia sic tamquam sus succedanea pœnas
 Pro *Laërtiade*, pro caueaq; dabat.
 Nescit obesse suis furor hostibus: errat ab ictu,
 Consiliq; impos in sua damna ruit.

*Infantie
 pœna in
 eum lapsa
 vnde ma-
 naus.*

Hoc quidem arguitur temerarius furcûm hominum im-
 petus, qui non aduersariis, sed sibi maximè nocent, quòd
 iræ præcipiti omnia committant, omnemq; viam rationi præ-
 cludant: vnde fit, vt, quod ait *Horat.*

Vs consilij expers mole ruit sua.

nem furientis animi affectus sic hominis animum è sua sede
 mouet & exturbat, vt non secus atque Circe altera hominem
 in belluam ferocissimam transformet: quo fit, vt qui talem ho-
 minem excipiat, non aliter faciat, ac qui sese vnà cum ipsis ædi-
 bus incendio perdat: eoq̄ue deterior est, quòd ita tumultu, ca-
 ragine, fumoq̄ue cuncta intus errore mentis compleat, vt nec
 serare integrum sit, nec eos audire qui volunt opitulari. Id qui- Aiaceis
 ob oculos posuit Homerus Iliad. 6. & Odyss. 11. sub perso- insania.
 nam Achillis, cuius iram facit implacabilem, tum Aiaceis, què
 tanta incessit rabies ob Achillis arma Vlyssi adiudicata, vt in
 porcorum gregem furibundus insilierit, eosq̄ue trucidarit, existi-
 mans se Græcorum copias prosternere. Ille itaque cum duos
 quosdam maximos suos de trabe suspensos flagris cecidisset, hos
 ille Agamemnonem & Vlysem putans (quorum alteri vt iudi-
 ci, alteri vt victori potissimum erat infensus) iuibus ita suspen-
 sis multo cum risu insultauit, addens conuicia quæcumque bilis
 suggererebat. Postquam autem resipuisset, facti pudore sibi mor-
 tem cõsciuit. qua de re pulcherrima est Sophoclis tragœdia, quæ
 inscribitur *Αἴας ἠσάνων Φόβος*. Horatius 2. Sermonum:

— *insanus quid etiam Ajax*

Fecit, cum stravit ferro pecus? abstinuit vim

Vxore & gnato, mala multa precatus Atreidis.

— *cur Ajax heros ab Achille secundus*

Putrescit, toties seruatus clauus Atreidis,

Gaudeat vt populus Priami, Priamusq̄ inhumato,

Per quem tot iuuenes patrio caruere sepulcro?

Mille ouium insanus morti dedit, inclytum Vlysssem,

Et Menelaum vnà mecum se occidere clamans.

Et deinceps: *Ajax immeritos dum occidit, desipit, agnos.*
 Cornelius Celsus de re medica lib. 3. cap. 18. inter insanix ge- Locus est
 nera illud longè maximum ponit, & longissimum, quod vitam Cornelio
 ipsam nõ impediatur, idq̄ue robusti corporis esse consuescat. Huius Celso.
 species duas: nam quidam imaginibus, non mente falluntur,
 qualem insanientem Aiace vel Orestem fabulæ ferunt: qui-
 dam animo desipiunt, &c. Seneca 2. De ira, cap. 36. videndum
 illud quàm multis ira per se nocuerit. Alij nimio feruore rupe-
 re venas & sanguinem: supra vires elatus clamor egestit, & lu-
 minum suffudit aciem: in oculos vehementius humor egestus,
 & in morbos ægri recidere: nulla celerior ad insaniam via est.
 Multi itaque continuauerunt iræ furorem: nec quam expul-
 rant mentem, vnquam receperunt. Aiace in mortem egit
 furor.

furor, in furorem ira. Morrem liberis, egestatem sibi ruinâ domui imprecantur, &c. Hæc Seneca. Ad illustrationem argumenti huius commodè referes, quæ de impatientia & vindictæ appetitione doctè Lactantius disputat libro 6. Diuin. institut. cap. 1. & Historiam pete ex Ouid. Transform. 13. & lege Prouerb. Aiacis. *Setigeri gregis*.] porcorum.

ensifer Aiax.] in superioribus Aiacem scutiferum, hîc ensiferum vocat, ab affectu mortis vltionæ, quæ est concitata.

Cade suum.] porcorum internecione.

Tantalidas.] Græcos, qui à Tantalò Tantalidæ dicti sunt. eorum enim plerique à Tantalò Iouis ex Plota Nymphâ filio traxerunt originem. Iupiter Tantalum genuit: Tantalus filium Peleopem habuit: Peiops pater Atrei: Atreus Agamemnonis. Itaque Iupiter fuit Agamemnonis abauus. Id epithetò vsurpat opportunè Ouid. oratione Aiacis, qua heros ille Vlyssis ortum genus à Tantalò, tamquam probum, obiicit.

Hostia sic tamquam sus succedanea, &c.] Sues erant tamquam victima, quæ pænas luebant pro Græcis iudicibus & Vlyse. Succedanea autem hostia olim dicebatur, quæ secundo loco fiebat. Si enim primis hostiis litatum non fuisse putassent sacrifici, alia hostiæ post primas eductæ cædebantur duæ, quæ prioribus iam cæsis luendi piaculi causa subdebantur. Gell. lib. 4. c. 6. succedaneas, nō succedaneas esse dicendū ait, ob vocabuli cōpositionē. *pro cauea q.*] Cauea, polysemum est. Hîc Iudicium coniectum intellige. Est autem Metonymia, pro iudice Agamemnone. Olim Cauea pro subselliis equitum & populi. Virg. 5. Aca.

Hic totum cauea confessum ingentis. & ora

Prima patrum magnis saltus clamoribus implet.

Cicero in Lælio: Qui clamores tota cauea nuper hospitis, & amici mei M. Pacuuij in noua fabula?

Nescit obesse, &c.] γνώμη. Iracundus & mente captus non iis quos odio protequitur, sed sibi nocet: non inquam eos quos maximè vellet afficit iniuria, sed se ipse lædit & interdū enecat.

Nescit obesse suis furor] furor, mentis cæcitas definitur à M. Tullio 4. Tuscul. ea est μάλα Græcis. In paradoxo contra Clodium, exagitur is animi morbus, quo docet omnes stultos fore. id est cæco mentis impetu in omni scelere versari. quæ perturbatio sæpè à nimia ira proficiiscitur.

in sua damna ruit.] Seneca Hercule furente:

— in se semper armatus furor.

ibidem,

— quodq; habet proprium furor

In se ipse sauit.

Græci
Tantalidas.

Succedanea
hostia.

Cauea
quid.

Pax.

EMBLEMA CLXXVI.

VRRIGERIS humeris, dentis quoq; barrus eburni,
 Qui superare ferox Martia bella solet,
 apposuit nunc colla iugo, stimulisq; subactus,
 Caesareos currus ad pia templa vehit.
 El fera cognoscit concordēs undique gentes,
 Proiecit isq; armis munia pacis obit.
 Elephantorum in bellis vium olim fuisse celeberrimū, no-
 tius est quā ut confirmare opus habeam: vnde apud ple-
 que pro belli symbolo reperio, ut hīc etiam pro pace, diuer-
 sam rationem & finem: Elephāntus enim, qui equis in acie ter-
 rā in cutiebat, qui sui horrendo spectaculo milites ipsos con-
 turbabat,

Vnde ele-
 phāntorū
 in bellis

Eleph. m-
tes in
trūpho.

Iulij Cæ-
saris triū-
phus.

Seneca
locus.

Tyrus
Emble-
matica.

Locus è
Panegy-
rico Con-
stantini.

turbabat, quiq̄ eburneo dente pugnantum hominum equos
 corripiebat, pace parata, collum iugo supposuit, & Cæsaris cur-
 rum triumphalem ad templum vehit, quasi agnoscens inimicū
 inter populos concordiam, ideoq̄ ad pacis munia obeunda se-
 se subiiciens. Quod sanè intelligi licet de ferocissimis quibusq̄
 & fortissimis belli ducibus, qui truculentos ipsi mores, & fero-
 ciam bellicam redempta pace deponunt: eoq̄ fit, vt sese postea
 conuertant ad ea quæ ad religionem, vel publicam ciuitatis ad-
 ministrationem pertinent: quæ quondam inter arma vel silebāt,
 vel consopita peneq̄ oppressa misero situ iacebant. Cassiodor.
 Variar. formul. lib. 3. epist. 1. populorum ferocia corda longa
 pace mollescunt. Hæc quidem ita enarrari velim, nisi malis Epi-
 grammatis huius literam referri ad Iulij Cæsaris triumphum, de
 quo Suetonius agit. Ait enim eum ascendisse capitolium ad lu-
 mina quadraginta elephantis dextra atque sinistra lychnuchos
 gestantibus, idq̄ in signum pacis bello paratæ. Elephātis etiam
 Pompeium Magnum triumphasse testatur Plinius lib. 8. quod
 prius India victa Libero patre factum memoratur. Seneca De
 vitæ breuitate cap. 14. ait, Metellum victis in Sicilia Pœnis
 triumphantem, vnum omnium Romanorum ante currum cē-
 tum & viginti captiuos elephantos deduxisse. Et Capitolinus de
 Gordiano iuniore: Quadrigæ elephantorum Gordiano decre-
 tæ sunt, vt potè qui Persas vicisset, triumpho Persico triūpha-
 ret. Cæterum non prætermisero Græcum hexastichon *φιλίππου*

πρ, quod hic Alciatus Latio reddit, sed *ἀειφερατικῶς*:
 ἕκ ἑὴν πυρωθεὶς ὁ φαλαγγιστῶν ἐπὶ δὴ εἰς
 ἄγειτ' ὄρμαίνει πυρλόδους ἐλέφας,
 ἀλλὰ φέβω σείλας βαδὺν ἀυχέτα πρὸς ζυγδίσμους
 ἄντυγα διφρογυλαί καὶ σαρ' ἕρανης.
 ἔγνω δ' εἰρήνης καὶ θῆε χάριν, ἄργα ναρῖψας
 ἄρετ', εὐνομίης ἀντιπλάγει πατέρα.

Sed præclarus sese locus offert ex Panegyrico, qui Constantino
 Augusto Constantij filio dictus est, nobisq̄ transmissus in cer-
 to nomine. Hunc enim locum quia puto gratum fore studiosis
 rerum antiquarum, totum ascribam, sic itaque: Quid egeras
 Imperator? in quæ nos fata proieceras? nisi te diuina virtus tua
 vindicasset, quæ hæc est impatientia? aut quò tibi manus nostras
 si versa vice pugnas ipse pro nobis? Hæc ego non dicerem Im-
 perator, neque ab aliis dicta memorarem, nisi beneficio tuæ le-
 nitatis tutior esset nostra in verbis, quàm tua in armis audacia.
 Noua enim quadam varietate naturæ, confusoq̄ virtutum
 tempe-

peramento, idem es in præliis ferocissimus, & parva securi-
 mitissimus. Cum enim dato obsessis tempore pœnitendi,
 uileiam quoque de legatis eorum ac supplicibus recepisses,
 que se tibi dedissent, quod obsidendo seruaueras, ignouisti
 que, & vitam quam desperauerant, reddidisti, & quidem
 illi arma deponere, ut multo tutius victoris pietate te geren-
 t. Ut tamen pertinaciæ suæ merita sentirent, corripere eos vin-
 que iussisti, non ad supplicium, sed vitam, ne conscientia
 more diffugerent, grauiusque delinquerent, conseruarique ite-
 non mererentur, si seruati non fuissent. Sed unde tanto ho-
 num numero tot vincula, quæ continere militares, & paulò
 armatas manus possent? Stupere milites qui producidos
 ceperant, & custodiæ curam abnuere, & prorsus nescire quid
 erent. Ipsi etiam, qui tibi in consilio erant, ipse etiam Præ-
 tus hæere, cum tu diuino monitus instinctu, de gladiis eorū
 mina manibus aptari claustra iussisti, ut seruarent deditos gla-
 sui, quos non defenderant repugnantes. O pulcherrimum,
 qui omnium oculis subiici debuisset, triumphum virtutis &
 mentia tuæ! Cuius enim potentia fuit hostibus arma diripe-
 eius humanitatis deditos ad impunitatem suis armis alligare,
 que etiam vincere. Ut eos ferri illius, quod contra te gesserant,
 iocundie pœniteret, gladius ille quem in te distinxerat hostis in-
 illis, ipse domini sui manus tenuit, & paratus ad cædem, custos
 est ad salutem. Magnus Poëta, dum bellorum toto orbe
 gentium discursum apparatusque describit,

Et curua, inquit, rigidum falces conflantur in enses.
 Et nunc nimum tempus id, cum instrumenta cultui pecudū præ-
 parata, in cædem hominum uerterentur. At nunc rigidi illi
 mortiferique mucrones in salutaria uincula curuantur, & exar-
 matum hominem non interimunt, sed coercent, deditosque ho-
 nes gladij sui collisi obrusique turantur, qui nihil illis prodes-
 sent integri acuti que potuerunt. Omnium ergo armorum mini-
 stria ad diuersos effectus arbitrio tuo seruiunt Imp. tibi uincit
 gladij, tibi seruant, te pugnante feriunt, te ignoscendo custodiunt.
 Deus ille mundi creator & dominus eodem fulmine suo
 nunc tristes, nunc lætos nuncios mittit, ita eadem sub numine
 tuo tela inimicos, aut supplices tuos, pernicie aut conseruatione
 discernunt.

Turrigeris humeris.] Expressit epitheton *πυργωδης*, turribus
 oratus, id est, *πυργωφός*. Lege Plin. 8. Cur autē barrus dica-
 tur, iā explicuimus Emblemate, cuius tit. *In illaudat a laudantes.*

Qui superare ferox &c.] Explicatius in Græco, ὁ φάλαγγος
 ζακίπιδος ἐν ἄρχῃ & ὀρμαίνῃ, phalangibus pugnans indomitus
 impetuosè irruit ad pugnam cum phalangibus in acie stans.
Vel fera cognoscit.] de particula, vel, quædam Alciat. noster ad
 l. 96. de verb. sign. §. prædia.

Ex bello pax.

EMBLEMA CLXXVII.

EN galea, intrepidus quam miles gesserat, & que
 Sæpius hostili sparsa cruore fuit:
 Parta pace apibus tenuis concessit in usum
 Alueoli, atque fanos, grataq; mella gerit.

Alciat.

Arma procul iaceant: fas sit tunc sumere bellum,
Quando aliter pacis non potes arte frui.

In eisdem materiae diuersa & contraria possunt esse instrumē-
 ta, vt cum ex galea, ense, vel ægide militari constantur
 falces aut ligones agricolis idonei, quibus etiam pacis tempus in-
 scriptum: quod κατὰ ἀποφωρονίαν de falce ex ense Martialis
 exprimit in Apophoretis:

Signa tē
 dempta
 pacis.

Pax me certa ducis placidos curuauit in usus:

Agricola nunc sum, militis antè fui.

At Virgil. bellum significans, ait Georg. 1.

Et curua rigidum falces curuantur in enses.

Quid. item Fastor. 2.

Plus erat in gladio, quàm curuo laudis arator.

Itemque alio loco:

Bella diu tenuere viros: erat aptior ensis

Vomere: cedebat taurus arator equo.

Sarcula cessabant, versi què in pila ligones,

Facta què de rastris pondere cassis erat.

Et deinde pacem, his sequentibus:

Pax ades, & toto mitis in orbe mane.

Dum desunt hostes, desit quoque caussa triumphis:

Tum ducibus bello gloria maior erit.

Sola gerat miles, quibus arma coërceat, arma:

Cantetur què, fera nil nisi pompa tuba.

Claudianus de bello Getico huc respexit, signa partæ pacis
 memorans:

Non iam delectus miseri, nec falce per agros

Deposita, iaculum vibrans ignobile messor:

Non tentat clypeum proiectis sumere rastris.

Occurrit & illud Bacchylidis Lyrici Poëtæ, ex Stobæo & Plu-
 archo:

Bacchylidis
 Lyricis
 venustus
 locus.

τίκτε δὲ διατοῖσι εἰρήνην μεγάλην

πλοῦτον: Pax magna hominibus affert diuitias.

Et deinde sequitur:

ὡ δὲ σιδερα δέτσιον πόρπιξιν αἰδᾶν ἀράχων

ἰσὶ πέλονται, ἐγχεάπε λογχότα,

εἰφέατ' ἀμφάκια ἐνρῶς δ' αἰναται χαλκίαν

ἔκει πωλαίχων κτύπῳ, ἔδ' ἐσουλᾶται μελίφρατ' ὑπὸ

δὲ πωλαίχων αἰὸς, ὅς τ' ἀλπει κίεα: id est,

At in reuinctis ferro clypeis nigrorum araneorum telæ sunt, ha-
 stasque

stasque cuspidatas, & enies ancipites arugo consumit: errantur
 que non amplius tubarum clangor, neque subripitur mellitus
 somnus à palpebris, nostrum qui cor fouet. Huc etiam referunt
 Esaiæ vatis illud: Contudent, inquit, gladios suos in ligones
 aut vomeres, & lanceas hastasque suas in falces; neque ultra aut
 bellum addiscunt, aut prælio assuescent. Sic Cassiodorus in qua-
 dam ad Valerianum præf. prætorio epistola lib. 12. Variar. Ari-
 piant ferrum, inquit, ed vnde agros excolant: sumant cuspides
 bouum stimulos, non furoris. Quæ ideo adduximus, vt non multa
 Emblematis *emph.* sed & duo priora disticha, per se alioquin
 clara, explicemus aperitiùs. his enim ostendit temporis quandam
 conuersionem & vicissitudinem, cum ex bello pacem arguit (sub
 galeæ symbolo, quæ belli tempore sæpiùs hostium sanguine
 tincta, nunc demum pace, in apum aluearium commutata est.)
 Eodem fermè modo Marius Molsa de rostris naualibus, cuius
 carmen propter affinitatem ascribere non piget:

Marij
 Molsæ le-
 pidi epi-
 gramma.

*Ferrea rostra olim pressis erepta carinis,
 Quæ Nil fractas testificantur opes,
 Ecce apibus paruis pandas præpandimus aulas:
 Congesta redolent, (quis patet?) ara thymo.
 Caesaris hac ingens laus est, quo vindice, pacis
 Incundos fructus arma inimica ferunt.*

Quanta
 debeat ef-
 se cautio
 in bellis
 suscipien-
 do.

Porro ab armis dissuadet, nec ea omninò sumenda vult, nisi ali-
 ratione in pace ac quiete vivere non possimus. Rectè Cicero dis-
 xit temerè in acie versari, & manu cum hoste configere, in ma-
 ne quiddam, & beluarum simile: sed cum tempus necessitasque
 postulat, decertandum manu esse, & mortem seruituti turpitu-
 dinique anteponendam. Certè bellum non tam facile suscipien-
 dum, quàm putant quibus, inexpertis potissimùm, dulce: nec
 de vlla re alia magis deliberandum est, neque religiosius con-
 sultandum, aut maturius aliquid statuendum quàm de bello
 cuius alea vt anceps & dubia, & in quo bis peccare non licet, nec
 damnoſa maximè, & omni parte periculosa; quandoquidem
 & qui vicit, & qui victus est, suo damno de suo gradu decidit.
 ille quidem magno fortè sui suorumque dispendio victoriam
 mereatus: hic, quòd spes irrita ceciderit, quàm agrè ferat, quàm
 toque dolore contabescat, omnibus coniectandum relinquere.
 Principes itaque, magnates, aut etiam magistratus, nunquam
 nisi tamquam inuitabili necessitate pressi, alicam belli reme-
 re vel minimum debent; sed omnibus primùm tentatis reme-
 diis, sic se gerant, vt de suo iure quicquam decedat potius, quàm

auctoritate tale aliquid committatur. Notū est illud Africa-
 Scipionis, turpe esse in re militari dicere, Non putaram, quōd
 mendabilis error sit, qui violentia Martis committitur. Fa-
 tum est enim arma sumere, at eadem sumpta deponere,
 quē facile. Nec verō vt inficias iuerim belli principium
 Principes esse, sic exitus sanē à diuina providentia pendē-
 tē dixerim. Quōd si quisque, vt decet, per se conijceret,
 iam interfuit leui de causa bellum mouere, agnosceret quā
 periculosus sit Principum ludus; quibus tam parui est momenti
 & strages populi multitudine innumerabilis, ruina, vasti-
 que: sed & indigna locorum permultorum vastitas, solitudo,
 flagratio. Valeant itaque quibus tam placet belli fortuna,
 etiam vel prosperē gesti euentus ipsum pernitere Princi-
 pes decet; si modō vel minimum sapiat, aut nisi ab humanita-
 tus profusus abhorreat. Addam etiam & illud (quōd intestina hæc
 plus quā civilia bella Gallica nobis tam sepe tamque diu bi-
 nū moueant) nullum regnum, nec vllam Remp. diu manere
 volumem potuisse, quā arma crebrō mouerit. Memineant
 quibus dulce bellum est, quoties in extremum discrimen vene-
 rit Athenienses quondam felicissimi & potētissimi, tot trabis-
 tis bellis atteriti, & postmodum deleti, quorum nempe ciuitas à
 incendiis perditā, à Laconibus affecta sæpissimē, ac mæ-
 nus ipsis exura, à Philippo Alexandri patre fatigata, ab altero
 Philippo afflicta, à Rege Ponti Mithridate cadibus & cruore
 confecta, à Sylla propemodum concussa & diruta. Quid Lacedæ-
 monij? quātoquam diu satis floruisse visi sunt, idem tamen, quod
 florentissimæ monarchiæ, & oligarchiæ, sunt experti; qua-
 rum quidem exitiū non ab externis, sed certē intestinis potissi-
 mum odiis atque dissidiis est profectum. Nihil illa inclyta Rō-
 ma clarius aut admirabilis, vt quæ

*Principis
 ludus pe-
 riculosus.*

*Atheniē-
 sum bellū
 exitiosū.*

*Lacedæ-
 moniorū
 bellū in-
 testinū.*

*Romano-
 rum bellū*

*Brenni ca-
 talocis
 bellorum
 Romano-
 rum.*

Imperium terris, animos equauit olympo.
 tamen quanto aliis gloria & præcellens dignitas emi-
 nentior fuit, tantō ruina casusque grauior & periculosior. Si
 tantū imperij labefactati causam inuestigemus, bellotum
 acceptū esse referendū citra negotiū iudicabimus. Ea enim
 Romana ciuitas primū à Porsena obsessa, à Pyrrho terita, ab
 Hannibale identidē concussa, à Tatio capta, à Brenno expugnata,
 & Gallis incensa: denique viribus ipsa suis miserē prostrata, & pe-
 nis fracta, quid posteris Gothis aut Vandalis reliqui habuit,
 quod labefactandum aut concutiendum daret? Porro credibile
 est, tantū imperium tam citō non fuisse lapsurum, si primo-
 res

res ipsi, quiq; Reipubl. clauum tenebant iis temporibus, in iis
 quæ parata erant, conseruandis citius elaborassent, quàm alienas
 tanto impetu & ardore animi prouincias inuassent, vel in ex-
 teros, aut etiam seipsos ferrum strinxissent.

atque fauos gratæ, mella gerit.] Sic ex pace vbertas, quod di-
 cet in sequenti, vt colligas omnium fructuum prouentum ex
 pace, contrà ex bello vastitatem omnem & calamitatem.
 Quò pertinet etymologia Grammaticorum, qui πόλις, quod
 ἀπό τῶ τὰς πόλεως, ἢ τῶς πόλεως μετῶν, ἢ ὀλίγου, quòd ciuitatis
 multoque homines concutiat, perdat, labefactet.

*Quanto
 bella sus-
 cipienda.*

fas sit tunc sumere bellum [Cicero 1. Offic. Suscipienda
 bella sunt, vt in pace sine iniuria viuatur. & Vegetius lib. 3. cap.
 1. Qui desiderat pacem, præparat bellum: qui victoriam cupit,
 milites imbuat diligenter. Adhæc scripsit Arist. τὸ τῶ πόλεως ἔργον
 λυσιτελεῖν ἐστίν. Cicero 8. Philipp. Nec ego pacem nolo, sed
 pacis nomine bellum inuolutum reformido. Quare si pace frui
 volumus, bellum gerendum est: si bellum amittimus, pace non
 quam fruemur. Cassiod. lib. 3. Variar. epist. 1. Tunc vnic iustitia
 est ad arma concurrere, cùm locum apud aduersarium iustitia
 non potest inuenire. D. Augustinus Epist. 1. ad Bonifac. in ca.
 Noli existimare. c. 23. q. 1. Pacem habere voluntatis est: bellum
 autem debet esse necessitatis, vt liberet Deus à necessitate, & eò-
 seruet in pace. Non enim pax quæritur vt bellum exerceatur,
 sed bellum geritur vt pax acquiratur. Esto ergo bellando pacifre-
 cus, vt eos quos expugnas, ad pacis vnitatem vincendo perducas.
 Idem ean. Apud veros. ead. c. & q. Apud veros Dei cultores, ius-
 quit, etiam ipsa bella pacata sunt: quæ non cupiditate aut crude-
 litate, sed pacis studio geruntur, vt mali coercerentur, & boni
 subleuentur. Aristot. Politic. 7. cap. 9. ait necesse esse arma domi-
 necessaria: id posita in armentario ijs qui Reipub. præ sunt, tum pro-
 pter eos qui detrectant imperium, tum propter externos qui ius-
 turiam conantur inferre. Reperio & apud Cornel. Tacitum, læ-
 tiorem fuisse Tiberium imperatorem, quia pacem sapientia sic
 mansisset, quàm si bellum per acies confecisset. Addam hoc po-
 2. ait veteres Hætruscis quò ciuibus suis persuaderent, arma in-
 uenisse, vt ijs aduersus hostes, non ad ciuilem discordiam uteren-
 tur; qui ædem Martis ad campum, & extra urbem non, vt aliorum
 Deorum, intra mœnia consecrarunt.

Ex pace

Ex pace vbertas.

EMBLEMA CLXXVIII.

GRANDIBVS ex spicis tenues contexe corollas,
 Quas circum alterno palmite vitis eat.
 His compta Alcyones tranquilli in marmoris unda
 Nidificant, pullos inuolucresq; fouent.
 Latus erit Cereri, Baccho quoque fertilis annus,
 Aequorei si rex alitis instar erit.

Huius carminis fontem lubēs repero è Basilij Magni Hexa-Emblema
 èmero, quamquam sciam idem apud alios certè veteres è Basilio
 legi: sed mihi admodum placet viri huius sanctissimi doctrina
 & eloquentia. Sic enim ille Oratione 8. in Hexaëm. ἀλκυόνες
 ἐπιπέτοντες ὄρνεον. αὐτῆ περὶ αὐτὰς νοσθεύειν τὰς ἀιμαλὲς κίφουσι, ἐπὶ
 αὐτῆς

αὐτῆς τὰ αἰὰ τῆς ψάμμου καταλήμνη. καὶ ποσειδῶν κατὰ μέσσην πρὸς τῆ
 χρωῖα, ὅτε πολλοὶς καὶ βιαίσις ἀνέμῳς ἢ θάλασσα τῆ γῆ ἀποστρέφεται
 τῆ. ἀλλ' ὅμας κριμίζονται μὲν πάντες ἀνέμοι· ἰσχυρίζεται δὲ κύμα τῆ
 λάσσιον, ὅταν ἀλκυῶν ἐπαύξει τὰς ἐπὶ τῆς ἡμέρας. ἐν τούτοις γὰρ με
 ναις ἐκλεπίζετοὺς νεοτῆς ἐπὶ δὲ κ' ἑσπέρῳς αὐτῆς χρεῖα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆ
 σπέρῳς τὴν τῶν νεοτῶν ἀγέλην, ὁ μεγαλύτερος πρὸς τῶ μικροτάτῳ ἐπὶ τῆ
 παρέχει, ὥστε καὶ ἰσχυρίζονται πάντες ἰσοσιτύτῳ, καὶ ἀλκυονίδαι τὰς αὐτῆ
 ρας ἐκείνας προσεχρῶνται. ταῦτα σοὶ εἰς ἀστρόπην ἔειπεν ἰσχυρίζεται
 τὰ πρὸς σατήριον, ἀλλ' ἂν τῆς αὐτῆς τὰ ἀλοχα τῆ με ἀετοῖς νεοτῆς
 τῆ, τί σοὶ ἐγγίνοιτο τῶν παραδόξων ἐνεκεν σε, ὅς κατὰ εἰκόνα γῆ
 τῆ τῆ πρὸς τῆς ὄψεως ὅριος ἔστω μικρῶς, ἢ μεγάλης καὶ φθῆρας ἔστω
 τέχνη θάλασσα ἐν μέσση χρωῖα γαλήνη ἀγειν ἐπιπυρρῆστα. Quo
 rum verborum hæc est sententia: Alcyon avis est, quæ matrem
 colit: quæ cum sit in maris lictore parere solita, deponit ova in
 arena, & media hyeme nidum componit, quo maximè tempo
 re ventorum impetu mare tempestuosum est. Sed tum venti se
 remittunt, compescitur ipsum mare, cum alcyon septem diebus
 incubat: excludit enim pullos toridem, qui cum cibum appetit,
 septem alios dies ad pullorum incrementum minutissimo ani
 mali liberalis Deus elargitur. Omnes itaque qui se mari com
 mittunt, id observant, eosque dies Alcyonios nominant. Quo
 tibi concessa ac tradita sunt à divina providentia, cuius etiam vis
 elucescit in iis animalibus quæ rationis expertia sunt, ut te com
 monefacerent ad ea petèda ab eo quæ tibi ad salutem conferri.
 Quidnam etiam, quæso, vel quod fidem excedat alioqui, non
 est tua paratum causa, qui ad Dei factus imaginem sis; cum pro
 pter eam tam minutam avem vastum illud ac terrificum mare
 sederet, & hyeme media Dei iussu coerceretur? hæc ille. Næc
 ralem hæc historiam accommodat Alciatus ingeniosè ad pacis
 optimæ prouentum: cuius pacis laudes ex 53. capite Stobæi
 adicerem, nisi putarem satis esse ea de re studiosos admonere.
 Significat enim optimi Principis officium in id incumbere pe
 nitus debere, ut populum in suis regionibus & prouinciis necesse
 satio prouentu instructis foueat & turetur, habita primùm rati
 ne tempestatum, earumque calamitatum quæ solent in dies ne
 cidere: sinatque ventos remittere, & tandem procellas ebullie
 res hostium conquiescere, ut securius in pace postea vinatur: id
 que Alcyonum more, quæ in medio mari nidum conficiam ad
 mirabili quadam sollertia, paulum eminentiore, & perquam sag
 guis

Alcyon
sollertia

Officium
boni prin
cipis.

Alcyon
sollertia
in nidifi
canda.

ferro, grandium spongiarum similitudine, qui ferro non possit
 terceridi, nec vnde configatur inueniri, tradit Plinius. Quidam
 et spinis aculeatis, alij ex spicis segetum & vitium pampinis,
 cum confectum esse nidum volunt. Fœtificant bruma, qui dies
 Halcyonides idè vocantur, totidemque post diebus pariunt: quo
 tempore mare tranquillum creditur nauigantibus, qui eos dies
 obseruant accuratè. Varro De lingua Latina 6. Alcedo Græcè ἀλ-
 κυονίδες. hæc hyeme quòd pullos dicitur tranquillo mari facere, eos
 Halcyonios appellant. Vnde Pacuvius:

Halcyonis ritu litius peruolgans furor.

lege Plin. 10. cap. 32. Plutarch. quo libro disputat, vtrum ani-
 malia prudentiora, terrestriane an aquatilia.

Halcyones.] Halcyones Grammatici rectè deducunt ab ἄλκῃ & ἴσῃ
 quòd in mari parant, id est, παρὰ τὸ εὖ ἀλὶ κῦειν. & τὸ ἀλκυον-
 ἰδης marina spuma qua nidum congerunt Halcyones, ait Dios-
 corides in 5. cap. 136. Theophrast. lib. 1. cap. 8. περὶ αἰτίων φυτόν.
 Dies sereni quibus Alcedo fœtificat, à re ipsa nomen inuenere
 ἄλκυονίδες & ἀλκυονίδες. dicuntur & Aristoteli ἀἰετοειδῶν ἡμετέρας,
 animal. 5. cap. 8.

compta.] ornata, suaves, gratæ, vel ad nidum, vel ad tran-
 quillitatem refer. Plutarch. dixit alicubi bonam valetudinem
 esse voluptatibus, quod cæli tranquillitatem Halcyonibus,
 quoniam eis concedit vt tuto & securè incubent.

tranquilli marmoris.] id est, in marmoreo vel saxeo scopulo,
 quòd aqua marina alluit: vel potius marmor pro mari pellucente
 & equaliter strato accipitur.

in volucres] nondum apti ad volatum, impuberes,

Latus erit Cereri, Baccho quoque.] Pronentus & vbertas erit Involu-
eres.
 annonæ maxima. Annona ponitur inter res eas quæ ciuitati
 maxime necessarie sunt: cui diligenter esse prouidendum Prin-
 cipibus & Magistratibus sapientes monent, ne victus annuus
 ciuitati desit. Noti sunt populares Romæ tumultus ob anno-
 næ caritatem, itaque frumentum sæpe aduehebatur ex Africa,
 Sicilia, quæ tres prouincias, tria Rom. populi fru-
 mentaria subsidia Cicero appellat in ea quæ est pro lege Ma-
 rcella. idem quarta Verrina, Siciliam nominat cellam pena-
 riam Reipubl. nutricem Romanæ plebis. Et præfectus an-
 nonæ creabatur, qui frumentum vndique coëmendum cura-
 re, & in urbem aduectum iusto pretio venire iuberet.

Aequorei s̄ Rex alitis instar erit. [si sese habeat in suos Principes quilibet ac Alcedo marina in pullos. Est enim Principis virtus maxima, non modò nosse, sed & tutari suos. Quod quamquam perspicuum sit omnibus, illustrandæ tamè huius pulcherrimæ sententiæ causa, reperam grauem sanè & cordatam Dionis Chrysostomi disputationem de regno, qua Regum officium & condicionem ponit ob oculos. Sic ergo primùm: Principem continuis laboribus & vigiliis intentum esse decet. Nam in nauis licet vectoribus absque cura plerumque desidere, & ne aspicerent quidem marinos fluctus, imò verò neque scire, quod aiunt, vbi nam terrarum sint. Sic enim permulti hoc modo pontum securi traiciunt, talis ludunt, canunt, conuiuantur totos dies, & rempestate ipsa vndique imminente inuoluti expectant euentum: alij oppressi altissimo somno non antè surgunt, quam ad portum appulerunt. At gubernatori necesse est mare ipsum continuo obseruare, aërem cælumque intueri, ad terram aspicere: neque ignorare quæ in fundo sunt, nisi velit allidere ad scopulos qui aquis lateant. Neque verò ille vnus noctu dormit aliis alertentibus: interdum autem si breuem somnum aliquando sufficitur, tamen dubius hæret, neque præsentis animo id facit, vt sepe suos adhortetur aut contrahenda vela, aut clauum sistendum, aut quidpiam tentandum aliud, vt etiam inter dormiendum, aut segniùs officium faciat, cum alius impunè somnum capere liceat. Eadem ratio est expeditionum: militum quisque sui dumtaxat curam sustinet. At ducis munus longè maius est atq; difficilior, nempe vt omnes & singuli bene armati sint, habeantque vestimenta satis; nec modò vt illis ciborum satis sit, sed & vt equi diligenter instructi sint. Quod si secus videat quam par sit, maiore tristitia ille afficitur, quam si quibus ipsemet indigeret: quippè qui suorum salutem non minoris æstimet quam suam ipsius. Et quidem reliqua pulchra reuera sunt: sed hæc hætenus satis.

Dionis
Chrysostomi præ-
clarus lo-
quitur.

Doctos doctis obloqui nefas esse.

EMBLEMA CLXXIX.

Quid rapis heu Progne vocalem seu cicadam,
 Pignoribusq; tuis fercula dira paras?
 Stridula stridentem, vernam verna, hospita ladis
 Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
 Ergo abice hanc prædâ: nam musica pectora summū est
 Alterum ab alterius dente perire nefas.

Hoc ἀδελον ex i. Græcorum Epigrammatôn traxit. sic
 enim habet Græcus:

ἀτθὶ κόρα, μελίθρεπτε, λάλῃ λάλον ἀρπάξασα
 τέπιχα, πτανοῖς δαῖτα φέρεις τέκεσιν.

τοῦ λάλου, ἀλαλόεσσα τοῖς εὐπιπρῶν, ἀπὸ πρόεσσα

Charalley
 Emble-
 mati.

τὸν ἕτερον, ἀξέεινα, ἀριδὸν ἠαυτῶν.

ἔχι τάχος ῥίψας ἔργον δευτε, ἀδὲ δ' ἄλλοις
ἄλλοις ὑμνοπόλοις ὑμνοπολοῖς εἰσέμυσιν.

Rixæ &
contentio-
nes a sin-
diosis a-
liena.

Increpat hirundinem, quæ cicadam ad passum corripere. quo
orationis inuolucro doctos mutuò sese prouocantes arguit: his
enim rixis & contentionibus ferè fit, vt nullum aliud pernicio-
sius malum suboriri possit. Si quo conuicio docti ab ignavis &
zerù insciis imperantur, non debet haberi nouù aut insolens, cum
vt plurimum audax esse soleat ignorantia, qua nullù aliud malum
aut intractabilius aut difficilius. At cum doctus doctù, & Chri-
stianù Christianus iniuriis, cõtumeliis, clamosis disputationibus,
vel etiam famosis libellis impetit, quod bonis literis & Reipubl.
malum atrocius aut exitiusius esse potest? quæ ciades, imò quod
naufragium præsentius, cum in medijs fluctibus irato mari con-
certatio nascitur inter nauis ductores, aut etiam gubernatores
iplos, à quibus eorum qui sunt in eadem naui, vel vita, vel mors
pendeat? Nullum certè miserius accidere detrimentum societati
humanae potest, quàm cum eruditi eruditos (à quibus certè pe-
dere debet popularis multitudo, vt eorum ductu sese in officio
contineat) nigro dente conuellunt: quo fit interdum, vt diuini
altercando veritatem opprimant. Num verò absurdum & coti-
sum maximè omnibus videri debet, eos, quos par est inter se
onsuino conuenire, mutuisq; de officiis animos inuicem sibi de-
uincire, nimirum quòd iudeum lacris initiati ad utilitatem
communem liberales disciplinas excolere ex officio decet,
quas tanquam communi quodam vinculo, & quasi cognat-
tione inter se contineri nemo nescit: nõne, inquam, pro-
suis ridiculum est, eos sese mutuis iniuriis proscindere, in vitam
moresq; debacchari, & falsis criminationibus amulos enera-
re, qui alios coërcendi ius habent, quoties aliqua vel leui occa-
sione rixantur & decertant? Quæ sanè contumeliæ eò nocentio-
res sunt, quò in plures deriuantur: ex iis enim non minimum fa-
mæ detrahitur eorum potissimum, qui, vt loquitur Horatius,
hoc succo lolliginis, & arugine mera tinguntur. Non inuitus
quidè fatebor in cõcertationibus eiusmodi quædã certè, nec ob-
scura ingeniorù videri specimina, id tamen generis eiuisdẽ senten-
per iudicauit non tam laboriosæ quàm periculosæ plenù opus ar-
leæ, in quo sæpenumerò vbi quis commendatione nominis au-
cupatur, nescio quo fato famæ iacturã ruit. Certè vt hoc adiectum
neminè vnquam fuisse credo, qui maledictis & cõuiciis in alium
iactis honestiorem famam mercari vnquam potuerit. Quæ pot-
10

Nullus è
maledictu
famam
capit.

caecitas in hisce deccerationibus ad iudicem confugere omnium corruptissimum & iniquissimum, nempe turbam populam, cum dubium non sit, quam non videat, quamque caecitate, ut advertere nequeat

Aedibus in propriis qua recta aut prava gerantur?

Quaeque quae fieri possit, ut tano mentis oculo quae captum exceperit suum, intueatur? Id quidem (quod tamen gravate dicam) temporibus nostris exulceratissimis saepe numero vidimus, non modo in his disciplinis quae ad humanitatem pertinent, sed & in his omnino scriptis, atque pietatis Christianae oraculis: quomodo in auctoritati apud quamplurimos non parum detractum est, quod de his importune & intempestive doctores plerisque diducari viderunt. Ex quibus mutuis diffidiis nihil certe rei literariae fructus, aut ornamenti accessit, sed de pietate & bonis moribus non minimum decessit, dum non est qui velit ingenio cedere. Sit aliqua inter studiosos contemptio, sed absit à maledictis, à contumeliis, à rixis: & ut sunt expertes invidentiae Musarum, quemadmodum ex veteribus plerique dixerunt, sic ne admittant qui levi iurgia, vel animorum distractionem aliquam inducant. Chrysippus: Qui stadiū currit, inquit, contendere & enitri debet quam maximè possit, ut vincat; at eum cum quo ceteri non supplantare, aut manu depellere nulla ratione debet: sic tota animi contentione licet ex literis indefesso cursu splendorem, & omnium celebritatem aucupari, sed locij aut rivalis cursum dolo quodam malo remorari, aut eius mores impetere, vel etiam doctrinam (nisi prorsus mala sit) mordaci aceto conspergere, quod vel desistat, vel habeatur contemptum, non modo hominis est dissoluti & invidi, sed & animi pusilli & plane illiberalis.

Progne.] hirundo, de qua dictum est supra.

vocalem.] canoram, λάλον.

pignoris.] pullis.

Stridula stridentem. &c.] In Graeco eadem sunt πιδυρτώσας. Nam τὸν λάλον ἢ λαλόεσσα reddit, stridula stridentem: τὸν ζῆνον ἢ ζῆνα, hospitam verna, id est, vere cantillantem: τὸν ξένον ἢ ξῆνα, hospitam hospita: utraque enim non abhorret ab hominum hospitibus. altera enim prope lares patrios nidificat, altera vel in hospitibus nostris exauditur. τὸν ἑυππεγῆ ἢ πτεροέσσα, aligerā aligera, aligerales. Permultū illustrabit hoc Emblemata quaestio 7. Sympos. & Plutarchi, quae est de nota seu symbolo Pythagorico, quo hircum in ordine hospiram recipi vetabat Samius ille senex. Carnem depasci solet hirundo, inquit, venaturque sacras illas Musis canoras

*Hirundo
carnivora.*

noras

noras cicadas: *συρηφάγῳ ᾧ ἐστὶν ἡ χελιδὼν, καὶ μάλιστα τῆς τίσυγας ἰερῆς καὶ μουσικῆς ὄντας δότικτινοσι καὶ στυγνῆται. vide reliqua abice.]* abiice, Syncope.

nam musica pectora, &c.] Græcus dixit ὑμνοπόδες, id est, canentes, stridorem emittentes cicadas. Musica autem pectora dixit interpres, quia plerique docent, omnes aves canoras dici Musarum volucres. Cicadas verò ob cantum Apollini sacras esse volunt, iuxta Aristophan. Scholiasten εὐ νεφέλ. οἱ τίτλης μουσικῶν ὄντες ἀνάκησται τῶ ἀπόλλωνι. & Troianos oratores cicadis comparauit Homerus Iliad. γ. Cæterum hîc γνώμη est, qua innuit absurdum esse, & fermè impium, eiusdem ordinis viros sese magno conficere. tum enim vel maximè periculosa esse tempora fuerunt, quibus lupus lupinam est: & quamquam, vt loquitur Iustin. lib. 16. assiduum inter pares discordia malum sit, tamen id locum habere nõ debet inter doctos, & studiosos Musarum cultores, inter quos vna & constans animorum consensus & concordia necessaria est. Huc facit Themistius, oratione quadam, quo loco ait Musas inter se numquam rixari, sed optimè illis cum Apolline conuenire: ita etiam poëtas minimè à poëtis debere distindere. Græcè ita, καὶ αἱ Μῦσαι ἐννεα συγχαρέουσι ἀλλήλαις καὶ τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ οὐδέμια αὐτῶν ἀρανακτεῖσθε τὰς ἄλλαις ὅτι μὴ μόνον ἐφίκα ἐστὶ, μηδ' ἐαυτὴ μόνη ποιεῖσθαι οἱ ποιηταί. Huc Prouerb. Canina victians, Cynocephalum oppugnas.

Musarum
volucres.

Periculosa
tempora
quando
maximo.

Eloquentia fortitudine præstantior.

EMBLEMA CLXXX.

ARCV M leua tenet, rigidam fert dextera clauam,
 Contegit & Nemees corpora nuda leo.
 Hercules hac igitur facies? non conuenit illud
 Quod vetus, & senio tempora cana gerit.
 Quid quod lingua illi leuibus traiecta catenis,
 Queis fissa facileis allicit aure viros?
 An ne quod Alciden lingua, non robore Galli
 Præstantem populis iura dedisse ferunt?
 Cedunt arma roga, & quamuis durissima corda
 Eloquio pollens ad sua vota trahit.

Hæc

Typus
Emble-
maticus ex
Luciano
Hercule.

HAec *ἀνδ' εὐαντοῦ γερφία* Herculis expressa est Luciani quada-
praefatione, qua ostendit Celtas, id est Gallos, olim Her-
culem *ὀγγύτων* nominasse, eumque eloquentiae sapientiaeque Deum
existimant: apud quos ita effingebatur, ut senex, calvus & tingu-
sus, ineulto capite & glabro, cuiusmodi seniores nautas marines,
videmus: at haec leonino tergo indutus, dextera clavam tenens, confer-
reum sinistra, pharetram ex humero pendulam habens; confere-
tissimam quandam hominum multitudinem trahens catenulis
ex auro & electro tenuissimis, linguae suae extremitate perforata
inertis, eamque non invitam, sed ultro sequentem, imò etiam
hilaris omnes, nec ullo modo resistentes, ut huic assentiri vi-
deas, ducentem se Deum laudibus efferentes. Id nihil aliud in-
dicabat, quam Herculem eloquentia & fortitudine praestantem,
dissipatos olim Gallos & efferatos, ad iustitiam, & inuicentem
vitam vitae viribus eloquentiae reduxisse: cuius facti tam insignis
historiam mendax Graecia figmentis est persecuta, & ad armorum
stupenda facinora postea conuerit, atque ad suum Hercu-
lem Iouis ex Alcmene filium retulit: quod Herculi Gallo diuina
cuiusdam naturae viro propter sagacitatem, prudentiam singu-
larem, & admirabilem eloquentiam peculiare fuit. Putant non
nulli ex philologis, nec leuibus sane coniecturis asserunt, Gallos
veteres tum eloquentia, tum linguae Graecae fuisse peritudo-
Ioan. Annius in Berosum (nisi me nomen Berosi fallit) de re-
gibus Babyloniae, tradit Graecos à Gallis literas habuisse: apud
quos quam domestica fuerit eloquentia, pluribus contendit Bu-
dæus noiter 1. De assae, & maxime Commentariis in Pandectas
ad l. 1. De seru. corrupt. §. Quod ait praetor, Quin audiamus
ipsum Lucianum sua loquentem lingua: *Τὸς ἠρωκλίας οἱ καλεῖται
μὲν ἀνομάζουσι φανή τῆ ἐπιχειρία τὸ δὲ ἐδ' ἔξ ἑξ πάντο ἀποδόντων
γράφουσι. γέραν ἐστὶν αὐτοῖς ἐς τὸ ἔχαρην, πολὺς ἀκροῦσι, οὐκ ἴσθηται
τῶν τευχῶν, ρυθὸς τὸ δὲ ἔργον, καὶ ἀκαχεκαυμῆν ἐς τὸ μελέωνται
οἷοί εἰσι οἱ θαλαττῆρες γέγοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ἔργῳ πάλιν
σκαδὸν ἔρωκλίας, καὶ γὰρ πάλιν διφθέραν ἰνῶται πάλιν ἔλεονται, καὶ
τὸ ῥοπαλον ἐχθρὸν τῆ διέξει, καὶ τῶν γεφυρῶν παρήρηται, ἐ τὸ τέλει οὐ
περιμένον ἢ δεξιῶν ἀπεδίκευσι, καὶ ὄλας ἠρωκλίας ἐστὶ, καὶ πῆ τὸ πάλιν
ἐπαδὸν ἔλαθον ἐδ' ἐπὶ ἔφω τῆς ἐκόντων. ἢ δὲ δὴ γέραν ἠρωκλίας ἐπέσει
ἀνδρῶπων παμπόλι πωλῆδων ἔλακε, ἐν τῶν ἄπων ἄπαντας ἀδελφῶν
νας δὲ σὺμα δ' εἰσὶν οἱ, σφραγιστῆται, χρυσὸς καὶ ἡλέκτρος ἐργαστῆται,
ἄρμοις ἐκίχηται τῆς καλῆς, καὶ ὅμας ἀφ' ἑπας ἀδελφῶν ἀγρόφων, καὶ
ἄρμονι ἀκροῦσι, διακίτροι ἀν, ἐμφορῶν ἢ τὸ δὲ ἀνητῆται, καὶ*

Quid
Hercules
illz Galli-
cus.

Galli ve-
teres sa-
pientes
Graeci
periti.

ἀντιρεΐδ' ἔσσι, παρὰ τὸ εὐαντίον τ' ἀγαθής ἐξυπαΐζοντες, ἀλλὰ Φω
 ἰππονται, καὶ γρηθ' ὄπτες, καὶ τὸν ἄγοντα ἐπαινοῦντες ἐπιγόμενοι ἀπ' αὐ
 καὶ τῷ φθάνειν ἐθέλην τ' ἀεσίων ἐπιχαλῶντες, εἰκοτες ἀχρηδ' ησο
 ἐὶ λυθήσονται, ὁ δὲ πρῶτος ἀποπέφυκεν, ἵνα μὴ ἐδίξεν, σὺ δ' ἀκ
 καὶ τὴν εἰπέιν, ὃ γ' ἔχον ὁ Ζαχραφ' ὅ, ὅθεν ἔξαψεν τοῖς σφραῖς
 τῶν δέσμων δρῶν ἀπὸ τῆς ἀξίας μὲν ἠδὴ τὸ ῥόπαλον, τῆς λαῶς
 τὸ τὸν εὐχόμενος, τρεπῆσαι τοῦ θεοῦ γλῶττιαν ἄκρην, ἐξ ἐπειν
 αὐτῆς ἐποίησι, καὶ ἐπ' ἐσραπταί γ' εἰς τῆς ἀγώνου μὲν ἴδων.
 ἐγὼ μὲν ἐπὶ πολὺ εἰ-ηκεύρα ἡμὶ δαμμάζων, καὶ ἀπορῶν καὶ
 αὐτῶν κελτός δ' εἰς παρὶς ὡς οὐκ ἀπαισὶ δ' ἔτ' τὰ ἡμέτερα, ὡς
 ἀκρῶς ἐκὰδ' ἀφ' ἡμῶν ἀφίεις, φιλόσοφ' ἔχει, ταῖσι
 ἐγὼ σοὶ, ἔφη, ἄξιον λύσω τ' γροφῆς τὸ ἀνιγμῶ, πᾶν γὰρ τα
 εἰκοτας πρὸς αὐτῶν, τὸν λόγον ἡμεῖς οἱ κελτεῖ, ἔχ, ἀπερῶ
 εἰ ἔλλικες, ἐρμῆν οἴομεθα εἶναι, ἀλλ' ἄρα κ' ἡ αὐτ' εἰκάστ' ἄμυ, ὅτε
 πολὺ ἔρμῃ ἰσχυρότερος αὐτός. εἰ δ' ἐγὼ κ' ἀπαισὶ, μὴ γ' ἀμῶστος
 ὅλοος ἐν γῆρι φη εἰς αὐτῆν ἐπιδ' ἐκινῶσαι τὴν ἀχρῶν, εἴγε
 ἡμῶν οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι αἱ μὲν τῶν ὀπλοτέρων φρεῖς κερῖ
 τῶν γῆρας ἔχ' τι ἀξιατῶν νέων σφῶπερον, ἔπει γ' ἔτι καὶ ἔτιτος
 ἀπαισὶ ἐκ τ' γλῶττις τὸ μέλι, καὶ οἱ ἀγορῆ, τ' τῶν τῶν ὄπα κ' ἔν
 ἀφίωσιν, ἀμῶν πᾶσι λείρα γ' καὶ εἰ) ἔτι μὲν ἡμῶν, τὰ
 ὡς εἰ) ὡτων, ὅτι δ' ἐκ μὲν τῶν ἀνδράπων πρὸς τὴν γλῶττιαν ὁ γέ
 ἡρεκλῆς, ὁ λόγ' ἔλκει μὴ δὲ τῆς ἀμῶστος, εἰδ' ὅτι τῶν τ'
 καὶ γλῶττις συζητεῖται. ἔδ' ὕβρις εἰς αὐτ', εἰς αὐτῆν παρὶς ἰται.
 ἡμῶν γρῶν, ἔφη, καὶ κ' ἡμῶν ἡνῶν ἰαμβῶων, παρ' τ' ἡμῶν κ' ἀμῶν. † αὐτῶν
 γὰρ λαλοῖς ἐξ ἀκρῶν ἢ γλῶττιαν ὡσιν ἐς ἐπερπημῆν τὸ ὄδον,
 αὐτ' ἡμῶν τὸν ἡρεκλῆα λόγῳ τὰ πᾶντα ἡγῶμεθα ἐξ ἐργῶστος, σ
 ἡμῶν, καὶ πᾶσι καὶ πλείστα εἰσάσασθαι, καὶ τὰ γ' ἔτι αὐτοῦ, εἰ
 εἰσιν οἶμαι, ὅτις καὶ εὐστοχοί, καὶ ἀχρῶν καὶ τῶν φυχῶν πρὸς κ
 ὡσιν τὰ γὰρ ἐπὶ καὶ ὑμεῖς φασὶ εἶναι. hoc est: Herculem
 Ogmion lingua propria nominant. eius autem Dei simu-
 lum monstruolum & absurdum representant. Apud eos senex
 inculta glabraque canitie, obrugata cute, & nigro admodum
 colore, vt marinos nautas esse compertum habemus: atq; eius-
 modi cum sit, tamen Hercules cultum gerit. Amictus enim est
 colore leouis, dextera clauam tenet, pharetram humeris apta-
 tum, sinistra proteusum arcum prætendit, denique omni ex par-
 te Hercules est. Verum quod in imagine admirandum maximè
 visum est, senex ille Hercules confertissimam quandam ho-
 minū multitudinem trahit, omnes auribus vincitos. Vincula sunt
 quædam catenulæ auro electrōve fabrefactæ, spirulis
 collaribus pulcherrimis similes. At hi certè iam exilibus vinculis
 ducti,

† αὐτῶν

ducti, ne de fuga quidē cogitāt, tamen si faciliē possint: nec omnino resistant, aut pedibus in diuersum renitūtur quasi resupinantes, sed hilares lætiq̄e suum ductorē laudant, sponte festinant: res omnes, ut studio præueniendi laxa etiam vincula relinquunt, perinde ac tristes futuri, si eiusmodi vinculis eximantur. Quod autem absurdissimum mihi visum est, non pigebit referre. Cum enim pictori reliquum iam nihil esset, vnde catenarum extremitates innecteret, dextera nempe claua ferenda occupata, sinistra verò arcu tenendo, summam Dei linguam perterebratam esse voluit, ex eaq̄e religatis catenis eos trahi fecit: ipse enim ad eos qui ducebantur, se conuertendo arridebat. Hæc ego quidem cum diu consistendo essem contemplatus, admirabundus hæsitans & indignans; Gallus quispiam qui tum fortē aderat, haud quidem ignarus rerum nostrarum, ut qui linguam Græcā exactē doctus esset, Philosophus, ut opinor, ex iis qui in Gallia sunt regione: Ego tibi, hospes, inquit, picturæ huius explicabo rationem: videris enim non nihil hac in re conturbari. Non itaque Galli sermonem & orationem, ut vos Græci, dicimus esse Mercurium, sed Herculi eam tribuimus, non quod hic Mercurio longè robustior fuerit. Quod autem senex fingatur, non est quod mirere. Solet enim eloquentia in senectute demum suam omnem vigorem ostendere, si modò vera sunt quæ Poëtæ vestri dixerant: Iuniorum mentes instabiles & volucres esse; senectutem autem doctius scire dicere, quàm iuuentus ipsa possit. Hinc certè ex Nestoris lingua fluere mel à vobis dicitur, & Troianorum oratores floridam quandam vocem emittunt, id est, illi riuosam: nam liria, quantum commemini, vocantur flotes. Proinde de quod aures homines ad linguam vinctos trahit senex ille Hercules, id est sermo, non est quod mirens, cum scias linguam auriumq̄e esse cognationem. Neque verò ad conrumeliam illius hoc dicitur: memini enim, ait, iam vos quosdam comicos à vestris didicisse: loquacibus extrema in parte omnibus lingua periculis. Cæterum opinamur Herculem oratione omnia percussisse, virum quidem sapientem, qui persuadendo facundia quàm plurima subegerit: si quidem tela ipsius acutos, cerros, celeres, & animas fauciantes sermones interpretamur: hinc enim videntur verba vos etiam dictitatis. Et hæc Lucian. Nolim equidē trahere quod Sernius 6. Aeneid. annotat ad illud,

Tartareum ille manu custodem in vincula petiuit
 quo loco ait, Herculem à prudentioribus mente magis quàm corpore fortem habitum, ad quod vt duodecim eius labores adhibere

*Gallus
 Hercules
 philosophus,
 lingua
 Græcæ
 cognarus.*

*Hercules
 apud Gallos,
 orator
 nominatus.
 Senectus
 eloquentior.
 et exere.*

*Homines
 vincti auribus.*

*Herculis
 eloquentior.*

*Locus
 Sernij.*

mod excellens virtutum opus referendi esse videantur. Huc pertinet quod de Porphyrio eloquenti homine dixit Eunapius Sarcophagi libro De vita sapientum, quo loco sumit catenam Mercurij, pro facundi & disertis hominis lingua, his planè verbis: *ἡ ἀσπίς ἐργαία τις σείρα καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιτεύουσα πικρὴς παιδείας πάντα ἐς τὸ ἐργάσθαι καὶ χρητῆρον ἐκχυγέειν.* Porphyrius, ut catena quædam Mercurialis ad homines tracta, adduxit omnia clarè pureque varia doctrinæ arcana.

Arctum laua tenet, &c.] Idem omninò cultus eademque figura ac Herculis illius, quem Poëtæ Græci leonis exuvio, clavis & aliis armis instructum faciunt.

Contegit & Nemees.] In insula Nemea leonem occidit Hercules, cuius pellem aiunt vice thoracis induisse. eo autem induimento eum fuisse usum, & talem fingi, ut homines, antiqui illius admonerentur, ait Festus lib. 14. Sed hæc parerga.

non convenit illud, &c.] Huius absurdi & ἀπορήματι & causam ex Luciano repete.

tempora cana.] caput canum. effecta senij.

Cedunt arma toge, &c. Hemistichium Ciceronianum, quo Orator ipse δημοῦδος, pacis semper fuisse studiosum declarat. Versus hic,

Cedant arma toge, concedat laurea lingua.

per multis obtrectatoribus reprehensus est, quo nomine Cicero laboravit invidia. Sed apologia hæc fuit Oratoris ex oratione contra Pisonem: Non vlla tibi, inquit, Pison, nocuit invidia, sed versus tui. Nimis magna pœna, te Consule, constituta est, siue malo Poëtæ, siue libero. Scripsisti enim versus, *Cedant arma to-*

ge. Quid tum? hæc restibi fluctus illos excitavit. At hoc nusquam opinor scriptum fuisse in illo elogio, quod, te Consule, in senato Reipubl. incisum est. Velitis, iubeatis, ut, quod M. Cicero versum fecerit; sed quod vindicavit. Verumtamen quoniam non Aristarchum, sed Phalaritam Grammaticum habemus, qui non notam apponas ad malum versum, sed Poëtam armis professuare: scire cupio, quid tandem isto in versu reprehendas, *Cedant arma toge.* Tuæ dicis, inquit, togæ summum Imperatorem esse cessurum. Quid nunc te, asine, literas doceamus, non opus est verbis, sed fustibus. Non dixi hanc togam, qua sum amictus: nec arma, scutum, & gladium vnius Imperatoris; sed, quod patris est infigne & otij, toga: contra autem arma, tumultus, atque belli: more Poëtarum locutus, hoc intelligi volui, bellum ac tumultum paci atque otio cœcellurum. Quare ex familiari tuo,

Leo Nemeas ab Hercule occisus

Versus Ciceronis à multis reprehensus. Locus ex oratione in Pisonem.

Græco illo Poëta: probabit genus ipsum, & agnoscer, neque te nihil sapere mirabitur. At in illo altero, inquit, hæres, *Concedat laurea laudi*. Imò meherculè habeo tibi gratiam. Hæc rem nim, nisi tu me expedisses. Nam cum tu timidus ac tremens tuus ipse furacissimis manibus detractam è cruentis fascibus lauream ad portam Esquilinam abiecasti, indicasti, non modò amplissimæ, sed etiam minimæ laudi lauream concessisse. Atque illa ratione hoc tamen intelligi, scelerate, vis, Pompeium inimicum mihi isto versu esse factū: ut, si versus mihi nocuerit, ab eo quem is versus offenderit, videatur mihi pernicies esse quæsita. Omitto, nihil istum versum pertinuisse ad illum: non fuisse meum, quem, quantum potuissim, multis sæpè orationibus scriptisque decorassem, hunc vno violare versu. Sic Cicero. Hic autem *non est, & ægyptiis tuis ægyptiis*, nimirum quòd Hercules hic noster (& Orator quisque insignis) non quidem viribus corporis, sed eloquentiæ laude auditores trahat quò velit. Id Cicero locis quamplurimis confirmat. Nam & Orpheum aium etharæ dulcisonæ modulo feras & saxa mouisse: quod est referendum ad vim eloquentiæ, quam Euripides reginam, & Ennius Alexanimam appellauit. Lege Valer. Max. 8. cap. 9. & 10.

ANTIDOTUM. Aëaa medicata in pocula Circes

Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.

Moly vocant: id vix radice euellitur atra,

Purpureus sed flos, lactis & instar habet.

Eloquij candor facundiaq; allicit omnes:

Sed multi res est tanta laboris opus.

HOMERUS Odyss. x. moly herbam à Mercurio Vlyssi dā-
 tam ait, tamquam amuletum præsentissimum aduersus
 omnia veneficia. plerique desectant παρά τὸ μολύβη τὰς νόσους, à
 sedandis morbis, quod tradit Apuleius, libello De viribus herba-
 rum, cap. 48. Herbam hanc nigrae radice, sed floris lactei, & in-
 ventu difficillimam facit: cuius etiam mentio est apud Plin. lib.

23. cap. 4. Sic autem habet Homerus:

Moly
 herba quidam
 designet.

ῥίζη μὲν μέλαις ἴσκι, γάλακτι δ' εἰ κελονᾷνθ' ὄσθ',
 κῶλυ δ' ἐμὴν καλέεσσι θεοῖ. χαλεπὸν δ' ἐτ' ὄρεύσεται,
 ἀνδράσι γέθνηθισι, θεοὶ δ' ἐτε πάντε δύναιται.

Id figmentū non raro intelligitur de virtute, omnīq; eruditione
 ad quam primus aditus arduus est ac sudoris plenus, sed suauiter
 mus omnium fructus. τὰ γὰρ χαλεπὰ τὰ καλὰ, vt habet verus ada-
 gium. Hic autem eloquentiam primò quidem abstrusam & dif-
 ficilem, deinde multo labore & diligētia partam, iucundissimam
 adferre fructus, hominesq; sui candore allicere intelligitur.
Antidorum.] remedium, ex ἀντι ἡγήθ' ἰδ' ὄσθι. datur enim con-
 tra venenum.

Acaia Circes.] Virgil. 3. Aeneid.

Inferniq; lacus, Acaiaq; insula Circes.

Sed multi res est tanta laboris opus.] Cicero 1. de Orat. Hoc
 fusillimè & eloquentissimè docet. Quis non iure miretur, inquit,
 ex omni atatum memoria, vt temporum, sic & ciuitatum tam
 exiguum oratorum numerum inueniri? Sed nimirum maius est
 hoc quiddam, quàm homines opinantur, &c. Vult autem M.
 Tullius eloquentiam omnium difficillimam videri, quia con-
 stet rerum pulcherrimarum scientia; compositione apta verbo-
 rum; motuum cognitione; iocorum & facetiarum eruditione;
 subtilitate respondendi & lacescendi; urbanitate; historia; pro-
 dentia iuris, actione, memoria. Eandem difficultatem eloquen-
 tiae ipsemet alijs locis, sed in ea maximè pro Calio: An vos aliam
 causam esse vllam putatis, cur in tantis præmijs eloquentiae tam
 pauci sint semperq; fuerint qui in hoc labore versentur? Omne
 tendæ sunt omnes voluptates: relinquenda studia delectationis
 ludus, iocus, conuiuium, sermo etiam penè omnium familiaris
 rium deferendus; quæ res in hoc genere homines à labore stu-
 dioque dicendi deterret.

Antiquissima quæque commenticia.

EMBLEMA CLXXXII.

PALLENÆ senex cui forma est histrica, Proteus,
 Qui modo membra viri fers, modo membra ferri:
 Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
 Nulla sit ut vario certa figura tibi
 Signa vetustatis, primæui et præfero seclis,
 De quo quisque suo somniat arbutio.

Conuertit Protei πολυμορφὴ fabulam in scriptores quos-
 dam rhapsodos, & rerum antiquissimarum, quæque extra
 omnium memoriam positæ sunt, narrationem è variis & sæpè
 pugnantibus inter se petitam concinnantes: qui cum sibi non

Scriptores
 rhapsodi
 taxantur.

conueniant, & pro arbitrio somnient de rebus à se remotissimis, & ingenij humani captum excedentibus, pro germana naturalique rerū veritate tenebras quasdam fabularum effundunt, & portentosam historiarum formam è variis peritam, seu, vt dixeris verius, indigestam quandam mistamque, nullaque penè sibi parte coherentem farraginem nobis obtrudunt, vt reuera Proreum quendam in eiusmodi descriptionibus ostendant. Quod autem tequam doceam apertius, referam Arnobij verba ex libro contra Gentes: Falsitatis, ait, arguitis res nostras, & nos vestras arguimus falsitatis. Sed antiquiora, inquit, nostra sunt, ac per hoc fidei & veritatis plenissima: quali verò errorum non antiquitas plenissima mater sit, & non ipsa pepererit res eas, quæ turpissimas Dij notas ignominiosis concinnauerunt in fabulis. Ante millia enim annorum decem non potuerunt falsa & audiri, & credi? aut non simillimum veri est, fidem vicinis & finitimis, quàm spatorum inesse longinquitate distantibus? Testibus enim hæc, illa opinionibus asseruntur: & procliuus multò est minus esse in recentibus fictionis, quàm in antiqua obsecritate subnotis, &c. Gentes enim pleræque & nationes ignaræ veterum statis, & veræ perpetuæque seriei temporum, fabulosas quasdam origines confinxerunt: vt Thessali, qui ex lapidibus ortū suum repetebant: Arcades Luna se antiquiores existimabant: Athenienses αὐτόχθονας esse se cum ostenderent, gloriabantur suum genus, Ionica gēte, quæ originem habuit à Iapheth Noëi filio, vetustius, ideoque celebrius. Fuit is Proteus marinus Deus, vaticinij peritissimus, in quamlibet formā se mirabiliter transmutans: nam fiebat — aper, modò saxum, & cum vellet, arbor, inquit Horatius, Quin & Virgil. 4. Georg.

— fiet subitò sus horridus, atraq; tigris,
Squamosusq; draco, & fulua ceruice leona,
Aut acrem flammæ sonitum dabit; atque ita vincit
Excidet, aut in aquas tenues dilapsus abibit.

Talem describit Empusam Aristophan. in Ranis:

ἄγχι μὲν ὄρεσσι τῶν δ' ἰαθ' ἰσθμῶν μέγα
ποῖον τίς δ' εἰδὼν παντόδαπον γούνη γίγνεται.
τότε πρὸ ὄρεσσι, καὶ δ' ὄρεσσι, τότε δ' αὖ γυνὴ
ὄρασι τῶν τίς πρὸ ἰσθμῶν; φερέτω αὐτὴν ἰσθμῶν,
ἀλλ' ἐν ἑτ' αὐτὴν εἶναι, ἀλλ' ἢ δὴ κύνων.

Atqui profectò maximam video feram.
Qualem? nouam, qua in cuncta mutatur statim.
Nunc mula, nunc bos, sicq; rursus foemina

Arnobij
locus.

Aristo-
phanas de
Empusa.

Valde

Valde venusta. ubi est? ad eam me confere.

Sed rursus illa haud mulier, ac iam fit canis.

Plato in Euthydemo Proteum ait Aegyptium fuisse Sophistam, qui praestigiis quibusdam incautos falleret. Diodor. Siculus, inquit ait consuetudinem regibus Aegypti traditam, Graecis causam cuiusmodi transmutationis praebuisse, nam regibus Aegyptii mos erat leonis, tauri, vel draconis priorem partem ferre in capite. principatus insignia: quandoque vero arborem, aliquando agnum, nonnunquam redolentia supra caput unguenta, & aquas: haec enim spectabant ad ornatum, tum stuporem ac superstitionem quandam insipientibus iniiciebant. Alij sunt qui hanc transformationem conuertant ad variarum disciplinarum peritiam. Interpres Arati Proteū φυσικῶς αἶρα εἶναι λέγει, id est, quae apud Homerum, in ignem atque aquam conuerti. At Platonici exponentes illud Orphei de Proteo,

— πόντου κληίδας ἔχοντα: volunt Proteum eam esse mentem, à qua formae defluunt. Claves enim ponti, generationem futuram esse volunt. Certè Ponticus Heraclides sub Protei fabula

Heraclides
locus.

formam rerum materiam à Poëtis συμβολικῶς significari ait: cuius verba huc referam vel obiter, εἰδ' ἢ πολυπρόσωπα θεοῖς ἐπι-
πλάσσεται βύλιται πρώτως μεταμορφώσας ποικιλητῆ καὶ ἱεράσιοι μῦθοι

καὶ ἄλλοι, εἰ μὴ τις ἕρως ἢ ψυχῆ τὰς ὀλυμπίας οὐρανὸς πλείους ἐπεφαν-
ταίη. τὴν ἔν ποικιλήτοισι τῶν ὀλων ὀφείσεται γῆσιν, ἀφ' ἧς τὸ πῦρ ῥί-
ζων, εἰς ὃ νῦν βλίποισι, ἦκει κεντάσημα. παλαιὸν γὰρ ἦσαν πατὴρ ἡρό-
δοτος, οὗς αὐτῶν τῶν ἰσολιμιονῆν, ἔδιδετο κενταρίοις χαρμακτίοισι

καὶ ἄλλοις ἠκαστο μορφῆς. ἔτι γὰρ γῆ τῆ τῶν ὀλων εἰς ἰσὶν κέντρον ἐπιπλάσσει
καὶ ἄλλοις, ἔπε ἕρως ὡς τὴν αἰδέϊον φασὶν ἰσοκλήτῃ ἐκκελεῖν. πάντες
ἦν ἀνήλιθ' ἠρημία καὶ κενταρῶσι σιγῆ, καὶ πλείους ἐδ' ἠνῆν ἢ κενταρῶσι

καὶ ἄλλοις ἀμορφῶν ἡρώτων, πρὶν ἢ ἀμικρῶς ἀπαύτως καὶ κενταρῶσι ἀρ-
χὴν τῆσιν ἐλκυστασά τῶ ὄλων ἔπειτα, τὸ κόσμον ἀπὶ ὄψε τῶ κόσμου.

καὶ ἄλλοις μὲν ἕρως ἢ γῆς, ἐχώριζεν δὲ τὴν ἠπειρὸν πελάγησιν τῆσιν ἡρώτων
καὶ ἄλλοις τῶν ὀλων ῥίζα καὶ γῆνα, ἐν τῶσιν τὴν ἰδίαν μορφῶν ἠρημία-
καὶ ἄλλοις τῶσιν δὲ ἠρημῶσιν κενταρῶσιν ὁ ἴσος μὲν αἰεὶ ὄψεσιν διακρίστας

καὶ ἄλλοις τὴν ἀμορφὸν ἰσὶν. πρώτως δὲ ἡρώτων εἰδοθῆσιν διακρίστας εἰδῶσιν ἰ-
σὶν ἡρώτων θῆσιν. ἀλλ' ἂν τῶσιν μὲν τὸ πρὶν ἂν φῶσιν ὁ πρώτως, εἰς πᾶσιν
καὶ ἄλλοις τὸ μὲν φῶσιν ὑπὸ τῆσιν ἠρημῶσιν ἀμικρῶσιν.

καὶ ἄλλοις τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν, ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν.
καὶ ἄλλοις τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν, ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν.
καὶ ἄλλοις τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν, ἠρημῶσιν ἠρημῶσιν.

ἐστὶ ἡ γῆ. τὸ γὰρ αὐτόχθων αὐτοῦ καὶ γηγενῆς, ὃ δ' ἐν ἄλλοις πολλῶν
 σημαίνει. δένδρον γὰρ μὴ ἀπαι ἀνζανόμρον, καὶ τὴν ἀπὸ γῆς ἰσχυρὰ μὴ
 ἔρσιαν ἀειλαμβάνον, συμβολικῶς εἶπεν ἄερα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ εἰς ἀσφῆ
 λέγειται ἀνὰ πρῶτον δὲ δὴ λωσι ἐκ τοῦ φανερῶτερου περιήσασθαι ἔπειτα
 γίνεται δ' ὑγρὸν ὕδωρ. ὡς ἔυλογον τὴν μὲν ἄμορφοὺς ὕλην πρῶτον
 λέγειται, τὴν δ' εἰδωλοπλασῆσαι ἔκστα πρῶτον. εἰδιδίαι, ἢ ἀμ
 φοῖν δὲ πᾶν ἀλκιδεῖν, εἰς τὰ σιωπῆ καὶ ἀστυκτικὰ τῶν ὄλων
 δῆλαι. πρῶτον δὲ καὶ τὴν νῆσον, ἐν ἧ ἑδρα δὲ πλάσσει, φάσθαι ἀσφῆ
 σεν. ἰκεδὴ περὶ ἐστὶ φέρσαι, τὸ γηγενῆσαι, καὶ τὴν γῆν ἀφάρων
 καὶ δίμαχ. εἰπὶ τὴν ἄερα, ἀφάρων εἰον γῆ. φυσικῶς εὐνο
 ἀπαίται πατὴρα χῶρον ἀτόμασι φάσθαι, ἐκ τῆς γῆς ἀσφῆ
 μέλιτι εἰδωλοτοσημαίαι. Pontici Heraclidis locum ex interpreta
 tione Gelsneri apponam, ne studiosos nostra paraphrasi remota
 mur. Narratur multiformis, in quascumque res voluisset, Protei
 mutatio: quae omnia Poëticae & monstrosa fabulae videntur, nisi
 si quis divinae Homeri mysteria, veluti sacra, mente caelesti tra
 cter. Etenim hac fabula primigeniam uniuersi originem confir
 mavit, qua omnes mundi partes confirmatae, illam quam nunc
 videmus, speciem effecerunt. Erat enim olim mundus informis
 & caenofus, nondum discretis rerum notis integritate suae for
 mae adeptus. Nam neque dum tellus centrum suum pro fun
 damento rerum omnium stabilierat, neque caeli perpetuus mo
 tus certa sede voluebatur, sed omnia sine solis vsu immota, trilli
 que silentio depressa languebant: aliud extabat nihil, quam im
 formis diffusae materiae legnities, antequam principium illud,
 à quo producta & constituta sunt omnia, salubrem vitae modum
 depromens, mundum mundo redderet, caelumque à terra, & pe
 lagus à continente distingueret; quo tempore primum elemen
 ta quatuor, ex quibus seu radice ac generis principio nihil non
 gignitur, ordinem suum & formam propriam acceperunt. Haec
 igitur cum diuina prouidentia disposita sint, numen illud quod
 informem prius indiscretamque materiae certis formis obsigna
 uit, ab Homero Protei filia Eidothea nominatur, idque merito
 ut quae εἰδὼς ἐκ ἀέρος δίδω, hoc est ideae seu formae cuiusvis inspe
 ctionē exhibuerit. Quocirca Proteus, qui vna prius natura fuerat,
 in multas deinde species à prouidentia formatus diuiditur.

Eidothea
 filia Pro
 tei.

Principio est visus speciem subuisse leonis,
 Mox aper inde draco fieri, fera pardalis indo.
 In latice etiam se vertat, & arbore formam
 Mutauit priscam ramis ac frondibus alta.

et Leonem, animal igneum, atherem indicat. Draco tellus est, potè indigena & è terra natus. Arbor autem quæuis cum auolat, & à terra semper in sublime nativo motu feratur, solum aëris est. Aquam verò ut clariùs ænigmatis vim demonstraret, suo nomine manifestò vocat, inquiens,

In latices etiam se vertit.

Proinde conuenit in formem materiam Proteum appellari, Eiotheam verò prouidentiam, quæ singulis formam effigiem quænam addidit, & vniuersam molem ab vtrisque discretam in cõtinuas sibi & perficientes mundum partes diuisam esse. Probabiliter verò & in sulam, in qua hæc facta sunt, Pharu appellauit.

Pharum φέρω, generare significat: & Callimachus sterilem terram, φέρων dixit, ἀφάρων οἶον γυνή, id est, ceu mulier sterilis.

Itaque naturaliter locum parentem rerum omnium, nuncupauit Pharum, per vocis etymologiam à fecunditate ductā, quid sibi vellet insinuans. Hæc Heracl. Ponticus. Clemens Alexand.

Protagog. 3. cap. 1. retulit Proteum ad cupiditatem animi humani in varias sese mutantem formas, plus quam olim Proteus, inquit, marinus dæmon, &c. Iulianus Epistola quadam ad Iamblicum de sapiente quodam, qui suam eruditionem tegeret, intelligi maluit.

πρωτῆα μὲν δὴ τὸν ἀιγύπτιον Φασὶ παικίλαις μερφέις τῶν τῶν ἐξαλλάττειν, ὡς τε δεδιότα μὴ λάθῃ τῆς δευτέρας, ὡς ἢ σοφός,

ἐγὼ δὲ εἶπε ἦν οὗτ' ἄρα σοφὸς πρωτῆς, καὶ οἱ πολλὰ τῶν ὑπερβύτων ἠγάσθη. ὡς Ὁμηρὸς λέγει, τῆς μὲν ἦν ἡ εὐφύσιος αὐτὸν ἐπαίει,

τῆς γυναικὸς δὲ ὑπέλαμμαι. διότι μὴ φιλαυθροῦς τις, ἀλλ' ἀπαπτόσθαι τῶν ἐπιπέδων, κρύπτων ἑαυτὸν, ἵνα μὴ χρεῖσται ἀνδράποισι ἦ. id est,

Proteum illum Aegyptium se in varias formas commutasse, quasi qui vereretur ne per imprudentiam hominibus requiritibus sapientem se esse demonstraret. Si autem verum est

Proteum fuisse sapientē, & ut qui multa animo perceperit (ut præter cæteros Homerus testatur) scientiæ quidem nomine laudari mihi potest, ob ingenium verò minimè. Non enim viri boni, & liberaliter instituti, sed impostoris improbi partes agebat, cum

se fingeret occultando, ne hominibus prodesse posset. Basiliius Magnus oratione πρὸς νόμους, ad inconstantiæ fugam conuertens. Φρυκτέον οὖν, inquit, τῶν σαφῶν οὐκ ἔστι πρὸς δ' ὅσον ζῆλον καὶ τὰ

πολλὰ δ' ὀκνεῖται περισσεῖν, καὶ μὴ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἡμετέρας ποιεῖται τοῦ βίου. ὡς καὶ πᾶσι ἀνθρώποις ἀντιλέγει, καὶ ἀδοξάζει, καὶ κινδυνεύει ὑπερὶ τοῦ καλοῦ δέη, μὴ δὲ ἀερεῖα τῶν ὀρθῶν ἐγερῶν παρακινεῖν. τὸν γὰρ μὴ οὕτως ἔχοντά π' οὐ Αἰγυπτίου σοφιστῆν φησὶ ἀπολείπειν, ὡς φυτόν ἰχθύϊτο, καὶ θηρίοις, ὅσοιτε βούλοισι,

Leo quid.
Draco
quid.
Arbor
quid.
Aqua.

Proteus.
materia
informis.

Clemens.
Alexand.
locus.

Iamblicus
locus.

καὶ πάλιν ἄλλω, καὶ πάλιν ἄλλω. Quorum verborū hic est sensus
 Cauendum igitur sapienti homini ne ad opinionem viuat, & ad
 ea quæ populo placent, sed rectam rationem, vitæ ducem, re-
 rat. Si ergo se omnibus opponere, si malè audire, si periclitari
 oportuerit pro honesto, nec vlla vnquam ratione abducatur à
 vera sententia. Quod ni ita fecerit, quid ni dicemus eum simi-
 lem esse sophistæ illi Aegypcio, qui modò in arborem, modò in
 feram, aliquando in ignem & alium quempiam habitum sese
 transformabat? Sed iam satis; imò verò plus fatis. Alij ad alia
 referunt, vt Isacius Commentarijs in Lycophronem. Certè vt
 id postremò, quæ antiqua sunt, & extra hominum memoriam
 aut certè coniecturam posita, quæ inquam *πυλκία*, non malè
 Proteum Pallenæum referunt; de quo varij varia καὶ πάλιν ἄλλω
πυκίλια referunt. Plerique vatem faciunt, alij Oratorem, vel Sop-
 histam, quidam saltatorem, alij marinum Deum: sunt & qui
 eum regem aut tyrannum fuisse velint. Sed hæc tam varias &
 prodigiosas opiniones recensere nihil hîc aliud mihi videretur,
 quàm Proteum quendam hîc assingere. Si qui Proteum denique
 ad πρώτου ἕλκω reuocant, sentiunt eum Heraclide: si qui probe-
 bilem historiam, eum Diodoro libro 2. Quò pertinet adagium
 Pellenæa tunica: &, Proteo mutabilior.

Pallenæ senex.] Valer. Probus Proteum facit Aegyptium,
 quem propter insignem quandam crudelitatem Busrini nomi-
 natum ait; etsi Virgil. Pallenium faciat. Pallenæ autem vrbs est
 Thraciæ. Poëta sic:

*Hic nunc Aemathia portus, patriamq; reuisit,
 Pallenem.*

ad eam eum reuersus fertur, ob scelera filiorum Telegoni &
 Polygoni ab Hercule postea occisorum.

forma historica.] varia & multiplex, qualis histrionum, qui pro
 rei, quata fugunt, varietate varium cultum assument.

Insignia Poëtarum.

EMBLEMA CLXXXIII.

GENTILES clypeos sunt qui in Ionis alite gestant,

Sunt quibus aut serpens, aut leo, signa ferunt:

Dra sed hec vatium fugiant animalia ceras,

Doctaq; sustineat stemmata pulcher Olor.

Hic Phœbo sacer, & nostra regionis alumnus:

Rex, olim, veteres servat adhuc titulos.

Confert insignia Poëtarum cum aliis stemmatis & sym-

bolis gentilitiis, ceu *καὶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ καὶ ἀρχαίῳ*. Sunt e-

nim qui Aquilam circumferant, sunt qui Vulturem, alij Dra-

conem, & alia eiusdem generis, quibus animorum diritas, im-

manitas, rapacitas apertè declaratur. At Poëtis Olor est candi-

Insignia
varia
quid no-
tent.

Insignia
Poëtarum
genus.

cus,

Phœbo sacer, quiq̄ue Regi quondam nomen dedit: animi puritatem repræsentat, qualis in Poëta sacro debet esse, qui suorum omnes labores ad Phœbum literarum Præsidem, & ut loquuntur Græci, *μουσικήν* referre debet, ut cantus dulcedine posteritati sibi deuinciat, nec minus in admirationem rapiat, ac cyclo paulò ante mortem cantio, de qua illud Martialis:

Dulcia defecta modulatur carmina lingua

Cantator cygnus funeris ipse sui.

Nec minus hoc Socratis ex Platonis Phædone: *ὡς ἔοικε, τῶν κων δὲ καὶ φαιλόπρος οὐκ εἶναι τὴν μαυτικὴν. οἱ ἐπεὶ δ' ἂν αἰσθάνωνται, ἢ διὰ αὐτὴν ἀποθανεῖν ἄδοντες, καὶ ἐν τῷ πρόθεσιν χρόνῳ τότε δὴ πλείονα καὶ μάλιστα ἀδῶσιν γεγηθότες, ὅτι μάλιστα παρὰ τὸν χρόνον ἀπέθανε, ὡς εἰσι θεράποντες:* hoc est, Ut apparet, ad diuinandum videtur vobis esse cygnis deterior: Illi quidem quando se breui morituro agnoscunt, tum magis admodum, & quidem dulcius modulantur quàm antea consueuerint, & quòd ad Deum, cuius erant famuli, tunc sint migraturi congratulantur. Hic non me mouet quod Aelianus *1. ποιικίλ. ἰσορ.* & Plin. cap. 23. lib. 10. negant cygnum canere: id enim discutere non est nostri instituti. sed certe obiter adnotabo Aegyptios, cum musicum senē significarēt, cygnum pinxisse: quòd, inquit Orus, senescens concentum edat suauissimum. Quin & Pierius hac aui Poëtam, animi candorem, & Apollinem designari scribit: quē lege lib. 23. Artemidorus, ut postremò id adnotem, lib. 2. De somniis. Cycno viderum ait musicum significari, atque a deò musicam ipsam: occulta is detegit, coloris ratione, &c.

Gentiles clypeos, &c.] Videatur esse hypallage, pro, Alitem Iouis in clypeis, &c.

ceras.] imagines cera expressas. Iuuenal. Satyr. 8.

Tota licet veteres exornent undique cera

Atria, &c.

de maiorum imaginibus cereis memini me quædam scripsisse ad orationem Syllanam M. Tullij: itaque hic nihil repetam.

Hic Phœbo sacer.] Id testatur his verbis Plato: *ἢ καὶ ἀπὸ οὐρανῶν τῶν ἀπόλων ὄντες, μάλιστα τι εἰσι, καὶ τὸ εὐδότες τὰ ἐν αὐτῶν ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἀδῶσιν καὶ τέρπονται ἐκείνῳ τῷ ἡρώδῳ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἢ ἐν τῷ χρόνῳ αὐτῶν ἐν χρόνῳ:* Quia Phœbo lacri sunt, ut arbitror, diuinatione præditi prælagunt alterius vitæ bona, adeoque cantant alacrius, gestuntque eadē, quàm superiori tempore. Poëta *μουσικῶν ὄντες* dicitur Theocrito: ut & Latini Poëtae cygnos pro poëta accipere non rarò solent, ut in eclogis Virgil.

Læcus

Platonis

de cygno

ante mor-

tem can-

ente.

Qui ne-

gent cy-

gnum ante

mortem

canere.

Cygnus

quod si-

gnificet.

Cygnus

Phæbo

sacer.

Case

Cantantes sublime ferent ad sidera cynci.

In oratione Pindari, Dircaum cyncum appellat Horatius, in sensu lusciniam Musarum, ἀνδρα μούσων Palamedem Euphrates dixit. sed hæc obiter. Non verebor Octavij Cleophili, qui ad Ovidianam venam proximè accessit, lepidos ea de re verè proponere, è lib. De Poëtarum cœtu:

Interea niueos liquidum prope flumen olores

Audio caelestes edere voce sonos.

Hanc volucrem Phœbo fertur sacrasse vetustas,

Quòd referat cantus Delphice magne tuos.

Candida fama viget nullo violabilis auro,

Nec mors huic nigras iniicit atra manus.

Tu famam vates candorem vere volucrem,

Atque idè vates concinit inter avis.

Rex olim veteres, &c.] Cyncus Ligurum Rex, in Gallia trās-
padana, Musicæ laude clarus: qui cum decessisset, ab Apolline
in sui nominis avem mutatus creditur, ait Pausanias in Attriciis.
Aliam causam 2. Metamorph. Ovid. adfert. Cyncumque alte-
rum Neptunij filium, in avem sui nominis mutatum facit, eius
operis 12.

Cynci ve-
gestatio-
nis.

ANDREAE ALCIATI
 Musicam Diis curæ esse.
 EMBLEMA CLXXXIIII.

LOCRENSIS posuit tibi Delphice Phœbe cicadam
 Eunomus hanc, palma signa decora sue.
 Certabat pleuro Spathyn commissus in hostem,
 Et percussa sonum pollice fila dabant.
 Trica fides ranco cepit cum stridere bombo,
 Legitimum harmonias et vitare melos:
 Tum cithara arguens suavis sese intulit ales,
 Quæ fractam impleret voce cicada fidem:
 Quæq; allecta, soni ad legem descendit ab altis
 Saltibus, ut nobis garrula ferret opem.

*Ergo tua ut firmus stet honos, o sancte, cicade,
Pro cithara hic fidicen aeneus ipsa sedet.*

Fons Emblemata.

Strabo Geograph. 6. pertractat, cuius huc verba referam: *Ἰδένοντο δ' ἀνδρείας ἐν ταῖς λοκροῖς Διονύμου Ἐπιγραφοῦ, τέστινα κίθαρ' ἔχον καὶ ἄρα καὶ ἡμίονον ἔχον φησὶ ἡ τιμαῖοι πυθίωνος ποτιέ ἀγῶνας τῶν ἀλλοφίλων τὸν τε καὶ ἀριστῶνα ῥηγίτου ἐξίονα περὶ Ἐκλήρου. τὸν μὲν δ' ἔβλεπον ἀειδόμενους τὸ δὲ δὴ φωνὴν ἑαυτῶν συμπεσῆσθαι. ἰσχυρὸν γὰρ εἶναι τὸ θεῶν ἐργόνοισ αὐτῶν, καὶ τὴν ἀπεικίαν ἐνδύνει ἐσάβδου. Ἐδ' εὐνομῶν ἔπειτα δὲ χεχλῶν μὴ δὲ μετέπειτα ἐκείνοισ αὐτοῖς τὸ περὶ φωνῶν ἀγῶνας, καὶ εἰς καὶ οἱ τέστινος εἶεν ἄφατοι, τὰ δὲ φησὶ γίνεσθαι τῶν ἀγῶνας ἐνδεκτικῶν, καὶ δὲ ἠπίου τὸν φθίσονα καὶ ἐν ἐπιπέδῳ τὴν ἀγῶν. ἰκῆσαι μὲν τὸν φθόνον καὶ ἀναδύθηναι τὴν λεχθεῖσαν ἐν τῇ παρτίδῃ, ἐπεὶ καὶ τὸ ἀγῶνα μίαις τὸ χορδῶν ῥαγίονος, ἐπιπέδου τὴν ἀκλήρησις τὸν φθόνον. id est, Ostenditur apud L. O. Eunomi citharædi statua, quæ insidentem citharæ cicadam habet. Scribit autem Timæus, aliquando in Pythiorum certamine illum unâ cum Aristone Rhegino venisse in contentione, uter præmium fortiretur. Aristonem suis precibus Delphicorum civis rogasse, ut sibi adessent: maiores enim suos ipsi Apollini consecratos, & à Delphis Rhegium missam coloniam norat. Eunomum autem dixisse illis, nunquam deus ab eorum primordio certamina fuisse, cum quidem athenos eos cicadæ cunctorum animalium cantu suavissimæ omnium sonum non haberent. Nihilominus Aristonem spe victoriæ laudem assequendam strenuum: Eunomum tamen victorem declaratum, statuam, quam diximus, in patria collocasse. Cum enim inter certandum chorda una fracta defecisset, cicada succurrens adfuit, quæ supplementum vocis faceret. Hactenus Strabo. Certè hoc Epigramma Latio donatum, & aliquot verbis ab Alciato coercitum, legere est in sectione quarta Græcorum Epigram. titulo εἰς κίθαρος ἀδούσ, quod huc ascribam.*

Statua Eunomia.

Typus Emblemata.

*Εὐνομος, ὃ πολλοὶ, σὺ μὲν οἶδά με πῶς ποτ' ἐνίκων
ἀπὸ κερπὶν ὁ λακρός ἐγὼ, πῶς θορυβῶν δ' ἐρέω.
αἰόλον ἐν κίθαρ' ἄρα νόμον ἔχρησεν. ἐν δὲ μεσούσῃ
εἰδ' ἄ μοι, χορδῶν πλῆρες ἀπὸ κερμέων.
καὶ μοι φθόνον ἰπύμασ' ὀκλίμασ' ἀπὸ κερμέων,
εἰς ἀκούς ῥυθμὸν τ' ἀπὸ κερμέων ἐκ ἑμεσεν.
καὶ πῶς ἀπ' αὐτομάτω κίθαρ' ἐπὶ πύχῳ ἀνάσσει
τέστιν ἐκλήρου τ' ἀπὸ κερμέων ἀρμονίης.
οὐδ' ἔγω γὰρ ἐξέτιμωσεν ἐν' ἑσ' ὀμάζεις δ' ἐμελοῖμαν*

κερδῶς

ἡρδ' αὖς, καὶν τούτω γῆρω ἐκὶ χράματι.
 ὡς γδ' ἐμὴν μελίταν ὁ μισαμ' ἔριος ἔρειν ᾧδ' ὅς
 τῆνο τὸ ποιηρικόν φθίγμα μετρημόστατο
 καὶ μὲν ὅκα φθίζοιτο, σὺ ἀψύχαις τόκω ἰδύραϊς,
 τῶ μετ' ἀβαλοιδίῳ συμμετέπαλε ἦρόα.
 ἔβηνκα συμφώνων μὲν ἰγὼ χάρην. ὅς σε τυπώεις
 χάλκεον, ἀμνίερας ἐξέδ' ὑπερ κιδ' ἄρας.

Meminit huius historię Clemens Alexandriaus initio statim orationis, qua Gentes hortatur ad pietatem. Eius narrationis ἐπιγρησις continet ἐπιγρησιν, nimirum Musicam Diis esse curam: quod & significat Homerus Iliad 1. cum induxit Deos cithara venter post contentionem de Achille. quod & certè non modò paganorum scripta testantur, sed maxime libri sacri continent, quantum fuerit lege divina Musicę commendatio, ut 1. Reg. 16. & apud regium Psaltem variis in locis. Consue & D. August. De ciuitate Dei 17. cap. 14. Scripsit Plutarch. elegans de Musica commendatiũ, cuius vires attingit posteriore de fortuna & virtute Alexandri, & de cohibenda iracundia. Athen. item 12. cap. 4. & 14. cap. 11. Sed & Musicę pulchra laudatio est apud Cassiod. lib. Variar. 2. epist. 40. Quantum autem ad hunc locum attinet, respete Prouerb. Achantia cicada: & Chordæ vice: & Ad fractam canere, in Chiliad. Erasim. Sed si quis plura volet, ad illustrationem huius Emblem. conduxerit fortasse legere Plutarchi tractatum De animę procreatione, ad finem. Sed vide num hinc conciliare possis Strabonis illud ex lib. 10. εἰ μὲν γδ' ἔρηται καὶ τῶ το, τὸς ἀνθρώπων μάλιστα μιμνῆσθαι τὸς θεοῖς, ὅταν ἀεργετώσιν ἀμνησιν δ' ἀνθρώπων, ὅταν ἀδαιμοσύνησι. Τεῖσιν δ' ἐτὸ χαίρειν, καὶ τὸ ἐργάζεσθαι. Rectè quidem dictum est, mortales tum maxime Deos imitari, quando benefici sunt: rectius verò quis dixerit, cum beati fuerint. quod ipsum est gaudere, festos dies agere, & philosophari, & musicam attingere. Sed nimis fortasse verbose hactenus. Nos ne otiosi omnino in hac explicatione simus, quatuor potissimum ex hac historia ceterè nobili colligimus.

1. Primum quidem apud veteres Musicam in magna laude habitam fuisse, & eius usum in magnis quibusque conuentibus conuiuiis, sacrificijs profecutum.

2. Deinde veteres illos, quanquam vera Dei cognitione destitutos, putasse tamen quaedam esse numina, quorum opem in rebus aduersis se sperabant impetraturos: utque hominũ multarum variarumque conditiones essent, sic peculiare esse Deos, credidisse.

3. Tercio,

Musica
 magna
 vis.

Locus
 Strabonis
 additus ex
 uiciniis.

Tertiò, ijs qui temeraria quadam proteruita contenderent, ijs æqualibus debitam omnem laudem eripere conarentur, numero malè cedere: ijs verò qui modestè de se sentirent, eorum vltò frequenter occurrere, adeò vt præter omnium spem fortioribus victores euadant.

Quartò & postremò, prodigia quædam & quasi arcanorum horum recessus, Deum in rebus penè omnino desperatis ostendit: vnde memoria sempiterna transiit ad posteros.

Delphice Phœbe.] à Delphis Phocidis ciuitate Phœbus Delphicus dictus est, in qua nimirum oraculum fuit toto orbe celeberrimum.

Phœbus
Delphicus.

Plectro.] instrumento, quo fides plectuntur & percutiuntur. Martialis:

Exornent docilem garrula plectra lyram.

in hostem Spartyn.] in aduersarium Spartanum, id est, Arimem. Spartyn, Græcus accusatiuus. Græcum epigramma, vt videntur vulgati codices, secutus Alciatus, in errorè potuit impingere. Quod eò dico, quia vox, *σπάρτιν*, videri suspecta, nō temere potest. sic legendū putat Nicolaus Gulonius, literarū Græcarum professor Regius: *πρωτὶδὸ ὁ λοκρός ἐγὼ*, &c, pro eo quod dicitur *πρωτὶδὸ ὁ λοκρός*. sic enim recta erit carminis sententia. Eunomus enim Locrensis erat, non Spartanus, nisi forte putet aliquis *σπάρτιν*, esse agnomen quoddam vel cognomen, quod nescio an probare debeat.

Trita fides.] rupta.

stridere.] dissonare.

bombo.] sono.

argutans suavis ales] cicada suauiter canens.

descendit ad legem soni.] aptauit sese ad instrumenti musicæ concentum.

ab altis saltibus.] à syluis, & relictis nemoribus, in quibus possimum frequentia est cicadarum.

ò sancte.] Phœbe.

ua cicada.] tibi sacræ. quo de suprâ.

Pro cithara hic fidicen.] Ne tanti miraculi memoria temporis recitate deleretur, citharam Apollini cum cicada ænea insidite consecrauit Eunomus. Ad finem huius Emblematis, Græci epigrammatis particulam postremâ ita corrigit Gulonius meus, *ὁ μὲν σὺμφωνίῳ μὲν ἔχει καὶ εἶναι*. quæ lectio, vt facilius, mihi probatur.

Litera occidit, spiritus viuificat.

EMBLEMA CLXXXV.

VIPEREOS Cadmus dentes vt credidit aruis,
 Senit & Aonio semina dira solo:
 Terrigenum clypeata cohors exorta virorum est,
 Hostili inter se qui cecidere manu.
 Euasere quibus monitu Tritonidos armis
 Abiectis data pax, dextraq; iuncta fuit.
 Primus Agenorides elementa, notasq; magistris
 Tradidit, iis suauem iunxit & harmoniam.
 Quorum discipulos contraria plurima vexant,
 Non nisi Palladia qui dirimuntur ope.

E Pimythion est elegantissimum, quo literatorum emulatio-
 nem, quæ sæpenumero rixarum plena esse solet, permultas
 secum aduehere difficultates, & contentionum tricas arguit.
 Quia non minus varium quàm ingeniosum sit, haud ego qui-
 possum vel paucis verbis soluere, vel vno, quod aiunt, fasce *Cadmi*
 complecti. Quia enim multa simul occurrunt, aspiciendum es-
 video à Cadmi fabula. Is Agenoris Phœnicum regis filius, à
 matre missus in remotas terras Europam sororem quæsiturus, ius-
 que Phœniciam non redire prius, quàm illam vnà secum re-
 uerteret, Apollinis oraculum dicitur adisse, vt quid sibi esset a-
 sciendum, certò nosset; eumque responsum habuisse, vt indomi-
 tæ bouis ductum sequutus, ibi tandem sisteret, sedemque fige-
 ret, quo loco illa procumberet. Itaque oraculo paruit, Thebas
 Thebæ condidit, Harmoniam Martis ex Venere filiam duxit
 matrem. Draconem Castalij fontis custodem Marti sacrum in-
 uenit, cuius dentibus (sualu Palladis) humo, vt fata quædam
 mandatis, armatorum militum legiones prodire, quæ se mu-
 tuò confecerunt: demptis quinque reliquis, qui Palladis consilio
 pacem & pacem inierunt: quibus ita tandem conciliatis, & quasi
 quo certo fœdere sociatis, auxilium Cadmo tulerunt in The-
 bas instaurandis. Ex quo factum, vt post aliquantum temporis
 numerosum populum excreuerint, totamque Græciam suo
 regere & præclare gestis compleverint. Sed de fabula plus satis. Hi-
 storiam fufius 3. Transformationum Ouid. est persecutus. Sati *Sati den-*
 dentes labore Cadmi, literæ sunt per totam Græciam primùm *tes quid.*
 paratæ, quas ille ingeniosus & industrius admodum artifex Græ-
 ci ipsi primus tradidit. Quod omninò vel de sermone litera- *Draco*
 rum monumentis comprehenso, vel de contentionibus homi- *unde dt-*
 num literatorum est accipiendum. Draconem primùm *ναγὰ τῶ*
εὐροῦ, id est, acutissimè videre, nominatū alias admonimus: *εὐ*
quid si-
 quo sapientiam intelligimus, & disciplinarum circulum litera- *gnificet.*
 rum contentum monumentis. Nemo enim est qui nesciat libera- *Sermo*
 rum omnem doctrinam sermone vt plurimùm & scriptis qua- *unde di-*
 que lingua communicari. At ea liberalis cognitio sermo- *catior.*
 ne communicatur & scriptis. Sermonem quidem à seren-
 tis verbis esse dictum Grammatici nos admonent; qui sermo
 sua parte literis continetur, sed eum primùm characterum ne-
 cessariè constabat; tot enim Draconis esse dentes asseuerant; qui na-
 turæ arcana inuestigarunt: & ij quidem characteres non modò
 parum inter se consensuant, sed & seiplos mutuò quasi tollunt:

*Hæstæ,
gladij
guis.*

*Inuidia
literarum
71770.*

id est, coalescere, aut significare quicquam non possunt, nisi
quinque vocales adfuerint, quarum ope ac beneficio redeunt
in gratiam, id est, articulatam orationem faciunt. Armatorum
hæstas & gladios possumus transferre ad accentuum vel spirituum
sedes siue notas: quæ non nisi Palladis, id est, intelligentiæ be-
neficio, bene inter se componi & conciliari queunt. Vel hæ ar-
matorum copiarum ex iisdem dentibus ortæ, studiosorum quorundam
factiones ostendunt, qui livore quodam, & æmulatione gra-
uiore moti, sibi mutuam inferunt internecionem, dum scrip-
tulo vitroque editis, vel etiam verborum concertationibus, id
est, λογομαχίας rixantur, suorum σωδρόμας & eorum qui ver-
santur in eodem circo laboribus detrahunt, eorumque doctrinam
importunius vellicant. Vidit plus quam satis est eius rei exem-
pla nostra ætas, quæ ut politiolem concinniolem quæ non modo
artium, sed totius philologiæ tradendæ viam ac rationem sum-
mo dei beneficio restitutam habuit: siccertè plura, & quidem
nocentiora eò monstra parturiit, sic ut veto verius dictum sit
Vbi mel, ibi fel; & Vbi verber, ibi tuber succrescere. Porro
merus perexiguus à Minerva sapientiæ Præside in gratiam redi-
re iussus, & qui tandem in infinitum numerum excreverit, stu-
diosorum conditionem notat, qui cum se mutuò iuvant, vber-
rimum doctrinæ proventum referunt: sed quàm pauci sint qui
animi candore & ingenuè id faciant, non est meum hoc loco
dicere. Hanc fabulam ingeniosè & lepidè tradidit Anulus in ty-
pographos Lugdunenses, refertque dentes serpentis ad sedecim
teras, quæ tot primùm fuerunt Cadmi tempore: ex quibus
sonas sese interficere ait, quòd nihil virium habeant si singule
spectentur: quinque vocales, quæ per se vocem faciunt, quæ
que aliis soni vim communicant, referre quinque milites, qui
mutuò in pacem conspirarunt. postremò typographum elemen-
torum typos, quasi Cadmum serpentis dentes disseminare, quæ
bus barbari ad vitæ cultum & humanitatè perueniant. Carmines
Anuli hoc est:

*Bartholo-
meus
Anulus.*

*Cui iaculum, iaculoque animus præstantior omni,
Atque leoninum vis erat exuvium:
Cadmus Agenorides præstans facundia, & armis
Vt iaculum penetrans, ut leo magnanimus,
Vexit in Europam literas Phœnicibus ortas,
In quibus humana circulus est Sophia:
Quarum quinque (aliis se collidentibus vlerò)*

Plena vocales integritate manent.

Ac terrestribus has animis in seuit, & artes:

Ciuiles homines fecit & ex rudibus.

Fictus ob hoc vigilis dentes sparsisse draconis,

Exq̄, satis natos dentibus esse viros:

Qui se occiderunt per mutua vulnera, tantum

Post reliquos casus, quinque superstitionibus.

Ex quibus est hominum post multiplicata propago,

Qui primi Thebas incoluere nouas.

Huius ad archetypum, literas qui spargit in vrbe,

Qua nomen, vires, stemma leonis habet.

Quiq̄, libris homines sapientes perficit: an non

Iure pari possit dicere chalcographus?

Semino serpentis dentes in pelle leonis,

Hoc est Lugduni, qui Leo Gallicus est.

Vipereos dentes, &c.] Totam hanc narrationem Ouid. rerulit

Metamorph. Lege Plin. lib. 7. cap. 56. Solin. cap. 13. Vipe-

*ros autem dentes dixit, pro serpentinis, *σπειροδοντων*, speciei*

generis. Meminit Corn. Tacit. lib. vndecimo Annal. Allu-

it Plutarch. ad fabulam Cadmi, qua dicitur serpētis dentes pro-

minasse, initio disputationis, Cur oracula dare Pythia desie-

rit. Sed fortasse conduxerit studiosos euoluere Symposiaco 9.

quæst. 3. & 4. quo loco quæritur cur A, literarum prima

accepta. Alio flexit hanc fabulam Dio Chrysoft. orat. 23. quem

consule, si vacat.

credidit aruis.] mandauit solo.

Aonio solo.] in Græcia. Aonia dicta Græcia, ab Aone Neptu-

li filio, rege Bæotia.

monitu Tritonidos.] suasu Palladis. Ouidius:

Et sua iecit humi monitu Tritonidos arma.

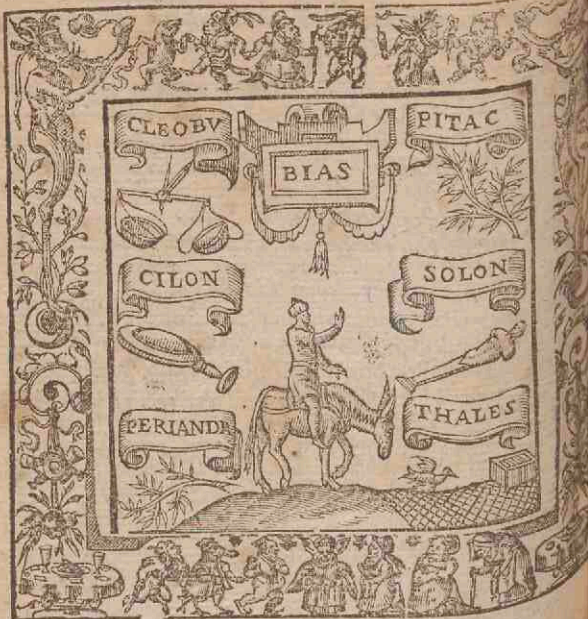
Agenorides.] Cadmus Agenoris filius. Hinc fabulæ materiam

impserunt Poëtæ, quod Cadmus literas Græcas à Phœnicia ac-

ceptas in Græciam detulerit, ut iam à nobis dictum est.

Dicta septem sapientum.

EMBLEMA CLXXXVI.

Hæc habeas, septem sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.

Optimus in rebus modus est, Cleobulus ut inquit:
Hoc trutinæ examen, siue libella docet.

Noscere se Chilon Spartanus quemque iubebat:
Hoc speculum in manibus, vitraque sumpta dabunt.

Quod Periander ait, frena adde, Corinthius, iræ:
Pulegium admotum naribus efficiet.

Pittacus, at ne quid, dixit, nimis. hæc eadem aiunt,
Contracto qui gith ore liquefaciunt.

Resse

Esperisse Solon finem iubet. ultimus agris
 Terminus haud magno cesserit ipse Ioni.
 Teu quam vera Bias, Est copia magna malorum:
 Musimoni infideat effice Sardus eques.
 Te pres esto, Thales dixit; sic illita visco
 In laqueos sociam parra, meropsq; trahit.

Epitem sapientum tanta fuit apud priicos auctoritas, vt pro- *Septem*
 pter vitæ integritatem & sententiæ quarundam paucis ver- *Gracia*
 comprehendarum pondus & grauitatem, soli omnium σοφοί *Sapientes*
 erentur. Vitæ quidem instituto & moribus ab aliis differe- *qui.*
 ent, & seriis quibusdam sententiis & apophthegmatis aliorum
 res informabant. D. Augustinus De ciuitate 8. & 18. eos ait
 uisse post Poëtas Theologos, & vitæ genere laudabiliia quæ-
 m hominibus præstitisse, nullumque monumentum, quod ad
 eras attinet, posteris reliquisse, nisi quod Solon quasdam le-
 Atheniënsibus dederit, Thales verò Physicus suorum dogma-
 m libros reliquerit. Horum apophthegmata permulti doctè
 pioleque sermonibus illustrarunt. In Græcorum Epigramma-
 collectaneis octostichon extat de septem horum sententiis
 gioribus, & de cuiusque nomine & patria, quod hîc propter
 innitatem ascribere non grauabor. Adde quod eadem ipsæ
 , quas Alciarus illustrat symbolis, vt Emblematis naturæ &
 o inferuiat:

ἔα τὰ σοφῶν ἐρέω κατ' ἕω ὁ πόλι, ἔνομα, φωνίω.

μέτερον μὲν, κλεοβῦλ ὁ λίνδι ἔπει, ἄριστοι.

χίλων δ' ἐν κρήνη λακεδαίμονι, γινῶδι σιωτῶν.

ὅς δ' ἐ κήριον ἐνασε, χόλυ κρατίει, ἀξίανδρ ὁ.

πίπταν ὁ, ἔδ' ἐν ἄγαν, ὅς ἔλω χη ὁ ἐν μιτυλήνης.

τέρμα δ' ὄρῶν βιότιο, σόλων ἱερῆς ἐν ἀθήναις.

τὸς πλένας κηκίς δ' ἐβίας ἀπέφηνε περήνους.

ἔγγυλ φεύγῶν δ' ἐζυλῆς μιλάσι ὁ ἦνδω.

Nomina, dicta, vrbes septem canimus sapientum.

Optima mensura est, Cleobulus Lindius inquit.

Te cognosce ipsum, Lacedæmonis incola Chilon,

Quisq; Corinthius est, iram rege, ait Periander:

Pittacus at, ne quid nimis, effatur Mitylenis.

Atticus hinc Solon, vita, inquit, respice finem.

Non spondere, Thales Milesius vtile censet.

Plena malorum cuncta, Bias canit vrbe Priene.

Apud Ausonium plenius eadem apophthegmata Græcè & La-
 tine

tinè repetes, apud quem etiam ludum eorundem sapientum videre est. Cætera percurramus.

Cleobulus. *Cleobulus.*] Hic ex Pindo vrbe Rhodi insular, patre Euagoro in Aegypto didicit. Dicebat, cauendas esse inimicorum invidias & amicorum inuidiam. Eius vitam lege apud Laërt. lib. 1. Huius insigne dictum fuit *ἄριστον μέτρον*, Optima mensura; vel, Optimus modus. Ad quod *συμβολικῶς* designandum, trutina siue lance adhibetur: eâ enim quæque ponderantur. Idem habet Helicon. 1. ἔργων.

Chilon.

Chilon.] Lacedæmonius fuit Ephorus, qui magistratus à romo bunatu plebis Romani non multum differebat. Fuit pauciloquus, in sermone concisus, quod ei fuit patrium. Hinc enim Latine conisimus. Elogio proditum est, septem aliorum fuisse sapientissimum. Eius insigne apophthegma, *γυῖσι σωτὴρ*, quod per speculum intelligitur. Plura Laërt. lib. 1. Plin. lib. 7. cap. 32. & Euripid. in Adag. Nosce teipsum. Sententiam hanc tribuit Aesop. Plurarch. ad finem Symposij septem sapientum. Sed quid speculum cum sui cognitione? Inuenta sunt specula, inquit Seneca in 1. quæstionum naturalium, cap. 17. vt homo se ipse nosceret. Multa ex hoc consecuta: primò, sui notitia, deinde & ad quendam consilium. formosus, vt vitaret infamiam: deformis, vt sciret redimendum esse virtutibus quicquid corpori decesserit: inueniens, vt flore ætatis ad moneretur, illud tempus esse discendi, & fortia audendi: senex, vt indecora canis deponeret, & de morte aliquid cogitaret. At hoc rerum natura facultatem nobis dedidit nosmetiplos videndi. Hæc ille.

Periander.

Periander.] Hunc aiunt tyrannum fuisse immodica quadam iracundia, quique ciuitatem auro spoliari, & incestus non nominandos perpetrari. vnde plerique negant hunc fuisse vnum è septem sapientibus, sed alterum quendam nomine Periandrum Ambraciæ natum. Dictum celebre *iram cohibendam*: quod freno ori admoto intelligi datur apud quosdam scriptores. Sed hic preceptum legium adhibetur, quod per inferiores partes bilem purgat, & admotum naribus medetur lipothymia. Vide Plin. 20. cap. 4. & lib. 26. cap. 9.

Pittacus.

Pittacus.] Hiradio patre Thrace natus, vir amans libertatis, iustissimus & fortissimus. Huius egregium dictum, *μὴ ἐπιθυμῆσαι*, & *γυῖσι μετρίως*: quorum altero mediocritatem, altero tempus esse cognoscendum, id est, temporis habendam esse rationem admonebat. Symbolum autem prioris est gith, nigerrimum semen optimumque, excitatissimi odoris, quo minime sumptum

sumpto in cibis dat saporis gratiam: largius autem, venenum exhibet. Plerique suspicantur esse minutulum piper, quod poyretum nostri vocant, & pharmacopolæ Nigellam Romanam. Plin. lib. 20. cap. 17. Melanthon & melaspermon nominat, de cuius ibidem viribus satis, & lib. 19. cap. 8.

Solor.] In Salamine insula natus, quæ iuris erat Atheniensium, parētibus nobilissimis ortus, leges Draconis sanguine, non veramento scriptas mitigavit, aliis promulgatis certè mitioribus toto orbe celebratis. Nullum ante mortem beatum dicendum, sed expectandum vitæ finem dicebat. quod Ovidius 3. Transformat. retulit his verbis:

— scilicet ultima semper

Expectanda dies homini, dicitq; beatus

Ante obitum nemo, supremaq; funera debet.

Id Termini figura refert, cuius effigiei rationem supra iam satis expressimus.

Bias.] Hic Prienis vrbe Ioniæ natus, cuius insigne dictum à plurimis celebratum: *Omnia mea mecum porto: & illud nostrum, τι πάντα κρηγι*, quo taxabat vitiorum inter homines omni parte scitentium multitudinem: quod figuratur per Sardum hominem musimoni insidetem. Musimones, asini, muli, aut equi breves, ut inquit Nonius. vnde Lucilius:

Preteritum emit qui vendit equum musimonem.

Sardi autem depravati & nefarii sunt habitus. Notatur itaque regnum malarum copia sub duobus hisce, quibus abundat Sardinia. Lege Plinium 8. cap. 49. De Biante Laër. Valer. Max. lib. 7. & Gell. lib. 5.

Thales.] nobilissima ortus familia Mileti, Geometriae & Astrologia peritissimus. Inter eiusdem graues sententias est ea, qua monēbat sponsonem non esse faciendam, *ἐσθ' ἡ ἀπάρα δ' ἀπαρά*. qui enim se vadem statuit, sibi seruitutem, alteri libertatem parat. Clemens Alexandrinus 6. Stromatum, Sponsonem esse noxæ filiam dicit (ex Thalete) sponsonis verò mulctam: id est, *ἐσθ' ἡ ἀπάρα δ' ἀπαρά*. Symbolum est parra vel merops, quæ pedibus aut visco capræ confocias attrahunt. Tales enim sunt debitores, qui ut sese explicent irretitos, alios quos possunt fide iussores aucupantur. Parra quidem avis inauspicata, quæ galerita vel alaunda dicitur. Plinius 11. cap. 37. Merops, quod apes comedat, *απιαστρα*, idem lib. 10.

Submouendam ignorantiam.

EMBLEMA CLXXXVII.

QVOD monstrū id? Sphinx est. Cur cādida virginis ora,
 Et volucrum pennas, crura leonis habet?
 Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
 Scilicet est triplex caussa & origo mali.
 Sunt quos ingenium leue, sunt quos blanda voluptas,
 Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
 At quibus est notum, quid Delphica littera possit,
 Precipitis monstri guttura dira secant.
 Namque vir ipse bipesq;, tripesq;, & quadrupes idem est,
 Primaq; prudentis laurea, nosse virum.

Vt mi-

*Oedipus
vita &
satum.*

VT minus prouectis aliquantisper consulam, paulo altius re-
petam carminis huius argumentum ex sententia Diodori
Siculi, Sophoclis & Strabonis. Oedipus Colonæus, inquit,
Pentecoronis ex Labdaco nepos & Iocastæ filius: quem pater cum
oraculo futurum cognouisset, ut à filio vita priuaretur, Oedi-
pum recens natum pastori dedit interficiendum. Ille suspensum
in iuncta resti per utrumque pedem reliquit in Cytherone. Sed
Melibæus pastor regius, tum fortè misericordia motus, ad Re-
gem suum Polybum detulit: qui cum liberis careret, pro filio
curauit educandum, & à tumore pedum Oedipum nominauit,
ὄδιππος οὐδ' εἶν τρεῖς πόδας. Cum adoleuisset iam corpore robustus &
animo forti, sui generis ignarus, Apollinis oraculum de patre
consultuit: à quo responsum habuit se parricidam futurum, &
matris maritum. Itaque Corinthum repetere noluit, viam-
que ingressus qua Thebas proficisceretur, obuium parentem (à
quo, quod non cessisset, scepro fuerat percussus) interfecit. Re-
gno Thebana tunc temporis infestata erat cladibus, & latrociniiis
Sphingis. Monstrum id erat ore virgineo, quod captis & in præ-
cipitum adductis ænigma solebat proponere, eosque qui id ne-
scirent dissoluere, de saxis præcipites dabat. Hoc verò tale fuisse
traditur ænigma: *Quod animal esset & quadrupes, & bipes, & tri-
pes.* quod Ausonius Eidyllio decimoquinto, ubi de ternario nu-
mero bellè complexus est his verbis;

Qui bipes & quadrupes foret, & tripes, omnia solus,

Terruit Aoniam volucris, leo, virgo triformis,

Sphinx volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Creon Thebanorum Imperator eam ob causam edictum per
vniuersam Græciam promulgari iussit, estque pollicitus, ut
qui Sphingis ænigma dissolueret, suam illi sororem daret vxo-
rem: qua fama excitatus Oedipus, ad montem Spinthium pro-
fectus, ænigma soluit, deque humane vitæ partibus inter-
locutus est. Homo enim quadrupes infans, propter corporis im-
becillitatem: ætate ineunte, bipes: senex autem tripes, quòd
sepius vtendum baculo sit ea ætate, quæ aliquid victum habet
& caducum. Soluto ergo problemate Sphinx doloris impatien-
tia se ex edito monte præcipitem dedit. Hanc fabulam variis
modis à scriptoribus traditam reperi. Sphingis ortum habet He-
siod. in Theogonia: suntque qui asserant Sphingem esse ex ge-
nere simiarum, ut Diodorus. At Albertus Magnus 22. De ani-
malib. & Solinus cap. 30. Polyhist. simias esse volunt. Alia
Plin. scribit lib. 8. cap. 21. & 11. cap. 72. & 35. c. 12. ex quibus
locis

*Sphinxis
descriptio.*

locis petendam esse veram Sphingis descriptionem plerique censent. Sabellic. principio Ennead. 7. libro 1. credit Sphingem perniciosum quendam hominem fuisse qui sua calliditate multos peremerit. Sed hæc missa faciamus, & ad mythologicam tractationem veniamus. Sphinx triformis (vt potè quæ puellari formæ sit, plumis recta vt avis, & leoninis pedibus) ignorantiam arguit, in editissimo huius vitæ monte, & quasi theatro locatam, in finitima hominum multitudine sua feritate opprimere nõ alia de causa, nisi quòd sese non agnoscant, id est, se homines esse ignorant. Triplex autem monstri forma refertur ad tres primarias causas efficientes ignorantia. Nam virginea facies voluptatem repræsentat, foedamque libidinem, quæ hominem ita excæcat & afficit, vt cum ab humanitate degenerem in belluinam feram naturam commuret, quo fit vt ab omni vera disciplina rectaque institutione penitus abhorreat. Plumæ volucres, quibus torum corpus occupatur, & quasi obsidetur, leuitatem & inconstantiam animi satis apertè declarant, quæ quidem cum rationis principatum, vel naturæ vel consuetudinis vitio præripuit & occupauit, quid in homine reliqui est, quod firmum aut constans esse vel videri possit? Cæterum pedes, quales sunt leonis, indicant superbiam arrogantiamque; quæ cum falsam de rebus opinionem habeat, seque scire putet quod nescit, non mirum est si turpiter impingat, & longissimè absit à perfecta rerum cognitione. Prima itaque ignorationis causa est ingenij leuitas, vel temeritas, quæ quid maximè se deceat, non videt. Altera est corporis voluptas, primo quidem aspectu blandiens, sed asperissima, tritisque, postquam gustaueris: De qua sic antè,

*Virginis
facies in
Sphinge.*

*Pluma
Sphingis.*

*Leonini
pedes.*

*Ingenij
leuitas.*

*Voluptas
corporis.*

— meretricius ardor

Egregius iuuenes senocat à studiis.

Superbia. Tertia causa omnium perniciosissima, & ad nocendum imprimis efficax, est animi elatio & arrogantia: de qua, quia iam in superioribus, verbum non amplius addam.

*Sphinx,
ignoratio-
nis sym-
bolum.*

Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia.] Quia hic Sphinx adhibetur pro typo ignorationis, id certè primò videretur esse tractum ex tabula Cebetis Thebani: cuius ipsissima verba hæc traduco ad maiorem fidem: ἐστὶν ἡ ἐξήγησις εἰκόνων τῆς σφίγγος ἀνθρώπου, ὃς οὐκ εἶναι ἀρετῶν ἀλλὰ τῆς ἀνθρώπου. εἰ μὲν ἔν αὐτῷ σωφροσύνη, εἰδὲ μὴ σωφροσύνη, ἀλλὰ ὑπο τῆς σφίγγος. ἀσωφροσύνη δὲ καὶ ἐστὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγγος ἐστὶν. αὐτὴ τεταυρῆ δὲ καὶ τὰδε, τί ἀγαθόν, τί κακόν, τί ἐστὶ ἀγαθόν, ἕτεροι κακοὶ ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ. αὐτὸ ἔν ἑν μὴ ἴσως σωφροσύνη, ἀλλὰ ὑπο τῆς σφίγγος ἕτεροι κακοὶ ἐστὶν ἀνθρώπου.

ἡ δὲ τῆς σφίγγος κἀβραβεῖς ἀπίδνησκον, ἀλλὰ τὸ μικρὸν
 ἢ ἢ βίω κἀφθίρεται, κἀδ' αὖτ' οἱ ἐπὶ ἡμαρτία παραδιδόμενοι.
 ἢ ἢ πρὸ γνῶ, ἀνάπαλι ἢ μὲρ ἀφροσύνη ἀπώλλεται, αὐτὸς δὲ σώζεται.
 κἀκείνη κἀἰουδαίων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίω. id est: Hæc
 propositio eius ænigmatis, quod à Sphinge proponebatur homi-
 nibus. Qui enim illud intellexerat, salutem quidem conseque-
 batur; qui verò minimè, in exitium incidebat. Eo modo se ha-
 bet ea explicatio. Sphinx enim est hominibus insipientia. Hæc
 item proponit quid bonum, quid malum; quid neque bonum,
 quid neque malum sit in vita. Quæ si quis minus intellexerit, ab-
 eo interimitur: neque id semel, sicut is qui depastus à Sphinge
 moriebatur, sed per omnem vitam paulatim absumeretur, ut qui
 perpetuis suppliciis addicti sunt: contra verò si quis agnouerit,
 occisa tandem insipientia, salutem ipse consequitur, & beatus
 & felix per totum vitæ curriculum euadit. hæc ille. Cæterùm
 (quod nolim prætermisissimum) Clemens Alexand. 5. Stromat.
 Sphingem retulit ad ingenij solertiam, & robur corporis, ob hu-
 manam faciem & leoninum corpus. Attingit Aelian. de historia
 animal. lib. 2. cap. 7. Retulit ad iustitiam Dio Chrysostom. O-
 rat. 10. sub finem, & torquet ad sophistarum genus.

At quibus est notum, &c.] Plato in Charmide, & Plutarch. Nescit scire
 variis locis tradunt ascriptum fuisse pro foribus templi Apollinis
 Delphici, literis aureis, Γ Ν Ω Θ Ι Σ Ε Α Υ Τ Ο Ν, id est, N O-
 T O S T E I P S U Μ, in quo omnis sapientiæ nervos esse sitos per-
 multi auctores tradiderunt: quod Alcibiadi apud Platonem Dia-
 logo De natura hominis, omnium difficillimum videtur, eius-
 que difficultatis rationem explicat Anton. Zimara lib. Proble-
 matôn. Hanc sententiam diuino beneficio in terram ad homines
 delapsam plerique existimarunt, ut Iuuen. Sat. 11. cuius quidẽ
 diuini præcepti vires, ut copiosè, sic & eruditè tractat M. Tullius
 De legibus 1. Qui se ipsum norit, inquit, primum se aliquid ha-
 bere sentiet diuinum, tantoque munere Deorũ semper dignum
 aliquid & faciet & sentiet: & cum seipse perspexerit, totumque
 tentarit, intelliget quemadmodum natura subornatus in vitam
 venerit, quantaque instrumenta habeat ad obrinendam, adipi-
 scendamque sapientiam: quemadmodum principio rerum om-
 nium, quasi adumbratas intelligentias animo ac mente conce-
 perit, quibus illustratus, sapientia duce, bonum virum, & ob
 eam ipsam causam cernat se beatum fore. Nam cum animus
 cogitatis perceptisque virtutibus, à corporis obsequio indul-
 gentia-

Nescit scire
 ipsum
 quam vixit
 habet.

gentiaque discesserit, voluptatemque, sicut labem aliquam dedecoris oppresserit, omnemque mortis dolorisque timorem effugerit, societatemque carnis eiecerit, tum omnibus se naturam coniunctum duxerit, cultumque Deorum & puram religionem suscepit, & exacerit illam ut oculorum, sic ingenij aciem ad bona eligenda, & reiicienda contraria: quæ virtus ex providendo est appellata prudentia: quid eo dici aut cogitari poterit beatius? Idemque cum cælum, terras, maria, rerumque omnium naturam perspexerit, eaque vnde generata, quò recurrant, quando, quomodo obitura, quid in his mortale & caducum; quid diuinum æternumque sit, viderit, ipsumque ea moderantem & regentem penè prehenderit, seque non vnis circumdatum mœnibus popularem alicuius definiti loci, sed ciuem totius mundi, quasi vrbis vnus agnouerit, in hac ille magnificentia rerum, atque in hoc conspectu, & cognitione naturæ, Dij immortales, cum se noscet (quod Apollo præcepit Pythius) quam contemnet, quam despiciet, quam pro nihilo putabit ea quæ vulgò dicuntur amplissima! Atque hæc omnia quasi sepimento aliquo vallabit, discerendi ratione, veri & falsi iudicandi scientia, & arte quadam intelligendi, quid quamque rem sequatur, & quid sit cuique contrarium. Idem Cicero I. Tuscul. Est illud vel maximum, ait, animo ipso animum videre: & nimirum hanc habet vim præceptum Apollinis; quo monet, ut se quisque noscat, non enim, credo, id præcipit, ut membra nostra aut staturam, figuramve noscamus: neque nos corpora sumus: neque ego tibi hæc dicens, corpori tuo dico. Cum igitur, Nosce te, dicit, hoc dicit, Nosce animum tuum. Nam corpus quidem quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum: ab animo tuo quicquid agitur, id agitur à te. Hunc igitur nosse, nisi diuinum esset, non esset hoc acrioris cuiusdam animi præceptum, sic ut tributum Deo sit, hoc est seipsum posse cognoscere: & hæc hæctenus Cicero. Apollo apud Ouidium 2. artis de suo templo:

Est ibi diuersum fama celebrata per orbem

Littera, cognosci qua sibi quemque inbet.

Ausonius eidyllho 4.

Quanquam difficile est se noscere, γινῶντι σαυτὸν;

Quam properè legimus, tam citò negligimus.

Hanc porro sententiam Thaletis esse vult Laërt. lib. 1. Chilonis verò Plinius lib. 7. cap. 32. Lege Platon. in Amatoribus, Stoicæ sermonem πρὸς τὴν γινῶντι σαυτὸν. Macrobi. 1. Saturn. cap. 6. Ada.

Adagium, Nosce te; multosq; alios qui auream hanc celestemq; nomen scriptis commendarunt, & quantum habeat in mortali rebus momenti, explicuerunt.

Delphica littera.] Sententia Delphica perbellè declaratur à Xenophonte 4. Comment. sub persona Socratis. Platonis istuc mihi occurrit è Philæbo: τῆς πάσης ποιηρίας ἐστὶ τὸ ναυτίον πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων. τὸ γινῶναι σαυτοῦ λέγεις, ὦ σόκρωτες.

Præcipitis monstri.] ignorantia, quæ est reuera ἡμεῖον ἀλκιμος, ὡς δὲ λέγειν ἔλεγον κρικόν, vt loquitur Sophocles περὶ ἀμαθίας. Præcipitis monstri, id est deiecti, deturbati, ruentis. Vel monstrum præceps, idem est atque periculosum, eo quòd in præcipitijs factorum vel montium pericula maiora esse putentur.

Namque vir ipse bipesq; &c.] Tres hîc notantur ætatis humane partes, infantia, virilis ætas, & senectus. Alij aliter distribuunt, sed non est instituti nostri cuncta persequi.

Primaq; prudentis laurea.] Primus sapientia gradus à veteribus celebratissimus, S E I P S V M N O S S E, vltimus N O S S E S E V M; vt rectè pieq; monuerunt quidam Philosophi Christiani.

Laurea.] victoria, gloria. Martialis 7. lib. 4.

— veniat laurea multa licet.

Idem in secundo dixerat, initio ferè:

Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

Ansonius eidyllio 9.

Hæc profligati venit modò laurea belli.

nosse virum.] Oraculum id, γινῶθι σαυτὸν, præter cæteros explicat Plutarch. libello De discrimine adulatoris & amici: quolo ait, Deum sequi, & seipsum nosse, salutis esse summam. Et Clemens Alexandr. statim initio 3. lib. cui Pædagogo nomè indidit, pulcherrimã & maximam disciplinarũ omnium ait esse, seipsum nosse: quia qui seipsum novit, Deum cognoscit, &c. vide reliqua. Nemo insipientium (inquit Dio Chrysoft. 4. Orat. de regno) seipsum novit. Neque enim id Apollo præcepisset in primis, nisi cuique difficillimum visum esset. Nõne putas inter morbos nullum magis perniciosum insipientia? eumq; qui sit insipiens, sibi ipsi nocentissimum? an etiam plurimorũ causam malorum aliis esse?

Tres ætates.

Primus ad sapientiam gradus.

Mentem, non formam, plus pollere.

EMBLEMA CLXXXVIII.

INGRESSA vulpes in Choragi pergulam,
 Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
 Sic eleganter fabricatum, ut spiritus
 Solùm deesset, ceteris vini sceret.
 Id illa cùm sumpsisset in manus, ait,
 O quale caput est! sed cerebrum non habet.

IDex Aesopi apologo de vulpe & capitis humani simulacro,
 quod cùm offenderet, artem quidem & vultus effecti laudauit
 elegantiam, sed nihili esse duxit, quia cerebro careret, quod tor-
 quetur πρὸς ἀνδ' ἄγος μεγαλοπρεπῆς μὲν τῷ σώματι, καὶ οὐδὲ ψυχῆς ἀδου-
 γισσῶ. vel in quosdam formosulos & elegantiore cultu adolescen-
 tes

Forma
 nihil, si so-
 la forma
 est.

volentes, cætera verò prorsus obtusos nulliusque frugis qui
 erit nihil aliud circumferunt, quàm quod dici solet, In aurea
 pagina gladiū plumbeum. vnde conquestus est nescio quis Græ-
 corum his quidem verbis:

πολλοῖσι θνητῶν ἡ μὲν ὄψις εὐγενὴς,
 ὁ νῦς δ' ἐν αὐτῇ δυσγενὴς εὐρίσκειται. id est,

*Multis mortalium aspectus liberalis:
 Mens autem in se ignobilis deprehenditur.*

Ecce admonuit Thales laborandum non esse in facie exornati-
 na, sed potiùs in actionibus & studiis honestis pulchritudinem
 esse quærendam. Lubens apponerem exemplum Nirei ex Ho-
 mero Iliad. γ. qui κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὲρ Ἴλιον ἦλθεν, eorum qui ad
 Ilium venerunt formosissimus: sed, vt ille subiicit, ἀλαπτὸν δὲ νὸς
 ἦν, imbellis erat, & in cæteris inutilis: cuius semel dumtaxat
 Homerus meminit in nauium catalogo; vt perspicuè ostenderet
 eam corporis formam ad res excellentes, & quæ laude dignæ
 sunt, minimè idoneam. Est itaque operæ pretium, iuxta Socratis
 præclarum monitum, quemque virtutis & honesti studio-
 sum τὴν ἐσωτὴ μὲν εὐφροσύνην ἐν κατόπτρῳ θεασάμενον, εἰ μὲν καλὸς εἴη
 τὴν ὄψιν, ἀσκησάμενος θιάσῳ τὴν εἶναι καὶ τὴν ψυχὴν, ἀσκησάμενος
 τὴν καλὴν σὸς μὲν ψυχὴν αἰσχερῶν οἰκεῖν. εἰ δ' αἰσχρὸς αὐτῷ φαίνοσθ' ἴτις
 τὴν σὸς κατ' ἰδίαν εἶναι, τοσῶδε μάλλον ἐπιμεληθῆναι τῆς ψυχῆς. id est:
 siam ipsius formam in speculo debere conspiciere, vt si forma bo-
 na sibi videatur, exerceat eam vnà cum animo, & faciat quæ for-
 ma digna sunt: vt putet admodum absurdum esse in pulchro
 corpore animum deformem continere: quòd si deformis sit in
 his quæ corporis sunt, eo magis curandum sibi nitendumque, vt
 pulchritudinem animi consequatur. Cæterùm Philosophi per-
 multi animæ sedem in cerebro, tamquam in arce summa posue-
 re: vnde vecordes & insipidi vulgò dicuntur cerebro vacui. Iu-
 uenal. Satyr. 14.

*Nireus
 formosiss-
 simus.*

*Socratis
 dictum
 sapiens.*

Cum facies peiora senex, vacuumq; cerebro

Iam pridem caput hoc ventosa cucurbita quarat?

*Proverb. Caput vacuum cerebro. Apologum ita scitè reddituræ
 hac apponam:*

Mimi ingressa domum vulpes dum singula rerum

Visendi studio, scena instrumenta reuoluit,

Formosi laruam simulacrum repperit oris:

Inq; manu sumens, animoq; & lumine lustrans,

O quàm insigne caput, specie quàm, dixit, honesta,

Sed rationis inops, castoq; informe cerebro.

Sordet honos forma, nisi cui sapientia iuncta est.
Fabrè.] id est, affabrè, ingeniosè, artificio quodam singulari,
δαίδαλιος.

O' quale caput est, sed cerebrum non habet.] ὡ κεφαλὴ, αὐτὸ
ἐγκέφαλον ἔκ' ἔχει. Græcè lepidius.

Diues indoctus.

EMBLEMA CLXXXIX.

TRANAT aquas residens pretioso in vellere Phrygiæ,
 Et flauam impavidus per mare scandit ouem.
 Ecquid id est? vir sensu hebeti, sed diuite gazæ,
 Coningis, aut serui quem regit arbitrium.

Huc

Huc pertinet Diogenis apophthegma, cum diceret indoctū
diuitem, arietem esse in aureo vellere; & Socratis, qui
omnis generis homines aurea mancipia, & equos argento circum-
fectos appellabat. Hic verò notantur potissimum locupletes illi,
qui cum sint hebeti & obtuso prorsus ingenio, ducuntur tra-
hanturque pro vxorum arbitrio, vt eorum negotia è famulorum
tractu regulaque pendeant; nec secus ac infantes anniculi è nu-
triciis amplexu, illi quid loquantur, quidque statuunt, non ha-
bent quòd illos animus & rationis copia deficiat. In quos hoc
Pallada torqueri solet:

πλάθει μὲν πλατύνει ἄλκις, ψυχὴν δὲ πένει.

ὡς τις κληρονομίᾳ πλούσιος, σοὶ δὲ πένης.

Xenophontis locus 4. Comment. satis esse potest ad id Emble-
ma illustrandum: nempe ὅτι ἀνθρώποι δ' ἄλλοι δὲ ἀγνοίαν, καὶ πλά-
θει. quæ Socratis disputatio est cum Euthydemo. Vt autē Phry-
gi fabulam attingam, ille nouercae infidias vnà cum Helle sorore
fugiens visus est per mare vehi ab ariete velleris aurei. Aiunt
autem ei nauē fuisse paratam fugienti, cuius insigne aries erat.

[pretioso in vellere.] De aureo vellere Ouid. 7. Metamorph. &
Iustinus in Trogum lib. 42. Sunt qui aurei velleris pellem in-
terprentur fuisse librum quendam veterum more in pelle
descriptum, in quo auri conficiendi scientia traderetur: cuius-
modi libros cum Diocletianus summa diligentia perquisiisset
apud Aegyptios (qui huius peritissimi censebantur) omnes flā-
ma consumpsisse fertur, ne diuitiis ita comparatis Aegyptij Ro-
manis inferre bellum auderent, atque ex eo tempore artem hanc
publico Cæsaris edicto semper habitam fuisse flagitiosam. Sed
etiam alios plerosque auctores voluo, occurrit id quod de aureo
vellere plurimi referunt, ex Suida potissimum, explicantque,
quod iam admonui de arte, quam χημείαν Græci appellant. Alij
verò malunt hoc intelligi magnam auri vim, quæ apud Colchos
esset, à principibus quibusdam viris congestam. At verò Col-
chica regio propter vicinitatem Caucaſi montis, auro abunda-
bat, vel teste Strabone, qui scribit multos fontes ex Caucaſo ma-
nare, scaturientes arena aurea, tam tenui, vt oculorum aciem
effugiat, eamque colligi ab incolis, pellibus quibusdam lanosis
in aquam iniectis. Hinc enim suspicari possumus locum esse
fabulae datum: pelles enim, subsidente in iis arena, speciem aurei
velleris præ se ferunt. Locum Strabonis ex 10. lib. huc transferre
non pigeat. παρὰ τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καὶ φέρει τὰς χη-
μείας, ἵνα δὲ χρυσὸν δ' αὐτὸν τὰς βαρβάρους φάταις κατατεταμ-
μένους.

Aries in
aureo vel-
lere.

Serui ho-
mines ob
imperitiā.

Aureo
vellere.

μένει, καὶ μακροταῖς δ' ὄραϊς ἀφ' οὗ μνησθεσθαι καὶ τὸ χροσίου
 λον δ' ἔρα. Meminit Corn. Tacit. 6. Annalium.

[sensu hebeti.] qualis est ovis, animalis stolidi & insipientis
 prorsus. vnde illud, ὡς ἐστὶν βίον ζῆν, & ὡς ἐστὶν ἡδ. Pictus
 libro 10.

[Coniugis aut serui quæ regit arbitrium.] is aptè dicitur à Græc
 cis γυναικὸς ἐπιμήτορ, καὶ δούλου ἐπιμήτορ.

In fidem vxoriam.

EMBLEMA CX C.

Ecce puella, viro qua dextrâ iungitur: ecce

Ut sedet, vt catulus lusitat ante pedes!

Hac fidei est species: Veneris quam si educat ardor,

MA

Malorum in laeva non malè ramus erit.

*Orna etenim Veneris sunt. sic Scheneida vicit
Hippomenes, petiit sic Galatea virum.*

Duo sunt quæ matrimonio iunctis maximè conveniunt, id-
que stabiliunt, & communi vinculo ligant, nimirum fi-
des & amor. Huius quidem symbolum, canis fidissimum ani-
mal: illius autem pomus vel malus frugifera. Coniugium siqui-
dem copula, quæ fit mutua corporum coniunctione, fide con-
suetudineque fouetur imprimis atque conservatur. Porro autem
Veneri consecrata, cui nimirum aureum Hesperidum fuit adiu-
vatum: & earum beneficio Atalantam vicit Hippomenes, &
Galatea suum amasium malo petijt. Huc pertinet Epigramma
Platonis ex Laërtio:

τὸ μῆλον βάδισα σὲ, σὺ δ' εἰ μὲν ἔχῃσσι φίλεις με, &c.

Malo ego te ferio; cape, si me diligis, illud.

dextra iungitur.] Dextra, fidei symbolum, vti superiùs expli-
cavimus.

catulus.] canis, catellus, qui etiam fidei notam representat.
quidem Socrates per canem iurat, cum obsequium & fidem
notat præstandam iis qui rerum habenas in ciuitatibus tenent.
in C. Mamilij numo, qui aliquando S. C. præfectus est limi-
bus metandis, est canis allatrans, qui notat fidem esse præstan-
tam ei qui eiusmodi operæ præficitur. Pierius in Cane, vel lib. 5.
in laeva.] parte sinistra.

sic Scheneida vicit Hippomenes.] Atalanta Schenei filia suis
procis certamè cursus proponebat, ea lege vt eum qui vinceretur
confoderet. Hippomenes, qui eam deperibat, Veneris arte, cur-
sum cum puella instituit, & primò in præcurrentem, pomum
aureum, deinde alterum, & tandem tertium iecit: quare
supra pomorum tam rara pulchritudine, antevertit cursum Hip-
pomenes, & puellam vicit. Ouid. 10. Metamorph.

petiit sic Galatea virum.] Galatea Nympa marina Polyph-
emo adamata, de qua 13. Metamorph. Ouid. Sed hoc intelligen-
tem potiùs de ea quam 3. Ecloga Maro celebrat:

Malo me Galatea petit lasciva puella.

Lege Prouerb. Malis ferire.

*Malus,
Veneris sa-
crum.*

*Canis, fia-
dei nota.*

*Hippomen-
es vicit
Atalan-
tam.*

Galatea.

Reuerentiam in matrimonio requiri.

EMBLEMA CXCI.

CUM furit in Venerem, pelagi se in littore sistit
 Vipera, & ab stomacho dira venena vomit:
 Murenamq; ciens ingentia sibila tollit,
 At simul amplexus appetit illa viri.
 Maxima debetur thalamo reuerentia: coniux
 Alternum debet coniungi & obsequium.

Hoc innuit, quanta in matrimonio requiratur puritas &
 reuerentia. Si enim eam obseruent instinctu aliquo na-
 turæ animalia ratione carentia, pudeat homines in hoc esse de-
 teriores. Basilius Magnus in Hexaëmeron Oratione 7. ita ser-
 mone ex anguis & murena congressu, quales coniugum mores
 esse.

esse debeant, ostendit. Vipera, infestissimum animal eorum quæ
serpunt, inquit, cum marina muræna congregitur, sibiloque se
adesse significans, ex profundo eam ad concubitum euocat: hæc
vitæ morem gerit, & cum venenata bestia copulatur. Quor-
um hæc spectatoratio? vt intelligamus, si duris & feris mori-
bus sit vir, cum esse vxori ferendum, nec coniugium vlla ex
caussa dirimendum. Obiurgator est, at vir: vinolentus, at naturæ
coniuinctus: durus & morosus, at iam membrum tuum est,
atque omnium præstantissimum. Audiat etiam vir monitionem,
quæ ad ipsum pertinet. Vipera virus euomit, reuerentia coniu-
gij: tu animi inclementiam & inhumanitatem, conjugalem co-
pulam reueritus, non depones? An aliam etiam nobis vtilitatem
adfert viperæ exemplum, quod adulterium quoddam est natu-
ræ viperæ atque murænæ concubitus? Discant igitur ij qui in a-
licna conjugia inuadunt, cuiusmodi bestia sint similes. Hæc se-
nt Basil. Græca si quis malit, propter viri tanti auctoritatem huc
placet adiicere. ἔχιδνα τὸ χαλεπώτατον τῶν ἐρπετῶν πρὸς γάμον ἀ-
παντᾷ τῇ θαλάσσιᾳ μουρῆνῃ, καὶ συργμῶ τῷ παρρησίᾳ σημήνωσι,
(καὶ αὐτῷ ἐκ τῆς βυθῶν πρὸς γαμικὴν συμπλοκὴν. ἢ οἷε Ἰσακρῆς
καὶ ἐν τῇ τῷ Ἰσοδότῳ. τί βέλεται μοι ὁ λόγος; ὅτι καὶ τραχὺς ἢ καὶ ἄ-
γεῖ τὸ ἦδ' ὁ σύννοικτος, ἀνάγκη φέρειν τὴν ἰομόζυγα, καὶ ἐκ μηδε-
μῆς ἀφάσις καὶ ἀδὲ χροθαί τῷ ἐνωσιν ἀγαπᾷν. πλήκτις; ἀλλ' ἀ-
πὸ πάργιου; ἀλλ' ἠνωμένῳ κατὰ τῷ φύσιν. τραχὺς καὶ δυσάρεστος
καὶ μέλι. ἢ δὴ σὸν, καὶ μελῶν τὸ τιμιώτατον. ἀκρίτω δ' ἐκ τῆς
ἀσσηκῆς αὐτῷ παρρησίᾳ. ἢ ἔχιδνα τὸν ἰὸν ἐξεμεῖ ἀιδουμένη τὸν
γάμον; σὺ τὸ τῆς ψυχῆς ἀπλωῆς καὶ ἀπ' ἀνδρωπον ἐκ δ' ἀποτίθεσαι αἰδοῦ
τῆς ἐνώσις. ἢ τάχα τῆς ἐχίδνης ὑπόδ' ἔγμα καὶ ἐτίρας ἡμῖν χρῆσιμῆς,
ἢ μνηστῆρας ἕως ἐστὶ τῆς φύσεως ἢ τῆς ἐχίδνης καὶ μουρῆνης ἐπιπλοκῆς;
αἰδοῦ χ' ἀπὸ τῶν οὖν οἱ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβελεύοντες γάμοις, ποταπῶ
αἰὲν ἐρπετῶ παρρησίᾳ. De matrimonij cultu D. Paulus 1. Co-
rinth. 7. & Lactant. 6. Diuin. institut. 23.

Cum fuit in Venere.] dum coitum appetit.

Vipera.] à vi pariendo dicta, vt Græcis Echidna, παρὰ τῆς μὴ
ἔχειν οὐ ἰαυτῇ τὴν γαστῆρ' ἀχει θανάτου. Refert enim Herodotus in
Thalia, quod in concubitu mas in os feminae caput inserit: at il-
la post rem peractâ illud præcidit, mox paritura disrumpitur:
nec nisi effractis lateribus erumpunt nati quos paritura est. Nam
non oua, vt plerique serpentes, sed catulos fermè viginti parere
dicitur. Ergo non nisi parentum cæde fetus in lucem prodeunt.
Ferunt autem ita cauisse naturam, ne tam noxij animalis species
supra modum auergeret. Ait enim Solinus viperam insanabili
esse

esse morsu, eiusque venenum, ut vult Albertus, apprimè calidum est, ideoque magis noxium. Lege Plin. lib. 10. cap. 62.

Murana m^q3 *ciens*.] De *Muræna* Plinius lib. 9. quo nomine *Lampetram* intelligi pridem existimaram, secutus quorundam opinionem: à qua me facilè reuocat Ioan. Frater, vir exacti iudicij, amicus meus: siquidem *Lampetra*, *muræna* fluuiatilis appellatur, sed propter similitudinem quam habet cum *Pliniana muræna*, non quòd eadem specie dici debeat: nemo enim vnquam in dubium reuocauit quin mas esset in *Lampetrarum* genere; & cum feminis nò difficiliùs & rariùs capi. Is verò captus, nunquam visus est dentes habere extra os. Itaque id intelligendum de *murænis* carniuoris, præsertim cum Plinius cap. 29. lib. eiusdem 9. tradat in *murænis* documentum scuitiæ *Vedium Pollionem Romanum* inuenisse, qui *viuariis murænarum* damnata mancipia immergeret, ac si ad id terrarum feræ non sufficerent. Quod *Lampetræ* non potest accommodari. Cæterum fabulam hanc, seu historiam maus, de *muræna* & serpentis concubitu, lepidè & copiosè retulit *Oppianus* 1. *Halieuticôn*, *Aelian.* 1. de animalib. c. 50. & 9. vlt. Verba hæc *Pliniana* è 32. c. 2. *Licinius Macer* *murænas* tantum feminej sexus esse tradit, & concipere è serpentibus, ob id sibilo à piscatoribus tamquam serpentibus euocari & capi. Quam ipse sententiam refutarat antè lib. 9. his verbis: *Muræna* quocumque tempore parit, cum ceteri pisces statò tempore pariant. In sicco littore elapsas vulgus coitu serpentium impleri putat. *Aristoteles* *Myrinum* marem appellat qui generat: discriminè esse quòd *Muræna* varia & infirma sit; *Myrinus* vnicolor & robustus, dentesque extra os habeat.

Maxima debetur thalamo reuerentiæ.] Imitatus est *Iuuenal.* illud è *Satyr.* 14.

Maxima debetur puero reuerentiæ, si quid

Turpe paras. —

coniunx Alternum debet, &c.] Idipsum est quod ait *D. Paulus*: *Vxori* vir debitum reddat, & *vxor* viro. *Mulier* sui corporis potestatem non habet, sed *vir*: itemque *vir* sui corporis potestatem non habet, sed *vxor*.

In fecunditatem sibi ipsi damnosam.

EMBLEMA CXCII.

LVDIBRIVM pueris lapides iacentibus, hoc me
 In trivio posuit rustica cura nucem:
 Que laceris ramis, perstrictoq; ardua libro,
 Certatim fundis per latus omne petor.
 Quid sterili posset contingere turpius? eheu,
 Infelix, fructus in mea damna fero!

Prosopoeia est nucis arboris, de pueris & viatoribus con-
 querentis, quod undique lapidibus obruatur, propter vbe-
 rem suarum nucum proventum: unde colligit noxæ & dispen-
 ditio sibi fertilitatem esse. Quod certè transfertur in parentes,
 qui liberos habent vsque adeo perditos & profligatos, ut dam-
 num

Mollis
educati li-
beri dam-
num pa-
rentibus
arcessunt.

num atrocissimum & infamiam iis arcessant, à quibus sunt mol-
liter educati. Tales sunt quos vitæ improbitate, vel crimine ali-
quo insignes censura corripit, aut coercet magistratus, non sine
parentum dolore incredibili. Ea enim vox est sub persona ma-
tris apud Ovidium:

Nunc vterus vitio est, qua vult formosa videri,

Raraq; in hoc auro est qua velit esse parens.

Certè ego si numquam peperissem, tutior essem:

Ista Clytemnestra digna querela fuit.

Itemque:

Fructus obest, peperisse nocet, nocet esse feracem;

Qua; fuit multis, hac mihi præda malo.

Alciati Emblemata tractum apparet è Græco Antipatri, aut, ut alij
volunt, Stratonis, ex quo etiam pulcherrima Ovidij Elegia de
Nuce viderur sumpta. sic enim habet Græcus:

εισοδύλω καὶ ἔλω με παρρηχορμῶν εἰσφύττωσα

πασὶ λιθοβολήτῃσι καὶ ἰγνίῳ δούλοισι.

πάντες δ' ἀκρίμονές τε, καὶ δι' ἀλίας ὄσσοι ἄμυες,

κέκλασμαι, πυκινῶς χέρμασι θαλαμῖνι.

δένδρῳ σὶν δὴ κέρποις ἐδ' ἐν πλίον. ἢ γὰρ ἔγωγα

δυσδαίμωνι ἐπ' ἐμὴν ὕβριν σὶναρ ποφόσσω.

Præter Alciati versionem, hæc mihi quondam non poenitentia
occurrebat:

Quid me quisque petit, cur in me destinat ictum?

Hæc mihi, quod fuerim tam propè iuncta via.

Sunt mihi rami omnes, sunt & viridantia fracta

Germina, tam crebris obruta missilibus.

Quid mihi profuerit, quod sim fecunda, parensq;?

Me miseram! fructus in mea damna tuli.

Quædam huc commodè transferri possunt è Collectan. Sto-
bæi Sermon. 74.

rustica cura.] rusticus laboriosus, ut Horat. 2. Carm. dixit,

Iuvenumq; prodis publica cura.

ardua.] altissima, ingens.

perstricto libro.] rupto & scisso cortice. Librum vsurpat in pri-
maria significatione. Vide Cassiodorum lib. vndecimo, epist. 38.

Variarum.

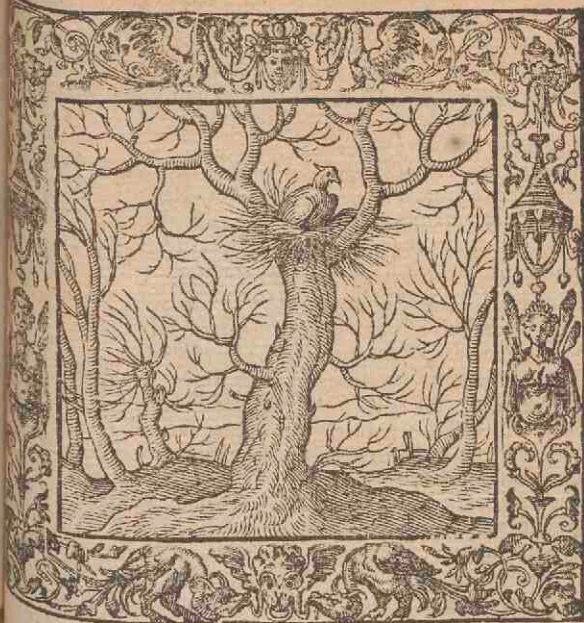
fundis.] instrumentis ad lapides eiaculandos.

petor.] dilapidor.

Typus
Embla-
matis.

Amor filiorum.

EMBLEMA CXCIII.

ANTE diem vernam boreali cana palumbes
 Frigore nidificat, præcoqua & oua fouet:
 Mollius & pulli vt iaceant, sibi vellicat alas,
 Quæis nuda hiberno deficit ipsa gelu.
 Ecquid Colchi pudet, vel te Progne improba? mortens
 Cùm volucris propria prolis amore subit?

Hoc susceptum est in quasdã ferreas & abhorrentes ab Matrum
quarun-
dam in-
fantis
pietas.
 omni humanitate matres, quæ fetus enecant, aut etiam
 incuria perire sinunt: quas certè tanti flagitij vel eò magis pu-
 dere deceret, cùm quæ rationis expertia sunt, id numquam ad-
 mittant: certumque sit ex iis aliqua, &, vt verius dixerim, præ-
 ter

ter admodum pauca, ferè omnia, tanta cura paruulos educare & tutari, vt se non foueant accuratiùs. Nemo est profectò qui nesciat tantam non esse belluarum feritatem; vt quorundam hominum, qui sua pignora relinquere non verentur, aut etià perdere non exhorrent, quæ communis omnium parentis instinctus & pietas seruare iubet, iisdemque curare quæ ad vitam sustentandam necessaria sunt. Quibus itaque verbis, aut quibus, quæ loquor, diris deuouebimus eiulmodi flagitium, non dicam parentum, sed carnificum impiissimorum, qui naturæ ius vel etiam honesti repagulum præcipuum dissoluerunt, quibus in animum cadere potuit tam infandum scelus, tantumque flagitium, vt vitam innocentibus adimant, non dicam ignotis aut exteris, sed iis qui quasi sui corporis membra sint, imò reuera expressissima, non muræ aut adumbrata, vt sic dixerim, simulacra? Id forrè sit, vt famæ consulatur, & ne ob hanc labem culpamque teterrimam apud eos, quibuscum viuunt, ruborem contrahant. Sed tamen

Summum credo nefas animam præferre pudori,

Et propter vitam viuendi perdere causas.

Etenim quæ hæc vita esse potest, quæ alliduò sibi malè conscia nocte dieque suum portet in pectore testem? Tantum verò abest vt immanitas ea in belluis deprehendatur, quæ etiam pueros à matribus aut relictos, aut ciectos, vberibus interdum aluerint, & pro viribus immunes à damno fecerint. cuius rei testes habemus historias tum Græcorum, tum Romanorum. Hic autè exemplum proponit palumbis, quæ sæuiente frigore nidificans, & partum emittens, sibi plumas haud grauatur auellere, vt paruum molliùs incubent: quo fit vt ipsa sæpè mater gelu contabescat. Sulpicius Seuerus ait: lege diuina qui partum non deformatum mulieri excusserit, extremo supplicio puniendum. Quid igitur mulier, quæ audet partum elidere, quæ sua ipsius viscera (horrendum dictu factuque impium) euiscerat? Succurrit ad hanc rem grauissimum Terrulliani testimonium: Cùm nobis homicidium semel interdictum sit etiam cõceptum vtero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissoluere non licet. Homicidij festinatio est, prohiberi nasci: nec refert natam quis animam eripiat, an nascentium disturber. Homo est & qui est futurus: & fructus hominis iam in semine est. Qua ratione mulier quædam Milesia quòd medicamentis partum abegisset, damnata est capiti: quanquam enim cum qui nondum esset homo, expulisset, sustulerat tamen spem parentis, memoriam nominis, subsidium

Palumbas se ad fouendos fetus expumas.

Sulpicij Seueri locus.

Terrulliani locus.

rum generis, heredem familię, designatumque ciuem Reipub.
ut Cicero in Cluētia. Ouidius alicubi detestatur facinus idem
marrum, quę in suos fetus ita crudeles sunt, ut vel abortiuos, vel
etiam recens editos vita priuent. Sic enim ait:

*Qua prima instituit teneros auellere fetus,
Militia fuerat digna perire sua.*

*Si mos antiquis placuisset matribus idem,
Gens hominum vitio deperitura fuit.*

*Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis,
Pomaque crudeli uellis acerba manu?*

*S sponte fluent matura sua: sine crescere nata:
Est pretium parua non leue vitamora.*

*Vestra quid effoditis subiectis viscera talis,
Et nondum natis dira venena datis?*

*Colchida dispersam puerorum sanguine culpam,
Atque sua casum matre queruntur Itym.*

*Dicite quis Tereus, quis vos irritet Iason
Figere sollicita corpora vestra manu?*

*Hac neque in Armeniis tigres fecere latebris,
Perdere nec fetus ausa leana suos.*

Ceterum ex Antipatri Græco tralatum est Alciati hoc hexasti-

*Præclarus
Ouidij lo-
cus in ma-
tres con-
sulto ab-
ortientes,
aut fetuum
enecan-
tes.*

chon: *Typus
Emble-
matis.*

Χειρὶς αἰσὶν ἰφάδεσσιν παλωομένα πῦθας ὄφθις,

τέκνοις ἐναίαις ἀμφέχει πτέρυγας,

μίσφα μιν ἐράνοιον κρύβει ἄλυσεν ἠγδόμενον

αἰδέει βραχίων ἀντιπαλὸν νεφέων.

πρόκνη καὶ μήδεα κατ' αἰδὸν αἰδέσθητε

μητέρας, ὄρνιθων ἔργα διδασκόμεναι.

Ceterum quanta sit, eaque naturalis in liberos ergo parentum,
doctē Xenophon disputat 2. Commentar. in colloquio Socratis
cum filio Lamprocleo, & Plutarch. περί φιλοσοφίας.

Eutipidis citatur illud,

ἅπαντι ἀνθρώποισιν ἡ ψυχὴ, τέκνα.

Cunctis hominibus liberi sunt, anima.

Philostratus sic: ζώουσι ἡ ψυχὴ, τέκνα: animalibus liberi sunt, ani-
mae instar. Is affectus à M. Tullio epistolis ad Attic. nominatus
ἡ ἐργὴ φυσικὴ πρὸς τὰ τέκνα.

Ante diem vernam.] Palumbes post solstitium parere Plinius

docet lib. 10. cap. 35.

boreali frigore.] saeuente A quilone, qui frigidissimus est.

Εὐθύ

Colchi.] *Διὸς ἄγφ' ἄδ* ad Medeam, quæ liberos, quos ex Iasone susceperat, interfecit, vt prius annotauimus.

Progne.] Hæc Itym filiū ex Tereo trucidauit, & patri comedendum apposuit. De viraque Iuuenal. Satyr. 6.

*Credamus Tragicis quicquid de Colchide torua
Dicitur & Progne.* —

Pietas filiorum in parentes.

EMBLEMA CXCIIII.

PER medios hosteis patriæ cum ferret ab igne
Aeneas humeris dulce parentis onus:
Parcite, dicebat: vobis sene adorea rapto
Nulla erit, erepto sed patre summa mihi.

Hoc etiam extulit è Græco auctoris innominati, quod tale

Hest: *ἐκ τῶν Ἰλιακῶν, δὲ ἀπὸ τοῦ μίσητος οὐκ ἔστιν ἡρώδης
ἀνείας, ὅστις πρὸς τὸν πατέρα.*

*ἔκλαγε δ' ἀργείοις, μὴ ψαύετε, μικρὸν ἐς ἄρην
κέρδ' ὁ γρηγορέει, τὰ δ' ἐφ' ἔργῳ, μέγα.*

Sic conatus sum aliquando reddere:

*Sustulit Aeneas Graiūm per tela, per ignes
Inualidi sanctum quando parentis onus,
Parcite ei, dixit: nihil hoc è Marte lucelli,
At mihi, sublato gloria summa patre.*

Quo Epigrammate non inuitus conferre velim lepidum
Sinceri, Itali Poëta reuera politi & elegantis carmen, quod
gemmam scripsit è Sinuellæ ruinis erutam: qua in gemma
Aeneas Anchisen patrem & Ascanium humeris sustol-
conspiciebatur. Id est eiusmodi:

Hac mihi qua roseos iussit sordere hyacinthos,

Et nitet articulis unica gemma meis:

Cuius in exiguo ductor stat Troicus urbe,

Anchisesq; senex, Ascaniusq; puer.

Quis credat? veteres inter neglecta ruinas,

Et vili latuit semisepulta solo.

Tu tamen obrueras, nec te Simueffa pudebat

Hoc decus, heu, terris oculuisse tuis.

Sicilicet Aeneam, natumq; patrēque gerentem,

Ignibus ereptos obrueresq; Deos?

Parcere debueras, cui iam pia flamma pepercit,

Nec te tam turpi dedecorare nota.

Et dubitem Belgasq; feros, rigidosq; Britannos

Hac comite ignotos & penetrare sinus?

Hac est Iliacos pietas spectanda per ignes,

Cum verita est profugos ladere flamma Deos.

Aeneas potissimum commendatur ob summam in patrem An-
chisen pietatem. Ilio enim expugnato, & iamiam conflagrante,
cunctis aliis facile neglectis, Deos penates abduxit, & patrem
humeris è media flamma sustulit: quod hostes Græci cum vi-
dissent, moti pietate tam insigni, ei quod sibi dari postulabat,
concessere, & abeundi quò vellet, facultatem non intercluse-
rent, parentes illi quidem hostilitatis remitti iura, & mansuetudi-
nem esse adhibendam, aduersus eos potissimum qui ita verecunde
se in Deos & parentes gerant. Refert Aelian. 3. περὶ τῶν ἰσθρ. Hoc
etiam monemur, quanta obseruantia quantoq; amore debeamus
afficere

Typus
Emble-
maticus.

Epigram-
ma San-
maritj.

Aeneas
pietas.

afficere parentes, à quibus secundum Deum vsuram vitæ con-
 munis accepimus. Sunt enim parentes viuæ quædam veræ
 que imagines communis omnium parentis Dei, ἀγάλματα
 πάντων πατρὸς διός, teste Proclo: dixit que Hierocles πύς γὰρ
 εἶναι πύς δευτέρου καὶ ἐπιγείας πύας θεός, Stobæus retulit Ierem.
 77. neque vllus est, qui Deum rectè colere & obseruare potest
 qui in parentes fuerit impius. Platonis non malè quadrat
 oraculum hoc loco. sic enim 11. Leg. Cuius pater mater
 aut horum parentes senio confecti, quasi thesaurus aliquis
 domi iacent, is putet numquam aliud sibi tale simulacrum
 magis efficax domi affuturum, si rectè, vt decet, ab eo col-
 tur. Id est, πατὴρ ἢ ὄτα καὶ μήτηρ, ἢ τῶν πατέρων ἢ μητέρων
 οἰκία κείνται καὶ μύλιοι, ἀπειρηκότε γῆρα, μηδ' εἰς Δάμοι, θύτω πύρι
 γὰρ αὐτῶν εἰσὶ τὸν εἰσέτιον οἰκίαν ἐν οἰκίᾳ ἔχων μύλλον κύβητον
 τῶν, εἰάν δ' ἡ κατὰ τὸ σπονγιε ὀρθῶς αὐτὸ θεράπειται ὁ κερτημύθου.
 hæc etiam Senecæ addamus 3. De beneficiis, quòd ad argumen-
 tum faciant. Hoc agite, optimi iuuenes, proposita est inter pa-
 rentes ac liberos honesta contentio. Sumite modò animum quo
 lem decet, & deficere nolite, vt vincatis optantes. Nec deficiat
 tam pulchro certamini duces, qui ad similia vos cohortentur, a
 per vestigia sua ire ad victoriam sæpè iam partam ex parentibus
 iubeant. Vicit Aeneas patrem ipse, cuius infantia leue turmu-
 que gestamen, grauem senio, per media hostium agmina, & pe-
 cadentis circa se vrbis ruinas ferens, cum complexus sacra ac pe-
 nates Deos religiosus senex non simplici vadentem sarcina pre-
 meret, tulit illum per ignes: & quid nõ pietas potest? Lege Val-
 Max. 5. cap. 4.

Per medias hostets.] per medias Græcorum militum copias.
patria.] Ilij.

ab igne.] incendio. prouerbiu sapit, quo vsus Aristides in A-
 pellæ genethliaco: ἐκ μέσου, φασιν, πύρος τὸν ἀνδρα σώζειν: è me-
 dio, quod dicitur, incendio seruare virum; pro eo quod est, è ma-
 ximo periculo liberare.

dulce parentis onus.] Sic ferè Ouid. 2. Fast.

Deq; viri collo dulce pependit onus.

de Lucretia loquitur. Catullus ad Manlium:

Ingratum tremuli tolle parentis onus.

adorea.] gloria, victoria bellica. Horat. 4. Carm. Ode 4.

Qui primus alma risit adorea.

Plinius cap. 3. lib. 18. Gloriam ipsam à factis honore adorea
 appetit.

Locus

Platonis,
 de pietate
 filiorum.
 in paren-
 tes.

Pulcher
 Senecæ
 locus.

Adorea
 quid.

pellabant, quia glorioſum eum putabant veteres, qui farris
 ſcopia abundaret, vt tradit Feſt. Pompeius. Ammian. Marcell. 20.
 laborum factorumque vehens adorea cellas. Sidonius Apolli-
 n. Epist. 7. Poſſet triumphalibus adoreis familiae tuae defatiga-
 ti. Apuleius Afini aurei 3. Iam & ipſe poſſum mihi primam
 ſcopiae virtutis adoream numerare. & 7. Vt, quod aiunt, domi-
 nisque fortibus factis adorea plenè gloriarer. Mamertinus Pa-
 trologico: Cùm honorem meum adoreis, militaribus cumula-
 ti. Claudian. de laudib. Stiliconis in fine:

Hac omnes veterum reuocauit adorea laurus.

[*rapto, erepto.*] Obſerua diſcrimen ſignificationis inter ſimplex
 compositum, vt illud eſt in ſuperioribus:

Viris rapimur, piſcibus eripimur.

Mulic-

Mulieris famam, non formam, vulgatam
esse oportere.

EMBLEMA CXCIV.

ALMA Venus, quanam hac facies? quid denotat illa
Testudo, molli quam pede Diva premis?
Me sic effinxit Phidias, sexumq; referrit
Femineum nostra insit ab effigie:
Quodq; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

Fons
Em-lem-
matis.

Plutarchi hæc sunt ex eo quem De mulierum virtutibus li-
bello scripsit: Περι ἄρετῆς γυναικῶν, ἐπὶ τῷ ἀστεὶ τῷ Θου-
διδῆ γράβω εἰρημὸν ὁ μὲν γὰρ, ἢς ἀνὲρ ἐλάττωσθαι ἢ παρὰ τῆς καρτερίας

τὴν αἰετὴν ἐπαίει λόγῳ, ἀριστὴν ἀποφαίνεται, καὶ ἀπὸ τὸ σαμὰ καὶ
 ἄνομα τὴν ἀγαθὴν γυναικὸς οἰόμενος, εἶναι κατὰ κλεισονεῖνας καὶ ἀνε-
 λκτον. κρείν δὲ καμψότερος ἰδὴ ὁ Γοργίας φαίνεται, κελούων μὴ τὸ εἶ-
 ρος, ἀλλὰ τὴν δ' ὄψαν εἶναι πολλοῖς γνώριμον τῆς γυναικός. Longè a-
 ter ego de mulierum virtute sentio quàm Thucydides. Is enim
 tam in primis laudandam esse mulierem vult, de qua vel mini-
 mus aut in bonam aut in malam partem rumor. Etenim centier
 optimè vt corpus, ita & famam sapientis feminae domi esse in-
 dulam, neque in publicum exire debere: At mihi hac in parte
 concinnior videtur Gorgias, qui mulieris non formam, sed fa-
 miam vult multis esse notam. Hæc Plutarch. Aristotel. in Oeco-
 nomicis, nec vestium elegantiam nitoremque, nec auri pretium
 aut magnitudinem tantum habere momenti ad mulieris com-
 mendationem ait, quantum modestia valeat & probati mores.
 Sine illud Propertij matronas veteres laudantis:

Locus A-
 nyctelu:

Non illis studium vulgò conquirere amantes:

Illis ampla satis forma, pudicitia.

Aegyptiis mulieribus calceis vti non fuit patrij moris, quo do-
 mi se continere quodammodò cogentur. Et Valerius Maxi-
 mus testis est quòsdam suas vxores repudiasse, quòd cum aliis
 fuissent collocatæ. Itaque Phidias Eliensibus Venerem finxit,
 quæ pedibus testudinem premeret: idque innuebat matrem fa-
 milias à domesticis parietibus nusquam oportere discedere, vt
 potè cuius omne munus intra domesticos parietes contineatur:
 tamque tacitam, vel certè pauciloquam esse debere. Quod rectè
 in Heraclidis admonuit Enripides:

γυναικὶ γὰρ σιγὴ τε καὶ τὸ σφραγιεῖν
 κάλλιστον, εἶσω δ' ἔσυχον μέγαν δόμον.

Id quidem & in connubialibus præceptis Plutarchus docuit, &
 alij permulti qui de æconomia & officio matrisfamilias scripse-
 runt. Sed illud Propertij subinde occurrit:

Felix Admeti coniux, & lectus Vlyssis,

Et quacumque viri femina limen amat.

Sic Maro 2. Georg. *Casta pudicitiam seruat domus.* Olim pu-
 tabant nò satis dignum matrisfamilias nomine, si in publicò ver-
 saretur: quamobrè Constantinus I. Nemo, Cod. de off. diuet. ind.
 veruic ne materfamilias in publicum protraheretur, nèpe ob vere-
 cundiam sexus, l. 2. §. 1. Cod. de his qui ven. ætat. imp. Sed & mulie-
 res virorū cœtibus immisceri nò cōuenit, ait Bonifacius, in c. m. i.
 lices, De iudicijs, in 6. Succurrit exemplū nobile & graue im-

primis Sulpitij Galli, qui vxorē dimisit, quòd eam aperto capite foris versatā cognouerat. Lex enim, inquit, tibi meos rastiū prefiniit oculos, quibus formā tuā approbes. His decoris instrumēta compara, his esto speciosa, horum te certiori crede notitiā. Vltior tui conspectus superuacua irritatione accersitus, in suspitione & crimine subhæreat necesse est. Val. Max. lib. 6. cap. De seueritate. Quantum autem attinet ad mulieris silentium, Epicharmus aiebat sermonis parcitatē in muliere probitatis esse argumentum: Nicostratus, castitatis pignus: Democritus, ornamentum pulcherrimum. Illudque Sophoclis prouerbiale celebratur à doctis:

γυναῖξί χάσμον ἢ σιγὴ φέρει.

Contrà verò, vt est apud Euripidem, quæ apud viros tacere non possunt, sese dedecore aspergunt. Silentium vxoris, ego neque suspectum habeo, neque timeo (ait declam. 280. Quintilian.) decet hoc matronalem pudorem: & si ducta fuerit ad magistratum, hoc illam maximè facturam arbitror, vt taceat. Hecetiam agalma Phidiæ eodem penè modo Emblemate lepido expressit Hadrian. Iunius, rarissimum Gallia Belgicæ decus:

Testudo premitur pede, clauem dextra retentat,

Vacat obstruendo dentium septo altera.

Ne vaga discurset coniux, neu futilis esto,

Ipsamq; cura opum tuendarum addacet.

Idem annotauit Pierius 28. lib. Hieroglyph. Multa sunt apud Plutarch. libello De præceptis quibus coniuges instituantur. Interea tamen non transiliam id Columellæ è proœmio 12. De re rustica: Cùm & operam & diligentiam ea quæ proposuimus desiderarent, nec exigua cura foris acquirerentur, quæ domi custodiri oporteret, iure à natura comparata est mulieris ad domesticam diligentiam, viri autem ad exercitationem forensē & extraneam. Itaque viro calores & frigora perpetienda: tum etiam itinera & labores pacis ac belli, id est rusticationis & militarium stipendiorum distribuit. Mulieri deinceps, quòd omnibus his rebus eam fecerat inhabilem, domestica negotia curanda tradidit. Et quoniam hunc sexum custodiæ & diligentia assignauerat, idcirco timidiorem reddidit quàm virilem. Nam metus plurimum confert ad diligentiam custodiendi.

Testudo] à regendo, vel quòd testa tecta sit, ait Varro. Hanc *Φαρίσκον*, id est, domoportam appellat Hesiodus 2. *ἔργων*. Cicero 2. De diuinatione, ex Pacuio citat hoc ænigmaticum:

*Silentium
mulieris
decere.*

*Columella
in locus.*

Testudo.

Sant-

*Sanguine cassa, domiporta, terrigena traditur,
 Quadrupes, tardigrada, agrestis, humilis, aspera,
 Capite breui, ceruice anguina, aspectu truci,
 Euiscerata, inanima, cum animali sono.*

*Ænigma
 de restudi-
 nis.*

& alius quispiam alludens ad nostrum Emblemata:

Tardigrada, herbigrada, domiporta, & sanguine cassa,

Sub pedibus Veneris Cœus quam pinxit Apelles.

Phidias.] à Plinio nominatur artifex numquam satis lauda- *Phidias.*
 tus, excellens statuarius; cuius opera præstantissima repete ex
 Plin. cap. 8. lib. 34. & cap. 5. lib. 36.

sexumq; refertur femineum.] Venus pro vxore, amica, & ma- *Venus,*
trifamiliaris alicubi reperitur. Virgil. 3. Eclog. *vocabu-
 lum po-
 lysemum.*

Parta mea Veneri sunt munera.

Macrobius, etiam Satur. 1. pro generandi facultate accipit, ut apud
 Pompeium Festum, Cypris vel Cypria Venus, quia parientibus
 præsideat, quod Græcè *κύβη* parere sit.

In Pudoris statuam.

EMBLEMA CXCVI.

PENELOPE desponsa sequi cupiebat Vlyssem,
 Ni secus Icarus mallet habere pater.
 Ille si hacam, hic offert Sparten. manet anxia virgo.
 Hinc pater, inde viri mutuus vrget amor.
 Ergo sedens velat vultus, obnubit ocellos:
 Ista verecundi signa pudoris erant.
 Quois sibi prelatum Icarinus cognouit Vlyssem,
 Hocq; pudori aram schemate constituit.

Eius Em-
 b. grauitis.

ID sumptum est ex Pausaniae 3. qui Laconica inscribitur, ubi
 agit de Pudoris simulacro, quod Icarij patris Penelopes do-
 num

na fuisse ferunt: Græciq̄ue hioriam de hac re huiusmodi cō-
 sere. Cūm Icarus ab Vlyssē frustra contendisset, vt Lacedæ-
 ne habitare mallet, id demūm filiæ persuadere conatus est,
 que acrius instaret, ne se desereret, Vlyssēs iussit vt ea spon-
 queretur quem veller, aut cum patre, si grauareretur, Lacedæ-
 na rediret. Penelope obrecta facie, nihil quicquam respon-
 dit. Quare pater, intellecta filiæ sententia, eam dimisit, & in
 monumentum eo loco Pudoris simulacrum erexit, quod in
 omnia spectabatur. Cuius meminit Gyraldus Syntagm. 1. hi-
 storiarum. Id quidem arguit, mulierem debere magnam *Mulier*
 virtutibus gratiam & pietatem, sed maritum præ cæteris sequi *parenti*
 obseruare: quod & sacrae literæ præcipiunt; siquidem homo *viris præ-*
 sequat patrem & matrem, & vxori adhæreat est necesse, sicut *ferre dem-*
 duo in carne vna. Videturq̄ue huc referendum quadam ex *bet.*
 re, quod Ouidiana Penelope ad Vlyssēm scribere fingitur his
 verbis:

Me pater Icarus viduo discedere lecto

Cogit, & immensus increpat vsque moras.

Increpet vsque licet, tua sim, tua dicar, oportet:

Penelope coniux semper Vlyssis ero.

Ille tamen pietate mea, precibusq̄ pudicis

Frangitur, & vires temperat ipse suas.

si forte dissimile nō est quod scribit Eustathius interpres Ho-
 meri: ἡ γυναικὶς λέγεται ὁ ἀνὴρ, ἕχου δὲ ἡ γυνὴ τὸ ἀνδρῆ. Sed
 maximè pertinent illa Quintil. declam. 259. Virgo ad pa-
 trem; nupta ad maritum pertinet. Eiusdem statutz mentio est
 in Lucianum in Imaginibus.

[*Ithacam.*] Vlyssis patriam, insulam in mari Ionio, vnde ipse *Ithaca.*
 Ithacus & Ithacensis cognominatur à Poëtis.

[*Sparten.*] id est, Lacedæmonem, ex qua fuit Icarus pater
 Penelopes.

[*Virgo.*] Penelope. quod vocabulum non ita strictè accipitur, *Virgo pro*
 somniant plerique. Lege Vallam lib. 6. & apud Iuriconsul- *muliere*
 tum, virgo pro femina viripotentem accipitur, vt l. Mulieris, D. de *quatuor*
 verb. signa.

[*obnubit ocellos*] Hoc simpliciter referri posse videtur ad ve-
 ritudinem pudicæ mulieris, quæ rectà viros non aspiciat, sed cum
 qui necesse habet, demittat: qualis apud poëtam Dido *κατὰ τὸ*
lib. 1.

Tum breuiter Dido vultum demissa profatur.

& in 3. de Andromache,

Deiecit vultum, & demissa voce locuta est.

vnde dictum olim, pudorem in oculis esse, ait Aristot. 2. De arte dicendi. Sed conijcio nostrum hunc non temerè verbo obnubit, vsum fuisse, vt alluderet ad veterem nuptiarū ritum: dictæ enim nuptiæ sunt à nuptu, hoc est opertione; nubere est velo tegere; mulier enim nupta, id est obuoluta, & tecta velamine ducebatur in viri domum. Sic Neprunus, ait Varro, dictus est quòd terras & mare obnubat, vt cælum nubes. Id probant apud Festum Pomp. Cælius & Cintius, quòd nubentis caput flammeo obuolueretur.

Hoc schemate.] hac figura, hoc cultu vel habitu, hac imagine. σχήμα. παρὰ τὸ ἔχει, ἔχνημα. Schema, habitum, colorem, figuram Rhetoricam, & alia permulta significat.

Nupta contagioso.

EMBLEMA CXCVII.

D*i* meliora piis, Mezeriti, cur age sic me
 Compellat? emptus quod tibi dote gener.
 Gallica quem scabies, dura & mentagra perurit:
 Hoc est, quidnam aliud, dic mihi sene pater,
 Corpora corporibus quam iungere mortua vivis,
 Efferaq; Etrusci facta novare ducis?

C*on*queritur hic puella ingenua de patre perquam diffi- Puella
 cili & inhumano, qui eam locauerat viro cuidam turpi- querela
 ter inquinato ac miserè fecerenti, mentagra, morbo Gallico & a- de patre
 lia simili lue consumpto. Quod facinus illi simillimum esse inhuma-
 u s. no. dicit,

dicir, quod fuit olim follemne ac familiare *μεταφράση* Mezentio Tyrrenorum Regi, Deorum & hominum contemptor: qui crudelitate omni & inaudita ferocitate solebat viua corpora mortuis colligare, vt foetore & intolerabili tabe fenfim animam infeliciter exhalarent. Perinde feſe habent crudeles illi patres, qui ſuas filias egregia forma, integras, & bona valerudine, matrimonio (à quo diſſolui poſtea nefas) copulare non horrent hominibus lepra & podagrâ conſectis, & ſæpiùs Neapolitana ſcabiè corruptis, iis quidem viuis cadaueribus, qui mortuis eo quidem peiores, quòd eorum foetor & cruciatus ad vitæ viſque, & interdum etiam diuturnæ finem maneat: illorum verò celerius animum debilitãdo enecet. Eiuſmodi coniugium tam impar vt eruditè, ita & feſtiuè depinxit Eraſmus in Dialogo, cui titulus eſt *ἀγαυὸν γάμου*: ex quo placet huc transferre quæ ad rem faciunt. Sic autem primùm nobilem puellam deſcribit. G. A. Quid ego tibi depingam puellam non incognitam, quamquam plurimum gratiæ addidit ornatus natiuo decori? Mi Petroni, dixiſſes Deam quampiam eſſe: nihil illam non decebat. Interim nobis prodiit beatus ille ſponſus, trunco naſo, alteram trahens tibiam, ſed minus feliciter quàm Suiſeri ſolent, manibus ſcabis, habitu graui, oculis languidis, capite obuincto: ſanies & è naribus & ex auribus fluebat. Alij digitos habent anulatos, ille etiam in femore geſtat anulos. P. E. Quid parentibus accidit vt talem filiam tali portento committerent? G. A. Nefcio, niſi quòd hodie plerifque videtur adempta mens. P. E. Fortaſſe prædiues eſt. G. A. Eſt affatim, ſed ære alieno. P. E. Si puella veneno ſuſtuliffet ambos auos & anias, quòd grauius ſupplicium de illa ſumi poterat? Si minxiſſet in patrios cineres, ſatis pœnarum datura fuerat tali monſtro vel oſculum dare coacta. Mihi ſanè factum hoc crudelius eſſe videtur, quàm ſi illam nudam obieciffent Vrfis, aut Leonibus, aut Crocodilis. Nam aut feræ peperciſſent tam inſigni formæ, aut ſubita mors finiſſet cruciarum. mihi planè videtur hoc factum Mezentio dignum, qui *mor-*

Eraſmi
locus è dia
logo, cuius
titulus,
Coniugium
impar.

E. E.
nid.

ina, vt inquit Maro,
— iungebat corpora viuis,
Componens manibusq; manus, atque oribus ora.
quamquam nec Mezentius, ni fallor, tam immanis erat, vt tam
amabilem puellam cadaueri iungeret. Nec vllum cadauer eſt,
cui non iungi malis quàm tam putido cadaueri. Siquidem hoc
ipſum quod ſpirat, merum venenum eſt: quod loquitur, eſt
peſtis.

his: quod contingit, mors est, hæc ille. Huc refer etiam Pro-
verb. Malè coniugati.

Dij meliora piis.] Optandi formula per apolothesin. sumptum
ex 3 Georg. Virgil.

Dij meliora piis, erroremq; hostibus illum.
Cæci sic efferunt, ἐξα κακόν, Malum foras: &, ἐὺφύμα δ' ἄπει, *Dij meliora*

apud Lucianum. Cicero Antoniana 8. *Dij meliora*: id enim
optimum agimus, ne quis posthac eiusmodi quicquam possit pol-
liceri. Ouid. Epist. Helenes:

Dij melius: similis non fuit ille tuus.
idem 15. Metamorph.

— *procul, ô procul omina, dixit,*
Talia dij pellant.

Epistola Laodameiæ Proteusilao:

Dij, precor, à nobis omen remouete sinistrum.
Morum 2. eleg. 10. idem:

Hostibus eueniat vita seuera meis:

Hostibus eueniat vacuo dormire cubili.
3. eiusd. operis:

Eueniat nostris hostibus ille pudor.
Tullius 3.

Dij meliora ferant, nec sint insomnia vera.

Quintus lib. 9. Oratione Postumij (qui Consul sub iugum mis-
sus ad Caudinas furcas, dissuadebat foedus à se iectum cum Sam-
nitibus) *Quid tandem ? si spopondissemus urbem hanc reli-
quum populum Roman. si incensurum, si sub regibus futu-
rum ?* *Dij meliora.* Quæ loquendi formula plena est affectus &
energix, vt facile apparet ex iis, quos modò citauimus, locis.

emptus quòd tibi dote gener.] *emptus gener*, vt apud Virgil.

Georg. *Teq; sibi generum Thetys emat omnibus vndis*: in
quo allutum ad matrimonij speciem, quæ veteribus cõemptio
dicebatur; de qua Cicero in Topic. & Seruius. Quintilian. de-
clam. 257. *Securus sis pater: perit sumus: empti sumus.*

Gallica quem scabies.] Morbus hic Neapoli allatus, nondum

quod nomen vnicum est sortitus: nominatur interdum Indi-
cus, quandoque Gallicus, quandoque Neapolitana aut Hispa-
nica scabies: ea est superbissima, quæ nec lepræ, nec elephantia-
si, nec lichenibus, nec podagræ, nec mentagræ cedit, si res ve-
niat in certamen. Hanc luë ex Indis profectam tradunt auctores,
quæ in illa Hispaniensi India infantes nascuntur. Alij aliò
referunt: sed certò constat in istas regiones inuectam non

*Morbus
Neapoli-
tanus, &
lucis Hi-
spanica.*

multo

multo abhinc tempore; nimirum ignota fuit ante gloriosam, sed parum felicem expeditionem Neapolitanam sub Carolo 8. Galorum Rege.

Mentagra.

mentagra.] Morbus est à mento sic dictus. Nam à mento per faciem, collum, pectus & manus, fædo & insolito quodam furefure dilatatur. Plinius cap. 1. lib. 26. Grauiſſimum, inquit, ex his lichenas appellauere Græco nomine, Latinè quoniam à mento ferè oriebatur, ioculari primum lasciuiâ, vt est procax natura multorum in alienis miseriis, mox & vsurpato vocabulo, mentagram occupantem in multis totos vbique vultus, oculis tantum immunibus, descendente verò in colla pectusque ac manus fædo cutis furefure.

Etrusci Ducis.] Mezentij Regis Etruriæ, quæ regio est Italiæ mari Tyrrheno adiacens.

Cupressus.

INDI-

INDICAT effigies metæ, nomenq; cupressi
Tractandos parili conditione suos.

Aliud.

FVNESTA est arbor, procerum monumenta Cupressi
Quale apium plebis, comere fronde solet.

Aliud.

PVLCHRA coma est, pulchro digestæq; ordine frondes,
Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

Cupressus
vide no-
minatus,
et eius
matura.

Indicat.] Multi Cyparissum vocatam aiunt *Ἄλκι τοῦ κίβου κτλ*
Φέρει πικρὸν κλαδὺς τὰ κτλ κερποῦς, à fructuum æqualitate, pa-
riterque ramorum quos producit. Siquidem Cupressus ab radi-
ce ad summitatem recto stipite consurgit, suæque brachia om-
nia pari æqualitate in coni figuram ad fastigium protendit. Hoc
quidem admoneri potest Magistratus & Princeps, ut in Repub.
& provinciis sibi subiectis æqualitatem seruent atque tueantur.
Meminerit etiam optimus quisque paterfamilias suorum libero-
rum æquam habere procurationem, cum sint omnes æquè legiti-
mi. quod tamen in plerisque nostræ Galliæ provinciis iure pa-
trio non obseruari palàm est. Cassius Dionys. lib. 11. cap. 5. Cu-
pressi duplex nomê habet: & Charites, hoc est Gratiæ appellatur
ad delectationem: Cupressi verò, siue (ut Græci rectius appellat)
Cyparissi, quòd ferè pariles gestent & producant tū ramos, tum
fructus. Ambrosius Sermon. 4. in Psal. 118. de Cupresso verba
faciens: (quid enim me pudeat auctorem tam pium & doctum
huc aduocare?) Genus hoc arboris, ait, numquam admittit vi-
riditatem suam hyeme. Iuxta ver & æstarem comam pascit, nec
diuerso colore mutatur. Solâ hanc arborē ventus suo numquam
honore despoliat: sola numquã vetere exuitur amictu, aut nono
flore vescitur. Sic Apostolica quoq; gratia nescit defectû, aut nono
rustare sui floret. Cæterû quod hic scribit Alciatus de æqualitate,
quæ patribus in liberos obseruanda sit, illustrari nō minimū pos-
sunt his Ambrosij eiusdē verbis in Hexaëm. lib. 5. c. 18. Quis do-
cuit nisi homo, filios abdicari? quis reperit tam immitia patrum
iura? quis inter naturæ fraternæ consortia fratres impares fecit?
Vnius

Locus D.
Ambro-
59.

Ynius diuitiis filij diuersa sorte ceduntur. Alius totius paternæ
 sortis adeptione inundatur, alius opulentæ hæreditatis patriæ
 deplorat exhaustam atque inopem portionem. Nunquid nata-
 ra diuisit merita filiorum? Ex pari omnibus tribuit, quod ad na-
 scendi atque viuendi possint habere substantiam. Ista vos docent
 non discernere patrimonio, quos titulo germanitatis æquastis.
 Etenim quibus dedistis communiter esse quod nati sunt, non de-
 betur his, vt id communiter habeant, quod à natura substituti
 sunt inuidere, &c.

meta.] Meta, strues in acutum tendens, Græcis *κῆρυξ*. Virg. *Meta*.

Hic viridem Aeneas frondenti ex ilice metam

Constituit.

Idem alibi, Aërias quercus, & coniferas cyparissos appellat. Ci-
 tat & istuc ex Ennio, Nonius:

Capitibus nutantes pinos, rectosq; cupressos.

Cupressum autem à Cyparisso puero nomen habuisse, eo qui-
 dem Telephi filio, ab Apolline adamato, & in arborem sui no-
 minis commutato, fabulatur Ouidius in 10.

Funestæst.] Cupressus Diti sacra, ideoque pro signo funebri
 ad domos posita. Plin. lib. 16. cap. 33. Hæc enim procerum ma-
 gnatumque, sicuti Apium plebeiiorum, sepulcris imponebatur,
 quod putredinem auertere crederetur: quorum virumque si-
 mili prope modum folio, colore, odore, facultate naturaque sit.
 Sunt autem qui ramos cupressinos ante defunctorum ædes poni
 solitos velint, ne quis per imprudẽtiam ingressurus pollueretur.
 In funeribus autem adhibebatur quod semel excisa nunquam
 renascatur: vel vt humanum corpus ab anima & animo iam re-
 lictum diuiniù seruaretur, atque incorruptum remaneret. Varro
 putat hunc morem inductum, ne cadauerum odor nares offen-
 deret, interea dum vicerentur. Vide Cupressum Pierij, id est lib.
 12.

Funestæ.] funeribus destinata, vel pro mortis signo adhibita:
 Ideo enim Horatius Cupressus appellat funebres Ode 5. Epod.
 vt Virgil. in 6. ferales, sic enim ait:

— cui frondibus atris

Intexunt latera, & ferales antè cupressos.

Idem 3. *Acneid.*

— stant manibus ara

Caruleis massa vitis, atraq; cupresso.

Et non plebeios luctus testata cupressis.

Ouid. 3. Tristium, elegia 13.

Funeris ara mihi ferali cinēta cupressu Conuenit.

Claudian. 2. de raptu Proserp.

Quercus amica Ioui, tumulos rectora cupressus.

comere.] ornate. hinc comptum dicimus ornatum.

comere fronde.] hoc με & Κορινθός. Propriè Plautus: Dum po-

liuntur, dum comuntur, annus est. Claudian. in laude Sereas:

Non illo nitidos unquam bellante capillos

Comere.

Leosthe-
nis in A-
thenienses
dictum.

Pulchra coma, &c.] Huc refer dictum Phocionis in Leosthe-
nem Oratorem multis & magnificis promissis Athenienses ad
bellum concitantem: eius enim orationem cupressis esse simi-
lem aiebat, quæ cum pulchræ sint & proceræ, nullum tamē fru-
ctum referant. Dicitur autem in eos, qui cum membris sint ele-
gantibus & apprimè cōptis, nullius tamen frugis sunt, neque suis
alicui commodo esse possunt. Refer huc adag. Cyparissi fructus.

Quercus.

GRATA Ioui est quercus, qui nos seruatq; fouetq;
Seruanti cinem querna corona datur.

Aliud.

GLANDE aluit veteres, sola nunc proficit umbra:
Sic quoque sic arbor officiosa Iouis.

Quercus, sacra Iouis.
Opt. Max. in ea enim reddebat oracula in Dodona sylua. Virg. lius 2. Georgic. — nemorumque Ioui qua maxima frondet Esculus, atque habitæ Graiis oracula quercus.

Claudiau. 2. de raptu:

Quercus amica Ioui. —

Huius autem glandibus prisca vescebantur ante frumenti vsum: fiebat etiã e fronde querna ciuica corona, quam ciuis ciui, à quo seruatus esset in prelio, tamquam vitæ testẽ, salutisq; perceptæ monumentũ dabat. Fiebat etiam ex ilice: quod genus superiori non admodum dissimile est, Gellius c. 6. lib. 5. & Plin. cap. 4. 16.

Seruanti ciuem.] Lucan, in primo:

Seruati ciuis referentur pramia quercum.

Glandes, veterum cibi.

Glande aluit veteres.] Veteribus quernæ glandes victum prae- buere: nunc verò arbor ipsa sola umbra prodest. quod conuerti potest ad veterem illam legem populo Iudaico à Mose proposi- tam, qua æterni patris filius & seruator noster CHRISTVS expectabatur: cuius quidem spei fidem certissimam cum nobis Christianis dederit, possumus atque prisca illi subinde repeterẽ, Salis d'vies, reperta tandem, vel potius cuique nostrum gratis concessa fruge omnium optima diuinissimaque, quam ab Euan- gelio decerpimus. In eam sententiam Iusi aliquando Epigram.

Glande patres aluit quercus, fagusq; vetustos:

Sed modò non cibis est, proficit umbra tamen.

Glandibus antiquis tantum fuit vsa vetustas:

Frugibus inuentis utimur. at quid id est?

Tradidit in sacro quacumque volumine Moses,

Glans erat, & veterum pabula prisca patrum.

At largitor opum fruges inuenit IESVS,

Et missa palea plurima grana dedit.

Umbra licet nobis lex sit vetus atque Propheta:

Sed noua lex CHRISTI verior esto cibus.

Salix.

Salix.

QVOD frugisperdam salicem vocitarit Homerus,
Clitorius homines moribus adsimilat.

HOMERUS Odyss. x. salicem ὠλεσίκαρπον, vt etiam Theophrastus 3. De plantis, cap. 2. & 2. cap. 13. De caussis, ὠλεσίκαρπον γένος appellat, quod semen ocyslim è amittat, antequam omninò maturitatem sentiat, vt enarrat Plin. 16. cap. 29. ideoque hydropotarum potest esse symbolum, quò referes illud: Aquam bibens nihil boni parias. Sic autem Homerus, κλειτορίου ἀειγεροῦ καὶ ἰτέου ὠλεσίκαρποι. Retulit idem ex Homero Stobæus Serm. 100. ex Porphyrio, qui cum Plinio sentit, salicis fructum cum vino propinatum, sterilitatem inferre, genitale semen extinguere, ac libidinis impetum marcore afficere. Pierius Hieroglyph. 52. idem omninò, & alia quædam de salice notauit: vt Aelianus de hist. animal. 4. cap. 22.

Salix semen amittit.

Clitorius lacus abstemios reddit.

Clitorius moribus.] qui vino non vtuntur. Plin. enim 31. cap. 2. Clitorium lacum Arcadiæ aquam tali virtute imbutam habere dicit, vt qui ex ea biberint, viuum aspernentur. Ouid. 15. Metamorph.

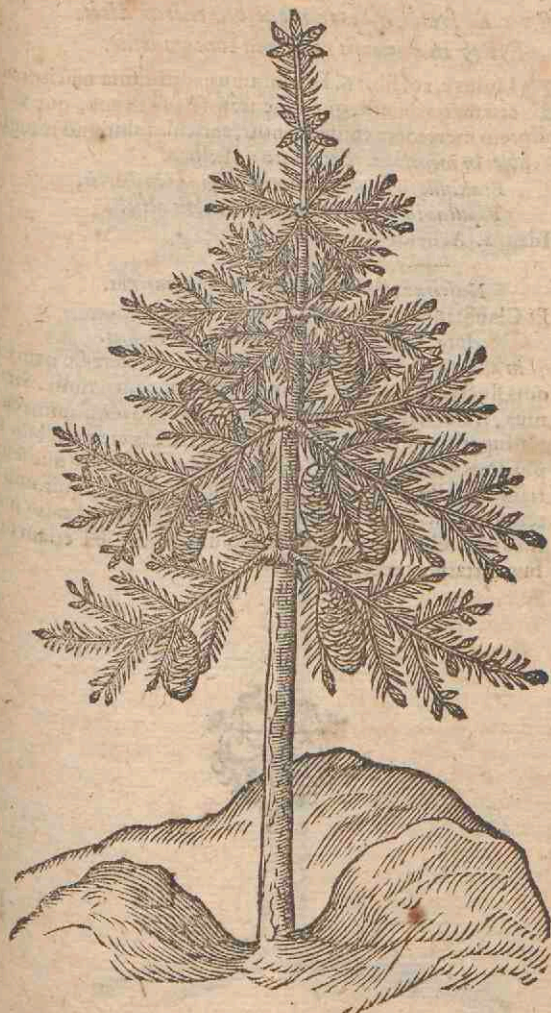
Clitorio quicumque sitim de fonte leuauit,

Vina fugit, gaudetq; meris abstemius undis.

Itaque homines clitorius moribus appellamus abstemios. Memineram quidem, κλειτορίαζεις, obscenum verbum, idem esse ac τὰ τῶν γυναικῶν ἀιδόου ψηλαφίζεσθαι ἢ τούτων κλειτορίαζεις, muliebria contrectare. nam κλειτορίαζεις, vt traditur ab Helychio, est τὸ γυναικείου ἀιδόου ἢ ὑποδερμῆς (mendolè ὑποδερμῆς, vt legitur in vulgatis Helychij exemplaribus) καὶ ὑμφοῦ, καὶ κύρως, καὶ κλειτορίας, caruncula quædam musculosa in media parte τῶν ἀιδούων γυναικῶν. Itaque qui immoderatus muliebria contrectant, dicuntur κλειτορίαζεις, nēpe non tam ὠλεσίκαρποι, vt salaces, quàm τὸ ἀπέμεγα διαφθείραντες, qui venere licentiùs abutuntur, quàm deque ad generandum inepti fiunt. Quem ego germanum puto huius distichi sensum: non vt accipit iactabundus nescio quis & impudens plagiarus, qui bonam partem huius meæ commentationis sibi ante annos aliquot audacter & impuè vindicarat. Is, vt sibi videretur ingeniosior, κλειτορίαζεις verbum ad venerem masculam retulit; Erasmi auctoritate ductus. sed in eo tamen dubius est Erasmus, neque id perspicuè asserit, vt qui dum taxæ suum coniectaneum afferat.

Ables.

Abies.

*APTA fretis abies in montibus editur altis:
Est & in aduersis maxima commoditas.*

Abies.

Plinius c. 10. lib. 16. In montibus editissimis nascitur abies, ceu maria fugerit, quod hinc transfertur in eos, qui ut ampliore mercedem consequantur, pericula subire non refugiant. *Abies in montibus.*] Sic Maro 7. Ecloga:

*Fraxinus in syluis pulcherrima, pinus in hortis,
Populus in fluuiis, abies in montibus altis.*

Idem 2. Aeneid.

— *etiam ardua palma*

Nascitur, & casus abies visura marinos.

Et Claudianus:

Apta fretis abies, bellis accommoda cornus.

in aduersis.] locis contrariis: dum enim abierte sit nauis in fluctuans, videtur locum habere sibi contrarium. Sic Plinius, Abies nauigiis expetita, situs in excelsis montium, ceu maria fugerit, nec forma alia, materies verò præcipua trabibus, & plurimis vitæ operibus. Non piget Ambrosij ea de re huc sententiam è 3. Hexaëmeron cap. 11. adicere: Abies, inquit, non contenta terrenis radicibus atque aërio vertice, etiam casus maribus tuto subitura remigio: nec solum ventis, sed etiam fluctibus certatura processit.

Picea.

x 4

A r

EMBLEMA CCII.

*At picea emittat nullos quòd stirpe stolones,
Illius est index, qui sine prole perit.*

Picea.

Picea, quæ nullos emittit è sua stirpe stolones, hominem arguit, qui sine liberis vitam agat. De hac arbore satis multa Plin. lib. 16. cap. 10.

Stolo.

stolones.] Stolo, virgulta est ex arborum radicibus, aut trunco producta.

Cotonca.

Cotonea.

x s

POMA

POMA nonis tribui debere Cydonia nuptis
Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cum sint, ut & halitus illis
Sit suavis, blandus manet & ore lepos.

Cotonea
aut nouis
nuptis a-
dorentur.

Plutarchus in γαμικῆς προσηγήμασι ita scribit : Ὁ δὲ λαὸς ἐπέθηκε τὴν νόμφην τῷ νομφίῳ συνηγοροῦντες ἃ μᾶλλον κυδωνίῳ κοπιταργύσει, ἀντιπόμπος ὡς ἴσικος, ὅτι δ' εἶπεν ἄπὸ τέρματός. Ἐφαίνετο χάριτι εὐάριστος εἶναι πρῶτον καὶ ἡδύτατος. Solon iubebat sponsam cum sponso concubituram, prius edere malum cotoneum : in-
nuens ea re, primam quæ ore & voce initur, gratiam concinnam debere esse & suauem. Idem in Problematis ferè tradit. De Co-
toneis Plin. 15. cap. 11. & 17. de eorum sapore & odore eiusdem lib. cap. 28.

Hedera.

HAVD.

*H*AVD QVAQVAM *arescens hederæ est arbuscula, Cissus*
Quæ puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulva corymbis,
Exterius viridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt sua tempora fertis:
Pallescunt studiis, laus diuturna viret.

*Baccho
sacra he-
dera.*

*Cissus, hi-
strio Bac-
chi.*

PIndarus in Olympiis, Bacchum *κισσοφόρον*, id est hederæ, vel hederaceum aut hederigeram appellat, quod ei hederæ dicata sit. Tradunt autem nonnulli Cissum adolescentem Liberi patris histrionem saltatoremque fuisse: qui cum Deo præsentente Thyasos exerceret, in quendam terræ hiatus casu lapsus interiit. Tellus autem cum gratificari Baccho vellet, florem produxit adolescenti cognominem. Legitur quidem primo Epigrammatôn;

κισσῶ μὲν δίουσος ἀγάθηται, ἀγυίδι δὲ Ζεύς.

Bacchus amat hederas, & Iuppiter ægide gaudet.

Retulit autem in Atticis Pausanias *κισσὸν δίουσιον* Bacchum appellatum, quod in ea Atticæ regionis parte, id est Acharnis, primùm hederæ visâ sit: quo loco statuæ etiam sunt hederæ. Sed & Homerus in hymnis *κισσὸν ὀρόμελον δίουσος*, id est, hedericomam vocat. Probus Grammaticus ait, in Cytherone sacra Liberi patris arcana tertio quoque anno celebrari solita. Liber autem cum Musis & Apolline esse perhibebatur, idcircoque ex hederæ eius fronde Poëtas coronari. Porro dicata est ei hederæ, quod ut ea semper viret, sic ille semper iuuenis; ut diximus initio: quam plerique referant ad ea ferta seu corollas, quas post expeditionem Indicam circumtulisse Bacchus dicitur, Plinio teste lib. 16. cap. 4. vnde & Dionysiaca hederæ dicta est, & Bacchica Ovid. Fastor. 6.

Bacche racemiferos hederæ redimite capillos.

Idem alibi corymbiferum cum nominat. Plutarchus tamen Sympotiac. 3. sectione 2. Hederam dicit à Baccho sumptam, non ut auxilium esset aduersus ebrietatem, aut ut vino aduersam, quippè qui Methymnæum, à methy, quod vinum sonat, sese appellari voluit: sed ut vinosi vino vero destituti, hordæcco potu pro vino vtuntur, & è malis aut palmulis quædam sibi vina conficiunt: ita qui hieme desideraret coronam viteam, quod tunc

*Locus
Plutar-
chi.*

hanc temporis vitem nudam vidit, & foliis carentem, ob similitudinem quandam, hederam est amplexus. Non possum coniectantibus oculis subtrahere quod didici ex Poëtis Græcis, & eorum Scholiastis, nempe vates appellari *δαφνηφόρος*, id est lauriferos, vel lauro vespentes, aut laurum edentes: quò respexit Iuvenalis quadam Satyra, quo loco dixit,

— *Laurumq; momordit.*

Poëtis autem hederas decretas esse, cum Pierio, & aliis quibusdam doctioribus crediderim, ut vnà cum lauro permiscerentur, non tam vt perpetuus vtriusque viror, qui diuturna eorum scripta repræsentaret, in causa fuit, quàm vt ostenderetur eos, qui digni hederis euassissent, laureamque meruissent, & arte & ingenio excelluisse. Siquidem per laurum intelligebant insitam quandam ingenij vim ac venæ fecunditatem, Apollinis radiis vberem atque locupletem: per hederam verò artem & industriam peruigili labore partam. Huius quidem rei indicium est, quòd hederæ suapte natura sit tam imbecilla, vt semper repere necesse haberet, nisi vel muro, vel plantæ, aut saxi hæreret, & pertinax sonatu sese atrolleret, vt tandem paulatim irrepens victrix euadat. Est autem operæpretium, vtroque (arte scilicet & ingenio) quis velit aliis antecellere; quandoquidem mediocribus esse Poëtis, non homines, non dij, non concessere columnæ, vt habebat. Sed & istuc aduertendum,

— *ingenium cui sit, cui mens diuiniore, atque os*

Magna sonaturum, des nominis huius honorem.

— *ego quod studium sine diuite vena*

Nec rude quid possit video ingenium, alterius sic

Alter a poscit opem res, & coniurat amicè.

Procax.] Donat. ad Hecyram Terent. procax petacem significat, procari enim nihil aliud est quàm impudenter & importunè petere, ait Nonius. Hinc procacitas, seu procacia, vt in l. si traditio, C. de action. emp.

Exterius viridis.] Intelligit hederam nigram quæ florem crocum habet, pulla folia. Id est hederæ nigræ folia parte altera virescunt, altera pallescunt. Ne quid ad hæc requiras, consule Plinium lib. 16. cap. 34.

Hinc aptis.] Horatius 1. Carminum:

Me doctarum hederæ premia frontium

Diis miscent superis.

Idem in epitol.

Prima feret hederæ victricis premia. —

Poëta &
vates &c.
δαφνη-
φόρος.

Digni hederæ.

Laurum,
quid intelligebat
veteres.
Hederæ
quid.

Hederæ
nigra.

Hederæ
poëta
sæcra.

Virgilius in Eclogis:

Pastores hederæ crescentem ornate Poëtæ.

Quod ridet in Satyrarum vestibulo Persius: ait enim,

Heliconidasq; pallidamq; Pirenen

Illis relinquo, quorum imagines lambunt

Hederæ sequaces. —

*Fama de-
floriam.*

Pallescunt undique.] Sicuti errabunda tenaxque hederæ sem-
sim altum conscendit, exterius virescens, in cæteris pallida, &
aureos corymbos ex se producit: ita Poëtæ suis laboribus humo
pederentim sese effertunt: & quamquam assiduo studio pallidi
sint, fama tamen ex scriptis & ingenio concitata semper virent:
quippè qui aureos eruditionis & doctrinæ fructus parturiant.

Ilex.

Ilex.

DYRI-

DURITIE nimia quod sese rumperet ilex,
Symbola civilis seditionis habet.

MVtuatus est huius distichi argumentum ex Aristot. Rhetoric. lib. 3. Pericles, inquit ille, Bœotios ilicibus esse similes dixit. ut enim ilices sese vicissim frangunt: ita Bœotios inter se præliari. Græcè ita: καὶ εἰς Βοιωτῶν, ὅτι ὁμοίως τοῖς ἰλίαις: τοὺς τε γὰρ πρὶν ἐπὶ αὐτῶν κατακόπτεσθαι, καὶ τοὺς Βοιωτῶν πρὸς ἀλλήλους μεχεύουσιν.

Ilex, nota
seditiosorum.

Seditiosi duræque cernicis homines, quos citiùs frangat quàm flectas aut corrigas, suo magno malo efficiunt quod ilex, cuius tanta durities est, ut non nisi magna difficultate proscindiqueat, nisi etiam per se fatiscat & diffindatur. Proterui enim, quibus seditio & turbatus Reipublicæ status cordi est, numquam possint cum aliis convenire, sæpenumero à reliquo civitatis corpore quasi agmine facto, discedunt: & tandem cum non nihil dissentiunt à sua factione, facillimè corripuntur, suorumque flagitiorum pœnas luunt. Naturam huius arboris repetite ex Plinij 16. cap. 3.

γ

AVREA

AVREA sunt Veneris poma haec: incundus amavor
Indicat, est Graecis sic γλυκύπιρος & amor.

Citrus,
Amoris
Symbolū.

Amor
γλυκύπι-
ρος.

MEdica malus, quæ & Citrus, & apud nostros ob aliquam
cum auro similitudinem nomen reperit, non inconcin-
nè amoris potest esse nota. Est enim coloris aurei, dulcis quidem
& austeri nonnihil saporis habet, sed amari corticis: ita turpis
voluptas primo blandiens aspectu, tota videtur aurea, sed ubi
gustu dulce dedit, amatum ad satietatē vsque aggerit, quod γλυ-
κύπιρος nomen indicat. Plato itaq; ut scribit Marfilius in Sym-
posium, amorem rem amaram vocat, nec certè iniuria, quia mor-
ritur quisquis amat. Hunc & Orpheus γλυκύπιρον, id est, dulce
amarum nominat; quippè cum amor mors voluntaria sit. Ut
mors est, amara res est; ut voluntaria, dulcis. moritur aurem
quisquis amat. Hæc Marf. Ficinus.

incundus amavor,] Paronomasia elegans, quam lepidè vsur-
pauit aliquis è recentibus ita:

Non amor antiquo fuerat, sed amavor ab eis

Dicendus, ciem sit semper amarus amor.

γλυκύπιρος amor.] sic Musæus:

ἤδη καὶ γλυκύπιρον ἐδίξατο κέντρον ἐρώτων.

Iam & dulcem amarum acceperat aculeum amorum.

& apud Hephæstionem Sappho ait:

ἔρωσ γλυκύπιρον ἀμέχατον ὄρπιτον,

Amor dulci amara auis inexspugnabilis.

voluptas eadem ratione γλυκυθυμία dicitur. Huc Prouerbiū,
Amaro dulce mistum. De amore qui γλυκύπιρος appellatur, Pla-
tarchus §. Sympos. prob. 7.

Buxus.

EMBLEMA CCVII.

PERPETVO viridis, crispoq; cacumine buxus,
 Unde est disparibus fistula facta modis,
 Deliciis apta est teneris & amantibus arbor:
 Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

Amantium
 suum con-
 ducio per
 buxum
 represen-
 tata.

BVXUS quorundam amantium vitam & condicionem refert.
 Vt enim est fionde semper viridi & pallida, ex cuius etiam
 ligno fistulae optimae conficiuntur: ita interno quodam vigore &
 vernantis gratias affectu viuunt quicumque se amori dedunt; pal-
 lorem tamen contrahunt, huic affectui peculiarem, quod singu-
 lis penè momentis reformident, ne spe concepta cadant, vel tur-
 pem quam sibi fingunt, repulsam patientur. At quidem nihilominus
 hilarem praese vultum ferunt, vt blandum & festiuum
 sermonem, semperque aliquid cantuum, aut legunt taciti, aut
 meditantur studio, vel etiam scribunt aut recitant ad pelleddes
 ex animo maerores, aut exprimenda ea quae ipsi concipiunt.
 crispoq; cacumine buxus.] Huic proximum illud Claudiani
 de raptu:

— hic denso crispa cacumine buxus.
 disparibus fistula.] Virg. 2. Ecioga:
 Est mihi disparibus septem compacta cicutis
 Fistula —

Ouid. 8. Metamorph.

— sic rustica quondam
 Fistula disparibus paulatim surgit auenis.
 Idem loco alio de tibia buxea:

Longaq; multifori delectat tibia buxi.
 Deliciis teneris.] amoribus blandis, & aliquando turpibus vo-
 luptariis. Ouid us se tenerorum lusorem amorum vocat.
 pallor inest illi.] Marcial. 12. lib. 32.

Et non recenti pallidus magis buxo.
 pallet & omnis amans.] Cur amantes palleant, rationem aper-
 rit Ficino. Commentar. in Platonis Coniuuium. In Priapicis,

Amantes
 pallide
 cur.

Vuis aridior puella passis,
 Buxo pallidior nouaque cera.

Ouidius 2. Metamorph.

— cui protinus intima friguit
 Ossa receperunt, buxoq; simillimus ora

Pallet

Pallor obit. Et 4. Metamorph.

— *crâque buxo*

Pallidiora gerens exhorruit.

Idem in amatorijs:

Palleat omnis amans: color hic est aptus amanti.

Catullus de amatio quodam:

— *inaurata pallidior status.*

Horat. 3. Carm. 10.

Nec inctus viola pallor amantium.

D. Ambrosius lib. 3. in Hexaëmeron cap. 13. hæc de Buxo: Buxus elemëtorum apicibus vtilis exprimendis: leui materia vsum manus pueri is informat. vnde ait Scriptura: Scribe in buxo, simul vt admoneat te ipsa materia quæ semper viret, nec vnquam folijs exuitur suis; ne vnquam spei tuæ dissimulatione nuderis, sed semper tibi per fidem germinet spes salutis. Apuleius 1. De Asino aut. Eumq; se a side elitantem aspiciens, aliquanto inferiore macie atque pallore buxæ deficientem video. Idem lib. 8. At ille modicum commoratus, refert sese buxæque pallore trepidus, mira super conseruo suo renuatiat. Claudiani illud non est alienum à pallore amantium, qui de nuptiis Honorij & Margratus amantium pallor. Et Na'o 4. Metam.

— *Palles: facit hunc amor ipse colorem.*

EMBLEMA CCVIII.

*CVR properans folijs premitis amygdale flores?
Odi pupillos præcocis ingenij.*

Floret prima omnium amygdala mense Ianuario, Martis verò pomum maturat. Plin. 25. cap. 16. quod torquetur in illud ingeniorum velut præcox genus, quod nõ temerè vnquam peruenit ad frugem, ait Fab. lib. 1. cap. 3. Sunt enim pueri, qui statim primoque omnia discant, memoriterque teneant, qui tamen quanto ætate fiunt prouectiores, tanto minus complectuntur, ita vt ad solidam eruditionem vix aliquãdo perueniant. Eam ob rem vulgò penè apud omnes creditum, eos, quibus sit ingenium tam præcox & præmaturum, aut insanos fore, aut non diu victuros. Proinde Actius apud Gell. lib. 13. c. 2. ait, in iuuenibus ingenij sibi placere, vt in pomis immaturis acerbitas ipsa placet; ea enim demum maturescere (maturitas enim tempestiuam adfert suauitatem) reliqua ante tempus putrescente. Id quidem obseruatum maximè fuisse in Hermogene tradit.

Locus D.
Ambro-
sq.

Pueri præ-
cox ingenij.

De Her-
mogeno
Rhetore

cui vixdum pubescentiam admirabilem ingenij & memoriae
 vim fuisse dicunt, vt annos natus octodecim artem Rhetoricam
 conseripserit, quæ ab omnibus admodum commendatur: quæ
 etiam declamantem aliquando Musonius Philosophus graui-
 mus audire non refugit, quemadmodum nec M. Imperator. At
 cum annum quartum & vicesimum attingisset, mente lapsus di-
 citur, omniumque penè rerum oblitus nulla euidenti causa
 Præclara Lysiae vox oratoris, cum diceret se nolle conscribere
 quæ festinatio præcipitasset, οὐ βούλομαι ἔγωγε συντάττειν ἐσπερῆσαι.
 quod tortum apparet in eos qui nimium præcipitante stylo eorū,
 seu potius euomunt quæ nondum bellè concoxerunt. Non mi-
 nus lepidè Synesius cum diceret eos qui sibi in stylo indulgerēt,
 cæca & subuentanea parere: nec enim incubando fouere oratio-
 nem eos quibus necesse est vomere, fieri namque stylum euani-
 dum & ἐξίτηλον: qui non congrua temporis mora dictionem e-
 limat: nam quod in fœtu immaturo solet accidere, abortit: et
 quæ fieri solet, vt abortus eiusmodi nihil pariat quod sit vitale
 integrum, diuturnum. Philostratus tradit in Sophistis, cum M.
 Antoninus fama excitus Aristidis Smyrnæi, audire ipsum dile-
 rentem vellet, dixisse: Hodie proponito, & cras audito; neque e-
 nim sumus è numero vomētium, sed exacta cura elaborantium.
 id est, τήμερον ἀπόβαλε, καὶ αὐριον ἀκροῦ, ἔ γάρ ἐσμεν τῶν ἐμολύ-
 πων, ἀλλὰ τῶν ἀκριβοῦντων. Huc spectant adagia, Ante barbari
 doces senes: &, Odi puerulos præcoci sapientia. cuius postremi
 meminit Apul. 2. orat. pro se, sed aliò torquet.

Cur properans.] Properare aliud est quàm festinare, ait No-
 nius: qui enim vnumquodque maturè transigit, is properat: qui
 inulta simul incipit, neque perficit, is festinat. Sic omnino Ca-
 to, oratione De suis virtutibus, vt apud Gell. legimus, lib. 16.
 cap. 14.

præcociis.] De huius vocabuli inflexione Gell. 10. cap. 11.

Amygdalus.

y 4

M c 2

Morus.

EMBLEMA CCIX.

SERIOR at morus numquam nisi frigore lapsa
 Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.

Morus quasi *μῦς* quibusdam dicitur, quod nigra sit: alij
 à mora, id est, à ditate deriuant, quod arborum postre-
 ma floreat. Nonnulli *μῦς* *ἀρις* *εὐνοῖα*. Morum quasi *μῦς* *εὐγ* ap-
 pellatam existimant, id est, Italiam cum præ cæteris prudentis-
 sima esse videatur. Sic enim Plin. lib. 16. cap. 23. Nonnulla,
 inquit, urbanarum germinat, nec nisi exacto frigore, ob id dicta
 sapientissima arborum: sed cum exipit, in tantum vniuersa ger-
 minatio erumpit, ut vna nocte peragat etiam cum strepitu. Hæc
 Plinius. Ea itaque prudentiæ gerit symbolum, ait Pierius lib. 52.
 quod, ne aëris inertia lædatur, tempestiuam & commodam oc-
 casione in præstolari videatur. Nam ubi primum leniores & mi-
 nores aliquantum auræ spirauere, erumpunt germina, & flores
 exsurgunt magna interdum strage ob temporis inconstantiam.
 Ne autem prima lædi possit, quem hostem sibi perniciosum
 agnoscit, non ante germinat quam frigus penetrus lapsus fuerit,
 atque ad aeternissima adulti veris tempora peruentum omnino
 sit. Ita vir prudens grauiora negotia, & consilia omnia consultò
 prorogat: neque ante tempus sese effert, sed maturam occasio-
 nem circa noxam & periculum expectat. Huc facit prouerbi-
 um, Maturior moro.

*Morus
 unde dicitur
 ita sit.*

*Prudentia
 symbolum
 morus.*

Laurus.

PRÆSCIA ventura laurus fert signa salutis:
Subdita puluillo somnia vera facit.

A Phthonius Rhetor Laurum varicinijs symbolum esse prodidit: iccirco veteres *μυρτίνων φύλλον* Laurum dixere, & Apollini diuinationis Deo sacram putarunt. Si enim strepitu quodam in igne crepuisset, felicitatem portendebat. Adhæc puluillo supposita dormientium, somniorum veritatem conciliare putatur, vt libris magicis proditum accepimus. Et quidem olim in maleficijs amatorijs incendi laurus, & aliqua religione in ignem conijci solebat, tamquam amantium querimonias representans. adag. Clamiosior lauro ardente: quod videtur significasse his verbis Tibullus, *Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.* si verò tacita cōflagrasset, habebatur inauspicatissimum, vt ipsemet ait:

*Laurus,
varicinijs
nota.*

Et tacet extincto laurus adusta foco.

Plerique hinc *δ' ἀφ' ἑβου* dictam putant, à *δου* intensiua particula, *δ' ἀφ' ἑβου* & *φωβία*, quod est cano & voco. quòd in igne sonitum & crepitum edat: vt Latini à *la*, particula, quam etiam dicunt habere vim intendendi, & *vro*, vt significatione conueniat, non voce. Huc pertinet ex Lucilio illud à Macrobio citatum libro sexto Saturn. cap. 4.

*δ' ἀφ' ἑβου
unde di.
ἐλα*

*Nec res vlla magis quàm Phœbi Delphica laurus
Terribili sonitu flamma crepitante crematur.*

Præscia ventura.] sic videtur legendum potius,
Præscia venturi laurus, fert signa salutis:

vt apud Claudian. 2. de raptu Prolept.
— *venturi præscia laurus*

Fluctuat. —

Aliud.

DEBETUR Carlo superatis laurea Pœnis:
Victrices ornent taliaserta comas.

Carolo V. victoriam Thunis referenti laurea corona debetur, quam triumphantes antiquitus gestabant. Plinius 15. cap. vlt. idemque miras lauri virtutes lib. 23. cap. 8. Urbem

caro

eam ab imperatore Carolo expugnatam anno 1535. ereptam
Barbarossæ, suoque regi tandem restitutam à patribus non
dudum accepimus, qua de victoria libri editi circumferuntur.

Pœni.
Tunisi.

Pœnis] Pœni fuere Carthaginienses: quo nomine Thunenses
intelligit, vel Thunenses, qui eam regionem incolunt, in qua
olim Carthago fuit, ut scriptores quidam tradunt, quorum
numero est Pacchimerius: qui tamen erroris conuincitur ab aliis
quibusdam studiosis antiquitatum. Ea enim vis Ptolemæo
Ἰνυτρού. Straboni *τῆνις*, ut Tunicense oppidum Plinio.

Populus alba.

EMBLEMA CCXIII.

HERCVLEOS crines bicolor quòd populus ornet,
Temporis alternat noxq̄, diesq̄, vices.

Populus
alba,
Herculi
sacra,

Populum albam Herculi sacram Plinius tradit c. 1. lib. 12. & lib. 16. cap. 23. Hæc quòd sit folio semper tremulo, supernè candicanti, & inferiori parte viridi, temporis motum continuu in diem clarum, & obscuram noctem distributum repræsentat. Sic autem Plinius: Populus alia alba, alia nigra, alia quæ Libycæ appellatur, minima folio, ac nigerrima, fungis que enascentibus laudatissima. Alba folio bicolor, supernè candicans, inferiori parte viridi. Hanc albam populum Herculi indigeni sacram, idem Plin. scribit, & Virgil. Ecloga 7.

Populus Alcida gratissima, vitis Iaccho.

Adhæc Lilius Gyraldus Syntagma, 17. hist. Decorum, hos Virgiliana auctoritate reprehendit, qui tradunt eos sola lauro coronari solitos, qui ad aram maximam Herculi sacra facerent. Sic enim Virgil. in 8.

— *Herculea bicolor cum populus umbra
Velavitq̄, comas, foliisq̄, innexa pependit.*

Et paulò post:

Populeis ad sunt eiuſdē temporarumis.

Populus
arbor, tē-
peru sym-
bolum.

Hoc quidem vidit diligentissimè Picrius lib. 52. qui populo arbore tēpas significari ait, quòd sit bicoloribus foliis, quippè quæ diem ac noctem referre videatur. Quinetiam hæc habet populus commune cum tempore, quòd eius folia post solstitium circumaguntur, nec villo argumento certius intelligitur sidus confectum. Sunt quidem pleræque arbores, quæ duorum colorum folia habeant, vt sunt oleæ, salices, citri: in illis tamen color penè idem, licet ab vna parte dilutior, altera densior atque coloratior habeatur. In populo verò alba præsertim, candor vna ex parte penè niueus ac cerussatus, ex altera porracei folij instar viridissimus. Eius arboris coronam gestasse Herentem narrant, cum ad inferos descendit, eamque partem quæ foris esset conspicua, fuligine terri chaûs obscuratam, quæ condebatur interiori, sudore ablutam cædidiorē euasisse. Secus habet Pausanias. Sed omnes hæc opiniones sigillatim recēdere vt nō est animus, sic non video quàm sit necesse.

FINIS.

GRAECORVM EPIGRAMMATVM,
sententiarum, versuum, hemistichiorum quæ pas-
sim occurrunt in ijs ad Alciati Emblemata com-
mentariis, EXPLICATIO AD VERBUM.

EPIGRAMMA D. GVLONII, LIN-
GVÆ GRAECÆ REGII PRO-
fessoris, ad verbum ferè.

NOVEM annos magni Iovis fuit Minos auditor
Gnossi rex, ut Homerus ait;
quo prudentiam edoctus, & valdè prudens consilium
Subiectis sanctis Creten sibus sanxit leges.
Hunc verò nostrum Minoem Musa educavit, & eadem
Dederunt ei sacrum ramum edere,
Atque potare fontis Heliconij diuinam aquam,
Qua satiatis sortem diuinam retulit.
Theophrastus oratorum enthymemata declarat,
Aureo ex ore latices limpidi manant:
sive veterum monumenta sonat vivorum [i. historias enarrat veteres]
Non iuuenilis, sed mens senilis sapit:
Eius explanat occultorum anigmata verborum,
Vates veritatis Oedipum superat.
Emissa scripta in hac Alciati artificiosa emblemata
Intrepidè meum testantur sermonè [i. fatentur esse vera qua dico.]
Ad Emblemata 23.

ἦν σοι, Ζωὸν, καὶ Παλλάδι, &c.
Dic, quid tibi commune [est] cum Pallade? nam ei iacuta,
Et bella, tibi verò placent computationes.
Ne temerè, o hospes de Diis talia scruteris,
Sed scito quibus [ego nominibus] similis Dea huic sim.
Etenim mihi bellorum amica [est] gloria: hoc scit orans mihi
Orientalis domitus Indus ab Oceano.
Accertè hominum genus donis ornauimus, illa quidem oliuâ,
Ego autem dulcibus racemis vitis.
Quinetiã nec mater [mea] propter me dolores partus perpeffa est:
Sed solus ego quidem femur paternum, illa verò caput.
Ad Emblemata 24.

ἦν σοι, Ζωὸν, καὶ Παλλάδι, &c.

Palladis ego planta. Bromij cur me affligitis ramis

Tollite racemos: virgo ego non sum ebria

Ad Embl. 25. in stat. anti Bacchi.

ἢ Νύμφαι τῶν Βάκχου &c

Nymphæ Bacchum, cum ex igni profiliit infans,

Abluerunt, in cinere ruper volutarum

Idcirco cum Nymphis Bromius suavis si verò ipsum prohibebit

Misceri, capies ignem utique ardentem.

Ad idem Embl.

*ἢ γὰρ οἶνος &c. Non enim vinum hoc, neque Bacchus facit
sed in modum rarus potus, & vitia quam decet, & satis est. Cz-
terum si quis immoderate bibat, hilarior quidem & iucun-
dior fieri solet.*

Ad idem Embl.

Βάκχου μέτρον ἄριστον &c.

Vini mensura optima qua non nimia neque minima:

Est enim vel doloris causa vel insania.

Gaudet admixtus tribus Nymphis quartus ipse,

Tunc enim thalamis [i. iugalibus amoribus] promptissimus

At si multus spiret, euertet quidem amores,

Mergeturque somno vicino morti.

Ad Embl. 27.

ἢ Νέμεσις ἀπειλή &c.

Nemesis pramonet & cubito & freno,

Neque immoderatum quid agendum, neque effrenate loquendum.

ἢ Νέμεσις ἀνῆχου &c.

Nemesis [ego] cubitum contineo: cuius [rei] causa? dices:

Omnibus mandatum annuncio, nihil prater modum agendum.

Ad Embl. 28.

ἄπειδ' Ἀχιλλῆος &c.

Clypeum, qui Hectoris sanguinem biberat

Laertiades, Græcorum obtinuit iniquo iudicio:

Naufrago [Vlyssi] autem mare detraxit & ad tumultum

Atæcis natantem deiecit, non ad Ithacam.

ἢ γὰρ Ἄπειδος &c.

Rectè Neptunus iudicium tulit melius quam Minerva:

Et iudicium Græcorum odiosum [iniquum] ostendit mare.

Scutum in lictoribus clamat, & monum. entum agitat

Ipsam te vocans [ὦ Atax] dignam scuto bellatorem,

Exsurge ὄφλι Telamonis, habes scutum Atæcis.

Ad Embl. 33.

Ἰὼς ἡγεμῶνα, &c.

Auis Iouis Saturnij, nuncia quam ob causam stas

Ferox, super magni tumulo Aristomenis?

Nuncio hominibus, quod quantum præstantissima

Volucrum sum, tantum hic semideorum [sunt.]

Pauida quidem pauidis assidebunt columba,

Nos autem interritis virus delectamur.

Ἰὼς ἡγεμῶνα, &c.

Iupiter Saturnius fecit iustius & melius

Virorum Heroum, diuinum genus, qui appellantur

Semidei. —

Ad Embl. 42.

Ὠκεανὸς, &c.

Non si Oceanus omnem inundationem excitarit,

Non si Germania totum Rhenum biberit,

Roma vel tantillum labefactabit robur, donec manebit

Cæsaris dextra ad imperandum strenua.

Sic & sacra Iouis quercus firmiter radicibus

Stant, ex foliis autem ea quæ sunt arida decutiunt venti.

Ad Embl. 48.

Ἰὼς ἡγεμῶνα, &c.

Illæ ego misera Virtus huic assideo

Aiacis tumulo, dilaceratis crinibus

Animum dolore magno saucia quod Græciæ

Fallaciarum machinatrix fraus, res præstantior me iudi-

cata est.

Ad Embl. 51.

Ἰὼς ἡγεμῶνα, &c.

Sepulchrum hoc Archilochi littoreum, qui quondam amarum

Musam serpentina primus tinxit bile.

Qui cruentavit Helicoræ mansuetum, nouit [id] Lycambes

Lugens trium nexus filiarum.

Sensim verò transi, viator, ne fortè huius

Moueris tumulo fucos insidencos.

Ad Embl. 54.

Ἰὼς ἡγεμῶνα, &c.

Terram omnem infulasq; peruolitans, tu hirundo,

Medea in picta tabula pullos alis.

Speras autem pullis implumibus fidem tuis hanc seruaturam

Colchidem, quæ neque propriis pepercit liberis?

τὸν λύκον ἐξ ἰδίας, &c.

Lupum propriis uberibus nutritio inuita,

Sed [ad id] me cogit pastoris imprudentia:

Qui ubi creuerit ex me, contra me rursus fera erit:

Gratia mutare naturam non potest.

Ad Embl. 66.

τῶν ἀμυχάνων, &c. Impossibilem cupido multos fecit te praesente
te frustrari. Ad Embl. 67.

ὁ τύμβος ἔστω, &c.

Sepulchrum hoc non habet intus mortuum,

Mortuus hic extra non habet tumulum,

Sed ipse sui mortuus est & tumulus.

Ad Embl. 70.

τί σοι θελεῖς ποιήσω, &c.

Quid tibi vis faciam

Quid tibi, loquax hirundo?

Pennas tuas leues

Vis abreptas forfice refecem?

Aut potius internam hanc

Linguam, ut Teresius

Ille, demetam?

Quid mihi gratos somnos

Matutinis vocibus

Eripuisti Barbyllam?

Ad Embl. 71.

ὁ φθόνος ἐστὶ, &c.

Invidia est malum: habet autem aliquid boni in se:

Tabefacit enim inuidorum oculos & cor.

Ad Embl. 76.

τῆς Κίρκης ἢ Φηί, &c.

Circen non dico, ut dixit Homerus,

Pro viris fecisse aut suos, aut lupos.

Ad ipsam diuercentes, meretrix cum esset uasra,

Homo inescatos pauperrimos effecit.

Et humanam ubi pradata esset rationem,

Dein [fecit] ut nihil haberent amplius.

Alebat insus habens instar animalium expertium rationis,

Prudens autem cum esset Vlysses iuuentutem vitans,

Non [tam] Mercurij [quam] naturæ propria donum, rationem

Habebat, incantationis remedium contrarium.

Ad Embl. 85.

Μυριάδας, &c.

Multas myriadas computat Artemidorus,
Et nihil impendens viuit vitam mulotimam.

Qui saepe auri pretiosum onus habentes,
Multum super dorso fenum edunt solum.

Ad Embl. 89.

ἄρπες ὄτ' εἰράλιος, &c.

Fures quando marini Tyrrenum prope vorticem
Citharædum de nauis posuerunt gurgite mergendum;

Statim eum cum cithara arguta suscepit delphin
Sessorem: ex profundo enatavit emergens,

Vsque ad Isthmum appulit Corinthium. certè mare
Pisces hominibus tum habuit æquiores.

Ad Embl. 89.

ὅς γὰρ ἐπὶ τὸ, &c.

Quisquis ambitiosum & auarum ingenium habet,

Nihil sapit iuste neque vult,

Difficilisq; amicis est & toti ciuitati.

Ad Embl. 94.

ὄμπαρ & ἐγπυρῆς, &c.

Omnivorus, repensq; per ades beluomus

Ostreum conspicatus labris patens,

Barba madida spurcam momordit carnem;

Statim verò testacea crepuit domus,

Aptata [i. clausa] cruciatibus: at mus in claustris inuicibilibus

Captus, sui interfectorem tumulum contraxit.

Ad Embl. 103.

Ἰκαρος, κηρὸς μὲν, &c.

Icare, cera quidem te perdidit, nunc verò te cera

Reuocat in formam rursus statuarius.

Sed agedum, ne pennas tolle per aërem, ne lauacrum

Ex aëre cadens, Icarium facias.

Ad Embl. 104.

ὅς ἐν ἰγῆ ἔσθ' ἄρπυξ, &c.

Qui prius ego & sturnum & rapacem arcens

A semine alteuolantem & Bissoniam gruem;

E corio funda tortilia brachia intendens

Alcimenes [ego] volucrum arcebam procul multitudinem.

Et me quaedam vulneratrix iuxta talos dipsas vipera

Cuti [meæ] è mandibulis amaram immittens bilem;

Sole [me] priuauit [i. me interfecit] ecce ut ad aethera spectans
 Pedibus non uidebam malum obuolutum [i. proximum.]

Ad Embl. 105.

ἀνοήτω τὸν ἀφύκτων, &c.

Contemplor incuitabilem in sigillo celato Amorem,
 Manibus leoninum qui moderetur robur.

Qui hac quidem manu flagellum ad ceruicem; illa uerò frustra
 Dirigit: multa autem circumflorete gratia.

Horresco homicidam. nam qui etiam feram domet
 Atrotem, neque imbecillibus ignoscet hominibus.

Ad Embl. 106.

γυμνὸς ἔγωγος διὰ τοῦ ἔ, &c.

Nudus Amor ob id ridet & placidus est,

Quia non habet arcum neque ignita tela,

Haud sanè frustra manibus tenet delphinum & florem,
 Hac enim terra, illa uerò mari imperat.

Ad Embl. 107.

ὁ πτερόδεντος τὸν πτερόδεντον, &c.

Alatus alatum intuitus perfringit fulmen,

Ostendens quòd fortior ignis fulmine sit Amor.

Ad Embl. 108.

ἡ πτεῖν ἀμυγδάλων, &c.

Qui prius duris in prae cordis iucundam in pubertate

Oestrifera Paphia legem recusauit,

Membruioris telis imperuius qui prius eram amoribus

Collum tibi inclino, ô Venus [ego] semicanus.

Suscipe me lata bunda, sapientem quia Pallada uincis

Nunc magis, quàm olim pomo ex Hesperidum.

Ad Embl. 109.

ἡ ἔστι τὸ ζῶν, &c.

Vbi tibi arcus ille reflexus, ubi à te

Transfixa medium in cor sagitta?

Vbi penna? ubi sax tristis? ad quid tres

Coronas manibus tenes, in capite aliam fers?

Non [ego sum natus] à vulgari, hospes, Cypride, neque à terra

Sum maternali genitus voluptate;

Sed ego in puris hominum mentibus ignem accendo

Honestà doctrinà, mentem uerò in calum induco:

Ex virtutibus aut è coronas quatuor necito, quarum ab unaquaque

Easq; ferens, primam qua est sapientia coronor.

Ad Embl. 110.

πεννὰ π' ἐνδοῖ ἔρωτα, &c.

Pennato pennatum Amorem contrarium finxit Amori
Nemesis, arcu arcum ulciscens.

Ut qua mala fecit, patiatur: audax verò qui priùs [&] intrepidus
Lacrymat, amara ubi sensit tela.

In imum ter sinum conspuit, quàm valde mirum,

Accendet quis igni igne n? attigit Amorem Amor.
Ad Embl. III.

Ἐρέφ' ἐρωῶνα κτε, &c.

Recens natum Hermonactem occidistis, apes,
(Ah canes) reptilem, fauos inquirentem

Sæpe ex vestris punctum perimitis ah ah
Aculeis, qua serpentum latibula spernitis

Dic Lycida & Amyntori [parentibus tuis] neque apes
Laudare debes, etenim illis amarum inest mel.

Ad idem Embl.

Ἐγὼ ἀποπλακίην, &c.

Puerum aberrantem [&] adhuc lactantem Hermonactem
Ah, infantem, ut iniuste percussistis, ô bouigena [apes]

Ignorabat miser ad vos, sicuti ad apes

Cum venisset: vos autem viperis eratis peiores.

Proq; comestione [mellis] impressistis rubros aculeos,

O [vos] dira, dulci aduersari & estis gratia [i. non minus a-
mara quàm mel dulce est.]

Ad Embl. III 2.

Ἐλάπτει ποτ' ἔρωτα, &c.

Furem olim Cupidinem noxia punxit Apis

Fauos ex aluearibus pradantem, extremos autem manuum
Digitos omnes confixit: at ille dolebat, manibusq; tumebat,

Et terram percuiens exiit, atque Veneri
Ostendit dolorem, & questus est quòd tam exilis

Bestiola [cum] esset apis tanta vulnera infligeret.

Mater verò ridens: Quid, inquit, an non tu similis es apibus,
Et cum tam parvus sis, tamen vulnera tanta facis?

Ad idem Embl.

Ἐπι ποτ' ἐν ῥόδδοισι, &c.

Amor aliquando in rosis

lacentem apem

Non vidit, & vulneratus est:

Inq; digitus morsus

Manus, eiulauit.

Perij & emorior.

Serpens me percussit

Alatus, quem vocant

Apem rustici:

Illam autem dixit, si aculeus

* Hi tres
versus de-
bent legi
pag. præce-
denti ante
Perij.

* *Currens itaque & volitans*

[tam] *ludit apicula,*

* *Ad pulchram Venerem,*

Quantum putas dolent,

* *Perij, mater, inquit.*

Amor, quos tu feris?

Ad idem Embl.

οὐν δ' ἄλλωσ' ὀδόντας, &c. simul autem excussit dentes calcitrans
pede terram. Ad Embl. 113.

δ' εἰς ἔπος, δ' εἰς, &c.

Sauus Amor, sauus. quid verò amplius? si rursus dixerò,

Et rursus, plorans saepe, sauus Amor.

At enim puer his ridet, & saepe vituperatus

Gaudet, si autem dixerò contumelias, inde insultat.

Mirum autem mihi, quomodo utique, è glauco ubi apparuisti?

Fluctu, ex humido, Cypri, tu ignem peperisti.

Ad Embl. 115.

ἀ Κῶν εἰς μῦσαισι, &c.

Venus Musis [hac ait] ὦ puellula Vengrem

Honorate, aut Amorem in vos armabo.

At Musa ad Cypri: Marti stulta hac blateramenta [i. iaciantur]

hac in Martem, qui saepe ab Amore correptus est:]

In nos autem non volat iste hic puerulus.

Ad Embl. 121.

τίς ὄφρα ὀπλάσης, &c.

Quis unde plastes? Sicyonius. nomen verò quod?

Lyssippus. tu verò quis? Occasio omnia domans.

*Cur verò summis pedum unguibus incedis? semper rotor. quid ve-
rò alas*

Pedibus habes bifformes? volito leuis.

Manu dextra quid fers nouaculam? hominibus documentum.

Quòd acie omni acutior sum.

Coma verò quid versus faciem? ut à praueniente capiar.

Per Iouem, posteriores partes [capitis] ad quid caluae sunt?

Nam semel pennis currentem me pedibus

Nullus deinceps expetensprehendet à tergo.

Talem me artifex effinxit vestri gratia,

O hospes, & in vestibulis posuit adhortamentum.

Ad idem Embl.

τὸν δὲ πειρόντα καίρον, &c. Cum autem videam hanc nunc esse
occasionem, quæ si recta consilia caperetur, simul & salutem
& libertatem possit comparare, non modò vobis, sed & aliis
omnibus Græcis: sin erraueris deceptine fueris, non facile
eandem occasionem recuperari: existimaui quam de his ha-
berem

berem sententiam, in medium esse proferendam.

Ad Emb. 125.

ἄνδρα μὲν ἔγνωσεν, &c.

Iso pugnam aliquando instituit in aprum,
Vultures autem ex alto loco observabant certamen [ut] pabulum
eum qui vinceretur facerent statim [sibi]
Amicos autem cum vidissent [eos esse factos] exciderunt spe.

Ad Embl. 128.

Ἰσὶ δὲ Δαυὶδ, &c.

Iouis puer cum edisset die festo viscera,
Hic mihi, gemit, quia intestina mater emitto:
Illa autem ridens, ne time, fili, inquit,
Tuorum enim nihil, at vomis alienum.

Ad Embl. 129.

Ἰσὶ δὲ Πωρῆ, &c.

Tres quondam puella una ludebant
Sorte, qua prima itura esset ad inferos.
Et tres quidem e manibus emisserunt tali: venit autem ex omnibus
Ad unam: ridebat autem sortem debitam.
Et tecto vero inopinatus lubrico lapsu ruit casus,
Infortunata in Orcum descendit, ut erat sortita.
Non fallax [est] fors cui malum [imminet:] ad bonum autem
Neque preces mortalibus [sunt] perita iaculandi, neque manus.

Ad Embl. 130.

Ἰσὶ δὲ Λιταῖ, &c.

Etenim Lita [i. Preces] sunt Iouis filia magni,
Cauda quoque rugosa quoque straba quoque oculis,
Haec post Noxam curant euntes:
Noxa vero robusta quoque et pedibus integris ideo omnes
Longe praecurrit, anteverit autem omnem per terram
Ladens homines: haec medentur tandem.
Qui certe venerabitur filias Iouis propius accedentes,
Hunc valde iuvant, et exaudiunt precantem:
Qui autem abnegavit et proterve recusavit,
Precantur quidem haec Iovem Saturnium euntes,
Hunc ut Noxa simul sequatur, quod lapsus poenas luat.

Ad Embl. 133.

Ἰσὶ δὲ Λιθῶ, &c.

Pro sepulcro lapideo pone Graciam, pone adhas
Hastas barbarici symbola naufragij:
Et tumuli [in] apice circumscribe Persicum Martem,

Et Xerxem: in illis humo conde Themistoclem.
 Columna verò Salamis superimponatur, gesta referens
 Hac mea: quid verò parvis magnum imponitis?
 Ad Embl. 135.

Ψυχὴ καὶ πέτρα, &c.

Cauat & petram longum tempus, neque ferro
 Parcit, sed vnà omnia perdit consumptione.
 Sic etiam Laërta tumulus, qui prope litus
 Paululum abest, frigidis liquitur à pluuibus;
 Nomen quidem herois semper florens, non enim carmina
 Obscurare auum, etiamsi velit, potest.
 Ad Embl. 137.

ὠδὲ περὶ νεμέας, &c.

Peremi Nemea feram terribilem peremi & Hydram,
 Et taurum, apri circumcussi maxillam.
 Cingulum detraxi, pullum equinum Diomedis sustuli,
 Aurea mala postquam fregi, Geryonem cepi.
 Augiam noui [i. repurgau] cerua non effugit: interfeci aues
 [Symphalidas]
 Cerberum extraxi, ipse Olympum habeo.
 Ad Embl. 151.

τὰν βίον, ἠγούκλειτε, &c.

Vitam, Heraclite multò plus quàm cum viueres
 Desle, nunc enim vita est miserabilior.
 Vitam nunc ride Democrite, plus quàm antea,
 Nunc enim vita est omnium maiore risu digna.
 In vos autem & ego contemplans, interea cogito
 Quomodo simul tecum lugèam, quomodo vnà tecum rideam.
 Ad Embl. 153.

ἄλλοι δὲ ἄξιόθεμεν, &c.

— alij autem accurrerunt filij Achiuorum,
 Qui & admirati sunt staturam & formam spectabilem
 Hectoris, neque ei quis sine vulnere astitit.
 Ad Emb. 159.

ἄλω με πλατάνιστον, &c.

Aridam me platanum irrepens tegit
 Vitis, externà autem circumuirefcons comà.
 Quae prius meus virentibus alens ramis
 Racemos, hac ipsa eram non minus frondosa.
 Talem quidem certè posthac constituat [sibi] quisque amicam
 Qua rependere mortuo noverit sola.
 Ad

καὶ ἀλλήλους, &c.

Cacius errans claudum pede sustulit
Oculis alienis mutuum accipiens:
Ambo quidem imperfecti ad unius naturam aptati sunt,
Defectum inuicem retribuentes [i. accommodantes, seu praebentes operas mutuas.]

Ad idem Embl.

καὶ ἄλλοι ἀπὸ πηγεῖ, &c.

Arabo quidem mutili & erronei, sed alter quidem oculis,
Alter verò ingressu: alterius autem alter subministratio [erat] i. alter alteri seruiebat.
Cacius enim claudi superhumerali onus tollens
Viam alienis oculis, summis pedibus ibat.
Vna verò utrisq. sufficiebat natura: in unoquoque enim
Defectum inuicem ad totum mutuata est.

Ad idem.

καὶ ἀλλήλους ἀπὸ ἑσ, &c.

Cacius, pedibusq. mancus erant sibi inuicem ministrantes:
Cacius per viam deducebatur [à claudo] dorso ferebatur
pedib. mancus.

Ad Embl. 161.

καὶ ἐνὶ κτινὸν ὄντος, &c.

Vais pericula duo effugi [ego] Myrtilus armis,
Vnum quidem fortissimè dimicando, alterum verò natando.
Argestes [ventus] quando subiit nauis carinam, clypeum habuit
Seruatus destinatum aquis & pugna.

Ad Embl. 165.

καὶ ὄντος καὶ ἑσ, &c.

Detrimentum [est] malus vicinus, quantum bonus est magnè
commodum:

Neque bos perierit, nisi vicinus malus adsit.

Ad Embl. 166.

καὶ ὄντος καὶ ἑσ, &c.

Fluctus & aspera tempestas ad terram traxerunt
Delphinem externa commune spectaculum fortuna.
Sed in terra misericordiae locus [reperitus est] nam videntes
Statim ad tumulum me coronarunt p̄ [viri:]
Nunc verò quod [me] genuit mare perdidit, qua tandem ponto
Fides, qui neque propriis parcat alumnia!

πίεθην ἀλλήλοισι, &c.

Acerbam inter se Hector gratiam atque scutifer
Aiax ex bello pignus dederunt amicitia.

Hector enim cingulum cum accepisset, ensesque vicissim dedidit.

Hanc quidem gratiam, donum experti sunt in morte.

Gladius interfecit Aiace insania correptum, & rursum cingulum

Traxit Priamiden bigis raptatum.

Sic ab hostibus mortem ultrò afferentia mittuntur dona,

[qua] sub gratia prae-textu fatalem mortem contineant.

Ad idem.

ἔκταρ ἄϊων, &c.

Hector Aiace enses obtulit: Hectori autem Aiax

Cingulum, ambobus donum [fuit] una mors.

Ad Embl. 172.

ὅτι περὶ πανφαινοῦ, &c.

Aliquando conspicuo in aethere nigrior se vibrans

Scorpium è terra vidit exilientem coruus.

Quem correpturus irruit: at ille [scorpius] eius qui irruiisset ad
solum,

Non tardus multum aculeata pedem percussit sagitta,

Et vita eum priuavit. ecce quantum [quisque] fecerit in alium,

Ex illo miser ipse accepit necem.

Ad Emb. 176.

ὅτι ἐν πυργωδῆσι, &c.

Non iam turritus, phalangibus pugnans in certamine

Indomitus irruit candentes habens dentes elephas:

Sed metu contrahens humilem cervicem ad lora subiungit

Currum trahit Caesaris diuini.

Novit autem pacis etiam fera gratiam, instrumentis deiectis

Martis, aequitatis vicissim vehit patrem.

Ad Embl. 179.

ὅτι καὶ κόρα, &c.

O Aitica, decenti forma, cantu nutrita [cur] vocali vocalium
diripiens

Cicadam, pennatis in pradam fers pullis?

Garrulam garrula, & volucrem plumis pradita,

Hospitam hospita, vernam verna?

Non cit a consuetudine. non enim fas, neque iustum [est]

Perdere canoros canoro ore [i. e. animalia canora deglutiant

& absument ea quae sunt ore vocali & canoro.]

Ad

Ad Embl. 181.

ῥίζη μίλαν, &c.

Radix quidem nigra erat: lacti similis flos:

Moly autem ipsum vocant Dii. difficile verò [est] effodere

Viris mortalibus: Dii autem omnia possunt.

Ad Emb. 184.

ἑνωμον ὠπολον, &c.

Eunomum, ó Apollo, tu quidem nosti me, quando vincebam

Patria Locrensis ego interrogantibus autem dicam.

Æolium in cithara modum resonabam: at in medio

Cantu, mihi chordam plectrum suspendit [i. fregit]

Et mihi sonum verum [i. paratum] quando occasio postulabat,

Ad aures numerorum non verè reddebat.

Atque [tunc] quadam vltro cithara ad cubitum [sive, iugum]

exurgens

Cicada complebat veram harmoniam.

Nervos enim pulsabam, quando septima curam haberem

Chorda, huius voce utebamur.

Ad meum enim cantum meridiana è montibus cantatrix

Illum pastoriciu[m] sonum accommodavit.

Et quidem cum sonaret, unà tum inanimatis nervis

Mutato simul congruebat sono.

Huius rei causa congruam habeo gratiam: sic autem formata [i.

Aere, nostra sedet super cithara.

[expressa cicada]

Ad Embl. 192.

ἀποδύλω κρηύλω, &c.

Via iunctam nucem me prateruntibus seuerunt

Pueris ludibrium, lapidum iaculatricis peritia [qua nempe

petitur scopus, id enim sonat ἐὼσαχία]

Omnes autem ramos & virentes surculos

Fracta sum, crebris lapidibus dum petor.

Plantarum frugiferarum nihilo melior est condicio: nã ego qui-

dem

Miseram, in mei noxam, fructum retuli.

Ad Embl. 193.

ἡμετέρας νεφέλας, &c.

Hibernis niuibus conspersa, cicut avis,

Pullis cubitorias circumfundit plumas,

Donec ipsam aërium frigus peremerit; siquidem permansit

Aëris reluctatrix caelestium imbrium.

Procne & Medea, cum pudore pudeat vos,

Matres, auium affectus addiscentes.

Ad

ἐκ πυρὸς Ἰλιάου, &c.

*Ex incendio Iliaco, telorum per medium eripuit horos
Æneas, pium filio pondus, patrem.*

*Acclamabat autem Argiis: Ne tangite, exiguum ad Martem
Lucrum senex, at [mih] ferenti, magnum.*

AD calcem huius Commentarij, admonitum esse volui philologum me de industria priore illa editione, quam tamquam fetum abortivum parturieram superioribus antea actis annis, transfiliisse vnum Emblemam, cuius argumentum mihi displiceret, ipsaque sententia tum quod mihi non faceret ad stomachum, tum etiam quia non videbatur castis auribus committenda, censebatur indigna quæ mea explicatione illustraretur. Ne tamen studiosos omnino defraudem qui me urgent & certè cogunt, ut si nolim enarrare pluribus, quod ingenuè ac liberè me fateor ignorare, saltem ipsum fontem detegam Emblematis, id quidem certè ea velim cautione factum, ne quis offendatur. Epigrapha seu titulus carminis sic habet, *Adversus naturam peccantes*: carmen verò ita:

Turpe quidem dictu, sed est res improba factu,

Excipiat si quis chænico ventris onus.

Mensuram legis, modum hoc excedere sancta est,

Quale sit incesto pollui adulterio.

Video allutum fuisse ad Pythagoræ dictum, audio id torqueri in nefandum aliquod flagitium, idque comparatione ostendi, sed hæc satis. Cæterum id apparet esse tractum ex Heliodori. De insomniis eius hæc verba: ἔδοξέ τις εἰς χοίνικα χέζειν, ἕλασα ἀδελφῆν ἑκὼτῆ μιν γυναικῶν μέτραν γὰρ ἡ χοίνιξ, το δὲ μέτρον, νόμος ἰσότητος. οὐν τινὰ παρενόμη, παρὰ τὰ νονομισμένα κρητὴ τοῖς ἔθνεσσι πύσσων. Hæc Latine ita sonant: Qui spiam sibi visus est in chœnicem aluum exonerare, conuictus de eo quod cum sorore cobitasset, damnatus est: mensura enim est chœnix: at quidem mensura legi similis est, quodam itaque modo legem transgressus erat, qui nimirum admisisset aliquid præter leges toti Græciæ communes.

EMBLEMATVM INDEX

IN LOCOS COMMVNES AD

STVDIOSORVM COMMODITA-
TEM DIGESTORVM.*Numerus ad Emblematis cuiusque refertur
ordinem.*

I Nsignia ducatus Mediola- nensis. <i>Emblema 1.</i>	In deprehensum.	2 ¹
Mediolanum. 2	Custodiendas virgines.	2 ²
Numquam procrastinandū. 3	Vino prudentiam augeri.	23
D EVs, siue RELIGIO.	Prudentes vino abstinent.	24
In Deo lætandum. 4	In statuam Bacchi.	25
Sapientia humana, stultitia est apud Deum. 5	Gramen.	26
Ficta religio. 6	I USTITIA.	
Non tibi, sed religioni. 7	Nec verbo, nec facto quem- quam lædendum.	27
Quæ Dij vocant eundem. 8	Tandem, tandem iustitia ob- tinet.	28
V IRTUTES.	Etiam ferocissimos domari.	29
F IDES.	Gratiam referendam.	30
Fidei symbolum. 9	Abstinentia à muneribus ca- piundis.	31
Fœdera. 10	Bonis à diuitibus nihil timen- dum.	32
Sileorium. 11	F ORTITUDO.	
Non vulganda consilia. 12	Signa fortium.	33
Ne quaestioni quidem ceden- dum. 13	<i>ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι.</i>	34
P RUDENTIA.	In adulari nescientem	35
Consilio & virtute Chimæ- ram superari, hoc est, for- tiores & deceptores. 14	Obdurandum aduersus virgen- tia.	36
Vigilantia & custodia. 15	Omnia meamecum porto.	37
<i>ἡσυχία, καὶ μέμνησ' ἀπίστῶν, ἀρ- στοί, &c.</i>	C ONCORDIA.	
<i>ἢ παρὲς βλῶ; τί δ' ἐρξῆαι; τί μοι θεῶν σὺν ἐτελέεσθαι</i>	Concordiæ symbolum.	38
Prudentes. 18	Concordia.	39
Prudens magis quàm loquax. 19	Concordia insuperabilis	40
Maturandum. 20	Vnum nihil, duos plurimum posse.	41
	Firmissima conuelli non pos- se.	42

S P E S.		Cauendum à meretricibus. 76	
Spes proxima.	43	Amuletum Veneris. 77	
In simulacrum Spei.	44	Inniolabiles telo Cupidinis. 78	
In dies meliora.	45	Lasciuia. 79	
Illicitum nihil sperandum.	46	D E S I D I A.	
Pudicitia.	47	Desidia. 80	
V I T I A.		Desidium abiiciendam. 81	
P E R F I D I A.		In facile à virtute desciscentes.	
In victoriam dolo partam.	48	82.	
In fraudulentos.	49	Ignauia. 83	
Dolus in suos.	50	A V A R I T I A.	
Maledicentia.	51	Auaritia. 84	
In receptatores sicariorum.	52	In auaros. 85	
In adultores.	53	In aulicos. 86	
Ei qui semel sua prodegerit,		In sordidos. 87	
aliena credi nō oportere.	54	In diuites publico malo. 88	
S T V L T I T I A.		In auaros, vel quibus melior	
Temeritas.	55	condicio ab extraneis offer-	
In temerarios.	56	tur. 89	
Furor & rabies.	57	G V L A.	
In eos qui supra vires quidquā		Gula. 90	
audent.	58	Ocni effigies. 91	
Impossibile.	59	In parasitos. 92	
Cuculi.	60	Paruam culinam duobus	
Vespertilio.	61	neonibus non sufficere. 93	
Aliud.	62	Captiuus ob gulam. 94	
Ira.	63	In garrulum & gulosum. 95	
In eum qui sibi ipsi damnū		Doctorem agnomina. 96	
apparat.	64	N A T V R A.	
Faultas.	65	Natura. 97	
Oblitio, paupertatis parēs.	66	Ars naturam adiuuans. 98	
S V P E R B I A.		In iuuentam. 99	
Superbia.	67	In quatuor anni tempora. 100	
Impudentia.	68	A S T R O L O G I A.	
φιλαυτία.	69	Scyphus Nestoris. 101	
Garrulitas.	70	Quæ supra nos, nihil ad nos.	
Inuidia.	71	102.	
L V X V R I A.		In Astrologos. 103	
Luxuria.	72	Qui alta contēplantur, cadere.	
Luxuriosorum opes.	73	104	
Tumulus meretricis.	74	A M O R.	
In amatores meretricum.	75	Potentissimus affectus, amor.	
		105	po.

Potentia Amoris.	106	Nobiles & generosi.	136
Vis Amoris.	107	Duodecim certamina Hercu-	
In studioſum captū amore.	108	lis.	137
<i>Virgatus</i> , id eſt amor virtutis.		In nothos.	138
109		Imparilitas.	139
<i>Virgatus</i> , amor virtutis alium		In deſciſcentes.	140
Cupidinem ſuperans.	110	Aemulatio impar.	141
Dulcia quandoque amara fie-		Albutij ad Alciatum, &c.	142
ri.	111	P R I N C E P S.	
Ferè ſimile ex Theocrito.	112	Princeps ſubditorum incolu-	
In ſtatuum Amoris.	113	mitatem procurans.	143
In obliuionem patriæ.	114	In ſenatum boni principis.	144
Sirenes.	115	Conſiliarij principum.	145
Senex puellam amans.	116	Opulentia tyranni, paupertas	
In colores.	117	ſubiectorum.	146
F O R T V N A.		Quod nō capit C H R I S T V S,	
Virtuti fortuna comes.	118	rapit fiſcus.	147
Fortuna virtutem ſuperās.	119	Principis clementia.	148
Paupertatem ſummis ingeniis		R E S P V B L I C A.	
obefſe ne prouchantur.	120	Salus publica.	149
In Occaſionem.	121	Reſpublica liberata.	150
In ſubitum terrorem.	122	V I T A.	
In illaudata laudantes.	123	In vitam humanam.	151
In momētanē felicitatē.	124	Ere quandoque ſalutem re-	
Ex damno alterius, alterius v-		dimendam.	152
tilitas.	125	M O R S.	
Bonis aſpiciis incipiēdū.	126	Cum laruis non luētandū.	153
Nihil reliqui.	127	De morte & amore.	154
Malè parta, malè dilabuntur.		In formoſam fato præreptam.	
128.		155	
Semper præſto eſſe infortunia.		In mortem præproperam.	156
129		Terminus.	157
Remedia in arduo, mala in		Opulenti hæreditas.	158
prono eſſe.	130	A M I C I T I A.	
H O N O R.		Amicitia etiam poſt mortem	
Ex arduis perpetuū nomē.	131	durans.	159
Ex literarum ſtudiis immor-		Mutuū auxilium.	160
talitatem acquiri.	132	Auxiliū numquā deficiēs.	161
Tumulus Io. Galeacij.	133	Gratiæ.	162
Optimus ciuis.	134	H O S T I L I T A S.	
Strenuorum immortalē nomē.		In detractores.	163
135		In-	

Inanis impetus.	164	IGNORANTIA.	
Aliquid mali propter vicinum malum.	165	Submouendam ignorantiam.	
In eum qui truculētia suorum perierit.	166	187.	
<i>ἐχθρῶν ἀδωρεῖ δ' ὄρεα.</i>	167	Mentem non formam plus pollere.	188
A minimis quoq; timēdū.	168	Diues indoctus.	189
Obnoxia infirmitas.	169	MATRIMONIUM.	
Vel post mortem formidolosi.	170.	In fidem vxoriam.	190
VINDICTA.		Reuerentiam in matrimonio requiri.	191
Iusta vindicta.	171	In fecunditatem sibi ipsi dam- nosam.	192
Iusta ultio.	172	Amor filiorum.	193
Parem delinquentis & suae foris culpam esse.	173	Pietas filiorum in parentes.	
Alius peccat, alius plectitur.	174.	194.	
Infani gladius.	175	Mulieris famam, non formam vulgatam esse oportere.	195
PAX.		In Pudoris statuam.	196
Pax.	176	Nupta contagioſo.	197
Ex bello pax.	177	ARBORES.	
Ex pace vbertas.	178	Cupressus.	198
SCIENTIA.		Quercus.	199
Doctos doctis obloqui nefas esse.	179	Salix.	200
Eloquentia fortitudine præ- stantior.	180	Abies.	201
Facundia difficilis.	181	Picea.	202
Antiquissima quæque cōmen- ticia.	182	Cotonea.	203
Insignia poëtarum.	183	Hedera.	204
Musicam Diis curæ esse.	184	Ilex.	205
Litera occidit, spiritus viuifi- cat.	185	Malus medica.	206
Dicta septem sapientum.	186	Buxus.	207
		Amygdalus:	208
		Morus.	209
		Laurus.	210
		Populus alba.	211

FINIS INDICIS

EMBLEMATVM.

AD ALCIATI EMBLE-
MATA LAVDATIO, VICE
præfationis ad Emblematum
explanationem:

*Habita Lutetia in regia Burgundionum scho-
la, 9. Kalend. Maias, 1576.*

TSI, AVDITORES optimi,
non est meæ consuetudinis, quo
tempore ad aliquem egregium
scriptorẽ explicandũ aggredior,
initio meæ professionis tã anxie
rationẽ reddere, cur hunc potius

quã illum sumam in manus ; propterea
quod studiosis omnibus meam industriam &
consilium in officio meo persoluendo , reque
literaria iuuanda probatum iri confidam: ta-
men in hoc auctore certè nobili & acuto, sed
recenti nimis fortasse, vt mihi obiicitur, caus-
sa proponenda est, cur hunc enarrandum pub-
licè, meisque commentariis illustrandum in-
stituerim, ne quid à me temerè & inconsultò
factum esse videatur. Sunt enim nonnulli, non
quidẽ mali & improbi, neque alieni à literarũ
meliorum vsu & dignitate, qui dicant me non
facere satis constanter, qui nescio quo animo
intermissis antiquis auctoribus, & iis à quibus
A a solida

solida puraque doctrina petitur, mutato priore
 consilio; ad recentiore[m] istum diuertam: ac
 si prisci illi sapientes, & iam longa seculorum
 diuturnitate probati mihi nō satis arriderent.
 Ego, Auditores, de me nihil possum excellens
 aut magnificum polliceri: sed ausim tamē di-
 cere me non ita esse plumbeum, vt pulcrā &
 vt lem veterum hominum doctrinā tam parui
 faciam, quā nullis vnquam laboribus & vigi-
 liis peperci, vt ex eorū quasi pomæriis & ferti-
 libus agris, studiorum aliquem fructum tan-
 tē aliquādo demeterem. Quia tamē ab ineū-
 te ætate cognitionem rerum & antiquitatis
 (nedum verborum sterculos, in quibus alij
 permulti ætatem exigunt) mihi primū[m] com-
 parandam esse duxi, operæpretium me factu-
 rum putavi, si per varias melioris notæ scripto-
 rum arēas, libero & quieto animo exspatiarer:
 nulloque auctore insalutato, qui aliquid sele-
 ctioris doctrinæ habere videretur, copiam quā-
 dam vberem rerum, quæ cognitione dignis-
 simæ sunt, mihi compararem, & e melio-
 rum maximeque locupletum, primæque
 dignitatis hominum Græcorum & Latino-
 rum fontibus meos hortos irrigarem. In quo
 negotio conficiendo numquam in animum
 induxi meum, vt veteres potius quàm vetera
 consecrater, atque ita quorūdam religioni me
 addicerem, vt nullo iudicio in cuiusdam ma-
 gistri verba iurarem. E multis tamē quosdam
 deli-

delibandos, non omninò deuorandos esse iudicaui, & ex iis ea sublegēda vidi, quæ ad studiorum liberio rem progressum facerent: non modò vt qui lacunas ædium complent, quibus vnum studium est vt ea quæ sunt hiulca obtulerent, sed vt locupletes lautique homines, qui cum habeant quod est satis, & quibus vita ipsa carere tam facile non potest, abundant etiam innumerabili eaquæ varia rerum copia, quippè qui ex magno aceruo quidpiam sumere putēt esse multò iucundius. Quod cum dicere apud vos instituo, scio certè quàm facilius sit ea de re initium præfandi reperire quàm exitum: tamen ne videamur in immensum tela iaculari, & de rebus quæ ad institutum hoc nostrū studium nō pertineant, longum & odiosum proœmium texere, meam omnem orationem in duo capita conferam: quorum primo, de Alciato quæ dicenda hoc tempore arbitror: altero verò de meoipsum studio atque consilio pauca dicturus, quæso diligenter attendite. STATIM vbi primū ex pueris excessit Andreas Alciatus, atque eas disciplinas cepit imbibere, quibus tenella ætas ad humanitatem solet informari, ad ius ciuile animum applicauit, primū quidem Mediolani (nam ibi natus est loco nobili, & celebri vrbe & copiosa, doctisque hominibus affluentibus) naturæ bonitate celeriter omnibus antecellere ingenij gloria visus est. Erat Italia his temporibus

plena liberalium artium, in qua nempe studia
 omnia, quibus ingenij cultus capitur, mirifice
 tum colebantur. Itaque cum Alciati iam fama
 in aperto esset, ad quamcunque se Academiam
 nobilem conferre vellet, sic eius aduentus ce-
 lebrabatur, ut famam ingenij expectatio ho-
 minis, expectationem ipsius aduentus admira-
 tioque superaret. Quapropter hunc magna
 laude & summa omnium oblectatione apud se
 doctorem habuere Bononienses, Ferrarienses
 Ticinij, cumque amplissimis praemiis donaue-
 runt: & omnes quotquot in Europa de ingeniis
 aliquid iudicare poterant, cognitione atque ho-
 spitio dignum existimarunt. Hac tanta no-
 minis celebritate cum esset etiam exteris no-
 tus, patriam primum sibi charissimam armis &
 factionibus oppressam ad tempus deserere co-
 gitavit, & Auenione moras trahere maluit:
 quo loco profitendi munus sibi demandatum,
 stipendio sexcentorum ornatus, magna sua lau-
 de sustinuit. Deinde à Biturigum magistratibus
 accitus, ipso etiam Rege Christianissimo pro-
 curante, secundo quam eò venerat anno, dupli-
 catum habuit honorarium, & mille ducentis
 est donatus. Fuit illis temporibus iuventus An-
 tonio à Prato Galliarum Nomophylaci, Ioan-
 ni Seluæ principi Senatus amplissimo, multis-
 que legationibus in primis illustri ac nobili-
 cultus tum à Budeo, tum ab Erasmo, quorum alte-
 rum rarissimum Franciæ lumen non iniuriâ
 possu-

possumus appellare; alterum, literatorum huius temporis in Germania primum: adamatum à Bembo, Cardinale doctrinae laude commendatissimo: cultus denique ab omnibus iis qui virtutem & literarum gloriam adamabant: quos omnes, quamdiu vixit, deuinctos sibi consuetudine tenuit. Sed confecto tam longo itinere, à suo tandem Principe reuocatus (ferè fit enim vt ipsa virtus in proprio & natali solo nõ nisi ferò admodum cognita, ad extremum excipiat, excepta reficiatur, refecta præmiis exornetur) à suo, inquam, Principe in patriam reuocatus, post ancipites variosque casus & labores nomine publico exantlatos, in ordinem Senatorum honorificè cooptatus est. quam accessionem, vt ipse affirmabat, ne quidem cogitans, honore omni maximo dignus, impetravit. Eam verò præstantis ingenij & eruditionis famam permultum auxit libris editis, quibus & suæ ætatis hominibus & posteris consulere sibi proposuerat. Et quidem intelligebat eos qui verè docti essent, non solum cum viui sunt ac præsentibus, studiosos discendi erudire atque docere, sed hoc idem etiam post mortem monumentis literarum assequi. In quo suam fidem & studiũ tam mirificè probauit, vt nullus homine sit eleganti & polita cognitione tinctus, quin huius ingenium suspiciat. Neque profecto hac parte video, quàm sit æquum opinionem sequi vel M. Antonij Oratoris, aut C. Lucilij,

rametsi doctus & vrbanus à M. Tullio nomi-
 netur: Alter enim cur suas orationes edi nol-
 let, probabilem rationem reddere solitus, id à
 se ita fieri dicebat, vt si fortasse quædam mini-
 mè aliis placerent, infitari posset: alter verò,
 quæ scriberet, neque à doctis, neque ab impe-
 ritis legi velle: quod illi melius quàm se, hi au-
 tem nihil intelligerent. At qua fronte aliquis
 nostrum artificii huic tam laborioso succense-
 re ausit, quis candido animo scripta non exce-
 perit, quæ & doctis iucunda, & indoctis profu-
 tura sunt? Neque enim existimandum nobis
 est veriora illa & simpliciora censenda, quæ vi-
 ua voce dicuntur, quæque simulari, fingique
 possunt, quàm quæ omnium subiecta oculis,
 quasi ad publicum quoddam examen propo-
 nuntur. Et hæc quidem, Auditores humaniss.
 necessariò primùm dicenda videbātur, ne quis
 fortè putaret, me illotis, quod dicitur, manibus
 aggredi auctorem velle tam lepidum tam que
 tersum & egregiè doctum, eumque studiosis
 adolescentibus proponere, nisi iustam aut cer-
 re probabilem consilij mei rationem primùm
 redderem. Occurrunt enim viri non imperiti
 quidem & ignari rerum, satisne constanter fa-
 cere videar, qui relictis, aut certè sepositis iis
 auctoribus, qui prisco & meliore seculo flo-
 ruerunt, vnum è recentioribus assumam po-
 tius, & ad eū explanādum aggrediar, cum alios
 penè innumerabiles, eosque maximè quos po-
 sterioritas

veritas communi consensu approbavit, explicare hoc tempore, pro mea consuetudine & ex officio, debeam. Ego verò, A V D. non sum is, qui veteres, vti iam dixi potius quam vetera eaque præclara vnquã probarim: ac si antiquã & recocta, doctrinã, temporũ ratione citius, quã dignitate & vsu æstimarẽ. Quis enim tam alienus est a recta ratione & iudicio, qui hominum ætatibus, non autem suo pretio aliquid æstimandũ, magnicq; ducendum putet? Sed eò prolapsa est hominum inuidẽtia & cæca opinio, vt noua penè omnia, quamquam sapientum iudicio præstantissima, non modò fastidiant, sed etiam apertè damnent. quod idem suo seculo non temere videtur ille con-
 questus:

Esse quid hoc dicam (inquit) viuus quòd fama negatur,

Et sua quòd rarius secula lector amat?

Hi sunt inuidie nimirum, Regule mores,

Præferat antiquos semper vt illa nouis.

Quæ quamquam nos interdum moueant, retinenda tamen est cū rectè sentientibus perpetua consensio, vt numquam iniquis imperitorum quorandam opinionibus nos abduci patiamur. Quis enim Ennium vel Pacuuiũ Virgilio, quis Lucano Andronicum Lium, quis M. Tullij orationibus omni dicendi lepore ac copia tinctis forenses & horridas actiones M. Catonis senioris anteponat? Equidẽ scio quàm

non facilè se nouitas apud quosdam insinuet,
vt honorificum aliquem locū obtineat: adeò

-- nos nostraque linidus odit,

-- & nisi quæ terris semota, suisque

Temporibus defuncta videt, fastidit & odit:

non quòd rectius in ea re iudicium adhibeat,
neque quòd eo modo literarum dignitatē au-
geri velit, sed quia non nisi ægrè patiatur se vl-
timo haberi loco, si res in certamen veniat: &
industriam excitare se nihilo plus posse speret.
At id quàm ab æquo & bono, quàm à recta ra-
tione alienum!

Si enim tam Grecis nouitas inuisa fuisset

Quàm nobis, quid nunc esset vetus: aut quid haberet

Quod legeret, tereretque viritim publicus vsus?

Quàm multi multa possint obiicere, vltro mi-
hi in mentem venit: ex iis enim morosi quidā
& tetrici castigatores, quæcumque se vetusta-
te commendant, ea penè sola & in primis om-
ni honore habenda putant: nouis auctoritatē
omnem fidemque detrahunt. In quo vt sibi
mirè placent, ita Plautinam cantionē in per-
gulis, in conuiujs, in balneis, peneq; dixerim
medio ipso foro personant:

Qui vtuntur, inquit illi, vino vetere, sapiētes putat

Et qui libenter veteres spectant fabulas:

Antiqua enim opera & verba cum vobis placent,

Æquum placere est antiquas fabulas:

Nam nunc nouæ quæ prodeunt comædia,

Multo sunt nequiores quàm numi noui.

Agnosco inquam ego Comici verba, teneo
mentem

mentem, ni fallor: non tamé boni illi viri mihi
 vnquam persuaferint id in omne scripti genus
 esse torquendú, quod de solis fabulis Poëta ille
 perspicuè & apertè pronunciauit. Quibus ni-
 mium seueris iudicibus vt non minus grauem
 quàm argutum opponá testem, Lyricorú Prin-
 cipé Pindarú, quæso, audiant: *ἀνεὶ παλαιῶν μὲν
 οἴνον, ἀνθεῶν δ' ὕμνων νεωτέρων*. Vinum vetus lau-
 dandum esse vult, at etiam recentiorum flores
 hymnorú suam etiam laudem mereri grauiter
 ac verè testatur. Ita quidé doctrinã veterem ac
 eruditam nullus non laudat: quis tamen flori-
 das, vt ita dicã, recentium quorundã hominú
 scriptiones, & quasi tenellas nouásq; Musarú
 corollas labore ac studio concinnatas non ali-
 quo putabit honore dignas, non etiam debita
 sua laude ornandas existimabit? Vultis itaque
 vno verbo dicã quid sentio, Auditores; nõ pos-
 sum faciliùs quàm Plinij iunioris arguta sanè
 & opportuna sententia: Sum ex iis qui mirer
 antiquos, inquit ille; non tamen ita vt ingenia
 nostrorú temporú despiciam. neq; enim in gi-
 gnendis optimis lassã est & quasi effeta natura.
 Sit ergo recens Alciatus, dú tamen antiquam
 eius doctrinam esse constet. Quid enim excel-
 lenté illam, & eruditorum omnium calculis
 probatam prudentiam Iuris, quid eloquentiã,
 qua aliis præstitit, in mediú adducã? Sic enim
 iam olim non temerè didicimus hãc pulcher-
 mã Iuris dicundi facultatē reuera *πολυμαθίαν*

esse, & multiplicē atque vberem rerum optimarū penēque innumerabilium cognitionē, verā profectò & in actione positā, non vmbra-
 rilem quandam & in puluere latentem decer-
 tationē, sed in omnium oculis ac luce positam
 sapientiam. Quid loquar de Alciati admirabili
 dicendi peritia, deque literariis monumētis ab
 eo editis, quæ omnia nō augeri verbis, nedum
 illustrari posse certò scio? Quanquā enim qui-
 dā è veteribus eleganter & acutè dixerit, facil-
 limū esse laudare solē, cum vbiq; præsto & sem-
 per esse possint laudationū argumēta penē in-
 numerabilia: Ita cum difficile nō sit hominem
 cōmendare, in quo tot egregiæ animi dotes e-
 luceant: mihi tamen verendū est, ne quis obli-
 ciat illud olim à Phauorino nobili philosopho
 vsurpatū, Vituperari satius esse, quàm remisse
 laudari. Adde quòd si mihi aliquando statuen-
 dū esset, vt Alciatum quadam insigni meritāq;
 laudatione exornarē, putarē equidem nō alio
 eloquēdi genere mihi opus esse, quàm eo quo
 celebritatem nominis Alciatus est cōsecutus:
 vt qui olim ad laudandū commodè Pindarū,
 non alia quàm Pindari lyra sibi opus esse cen-
 sebat. Quamobrē si certò teneam, numquam,
 aut rarò admodū, parē gloriam esse in dicente
 vel scribēte, atque in eo cuius laudes oratione
 celebrantur: tamē rei difficultate nullo modo
 deterritus, non possum quin pro ingenij mei
 tenuitate Alciatum commēdem: quod ipsum
 tamen

tamen cūm pro tantilla mea facultate vix cō-
 sequor, vt certè cuperem, huius meæ vocis te-
 stes aduocabo potentissimas, & nobilissimas in
 Europa gentes, à quibus raram & exactā Do-
 ctoris huius ornatissimi eruditionē probatam
 fuisse à patribus accepimus. Primūm, testis est
 Italia, honorū ingeniorū parens, quæ hūc Fer-
 rariæ, Bononiæ, Ticini, summa omnium admi-
 ratione de suggestu fulminantē, ius civile ma-
 gno applausu pariq; auditorū concursu & fre-
 quentia docentem audiuit: Testis Gallia, quæ
 cum Biturigibus per quinquenniū aluit regis
 allectum stipendiis: Testis Germania, quæ præ-
 cæteris semper industrios & sollertes homines
 habuit: quorum opera factū, vt literarū cultus,
 & exercitatio, pridē extincta Gothorū incur-
 sionibus, cœperit hac tandem mundi senectu-
 te reuiuiscere. Testes exteræ nationes omnes,
 in quibus tamen est aliqua humanitas atq; in-
 stitutio liberalis: quæ omnes vno ore, vnoque
 consensu Alciatum excipiunt: ambabus, quod
 aiunt, vlnis amplexantur, adamant, exornant.
 Et certè ea fuit egregij hominis suadela, vt e-
 tiā populos immanitate barbaros, multitudi-
 ne innumerabiles, sic etiam externos absentes
 demulserit, vt mirer hoc penè vno Italo iuris
 studiū fuisse diuinitus excitatū. Quæ cūm di-
 co, non est quod vestrū quispiā expectet à me,
 vt nobiles huius nostræ ætatis Iuris doctores
 inter se conferā: neque enim id meum est: &
 quam-

quamquã mihi permissum ac concessum esse videretur, tamen scio in primis id & permolestum & odiosum iis, qui sese postponi aliis non tam facile ferunt, quique vel ingenio, quod ait ille, cedere nolunt. in quo si putarem eos ne verbo quidem mihi fore molestos, tamen vt verè & ingenuè fatear, -- *non meus audet*

Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sed quid immoror in iis quæ omnibus eruditissimis hominibus probata esse confido? Enimvero, Auditores, nõ est mihi animus calculũ adiciere meum ad eas disputationes, quas magna sua laude scripsit Alciatus ad Ius illustrandum: de Emblematurũ libello nõc tẽporis habeo dicere: de eo inquã libello, qui, vt vident omnes, perexiguus est, si molem scripti consideremus: at magnus certè & locuples & ornatus, si pretiũ, si dignitatem, si officinã rerum omnium selectissimarum, quæque studio & cognitione omninõ digne sunt, egregiè instructã: si, vt vno dicã verbo, bonorũ mare aduertamus. Ausim e quidẽ affirmare, nihil omninõ esse quod philologi alioqui morosi in eo desiderent. sunt enim non pauci, qui longiores verborũ ambitus, qui prodigiosas, vt sic dicam, foliorũ & paginarum amplitudines, qui prolixam in doctrina farraginẽ non temerè fastidiant. Quis enim tã patienti animo eam librorum molem euoluerit? an tãtum nobis relictũ est temporis, an otij, an vitæ denique, quam tamen breuissimã esse datam nemo non conqueritur, vt ad alia etiam

præclara, & in quibus plus utilitatis esse intelli-
 gimus, non primo quoq; tēpore properemus?
 Rectè Callimachus ille Grammaticus, & iure
 quidē dicebat, magnū librum, magnū esse ma-
 lum: vt intelligamus homines insigni reuera
 magnóq; damno mulctari, quibus libri tam
 multi atque ampli euoluēdi proponuntur. At
 vt permulti sunt qui prolixitatem auerſentur,
 sic profectò alij quidā nominari hoc loco pos-
 ſunt non illiterati, nō inertes, neque poſtremo
 in numero ponendi, qui ſimilitudinem, ſatie-
 tatis matrem, vt cramben bis malè recoctam
 planè refugiant. Quid enim de iis loquar, qui
 agrè admodum ferunt ſibi quaſi onus quoddā
 grauiffimum impoſitum humeris, vt è multis
 multa conquirant, & non niſi labore indefeſſo
 moleſtòque ſtudia perſequantur? Sunt etiam
 permulti auctores qui manibus teruntur, in
 quibus ſingulis non niſi fortalle ſingulas virtu-
 tes reperire eſt: adeò nihil ab omni parte bea-
 tum, aut omnibus abſolutū perfectūmq; nu-
 meris reperiri à nobis poteſt. Scio alios quo-
 dam doctos & vtilis eſſe libros, è quibus res
 memoria dignas exprimimus: alios qui verbo-
 rum puritatem & elegantiam doceant: alios
 deniq; qui nōnumquā vtile dolci permisceāt.
 Nihil dico de iis qui nihil niſi ſpinas habent,
 aut iis qui propter obſcurum dicendi genus,
 aut inſperſas opiniones erroneas pium & cor-
 datum lectorem ſæpenumerò à legendo reuo-
 cant.

750 CLAV. MIN. LAVDATIO
cant. Quis verò in hac Emblematum officina, & quasi locuplete rerum optimarum penuria breuitatem non laudet? quis varietatem rerum iucundissimam, & exactam pulcramque copiam non amplectetur? quis multiplicem vnius libelli thesaurum exigua mole comprehensum non putabit excolendum, & nocturna diurnaque manu versandum? Vt enim de prima illa virtute, qua breuis est, primo loco: certè Homerus ingeniorum vertex, quos egregios & sapientes viros effingit, eisdem etiam in dicendo parcus esse dicit: quatumque mea mens diurna lectione repetere potest, & veterem historiam recordari, non aegrè reperio, quamdiu manserunt incorrupti hominum mores, sermonem fuisse parcissimum & breuissimum. Quod iis perspicere facillimum erit, qui priorum temporum auctores cum iis qui posteri successerunt, vnà conferre volent: vt Orpheum, Linum, & alios cum Homero, cum Hesiodo: Socratem, Platonem cum Chrysippo: cum Galeno Hippocratem. Veterum enim sapientum fuere sententia perbreues, quasi decreta quaedam & placita, vt illa celebrata omnibus Pythagore symbola, Socratis, & aliorum quorundam sapienter & argute, doctè grauitèrque responsa quæ hodie circumferuntur, quibus quid eruditius, quid neruosius, quid admirabilius? Nihil dico de Solonis legibus Atheniensium, Lycurgi Spartanorum: nihil de duodecim Tabulis, quibus

bus mira breuitate contractis tam diu Romani vñ sunt, vt non videam quid amplius posteris accesserit, cū Philosophia primum loquax esse cœpit: vt ad rem Poëtę illud hoc loco exclamare lubeat,

- laudato ingentia rura, Exiguum colito. -

Prætermiseram Epictetum, in quem per multa confertur laus, quòd duobus verbis *ἀνὴρ καὶ ἀσκήσου* vniuersam Philosophiam complexus est. Quod tamen ita nolim seuerè accipi, vt omninò exulare velim dicendi copiã, non vtilem modò, sed etiam necessariã: at vt vestrum quisque intelligat Alciatum sua illa breuitate concinnum & gratum omnibus nõ iniuria videri. Iam verò quis breuem illam & argutam priscæ doctrinæ syluam non pluris habendam ducet, quàm immanes scriptorũ quorundam paginas, quæ mihi perinde videtur ac cibi nescio qui, ex quibus alimenti minimum, reliquiarum multò plus, vt in cochleis & testudinum genere capitur? Sed pergamus quæso ad varietatem illam qua se commendat, qua in deliciis habetur, qua studiosos pascit animos, qua eruditam cogitationem suspensam tenet. Quod cū meditor vnà mecum, existimo eos ineptos esse minimèque diligentes, qui semper idem aut legunt, idemque semper canunt, neque varietate rerum, quã nobis natura ipsa cõmendauit, ingeniũ perpoliunt. Quid enim morer Senecæ, acuti hominis, vitæ tamẽ insti-

tuto planè Stoici, monitum cōsiliúmque gra-
uissimum, quo nō obscurè variam lectionem,
vt alienam à studiis insectatur? Reuera hic
magni nominis Philosophus non sine iudicio
videtur suam ea de re sententiam dixisse: sed
nos naturæ certissimum quoddam præscriptú
sequimur, eique paremus: quo nomine nullus
est, opinor, qui nobis molestus esse debeat.
Nam quocumque oculorú aciem flectamus,
quamcumque in partem sese mens humana
recipiat, multiplex & varium non tam nume-
ro, quàm infinitate distinctum deprehende-
mus. Plantarum enim, florum, herbarum ma-
gna eaque admirabilis est in omni genere va-
rietas: tam diuersa animalium facies, ea colo-
rum certè innumerabiliú distinctio. imò verò
terrâ ipsam videmus hac parte mōtibus emi-
nentē, illa vallibus lacunosam, fontió quodam
perennitate, fluminum, lacuum, vastóque O-
ceano irriguam, & certè à terra secretam, vt
ipsa sui maximum omnibus vbique spectacu-
lum præbere videatur. Cuius naturæ tam sa-
pientis & prouidæ sollertiam, homines inge-
nio maximè, & arte feliciter æmulati sunt, is
præcipuè rebus quæ literarum monumentis
continentur. etenim rectissimè putarunt in-
genium humanum non esse ita sterile & infe-
cundum, & quasi cancellis circumclusum, vt
sua vi non continere posset ea omnia, quæ a-
bundans & opulenta natura educere voluit.

set. Ne tamen vos morer pluribus, Auditores, si conferre libeat hunc tātillum libellum cum aliis longè plurimis: & si maturè iudicium adhibere par sit; quis non capiatur admiratione, vbi obseruarit in eo vno innumerabiles opes cōtineri, quæ non nisi magna difficultate summoque studio in permultis aliis commodè obseruari possint? Vt enim id aliqua parte reuocē quasi ad calculos, in Alciato puram, tersam, & antiquā dictionem nullus, vt opinor, desiderabit: acumen logicum non abest à præclara illa fabrica & inuentione rerum tam multarū: nō iudicium & ordo, quo res tam variæ colligentur: non historia rerum permultarū: non philosophia morum & naturæ, quæ tota in omnibus Emblematis occupatur: vt quemadmodum in Homero plerique veterum dixerūt esse disciplinarum omnium officinam quandam locupletem: ita in Alciatum liberrimè concurrunt, quæ hominis eruditi & ingeniosi laudatam aliquam ideā possint effingere. Quæ certè omnia non ideò à medicuntur, vt aliquis vestrū putet me tam libera & aperta laudatione meos qualescumque in hunc auctorem labores venditare cupere: quod profectò quàm alienum sit à meo sensu, facilè quiuis intelliget, si verecundum animum meum, si meæ vitæ rationem, si minimum peneque nullū studiorum progressum viderit. neque verò is sum qui Alciati, viri certè maximi, dignitatem ra-

ramque doctrinam cum mea tenuitate conferre audeam. Ille enim vir πολυίςωρ και πολυμαθής iocando liberè, relaxandoque animum, Emblemata omni sale & lepore Attico tincta effudit: nos industria, studio, cogitatione, sensu denique omni nullum non lapidem mouemus, ut si pro dignitate non possumus ad vrbilicum perducere quæ cogitamus, saltem tamen admiratione quadam rapti, coniectanea nostra qualiacumque potius, quàm seriæ doctrinæ fructum aliquem proponamus. Ille, ut se res offerebat (quando maximè à Iuris professione honestam & liberam cessationem impetrabat) in medio suo otio negotium literarium consecutus, rem quidem pulcerrimam, dignamque omni regio apparatu, eruditorum hominum oculis spectandam proposuit: ego verò, ut libelli huius gustum aliquem meo arbitratu perciperem, innumerabiles penè auditores Græcos & Latinos aliqua, quod certè audeo dicere, diligentia & voluptate animi deuoravi, eamque cōtinuam operam in perquirendo fixi atque locavi, ut qui Sisyphus versat saxum, sudans nitendo, sed nescio tamen an hilum profecerim. Et hæc mea certè mens, ea cogitatio, id iudicium, Auditores, ut cum ea de re apud vos tam liberè verba faciam, possim adolescentiæ lapsum deprecari. fateor enim nescio quo ætatis feruore ante annos septem contulisse & sublegisse me in libelli quandam

formam aliquas minutias ; quas cum amicis aliquot meis ostendissem, mihi auctores fuerunt, ut de iis edendis tum primum cogitarem, & in publicam edi lucem paterer. Id certe, ne quid ego dissimulem, mihi tum valde placuit, ut qui meorum studiorum aliquod vel minimum specimen non aegre ferrem studiosis esse consecratum: ad eamque rem citius quam licebat, neque tam mature, ut oportebat, ad Christophorum Plantinum, civem Antuerpiensem, regium typographum, scripserunt amici meo nomine, ut quemadmodum is ipse mihi coram pro sua facilitate primum hic Lutetiae pollicitus erat: deinde per literas idem non inuitus confirmarat, libellus prelo committeretur: quod tamen, ubi exemplar ad eum misissem, penè omninò *αὐτόγραφον*, & reuera *κακόγραφον*, diuturna & molesta negotiorum mole auocatus, tam citò præstare non potuit, ut ipse constituerat. Sed ea tandem edita scholia, immatura penè omninò, neq; digna satis quæ hoc tempore, tam eruditissimis hominibus abundanti, lucem ferrent: tamen excepta cum applausu à studiosis, mihi animos admouerunt, ut quæ inculta parumque terfa esse scirem, sumpto quodam otio libero corrigerem. Meæ itaque partes sunt, ut cum mihi tam gratos eruditorum hominum animos expertus sim, qui pro eo labore, alioqui tenui, gratias mihi non semel habuerunt, de castiganda illa editione

cogitem: tum vt respōdeam hominum de me bene meritorum expectationi, tum vt adolescentum studia quacumque tandē ratione iuuare pergam. Quod negotium citius conficissem, & alacri studio maturassem, nisi professionis meæ continua cura & laboriosa contentio, in qua cessatori esse non licet, me penē omninō à subseciuis studiis abstraxisset: nisi inquam me toto iam sexennio exercuisset. Neque verò tam facile est ei qui nostræ huius professionis munus sustineat, animum ad res tam varias & multiplices applicare: quem certè magnum & arduum laborem si qui tam facilem esse putant, vehementer admodum erant. Nullius enim planè animus est vel aded rectè à natura informatus, vt hoc quicquid est quod facere debemus ex officio, qui nō modò agendo, verùm etiam cogitando possit sustinere. An vos aliam causam esse vllā putatis, cui in tanto honore quo maximè artes aluntur, tã pauci reperti sunt hactenus, qui in hac proficendi laboriosa cōtentione pro dignitate versati sint? Non est longè repetenda ratio: sunt enim omittendæ voluptates, prætermittenda studia delectationis: ludus, iocus, conuiuia, cōfabulationes omnium penē familiarium defendendæ. quæ res vt plurimum ardua & difficilis, in hoc genere homines à labore honestoque conatu studiorum humanitatis auocat, & interdum omninō abstrahit. Non longè abiero,
di-

dicam que hoc tēpore quod tacitus nullo modo prætermittere possum: nostra hæc professio longè grauior est, magisq̄ue serua, quàm suscipi vnquam aut percipere possunt qui dolium hoc numquam volutarunt. Nulla siquidē ars est digna hominis liberaliter educati studio, cuius non aliqua cognitione oporteat tinctum esse, qui munus hoc aliqua laude & hominum approbatione sustinere meditetur. In quo ego docendi munere obeūdo quantò magis in dies prouehor, tantò etiam magis intelligo quàm absim à perfectione summorū operum, huiusq̄ professionis dignitate: vt quamquam videar plerisque nunc extra laboris aleam positus aliqua mea industria & exercitatione, imò verò hominum eruditorum approbatione; tamen haud dubiè fateri cogar, me fundamenta quæ cogito, nondū bene iecisse. Et hæc quidem quamquam verissima esse cōstet, scio tamen quàm imperitis & parūm cautis adolescentibus arrideant exoterica potius quàm academica: quàm placeant, nō sollertes & industrii, non laboriosi & ingenui doctores, sed clamorosi quidam & importuni ardeliones, vt etiam fumorū venditores, qui audacia quadam impudenti & intolerabili, iuuentutem sibi deuinciunt, eoq̄ue nomine literarū gloriā insigni quodam fastu cōplere nō verētur. Quid enim nos, nos inquam laboriosi & industrii, nō vbi cumque faci scholasticæ probamur? quia fa-

stum omnem præcludimus : quia malumus
 studere vtilitati audientium quam voluntati:
 non pendemus ab aura populari: huic multo-
 rum capitum bellæ non obsequimur. & hinc
 illæ lacrymæ, Auditores, vt nemini mirum sit,
 cum etiam Iupiter ipse, vt est in adagio vetere,
 ne quidē placere omnibus possit. Sed vna ta-
 mē optimē factorū conscientia, & doctorum
 quorundam hominū de nostris studiis grauissi-
 mo iudicio sustentamur atq; animum colligi-
 mus: quamquam nihil sit quod me pœnitere
 debeat, vt eorum hominum qui ab euētū me-
 tiūtur omnia, fortunam inculcare velim. Licet
 enim minimē gloriari possim, vt ille cui mille
 Siculis errabant in mōtibus agnæ : neq; cātare
 audeam quæ *- solitus si quando armenta vocaret*

Amphion Dirceus in Aëtao Aracinto:

tamen mea ipse sorte contentus, si fas est, si li-
 cet, Auditores, dicam ingenuè:

Non sum adeo informis: nuper me in littore vidi,

Cum placidū ventis stare mare. nūquā ego Daphnium

Cantando metuam, si numquam fallit imago.

Sed iam nimis multa de me : in qua nimirum
 cōmémoratione vereor ne quis existimet me
 meas merces alienis nominibus velle carius
 vendere. quod si facio, mei planè sum imme-
 mor, vt qui nasutis hominibus me ridendum
 propinem. At ne patiar vos hinc non satia-
 tos discedere, néve aberrem à scopo, quem mi-
 hi primū proposueram, vtq; vno quasi fasce
 cōplectar quæ hactenus à me dicta sunt, quæ-
 so, studiosi Adollescētes (vos enim iā alloquor,

in quorū gratiā nostri hi labores instituti sunt) quæso inquam, nostri huius auctoris antiquam doctrinā diligenter obseruemus & exosculemur: peritiam iuris admiremur: eloquentiam cōsectemur: succinctum dicēdi genus eodem cum doctis hominibus cōsensu approbemus: varietatem certē gratissimam iucundissimamque venemur: cuius singulas eāsque admirabiles virtutes si penitiūs intuemur, thesaurū habemus nullo auro nullisque gemmis conferēdum: multēque magis admirabilem, si eius vnius selectissimas doctrinæ gemmas cum aliorum vel certē permultorum flosculis comparemus. In quo Emblematum libello mea qualicumque commentatione illustrando, nō putō me omninō malē bonas horas collocasse: quamquam id dictum nolim, vt cornicibus, quod aiunt, configam oculos, aut me apud vos efferam impensius, quod neque vestra de me expectatio, neque meus pudor vnquam pateatur. Sed hoc vnum contēdo: excusetur quæso (id enim mihi non semel deprecandū) excusetur inquam nimius adolescentiæ meæ fetor, qui libellum quasi è nido implumem, vt ita loquar, & vt immaturum fetū emitti per miserim: excusetur deniq; nimia fortasse tarditas, quæ effecit vt nondum satis mihi facere potuerim, neque supremam admouere manū in eo diligenter emendando, eò quòd continuū mearum prælectionum pensum ab eo

quod tamdiu mihi proposueram, me diutius
 auocarit. Sic enim mihi firmo quodam animi
 proposito statui, vt quamdiu mihi liberè ac
 quietè versari hac in Academia licuerit, efficiā
 vt qui eruditis hominibus rationem mei otij
 constare velim. Quid enim verear apud vos
 meas hīc fateri delicias? ADOLESCENTES
 optimi,

Musenoster amor Permessides. -

in quarum stadio quamquam molesto & ærū-
 narum pleno, honesto tamen & laudabili, sic
 me contineo, singulari Dei beneficio, vt nul-
 lus vnquam fuerit adolescēs, qui me toto iam
 sexennio profitētē de suggestu audierit, cui ta-
 mē modestia cōmēdata sit, cui honesti cultus,
 cui deniq; humanitatis literæ, qui idē mihi ex
 animo nō fuerit obsecutus. Nihil moror alio-
 rum studia & labores certē multos sollicitudi-
 num plenos. per me licet, oblectentur alij cæ-
 cis quibusdam cupiditatibus: alij fori iurgia
 confectentur: hi rei militari, aut mercaturæ
 faciundæ totos sese dedant: alij lucris inhient,
 & opima sacerdotia vel prece vel pretio, si pos-
 sint, aucupari non desinant:

*Me verò primū dulces ante omnia Muse,
 Quarum sacra fero ardenti percussus amore,
 Accipiant, caliq; vias & sidera monstrent.*

D I X I.

INDEX RERVM ET VERBORVM QVÆ HIS

COMMENTARIIS

CONTINENTVR.

A Bdomen.	332	A fronte & à tergo.	98
Abies apta freris.	510	Agamemnon.	203
Abstemius.	111	Ambitiosus.	227
Abstinencia. 158. & 157. à munc-		cus clypei symbolum.	235
ribus capiundis.	146	Agathocles peripateticus arrogans.	265.
Abstemiaz officia.	157	Agentes & consentientes pari por-	
Acheloi cornu.	429	na puniendi.	597
Achillis scutum ad sepulcrum Aia-		Agefilai cordatum consilium.	62
cis delatum.	133	Aglaia.	566
de Achillis armis contentio.	134	Aiacis & Vlyssis contentio.	133
Achillis arma malè Vlyssi adiudi-		Aiacis insania. 603	(& 134
cata.	301. & 603	Aiacis tumulus.	203
Achilles vt tractarit Hectoris cada-		Aiax qualis apud Homerum.	456
uer.	545	Aiax se interfecit.	603
Achillis sepulcrum.	423	Alanda in gramine nidificat.	326
Achiui.	593	Alboris significaciones.	423
Aetxon in ceruum mutatus.	214	Albutius iurifconsultus.	512
Aetxones venatores.	214	Albutij ad Aleiatum.	ibid.
Adonis ab apro interceptus.	289	Alexa, cauda leonis.	246
Adonis lactuce foliis occultatus.	88	Alex fera septentrionalis.	31
Adorea quid.	677	Aleiatum symbolum. 426. Epigram-	
Aduersas res statim accedere, tarde		ma in detractorem.	506
recedere.	470	in pædotribas.	569
Adulator vt Chamæleon.	219	Aleiatum laus in aliena patria.	511
Adulatorum mores.	228. & seq.	cuius Emblemata philologis o-	
Aegyptiorum <i>εἰρησὶν ἰουφικὰ.</i>	29	mnibus probata.	*15
Aegyptij quid per leonem designa-		Aleiatæ gentis insignia.	30
bant. 78. quid per serpentem.	22	Aleiatum ius ciuile professus in Gal-	
Aello harpyia.	141	lia 39. quid responderit scisci.	
Aeluri femina salacitas. 293. &	194	tantibus qua methodo in sta-	
Aenæ pietas.	671	diorum cursu esset viuendum. 88	
Aenigmatum lex.	5. & 69	Aleibiades assentator.	219
Aenigma de t. studine.	675	Alcimenès auceps.	366
Aeschylus bibax.	109	Aleyonis solertia. 614. in nidifi-	
Aesculapius cur Deus habitus.	531	cando.	ibid.
Aesculapius cur serpentis cultus.	ibid.	Alexa ludo vita hominis compara-	
Araxes tres.	655	Alexandæ Thessali. 161. (ta. 466	
Aethiops non albescit.	736	ALEXAND Magno acceptum	
Aethiopem dealbare.	ibid.	emblemata. 31. pellens iuuenis. 51	
Affectus moderandi.	223	cuius præclarus ortus.	24
Affectus sedati in iudiciis.	518		

- mater Olympias. 22
 filius Iouis Ammonis. ibid.
 eius apophthegma. 33
 summa celeritas in bellis. 31
 piratae ad Alex. responsum. 173
 insatiabilis. 227
 ira deditus : nam ira percitus
 amicum interfecit. 246
 Alius peccat, alius plectitur. 159
 Amabiles post mortem. 587
 Amaltheae cornu. 428
 historia. 429
 quid per Amaltheae cornu, intel-
 ligendum. 427
 Amantes buxo similes. 708
 Amantes cur palleant. ibid.
 Amaranthus. 481
 tumulis appositus, 484
 Amasidis fatum. 174
 Amator, ut aries stolidum animal.
 279
 Amatores meretricum. 279
 Amatores nullum periculum de-
 trectant. 390
 Ambages. 141
 Amens. 66
 Amicorum duo genera. 407
 Amici qui diligendi. 557
 Amici veri typus. 563
ἀμυσία lex. 482
 Amor, affectus potentissimus. 370
 Amor in gemma sculptus. 371
 Amor leonum domitor. ibid.
 Amor, rosae similis. 365
 Amor nudus, ridens, nullis armis
 instructus. 375
 Amori fax tributa. 375. & 384
 Amoris potentia. 374
 Amoris vir. 378
 Amor *ἄνδρα μὲν ἅπαντα* omnia domat.
 375
 fulmine superior. 377
 Amor ignis, 376
 Amore captus studiosus. 379
 Amore non capi Musas quid. 315
 Amor sine arcu & telis. 383
 Amores duo. ibid.
 Amor duplex quid aliis significet.
 384
 Amoris honesti agalma. 383
 Amoris caelestis effecta 384
 Amor turpis ut pellatur. 386
 Amoris natura. 391
 Amoris mel & fel. 392
 Amor *ἡλυμικέτης*. 392
 Amoris statua. 396
 Amor aliger. 378
 Amor cur nudus. 400
 puer, ibid. inconstans. 401
 pharetratus & sagittifer, alatus. 401
 403. pennatus. 402. caecus. 394
πυφλός καὶ τυφλοκράτος, igneus.
 ibid. & 396.
 Amoris securum & symbolū. ibid.
 Amorem tribus rebus induci. 413
 Amoris vulnera ex oculis. 413
 ad Amorem inflammant verba &
 cantus. 415
 Amoris antidotum. 415
 Amor castus & pudicus. 56
 Amor laqueos undique tendit. 104
 Amor sui pessimus. 261. & 202
 in Amando delectus & consilium.
 282.
 in Amorem turpem amuletum si-
 ue remedium efficax. 291
 Amor ut inhiberi & sopiri possit.
 291. quomodo ab amore superer-
 tur. 386
 ab amore turpi quomodo ca-
 uendum. 282
 plus amore quam vi effici. 378
 Amphibanz serpentes. 572
 Amuletum in obtreccationem. 711
 Amygdalus. 218
ἀναισθησία & sensuū vacuitas. 210
 Anas prodit anates. 514
 Anchora quid. 514
 Anchora delphino iuncta. 514
 Anchora Thalassiarchi Gallici.
 514
ἀνέχου καὶ ἀπέχου. 557
 Angerona, silentij Dea. 67
 Angli diuinatoris vana predictio.
 365
 Anguilla lubrica. 103
 Anguillas qui dicantur captare. 321
 in aqua turbida piscari. ibid.
 Anguis quid significabat. 25
 sinuosus. 25
 Anguis

Agguis Arabrosianus Mediolani.		Arbustum vnum nō alit duos cri-	
932		thacos.	334
Animalium genera.	344	Arcades lunam primi obseruarunt.	488
quorundam solertia.	126	Archilochus poeta maledicus.	212
Animi contemplatio quæ.	36	Arcula Gratiarum inanis.	566
Animi amor Diis gratus.	ibid.	Ardea.	308
Animi puritas Deo gratissima.	38	Ardeliones.	306
Animus an in cerebro an in corde.		Ardelionum studia taxantur.	ibid.
344		& 307.	
Animus ab externis minimè pen-		Ardeola stellaris.	308
dens.	169	Ariadne à Theseo relicta, à Baccho	
Animus vt auriga.	223	rapta.	117
Animi sedes.	343	Aries vir gregis.	280
Anni quatuor tempora.	352	Aries in aureo vellere.	659
ἀντίτροπος, amor virtutis.	383	Arion citharædus à delphino fer-	
Anteuorta & Postuorta.	94	uatus.	324
ἀντιόχου, Virago.	73	Aristides iustus.	237
Antiochi Soteris in Galatas strata-		Aristippi cautio.	539
gena.	444	Aristomenes Messenius.	154
ἀντιόχου, 342. & 143		Aristotelis φιλοσοφία.	266
Antiquissima quæque commenti-		ingratus in Platonem.	248
cia.	629	Arrogantes.	265
M. Antonij facinus.	248	Arts naturam adiuvans.	345
Antonius tyrannus & pestis suæ		Arts sua cuique pro viatico.	ibid.
patris.	139	& 346	
Aper Erymantheus.	496	Arnum genitale.	289
Apes citius pungunt nefanda pol-		Asini encomium per Cornelium	
lutos libidine.	393	Agrippam.	50
Apicius gulosus.	327	Asinus portans mysteria.	48
Apollo & Bacchus cur iisdem aris		Asinus quid in Hieroglyph.	49
iurati.	350	Assentationis malum.	264
Apum natura.	528	Astrologi iudiciarij.	367
Aqua.	633	in Astrologos.	365
Aquæ vitreæ.	317	Astrologorum error & cæcitas.	364
Aqualis & malluuium.	147	Astydamas histrio.	265
Aquilæ cognomen habuit Pyrrhus.		de Ara & Litis Ponti Heraclidis	
115.		allegoria.	476
Aquila, auium regina & Iouis mi-		Ate Homérica.	469
nistra.	38	Athenarum laus.	43
Aquila in nubibus.	504	Athenæ doctæ.	42
forficudinis nota.	166	Athenæ sub Minervæ tutela.	98
pro stemmate Imperatoris.	153	Athenæ vnde nominatæ.	96
insigne Romanorum.	155	Athenienses ἀστυδρομοί	487
Aquilæ omen.	156	Atheniensium insigne, cicada.	ibid.
Aquilæ præstantia.	155	bella periculosa.	512
Aquilæ sacræ aves quibus.	155	Athei.	41
Aquilæ & scarabei dissidium.	583	ἀθεῖν hominum vituperatio.	ibid.
Aquilino naso homines.	155	Ayla.	466
Araharum assentatio.	219	Ayariqa summum malum.	325
Araharum quid.	633	Auariiæ	

Cæcitas animi maxima.	263	Celeritas nimia fugienda.	99
Cæcitas interfectores.	134	Celeritatis & diligentia laus.	32
Cæsar occisus à Bruto.	ibid.	Centauro qui.	513
Cæsar imitatus Alexandrum.	31	Cerberus triceps.	498
Cæsar occisus in senatu. 138. & 139		Cervæ acripes.	497
Cæcitas Borgiæ insolentia.	199	Cruere verbum obscenum.	309
<i>καυσι</i> recaluaster.	441	Chærephon appellatus Vespertilio & Noctua cur.	139
Calais & Zetes Argonautæ.	142	Chamæleon.	219
Calchas augur præstantissimus.	473	Chamæleonis natura.	ibid.
Callimachus poeta.	319	Charites vnde dictæ.	565
Canis fluviales.	330. & 331	nudæ, virgines, iunctæ pedibus habet alata talaria; vnam duæ aliæ conspiciunt.	565
Canis quid in Hieroglyph.	575	cur filia Iouis & Eurynomes.	ibidem.
Canis fidei nota.	661	Chilon.	445. & 648
Canis ad lunam allatrans.	571	Chimæra victa à Bellerophonte.	77
Canis orbem lunæ conspiciens quid.	172.	Chimæra quale monstrum & quid.	77.
Canis pro inuido.	573	Chimæra cur triformis.	77
Capra lupi catulum lactans.	247	Chiron Centaurus Achillis instructor.	520
Capra meretricem significat.	282	Chironis natura ferina quid.	525
Capra Scyria.	505	Chænicinon insidendum quid.	300
Captatores sæpe ipsi capiuntur.	595	CHONRADVS Peutinger Augustanus, eiusque laus.	16
Capur egregium, sed cerebrum non habens.	657	Christianorum Principum rixis autum est Turcicum imperium.	411
Cardamus noxius vicinis herbis.	556	Cicada nobilitatis Atheniensium insigne.	487
Carneadis apophthegma.	162	Cicada garrula.	569
Caroli Burgundiæ ducis factum.	128	Cicadam alia corripere.	570
Caroli Quinti Imper. symbolum, VLTERRIVS.	197	Cicero ab amicis ad secundas nuptias sollicitatus philosophiæ & amoris simul operam se dare non posse dixit.	380
Carolus Magnus vt factus Augustus.	173	Cicero sua emendare veritas non est. *12. si qui dies ad rusticandum darentur, ad eorum numerum accommodabat quæ scribebat.	45
Carpere facilius quam imitari.	571	Cicero à M. Antonio interfectus.	137. & 138.
Caruialus in Erasmo.	552	Princeps eloquentiæ.	319
Cassus lumine.	593	<i>φλαυτος</i> .	313
Castor & Pollux.	190	Ciceronis versus à multis reprehensus.	625
Castor & Pollux quid allegorice.	189.	Ciceronis infelix contentio in Antonium.	433
Castor siue siber sibi testes abscondit.	509		
Castoris seu sibri solertia.	518		
Catonis pertinax animus impro-			
causa quid. 604. (batur. 433)	201		
Causa occulta.	201		
Causæ rerum multæ hominibus incognitæ.	588		
Cecrops <i>δρωπὸς</i> cur dictus.	40		
biformis.	ibid.		
Cecrops idololatriæ inuentor.	42		
Cecrops rex Atticæ.	42		
Celano harpyia.	341		

- Ciceronis dissimulatio post civile
 bellū Pompeianū laudatur. 412
 Ciconiæ nidus, eius pietas. 142
 effigies in sceptris. 144
 Circe venefica & meretrix. 285
 Circe filia Sōlis. 287
 eius fabulæ quid signif. ibid.
 Cissus, histrio Bacchi. 700
 Civili bello nihil exitiosius. 453
 Clasicum belli. 598
 Clauum clauo pellere. 337
 Clemētia vera principis virtus. 529
 Cleobulus. 648
 Cleomenis verba grauiissima. 431
 Clitorii motibus homines. 692
 Clitorius lacus abstemios reddit.
 692
 Clypeus Myrtili. 563
 Clytūm interfecit Alexander ira-
 tus. 245. & 246
 κόκκυξ, cuculus. 237
 Color viridis. 193
 albus. 220
 Color niger, albus, viridis, flavus,
 rubeus, purpureus, caruleus, &c.
 220. & 421
 in Colores. 410
 Colorum significationes. 421
 Coloribus exprimuntur affectus a-
 nimi. 421
 Columba signum rimidorum. 155
 Commentaria in Alciati emble-
 mata scribendi, quod fuerit in-
 futurū & consilium Minoi. * &
 ** &c.
 Comparatio Reip. cum nauī ven-
 tis agitata. 189
 Compedes aureæ aulicorum. 316
 Concordia vnde dicta. 60
 Concordiæ vis. 178
 Concordiæ symbolum. 172
 Concordia per Iyram designaba-
 tur. 61
 Concordiā vt suasisse Heraclitus. 85
 Concordiam ciuium principes cu-
 rare debent. 173
 Concordia insuperabilis. 178
 Conscientiæ mala tormenta. 359
 Consilia non vulganda. 68
 sur occultanda in bellis. ibid.
 Consilij & fortitudinis vis. 75
 Consilij sui consciūm volebar esse
 aliquem Metellus. 69
 Consilio & virtute superari fortior-
 res & deceptores. 75
 Consilium cum viribus coniun-
 ctum. 182
 Consultor res sacra. 69
 Cor ne edito. 272
 Corinthij *Χοιροποιήσαι*
 Cornicum concordia. 173
 Cornicum & vlulatum dissidium.
 97.
 Cornicis vox, cras, cras. 194
 Cornix quid. 174
 Cornix inauspicata. 277
 Cornua Amaltheæ. 426
 Cornua audaciam significant. 118
 Cornutus Bacchus. 119
 Corona ciuica. 690
 de coronis quæ statuis deorum
 appendebantur. 53
 Coruus à scorpione ictus. 194
 Cotonea iussa comedi, à Solone,
 nouis nuptis. 698
 Credulitas fugienda. 11
 Crepido. 277
 Cuculi. 237. & 238
 Cuculi nomen quibus tribuendū.
 237.
 Cucurbita quid allegoricè. 449
 Cucurbita audacior ad pini ra-
 mos. ibid.
 Cui non credendum. 223
 Culina parua duobus ganeonibus
 non sufficit. 113
 Culpa reiecta in infontes. 609
 Cupido eue Veneri adiūgatur. 393
 Cupidinis fax. 375
 Cupidines duo & totidem Vene-
 res. 383. vide Amor. 686
 Cupressus vnde nominatur. 687
 Cupressus symbolum funerū.
 eius natura. 686
 Curculio. 317
 Curia. 310
 Cyclops quid Seruio.
 quid Heraclidi. 594
 Cyenus Phœbo faceret.
 quid significet. 616
 616
 68

de Cycno ante mortem canente Platonis locus.	636	Diligentia omnia perfici.	31
qui negent cyenum ante mortem canere.	636	Diomedes.	124
Cycni regis hifforia.	637	Diomedes victus.	498
ad Cynofarges, quid.	501	Diomedis & Vlyffis effigies iun- ctæ quid.	183
Cypria Venus.	289	Dione Venetis mater.	58
D.		Dionysius nepos & gulofus.	327
DARDALYS faber ingenioffiffi- mus.	71	Dipfas ferpens.	109
Damnum præferendum turpi lu- cro.	445	Discordia Dea.	275
ex Damno alterius, alterius utili- tas.	452	Diffidium aquilæ & scarabei. luporum & ouium.	583 588
δάφνη vn de dicta.	715	Diues indoctus.	658
Defraudare genium.	315	Diues aut iniquus aut iniqui hz- res.	463
Dei arcana nõ opo est ferutari.	361	Diuites publico malo.	320
Dei oraculum nemo fallit.	147	Dialitum femper tuta ftatio, pau- perum non item.	585
In Deo letandum.	33	Diuinatoris Angli vana prædi- ctio.	364
Delphinus remoræ adiuctus quid.	304.	Doctorem virorum diffidia.	629
anchoræ alligatus.	514	Doctorem agnomina.	339
Delphinus hominum amafius, <i>α- λφεινός</i> .	514. & 550	certamen.	644
Delphinus in mari abforptus quid	577	fama.	702
Demarati fapiens refponfum.	64	Doctos doctis obloqui nefas.	617
Democritus rifor humanæ ftulti- tiz.	535. & 537	Dolus an virtus quis in hofte re- quirat.	445
Deprehenfus interceptus eft.	102	Dolus in fuos.	209
Defcriptio improborum quorum- dam tenuis fortunæ hominũ.	584	Dolus malus quid.	207
Defidere.	298	Dona hoftium non dona.	579
Defidere in modio.	299	Draco quid.	633
Defidiam abiiciendam.	300	vnde dictus.	105. & 643
Desperantis opinio quæ.	431	Draco peruigil.	105
Despondere animum.	201	Dracones & Vlulæ Palladi confe- crantur.	106
Deucalion feruatus graum benefi- cio.	91	Dulcia quandoque amata fieri.	351
Deus omnia vel rectiffima nouit.	129	<i>δύκολα τὰ κακά.</i>	474
Dextra fidei fymbolum 57. & 177.	ibid.	E.	
Dextram iungere.	ibid.	ECHENEIS.	304
Dialecticæ fymbolũ, ferpentes.	429	<i>ἔχιδνα ἢ ἑχιδνα ἢ ἑχιδνα.</i>	579
Dieta feptem fapientum.	646	Eidothea filia Proci.	632
Digni hederis.	701	<i>ἑἰς ἀνῆρ, οὐδ' εἰς ἀνῆρ.</i>	182
Dij meliora.	683	Elementa quatuor totidem Deo- rum nom inibus intellefta.	34
Dij quæ vocant eundem.	51	Elephanti, Lucæ boues dicti.	446
qui Dii veteribus habiti.	108	Elephanti ad vsum bellorum.	505
Dii multi uifdem græis pofiti.	109	Elephantus in triumpho.	506
		Elephas pictus in trophæo ab An- ticcho.	445
		Eloquentia fortitudine præftan- tior.	

tior.	611	felicissimi ingenij condicionem.	
Elpidius.	193	436.	
Emblema quid & vnde dicatur. 13.		Exempla eorum qui deficiuerunt à	106
quid differat à gnome, parabola,		virtute.	
& anigmat.	14	F.	
ἐπιγράμματα poterit esse & ὄνομα.	14	F A B. Max. corona ciuica dona-	
Emblemata cur inuenta.	ibid.	tus.	114. & 125
Emblemata quamquam varia, ta-		cunctator appellatus.	ibid.
men ad tres ordines reuocari		Fab. Quintil. iua ipse correxit	22
possunt.	ibid.	rata.	84
Emblemata qui scripserint. ** pag. 3		Facem accensam tegere quid.	298
Emblematon Alciani laus. * pag. 14		Facundia difficilis.	617
Emblematon dignitas. pag. seq.		Fama doctorum.	702
Emblematum quorundam primi		Fama nūquam intermoritura.	481
interpretes. pag. seq.		Fatiscere. 197. Fatuitas.	252
in Emblematis quid requiratur.		Fatum memorabile.	591
14		Fauces.	24
Eniti.	29	Felices qui.	37
Epaminondæ laus.	64	Felicitas momentanea.	418
Ephyre.	279	Femina iners animal.	194
Epicharmus poëta & philosophus.		Feroçissimos etiam domari	137
84.		Ferocitatis signa.	230
Epiçterus.	159	Fibri solertia.	538
eius doctrina & lucerna.	157	an Fiber sibi testes excindat, con-	
Epicurei, vitæ futuræ contempto-		trouersum.	539
res.	40	Ficedula.	334
Epidaurius serpens.	23	Fidendum quatenus vel diffiden-	
Epigramma Augeriani de amore.		dum	84
364. & 382. Sannazarij.	672	Fides non habenda ei qui fidē vio-	
Episcopi duo munera & officia.		larit.	212
78.		Fides vxoria.	618
Equi solis.	219	Fides in dextris. 31. Fides quid.	58
Equitandi peritia qua ratione in-		Fidei ancipitis homines.	243
principibus esse debet.	161	Fidei fallacis homines vt retinen-	
Equus nescit adulari.	164	di.	103
Erasmi Terminus.	552	Fidei symbolum dextra.	176
Erasmi responsio ad Caruialium.		Fidicula vel fides.	73
552.		Fidij simulacrum.	66
Erichacus avis.	334	Fidius qui & Pistius Deus.	56
Errores eorū qui literas addiscunt.		Firmissima conuelli non posse.	185
Eruca. 275.	(88)	Fiscus quid.	225
Esæi Iudæi.	298	Fiscus rapit quod Christus non ca-	
Euentus bonus.	196	Flagriferi. 569	(pic. 536.
Eunomi Loçræsis & Aristonis cer-		Flauus color, quorum sit.	411
tamen.	639	Fœdera.	58
Euphrosyne.	566	Fœdex.	332
Eurynome mater Gratiarum.	563	Forma nihil, si sola forma est.	616
Excursus in fœderum & fidei vio-		Forma deflorescit senectute.	218
latores principes.	445	Formosa fato prærepta.	508
Excursus in miseram adolescentina		Fortis non est qui se necat.	421

- Halieutica lyrae forma. 61
 Harmonia vnde dicta. 62
 Harmonia in Repub. ibid.
 Harpa. 508
 Harpagare. 141
 Harpocrates silentij Deus. 65
 Harpocrates Serapidi prapostius. 67.
 Harpocrate reddere & facere quid.
 Harpyia quid. 151. (66
 Harpyia quot & vnde dicta. 151
 cur plumis praedita & volucres. 151
 nomina Harpyiarum quem sen-
 sum habeant. 151
 Hastae gladij quid. 644
 Hector ab Achille caesus. 542
 Hectoris & Aiacis foedus. 580
 Hedera quid. 701
 Hedera nigra. 701
 Hedera Baccho sacra & poetis. 700
 & 701
 Hedui & Augustodunenses, olim
 Romanorum fratres appellati. 29
 Heduorum schema. 28
 Henricus septimus Angliae rex. 363
 Heraclitus defleuit hominum stul-
 titiam. 515. & 517
 Heraclitus concordiam vt suaserit. 86
 Herculis labores. 493
 Hercules vt vicit Geryonem. 189
 Hercules maximus animo & cor-
 pore. 233
 Hercules noctis. 499
 Herculis Olympij statua. 621
 Hercules vir Gallus. 495
 quid Hercules ille Gallicus. 496
 & 622
 Hercules apud Gallos orationis &
 eloquentiae numen. 624
 Herculem Pygmaei adorantur. 233
 Hercules multi. 493
 Heredias opulenti. 554
 Hermae Mercurij figurae. 52
 Hesiodus Aferus. 194
 Hieroglyphica Aegyptiorum. 29
 Hieronymus Padoanus vir erudi-
 tus amore captus. 381
 Hippocomon. 164
 Hippocrates sua emendare non e-
 rubuit. 668
 Hippomene vicit Atalantam. 344
 Hircus libidinis symbolum. 313
 Hirundo. 270
 Hirundo quid. 395
 Hirundo cicadae dam corripens. 611
 Hirundo carniuora.
 Hirundo nidificans ad statuam
 Medae.
 Hirundinem sub eodem tecto non
 habeas. 269
 Historiarum scriptores rapsodi. 279
 Hodijs & Hegemonijs cur dicitur
 Mercurius. 38
 Homerus Mazonius cur.
 taciturnos prudentes facit.
 Hominis descriptio, eiusque natu-
 ra triplex. 547
 ibid. 611
 Hominis partes duae.
 Homines vincti auribus.
 Homines cur sua generi cur appellati
 560
 Homines soli minimè viuere possunt.
 ibid. 218
 Homines impuri & sordidi. 80
 Hominum lapsus triplex. 40
 Homo, Dei imago.
 Homo qua maximè se à mutis ani-
 malibus differt. ibid. 51
 Honoris imago
 ex Honoris & Reuerentiae coniu-
 gio Maestas nata. 54
 Honos. 56
 Honos, Deus.
 Horatij scholiasta, Acron & Por-
 phyrio. 604
 Hostia succedanea.
 Hostium dona, non dona, sed no-
 xae potius. 579
 574
 Hugo Capetus. 504
 Humi serpente.
 Humum pedibus quatere.
 Hunniadis ducis torribissimi apud
 Turcas terrificum nomen. 188
 169
 Hunnorum descriptio. 494
 Hydra Lernaea.
 Hydra sophistica.

I.

IANVS biceps & cur.	93	Insignia poetarum cyentus.	635
Ianus idem qui Noëus.	93	Inuetus.	144
Sol.	ibid.	Inuidia.	271
Iason Pagasæus.	292	eius effecta, & adiuncta.	272
Ibis auis.	317	Inuidia literatorum.	644
Iocari fabula.	363 & 365	Inuidi maledicentia.	273
Ἰχθυὶν Nemesis.	131	pallor.	ibid.
Ἰερολυφικὰ Ægyptiorum.	29	Inuolucres.	615
Ἰερολυφικὰ Picrij Valeriani.	32	Ioachimus Bellaius.	546
Iguani.	305	Ioan. Humiades.	588
Iguani & otiosi e ciuitatibus tiecti.	301	Ioan. Marms Belga.	546
Ignorantia δισπύλατος κικόν.	265	Iocus in tempestiuus.	64
Ignorantia sub mouenda.	650	Iphocrates.	74
Ignorantiz causse primariæ.	652	Ira.	245
Ilex nora seditioforum.	794	Ira cohibenda.	245
Imperatores ipsique principes sæpe	445	Ira percitus Alexander amicum in-	145
non esto uile præferunt.	445	terfecit.	ibid.
Imperatoriz virtutes.	31	Ira: descriptio.	50
Imperiti φιλαυτοί.	262	Iris Dea.	50
Impossibile.	346	Isocratis in compositione nimia	*12
Impotentium hominũ affectus.	599	diligentia improbata.	679
Impotibi nõ fleatũtur obsequiis.	248	Ithaca.	679
Impudencia.	259	Iudæorum ritus in manibus abluẽ-	146
Incestus.	201	dis.	146
Inconitantes.	303	Iudices absteineat a muneribus.	518
Indigena.	490	Iudices cur sedent.	517
In eos qui ob prosperos successus	449	Iudicis æquisimum symbolum.	146
mirumescunt.	449	officium.	ibid.
In eum qui sibi ipsi damnum ap-	247	virtutes.	147
parat.	247	Iudicium in ratione.	130
In eum qui truculentia suoru pe-	577	Iugum quid.	141
nitit.	577	Iulij Cæsaris celeritas.	31
Inferre.	422	clementia.	530
Infirmitas obnoxia periculis.	586	triumphas.	606
Infortunia semper præsto.	465	Iupiter quid.	37
Ingenij leuitas.	652	Iupiter Pitius, Sanctus, Sagus.	6
Ingeniorum inæqualitas.	503	cur A. Romon ab arena dictus.	25
Ingrati.	248	Saturnus.	154
Ingratitudo summũ vitium.	248	Iustiperiti veteres artem suam vul-	34
In nocentia meõs Deo gratissima.	38	garem esse noluerunt.	34
Inlatiũ pena in eum lapsa vnde	602	Ius dicere.	27
manauit.	602	Iusti qui.	277
Insigne Biturigum vetuex.	17	Iustitia tandem obrinet.	133
Insigne Eduoru nus.	ibid.	Institia in voluntate.	150
Insigne Mediolani.	ibid.	Iustitia premitur, non opprimi-	134
Insignia Ducatus Mediol. 20. & 21	635	tur.	511
Insignia varia quid noceat.	24	Iustitiæ imago.	511
Insignia gentilitia.	24	Iustitiæ nomine quid Plato intel-	277
		ligat.	277
		Iynx, qui & motacilla.	291

L.		Leothenis in Athenienses dictū, 688
LABRA unde dicta.	66	Lex cur primū lata. 322
Labyrinthus Minotauri. 68. & 69		Lex à <i>μυσία</i> . 482
Lacedæmoniorū bella intestina. 111		Lex in mente. 130
Lactuca folia.	178	Libellio. 381
vis.	ibid.	Liberales quā illiberales artes se-
Lactucarum vsus.	289	qui fatius. 345
Lais formosissima.	278	Liberi, pignora. 44
Laudis meretricis sepulcrum.	178	Liberi mollius educati damnū pa-
Lanugo.	117	rentibus arcessunt. 666
Lapides insulæ Cycladicæ integri		Liberorum amor. 667
natant.	178	Libidinis symbola. 274
Lapis in Hieroglyphicis quid.	259	Libidine nefanda pollutos ab api-
Lapis paupertatis symbolum.	437	bus citius pungi. 393
Larus.	326	Libidinosi Satyri. 274
cum Laruis non luctandum.	542	Lien quid & eius officium. 525
Lasciura.	293	Lignipedes. 414
Larex.	47	Lingua effrenata stultitiæ symbo-
Latrores magni à laqueo immu-		lum. 64
nes.	321	Litæ Homericæ.
in Laudantes illaudata.	444	claudæ & luscæ cur. 470
Laurus & hedera poëtis tribuen-		Litera occidit, spiritus viuificat. 642
da.	701	ex Literarum studiis immortalitas.
Laurus vaticiniis apta.	715	476
Laurus victoriæ signum.	ibid.	Litæus. 558
Lauto quid intelligebāt veteres.	701	Locustæ in Insubriam lapsæ. 419
Leæna meretricem significat.	279	Loquaciores qui. 269
Leæna meretricis patientia in tor-		Lorus & Lotophagi quid. 408
mentis.	72	Lucæ boues elephanti. 446
Legum inuentio ad Deos relata	267	Lucifer è cælo deturbatus. 470
Legumilatores primi.	266	Lucro turpi damnū præferendum.
Lembus.	61	421.
Lentigo.	208	Lunulæ in calceis Romanorū.
Leodegarius Agathochronius vir		Lupata. 458
pius & doctus.	*14	Lupi ceruarij obliuio. 272
Leo quid.	79. & 81. 141. & 633	Luscina. 270
Leo custodiæ symbolum & vigi-		Lusorum tria genera. 274
lanuæ.	79	Luxuria. 313
terris symbolum.	231	Luxuriosorum opes. 311
Leo flagellans cauda catulos quid.		Lydi mollitiæ insignes. 311
244		Lydius infans A. L. O. 311
Leo Nemeæus ab Hercule occisus.		Lyra seu testudo. ibid.
625		Lyræ inuentio. 470
eius cædes quid.	496	Lyra quid in Hieroglyphicis. 470
Leones qui.	371	Lyfandri astus. 470
Leones amore furere.	ibid.	Lyfippus statuarius.
Leonis imago ad sacra claustra cur.		
80.		
Leonis irati signa.	245	M.
Leonini pedes.	652	MACCIVELLVS Italus. 12
		Magni cognomen quibus tribu-

tum.		in Mente lex.	130
Mæander.	522	Mercurij caduceus.	428
Maiestas ex Honoris & Reueren-	341	efficacia.	52
tia coniugio.	57	Mercurius interpret Deorum, ser-	
Maledicentia.	212	monis Deus.	51
Malignitatis notæ quibusdam ani-		viatorum numen.	51. & 52
malibus.	206	ideò Hodius & Hegemonius di-	
Malluuium.	147	ctus.	51
Malè parva, malè dilabuntur.	462	Mercurij imago.	348
Mala vel non vocata veniunt.	466	Mercurij in manibus quid lyra sta-	
Mala in equis accedere, pedibus ve-		tueretur.	61
rò & lento gradu recedere.	470	Mercurij inuentum lyra.	ibid.
Mala nomina.	241	Mercurius geminus, eiusque simu-	
Malum Veneri sacrum.	661	lacrum.	183
Malus medica.	705. & 706	Mercurij descriptio.	345
Mancipare.	251	Mercurius qualiter effictus.	347
Manus oculata quid.	84	Meretricis tumulus.	278
Manus abluere quid olim.	147	Meretricum amatores.	279
Marci Bruti mors.	431	à Meretricibus cauendum.	284
Marcor.	267	Mergus piscis.	586
Maris pericula.	578	Messalina libidinossima.	294
Matrimonio reuerentia requiritur.		Metelli Macedonici sapiens dictus.	69
662.		Mezentius crudeliss.	681 & 682
Matrum quarundam in fetus im-		Michaëlis Imperator.	228
pietas.	667	suamet sponte throno imperiali	
in Matres consultò abortientes aut		cessit.	540
ferum enecantes.	669	Miluus.	508
Matronarum ornatus nimius.	294	Mineides.	240
Matronæ Rom. vinum non attin-		Minerua atmifera.	96
gebant.	113	virgo.	106
Matulæ.	569	Minerua cur armata è Iouis cere-	
Maturandum, & maturitas qua		bro profiliit.	97
virtus.	101, & 102	Minerua & Pallas vnde dicuntur.	26
Maximius Iunior.	24	Minerua inuita nil suscipiendū.	52
Medea Colchica.	222	Mineræ cur sacra Noctua.	95 &
Μεδία ἡ ἑταρ, celebrata sententia.*	12	96	
Μεδία ἀνακαλλόμενος.	31	Mineræ Deæ panoplia.	115
Medicata.	541	Mineræ rami implicati viti.	113
Mediolanensis ducatus insignia.	47	Mineræ sacra cur olea.	111
& 48.		Mineræ statuæ draco cur apposi-	
Mediolanum vt extructū & à qui-		tus.	105
bus, & vnde nominatum.	28	à Mimimis quoque timendum.	582
Megabizus reprehensus à Zeuxide.	64	Minoides sorores.	ibid.
Melanthius poëta eiusq; votū.	327	Minois consilium in his commen-	
Membrana.	189	tariis.	*15
Menelai breuiloquentia & oratio		Minotaurus.	72
cordata.	64	Minotauri effigies signis militari-	
Mentagta.	684	bus.	68
Mentem non formam plus pollere.		Modestia decet vel maximè fortu-	
656.		nat'is.	466

- Moly herba quid designet data Myrtilli clypens. 569
 Mercurio. 627 Mysteria vnde appellata. 50
 Monstra hominum sycophantæ. 77
 Monstris descriptio prodigiosa. 40
 Morbus Neapolitanus & lues Hispanica. 683
 Mores vel animum mutare difficile. 235
 Morus. 712
 Mors homini parcat nec vitatur. 279. & 551.
 Mors & Amor mutant tela. 546
 Morus tela fracta. 193
 ollea. 546
 in Mortem præproperam, post Mortem forniculosi. 549
 Mortuis non maledicendum. 187
 Motacilla quæ aus. 143
 Motacilla à Venere Iasoni tradita. 292
 ex Motacilla fieri amuletum ad Venerem inhibendam. 291
 Multrale. 506
 Mulier parenti virum præferre debet. 680
 Mulier, illicium. 412
 Mulieris famam non formam vulgatam esse debere. 674
 Mulieres iustitiam vtentes. 295
 Mulieres superba. 258
 Mulierum mollities in cultu. 254
 Mullus. 502
 Mundus muliebris. 330
 Munera opportune personis vt mittenda. 46
 Munera non debent capi à Iudicibus. 518
 Mus albus. 294
 Musis salacitas. ibid.
 Muscas pellere. 570
 Musca quid allegoricè. 570
 Musca etiam splenem habet & formica bilem. 582
 Muscus Arabicus. 291
 Musæ Sirenas explumant. 415
 Musarum volucres. 620
 Musicam Dns curæ esse. 640
 Musicæ magna vis. ibid.
 Musimones. 649
 Mustelæ occurfus. 457
- N.
- NAIADIS aquarum Dea. 409
 Narce herba. 262
 Narcissi metamorphosis. ibid.
 Natura. 342
 Naturam ducem optimam sequendam. 54
 Nemesis seu Rhamnusia Dea vitionis. 129. & 111
 eius imago. ibid.
 Nemesis in imaginatione. 130
 Nestor eloquens, eiusque oratio qualis. 64
 eius sapientia. 356
 Nestoris crater. 358
 Nicaï colloquij tempus. 421
 Nigrosi symbolum. 402
 Nihil est quod reprehendi non possit. 572
 Nihil procastinandum. 30
 Nihil tam durum quod frangi non possit. 158
 Nihil reliqui. 458
 Niobe. 257
 eius fabula, metamorphosis & pulcrum. 254
 Nireus formosissimus. 617
 Νίρεος καὶ Πάριος ἄριστος. 81
 Nobilitatis armorum iactator tho. 210
 in Nobilitatem eumentitam. 480
 Noctua prudentiæ symbolum. 96
 cur Athenarum symbolum. 96
 Mineræ cur sacra, reiecta nica. 97
 Noctua tumulo. 419
 Nola seu tintinnabulum. 81
 Non es Deus aselle, sed Deum ferre. 77
 Nolle seipsum quam vim habeat. 653.
 Nothi & spurij quidam & celebres. 499
 Noui doctores reprehensi. 262
 Noxia. 605
 Nullus est parvus hostis. 585
 Nullus è maledictis famam capiat. 585

prat.	618	Pagasa & Pagasæus Iason.	292
de Numine bene sentiendum.	257	Palcurnio.	210
Nupta contagioso.	681	παλαίωσις.	ibid.
		Palla.	193
		cur Palladis simula erum draconē	
		premeret.	104
		Palladi consecrantur dracones &	
		vulæ.	121
		cur Pallas cum Marte diffideat.	34
		quære reliqua in Minerua.	
		Pallium.	105
		Pallor inuidi.	273
		Palma.	177
		Palmæ natura.	166
		victoriæ signum.	ibid.
		vnde Proverb. Palmâ ferre.	ibid.
		Palmula.	321
		Palpum obrudere.	163
		Palumbes se ad fouendos fatus ex-	
		plumat.	663
		Pan seu Faunus.	442
		Pan, Deus.	343
		homo.	ibid.
		Pan dux Bacchi, & eius inuentum.	
		442	
		Panici tumultus ac terrores.	443
		Pandora pyxis.	194.
		in Parasitis.	330
		Parasiti licentia nimia.	332
		Parentibus quantû debeamus.	142
		Patribus damnum accessunt mol-	
		lius educati liberi.	666
		in Parisiensi Academia multæ scho-	
		læ.	437
		Parma quid.	46
		παρθένος vnde.	106
		Passeris pullos deglutiit serpens an-	
		tebellum Troianum.	473
		Pastoris ecclesiastici duo muncta.	
		78	
		Patientia.	158
		Patientia quorundam in tormen-	
		tis.	72. & 73
		Patientia quid doceat.	158. & 166
		Patres Senatores.	116
		Patriæ obliuio.	197
		Patria est vnicumque est bene.	407
		Patroclus occisus, eiusque exuuiæ.	
		554	
		Patroclus quid allegoricè.	ibid.

- Pauli Iouij Dialogus de symbolis armorum & amoris. 46
 Paupertas ubique tuta. 169
 Paupertas grauiſſimum onus. 436
 Paupertas in obſcū ingenioſis. 435
 Pauſanias inſolens rebus ſecundis.
 Pax. 564. (449)
 Pedere & eructare obſcena verba.
 42.
 Pegasus equus alatus. 76
 Pegasus quid allegoricè.
 πωθή. 566
 Pellæus Alexander. 24
 Pellex. 208
 πικρατα, bellaria. 166
 Penelope ſequi Vlyſſem maluit
 quàm patrem. 678
 Peniculus vel penicillus. 193
 Penuſ. 336
 Pepulum. 47
 Peregrinatio conſert ad amorem
 declinandum. 415
 Perianther. 648
 Periculofa tempora quando maxi-
 mè. 620
 Perſica arbor Iſidi conſecrata.
 512
 Perſicam pomum in Perſide vitu-
 lentum. ibid.
 eſt nota eius qui in alio cælo fit
 melior. ibid.
 Peſtis patriæ. 140
 Perſus quid. 46
 Phaethon decidens è plauſtro pa-
 Phalanx. 95 (terno 233)
 φαντασία, phantasia. 267
 Phariſæi. 47
 Phidias ſtatua. 677
 φιλαιτία morbus maximus. 263
 & quanta inde pernicius. ibid.
 quæ ſequantur φιλαιτίας. 265
 Philippus Macedo ex inſolenti mo-
 deratus. 449
 eius ſerinium. ibid.
 Philippides comicus. 69
 φιλομεδής Venus. 356
 Philomela vi mutata in auem. 269
 Philoſophia vetus qualis. 35. & 36
 Philoſophia Epiſteti ducibus com-
 prehenſa verbis. 157
 Philoſophi. 40
 Philoſophi veteres quæ mōſtra. ibi.
 eorum nugacitas. ibid.
 Philoſophi cæci. 241
 φιλαυτοί. 266
 Philoſophorum cum poëtis com-
 paratio. 35
 Philoxenus gulofus. 326
 Phineus ab Harpyiis inſeſtatus. 151
 Phœbus Delphicus. 641
 Phryxi aureum vellus. 659
 Picea. 699
 nullos ſtolones emittit. ibid.
 Picus in auem muratus. 286
 Pierij Valeriani opus *ἱερογλυφικόν*.
 32
 Pietas in parentes. 124 & 631.
 Pietas ciconiæ. ibid.
 Pignora cariffima liberi. 146
 Pilatus iudex iniquiffimus. 147
 Pileus libertatis inſigne. 134
 Pindarus imitationi inacceſſus.
 504.
 Pipinus vt creatus rex Francorum.
 173
 Piſcari in aqua turbida. 321
 Piſcis allegoricè molliſſimam & vo-
 luptatem ſignat. 413
 πῖς καὶ πῖς lupiter. 56
 Pittacus. 648
 πῆ παρῖθην, ἴδ' ἱρεζα, &c. 87
 Platonis modeſtia. 266
 Plebis concordia principi neceſſaria.
 172
 Pleiades. 356
 126
 Pœni. 34
 Poëſis tota ænigmatiſ plena. 34
 Poëtæ quem ad finem figmentis vſi
 ſunt. 34
 Poëtæ & vates *δαφινάγυι*. 701
 an Poëtæ philoſophis poſteriores.
 34.
 Poëtæ nomine, re philoſophi. 34
 Poëtæ ſe vulgo faciliùs accommo-
 dant. 34
 Poëtarum inſignia. 636
 Poëtæ qui ſpernunt, imperiti &
ἀμωσι. 35
 Poëtica figmenta tribus explicari
 modis. 34
 Poëtica

Poëtica eadem ac philosophia.	36	Prodigi.	217
Poëticæ laus & vis.	35	Proditorum mores & fraudes.	209
Poëticæ allegoriæ ratio.	34	Proditores ancipitis fidei.	242
Pollux & Castor.	190	Prognos fabula.	670
Polybides vnde dictus Glaucus.		Prometheus.	340
127		Promethei fatum.	359
Polyphemus.	591	quid per Prometheus Caucaſo	
ab Vlyſſe exæcatus.	592	alligatum.	ibid.
Poma Heſperidum.	498	Proprietates occultæ.	588
Pomum aureum.	46	Proteus materia informis.	633
Popilius Lænas Ciceronis occifor.		Proteus Buſiris.	634
138		Proteus multiformis.	629
Popularis rebellio vnde ſæpe.	191	Protogenis nimium ſtudium.	*12
Populus lenitate retinendus.	162	Prudens magis quàm loquax.	95
Popularis conſenſus, regum ſtabi-		Prudentes pauciloqui.	64
litas.	172 & 173	Prudentes vino abſtinent.	112
Populi conſenſu Reges primi. ibid.		Prudentiæ nota.	93. & 94
Populus alba, arbor, ſymbolum		Prudentis officium.	93
temporis.	717	Pſeudochriſtiani.	47
Porci natura.	196	Pſeudoſophi.	46
Porphyrius auis natura mira.		Pudoris ſtatua.	686
200		Puellatum mors præpropæra.	548
Præcidere.	194	Puellæ querela de patre inhumana.	681
Præpes auis.	362	Pulegium ſobrietatis nota.	86
Præſtigium amoris præſtigio non		Puræ manus.	148
pellitur.	291	Purpura vnde.	47
Præxiteles.	116	Purpureus color, ſymbolum vere-	
Præcepsignarus iniquo equiſoni		cundix,	424
comparatus.	161	Puſio.	373
Princeps iuſtus ex philoſophia.	173	Pygmæi qui.	233
Principem decet clementia.	164	Pygmæi Herculè adoriuntur.	233
Principes fatui & temerarij.	216	Pyrrhus Epirota.	253
ab aſſentatoribus perſiti.	163	Pyrrhus Aquila dictus.	155
Principia optima quid præſtent.		Pyrrhus comparatus inepto luſori.	
456.		253	
Principis incolumitas ſubditorum		Pythagoras.	91
procuratio.	513	Pythagoræ aurea carmina.	89
Principis boni ſenatus.	515	ſymbola.	302
Principis clementia.	164	Pythagoreorum ſilentium.	64
Principis boni ſignum.	525		
Principis optimi officium.	614		
Principis optima cuſtodia quæ.	61		
Principum ludus periculofus.	611		
Principum conſiliarij quales.	515		
& 483			
Principum præfecti ac miniſtri.	49		
Principum quorundam rapinæ.			
321.			
Proboſcis ſeu promuſcis.	447		
Prodigia mulier.	323		

Q V A E D A M nulla arte corrigi poſſunt.

Quæ ſequantur *φιλανθρωπία*.

Quæ ſupra nos, nihil ad nos.

Quercus annoſa ventis non excutitur.

Quercus quid in Hieroglyphicis.

187

Quercus grana & sacra Ioui.	690	Roma vrbs per excellentiam.	407
vetus veterum cibus.	ibid.	æterna.	408
Quæstioni ne quid cedendum.	72	Roma vt excisa.	572
Qui aliis malum fabricat, sibi accessit.	592	Romam semper duraturam credobant veteres.	388
Qui alta contèplantur, cadere.	366	Romanæ vrbs elogia.	408
Quid vinendo cogitandum.	552	Romanæ mulieres in luctu quohabitu vsz.	422
Quod tibi fieri nolles, alteri ne feceris.	389	Romanorù lunulæ in calceis.	459

R.

RABVLA.	338	Romulus vino semper vsus parciflmo.	113
Rapto & fraude viuentes.	463	Roseius adhuc infans serpentis amplexu circumplexus.	23
in Ratione iudicium.	130	Ruboris nota.	424
è Rebus minimis parum lucri.	334		
Reges primi philosophorum consensu.	173		
Regis optimi typus.	93		
Regna magna, magna atrocinita.	184		

Regum in sceptris ciconiæ effigies, & cur.	158		
Reip. cum lyra comparatio.	59		
Reipub. Romanæ concordia.	85		
Religio homini propria.	44		
Religio falsa & ficta.	45. & 46		
Religionis expertes philosophi.	40		
in Religione summum hominis bonum.	71		
Religionem cum sapientia coniungendam.	71		
Religioni debetur honos.	75		
Respubl. Christiana cum nauicõparatur.	189		
Rhamnusia vindex.	192. & 193		
Ribca vitam præfert.	34		
Remedia in arduo, mala in prono.	441		
Remedium efficax in amorem.	292		
Rhemnius Palæmon.	265		
Remora seu Echeneis quid.	101. & 304.		
Rex seu princeps iustus ex consensu populi.	184		
aut Regem aut fatuum nasci.	232		
Rhœteum.	484		
Rixæ & conventiones à studiosis alienæ.	618		
Roma suis ipsa vicibus tuit.	187		
Roma terra Martia.	177		

S.

SABINI præfigurantur sacrosanctam Triada.	56
Sacerdotes honore affiendi.	48
Sacrum carmen precationis.	456
Salix frugiperda.	692
Salus publica.	531
Salus ære redimenda.	538
Sanctus Fidius & Semipater.	56
Sanna.	94
Sapiens an amaturus sit.	380
ditescere potest si velit.	417
Sapientes pauidiloqui.	96
septem Sapientes Græciæ qui.	647
Sapientum septem Græciæ auctoritas.	ibid.
Sapientia humana cur stultitia dicitur.	39. & 44
ad Sapientiam primus gradus.	655
Sapientia imago, Vlysses.	401
Sarda piscis.	586
Sardi.	649
Sargus piscis.	508
Sargus quid.	282
vi decipitur.	281
captatum amassus.	282
Saraginum pernicies, parasiti.	332
Sati dentes quid.	43. (& 337)
Saturnus.	34
mentem diuinam præfert.	ibid.
Satyrus seu Faunus.	274
Satyrus libidinosi.	274
Scatabeus aquilam quærit.	582

Sceptum

Scoptrū regni Hieroglyphicū.	175	commendatissimum.	56
Sciluri factum.	179	Silentium mulierem decere.	675
Scipionis cordata vox.	162	Simonidis cordatū respōsum.	361
Scriptor maledicus.	212	Simplicitas puerilis Deo grata.	38
Scriptores rapsodi taxantur.	629	Simus grex.	283
Scurra Philippi Macedonis.	219	Sirenes quæ, & quid iis significo-	411
Scurra descriptio.	352	rur.	411
Scutica.	373	Sirenas à Musis explumati quid.	414
Scurum.	105	Sirenium trium nomina vnde im-	ibid.
Scylla quid. 260. & 287. biformis.		posita.	ibid.
Scylla in monstrum marinum muta-		Sistrum Ifidis sacris adhibitū.	119
ta.	259	Sobrietas animi robur.	84
Scyllæ duæ.	260	Sobrietatis præceptum & laus.	83
Sedere.	47	Societas eū quibus sit ineunda.	576
quid habeat mysterij.	517	Socrates sapientissimus.	264
cur Iudices sedent.	ibid.	eius modestia.	264
Sedere in dolio vel modio.	194. &	eius dictum sapiens.	657
Senidei, qui.	154	Solis equi.	228
Senatores patres.	126	Solimanus Turcus.	186
Senectus eloquentior.	624	Solon.	649
Senensis bello Italico, &c.	243	Solonis lex de non admittendis	
Senes, bis pueri.	417	neutris in seditione.	242
Senes procul à voluptatibus corpo-		Sonipes.	163
ris.	418	Sophistæ.	265
Senex puellam amans.	419	Sophocles, senex amassus.	419
Senex Acheronticus.	546	Spartani Musis cur ante bella sa-	
Senum amor, vehemens.	418	crificarent.	477
Serapidis simulacro præpositus		Spektare sidera quid.	102
Harpocrates.	66	Speculum Veneri dicere.	280
sermo vnde dicatur.	643	Spei effecta & descriptio.	192
Serpens seu draco in saxum muta-		Spes Dea, eiusq; simulacrum.	192
tus.	476	Spes viridi veste induta.	193
Serpens cultus olim quid.	532	Spes vigilantium somnium.	195
Salutis symbolum.	ibid.	Spes & Nemesis eodē in altari.	198
quid per Serpentem Egyptij desi-		gnantur.	101
gnabant.	22	Sphinxis descriptio.	652
quid per Serpentem qui caudam		in Sphinge virginis facies.	652
inordicus teneat.	ibid.	Sphinxis plumæ.	652
Serpentes quosdam ore parere.	25	Sphinxis ignorantie symbolū.	652
Serpentes dialecticæ symbolū.	406	Splen quid.	537
Serta.	52	Splen seu lien vbi augetur, tabida	
Serui homines ob imperitiam.	659	alia membra facit.	523
Seruitia.	ibid.	Spuere in sinum.	390
Seruius Grammaticus non omni-		Statua Eunomi.	639
bis satis fecit suis in Virgilium		Stellio.	205
commentariis.	26	Stellionibus malum medicamen-	
Seuerus Imp.	23	tum fieri.	ibid.
ficariorum receptatores.	214	Stellionatus crimen.	206
à Signatis cauendum, prouerb.	206		
Silentium, eius vis, &c.	63. & 64		

V. APER.	44	visus.	112. & 119
ad Valetudinem duo conducentia.		Vini diluendi prima institutio.	119
349		& 20	
Vaiciniū Tiresiæ de Narcisso.	261	Vini modicè sumpti vtilitas.	118
Vellus aureum.	659	Vini temperans Romulus.	113
Venanthi studiam multos opibus		Vino prudentia augetur.	108
spoliavit.	216. & 217	eius vires.	109
Venatores Actæones.	215	Vino prudentes abstinent.	112
Venatores oriolū.	216	Vino sapientiam obumbrari. ibid.	
Veneres dux.	383	quomodo vtendum.	122
Veneri poma consecrata.	661	Vino vsū apud Locros, nisi medico	
Veneri speculum dicere.	280	iubente, morte affecti.	113
Veneris amuletum.	288	Vinum acuit ingenium.	109
Venus, vocabulū polysemum.	677	Vinum non attingebant Romanæ	
Venus vulgaris.	385	matronæ.	113
Venus cur Amori iuncta.	393	quibus vinū interdicebatur. ibid.	
amica risus.	396	Vinum insanire facit sanos.	117
nata mari.	ibid.	Vinum cur ovis Græcè.	118
Phidix testudinem premens.	674	Vinū quatenus Plato laudet.	109
Veneficia & incantationes nihil		Violaceus color.	425
possunt.	291	Viperæ partus & fetus qualis.	663
Vento vivere, prouerb.	220	Viperæ cū muræna congestus.	664
Verba inflāmant ad amorem.	414	Virago, ἀρσάεσσα.	71
Veritas, mater fidei.	56	Vir gregis.	180
Veritas Dea quomodo picta.	57	Virgines custodiendas.	104
nuda cur.	57. & 58	Virginum custodia.	106
Veritas, & ius, premitur, non op-		Virgo pro muliere quauis.	679
primitur.	134	Viror, speci nota.	418
Veritatis magna vis.	ibid.	Virtus ad Aiacis tumulum desitēs.	
Vetripelles.	242	202.	
Vespæ Archilochi tumulo.	217	Virtus difficulter paratur.	473
Vespæ pro apibus abusiue.	528	Virtus solis prouida verbis.	470
Vespæ obrectatores.	213	Virtus, verba & voces.	434
Vespasiani astus & avaritia.	527	à Virtute facillè desciscere.	308
Vespertilio.	139	Virtutem vitia imitantur.	46
Vespertilio qui vocatus.	ibid.	Virtutem lugere quid.	203
Vespertilionis descriptio.	241	Virtuti fortuna comes.	416
Vespertilionis nomen in quos qua-		Virtutis efficacia.	431
drat.	241	Virtutes quatuor amoris honesti	
Veterum industria.	216	obiecta.	383. & 384
Viatorum numen Mercurius.	51	Viscera, diuinitæ.	464
& 79.		Visus, amoris initium.	413
Viatores homines hac in vita.	54	Vita humana peregrinatio.	83
Vicinus malus.	574	Vita humana miserima.	514
Vicini boni summa commoditas.		alex comparata.	468
Victoria dolo parca. 202.	(575	Vitz humanæ lapsus in tribus. 87	
Victus ratio moderata quid confe-		& 88	
vindicta iusta. 591.	(rar. 289	Vites vlmis adiunctæ.	557
Vini incommoda.	116	Vina potius quàm virtutes obser-	
		uari.	340
			quæ

quæ Vitia maximè pernicioſa.	47	in voluntate iuſtitia.	136
Vitio iuſta.	594	Voluptas corporis.	652
Vlular & Dracones Palladi conſe-		Voluptas malorum eſca.	282
crantur.	109	ad Voluptatem tres illecebræ.	417
Vlularû & cornicum diſſidiû :	98	Vpupa.	270
Vlyſſes.	181	in Vpupam Tereus transformatus.	
Vlyſſes quid.	184	ibid.	
Vlyſſes Polyphemum Cyclopem		Vrecolus & malluuium in tumulo	
ve exca carit.	592	Iudicis quid.	147
moly herbari accepit à Mercurio.	627	Vreus.	ibid.
cum Aiace contendit de armis		Vrere.	170
Achilus.	133	Viſa maior & minor.	356
reſtitit poculis Circeæ.	284. &	Vitis vitiſ.	593
285		Vultures qui.	555
fapientia imago.	411	Vxoriam fides.	660
Vlyſſis oratio vehemens.	64		
aſtus.	592	Z.	
Vlyſſis & Diomedis effigies iunctæ		ZELOTYPEVS.	207
quid.	183	Zenalis.	184
Vlyſſis ſocij qui.	285	Zeno ſenex inter pocula tacitur-	
a Circe in belluas transformati.		nus.	65
284		Zeeonis naufragium.	565
Vngaria occupata à Turcis.	184	Zethes & Calais Argonautæ.	151
Vnum nihil, duos plurimum poſ-		ad quid relata nomina.	152
ſe.	181	Zibellus.	295
Vnus vit nullus vit.	183	Zitca ſeu Zifcaſ, Boëmum.	389

F I N I S.

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT CHRISTO-
PHORVS PLANTINVS, ARCHITY-
POGRAPHVS REGIVS, SVB
FINEM ANNI M. D. LXXX.